N. Inw. 314/1

1313. 33.

[illegible] Matheus. et marcus [illegible].

33.

4621

Lyra in Matthæum

Ja II

Matheus ex iudea
sicut in ordine pri-
mus ponitur ita
evangelium in
iudea primus
scripsit. cuius vocatio ad deum ex
quasi · *vel duo.*
publicanis actibus fuit duorum in
scilicet david et habraam. ... p.
generatione christi principia presu-
ponens vel anteponens scilicet abrahe ...
mens unius cuius
fuit
prima circumcisi-
scilicet david.
o in carne. alterius cuius secundum
domini scilicet saule reprobato. · vel in. vel
cor electio fuit. ex utrisque enim in pa-
patribus · prioribus. elect.
tribus christus. sicque quaternario nu-
scilicet ter. · scilicet primam
mero triformiter posito principium a
quadragenarium · vel vitam · et david · ab abraham
credendi fide in electionis tempus
qui fuit principium fidei eam aperte docens. · quem deus
porrigens. et ex electione usque in
elegit. · scilicet a david qui fuit electus a deo ad primam
transmigrationis diem dirigens.
veniendum. unde in libro regum ... in ... secundum cor eius.
atque a transmigrationis die usque
terminatis · complectam.
in christum diffiniens decurrentem ad-
scilicet advenientis.
ventus domini ostendit generationem
quaternario et quadre · leo in resurrectione
ut et numero satisfaciens et tempori

abraham david (margin)
scilicet constrictio ex quaternario natio vel denario · quadratico et denario quorum unus at vetus. vel alias ad novum vel pertinet
tempora mistica · scilicet ante legem · sub lege · abraham · david · ioseph · et tempore

Matheus cum primo predicasset
evangelium in iudea volens transi-
re ad gentes primus evange-
lium scripsit hebraice quod fratribus
a quibus ibat ad memoriam
reliquit. Sicut enim necesse fuit
ad confirmationem fidei evan-
gelium predicari. sic etiam contra
hereticos scribi. cum autem
plures evangelium scripserunt
quatuor tamen auctoritatis habent
testimonium. quia per quatuor
mundi partes fidem nun-
tiant trinitatis. et sunt quasi
quatuor rote in quadriga domini
que vehit eum per predicatio-
nem evangelii. et genus
humanum quadrifica mor-
te peremptum: quorum erat predi-
catione vivificandum. unde
et aliorum evangelia deciderunt
nec recepta sunt. quia dominus
nolebat prefinitum numerum
quassari propter virtutem sacra-
menti. designantur etiam
evangeliste quatuor figuris
que non sunt deceptorie
set iocundi misterii sacramento
matheus in homine intelligitur.
quia circa humanitatem
christi principaliter immoratur.
marcus in leone. qui agit
de resurrectione. lucas in vi-
tulo. agens de sacerdotio. io-
hannes in aquila. scribens
sacramenta divinitatis. christus
vero quem describunt homo
fuit de virgine natus. vitu-
lus in immolatione. aquila in
ascensione. vel in homine
humanitas in vitulo sacer-

dotuū in leone regnū ī aq̄la
exp̄mitur diuinitatiſ ſacrame
tū

Modus tractandi taliſ eſt.
primiſ genealogiam x̄ deſcri
bit. diſtinguenſ eam p treſ
teſſereſſedecadeſ. poſt aūt de na
tiuitate ſaluatoriſ ⁊ de aduen
tu magoꝝ in bethleem et de
occiſione paruuloꝝ. deinde de
baptiſmo xp̄i. ⁊ ieiunio. xl. die
rū. ⁊ de temptatione ēpunct.
poſtea de doctrina euiſ. ſ. de
ſermone habito in monte.
deinde geſta ⁊ miracula xp̄i.
exponit tandem de paſſione
reſurrectione ⁊ aſcenſione
agit. hunc aūt libro ieronī
muſ plogus p̄mittit in quo
oſtendit ubi euangeliū ſcri
pſerit. ⁊ de quā uno ſtatu ad
quam dignum ſit aſſumptꝰ
et de quibꝫ et quo ordine in
hoc euangelio tractet.

Filii dō ſilii habraam. hoſ du
oſ de omībꝫ elegit quorum
ſiliꝰ dicitur xp̄c. ut uideiſ qbꝫ
ſcribit ſcientibꝫ ex lege xp̄m
uenturū apparet hunc ēē
qui diu erat promiſſuſ in
quo uident impleri oīa
uaticinia. huiſ eñ ſoli in
ueteri. t. legitur. ſcā pmiſſio
abrahe. ī ſemine tuo bñ. oīſ
genteſ. cui ꝯſonat dauid be
nedicentur in ip̄o omneſ
tribꝫ terre. unde zacharias.
hoc eſt ſub audiſ. iuſiurandꝰ
q. iu. ad. a. p. n. da. ſe nobiſ.
dō aūt. Iurauit dñſ ueritatē

ꝯ .i. cū animaliſ formā in qtuoꝝ aīalia optineret
ut eet ſe quid eet oſtenderet ⁊ dei in *miſcdīe actū*
.i. in figura. qtuoꝝ aīali. um optineret iuuiſione ꝑplexe.
ſe opuſ monſtranſ. ⁊ in huiſ quoꝝ
ſ. hoīſ quot inde apparet. quot natiuitate hoīſ xp̄i.
genuſ poſuit x̄ opantiſ a pncī
tam diligent̄ explanat. opuſ. ī. natiuitatē gre *gre.*
pio teſtimoniū non negaret. qr̄
que dei opuſ ē. qr de ſp̄u ſcō ꝯpuſ ē. conceptuſ ē. in ſe .i. in eo.
omnium rerꝫ tempuſ ordo. nuſ.
qd eam diligent̄ deſcribebat. ꝉ opꝰ .i. miſeratione dei q̄ ipſe uocatuſ *dei.*
diſpoſitio. uel ratio fidei quod
ē mon ſtranſ ipſe. ſ. qd ex pupplicanſ actibuſ eū uocauiat.
neceū ē deuſ xp̄c eſt qui factuſ
ꝯ totū ſpectat ad xp̄m. ⁊ ad edificād ī fide xp̄i
ē ex muliere. factuſ ſub lege. na
tuſ ex uirgine paſſuſ in carne.
ꝯ pecca ura. .i. deſtruxit. ꝉ ſicut.
omnia in cruce fixit ut triūphanſ
.i. de eiſ. .i. in paſſione ſui corporiſ. ꝯ qd apparuit ī reſurrectione.
ea in ſemetip̄o reſurgenſ ī corpꝫ
ꝯ .i. paternitatem.
et patrīſ nomen ī patribꝫ filio ⁊ filii
ꝯ pri et reſpectu prīſ ut ad honorē dī prīſ
nomen patri reſtituenſ ī filiiſ
ſine principio ſine fine oſtendenſ
unū ſe cum pr̄e ēē. qr unuſ eſt
q̄ utilitate
in quo euangelio utile ē. deſide
hiſtoriā ut p̄ri opuſ
rantibꝫ deum ſic prima ut me
ſine
dia uel pfecta cognoſcē. ut ⁊ uo
eum gracā
catione apoſtoli. ⁊ opuſ euuge
doctrina ꝯ opantiſ dei deuſ ꝉ pat̄ unitio tota trinitaſ
lii ⁊ dilectionem dei in carne.
naſcentiſ p uniuſa legenteſ in

telligant. atque id in eo in quo apprehensi sunt et apprehendere expetiunt recognoscant/ nobis enim hec in studio argumenti fuit et fidem facte rei tradere et operantis dei intelligendam diligenter dispositionem querentibus non tacere.

Et. n. f. e. d. f. u. et c. Item. semel iuraui in sancto meo. s. xpo. semen eius in eternum manebit. et thronus eius sicut sol in conspectu meo. et c. que nullatenus de salomone accipi possunt. sed de xpo ex dauid orto. Item in libro regum dicitur. cum dormieris cum patribus tuis suscitabo semen tuum post te. quod nullatenus de salomone dicitur qui uiuo patre cepit regnare set de xpo. unde ieremias. suscitabo dauid germen iustum. et cetera.

Plenior sensus est. hic est liber generationis. sed hic more in multis maxime in prophetis. ut uisio ysaie subaudis. hec est.

Iesu xpi. i. saluatoris non peccatoris quod fuit adam. xpistus ipse est qui et messias. id hoc nomine recunditur iudeorum infidelitas que messiam. i. regem suum nondum uenisse ariolantur. hunc uero esse xpm consequenter sic probat euangelista quoniam hic est qui de patriarcharum et regum stirpe progenitus de uirgine mirabiliter est editus sicut eisdem firmat promissus ante.

Filii dauid fi. a.

Generationis singularum quamuis multi per ordinem reperiuntur: ex uno tamen xpi generatio queritur; super quam cetere hic inducuntur. non diuinam prophetat narrare generationem quod impossibile est, ut ysaias ait. generationem eius quis enarrabit. sed humanam quamuis et hec ex magna parte sit inenarrabilis. est qui et si dicitur filius a patre genitus. tamen qualiter nec apostoli nec prophete nec angeli nouerunt:

liber apotecha grece est quia omnis anima quod necesse est inueniat.

Liber generationis

Hebrei uoluminibus suis a principiis nomen imponunt ut liber genesis ex suo principio nominatur ubi dicitur liber generationis ade. et hec sunt generationes celi et terre. qui liber principium est ueteris testamenti secundum quod in principio noui dicitur liber generationis ihu xpi. quamuis in hoc sit parua pars libri. set sic nouum testamentum consonat ueteri. et sicut uetus carnali promittebat. ita nouum spirituali et utrius quod unus et idem auctor ostenditur.

In principio satis declarat se agere de humanitate xpi. tamen incipiat a carnali generatione.

Ihu xpi ut per regiam et sacerdotalem personam nata dei et hominis monstraretur: olim ihesus rector typice nunc essentialiter. secundum quod deus potens saluare. xpistus nomen officii est. non nature quia unctus est in sacerdote.

Marginal and interlinear glosses: i. generationem et in diem; secundum uel r. et dicitur; quia ad generationem a deo salubre; dilos apprehendere; generationem; et gratia; ut gestis; ambrosius; iste; est; salutem; qua xpistus generalis humanum corpus generauit; set illa toto inenarrabilis

Natus

ad interpellandum pro nobis qui
uenit in terram. pro. in due.
(missionis

Matheus generationem incipit ab
exordio promissionis et etiam usque
ad finem libri. hoc agitur ut qui
ex hac generatione est natus deus et
homo intelligatur.

Abraham et dauid sunt due columpne
signantes in lege que in uestibulo
ante hostium quod est christus
quas ambit funiculus. xii. cubitorum. i. fides apostolorum amplectitur. hos in genealogia preposuit
de quorum medio hostium christus
aperitur credentibus.

Ab initio eis primum facta est promissio fidei incipit. ut in hoc patres discant eis primum factam esse
promissio. qui et quales esse debeant qui uolunt in eorum semine benedici.

Matheus ponit genuit in generationem
forsitan ut ille cognosceretur in
fine ostensus de quo dicitur:
ego hodie genui te.

In semine predictorum per eum christus
intrauit in egiptum. quod presagiens inimicus populum premebat. et non feminas. sed mares interimebat ut eum extingueret.

Ideo solus iudas nominatim exprimitur
ut eum cognosceret. quod ex eius
stirpe fuerat promissus.

Iudas genuit phares et zaram
antequam intraret egiptum in quem

C. i. saluatoris non peccatoris.

ihesu christi filii
dauid. filii
C. Cui promissum est.
in semine tuo benedicentur
omnes gentes. et christus
est semen illud in
hoc gentes benedicentur.
benedicti.

C. fides.
abraham. Abraham
autem
genuit
C. spes.
ysaac. Ysaac
autem genuit

Abraham genuit
ab eo congrue fit
generationis exordium cui promissum est
primum in quo est
benedictio omnium.

C. caritas.
iacob. Iacob
autem genuit
iudam. et
fratres eius.
C. Iudas confitens et de
christo dicit: confiteor tibi deus
celi et terre.

Iudas autem
C. diuisio.
genuit phares. et

Christus est phares. i. di

Or.

ordo preposterus ne promisso
abraham generationis
contextio interrumpetur.
hor duorum specialiter dicitur
filius quia unus primus
inter patriarchas. alter inter
reges ad quos facta est de
christo promissio. ut uideris
christum ex lege uenturum
aperit in quo uiderent
uaticinia impleri.

Matheus generationem descendendo incipit. uel computat. quia humanitatem
ostendit. per quam deus
ad homines descendit.
lucas ascendendo refe
rens formam sacramenti aperit. a baptismo incipiens usque ad deum ascendit ostendens baptizatos ascendere ad hoc
ut sint filii dei.

Matheus ponit genuit
qui nature filios tantum
numerat. lucas quod fuit.
qui aliquos secundum legem
uel per adoptionem filios
interponit.

De iuda christus quem omnes
gentes susceperunt quo
ueniente iam herodes
alienigena. principabatur.

Fratres uide memorat preterimissis fratribus ysaac
et iacob. quia illi a populo
dei. quasi alieni sunt re

Or.

pulsi. hii uelut heredes
in libro uite scripti. et
qui patriarche. xii. in
quibus et numerus apo
stolorum signatur. set no
minatim non expri
muntur ne ultra nu
merum sacramenti ge
neratio extendatur.

In egipto genuit pha
res esrom. et esrom aram.
et aram aminadab.
et aminadab naason.
et tunc moyses eduxit
eos de egipto. naason
fuit dux sub moyse et
tribu iuda per desertum
in quo genuit salmon.
iste salmon fuit prin
ceps in tribu iuda quan
tum iosue in terram
promissionis intrauit.
iste salmon in terra pro
missionis genuit booz de ra
ab

Hystoria. elimelech
fuit de tribu booz. et
uxor eius noemi. qui
cum uxore sua iuit
ad moabitas ubi filii
sui duxerunt uxores.
set mortuo patre et
filiis sine semine ruth
cum noemi socru sua
uenit in iudeam et genui
t ex ea booz obeth.

Raab fames uel lati
tudo. uel impetus. quia
ecclesia gentium esuriret

uisio. quia separabit
oues ab hedis. ipse est
esrom. i. sagitta uel
atrium quia penetrat
corda auditorum. sic
et latitudine carita
tis quia et inimicos dilexit.

orient. / ama
et zaram de
ritudo. / diuisio.
thamar. pha
res autem genuit
sagitta uel atrium.
esrom. esrom
autem genuit
electus uel
excelsus. / christus.
aram. aram
spontane
autem genuit amina
uel uoluntarius.
spontaneus
dab. amina
uel uoluntarius.
dab autem genuit
iste
naason. na
fuit princeps tribus iuda.
augurium uel serpen
ason autem
tinus.
genuit salmon.
sensibilis
salmon autem genuit
booz christus de quo dicitur
dominus in fortitudine ueniet.
fortis. / latitudo.
booz de raab.

ambo postea cum patre transierunt.

Zara cum de utero premisit manum
obstetrix coccineo ligauit dicens. hic
prior egredietur. illo manum retrahen
te alter exiuit. cui obstetrix. quare
propter te diuisa est maceria. unde pha
res. i. diuisio dictus est significans
illum qui segregabit oues ab he
dis et statuet oues quidem a dex
tris. hedos autem a sinistris.

Aram christus electus est uel excelsus in
ysaia. electus de quo per prophetam ecce puer
meus electus quem elegi. et alibi.
excelsus super omnes gentes dominus.
ipse est aminadab uoluntarius quia dicit
uoluntarie sacrificabo tibi. idem est naason et
i. augurium. qui nouit preterita pre
sentia et futura. et naason serpen
tinus. quia exaltatus in cruce sicut serpentis eneus curauit isra
elitas

Raab meretrix que nuntios iosu
e suscepit quam salmon princeps
tribus iude sibi copulauit. significat
ecclesiam de gentibus que principi ex iu
da. i. christo copulatur. et sola cum
suis saluatur. dum iericho. i. pre
sens seculum. vii. muris uitiorum
uallatum. vii. dierum tempore cir
cuitu predicationum circumuallatur
donec in nouissima tuba omnes muri
corruant et nouissima mors destru
atur

Christus est salmon. i. sensibilis quia omnia
sentit. ipse accipit raab. i. ecclesiam de
gentibus

Raab ostendit coccinum in fenestra
i. in ore professionem christi passionem decla
rat.

Booz de nota nullam

de scis feis in genealogia xpi. assu
mi. set quas scriptura reprehendit;
debuit eum de peccatoribus nasci qui p
peccatoribus uenerat. ut dicerent sibi pec
cata patrum sibi non obesse. unde
agnus in pascha imolandus iussus
est assumi ex capris et ouibus. i. ex
iustis et peccatoribus generandus.

Mist. Ruth significat ecclesiam que
est de moab. i. de gentibus que ex parte
diabolo et petra deserti propter
ydolatriam de qua deus suscita
uit filios abrahe oblita prioris
gentis uenit ad booz qui fortis
dicitur. i. ad xpm qui suscitat
semen fratris sui. i. moysi qui obiit
sine liberis. quia neminem ad perfectum
duxit lex. ruth uidens uel festi
nans quia ecclesia puro corde deum
uidet que festinat ad brauium
s. u. et diffinit perseuerare in fide
et dilectione dei.

Dauid
Regem. non quod solus in hac gene
alogia rex set quia primus rex
de iuda et regum principium propter
quod et ceteri in solio regni seruan
tur. et per istum ordo generationis de
currit ad xpm qui habet regnum dei. d.

Dauid in solario xpc est qui in sole
posuit tabernaculum suum. ber
sabee puteus. uii. lex. per cuius
cognitionem spiritualis gratia monstra
tur. urias iudaicus populus qui
per legem de luce dei gloriatur.
set huic xpc legem abstulit quia
de se loqui docuit. ille non dum
mandata legis implere uult
qui epistolas fert unde dampnetur.

Booz autem ge.

Moabitide ut ostende
rat impletum uati
cinium ysaie emit
te agnum. d. do. t.
per hanc semen ab
rahe ad xpm deducitur

festinans.
obeth ex ruth.

obeth autem ge.
xpc est sacrificium
uel incensum qui pro
nobis hostia factus est.
incendium uel incensum.
iesse. Jesse autem

genuit dauid

regem. Da
manu fortis.
uid autem rex
uisu desiderabilis.
genuit salo

monem ex ea

que fuit urie.

Bersabee puteus
sacietatis. i. habun
dantia gratie spiritualis
que munere septi
formi est puteus
sacietatis in quo
est fons aque salien
tis in uitam eternam.

Urias qui est figura

sunt iustitiam. et dila
tata per orbem trans ipsius
tu doctrine philosophos et reges
conuertit.

Ecclesia de gentibus per ruth
significata per quam ad booz
i. ad xpm ueniret ex
parte diabolo erat.

Xpc seruiens uel serui
tus quia non uenit
ministrari set ministrare

Pater dd sepius nominatur
ysai. set binomius fuit.
hic autem id est iesse
ut sciret eum uenisse
de quo ysaias egredie
tur uirga de. ra. ies. et c.
hic est flos quem odorat
ysaac dicens. ecce odor
filii mei. si. o. a. p. quia
spiritus eum habundan
tissime repleuit.

Mist. dauid. i. xpc qui
goliam. i. diabolum
superauit. ipse est magnum
fortis uel uisu deside ra
bilis de eodem dicitur:
dominus. for. et po. do. po.
in p. et item speciosus
forma pre fi. hominum.

hist. Dauid in solario
sedens uidit bersabee
se lauantem. placuit
ei et uocauit iacuit
que cum ea qua gra
uida reuocauit uriam
de expeditione ut sit

intraret in domū. ut
ſic patrus aſcriberetur
ei. qui nolenſ intrare
iacuit in ueſtibulo di
cenſ. quod dum ar
cha eēt in tabernaclīſ
non intraret ī domū
ſuam. acceptiſ ġ līrīſ
mortiſ ſue. ad expedi
tionē reūſuſ ē. ⁊ ſicut
dauid p̄ceperat occiſuſ
eſt a ioab.

Urias lux mea. ſ. i. di
aboluſ qui dixit. ſiliſ
ero altiſſimo cui eccām
ꝯiugatam. xp̄c de ſo
lario paterne maie
ſtatiſ adamauit et
pulcram fcām ſibi ma
trimonio copulauit.

Xp̄c ſalomon. i. paci
ficuſ quia ipſe ē pax
nr̄a qui fecit utraq;
unū ipſe ē roboam. i.
impetuſ populi qui
uelociter populoſ cō
uītit ad fidem.

Joſaphath iudicanſ uł
iudicium dei. ſcꝫ. ſ. xp̄c
qui iudicabit orbem
terre in equitate.

Nota quod ioram nō
genuit oziam ſꝫ poſt⁹
genuit ochoziam. o
choziaſ genuit ioaſ.
et ioaſ amaſiam. et
amaſiaſ oziam qui et azarias.

Bersabee puteuſ
ſacietatiſ. i. habun
dantia grē ſp̄ualiſ
que munere ſepti
formi ē puteuſ ſa
cietatiſ in quo eſt
fonſ aque ſalien
tiſ in uitam eter
nam.

Uriaſ qui ē figura
diaboli. lux mea
deuſ interpretatᷣ
qui ad huc tranſ
format ſe ī angłm
lucīſ ⁊ lucem dei
ſe facit.

Salomon
autem genuit
ꝗ latitudo pp̄li.
roboam. autem
Roboam
genuit abiā.

Abia pater domi
nuſ. i. xp̄c ꝗ dicit
ego ero illi in patrem
qui tamquā dn̄ſ
omnia quecumq;
uoluit fecit. qui ⁊
ē aſa. i. attollenſ
quia ipſe abſtulit
peccata mundi.

Abiaſ autem genuit
ꝗ attollenſ. ꝗ iu
aſa. aſa autem
dicanſ uel iudicium dei
genuit ioſaphat

uriaſ ⁊ iudaicuſ populuſ ꝗ noluit
intrare in domū. i. in ſp̄ualem
legiſ intellectum dicenſ. quia
archa domini. i. eccīa ē in taber
naculiſ. i. in figuriſ. iō non intrat
in domum. i. non accipit altum
intellectum ſꝫ accipit litteraſ
ſue mortiſ. i. intellectū līrale
qui ducit eum in mortem.

Treſ ꝑdicte ſine pudore nōiſ po
nuntur. quia non ſolum cul
pari ſet ⁊ laudari meruerunt.
Juſtuſ aū nomine dignuſ eſt
ſet in hac qꝛ loquendo nequit
ſaltem ſilentio nominiſ q̄d
turpe ē tegit. nomen uiri qui
iuſti ponitur ut ex hoc īmani
taſ ſceleriſ uerecundiuſ memo
retur dum euſ cauſa ē occiſuſ.
uxor tn̄ ꝓpter ſacramentum
eccīe dicitur. que occiſo diabo
lo in ꝯiugiū ueri regiſ aſcendit.

Roboam de iſto dicitur. dabo ro
boam tribum unam ut rema
neat lucerna dd̄ cunctiſ dieb;
in iſrael. quod ad līram nō poſt
accipi. quia nec iſrael cunctiſ di
eb; extitit. nec de dauid poſt xp̄m
dux aliquiſ in iſrael fuit. ſet
xp̄c lucerna ē eterna in celeſti
iſrael. et iō ſeruatur ſemper.
ſup ſoliū autem dd̄ dicitur ſe
dere xp̄c qꝛ regnū dauid tem
porale figurauit regnū eternū
xp̄i

Joram duxit filiam iezabel
et fornicatuſ ē et fr̄eſ ſuoſ oc
cidit. unde infirmatuſ ē dolo
re uteri ut uiſcera egereret

quem ſecutus ochozias ingreſſus
ē p uias domus achab. ioas aūt
adorauit ſculptilia. [et] zachariā
filium ioiade qui eū nutrierat.
et regem fecerat occidi p̄cepit
quia eum de ydolatria increpa
uit. amaſias quoq; coluit deos
ſeyr. iō [et] hii tres de generatione
xpi ſunt excluſi. ſcd'm illud. vi
ſitabo peccata patrum uſq; in terti
am [et] quartam gn̄ationem. ſet
hoc dc̄m ē de illis qui peccata
patrum ſequuntur. nam [et] bonus
de malo genitus uita ē dignus.
et malus de bono natus punit[ur].
alii qui ponuntur. q̄muis ma
li fuerint uel bonos generant [uel]
a bonis generantur ut ioram
filius ioſaphath uiri iuſti. ozi
inde as pene omnibȝ rectum fecit
niſi quod incenſum adolere
uoluit. unde et in fronte lepra
percuſſus ē.

Ezechie cum
eēt ſine liberis dc̄m ē. diſpone do
mui tue quia morieris. iō fle
uit non ꝑ longiorem uitam
cum ſciret inde placuiſſe deo
ſalomonem q̄ n̄ petiſſet am
pliores annos. ſȝ q[uia] dubitabat
ne p[ro]miſſio dei impleretur. cū
ſe ſciret eē de dd' per quem o
portebat uenire xp̄m. et ipſe
erat ſine liberis. unde [et] dice
bat. non uidebo d̄m. n̄ aſpiciā
hominem ultra. credebat quia
fidelis ē qui p[ro]miſerat. deus
ā ſn̄iam quam dederat ad p
bationē fidei immutat [et] ſpatiū
gn̄andi dat.

Joſias rex iuſtus

·ſ· xp̄c qui iudicabit
Joſaphath q.
orbem terrarum in equitate.
genuit ioram.
excelſus.
Ioram autem
robuſtus do
gen̄ oziam.
mini. ille ē de q
Ozias autē
dicitur: fortitudo me
a mea dn̄s. i. ē. ipſe
genuit ioa
ctus. i. xp̄c de quo ecca
tham. Joatham
cotidie proficit i me
autem gen̄
liuus. comprehendens. i. xp̄c. quia
achaz. Achaz
autem gen̄
nemo nouit p̄rem
ezechiam. E
niſi filius.
zechias aūt
genuit ma
naſſem. Ma
naſſes autē
gen̄ amon.
amon autem genuit
ioſiam. Io
Joſias. i. ſalus dn̄i. t' incenſū. ille ē q dicit
ſias autem
dirigat[ur]. o. m. ſ. i. i. c. t.
ge. iechoniam

Xp̄c ē ioram. i. excelſus
qui ait. nemo aſcen
dit niſi qui in celū de
celo deſcendit.

Sub ozia ioatham a
chaz ezechias p[ro]phauit
yſaias de xp̄o. propter
peccata principū clau
debantur ora p[ro]phetarum.

Hii tres reges ſunt in
termiſſi uel iō q[uia] p[ro]poſitū
fuit euangeliſte tres
teſſereſſedecades ponē
uel quia ioram miſcu
erat ſe gn̄i iezabel. et
dc̄m ē per p[ro]phetam. In
throno regni q̄nquagint[a]
non eē ſeſſurum de do
mo achab niſi i quar
ta gn̄atione. iō memo
ria eius a ſcā gn̄atio
ne tollitur uſq; ad t̄
tiam gn̄ationem pur
gata uero labe genti
lis familie in quarta
origo xpi numeratur.

Ezechias fortis dn̄s. ipſe
ē q dicit apl̄s. nolite ti
mere

Manaſſes obliuioſus
ipſe ē qui. q. conuerſo
peccatori dixit omnium ini
quitatū ei' n̄ recordabor

Amon. i. fidelis uel nutr
ius ſignans xp̄m de q
dicitur: fidelis dominus
in omnibȝ. u. ſu. q con

o.

uocat filios ut gallina
pullos suos.

Legitur in libro regum
quod iosias genuit ioacha
th. et ioachim et eliachim
et sedechiam. ioachath
successit patri in regnum.
quo capto a rege egip
ti substitutus est loco
eius ioachim frater eius.
quo mortuo regnauit
ioachim qui et iechoni
as dictus est filius eius
pro eo. quo capto a re
ge babylone loco eius
sedechias positus est.

qui secundum alios uocatur

Iero. hec ueritas historie
quod duo fuerunt ie
chonie ut unus scilicet pater
sit in fine precedentis
tessereseedecadis. alter
in principio sequentis.
set mistice secundum aug
unus et idem est in fine
precedentis et in principio
sequentis. Set quare preter
missus est ioachim pater
iechonie. forsitan ut
typum christi faceret ie
choniam bis numerauit
et iechoniam ne numerus
augeretur pretermisit.

ioachim

Fuerunt uiri studiosi
ex iudeis dicti heriles
propter propinquitatem generis
christi. erant nazarei qui
uirginem genealogie
christi partim memorie

Iechonias preparatio domini quod
conuenit christo
qui dicit. Vado
parare uobis locum.

Prior iechonias
resurrectio domini
sequens iechoni
as preparatio domini
dicitur. utrumque
congruit christo
qui est resurre
ctio et uita.

Et fratres eius in
transmigra
tione ba
bylonis. Et
post trans
migratio
nem babylo
nis. iechoni
as genuit
salathiel.

Omnes qui
a dauid usque ad
transmigrationem
babylonis nu
merantur re
ges fuerunt.

quod non filii eius quos genuit
non in transmigratione quia
numquam transmigrauit. set secundum
predestinationem dei ad transmigran
dum. iechoniam et fratres eius simi
liter ponit ut quorum est communis
iniquitas similis sit miseria.
iechonias preparatio domini quia tam
patrem quam filium dominus ad trans
migrandum preparauit.

Queritur quare iechonias dicitur
filius iosie cum iosias ioachim
et ioachim genuit iechoniam. Ut
si autem iechoniam eundem bis
numeremus. et in fine scilicet prece
dentis tessereseedecadis et in prin
cipio sequentis ad hoc ut tres
plene tessereseedecades inueni
antur: iam non erunt. xl. duo
patres. diuersis modis soluitur hec
ieronimus dicit quod uterque pater et filius
ioachim. et ioachim iechonias
uocatur. et ita unum habemus in fine
precedentis tessereseedecadis et
alterum in principio sequentis.
ut cum dicit iosias genuit iecho
niam. ioachim intelligamus. cum
uero dicit iechonias genuit sala
thiel. ioachim accipiamus. aug.
uero dicit quod unus bis nu
meratur. scilicet iechonias qui et ioa
chim dictus est. a quo facta est
quedam mixtura gentes defle
xio quando in babiloniam trans
migratum est. ubi quasi ordo a rec
titudine deflectitur, et in diuersum
tendit angulum facit. et id
quod in angulo est bis numeratur.
transmigratio in babiloniam
significat transitum apostolorum ad gentes. in qua transmigratione

xp̄c factuſ ē lapiſ angularíſ
utrumq; populum ꝯplectenſ
qđ oſtenditur ꝑ iechoniā biſ poſi
tū.

Salathiel genuit ꝫorobabel.
hoc in multiſ ſcripturiſ legitur:
ſ; ī paralipomenon filii iechonie
aſſir ſalathiel melchiram. ꝛ ci
phadia. ꝛ de phadaia orti ſunt
zorobabel. ꝛ ſemei. ſed tradunt
hebrei ı̄ nomina fuiſſe. ſ. aſſir
ſalathiel. et phadaia. fr̄eſ filioſ
quoſ genuerunt uterq; ſuum
uocauit zorobabel. Cum de iſto
dicat euangeliſta dicat abiud
genuiſſe. paralipom̄ dicit qđ zoro
babel moſollam genuit ꝛ reli
quoſ inter quoſ abiud n̄ nume
ratur: ſ; multa uitio ſcriptoꝝ
in paralipom̄ deprauata ſūt. unde
multe ꝛ interminate genealogie
inueniuntur quaſ uitet apl̄ſ uita
re.

Eliachim .i. dominuſ reſuſcitanſ
ille qui dicit. omniſ qui uidet
filium ꝛ credit in eum hēt uitam
eternam. ꝛ ego. reſuſ. eū. ī nō. die.

Azor adiutus ille ē qui dicit.
ecce deuſ adiuuat me dominꝰ
ſuſceptor ē anime mee.

Achim .i. fr̄ meuſ iſte quaſi aliuſ
quam ille qui homo fī uoluit
ut poſſit habere fr̄eſ de quibuſ
diceret nuntiabo nomen tuū
fratribꝫ meiſ.

Per hos p̄ceſ xp̄c uenit ī mundū
et omnium hoꝝ in ſe gerebat of
ficiū ꝛ dignū ē ut ꝑ eandem lineam ſcitatiſ ad

Salathiel petiti
o mea deuſ. xp̄o
conuenit qui di
cit. pater ſancte
ſerua eoſ quoſ
dediſti m̄ ut ſit
unū ſicut ꝛ noſ.

Salathiel
autē genuit
zorobabel,
zorobabel
autē genuit
abiud. abi

Abiud .i. pater
meuſ iſte xp̄o con
uenit de quo dicitur:
iſte inuoca
uit me pater meuſ eſ tu.

ud autem
ge. eliachim.
eliachim autē genuit azor. a
zor autē genuit ſadoch. Sadoch
autē ge. achim.
achim autē
ge. eliud. eli
ud autē gen

partim ex libriſ dicere
partim ab aliiſ ꝛ pro
aliiſ retinenteſ ſecundū
ordinem ſcripſerunt.

Magi babilonis .i. con
fuſioniſ illi conuenit q̄
mundum ab errore ydo
latrie ad uiam ueritā
tiſ reuocauit.

De abiud uſq; ad ioſeph
nulla hiſtoria inuenit
in paralipom̄ ſ; annua
leſ fuerunt apud hebre
oſ de quibꝫ herodeſ mul
toſ comburi fecit ut cō
funderetur: ordo regie
ſtirpiſ. ꝛ forſan ioſeph
nota parum ibi legerat
uel aliquo modo ibi re
tinuerat ꝑ quem euan
geliſta hanc ſeriem ge
nerationiſ poſuit. ſed
ſiue hoc ſiue alio modo
euangeliſte fuit hec cer
ta generationiſ ſucceſſio.

Sadoch iuſtuſ .i. xp̄c de
quo dicitur: iuſtuſ dn̄ſ
et iuſtitiaſ dilexit.

Eliud .i. deuſ meuſ conue
nit xp̄o qui dicit. deuſ meuſ
ut quid me dereliquiſti.

Eleazar .i. deuſ meuſ
adiutor ille ē qui ex
pſona hominiſ dixit
deuſ mſ ſpabo in eum

Mathan donanſ uel
donatuſ ille ē qui de
dit dona hominibuſ
ꝛ de quo dicitur. ſic
deuſ dilexit mundū
ut filiū ſuū daret.

Joſeph apponenſ .i. xpc
qui iudeiſ genteſ ap
poſuit qui ꝛ pat̃ xpi
dicitur quē de ſua cō
iuge natum adopti
ue ſuſcepit. ſet ꝛ pu
tatiue pater dicitur.

Uirum marie. quid ad
xpm generatio ex dd̄
deducta ad ioſeph cū
xpc non ex ſemine io
ſeph. ſet non ē conſu
etudo ſcripturarum
ut ordo mulierum
in gňationibꝫ texa
tur. ꝛ iō ñ p mariā
ſꝫ per ioſeph inducitˀ
cum de una ioſeph
et maria tribu fuiſſ
unde et eam qi ꝓpin
quā cogebatur acci
pere ne tribꝫ ſe in a
liam confunderet. vn̄
etiam ſimul tamq̄
de una ſtirpe profi
terentur in bethleē
redire cū ſinguliſ
in ſuam ciuitatem.

eleazar. ele
azar aũt geñ
mathan.
Mathan aũt
geñ. iacob.
ꝗ ſupplantator uel
Jacob autē
luctator.
ge. ioſeph
ꝗ ſtella ma
uirū mari
ris. ꝗ Non de quibꝫ
e de qua na
quia ſine uiri commi
tuſ eſt ihc
de ſola uirgine natuſ.
qui uocat
xpc. cum booz eum quem genuit ex ruth non
elimelech cui ſuſcitatur. ſꝫ obeth uocauit.

Sine additamē
to ihū ponit ut
eum intelligaſ
de quo ꝓpha. vn
xit te deuſ deuſ
tuuſ. iſt qd̄ ſuba
liter illi conue
nit angl̄o reſer
uat. ut qui poſt
dicturuſ ē conce
ptum de ſpū ſcō
nomen euſ ꝓpū
ex ſaluationiſ of
ficio ſublimiuſ
declararet.

eum aſcendamuſ per quē ad noſ
deſcendere dignatuſ eſt.

Mathe dicit ioſeph filiū iacob. ꝛ
iacob filiū mathan. lucaſ ioſeph
filium hely. et hely filiū mata
th. ſet mathan et matath de
eadem uxore heſta nomine ſin
gulos genuerunt. mathan qui
p ſalomonem deſcendit eam
prius duxit. ꝛ relicto uno filio
iacob obiit. poſtea matath qui
p nathan deſcendit de dd̄ eamdē
duxit et genuit hely. ſic iacob
et hely fratreſ ſunt uterini. ia
cob autem uxorem hely fr̃iſ
ſui ſine liberiſ defuncti ad ſuſ
citandum ſemen eiuſ accipi
enſ genuit ioſeph natura ſuū
ſꝫ ſecdm legem hely filiū. qd̄
dicitur filiuſ nomine eiuſ uo
cari cui ſuſcitatur non ē ūm

Exemplo marie liquet fideli
bꝫ coniugatiſ ſeruata partu
conſenſu continentia poſſe
pmanere coniugiūqꝫ uocari
non pmixto corpe ſexu ſꝫ cu
ſtodito mentiſ affectu. unde et
ioſeph uir marie dicitur. qꝛ
giugiū uerum ē ū ꝯſeruat
amoriſ affectuſ. ꝛ in maria
fructuſ nuptiaꝝ inueniuntur.

Decurſo ordine gňationiſ tandē
in fine concludendo euangliſta
recapitulat ſub miſtico numero

In treſ teſſereſ ſedecadeſ diui

ditur. hec gnatio prima e ab ha
braam usq3 ad dauid. ita q dd i
cluditur. secda a dauid. l iuxta
dd a salomone incipit et i pmore
iechoniam finitur. tertia a secdo
iechonia in xpm terminatur.
ab habraam usq3 ad dd. z ad dd
usq3 ad xpm. tria in distinctioe
notantur tempa ad xpm curre
re. ante legem in quo habraam
naturale seruans mandatum
post legem qn iudei puaricati
tes captiuantur post gram. p
qm omnes de captiuitate sol
uuntur. z in hiis singulis bis
vii. sunt. quia gra sci spc i hoie
geminatur. ut cor z carnem in
unu iungens faciat utrum
q exultare in dm. quod a ter.
xiiii. ueram sigtat religionem
quatuor enim z x. noui z ueteris
indicant testamentu. quia uita
ad xpm per. x. uba legis et iiii or.
euangelia predicatur. ita tn
ut quicquid ascribitur t'inita
ti que deus e consetemus. q
nulla pceptio impletur nisi
hic nus colendi dm teneatur.
ut hanc uiam ee puemendi
ad xpm qui e uita terra pro
missionis scias. Totum num
collige in summam z sunt. xl.
duo. quo nuo mansionum
ueri hebrei de egipto ad patriam
uenerunt. z bene. xlii. nui sacra
mento uenimus ad patriam
quo xps a patriarcha cui pmis
sus est puenit ad uirginem qi
ad iordanem sci spc gra habi
dantem z io euangelista nuat
ut ab habraam. xl. due ge

Tres distinctioes
in generatione xpi
misstice insinuant
fidem sce trinitatis
qm concorditer
astruit doctrina
legalis et euange
lice institutionis.
tres enim trinitatis
fidem quatuor
doctrinam euan
gelicam. x. legis
signant institucioe.

Omnes
itaq3 gene
rationes ab
habraam us
q3 ad dauid
gnationes
xiiii. z a dd
usq3 ad trans
migratoem
babylonis
gnationes
xiiii. z a trans
migratione
babylonis

Matheus in hac uita que
quatuor temporum cursu
labitur. in quo regi nos
oportet a xpo secdm la
boriosam disciplinam
qua filios flagellat
que in. x. pp decalogi
mandata signatur. p
xl. num regem uenisse
xpm testatur addito
binario pp duo testa
menta quibz regi nos
oportet. uel duo carita
tis pcepta in quibz tota
lex completur uetus
scriptura. qua pp ter i
gnationibz mathi q
descendendo enume
rantur nror signat
susceptio peccor. In
generationibz autem
luce que ascendendo
usq3 ad xpm puen
iunt cui mundati reco
ciliantur p xpi sacer
dotiu intelligit nror
ablutio peccor. io in
lxx. vii. nuo tota enu
meratio completur.
in cuius mistio salua
tor remittendu ee pecci
dicit. denarius te iusti (iustice)
tie e nus. vndenarius
transgressio e denarii (migratio)
qui septies ductus ex
plicat. lxx. vii. e quo
nuo tamqm uniuersa
lis pecci fit plena re
missio peccor p xpm
ascendentibz ad dm.
nec e mirandum quod

lucas plures successiones ponit a dd usque ad xpm. matheus pauciores cum ille ponat alias psonas, iste alias. et ex his forsan alii minus alii plus inuenerunt. nota est consuetudinem scripturarum ut in generationibus successionis ordo mulieribus tribuatur. io in generatione ioseph ordinabiliter ponitur qui de eadem tribu de qua et beata maria fuisse cognoscitur.

Sic erat sicut dictum est ut ex ioseph origo marie que est de dauid clarescere. et xpc non ex eius semine est ut deus et homo per genealogiam homo plane quod de uirgine de spu sco deus ostenditur. sicut igitur erat ut pscripta est. et mox dicetur sic postea signis et prodigiis manifestatur ut totus liber dni et hominem natum demonstret. quod est credendum ut possit intelligi. hic enim sensus deficit humanus ubi non est natura sz uirtus. qui non credit non intelligit. quod uirgo pepit quod uerbum caro factum est.

Antequam con. non quod postea conuenerint ut si diceremus antequam

usque ad xpm generationes xiiii. xpi autem

¶ per quem dignatus est uenire. ¶ ut per ioseph de dauid monstraret.

¶ Non ait sic facta est quia semper apud patrem erat

generatio sic erat.

Desponsatio fiebat per aliquot dies ante assiduam cohabitationem et intimeret uxor sub custodia uiri

Cum esset desponsata mater ihu maria ioseph

¶ Non quod postea conuenirent. set ostendit primum tempus nuptiarum in quo nuptiae

antequam con sollempnia celebrarent uenirent in

generationes uelut celestis patrie mansiones in fine xpm supputans qui est consummatio uie et mansio uite. in habraam primus fides ad iustitiam reputatur quod est initium uie uel uite ad requiem. io. xlii. quia hoc mundo presens esse tempus ostenditur quo dominus bene operantibus cooperatur. septies enim seni. xl. duo sunt. sex ad opera. vii. ad requiem pertinent. unde bene populus ille sub spe intrandi in requiem per species. vii. mansiones castra metantur in quarum ultima ihu duce patefacto iordane requiem intrat. sic nos ihe. xl. ii. generatione ab habraam credente lauacra baptismi et celi ianuas patefecit sub eiusdem nominis sacramento nos cursu uirtutum ad patriam tendimus. diu cotidie pturbando gustu celesti fruimur non et patienter promissum expectamus.

Oratio. Ideo desponsata ut significaret ecclesiam que uirgo est et sponsa. et ut per ioseph origo marie ostenderetur. uel ut ioseph esset testis castitatis defendens eam ab infamia suspitionis. et ne ut adultera dampnaretur. et ut uirgo uiri solatio sustentaretur. et ut diabolo partus occultaretur qui nequit satis dinoscere an ex semine natus sit an de uirgine. et ne uirginibus esset excusatio infamie quia mater xpi infamata fuerat.

Inuenit ioseph in utero habere

s[ed] n[on] de sp[iritu] s[an]c[t]o sciebat e[ss]e. t[ame]n post
ea ut dubius deliberaret dimit
tere eam. apostolus a[utem] hoc addit
ne in[ter]im surriperet suspitio lector[i]

Q[uo]m[od]o aut[em] hoc f[a]c[tu]m sit. et quo ordine
uel in qua ciuitate xp[ist]i [con]ceptio sit
celebrata hic pretermissu[m] a luca ex
ponit[ur].

Quod iustus erat hoc
e[st] testimoniu[m] castitatis m[ari]e. ut enim
qui seruat innocentem iustus
dicatur. s[ed] et prius dum nollet ea[m]
[pro]palare ex conscientia castitatis
iustus ex timore prius sciebat illa[m]
e[ss]e inculpabilem. set unde uel
quid e[ss]et ignorabat. et i[de]o media[m]
elegit uiam effugiendi ut neq[ue]
innocente[m] procederet neq[ue] rei s
cognite consentiendo se reum
faceret coram deo.

Hic docemur diu deliberandu[m] e[ss]e
in incertis ne pecce[tur] temeritate leui
tatis.

Vera iustus e[st] cum nec pietas si[ne]
iustitia nec sine pietate iustitia
q[ue] separate abinuicem dilabunt[ur].

Apparuit. hoc u[er]bo significatur
potestas apparentis q[ui] quando
uult et quomodo uult se exhibet
uidendu[m].

Recognosce quod promissum e[st]
domum d[auid] de qua tu es et maria
et uide impletum in ea.

Noli timere. q[uam]uis t[ame]n sit [con]iux
credis. et ne timeas pro reatu s[ed]
amplectere cau[sa]
tatis intuitu.

¶ ioseph.
uenta est in
¶ de potesta
utero habens
te n[on] ex sub[stan]tia ne sp[iritus] s[an]c[tus] [pater]
dicatur incarnatus.
¶ de quo e[st] qui conci
de spiritu s[an]c[t]o.
pitur et generatur.
¶ sponsus.
Ioseph au[tem]
uir eius cum
e[ss]et iustus et
nollet eam
¶ pro traducere gre
traducere uo
ci h[abe]nt propalare.
¶ ne si palam e[ss]et ut
luit occulte
adultera puniret[ur].
¶ re[ce]sit re
dimittere eam.
tinet nesciens euen
hec autem eo
tum rei q[uia] [con]scius e[ss]et
cogitante ecce
peccati. ¶ non delu
te angelus
sor.
domini i[n] so[mnis]
pnis appa[ru]
it ei dicens.
¶ familiarem et notu[m]
ostendit cuius nomen et genus dicit.

o[ri]g[enes]
perimit morte puerum
e[st].

Ecce illud. nouum mu
lier circumdabit u[ir]
tu[m] non aliunde q[uam]
ex se gignendo.

P[er] fidem qua credebat
xp[istu]m de uirgine nas
citurum et uoluit se hu
miliare ante tanta[m]
gr[ati]am.

Et nollet. e. t. quam
desponsauerat i[n] [con]iugiu[m]
ducere ne uideretur
q[uo]d ignorabat celare
uel traducere ad pe
nam in qua nou[er]at
non e[ss]e infamia[m] quia
sciebat se eam u[ir]gine[m]
accepisse et intactam
seruasse.

Quia sic pie p[ro]cogitat con
solari meretur. et con
silium suu[m] meliori
consilio mutuatur.

Non manifesta uisio
ne q[uia] dubietate a[n]i[m]i p[re]
mebat[ur] uelut sompno
infidelitatis.

Apparuit ne ulterius p[er]
meret dubietas que[m]
[con]mendabat equitas.

Ioseph fili dauid noli time
¶ s[ecundum] p[re]ceptu[m] legis
re accipere mariam [con]iugem

Bene ioseph

Nota eam coniugem dici a
prima fide desponsatio
nis. quia desponsationis
est si quis promittit a
liam ducere post sacramentum
menti sponsionis. et
si numquam debitum
soluere possit.

Spiritus sanctus dicitur deus.
et donum dei et caritas.
et sola caritas deum
incarnari fecit.

Ne uideretur ioseph
non esse necessarius et: sub
dit pariet. et ita eius nec
contrarius peruationi.

nominatam.
tuam. Quod
enim in ea na
iam conceptum.
tum est de spiritu
sancto est. pa
riet autem filium.
Nomen inponens
et uocabis
quod ab eterno inpositum est.
nomen eius
Saluatorem.
Subdit causam
ihesum. Ipse enim
nos. quos predestinauit.
quod solius dei est.
saluum fa
que ex eis sunt.
ciet populum suum a peccatis
Hoc quod narrat prophetico testimonio
certius facit.
eorum. Hoc autem totum factum est
id est. et
ut adimple
retur quod
dictum est a domino
per prophetam
dicentem.
Ecce uirgo
Cum ex substantia sue
carnis non aliunde
in utero ha
tamquam per coitum uiri.
bebit et pariet

uir et maria
coniux eius in
eo seruatur
affectus amo
ris quod est uere
coniugium. et in ea
sine coitu est fru
ctus nuptiarum.

De ea nasci est
in lucem pro
duci. in ea uo
nasci est concipi.
uel secundum pre
scientiam angeli
quoniam habet ex deo.
cui futurum quasi
preteritum nati dicitur.

hoc dicit
Quod propinquo
est desponsata.
quod inuen
ta est in utero habens. quod peperit
uirgo: quod ihesus uocatus est. quod
saluat. hoc enim ait euangelista
quando iam omnia completa erant.

Coniux erat non
concubitu set
affectu. non con
iunctione corporis
set copulatione
animorum.

Et ne suspiceris
quod de alio sit:
quod enim ex ea et cetera.

Vocabis. Idem
dicit isti quod
predixerat marie
ut promissum
saluatorem iam
uenisse tam ui
ris quam feminis
representet ex uo
ce. ipse enim nomen
interpretatur.

Comitatur propheta ysaias. et quasi
dormientes de sompno suscitans ait.
ecce uirgo in utero habebit spiritu
sancto presens erat quod in tempore
uenturum erat.

Ecce uirgo et cetera. Dicunt iudei quod
non est hoc nomen integritatis
set etatis puella. set quomo
do tunc esset signum. Sensum ysa
ie sequitur non uerba. pro conci
piet ponit in utero habebit. et uo
cabunt pro uoca
bis uel uocabit.

Prophetia signum est
prescientie dei. quia
quod dicit certum est
a deo prefinitum. et id ab ho
mine debet timeri. nul
lum autem signum quod
designat efficit. set tamen
signat quod ostendit
sic prophetia non necessitatem
eorum facit que predicit
set signum prescientie dei.

Proprium est christi ihesus quo
rum hic quos sal
uat semper ad iuuan
do perseuerat.

Iere. Non

ē necessitas uera ex eloquio prophete
set sola exhibitio ueritatis prophetia
non facit necessitatem eorum que di
cit. set signum ē prescientie dei.
prophetia alia ex predestinatione dei
quam necesse est omnibus modis
euenire ut sine nostro impleatur
arbitrio. ut hec de qua hic agi
tur. alia ē ex prescientia dei cui nostrum
admiscetur arbitrium. alia ē que
comminatio dicitur que fit ob signum
diuine animaduersionis ut fugiant
a facie arcus electi et iuste pere
ant in cauti. et in prescientia que lon
p̄ ge ante scit quomodo futura contineret.

Et exhibitione seruitutis et affectu amoris obediens recte dicitur fecisse sicut precepit ei angelus.

Tribus de causis de ueteri testamento astruit ea que ponit in euangelio pro testificatione ut habeat testimonium a lege et prophetis pro confirmatione fidei quia facilius credimus cum uidemus impleta que sunt predicta pro coniunctione noui et ueteris testamenti.

Dicit quod ioseph mariam facie ad faciem uidere non poterat. quoniam spiritus sanctus a conceptione penitus impleuerat. et ideo non cognoscebat facie ad faciem quam desponsauerat donec uterus euacuaretur de quo hic non agitur.

Donec peperit. non quod post quod magis constat cum multis modis cognouit dominum esse qui [?] natus est.

Primogenitum dicit

Vel uocabunt primo angeli psallentes. inde apostoli predicantes et alii credentes.

filium et uocabitur nomen eius emmanuel [id est nobiscum deus; id est in homine deus; uerbum caro factum est et habitauit in nobis] **quod interpretatur nobiscum deus.**

B. Moraliter. quisquis a deo monetur soluat moras surgat a sompno. faciat quod iubetur.

hoc autem Vt uirgo propinquo suo desponsaretur: ut casta seruaretur. ut angelus per sompnum loqueretur: ioseph sponsam eam accipere iuberetur ut pueri nomen ihesum uocaret ut uirgo mundi saluatorem generaret.

Perfecta obedientia fecit non tantum quod precepit angelus sed etiam sicut precepit.

Non relinquitur mentiendi locus ubi obsequium angelorum celebratur.

Exurgens autem ioseph a sompno [dubietatis] **fecit sicut precepit ei angelus domini** [non malignus] **et accepit coniugem suam** [propter predictas causas] **et non cognoscebat eam** [ad opus coniugale] **donec peperit filium suum primogenitum** [quem nullus non post quem alius] **et uocauit nomen eius** [Die octauo quo fiebat circumcisio et nomen imponebatur.]

Non postea quod cognouit sed ponitur donec pro et uel pro eterno ut donec ponam inimicos tuos etc.

Et accepit eam scilicet ad uitandam uirginis infamiam ad celandum saluatoris aduentum ad necem per eum nascentis obsequium propter secreta que didicerat. [?] iube sue.

II
adorūt²

Quamuis mathe natiui
tatem premittat. tamen
aduentum magorum re
ferens breuiter ea dicit (tantum memorat dicens)
sic
Bethleem prius dicta est
effrata bethleem domus
panis qui in nascituri
erat panis uiuus qui
de celo descendit. qui
ponitur in presepio ut
irrationabiles pastos
faciat angelorum suos. (socios)
signat etiam autem quod
est domus in qua panis
uiuus comeditur.

Magi non malefici
sed phylosophi chaldeorum qui
de singulis philosophantur.
et fuerunt ut dicitur
de genere balaam. et
successores doctrine
eius. in istis fides gen
tium ut primitie deo con
secratur. hii predicant
natiuitatem. locum nesci
unt. iudei locum insi
nuant tempus aduentus
non cognoscunt.

Ideo magi apud ierosoli
mam perpue natum
regem querunt. quia per
balaam de nasciturum (israel)
audierunt. noua enim
stella nouum hominem
indicabat stella xpc. (enim)
quem sequi debemus.
qui non in cordibus oriatur rex
iudeorum in oriente non querit.

Ihesus ergo natus esset (Cum … natiuitas. cum esset natus … nomen.)
esset ihesus in

Ad differentiam illius qui
est in galilea in
tribu zabulon
dicit et est bethleem.
(locus.)
bethleem iu
(Tempus.)
de in diebus

Hoc non ponit tantum
pro tempore set
ut ut uideatur
impletum non de
ficiet princeps
de iuda. et cetera.

herodis regis.
ecce magi
(Qui erat caput regum,)
ab oriente
uenerunt

Ciuitas dei toto
orbe refulgerent
quia minus docti
eruduntur diui
na lege.

ierosolimam
dicentes. Ubi
(Ne hoc de herode)
est qui nat

omne quod aperit uuluam siue aliud
sequatur siue non. uel primogenitus
inter omnes inter electos per gratiam
pro quo unigenitus dei patris et marie dicitur

Quatuor hic ponuntur a prophetis co (tamen natus esset.)
borata. natiuitas nomen. locus. tempus.

De natiuitate domini in bethleem
mathe. et lucas consentiunt. set
quomodo et qua occasione ad eam
uenerunt ioseph et maria lucas
exponit. matheus preterit. sicut et est
usque ad circumcisionem. sicut ecce
de aduentu magorum lucas tacet
et matheus exponit.

In diebus herodis regis finito scilicet regno
iudeorum quando iam herodes ali
enigena in gente iudeorum regnum
sibi occupauerat impleta prophetia
que dicit. cum uenerit sanctus
sanctorum cessabit unctio uestra.

Venerunt magi. non post annum
quia tunc non inuenissent in pre
sepio set in egipto. set tercio de
cimo die fuerunt et de terra persa
rum. et saba fluuius a quo regi
o nominatur. iuxta quam et arabia
est ubi magi fuerunt reges qui et
si tanta munera optulisse dicuntur.
non ideo non plures quam tres fuis
se probantur. set ut per eos gentes
que ex tribus filiis noe nati sunt
uenture ad fidem prefigurarentur
uel tot fuerunt principes qui multos
duxerunt in suo comitatu.

Iero. hec stella dominice natiuitatis
nuntia numquam prius apparuit set

eam tunc puer creauit et mag(is) p(ro)uincia
deputauit que mox p(er)acto officio e(ss)e
desiit

Xp(istu)m n(on)dum loquentem muta stel
la p(re)dicat postea loquentem loq(ue)n
tes apostoli nuntiauerunt.

Pastoribus angeli. magis stella n(un)
tiat(ur) q(uod) tu(n)c loquitur lingua celo(rum)
quia iam cessabat lingua p(ro)phe(tarum).

Utrum stella orta sit in oriente
an ipsi ibi positi natam ad occiden
tem uiderint ambiguum est. potuit
enim nasci in oriente et eos in ier(usa)l(e)m
p(er)ducere. s(ed) dum humanum q(ue)rit ex
lege querunt auxilium diuino
deseruntur. p(er) stellam intellexe
runt eum in iudea natum. et ideo
ierl(e)m uenerunt. u(bi) locum discentes
tunc agressi iter primum h(ab)ent
stellam p(ro)uinam q(uam) recognoscunt.

Nato rege celi: rex terre tur
batus est. quia nimirum terrena
altitudo confunditur cum ce
lestis p(re)dicatur celsitudo.

Turbatus. uel q(uia) exterritum
regni sui timet uel p(ro)p(ter) iram
romano(rum) si hoc pateretur q(ui)
decreuerant ne quis rex uel deus
sine eorum consilio diceretur.

Nota diligentiam inquirentis
ut si inuenerit faciat q(uo)d post
se uelle ostendit. s(e)c(un)d(u)m au(tem) excusat
sic rom(an)is explorat et si rex eorum
tristes uel letos faciat iudeorum.

Locum natiuitatis exprimunt

querere uideantur:
est rex iudeo(rum)
Signa non fidelibus
s(ed) infidelibus.
uidimus enim
stellam eius
in oriente et
quia d(omi)n(u)m intelligunt
uenimus ad
stella famulante.
orare eum.
Audiens
au(tem) herodes
Rex dicitur ut ex
collatione eius qui
queritur hic intel
ligatur extraneus
q(ui)a iam defecerat p(ro)p(he)s.
rex turbatus
est et omnis ie
rosolima cum
illo. et congre
i. pontifices.
gans omnes
principes sa
cerdotum. et
mortalium p(re)ceptorum
scribas popu
latores. palam q(ui)a ex bono affectu
eum quia nouerat et ungi reges iudeorum.
Sic uocat
li sciscitabatur ab eis ubi xp(istu)s

Propriam qui hanc
creauit ad ostensionem
sui

Iudeis tamq(ua)m ro(ati)one
utentibus sub(lim)a ro(ati)onalis
i. angelus ortum xp(ist)i
nuntiauit magos u(er)o
p(ro)uincias gentium n(on)dum
ro(ati)one utentium irracti
onalis. i. stella p(er)duxit

Aut. Stella est illumi
natio fidei que ad xp(istu)m
ducit. dum diuitum
ad iudeos eam amit
tunt quia d(omi)n(u)m a malis
consilium querunt ue
ram illuminatione p(er)
dunt.

Audiens aut(em) he. aliu(m)
regem iudeo(rum) q(uem) in se
queri. uolebat enim cu(m)
esset alienigena legiti
mus rex uideri. et ideo
codices quibus genea
logia texitur cremauit.

Propter fauorem. q(ui)a
sepe populus plus esse
iuste fauet quos crude
les sustinet. un(de) salomon.
rex iniustus om(ne)s mini
stros impios habet.

A iudeis querere locum
a magis tempus ut de
utroq(ue) fiat certus.

¶ ex hoc patet quia
non ignorantia. sed ex cordis duritia credere nolu
nascer̄etur. At illi dixerunt
erunt
ei. In bethleem iude. sic enim
¶ micheam. 4
scriptum est per prophetam.

In hebreo sic est. et tu beth leem effratha parua es in milib; iuda. ex te m̄ egredietur qui sit dominator in isrl. et egressus eius ab ini tio a diebz eternitatis. et est sensus. et si sis par uus inter milia conparata ciuitatibz iude uel tan ta multa: tamen non est minima quia ex te egredietur magnus xpc qui non tantum de dd quia egressus eius ex in ea constat sub a na tus a diebz eternitatis. q in principio erat uerbu.

Reinotis sacerdotibus et scribis. timebat enim ne iudei qui ex iudeorum o raculo promissum ottulerent si se uelle eum perimere sentirent. io etiam permisit se ad orare. ne quis sentiret dolum eius set sine sus pitione ob gratiam fauo ris ei renuntiarent.

Hoc sic ponit ut ab eis dcm est. qui et si non illa uita tem sensus quo damnum ponunt.

Et tu bethle
em terra iuda
nequaquam
minima es
¶ in hebreo in milibz.
in principi
¶ ad tribum
bus iuda.
iude pertinebat
¶ arguuntur scribe
ex te enim
de obliuionis quod
enim exiet
non ipsis uerbis p
dux qui re
phete usi sunt,
gat populum
meum israel.

Terra iuda in hebreo effratha. bethleem est domus panis. effra tha speculum. que sunt domus iste nisi fidelium mentes panem angelorum manducantes et quantum in hac uita mortali conceditur gloriam domini speculantes in quibz xpc iam per fidem natus de gentilitate uelut de longinquo uenientibz per falsorum doctorum demonstrationem aliquando queritur et inuentus adoratur.

Antiquitus effratha postea be thleem. cognitice est dca effratha. furorem uidit quod premonstrat insaniam herodis qui pueros occidit. uel effratha frugifera que colit agrum uite. cognito in eo loco xpc nascitur qui uictus esse ty pum gerit. et ex nomine innuit xpm pabulum uite cunctis.

Confusio iudeorum est ut xpi natiui tatem a gentibz discunt. et si non credunt inexcusabiles sunt.

Herodes deuotionem promittit set gladium acuit maliciam cordis depingens colore humilita tis

Tunc herodes clam uocatis ma
¶ quia locum didicerat quando nasceretur explorat.
gis diligenter didicit ab eis tempus stelle que appa ru
¶ Cognito loco et
it eis. et mittens eos in bethleem dixit. Ite et interro

finxit se uelle et ubi sit eum adorare, quem in mente cogitabat occidere. cuius personam representant ypocrite qui dum ficte deum querunt numquam inuenire merentur.

Ecce stella. ingressi iudeam deseruntur indicio stelle ut cogantur ex lege inquirere. uel diuino deseruntur auxilio qui querunt humanum nec debebat signum infidelibus datum apparere domesticis legis et prophete. quia si moysen et prophetas non audiunt neque si quis ex mortuis resurrexerit et cetera.

Mistice. Tres magi significant gentilem populum de tribus filiis noe procreatum ad fidem christi uenientem. stella propheticum sermonem ortum christi ueraciter profitentem. herodes diabolum qui cognita claritate christi eius persequitur in membris suis, a quo magi pergunt. dum ab ydolatria gentes recedunt et ad domum in qua est christus id est ad ecclesiam catholicam perueniunt in qua fidem per intrantes peruenerunt christum cum matre sua id est ecclesia ioseph semoto id est iudeorum populo propter perfidiam, et apertis thesauris suis id est utriusque pagina obtulerunt ei munera id est phisicam. ethicam. logicam. uel historiam. tropologiam. et allegoriam uel sancte trinitatis fidem

Cur non ioseph cum maria inuentus est a magis. ne aliqua inde male suspitionis occasio daretur gentibus que primitias suas statim

tempore restat cognitio persone. et sub

gate diligenter de puero. et cum
iungendo ad renuntiandum eos inuitat.

inueneritis renuntiate mi
ut alacrius per eum redeant. et ne uidet quia rex eorum futurus erat occultent.

chi. ut et ego ueniens adorem eum.
estimantes.

Et cum audissent regem a ut obedirent primum

bierunt. et ecce stella quam ui

derant in oriente antecedebat

donec.

eos. usque dum
quasi

ueniens sta
diceret hic est. quem natum testabar.

ret supra ubi domum

Sepe puer nominatur ut eam agnoscant de quo dictum est. puer natus est nobis.

erat puer. Vi

dentes autem
in inuento

stellam gaui
quod desiderauant.

si sunt gau

dio magno

ualde. et in
diuisorium illud quod

trantes do
lucas commemorat.

mum inue

nerunt pue

Non tenuit ethereas uias set multum domui uicina aliter non discerneret domum.

Moraliter. stella est bona exhortatio ducens ad christum uel potius fides que est mentis illuminatio. per quam ingrediens christum uidet qui est stella matutina. et eo uiso gaudet gaudio et adorare non desinit.

Gaudio gaudet qui propter deum qui uerum gaudium est gaudet. addit et magno quo nichil est maius. et ualde quia de magno potest alius plus alius minus gaudere.

Tres magi uno itinere deum uenerunt adorare. quia in uno christo qui est inseparabilis trinitas ab eis erat adoranda

Adoraverunt. hic confitentes dnm quem sciu[n]t et hominem intelligu[n]t et mortuu[m] quod p[er] mirram ostendunt.

Moys. Et apertis t. sui. magnu[m] religionis sacramentu[m] hic aperitur ut fide p[ro]pria thesauros n[ost]ros in uia n[on] pandamus donec p[ro]ter[ea] hostibus soli deo ex occultis cordium offeram[us] ezechias . q[ui] thesauros alienigenis pandit. co[n]dempnat[ur] i[n] posteritas.

Aurum tributu[m] ad. thus ad sacrificiu[m]. mirra ad sepulturam p[er]tinet mortuor[um]. ue[r]o h[ec] tria in eodem xpo intimantur. regia potestas. diuina maiestas. humana mortalitas.

Vide qd reges p[er]sar[um] reges semp[er] cum munibus solent adorare. quo more [et] isti munera optulerunt. s[ed] mag[is] diuina insp[ir]atione est factu[m] ut in hoc sit misterium o[mn]ium unde et figuralit[er] tria dicunt[ur].

Non loquitur puer ad eos ne diuinitas ante t[em]p[u]s reuelaret. et uera humanitas

rum cum maria matre eius. Et [procidentes] Signu[m] humilitatis sine qua nullus uere adorat. procidentes adorauerunt In carne iberum. fidem suam misticis profitentur muneribus. eum. et apertis thesauris suis optulerunt ei munera. regi. deo. aurum. thus. mortali. et mirram.

nato saluatore ad eum adorandum miserunt.

Et apertis t. s. fidem suam misticis protestantur munibus. munera clara fides e[st] cordis. munera apta confessio e[st] oris. in thure confunditur arrius, qui soli patri sacrificand[um] e[ss]e contendit. in mirra manicheus. qui xpm mortuu[m] non credit. in auro uterq[ue] quia [et] manicheus de semine dauid regem natum n[on] credit. [et] arri[us] solam ei s[er]uitute[m] ascribit.

Queritur an singli singula an unusquisq[ue] tria quod mag[is] fatend[um] e[st] quia congruit mistio. q[uia] o[mn]is uere xpianus xpm in dnm regem et passum confitetur.

Aurum e[st] p[er]fecta sap[ient]ia. thus orat[io] munda. mirra op[er]atio bona. p[ri]mu[m] ergo fides xpo offerenda. deinde oratio. tertio loco op[er]atio. infirma e[st] oratio quam non munit elemosina.

Moys. ergo nos thus offerim[us] deo si cogitationes carnis in corde p[er] studium or[ati]onis incendimus. auru[m] dum sup[er]na sapientia resplendemus. mirram si carnis uitia p[er] abstinentiam mortificamus. hec munera ex thes[auro] auro animi condita proferuntur. cum corde credit[ur] ad iustitiam ore au[tem] confessio fit ad salt[em].

Quia inui[c]is q[ue]rebant qd uellet diuina uoluntas de reuisione ad he

Et responso

Et responso. ac sicut moyses tacens clamabat. Sic isti p[ro] affectu interrogabant q[ui]d diuina iuberet uoluntas. hec reu[isi]o n[on] fit p[er] angl[u]m set p[er] ipm dnm q[uia] nullus alius uiam reuisionis

instituit nisi ille qui dicit. ego sum via veritatis et vita.

Saluam. iii. In hoc forma datur credentibus ut devoti ad deum veniant. et quod vitare intendant. scilicet ne ad diabolum redeant. set per semitas virtutum ad patriam veniant. et qui ceciderunt contemptnendo resurgant obediendo.

Mira humilitas xpisti. fugit qui refugium est aliorum et virtus. fugiendo instruit suos. unde et si vos persecuti fuerint. in una civitate fugite in aliam.

Ioseph figura predicatorum qui xpistum cum matre. id est fidem xpisti et ecclesie tulerunt ad gentes relicto herode. id est iudeorum infidelitate.

Fugit in egiptum sicut natus est ut corruptam repararet naturam sic fugit ut fugaces revocaret. quod fugit sacramenti fuit non timoris. ut exemplum fugiendi daret suis. non fugit mortem qui mori venerat. nec insidias expavit qui venerat aperire insidias diaboli. de hac fuga predixerat ysaias. ecce dominus ascendet super nubem levem. id est carnem sine peccato ingredietur egiptum. et commovebuntur simulacra eius. vii. autem annis in egipto latuit.

In egiptum. omni genere deorum monstra venerantem quia xpistus a iudeis non receptus per predicationem transit ad gentes.

rodem dei meruerunt

accepto in somnis

responsionem.

prius ne redi

diabolum.

rent ad hero

fidem. spem.

dem. per aliam

caritatem.

Quia cognita veritate

viam reversi

non licet retro ire. paradi

si sunt in regi

sum vel celestem ierusalem.

onem suam. Qui cum recessissent.

ecce angelus domini apparuit

hic ioseph qui maritus est, nu

in somnis ioseph dicens. Sur

tritius et custos ascribitur. glosam.

ge et accipe puerum et matrem

eius. et fuge in egiptum et esto ibi

ecce quod fraudes

usque dum dicam tibi. Futurum

non latent deum.

est enim ut herodes querat pue

rum ad perdendum eum. Qui con

surgens. ac

cepit puerum

et matrem eius

nocte et seces

sit in egiptum

Quia fides xpisti manifestatur gentibus. usque

et erat ibi

natur. unde et mox in egiptum mittitur. quia et si fides nutrienda erat ad premium et vita doctrine preparanda est ad eum.

Impleto purgationis tempore prius et eo oblato in ierusalem quod hic pretermittit.

Nocte quia occulte per fugam ad illustrandum egiptum descendit relicta nocte videlicet.

Nocte tollit in egiptum quia noctem ignorantie huius a quibus ipse recessit reliquit incredulis. quia redit noctis non fit mentio. quia in fine mundi iudei fidem

o.

tamquam xpm ab egyp
to reuertentem ſuſcipie
teſ illuminabuntur.
Hic datur exemplum
uitandi fidelibꝫ tabie
pſecutorum ubi eſt
oportunum ſicut ipſe
ait. ſi uos pſecu. fu. i.
u. ci. fu. in. a. Signat
autem hec fuga domini
electos improbitate
malorum a ſedibꝫ ſuis
ſepiuſ eē pellendoſ.
Fugit ut homo quem
paulo ante ſtella de
um monſtrauit.

In oſee iuxta hebraicam
ueritatem hoc inuenitur
uel in libro numerorum
ut quidam aſſerunt
quia totum diſpoſitio
ne dei factum eſt.

Non ē contentuſ ua
ſtatione bethleem ſet
adiacentia loca uaſta
uit nec ullam mediam
etatiſ habuit a filio unius
noctiſ uſque ad filium
duorum annorum quin
omneſ occideret.

in finem in fidelitatiſ
uſque ad obitum
quia iudea et eccliam
herodiſ. ut ad
ſeruit.
impleretur quod
dictum ē a domi
no per prophetam oſee xi. c.
dicentem. ex
egipto uocaui
conſubſtantialem. quia ubi
fato fa. et ha. in nobis
filium meum.

Tunc hero
deſ uidens
inde accumulatur
ira iam turbato pro na
quoniam illuſuſ
ciuitatem.
eſſet a magiſ
iratuſ ē ualde
lingua uſuſ ē pro
et mittens
gladio. Vt hic qui
occidit omneſ
natus non effugeret. Vt
pueroſ qui
neque loco neque tempore celaretur. Vt in tanta
erant in bethleem et in omnibꝫ
multitudine latere non poſſet.
finibꝫ eiuſ a bimatu et infra
ab ortu ſtelle.
ſecundum tempuſ quod ex

Veri ſimile ē. quod cum herodi
nichil renuntiatum eēt. a magis
credidit illoſ fallaci ſtella eē
deceptos. et ideo ad ſe non eē reu
ſoſ. Vnde et tam diu quieuit
a pueri inquiſitione. deinde uul
gatiſ hiis que in templo fū
dicta uo ſuiſſe ſe a magis ſenſit
illuſum. et in mortem xpi p
panſ pueroſ occidit.

Veri ſimile ē. poſt annum et quatuor
dieſ a natiuitate xpi herodem
in pueroſ deſeuiſſe. quod forſitan
ideo diſtulit quia romam pro
fectuſ ē. uel ibi accuſatuſ uel
romanoſ conſuleret ſuper hiis
que de xpo dicebantur.

Ideo forſitan tamdiu ab inqui
ſitione pueri ſe continuit ut ſolli
citiuſ eum deprehenderet neque
elabi aliquo modo poſſet.

Mox ut xpc apparuit mun
do incepit in eum pſecutio
que figurauit pſecutionem
ſanctorum et dum infanſ quęritur — infanteſ occiduntur. in quibꝫ forma martiriſ naſcitur. ubi infantia eccliē dedicat.

Figurat morſ paruulorum paſſio
nem omnium martirum qui par
uuli. humileſ et innocenteſ
occiſi ſunt. qui non in iudea tantum
ſed ubique paſſi ſunt ab impiiſ. quod
ſignat herodeſ. quod bimi quia do
ctrina. et operatione perfecti. illis
occiſis xpc euaſit quia corpora poſ
ſunt perimi diuinitaſ contingi.

Ideo a bimatu ut ſicut poſt occupauerat herodeſ fideſ fineſ ciuitatiſ ita et poſt occupa

rere alium annū. ið etiam a bimatu. quia timebat ne puer cui famulabantur ſidera paulo ſup etatem uel infra ſpēm ꝯformaret
Johes criſoſtomus in .vii. omelia dicit quod ſtella ꝑ annū apparuit. ſic in deſtructione romanoꝝ ſigna appareuerunt in celo q̄ſi uox angelorum audita ē. tranſeamus ab hiis ſedibus.
Vox in rama. ſꝑ uxorem leuite fornicatione ꝑemptam ſecdm numum tribuū in .xii. partes diuiſum. omnis iſrael tribum beniamin pree. ccc. uiros eoꝝ deleuit qui ſuperfuerunt ploratus et ululatus auditus ē uſq; rama qui locus ē iuxta gabaa .xii. miliario a bethleem audita exaggerat ut ꝓ ꝑbolice rachel iā̄ mortua dolentis affectu filios tam flere dicatur. unde per hoc de chaldeis hiſtoria texitur q̄ ſiliſ eēt ab eis cladi ꝓm populo iudeorū futura uaſtatio. ſet uerius reuelante per euangeliſtam ſpiritu ꝓphia de nece pueroꝝ accipitur. Dicit ergo quod tunc cōpletum ſit quod dcm̄ ē. quia et ſi ad imminentē captiuitatē ſermo ꝓphē reſpicit. tñ in eo ſicut in umbra ūitas futura cedis infantium pronuntiatur.
Rachel quia ſepulta ē iux̄ bethleem ex terreno corporis hoſpitio matris nomen accepit. uel quia multi de beniamin et ioſeph occiſi ſunt. de rachel nat᷒

quiſierat a magis.
Adimpletum dicitur q̄ ante quam fieret legentib; erat ſe impleꝰtū. quia quod in littera ſonabat aliquid futuꝝ occulte promittebat.
Tunc impletū ē qd̄ dcm̄ eſt per
31
ieremiam ꝓpham dicentem. Vox
In excelſo quia longe lateq; reſonans planctus uſq; ad dm̄ ꝑuenit
in rama audita ē ploratus et ululatus mul
q̄. ſ. ecc̄a plorans ꝓ ſuis occiſis et iō non
tus rachel

Vox in rama .i. in excelſo longe lateq; diffuſa. alt. uel uox ecc̄e de nece menbrorum gementis uſq; ad ſolium ſupni aſcendit iudicis.
Rachel .i. ecc̄a ſuos teneros agnos plorat per emptos nec uult cōſolari in ꝓ̄ſenti quia non ſunt. ſꝫ oēm ſpem et ꝯſolationē ad eternam tranſmittit uitā. uel plorat et non recipit conſolationem ſecdm duplicem quorndam intelligentiam ſiue quod inet num mortuos eſti materꝰ ſiue qd̄ hic nollet conſolari de hiis quos ſciret inetnū uicturos. hoc uerius ecc̄e conuenit que non tm̄ ꝑemptos dolet ſet eos amplius quos ꝑ ꝯedictos uult retinere et ſidum genitos generare. de quibus nulla conſolatio q̄ eternalit̄ mortui ſē.
Plorat ecc̄a et ñ uult conſolari hic q̄ filii ſui non ſunt de hoc mundo. uel plorat. quia dum ꝑit triſtitiam ħt. vn̄ dicit̄.

uos plorabitis. et c̄. s; ad ditur consolatio. tristi cia uestra uertetur in gaudium.

Nota quod melius per rachel. quam si bethleem plorasse diceretur figura sacramenti inducitur. quia per eam in omnibus scema ecclesie commendatur que plorat non tamen morte translatos quam supplicio peremptos.

Defuncto autem he. quia sopita iudeorum perfidia helya et enoch predicantibus iudea uerbum dei recipiet.

Quia nondum publice reuelabatur tunc angelus hoc officium deferebat.

modicum fuit prophete tamen sacramentum licet obscure dicit gentium persignaret

plorans filios suos et noluit consolari quia ᵍ reuocandi. non sunt. ᵍ eo de quo predictum est.

Defuncto autem hero ᵍ Tamen non eo modo de ecce appa ᵍ ut in mundum reuo ruit angelus ᵍ caretur. domini in somp nis ioseph in egipto dicens. Sur ᵍ non filium tuum. ᵍ non coniugem. ge et accipe puerum et matrem eius ᵍ quia stirbe et uade in terram israel. Defun ᵍ et pueri mortem christi. meditabantur cum herode. cti sunt enim qui querebant ᵍ uitam. animam pueri.

Qui consurgens accepit puerum et matrem eius et uenit in

Ioseph gerit figuram apostolorum quorum offitio christus circumfertur. apostoli primum uenerunt in terram israel quia predicauerunt iudeis. s; pro herode. i. manente hereditaria infidelitate metuunt et recedunt

est beniamin. ad cuius sortem non pertinet bethleem. set ad tribum tantum iuda. set quia contigue tribus sunt iuda et beniamin in finibus bethleem. multi quoque de tribu beniamin occisi sunt. alii. bene autem rachel que ouis uidens deum dicitur etiam figurat cuius tota intentio ut deum contempletur inuigilat. et ipsa est ouis centesima quam pastor humeris reportat.

Defuncto rege illico complices eius pereunt sic cessante persecutione ecclesia ad celestia mutatur.

Non determinat in quam partem ut dubitante ioseph angelus reuitatur et frequenti eius allocutione ioseph certior reddatur.

Quia non distinxit in quam partem ideo ioseph intellexit iudeam que dignior pars regni erat.

Defuncti sunt enim. et c̄. tradunt quidam quia fecit herodes super tunus suum nobiles iudeorum occidi ut sic cogeret iudeos morte sua flere

Nominata terra israel iussum est ioseph non alicubi talem puerum debere habitare nisi in ierusalem ubi erat templum et celebratio prophetarum tamen angelus intelligi uoluit galileam quam et iudei incolebant quod ostendit sic fuisse predestinatum quando nazareus uocatur

Si timuit iudeam propter archelao

herede crudelitatis paterne. cur non et galileam ubi herodes alius frater eius regnabat. quia archelaus post patrem monarchiam totius regni optinuit. set insolescens a tiberio cesare deiectus est lugdunum in exilium. et tunc diuisum est regnum in quatuor tetrarchias. quarum unam. i. galileam herodes frater eius optinuit

Queritur quare non timuit ire ioseph in galileam sicut in iudeam cum et ibi regnaret archelaus. set melius potuit in nazareth que remota erat latere quam in ierusalem ubi erat caput regni et assiduus archelaus.

Nazareth germen nouellum uel flos campi interpretatur. de cuius radice germinis sanctus scriptorum ad significandam eternitatis sue subiam ascendisse legitur. sicut ergo elegit christus quo nasceretur et locum. ita et ciuitatem in qua coalesceret. cuius nomen inductio est quod ipse scitas in scitate nutritus est. scriptorum recte dicuntur. unde et discipuli eius prius nazarei dicti sunt. sed postea a christo christiani uocati sunt.

In diebus autem illis. non solum pueritie annos set omnes usque ad predicationem iohannis comprehendit. i. cum fere esset. xxx. annorum lucas significanter tempora exprimit anno quinto decimo imperii tiberii cesaris et cetera.

Si gratis in baptismo fit remissio

in terram israel. Audiens autem quod archelaus regnaret

de qua putabat se

in iudea pro

ad monitum

herode patre suo: timuit illo ire. et admonitus in sompnis se cessit in partes galilee. et

que tamen terra est israel. quia et ipsam populus israel incolebat.

ueniens habitauit in ciuitate que uocatur

que est in galilea.

nazareth ut adimpleretur quod dictum est per prophetas

nazareus. i. sanctus

quoniam nazareus

quod conuenit christo.

uocabitur.

cum adhuc ha

In diebus

admoniti gentibus gratiam predicare et ad eas christum transferre

Herodes philippus archelaus lisanias fratres fuerunt.

Quia christus illic non transfertur ubi habitabat archelaus significat quod ut abscondetur christus in quibus regnabit antichristus.

Non mutat angelus preceptum set manifestius corrigit errorem pietatis.

Nazareth galilee quo transfertur parentem eiusdem gentis que fidem suscepturam erat significat unde flos interpretatur quia ecclesia quo ardentius a terrenis ad celestia transmigrat: eo magis uirtutum flore et germine habundat

Per prophetas pluraliter dicit. quia non huius sententie de scriptura exemplum ostendit sese sensum non uerba sumpsisse. uel eisdem uerbis in psalterio iuxta hebraicam ueritatem erit uirga de radice iesse et nazareus de radi

III

Lotmg

ce eius ascendet.

Manifestavit se q(uasi) p(re)cursor fi(n)ietat baptizando et p(re)dicando vias p(re)parat d(omi)no.

In deserto iudee q(ui)a iudei adeo deserti erant quib(us) necessaria e(st) p(eniten)tia ut redeant.

P(eniten)tiam agite. hoc preco nuntiat quod post per se ipsa veritas.

Penitentia p(re)cedit seq(ui)t(ur) promissio regni. qui vere peniter puniunt ipse preteritos errores. deinde erigit animu(m) ad celeste regnum.

Nisi appropinquaret nemo redire posset q(ui)a infirmi et ceci via que e(st) xp(istu)s carebant. q(uo)d impu(tan)tans iohes p(eniten)tiam an(te) po(s)uit.

bitaret in nazareth.

autem illis venit iohes baptista p(re)dicans in de serto iudee et dicens.

Venit q(uod) baptista p(re)veniens fecit. Sic no(m)i(n)ans desertum peniten(tia) tibus convenire.

Puniat q(ui)sq(ue) mala prioris vite quia appropinquabit salus q(ua)m p(er)didim(us) et facultas redeundi unde cecidimus.

p(eni)tentiam agite appropinquabit enim regnum celorum.

opere.

hac p(ro)missione erigunt(ur) ani(mi).

regnu(m) dei intra vos est.

Sic p(re)dica vit. sic enim p(ro)pheta de eo p(re)dixit.

Hic est enim de quo dictum est per ysaiam p(ro)pham dicentem. Vox clamantis in deserto. parate viam d(omi)ni

preco ubi u(er)bum p(re)cedit. quia solatium redemptionis nuntiat iudee iam deserte.

p(ra)va abicite op(er)a recta facite

Non pro tremis s(er)uientes.

bum ad cor ascendit.

fides e(st) via qua u(er)

Vox viam u(er)bo p(re)parat

Typice desertum

cur p(re)dicat p(eniten)tia. S(ed) triplex modus e(st) penitentie. primus errores et omnia mala an(te) baptismum ab renuntiare et co(n)tempnere q(uo)d necesse e(st) ad xp(istu)m venientis.

Preterit uita et transit ad p(re)dicatione(m) iohannis.

Secundus post baptismum lapsos per p(eniten)tiam renovari. Tertius quo s(an)c(t)i cotidie a talib(us) purgant(ur) peccatis. sine quib(us) vita n(on) agitur.

P(eniten)tiam agite. prima virtus est per p(eniten)tiam p(er)imere veterem hominem et vitia odire. q(uo)d qui no(n) facit non modo virtutes non co(m)p(re)hendit sed nec etiam supplicia fugit. penitentie virtus timore concipitur qui e(st) initiu(m) sapie(ntie). penitentia a puniendo q(uasi) quis ep(iscopus) punit q(uo)d illicite co(m)misit.

P(eniten)tiam agere e(st) dignos fructus penitentie facere. regnu(m) celorum .i. xp(istu)s p(er) quem s(an)c(t)i regnant in celestib(us) vel evangeliu(m) quod invitat ad regna.

Penitere e(st) ante acta deflere et deflenda non co(m)mittere. penite(n)tib(us) regnu(m) celorum adee(st) dicitur non terrena ut in veteri lege. et hoc p(ro) obedientia x(risti). hoc regnu(m) celorum p(ri)mus iohes predicavit.

Iohes vox xp(istu)s u(er)bum q(ui) clamat in iohanne. multi u(er)bu(m) s(in)e voce audiunt nec vox s(in)e intelligentia ibi tacet. valet.

In deserto forma penitentib(us) locus conversationis

non frequentia hominum sed desertum uestitus non mollis ad fluxum sed asper indutus tenuis et inusitatus.

significat sanctorum uitam a mundi illecebris segregatam.

Iohannes autem Iohannes semet ipso erudit penitentes et formam uite exhibet in deserto habitans de locustis uiuens pilos cameli uestiens.

Moralis. Habitus et uictus conuersationem indicant. asperis uestitur quia uitia non palpauit sed aspera increpatione redarguit sic. genimina uiperarum. et est zona pellicea circa lumbos. quia carnem suam crucifixit cum uitiis et concupiscentiis. Mel et locustas edit. quia predicatio eius turbis dulce sapuit dum Christus putatur: sed cito decidit quia non Christus. sed eius sponso esse apparuit in melle dulcedo in locusta alacer uolatus set cito deciduus.

Tunc exibat. quia nisi quis a malis exeat. non abluitur: unde apte sequitur baptizabantur ab eo in iordane qui descensio interpretatur. quia de superbia ueteris hominis ad humilitatem confessionis et emendationis descendebant. iam tunc enim baptizandis exemplum dabatur confitendi peccata et promittendi meliora.

Iohannes crisostomus. Confessio peccatorum conscientie est testimonium timentis deum qui enim timet iudicium dei peccata

uiam domini ad cor dirigit cum sermo eius diligenter auditur.

bene uiuendo.

rectas facite

strictas set mundas.

semitas eius.

Ipse autem Iohannes habebat uestimentum de pilis cameli

Non de lana quia hoc austeritatis indicium est illud luxurie mollities.

zona est corporalis continentia.

lorum et zonam pelliceam circa

lumbi uoluptas peccati quia peccatum in uoluptate fit.

lumbos suos. esca autem eius

Non studio parata sicut conuenit heremite.

minuta animalia. de truncis uel de herbis.

erat. locuste et mel siluestre.

Propter nouitatem predicationis et asperitatem uestitus ac cibi.

Tunc exibat ad eum Ierosolima et omnis

Iudea

turba et omnis

baptismo penitentie

regio circa Iordanem et baptizabantur

non peccata

in Ior

ut recipiatur. unde paraui lucernam Christo meo.

Ipse autem Iohannes. habitu uel uictu qui penitentiam predicat habitum penitentie pretendit. in eo uilitas uestis et cibi laudatur. quorum usus in diuite arguitur.

id est mores in melius mutate et sic fient semite recte.

Seruus dei non debet habere uestimentum ad decorem uel ad delectationem sed tantum ad tegendam nuditatem unde Iohannes pilis uestiebatur.

Moralis. In ueste Iohannis ut asperis utamur ad refrenationem carnis. in cibo ut arte non paratis et naturalibus utamur cibis.

In iordane quia in eo sunt

gura bap̃m precessit
et ex nomine descen
sum de superbia exigit
q᷒ congruit baptizatis.

Multos. pha. et sa. hii
sunt ex hereticis iudeor
quia phei obseruatio
nu̅ et traditionu̅ pre
ferunt iustitiam unde
et phei. i. diuisi a ppl'o
p priuatam iustitiam
dicuntur. Saducei. i.
iusti uendicant enim
sibi quod non sunt.
hii negant resurrec
tionem dicentes ani
mam interire cu̅ corpe.
quinq; libros moysi
recipiunt. pphas res
puunt. hos uenientes
ad bap̃m iohannes in
crepat q̄ maxime in
digebant correctione
ꝛ penitentia.

Secd̄m qualitatē cul
pe quod fit ex discreti
one que necc̄ria ē peni
tenti.

dimittente.
bantur ab eo
confitentes
peccata sua.
Videns aūt
multos pha
riseorum ꝛ sa
non
duceorum ue
confitentes peccata
nientes ad
sua.
bap̃m dixit
I. uenenati
uenenatorum filii
quia bonis inui
dent eosq; perse
cuntur. pximos
ledunt ut p̄ses eorum
eis. progenies
uiperarum quis
qui nuncius ū filius
dei quem nobis annuntio.
demonstrabit uobis fu
i. uindc̄a. nemo quia non penitetis sȝ sine
penitentia iram non effugietis. ut sic effugi
gere a uentura ira. facite ergo
atis. Carnis mortificatione.
fructum dignu̅ penitentie. ꝛ
ꝛ in semine abrahe ne confidatis qi ex hoc so
Cogitando ꝛ repittando. nos
ne uelitis dicere intra. patre
lo salui sitis. Si ꝗ nos xp̄i. semen abrahe estis.
habemus habraam. Dico eni

non erubescit confiteri. pfectus
timor soluit oēm pudorem. con
fessio pecci pudorem ħt. et ipsa
erubescentia ē grauis pena. ideo
iubemur confiteri pecc̄a ut e
rubescentiam patiamur pro
pena. nam hoc ipm̄ pars ē diui
ni iudicii.

B. Qi. di. q̄ re p⁹
uenena non deponitis ut sic ad
bap̃m ueniatis. facite fructum
non qualemcu̅q; set dignum.
non enim par debet
ēē fructus boni opis
eius qui nich' uel
minus peccauit. ꝛ
eius qui grauit' ce
cidit. set iudei de a
braam gloriantes
noluunt se agnoscē
peccatores. unde subdit et ne ueli
tis ꝛ c̄. ad humilitatem puocat
in superbia eni̅ nulla ē penitencia

Vbi pa pr̄m
suum occi
dit. sic in
dei pphas
qui erant
p̄res eorum.

Discretio ē in penitentia q̄ timorem
dei et metum penarum an̄ oculos
ponit recolens antique turpi
tudinis sic dolor cordis ꝛ fletus
erumpit. q̄ sine dolore nulla
sunt uulnera set uitalia men
brorum ū fuerunt uitium mortua
gr̄a est quod sentit. sentiens
querit sanitatem.

A carne retrahit ut cogitent
opa pdestinationis dei prima
sunt rudimenta fidei credere
d̄m posse quicq̄d uoluit. ut qui
ōia de nichilo creauit possit de
lapidibus ꝛ de puluere
filio abrahe formare.

Quia

demonstratiue ad illos lapides quos iosue de iordane transferre fecit. ad quos qi digitu͞ꝫ tendens ait.

non filii carnis hii sunt in semine. sed qui filii dei. unde subdit. potens est deus. et cetera.

Vel gentiles lapides uocat. ⁊ est sensus. ne glorietur de semine carnis quia hii tamen sunt filii dei qui per gratiam sunt illuminati. et intus suscitati. Suscitare signanter ait. quia, saram .i. ecclam accepit ⁊ suscitat per gratiam filios abrahe defuncto sine liberis ne tantus patriarcha putaretur primus. sis. in cuius rei presagium olim deus de sara genuit filium.

Securis xpc qui ex manubrio constat et ferro .i. humanitate qua tenetur: ⁊ diuinitate qua incidit. posita est. quia ⁊ si per patientiam expectat uidet tamen quid est facturus ad radicem .i. finem iudaici populi ut auferat de terra uiuentium eos qui in xpo non crediderunt. uel securis sententia iudicii uel predicatio euangelii.

Nota quod non ad ramos. sed ad radicem. ⁊ interna. Cum enim filii malorum tolluntur. quid aliud quam rami infructuose arboris absciduntur: cum tota progenies simul cum parente tollitur. arbor radicitus absciditur ne quid remaneat inde aliquid germinis oriatur.

Ego quidem. bap. uos in aq. i. tantum corpora lauo. quia peccata soluere nequeo. ut sicut nascendo. predicando precurro. sic baptizando ut penitentes quos ego hoc signaculo ab impenitentibus discerno ad baptismum xpi dirigam.

Causa

nobis quia potens est deus ⁊ gentilibus quantum de lapidibus: corda in sensibilia. istis suscitare filios abrahe iam

Iste autem uidentur immunes sibi ea talibus sacramentis separentur omnia, enim securis

Radices sunt cogitationes quibus plantati uel servi cum celo subuertuntur uel ad una inferum nutriuntur

ad radicem arboris posita est. Omnis ergo arbor que non facit fructum bonum ⁊ gehenne excidetur: ⁊ in ignem mittetur.

⁊ recolit ad se modum sui baptismi dicens. Ego quidem nunans baptizo uos ⁊ tamen non spiritu. ⁊ do in aqua in cendo penitere. penitentiam

Securis iudiciaria seueritas ad funditus extirpandos infructuosos preparata.

Arbor humani generis huius rami alii sunt aridi .i. pagani incendio apti. alii uirides. sed sine fructu .i. hypocrite per quem spem sanitatis pretendunt sed intus uacui. ⁊ alii fructuosi uel uenenosi .i. heretici qui predicando fructum pariunt. sed mortalem. alii .i. catholici qui bonum fructum ferunt. omnis quasi arbor que non fa. f. b. ex. ⁊ in ig. m. ut gentiles hypocrite et qui nutriunt et heretici qui malum.

Iosue. xii. lapides de medio iordanis in terram transportari fecit ⁊ alios ex terra in eodem alueo restitui. per quos excecatio iudeorum et gentium ad lucem transformatio presignatur

Ego quidem ⁊ cetera. ne uideatur auctoritate minari incipit aperire quante sit auctoritatis cuius presentia gemina uel cuius bene ficiis persuadet.

Et si moneo dignos fru

dicuſ p̄ue facere ſupbiā abicere non tñ̄ poſſum a peccatiſ ſoluere.

Vel ſimplr̄ ſe hūiliat uel euangelii ſacram̄ta non eſt deuſ dignuſ circumferre p̄dican do qd̄ non ſibi depu tatū ē ꝯmiſſū apoſtolꝰ.

In ſpū ſcō uel in ſpū ſcificationiſ. ꝛ igne .i. p̄ batione tribulationiſ uel ſpū in preſenti ab luit. poſt ſi qua macu la ſurrepit igne pur gatorio ad purū excu tit quod de leuioribꝫ credendum ē peccatiſ. Vnde in leuitico ſuper altare ſemper igniſ de celo miſſuſ ardebit .i. igniſ diuini amoriſ qui oīſ in xp̄o .i. qui ſuper altare offerun tur q̄ rebaptizat et et excutit carniſ eoꝝ

uitia

Ventilabrū in uent manu ē examen iudi tii quo diſcernuntur leueſ ꝛ uacui a fructu boniſ operiſ.

In manu q꜠ patꝰ non iudicat quemquam ſꝫ oīne. iu. dedit filio.

Permundabit · q꜠ .i. co tidie a uariiſ temp

Qui aūt poſt

ad p̄dicandū ꝛ

me uenturꝰ

ad baptizandum.

eſt fortior

eſt

me. cuiuſ ñ

ſum dignuſ

predicatione

calciamen

quia

ta portare. ipſe

ſcificat a peccatiſ ꝛ accendit

uos baptiza

amore dei.

bit in ſpiri

tu ſancto ꝛ

tribulatione uꝰ

purgatorio igne.

Qui non credunt. hoc uentilabro ñ remouentur q꜠ iam iudicati ſunt

et igni. cuiꝰ

.i. diſcretio iudicii

uentilabrū

poteſtate.

in manu

a patere.

ſua. ꝛ p̄mūdabit

preſentem

dabit aream

eccam.

ſuam ꝛ con

immobileſ

a ſpe eternorū.

gregabit tri

quia

ego baptizo in p̄niam ille ī re miſſionem. ego ſpm̄ habeo ille dat ego regnū celoꝝ p̄dico ille dat

Non ſum dignuſ explicare na tiuitatem diuinitatiſ ad humani tatem uel non ſum dignuſ euā gelii p̄dicationē portare uel no men ſponſi uſurpare.

Cuiuſ non ſum. d. cal. por. alii ſcribunt. cuiuſ non ſum. d. cor. cal. ſol. potuit aūt iohēſ utrū q꜠ dicere uel contextū .i. ꝯtinuo uel diuiſo tempore ut aliꝰ euan geliſta. hoc aliuſ illud aſſumeret omneſ tñ̄ uerū narrauerunt.

Iohēſ ut purꝰ homo ſpm̄ dare non po terat quo re mittitur cul pa. xp̄c uero dat q꜠ deuſ et baptizat ī ūbo de quo dr̄. ꝛ uoſ mūdi eſtiſ p̄p̄ ūbum quod locutuſ ſum uobiſ. ꝛ alii. mundanſ eoſ lauacro aque ī ūbo uite ſcificate intendit in hoc oſtendere excel lentiam xp̄i et ſuam humilita tem. ꝛ ſcdꝫ alle goriā calciamen tū ē incarnatio niſ miſtium cor rigia miſtii liga tura. non ergo ualet iohanneſ corrigiā ſoluē. q꜠ incarnationiſ miſtium ñ ſuffi cit inueſtigare. uel non ſum dig. ſol. cor. cal. eiuſ .i. nomen ſponſi tū non uſurpo nec ſponſuſ cre di uel dici. ſet amicuſ ſponſi uolo. moſ eñ erat ut ſiquiſ eam que ſibi competeret accipere in uxorem nollet. ille ei calciamē

tum soluet. qui ad hanc sponsi sui re propinquitatis accederet. Iohannes ergo qui non sponsus ... sum dignus corrigiam calciamentorum soluere. ac si dicat ego redemptoris uestigia non ualeo denudare quia nomen sponsi non michi usurpo.

Palee de origine unde triticum oritur. i. de semine. zizania uero de diuerso. palee que sunt qui fidei sacramentis imbuuntur set solidi non sunt. zizania uero que et opere et professione secernuntur ab electis. de his dicitur: qui non credit iam iudicatus est. et ideo non fit hic mentio de illis.

Galilea transmigratio. Iordanis descensus. qui ergo uult baptizari transmigret a uiciis et descendens humilietur.

Venit ihesus et cetera. his de causis ut baptista iohannis comprobaret et quia homo erat omnem impleret iustitiam et legis humilitatem. et ut aquas sanctificans per columbam in lauacro aduentum spiritus sancti ostenderet. Venit et non necessitate ablutionis. set ut nemo quamlibet sanctus baptismi gratiam superfluam iudicaret.

i. preterire. Sine modo me a te baptizari ut postea quod queris in spiritu a me baptizeris. sic enim decet nos dare exemplum implende omnis iustitie ut discant omnes neminem sine unda baptismi esse perfectum.

Sic enim decet. i. per humilitatis exemplum reducere ad uitam et

cum suum in [celeste] horreum suum. [leues] paleas autem comburet igni inextinguibili.

[ut qui deus latuerat manifestaretur.] Tunc uenit ihesus a galilea [quia in nazareth ... habitauerat] [quia in eo figura precessit et ex nomine descensum de superbia exigit] in iordanem ad iohannem [creator ad minorem] ut [dominus a seruo, nullus qui dedignetur] baptizaretur [humilitatem regis imitatur reges] ab eo. Iohannes autem prohibebat eum dicens. [qui egeo.] [...] ego a te [celesti] debeo baptizari [qui non eges.] [quia eius generatio non est uitiosa,] et tu uenis ad me. Respondens autem ihesus dixit ei. Sine [Subdit quare ueniat baptizari] modo. Sic enim

... rationibus mundat. uel per mundabit. dum ob manifesta peccata penitus de ecclesia eicitur: uel post mortem dampnatur.

Quia non extinguetur neque extinguet cruciatos set eternaliter puniet. dicitur autem ad differentiam illius de quo dicitur igne nos examinasti et cetera.

Quando iohannes predicabat et baptizabat. s. quando ihesus xxx. erat annorum ostendens nullum debere sacerdotem uel predicantem fieri nisi uirilis etatis sicut ioseph tricennarius regnum egipti suscepit. dauid regnum ea etate inchoauit. ezechiel prophetiam promeruit.

Ab originali peccato mundari. quia tu es agnus qui tollis peccata mundi.

Quia in uita [uera] morum est ... disciplina.

Impleri illud ad quod uenit.

Sic .i. subdendo seruo et
inferiori omnē iusticiā
.i. humilitatē que ē cōsū
iusticia et pfecta hūili
tas. habet tres gradus.
primus ē subdere se
maiori ⁊ se non pferre
equali. hic uocatur suf
ficiens quia sufficit ali
quem sic humiliari.
et iste gradus oī iusto
ē necessarius. Secund' gradus
ē subdere se equali nec
preferre se minori. hic
dr̄ habundans. tercius
ē subdeē minori ī quo
ē omnis iusticia. hūc
xp̄c impleuit. q̄ unam
partem tm̄ h̄t quia in
unitate consistit et p
ficitur. alii duobz n̄ms
distinguntur q2 nimis
pfecti non sit in unitate
cumulantur.

Sp̄c in momento eum
docuit qd' pri' nesciuit
et iō quod pius timuit
humilr̄ deuot' ipleuit.

Apti sunt. ce. et hoc ad
impletionem iusticie.
non enim tunc pmū
s̄ patuere celestia. uel
sp̄c sanctus ē datus s̄z
nobis paceptū bapm
aditum celi patere. et
sp̄m .s. dari monstrāt.
qd' enī apti qd' sp̄c s̄cs
uenit qd' uox pris sonu
it ⁊ ē hec mistica scī ī nob;

Sic .i. dū ego supi
or ⁊ non indigens
a te suscipio

decet nos im

plere omnē

Decet ꝯsūmationē
iusticie .i. ad bapm
imitare quia ad
bapš ē consūma
tio omnis iusticie.

Sō ꝯe suscipiendo
te baptizando. q .i.
omie preptū sc̄ificās.

iusticiam.

Tunc eīū di

q consensit.

misit. bapti

zatus aūt ihc

q sine mora.

confestim

Quia baptizati ad
pñam per ūtutes
ascendere debent.

Que ē fundame
tum ascensionis.

ascendit de a

Patet renatis
aditus in celū p xp̄c.
q p adam clausus.

qua. et ecce

erat uel fuit.

ostendere quod nullus pfc̄e sit iust
sine baptismate. si enim ego de
sp̄u s̄co natus non dedignor. qū
to magis necē ē. aliis quamuis iu
stis ⁊ animorbz baptizari. hunc
decet impleri. primū omnē iustici
am. s. p qm̄ omnis iusticie sum
ma ab omnibz deinceps implea
tur. ut nullus ex opibz neqz ex
arbitrio glorietur. set sciens se
reum iusticie dei sit subiectus.
iō quisquisqz ē renatus ex aq̄
et sp̄u scūs dē. q2 hoc ipleuit p
quod omnis iusticia impletur
ex gr̄a qm̄ primo decuit iplere
xp̄m non ex indigentia set ex
magistrio ut renatus fili' dī oēs
renatos filios dei fieri s' faceret.

Tunc dimisit eum tali ordine
cognouisset implendā iusticiam
dimisit. quia uīa ē humilitas
qm̄ non deserit comes obedien
tia

Xp̄c aq̄s bapm sc̄ificauit. q2
cuius est creare. eiusdem etiā
est sanctificare.

Sicut homo constat duobz .i.
corpore ⁊ anima. ita duobz renas
citur. aqua que purgat sordes
et ꝯsepelit xp̄o. igne sp̄c quo con
flagrati ad celum rapimur. sic
ecīa post bapm culmen ūtutū
quibusdam incrementis appetit
ut xp̄c baptizatus de aq̄ ascendit.
sic post bapm ascendunt quia
ad uirtutes pficiunt. ⁊ qui pius
carnales ⁊ filii ade. fiunt sp̄uales
et filii dei

Tantus splendor circūfulsit xp̄c

in baptismo ut empireum celum
uideretur reseratum esse.

Bene spiritus in columba que simplex
est et mansueta descendit. ut et sue
nature simplicitatem. et cum in quem
descendebat nimie innocentie pronem
decoremque indicaret. Sic omnes
baptismo renati uir
tutibus in columba
significatis debent
repleri. columba
a malitia fellis est
aliena in quo pro
hibemur ab ira.
nullum ore uel
unguibus ledit in quo notatur inno
tentia. nec minimas auiculas in
uadit. quibus alie aues se et pullos
suos nutriunt in quo prohibemur
a rapina. puro uescitur grano in
quo notatur abstinentia alieno
rum. quoniam pullos suos fouet. ecce
caritas. gemitum dat pro cantu.
ecce compunctio. secus aquas sedet ut
accipitrem prouisa in aquis umbra
declinet. ecce sollicitudo.

Spiritus columba
filius in homi
ne. pater in
uoce. ita trinita
tis presentia sacramentis
baptismi consecrat.

Adam peccando celum amisit. Christus
a spiritu sancto per columbam glorificatus
aperit. flammam uibrantem que
uiam prohibuit. aqua baptismi extin
xit quia aqua est contraria igni.

Tunc Iesus. hic est ordo recte conti
nuationis ut post acceptam spiritus sancti
gratiam contra diabolum arctius
accingamur. et mente seculum
deserentes uite eterne gaudia
qui manna esuriamus deserti. ibi
fit temptatio quia non ante hostis

apti sunt ei
— Iesus sic fuit et
celi et uidit
— baptista ut Iohannes ait.
spiritum
dei descen
dentem sicut

Sicut columba
uere corpus for
matum ad horam habuit in specie columbe. quia aliter
spiritus hominibus uideri non posset. sicut colum
ba. non quin uera columba esset set quia spiritus in
corporali specie non tamen ipse corpus. ita de hac figu
ra sentitur sicut de aliis in quibus deus appar
uit que expleto officio resoluebantur.

columbam
et uenientem
— Ad quem illa
fiebat uox.
super se. et
ecce uox de
celis dicens.
— Demonstratiue ad
homines. Consubstantialis.
hic est filius meus
— in
dilectus in
— Adam displicuit. unde
penituit me fecisse ho
minem.
quo michi conpla
cui.

Apti sunt. et cetera. Et hoc ad im
pletionem iustitie. non enim
tunc primum sibi patuere
celestia. uel spiritus sanctus est
datus set nobis per acceptum
baptismum aditum celi patere
et spiritum sanctum dari monstrauit.
quod enim celi aperti quod
spiritus sanctus uenit quod uox
patris insonuit et cetera. hec in
Christo facta sunt in nobis.

In columba super dominum
spiritus apparuit quia uenit nos
per mansuetudinem colligere.
Super discipulos in igne
quos ad consumendam
rubiginem peccati quam se ipsos
ueniebat accendere.

Et uox non ut ei indicet
quod nesciat set quod au
ditoribus proficiat.

Sic qui baptizatur osten
ditur filius dei. et tota tri
nitas in eo est.

In beneplacitum meum constitui
in quo nichil nisi bonum
placeat. et pre aliis non in se
set in te ei, tibi fide et cari
tate uniti placeant.

Tunc Iesus. ductus in de. post
...

IIII
temptat

Iesus ductus est (quasi locum certaminis) in desertum a spiritu ut temptaretur a diabolo. Et cum ieiunasset xl. diebus et xl. (quod hoc addit ne in nocte) noctibus postea (comedisse putetur) esuriit.

baptismum. quia nulla est mora a temptatione ut mox doceat in desertum pugnare. docet baptizatos de mundo exire et quiete deo vacare. sic filii israel post transitum maris per desertum ascenderunt et manna comederunt donec venirent ad terram promissionis.

Moyses et helyas ieiunaverunt non exitu ut christus. set moyses sustentatur eloquio dei. helyas autem in fortitudine cibi. nec dicitur illi diu esurisse. set christus homo esurit ut celetur deus. significat et desiderium nostre salutis.

Christus non nisi post baptismum se temptari permisit insinuans ad se euntes graviores passuros temptationes.

Hec est vere humanitatis, et per hec est occasio temptandi. latet potestas. patet infirmitas.

Impugnatio christi prius agitur contra gulam ieiunando per quam victus est primus homo. gula libidines inflammat, concupiscentiam carnis nutrit que repugnat legi mentis. hec prius nisi refrenetur.

A spiritu sancto quisquis repletur ad pugnam mittitur. fortes sint hoc spiritu qui ad pugnam vadit, cito cadit.

Non temptatur a diabolo nisi qui ad desertum exierit. i. bono studere ceperit. quia quod ieiunat divine est potentie.

Quia esuries est signum infirmitatis. et sic nobis in abstinentia non deest temptatio. per exteriorem infirmi

se exigit quando homo de mundo exit. tenet enim sub legibus suis. eum in deserto pugnaturus aggreditur quia adam in paradiso deliciis affluens victus est oblectamentis.

Hieronymus. In illo deserto quod est inter ierusalem et iericho christus diabolum vicit ubi figuraliter dixerat adam incidisse in latrones et eum vicisse. latrones autem ibi habitasse probat locus qui dicitur adomim i. sanguis propter effusionem sanguinis que ibi fiebat. eadem via samaritanus descendit quia carnei diutius easdem temptationes sustinuit.

Ieiunat ut temptetur. temptatur quia ieiunat et exemplum ieiunandi nobis dat. et quod ieiunat divine est potentie.

Recte convenit legi que per moysen accipitur et prophetis qui per helyam, xl. diebus. quatuor partes sunt mundi de quibus christus suos congregat. et x. precepta legis quibus suos contra mundi oblectamenta christus armat. Ieiunat xl. diebus ante mortem cibo indigens. quasi dicat. In tempore agonis abstinete a desideriis seculi. comedit post resurrectionem xl. diebus cibo non indigens. quasi dicat. ego sum vobis consolationis et cibus omnibus diebus. unde. Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem seculi. Simul enim dum viam domini carpimus a vanitate seculi ieiunamus et futuri promissione reficimur.

Tribus modis fit temp

tatio. ſuggeſtione. delectatione. cõ
ſenſu. xp̄c uero ſola ſuggeſtione
temptatus fuit quia delectatio
pecti mentem eius non memordit.

Si filius dei es dic ut la. aliud hoc
explorantis ē aliud temptantis
dum dm̄ confiteri uidetur et
hominum illudere conatur. Sic et
temptat ut exploret qđ ueret.
ſic explorat ut temptando decipi
at

Si fili9 dei es. nouat filiū dei ue
niſſe in mundum ſeu p ꝓphas
ſeu per angelos nuntiantes.
ſeu per iohannem demonſtrā
tem. ſet quia humilia in eo ui
debat qđ de deitate ſuſpicatus
ē ex ſupbia ei indubiū uenit.
unde et callide exquirit. nec ē
dignum xp̄m temptari qui
uenerat occidi. ut temptatio
nes ſuperando nobis poteſtatē
daret ſupandi temptationes
ſicut ſua morte noſtram tulit
mortalitatem.

Non uirtutē poteſtate ſz ſcripturarū
auctoritate docens nos magis
doctrina q̄m miraculis pugna
re

Non in ſolo. pa. ui. ho. q. d. p
ſuaſio tua temptatio ē quia
agis de cibo corporis. r ñ de cibo
mentis. inferior pars hominis
pane ſuſtentatur. alia ūbo dei
reficitur. quia uero agis. de in
feriori. patet qđ temptator ſis.

Omne ūbum. caritas in qua
ɔplectitur oīa que procedunt de

tatem xp̄m tem
ptat in quo nul
lam legem pecti
inueniebat.

Et accedens
ꝑ temptator

Quia ſciuit ſcrip
tū eē. dixit r ſcāt.

Hoc explorat
quia timet. nec id
ſe ab eius tempta
tione abſtinet.

dixit ei. Si fi
lius dei es.
ꝗ Temptatio de
dic ut lapi
gula. ꝗ lapis ſignat
des iſti panes
duritiam diaboli.
fiant. Qui

Tempat reſponſū
ne cognoſcat eum
eſſe deum.

reſpondens dixit. Scriptū eſt.
ꝗ non in ſolo pane. i. ſacramentali ſpē ſet ūbo uite.
Non in ſolo pane uiuit homo
ſet in omni
uerbo qđ pro

fruſtra cē alia laborat
xl. diebus. hic nūs totum
tempus deſignat quo
xp̄c cum ſuis dimicat.
in hoc nūo due leges p
abſtinentiam compleꝰ
tur. qr in. xl. decalogus
mandator r. iiii. euan
gelia reſonant. unde i
ſtitutū eſt nos hoc nūo
atrius dimicare ad di
luenda pecca q̄ fiunt
dum motu carnis uig
latur caritas. r ſic qm
diu hic ſemp ſumus
pecca plorꝰemus. qr hoc
nūo pſens uita oſtendit.

A gula incipit ſet quo
ordine deiecit adam ab
iſto deuincitur.

Panes fiant. ſuadet
eſuriem pane de lapi
dibus fco reuelare nō
quod eius curet ſalutē.
ſet ut ex mutatione
cognoſcat uirtutem. et ſi purus homo eēt pa
nis oblectamento uideret eſuriē patienti.

Sententiis uitē inſtru
ens nos ut uincamus
ñ potentia ſz hūilitate.

Verbum dei de ore procedit
qr uoluntas dei reſera
tur per ſcripturas.

Ex pmiſſione ñ imbecillitate unde inimicus ſuperbit.

Quia ex reſponſione xpi uictus ⁊ incertus reman ſit poſt primã ad ſcdam temptationem acceſſit.

Qd pmiſit ſe aſſumi ñ infirmitas fuit ſet pati entia. in diabolo uero ñ uirtus ſet ſuperbia.

Nota hec qd corporeis ſen ſibz ẽẽ completa nec mi ſi ſe pmiſit circumferri ſic ſic accipit aſſumptio qui pmiſit ſe crucifigi.

In paleſtina plana deſr̃ erant tecta. ⁊ ibi erat ſe des doctoꝝ unde populo loquerentur ñ multos cepit uana gloria honore magiſtri inflatos.

Quia illa ad inuicem conferuntur in ſpẽ hominis diabolũ appa ruiſſe tñ ſimile eſt.

Si filꝰ dei. In omnibz temptatiõibz hoc agit ut intelligat. ſi filius dei ſit. ſet xpc ſic reſp̃ temptat ut ambiguũ relinquat.

B. Quia angelus. et ẽ. quod bene dicitur de cor pe diabolus male int̃ ...

¶ p qd deus lo

dit de ore dei.

quitur.

Tunc aſſum pſit eum di abolus in

Hec temptatio hi ſtoriali ultima fuit.

Ierlm ñ templum ciuitas fuit ⁊ cultꝰ dei fuit. ꝗ ꝑtiſſi dĩc.

ſcãm ciuita tem et ſta

Diabolus apta pe rit. ad alta ſemp ducit eleuando p iactantiam ut precipitare poſſit.

tuit eũ ſup

¶ ſũmitatem templi. ¶ non locus deo dicat

pinnaculũ

cohibet eum.

templi et

dixit ei. Si

Temptatio de ua na gloria ſic ad eſt cui dix̃. eritis ſic dij

filius dei es

mitte te de

ore dei. qꝛ cuiuſcumqꝫ miſſio dicantur non eius ſunt. ſet dei. ſꝫ ſi adũ ſum quid inſeritur. hoc non ẽ dei de uno ũbo. i. ſapientia dei proce dit q̃cũq̃ loquuntur ſcĩ q̃ ſunt oſẽ.

Prima ⁊ ultima temptatio in deſerto media quoꝫ hiſtorialit ultima fuit, poſtqm̃ regreſſus ẽ. ierlm. quia mathe non ſcdm ordinem hiſtorie temptationẽ ſcẽ ade proſeqt̃. lucas ut res geſta ẽ.

In eo q̃ loco xpm temptat ĩ quo multos decepit. dum aũ non conſentit docet eos qui in ſub limi ſunt uana glia ñ moũi.

In hoc qd xpc ſe in altum tolli pmiſit ſet monenti cadere non obediuit oſtendit ut cuicũqꝫ bona ⁊ alta impanti obediamꝰ. ſꝫ p̃cipitare uolenti ꝯ eamus.

Mitte. hec uox conuenit illi qui omnes p̃cipitare ſatagit. ĩ quo infirmus oſtendr̃ q̃ nulli nocẽ poſſit ñ pꝰ ille ſe deorſũ miſerit.

Suggerebat enĩ ut aliquo ſig no exploraret qñtũ apud dm̃ poſſet. Set nemo debet tempta re deum. quando habet ex hu mana ratione quid faciat. Vñ q̃mius omnia poſſet ait tñ ſitis. ſi uos pſecuti. fu. in. u. ci. fu. in a. et ipe idem fugit et latuit. nunc aũt potat aliter de templo deſ cendere qm̃ per iactantiam ſe p̃cipitare poſtqm̃ deficit humana ratio ꝯmendet ſe ho

deo n̄ temptando ſ; devote ↄfitendo.

Scripturis utitur non ut uirtutes
iſtituat. ſ; ut erroreſ igerat. ſic ⁊ ſm.

In deuto̅nomio a quo iō teſtio̅nia
pfert ut ſecū̅de legis ſacr̅menta ↄfirma
ret

Temptatus de auaritia in mon
tem ducitur quia auaritia ⁊ am
bitio ſemper alta petit.

Itm̄ aſſūp. ⁊ c̄. hec temptatio
ordine preceſſit. ſet narratur ꝑp
ſtere ſecūm quod factū ē ade.

Iere. Montem excelſum mons
iſte ſupbiam ſigtat. p q̄ cecidit
et alios cadere facit. excelſum fa
cit. ualde. quia cum ad ſummū
ſuperbie trahere uoluit.

Oſtendit non qd̄ uiſum eius qui
omnia uidet ampliauit. ſet ua
nitatem mundane pompe quā
amabat q̄ſi ſpecioſam oſtendēs
facere amari uolebat. l' ſciens
diabolus quod xp̄c regnum ſibi
tolleret oſtendit ei omnia reg̅
mundi. non pſas uel medos. ſ;
quomodo in hominib; regnaret
mundanus l' p gulam l' p aua
ritiam l' p alia. ut ſuadens qd̄
uolebat. eum ſibi ſubiceret. ce.lu
tas dicit in momento ſ omnia
oſtenſa. in quo non tam celeri
tas conſpectus q̄m caduce fra
gilitas poteſtatis exprimitur.

Nam omnia momtanea ſt̄ n̄ q̄s
diabol'. ſ; itus diuturna hec pdit.

orſum. Scrip
tum ē enī.
Quia ange
lis ſuis man
dauit de te.
et in manib; tollent te ne for
te offendas ad lapidem pedem
tuum. Ait illi ihc rurſum. ſc
ptum ē non temptabis dnm
deum tuū. Iterum aſſumpſit
eum diabolus in montem ex
celſum ualde. oſtendit et ei

uadit contra fortiorem
ei prouidet uictoriē ↄ
cationem,
contentis greſ
ſum.
et ſi uictus tn̄ non ceſſat.
auaritis erigitur;
Sup montē ſupbie omnis.
alta petit.

pretat de capite. qd̄ ſi hoc
dicit de xp̄o cur non ⁊ hoc
quod ibi contra ſe dicitur.
ſup. aſ. ⁊ ba. am. et con.
le. ⁊ dra. ſet de auxilio an
gelorum q̄ſi ad infirmū
loquitur de ſua concul
catione tacet.

Uita ē ei gloria
trahere ad uitia.

Moyſi oſtendit
et deus in mon
te totam terra
pro. ita ē ditaris
ita actum eſt.

Oſtendit ei omnia reg̅
ſ. partes terre in quibus
unū qd̄ q regnū poſitū
erat. ſicut ſi aliqui di
cant ſt̄ montes. ecce ibi
roma non ipſam oſten
dendo ſet partem terre
in qua poſita eſt.

omnia reg
na mundi.
et gloriam
Temptando de
ambitione. in his
eor. ⁊ dixit

Omnia ↄcupiſcibilia i
mundo in quib; homi
nes regnant. l' cupiti
totus mundus illo ſug
gente i monte ab eo ē ui
ſus

in his' ⁊ bus' notā
gula. auaritia. ſ
bia

corpali ul'
ſpuali uiſio

Rab. Et gliam. e. non
qd̄ eam concupiſcencie

oculo intueret. sicut nos.
s; sic ostensio fuit i mente
sicut medici uident mor
bos sine lesione.

David goliam trib; lapi
dib; de torrente prostra
uit. 7 xpc diabolum trib;
testimoniis de lege.

A principio qd dei erat ut
sibi usurparet. diabolus
laborauit. unde ut in eis
coleretur ydola inuenit.

Nota diabolum in hiis
uinci in quib; adam ui
cit. q de gula tempta
uit dum ligno uetito
gustare rogauit. de ua
na gloria cum dixit. eri
tis sicut dii. de auaritia
cum ait. Scientes bonu
et malum.

Hic ostendit quod ho x
ut deus et dominus sit ad
orandus ex debito.

÷ hoc debetur:
∴ debes me ut dnm adorare.

ei. hec omnia
¶ non qd hoc possit.
¶ regem te faciam
tibi dabo
¶ Temptatio de
auaritia.
si cadens ad
¶ quod est cadere.
oraueris
¶ ut superiorem.
¶ a potestate
me. Tunc di
quam habebas retro.
cit ei ihc.
¶ Inuigilem eternum.
¶ Cui salu
ti aduersaris.
vade satha
¶ in pentatheuco.
na. scriptum
est enim. Dnm
deum tuum
¶ Ex debito cui soli
¶ Non ego te set tu
¶ o homo.
adorabis. 7
¶ Ad tempus ut lucas ait.
(marcus
¶ Iam non ueniens.
illi soli seruies. Tunc reliquit
∴ pro iudeos postea pugnaturus.
∴ quid ageret. ¶ Victus.
¶ ut uictoris dei ca
comprobetur.
eum diabolus. 7 ecce angeli
¶ non adiuuabant.
accesserunt 7 ministrabant
ei. Cum autem

Accesserunt. non qui

Hec omnia tibi dabo. hoc de arro
gantia dicit ut totus qd mundus su
sit
Lucas auaritiam mediam
ponit. ultimam superbiam secdm
morem presentis temporis. qr sup
bia post omnes uirtutes seuit. in
hiis tribus gula. auaritia. sup
bia. omnia sibi uitia federata
sunt pempta. Verius de gula no
temptat de libidine 7 ceteris q de
gula nascuntur. Sic etiam in
aliis omnib; que in mundo sunt
ut armis utitur diabolus contra nos.
nam nichil in mundo e nisi concupiscentia
carnis. 7 concupiscentia oculorum
et superbia uite. in hiis trib; omnia
genera temptationum comprehenduntur.

Dnm. deu tuum ado. hoc & ad diabolum
dicitur. non quia ex deuotione
sit impleturus set ut ecclesia quam
ipse moliebatur scriptum ostendi
tur quod non ipse set deus sit
adorandus. & non diabolo s; sibi
secdm humanitatem et cuilibet
homini hoc preceptum esse insinuat. Sibi
et illud non temptabis dnm deum tuum.

Grece latreosis latine seruitus
seruitus comis deo et homini. et
quecumq; grece dulia dicitur.
illa uero que soli deo debetur
latria distincte unde ydolatria
que qd soli dei deo debet ydolis
dat.

Cum autem audisset 7 c. hic ma
theus sicut marcus 7 lucas pre
termittit primum aduentum
domini in galileam. postquam
baptizatus e ubi aquam muta

tut in unum. et cum matre et discipu
lis carpharnaum mansit aqua
ascendit ierlm propter pascha.
inde venit in iudeam et baptizabat
cum iohannes in ennon iuxta salim
baptizaret post
quam vero tradit
traditus fuit io
hannes iterum abiit in galileam. cum
audissent pharisei
quod baptizaret.
et plures faceret
discipulos quam
iohannes fecerat de
quo reditu in
cipiunt tres e
uangeliste. iohannes vero probato
aliorum euangelio de veritate doc
torum vidit aliqua deesse. et ma
xime que primo anno predicatio
nis sue gesserat ihesus pro quibus
scripsit euangelium quod alii
pretierant ante traditionem iohannis
colligens. scilicet gesta unius anni in
quo et passus est post carcerem
iohannis. vnde et dicit. hoc fecit ini
tium signorum ihesus et iterum nondum
iohannes missus erat in carcerem.

Due sunt ga
lilee una dicitur
iudeorum altera
gentium proprie in
habitationem gen
tium quam par
tem dedit sa
lomon regi
tyri. qui gen
tes ibi posuit.

Nazareth unde christus nazarenus
dicitur vicus est in galilea iuxta
montem thabor capharnaum
opidum in galilea gentium
iuxta stagnum genesareth
situm in finibus zabulon et ne
ptalim ubi prima captiuitas
hebreorum ab assiriis. ubi ergo pri
ma legis obliuio. ibi prima euan
gelii predicatio. ut et de loco qui
medio affuerit ad gentes et ad iudeos
predicatio

audisset ihesus
iohannes quod
traditus esset
et a iudea post pas
secessit in
cha.
galileam.

Quod erat propter
euangelium ihesus
hoc idem predicaturus
ad tempus cedit
et fugit ut sit ex
emplum suis.

tunc primum ad euntes
set agonem dominum pre
cul aspicientes ne vide
atur eorum presidio eguisse
vel vicisse. set ihesus illo in
ditus abiit parati ad ob
sequium venerunt. sicut
in hoc agone militia no
stra perstruitur. ita in ob
sequio angelorum gloriosa
remuneratio docetur.

Mt. Quod relicta nazare
th transit carpharnaum.
significat quod de flore figu
rarum legis ad fructum
spiritualium qui in euan
gelio est transire nos docet. hec vero spiritualia fit
in villa pulcherrima. id est ecclesia que maritima.
quia iuxta fluctus seculi posita cotidie tun
ditur et homines illecebris mundi inuolutos
rethibus euangelii capit. In finibus autem zabu
lon et neptalim sita est quia in medio gentium
ad dilatandum verbum dei fortiter consistit ut
credentibus refugium predicantibus ostendat
fidei portum.

que flos interpretatur
relicta ciuitate nazareth: ve
nit et habitauit in ciuitate
vel villa consolationis
villa pulcherrima
que in
capharnaum maritima in
his tribubus fuere multi de quibus apostoli. vnde primi
que zabulon que est in galilea iudeorum sitam ne
finibus zabulon et neptalim ut
pes zabulon et pars nep
talim gentium.
adimpleretur
quod dictum est

Rab. quod primo positum
est pretermittit euangelista.
scilicet primo tempore alleui
ata est. terra zabulon et terra

nep. sicut et qd' i mechio ē .s. nouissimo aggrauata ē uia maris. quod io facit quia intendit ostendere initium pdicationis xpi. et io quod misticum ē tangit.

Via maris eccla q' uix mare seculi ipa ē trans iordanem .i. p baptm de pristinis erroribz eruta. galilea .i. transmigratio ē facta et q' sub gentili ritu in umbra mortis et carnis luxu ē u sata xpo pdicante per fidem x illuminata ē.

Populus ē iste qui pdductus ē in captiuitatē et in tenebris uitiorum erat. prior lucem pdicationis xpi uidit deinde in omnes gentes euangeliū disseminatū est. unde sequitur. habitantibus in regione et c.

per ysaiam pphetam. Ter
¶ Circumcisio.
ra zabulon et terra nep
¶ pputium. ¶ que est
talim uia maris. trans iordanem galilee gentium. pplus qui ambulabat in te
¶ audiuit x.
nebris uidit
pdicationē et miracula.
lucem magnam. et seden
¶ l' habitantibz.
tibz in regi
¶ agnitio ūitatis l' pdicatio xpi.
one umbre mortis lux orta ē eis.
¶ Euacuata uoce ipsum uerbum uenit.

Exinde cepit ihc predicare et dicere.
¶ Consonat pdicatio discipuli et magistri.
¶ prima ē correptio male meritis.
agite penitentiam

Re. pdicatio xpi ī capharnaum choruscantibus miraculis incepta dicitr. post annū a baptmo incepisse. l' secdm alios incepit kalendis marcii ut

Zabulon habitaculū fortitudinis neptalim dilatatio. ad misticū maxime ē respitiendum.

Que ē iux mare. et ē trans iordanem galilee gentiū. l. ppls qui ambulabat uel populus uidit lucem et c.

Galilea que ē in tribu neptalim uicina tyrus dicitur ad distīam galilee illius que ē in tribu zabulon que ē iux tyberiadum. illa autem que dicitur gentiū salomon. xx. ciuitates dedit hyram regi tyri in sorte tribz neptalē. in utrisqz immoratus ē xpc. sz p figura eorū qui uocandi sunt de gentibz ea que gentium est hic memoratur.

Mors ē in inferno. umbra huius corporis sunt pecca que numqm sine morte. qui ergo uult fugere mortem euitet umbram.

Tunc cepit et ē postqm baptizatus ē baptismus ydoneos facit ad predicandum.

Exinde .i. tradito iohanne quia lege desinente sequitr euangelm ut auroram sol. humilis magrq doctrinam discipuli n impedit. set expectat donec cursū suum consumeret. in quo docet ne quis ab inferiore psona sermonem contempnat. unde apostolus. si cui reuelatū fuit sedenti por et c.

Penitentiam agite. eadem q' preco predicat ut ostendatur non

alius ꝗ. qui in uoce clamabat. xpc u
ūbum quod clamat in iohanne or
gano sicut ꝛ in omnibꝫ qui aliquo
aliquid diuinitus dixerunt. ꝛ tn̄
iste solus uox. quia pꝛesens
ūbum ostenditur quod alii longe
nuntiauerunt. inter uocem enī ꝛ ū
bum nich̄ ē medium. ſꝫ ut uox so
nuit uox ūbum pcepit. sicut ut
iohes clausus desiit. xpc ūtutibꝫ
claruit. unde iohes figurā ē pph̄a
rū ꝛ legis. qui uere sunt. uox cla
mantis sapientie dei quoꝝ iohes ē
finis. quibꝫ cessantibꝫ solū ūbum
qd̄ ī eis sonuerat. p se ostenditur.

Petrus agnoscens. andreas uiri
lis quod doctoribus conuenit. qr
hii soli magistio sunt apti qui
sapientie luce illustrantur ꝛ pcep
tis dei obediunt ꝛ aliis uiriliꝛ sug
gerunt.

Bene pmū petrū qui dicitur obe
diens ꝛ andream qui uocatur
fortis ponit. qr sine obedientia
nullus intrat. sꝫ in fortitudine nul
lus pseuerat. ꝛ hee germane sunt
ūtutes. Quia uero primus homo
inobediens exiuit. sed obediens in
gressus ē.

Mittentes rethe.
in. ma. Quia quos sepe terrenis
lucris in hꝰ mare considat. celestibꝰ
desidiis aduocat. ꝛ p eos rethibus
euangelii alios de profundo ini
quitatis erūt. unde subdit. Venite
post me. fa. u. fieri. p. h. mathꝰ
et marcus. et lucas dicunt petrū
et andream de piscatione uoca
tos in galilea. iohes uero iohem
iordanem ad testiōniū iohannis

appropin
u enī
quabit reg
ꝗ. i. xpc qui dat l'
ecclia cui pmis
sum ē paratum.
nū celorum

Ante hec pdicta
et iō non apponit
tunc uel deinde
uel forsitā post
hec predicta.

Ambulans aūt ihc iux mare
galilee uidit duos fratres sy

Qui interpretat
obediens qui uo
catus ē qm̄ andre
as dux ē eū ad ihm
monē qui
uocatur pe
trus et an
dream fra
trem eius mit
ꝗ intentos lucris
uite psentis.
tentes rethe
ꝗ electi ad spūale
piscatōem sed gre
electione.
in mare erant
ꝗ cyrindum.

Oꝛ.
ut eodem anno fuit bap
tizatus ꝛ ieiunauit ꝛ ali
qntas diebꝫ in tēpostis qꝫ
fecit que iohannes scribit
baptista in carcerato p
dicare cepit.

Quod idem dr̄ stagnum
genesareth. hoc mare tybe
riadis lacus salinarum.

Quia unitatem fine di
lectionis pbauit sine qua
nullus in ordine pdicta
torum admittitur.

Qꝰ uocatur petrus l' qm̄
primū andreas adduxit
eum hoc nomen uidetur
ē dum dr̄. tu uocaberis
cephas qđ intpr̄ petrus
qmqm̄ hic uidetur de
futuro promittere l' qm̄
confessus ē. tu es xpc filius
dei uiui, dein est eum.
tu es petrus. ꝛ s. h. p. e. e. m.

Mathꝰ dicit post hitati
onē capharnaū discipu
los uocasse. iohes dicit
quod post aqm̄ ī uinū
gūsam uenit ihc caphar
naū. ꝛ mater eius ꝛ fres
et discipuli. sed incertū
ē utrum illi iam adhe
sissent ut hic recapitu
lando dicatur qm̄ petrus

frēm an descendisse eum
eo dicant discipuli. ñ q̄d
tunc discipuli. set qui a
futuri. ante aū q̄m ue
niret ihc in chana gali
lee. andreas petrū addu
xit set nondum discipuli.

Piscatores piscatu
rus per piscatoria
uadit loca. in fide
deum incarnatus
tamen suscepit
diuinitatis uidit in
mari mundi spiri
tales piscatores et ali
is quid cerent osten
dit quos ab eterno
preuidit.

baptiste. primo andream secutū
ēē cum alio, cui nomen tacetur
deinde petrum. tercio philippū.
set tunc iuxta iordanem. s; ut sic
domino non ei inseparabiliter adhe
serunt set cognito quid eēt eū
mirati ad ppria sunt reuersi.

Mutatur intentio non piscatio.
mutantur rethia in doctrinam.
cupiditas in amorem animarū
fit mare seculum nauis ecclesia
pisces boni et mali homines.

erant piscatores. Et
non tam pe-
ait illis. Venite
dibz q̄m mutatione et affectu.
alter frustra laborat doctor. nisi
post me faciam uos fieri pis
deus faciat ut proficiat.
magis pensatur affectus q̄m census.
catores hominū. at illi conti
pedum incessu set
nuo relictis rethibz secuti sunt
magis obe- dientia et affectu amplius ad ppria
eum. Et procedens inde uidit
non reuersi.
alios duos fr̄es iacobum ze-

Continuo, pfecta obedientia ē
sua impfecta relinquere relictis
rethibus. qr et si postea resumunt
non cupiditate et ppetratis amore.
in hiis datur forma uolentibus
sequi

Ecce in his .iiii. numerus euan
gelistarum p̄signatur. q̄
animas a mundo ext
hunt de .iiii. ptibz mundi.

Bini et bini uocantur
qr caritas ñ ñ int duos
ē uocatio dicitur. l' scd̄
electionem gr̄e. unde
dicitur quos et uocauit
et ē. l' scd̄ illud. multi
sunt uocati. et ē.

Vocauit et alios s; suffi
cit minuere istos.

bedei. et io
hem fr̄em eius
in naui cū
zebedo patre
eorū reficien
pa-
rentes ad luctum.
tes rethia su
contupiscentiar.
a et uocauit
eos. Illi aū
pfecta ē

ēm zebedeus fugitiuus. i. diabolus
iacobus supplantator qui adiu
uatur a iohanne. i. a gratia dei.

Queritur quomodo math et
marcus dicunt binos uocasse.
ihm primo petrū et andream
postea iacobum et iohem cū lu
cas dicat in magna captura
piscium petri et andree socios iaco
bum et iohem fuisse uocatos
cum rethia trahere ñ possent.

Ostendit
psonas ñ ēē
accipiendas.

et ihm petro tandē
dixisse noli timere.
ex hoc enim iam ho.
e. ca. Simul eos nauibus
subductis ad ter
ram nauibz secutos fuisse. s;
quod lucas dicit per fēm est
tunc sunt a domino uocati nec

ʒ tm̃ predc̃m ē petro qđ homines caperet ut non postea pisces nō eēt capturus. unde et dicit. subductis ad terram nauibz q̄si tuta redeun di postea uero ut matħ᷑ ⁊ marcus dicunt. bini uocati sunt. et iussu sequi. iđ autem piscatores ⁊ illitera tos p̄dicare iussit ut fides i͂tute dei non eloquentia hominum putaret̃.

Alia iusticia ē molestia uiuenti in carne. labor iustitie ñ suscipit̃ ñ merces opis expectetur. iđ xp̄c e uangelizat beatitudinē ut excitet ad boni opis patientiam.

Curare langorem ⁊ infirmitatē non fuit magnū cum postea mo rituri. set iđ fc̃m ut sic erigentur ad regnū. moraliter instruens p̄dicatores etiam terrena subsi dia subditis ministrare et sic ad regnum trahere.

Fama propter eos qui foris sunt querenda ē non tñ amanda.

Opa salutis sine fama boni odo ris non satis relucent auditori bus. nec fama sine ope p̄ficit his quibz forma ueri sacerdotibus non commendatur.

Abiit opinio eius. i. fama eius in. to. s. syria ē omnis regio ab euphrate usq; ad mare magnū a capadocia usq; in egiptum in qua prouintia palestina in qua iudei habitabant. syria interpretat̃ elata. galilea uolubilis ł rota. i. mundus qui et superbis et ad

uisio.
confessio ł cū eum cū

statim reli
proditate rerz carnalis

ctis rethibz
quoq; ⁊ sumptibz diuit

et patre secu
tio.

ti sunt eū.

Et circui

bat ihc totā
ł terram.

galileam.

Docens de moribz actiue uite subdi tos p̄dicans de fu turis uite 9tem platiue p̄fectos.

ł q̄ iudeor.

docens in synagogis eorū ⁊ p̄di
ł h᷑. non fabulas ʒ que ad regnū eternū ualent.
ł quo reges fiunt. quo datur regnum.

cans euangelium regni. ⁊ sa
ł Benignus doctor scit dare quecumq; beneficia potest.
ł corporis uel ē morbū, in uetatū
ł non enī paucio res morbi animam uexant qm̄ corpus.

nans om̄em langorem. ⁊ omnem
ł fama qm̄ iudei obfuscant.
ł aliam. ł animarum. non ē pauciores morbi ani

infirmitatem in populo. Et
mam uexant qm̄ cor

abiit opini
pus.

o eius in to

tam syriā.

⁊ optulerunt
his ab hiis qui foris

Coadiutoribz uocatis p̄di cationi insistit docens ī pigrum eē doctorem.

Docens naturales iusti cias castitatem. s. et humi litatem ⁊ similia que sic na turaliter habet predicans euangelium regni. ad e uangeliū ptinet institū iustitie. boni initiū bea titudinis promissio. remis sio peccator᷑. adoptio. resur rectio celestis hereditas angelorum societas. homo

Ne ociosus docto' in uacuū discurrat set ubi sunt plures p̄dicet.

Fama ipse primum ē necessaria ⁊ maxime p̄dica toribz hec predicta bona opa sequitur.

Decebat magistrum ponti ficium testionū laudis sunt. vn de talibz inste

mutates mores libuis panduntur.

Usque ad fastigium vere laudis per incremen ta boni operis.

Et inter hos quidam illorum fuerunt de quibus marcus et lucas plenius agunt.

Demoniaci .i. ydola tre lunatici .i. instabiles. paralitici dissoluti et fluc tes. Lunaticos dicit illos quorum morbus in ascen tione crescit lune. non hec insania quod sit per lunam. set diabolus qui insaniam facit. lunaria tempora servat. ut infa met creaturam in creatoris blasphemiam.

et omnes male habentes va riis langoribus
(gravibus. / gravioribus et acutis.)
et tormentis comprehensos et qui demo nia habebant et lunaticos et paraliticos et curavit eos. et secute sunt eum turbe

(Qui transmigrant ad virtutes. / Quedam regio)
multe de galilea et decapoli et
(est .x. urbium qui .x. precepta servant)
de ierosolimis et de iudea. et de trans iordanem. Videns autem ihesus turbas

Ascendit ipse mons in montem ut al tiora virtutum cul mina doceret et etiam preceptum domini sub
(Ad multitudinem)
ascendit in

Docens suos ascendere nec in turba remanere et altiorem docturus iustitiam quam illam que est phariseorum et scribarum supra quam sedet predicans ... tum erigendam osten deret quam eadem do ctrina usque ad finem

una semper totam. in quo fama christi innotuit per predicationem apostolorum per quos salvati sunt demoniaci .i. ydolatre lunatici .i. instabiles paralitici .i. remissi et torpentes paralisis grece latine dissolutio.

Curat corpora ut paratius audiant invisibilia. aliter parum erat mortis curam impendere.

Secute sunt etc. quadrupliciter. Alii propter celeste magisterium ut discipuli. alii ob curationem infir mitatum. alii sola fama et curio sitate experiri volentes si verum esset quod dicebatur. alii per in vidiam volentes eum accusare et in aliquo capere.

Quos unio pacis et confessio illu strat. qui baptismo transposito eternam promissionis intrant ingressu fidei christum sequentes.

Huic rei consentit lucas dicens. factum est autem in illis diebus exiit in montem orare et erat pernoctans in oratione. et facta die vocavit disci pulos et elegit .xii. ex ip sis quos et apostolos nominavit sed lucas dicit post descensum de monte in loco campestri eun dem sermonem turbis predicasse stando. quem mattheus dicit habitum in monte discipulis sedendo. potuit autem esse ut in monte .xii. eligeret quod mattheus tacet lucas dicit. et electis sermonem

Turba que sequebatur non ascendit unde alius

V.

Lecat

illam tunc habet q. math. dicit lucas pretermittit. et postquam descendit et aliam sermone similem turbis.

sermo est huic campestri. ut eum omnes omnia possint. quod ueri putat quiuis idem uterisque simul possit uideri factus.

quem math. tacet lucas dicit. uel prius dominus primo esse cum solis discipulis in eminentia montis quando ex eis .xii. elegit. deinde cum eis descendisse in aliquam equalitatem que erat in monte. et multas turbas capere posset et ibi stetisse donec turbe congregarentur.

seculi plenus erudiret apostolos eminentius adducit ad montem post suscipiant montes pacem populo.

et post cum sedisset proximos discipulos uenisse. et ita uitam ut solis discipulos loqueretur. uius et ceteris unum sermonem habuisse q. dicit math. et lucas diuerso narrandi ordine sed eadem ueritate.

Oris apertio nuncupatur oris que in prophetis reseratio

Apertio oris profunditatem significat sacramenti quod abyssum quasi thesaurum aperit qui fluuium paradisi.

Et tertium locutio longiorem premittit sermonem

Thesaurum sapientie aperit bona diuidat suis

in hoc monte nouum testamentum in cordibus filiorum scribit incipiens a beatitudine qui in monte synai. uetus. et in lapidibus dedit incipiens a terrore.

in monte.

Dignitas magisterii notatur. Sessio est incarnatio in qua docet.

Sessio humanitatis per quam cognoscitur. unde et mundus eum non cognouit ante incarnationem.

et cum sedisset

accesserunt

ad eum dis

cipuli eius

et aperiens

os suum

docebat eos

dicens. Be

ati pauperes.

Accesserunt. ut uicinius audiant qui ad splendorem animo properant.

Non tantum uerbo sed intus in corde scribendo ut deus nunc uetus homo qui prius aperuit ora prophetarum

Significat se multa et magna dicturum.

Sententiarum nouus diligenter est attendendus. incipit enim beatitudo ab humilitate. beati pau. spiritu. tamen uii. est sapientia. i. contemplatio ueritatis pacificans totum hominem suscipiens dei similitudinem. beati pacifici quoniam fi. dei uo. octaua ad caput redit. que consummationem ostendit. In prima gloria et octaua nominatur regnum celorum. Septem ergo sunt que perficiunt. octaua clarificat. et quod perfectum est demonstrat. huius. uii. gradibus congruit septiformis operatio sancti spiritus quam ysaias describit. sed ille a summo hic ab imo quia ibi docetur filius dei descensurus ad ima. hic homo de imis ad similitudinem dei ascendere.

Pauperes spiritu hii sunt qui omnia habent et nichil possident.

Fere. Beati pau. spiritu. quia non necessitas sed fides et deuotio paupertatis beatos facit. ut qui temporibus omnibus deo uiuant. hic habet duas partes rerum abdicatione et spiritus contritionem ut etiam bonis

se inutilem et ceteris reputet
inferiorem. beatitudo tam
in spe quam in re fuerit tenendi.

Sicut initium sapientie
timor domini sic paupertas
est principium beatitudinis.

Pauperes spiritu ad nulla alta
se erigunt set que timoris
sunt et vere humilita
tis extollunt.

humiles deum timentes.
unde bene incipit quia
sa. ti. do. in superbia est
initium peccati qua petitur
regnum terre hic regnum ce
lorum

Mites sunt qui malis
moribus dominantur perfecta
uirtus morum possessio.

Mitis est quem non rancor
uel ira afficit. set omnia equa
nimiter sustinet. hec uirtutis
que magne magnum se facit
dominus quod non faceret
nisi ista summe perfectionis
ista uirtus esset. unde dominus
discite a me quia mitis
sum. hec possidet terram
uiuentium et delectabitur
in multitudine pacis.

Qui cedunt improbis et
uincunt in bono malum
hii possidebunt terram ui
uentium. immites detinent
tyranni

hee singule beatitudines

Pauper spiritu est hu
milis corde pau
perem spiritum habens
nutrix cuius est
humilitas.

In spe que beatos
facit pauperibus
convenientes in
presenti promittun
tur divitie celi.

voluntate.

spiritu quoniam

in spe.

ipsorum est reg

num celorum.

Mitis est quem
mentis asperitas
seu amaritudo
non afficit: set
simplicitas fi
dei ad omnem
iniuriam susti
nendam instru
it patienter:

Sine asperitate
mentis et sine livore.

Beati mites

Mansuetus non ir
ritat. uel irritatur.
non nocet uel nocere cogi
tat.

quoniam ipsi

terram viventium

possidebunt

situs. in hiis primus est timor qui hi
congruit humilibus de quibus dicitur
beati. pau. i. non inflati non alta
sapientes sed timentes. secunda est
pietas que convenit mitibus.
qui enim pie querit honorat sacra
non reprehendit non resistit quod
est mitem facere. tertia scientia que
convenit lugentibus qui didicerunt
quibus malis nunc uincti sunt.
que quasi bona petierunt. quarta
fortitudo que convenit esurienti
bus et sitientibus qui desiderantes gau
dium laborant de veris bonis a
terrenis cupientes avelli. quinta
consilium que convenit misericordi
bus quia unum remedium est de tantis
malis eruendi dimittere aliis et com
modare. sic nobis volumus fieri.
Sexta intellectus que convenit
mundis corde. qui purgato ocu
lo possunt videre quod oculus non
videt. Septima sapientia que convenit
pacificis in quibus nullus motus est
rebellis set omnia rebellantes ob
temperant spiritui. unum premium diver
se nominatur pro competentia sin
gulorum pauperibus regnum celorum
quod est perfecte sapientie quasi dice
retur. initium sa. ti. do. mitibus
hereditas quasi testamentum patris
cum pietate querentibus. lugen
tibus consolatio quasi sitientibus
quibus tristi mersi sunt esurienti
bus et sitientibus saturitas quasi cer
tantibus et laborantibus refectio.
misericordibus misericordia quia aliis impen
dunt. mundis corde quasi purgato oculo
visio dei pacificis dei similitudo
quasi formatis ad
ymaginem dei.

Congrua

ascensio p⁹ contemptus seculi tri
dantur eterna. unde mores tem
pat mansuetudo et lenitas. et n̄
est mitis qui prius pauper n̄ fuit.
impossibile ē eīn secūdm gradum ascende nisi primum
apprehendis. quia nisi diuitias. ceteras. odia. animus non
ē mitis. Sȝ huius incendii materia uix ad purum delebi
tur. ⁊ īō hec lenitas sepe corrumptitur ꝰ extrahitur. Vnde
subditur: beati qui lugent pro suis uel alioꝝ peccatis qui
ē ab irriguo inferiori set qui fit ab irriguo superiori ē ex
desidio celestis patr̄e. ille lauat p̄
sentes sordes. hic accendit ardius
eternoꝝ amatores. qui ꝗ peccata de
posuit mores mansuetudine cor
rexit. fleuit ⁊ iam pater esurire
et sitire iustitiam qd̄ p⁹ n̄ potat.
hec uirtus sine spu fortitudinis
non impletur quia per eū esu
riendo ad satietatē quoqȝ ueniem⁹.

Iustitia ē sua cuiqȝ tribuere ꝰ ⁊
primus ⁊ deo. hec iustitia n̄ plene
implebitur donec deus sit om̄ia
in om̄ibȝ īō hic possumus esuri
re non saturari.

Mīa de precedentibus nascitur: qꝫ
si precesserit uera humilitas. ⁊ ani
mus mansuescat. ⁊ suos ⁊ alioꝝ
casus fleat. ⁊ iustitiam. post nas
citur uera mīa. tunc eīn alienas
miserias faciet suas. ⁊ pro uiri
bȝ iuuabit. ⁊ si iuuandi facultas
deest compassio non deerit. de hac
dicitur: estote misericordes sicut et
pater uester. mi. ē i. ad hoc misereamu
r ut bonitas redundet in om̄ibȝ

Mundicitia cordis. vii. loco ponit
ut homo. vi. die conditus p hanc
restituatur: et de pulsus uitiis

pro stabilitate ⁊ solidtate
terram. Beati qui lu
gent qui ꝗ spu paclito ipsi conso
labuntur. de eterna leticia.
Beati qui esurient ⁊ sitiunt iu
stitiam qui ꝗ adepto qd̄ desidant ipsi satura
buntur. Beati misericordes ꝗ quia ē dare ⁊ dimitte.

Pro peccatis suis et alioꝝ ⁊ desidi
o celorum spreto mundo, ꝗ spū cōso
lationem beati.

Esuries iustitie spu fortitudinis
fulcitur ne im
ma lacescat.

ut impleant postulant
suffragiū. vii. donorum
que dona ut habeantur
in oratione dominica.
vii. precibus oramus. ecce
qualiter sapientia dei
cuncta preuidit. vt ius be
atitudinis percipitur
ex dono sci donū prece
orationis quam xpc com
posuit impetratur. xpc

Restat post predicta cri
minis colluuione lacri
purgare. luctus p peccatis
⁊ pro desiderio celesti cōso
latione meret ⁊ n̄ aliud.

Hii scientie spu illustri
tur ut sciant quibȝ ma
lis inuoluantur.

Amatores iī boni qbȝ n̄
satis ē qd̄ iusti sunt ꝗ semp
sitiunt opus iustitie.

Iustitie lumen ē mīa. mīe
uirtus iustitia. hec mīa eget
spu consilii. sine quo ne
mo circumspecte mise
retur. inicium est sui
misereri finis ē p alio
mori. ordo eīn ē miseren
di ut unusquisqȝ inci
piat a se finē ꝫ ssimat
p peccatoribȝ mori ex mīa.

Iudiciū sui mīa fiet ei q̄
nolunt misereri.

Nec alius in quibuslibet

Margin notes:

b. o felix lacrima que
ipa manu dn̄i meret
abstergi:

esuriat

ad qd̄ et deus

assistunt quibus hic a deo reprehenditur ut liberarentur a miseria.

Rab. Beati pa. Sunt qui omnes motus animi componunt. et rationi subiciunt. quia huius nichil repugnat qui similes patri suo fiunt qui est summa quies. de hac pace electus est qui presul dominatur. hanc pacem intus firmata quecumque exterius concitauerit qui electus est foras auget gloriam. et cum deficit innotescere facit quanta infirmitas intus sit. unde sequitur. beati qui persecutionem pa.

Hec pax non nisi bona uoluntate mittitur. unde et inter. pax ho. bo. uo. hanc mundus dare non potest. sed ihesus qui ait pacem me. do. uo. hec pax superat omnem sensum. sed fide capitur. unde et ea illustramur. et ei reconciliati ab omni qui ab ea dissentit nos abdicimus. cum autem deus erit omnia in omnibus tunc beatitudo adoptionis dabitur

Septem quippe sunt dona sed unus spiritus. vii. petitiones. sed una oratio. unde unam petii a domino hanc re. vii. virtutum beatitudines una caritas.

quia ipsi misericordiam consequentur.

Quos non arguit conscientia peccatorum templum et sedes dei est.

Beati mundo corde quoniam ipsi deum videbunt.

(hic per speciem illic per rem.)

Beati pacifici quoniam filii dei vocabuntur.

Pax est unigenitus dei filius de quo dicitur: qui est pax nostra. qui pacem diligit filius est patris.

preceptum domini illuminet oculos ut deus possit videri. prius ergo vi. gradibus purgandus est mentis oculus. ne in uno mandatorum offensus animus fiat omnium reus. vi. homo se a mundo exuat eterna diligat amplectatur deum quo ad usque possit videre eum qui tamen videt quantum seculo moritur. In futuro sicut est oculo mentis videbitur. vi. spiritus intelligentie huic adaptatur. quia intellectus mentis oculus est et expletio mandatorum dei aperit intellectum.

Beati. pa. pax a nobis incipit quando dum lex carnis repugnat legi mentis non modo alteri. sic nec nobis possumus esse pacifici. sed postquam intus spiritus imperat ut totus homo spiritui seruiat tunc pax ad alios deriuatur. ut pacem cum omnibus habeamus. uera quidem pax est. ubi nichil repugnat. pax dei omnem sensum superat. que et si capi non potest ut est tamen pro capacitate nostra capi potest non quanta est sed quantum ad reconciliationem adoptionis sufficit. infinitas eterne pacis. et si non potest intelligi et quomodo filius ire pax conueniat. et quomodo deus pax se ille iudicat. et quanta et qualis sit pax totius trinitatis unius una uirtus. una operatio. tamen quod est et quod tanta et talis est quanta predicatur fide capimus. ad gradum pacis quo purgatus est itenditur et dirigitur.

Beati qui persecutionem patiuntur.

In presenti vero homo pacatus. et si bellum gerat cum uitiis in illo pacem abrumpere quoniam deus dedit. unde. pax multa. di. le. tu. et non est illis scan. qui autem ab ea diuidit ire est filius. per hanc filii efficimur quo nichil amplius promittitur

in hac ē sapientia donorum ma xima secūdum incrementū uirtutū sunt. et incrementa p̄miorum quia et alia claritas solis et cetera.

Octaua uere circumcisionis bre ui do martirio t̄minatur q̄ palmam reddit et supplet p̄cedentibus donis.

Octaua p̄missio non ē alia quam p̄ ma ūbis iterata. Initiatum ē in uno quod iterātur in promissione siue in ista. vii. prius sonat set postea con numeratur. extra. ū gloria resur rectionis huius. vii. gradibus conse cretur octaua ē dies resurrectio nis que et prima in q̄ lux creata.

Generaliter omnium dicitur regnū celorum et si spalitas numeretur minorum. quia licet illius uite posse dici qui nouissimus erit. tamen uniuscuiusque dignitas omnibus communis erit dum per caritatem quod in alius ē etiam ultimus possidebit.

Beatus dicitur qui nichil mali uult et omnia habet que uult. et ideo omnis ibi beatus quia non uult am plius cum nichil iniuste uult.

Antiqua translatio habet. cum oderint uos homines et dixerint omne ma lum et expulerint idem tamen sensus in ista cum maledicta ex odio cordis fiant

Sicut moyses. x. precepta proponens postea per partes explicat sic christus qui institutum gratie. viii. beatitudines proponit ex quibus

Hinc usque ge neraliter sen

Non pro scelera uel non ē fides non ē iustitia quia iustus ex fide uiuit.

propter iustiti am: quoniam ipsorum ē regnum celorum.

Quorum mentes pro missarum beatitu dinum illustrant exercitia et earum munditia cor ad deum gubernat ut reformetur imago per peccato de leta

In predictis. vii. est perfectio. in. viii. p fectionis ostensio et probatio quod qui predicta habent pati possunt per secutionem et retem tenet predicta que accepit qui per eis paratus ē mori.

Vel mendacium blas phemat et pro deum beatus sed si aliquid deest non mercedes est beatitudinis.

Beati estis

cum maledixe — uel ex odio et falsitate

rint uobis — cum uerbis contumeliis dixerint

Vel usque ad sapientiam per predicta conscendunt perfecti et robo rati non cedunt persecutionibus in qua neque mors neque uita potest separare christo.

Vel gloriam celi optat non timet obprobrium in terra contrarium quisquis de laude hominum letatur tamen de ob probrio tristatur. cum laus extollit uituperatio deprimit ubi quis querit gloriam ibi timet confusionem. qui querit tamen apud deum non timet confundi in conspectu hominum.

Octaua sententia que ad caput redit perfectumque hominem declarat et significat cir cumcisionem. viii. diei et resurrectionem domini post sabbatum qui ē. viii. et pri mus dies et octaua quas in nouo. t. celebramus et numero pentecostes. nam septimo numero septies mul tiplicato quo fiunt. xlix. quasi octauus additur unus ut. l. compleantur et tamquam redeatur ad ca put quo die missus est spiritus sanctus quo in regnum celorum ducimur. et heredi tatem accipimus. conso lamur et pascimur et misericordiam consequimur et mundam et pacificam. et in persecutiones extrius illatas et molestias per uitate et iustitia sustinemus.

re

re

tentias posuit qui ad ab
sentes tunc et ad presentes
pertinerent. tunc ad eos u
ba convertit. quamvis
et hoc aliis conveniat.
predicens quanta pro nomine
eius essent passuri. quia
dignitatem gradus eorum
intimare nolebat di
cens. vos estis sal terre.
vos estis lux mundi.
ut ex tristicia huius
humilitatem ex celestis accipe
rent consolationem.

¶ persequti
homines et p
¶ viam inferre vel in
sidiis appetere.
secuti vos fu
¶ Cum absen
tum famam leserint.
erunt et dixe
¶ omnia gene
runt omne
ta verborum malignantium
malum ad
um.
versum vos
mentientes

¶ Et quia pro iusticia ergo. ¶ Corpore.
¶ mente.

propter me. Gaudete in die illa et exul
¶ hoc est quod supra regnum celorum.
¶ Quia tanto u
tate quoniam merces vestra copiosa

Quorum prophetas in me com
pletas esse videtis. cur ergo
non potestis quod illi tamen exem
plo

Temperat exemplo
rigorem passionis.

Hec littera videtur ad illud
respicere quod dictum est
ibi docebat eos dicens.
beati pauperes spiritu et cetera.
nec non et ad hoc vos
estis sal terre et lux mundi.

Hic iam ostenditur apostolicum
officium. scilicet quia sunt sal
terre et lux mundi.

Sal salus a corruptio
ne

verior merces erit
¶ superioribus preciis fundi.
est in celis. Sic

I. maledictis et
persecutione nec tamen
a veritate defecerunt.

enim persecuti sunt
¶ quorum exempla vos
prophetas qui
imitamini.
fuerunt ante
¶ Dat causam quare non
debent deficere.
¶ Secundum intellec
tum et spiritualem.
vos. Vos e
¶ aliorum fortitudo
stis sal terre.

pendent omnia que in monte dixit
dominus. sed quia obscure plura pau
cis verbis concluserat. exponit latius.
unde de viii. beatitudine latius
prosequitur partes persecutionum.
specialiter apostolos et eorum sequaces
pro iusticia passuros exprimens.

Hoc addit ne glorietur de quo vera
la dicitur etiam addit propter me quia
aliquando falsa dicuntur quod accidit
temeritate hominis non tamen
propter Christum hoc patiuntur quia non se
cuntur.

Tanto merces uberior quanto gau
dio et exultatione in tribulatio
ne fides erit devotior.

Tribus modis fit persecutio. odio
cordis. dictis. factis.

In celis non in volubilibus tamen non
in rebus volubilibus merces
eterna esse debeat. et in spiritualibus
firmamentis ubi habitat sempi
terna iusticia. Iam ergo senci
unt hanc mercedem qui spiritualibus
bonis gaudent sed perficietur cum
mortale hoc induet immortalita
tem.

Hec specialiter ad apostolos qui
predictis virtutibus paupertate et
aliis deberent ornari ut sint
sal optimum condientes ali
os doctrina et vite sue exemplo.

Ubi corruptio culpe desiccatur
sale sapientie vermes non demoli
untur nec sapor infatuatur.

Vos estis sal terre. quia terra

.i. humana natura per eos condit*ur*
uerbi sapientia. sal facit sterilem
terram. unde ita uictor destructas
urbes sale seminabat ne quod i*n* eis
germen oriretur: ita apostoli destru*ct*o
regno peccati germen uitiorum
compescebant. Sal cibos condit
carnes siccat. predicatio uero ubi a
uermibus et a putredine uitiorum
illesam seruat suo creatori hu
manam naturam. ut non est
cibus aptus nisi sale conditus.
ita sermo non est utilis sine do
cumento. apostolice sapientie
unde in leuitico. in omni sacri
ficio sal offertur. i. in omni quod
dicis uel facis apostolicam sapi
entiam habe. Ex aqua et igne
sal conficitur. ita isti ex aqua
sp*iritu*s s*an*c*t*i et igne tribulationis. uel
per aquam baptismi et ignem ca
ritatis in saporem sapientie na
ti

Sanctus et uerus minister xpi si
a malis uidetur conculcari non
potest. quia mente fixus in celo ma
net

Lux tenebras soluit. et postea il
lustrat. sic apostoli de pristinis uitiis
deduxerunt ad lumen fidei et cogni
tionis.

Vos estis lux mundi. Post sal quam
lux quia uita quam doctrina
uita ducit ad scientiam uirtu
tis qui deum timet scientia non caret.

Lux mundi. hec est eadem gratia
qui a mundi corde fiunt. quorum
corda mundantur fide et intelle
ctu. sic quod sal uocantur pacificis
congruit. quia sine sapientia non

Sal salus a corrup
tione. unde propheta.
posuit te in lucem
gentium ut sis salus
mea usque ad extre
mum terre.

Si sal eua. i. si ti
more uel cupidita
te doctor saporem
sapientie omiserit
per quem fatuitas ceterorum
emendabitur. hoc so
lis apostolis conue
nit quod sequitur
omnibus magistris
ad nichilum. et est
fine de omnibus concludit

Id est si uos per quos alii
condiendi sunt aduersis uel
prosperis cesseritis per quos
a uobis error auferetur.
cum uos deus tollere a
lius elegit. ad nichilum
ualet. quia non alius
euangelista ait. nec terre
utilis est. quam suo in
tectu germinare prohibet
nec sterquilinio quod
non fecundare sinit. Nequi
retro uadit nec ipse fru
ctum terre nec alios ua
det extollere. sed ab ecclesia
eicitur. et in hec uerba uide
tur. hic homo modo cepit edi
ficare et non potuit consummare.

.i. si doctor errauit. — in tribulatione defecit. — per quos in

Quod si sal euanuerit in quo

firmius populus confirmabitur. — Sal infatua
tum. i. tribulationi cedentes.

salietur ad nichilum ualet

Dum uita eius contempnitur que sequitur
ab offitio docendi uel ecclesia.

ultra nisi ut mittatur foras et

nichilum ualet.

Irrideatur ab hominibus carnalibus.

conculcetur ab hominibus. Vos

percipientes a xpo
lucem ueritatis.

Homine mundi
uel uniuersi uel qui
sunt de mundo electi
accipiuntur.

estis lux mun

uel d. aspicite

di. Non pot

Per quos omnes illumi
nantur a tenebris ignoran
tie

Lux mundi. alia causa est
quare non deficere de
bent. quia illuminati a
xpo uerbo et exemplo
quocumque illati mun
dant lucem fidei et

scientie debent ministrare. et sicut quia sal est debent corruptionem pellere sic et tenebras quia lux sunt fugare.

¶ Ipse mons manifestat eam. ¶ Christum vel ecclesiam. id est fidem Christi.

quo positi estis. ¶ celari. ¶ soliditas apostolice doctrine. ¶ nonne licet

civitas abscondi supra

clam est bonos. ¶ alia similitudo.

montem posita. Neque accendunt lucernam et ponunt eam

¶ timoris vel commodo vite presentis. ¶ Sicut lucerna ¶ candelabrum ecclesia quod

sub modio set super candela

Christus candelabrum crux est super quam erat levandus. verbum vite presentis baiulat

brum ut luceat omnibus qui

¶ ecclesia vel mundo.

in domo sunt

Sic luceat. et hec omnia ita agite ut non finem bonis operis in laudibus hominum constituatis.

Opera requiro ut videant et sic doctrina confirmet. et hoc non ad gloriam vestram.

Cuius opus est quod celi faciunt qui vos faciet esse celestes

Postquam hortatus est eos omnia pati pro veritate et non celare et gloriam dei facere incipit docere quid docturi sunt. q. d. quid est quod vetas abscondi pro quo iubeas omnia pati. an est aliquid contra legem. inquit non veni solvere legem sed adimplere et faciendo

lumen. non ideo data est doctrina predicationis ut celent eam et subiciant servituti corporis dum aliquem timent set corpus suum ministerio dei subiciant. ut per vocem et cetera corporis officia lux excellentior ceteris appareat. unde dicitur: castigo corpus meum et cetera. vel Christus lucernam accendit dum testam humane nature

¶ ut doceo non sub modio

Sic luceat

o posita set super candelabrum.

lux vestra

coram homi

¶ vere docet qui

nibus ut vide

docet quod docet aliter condempnat se ipsum.

¶ in vobis

ant opera vestra bona et glo

¶ non vos

rificent patrem vestrum qui

tenetur condimentum pacis. hec summa et precipua specialiter apostolis deputantur. ut eos cetera assecutos plene cognoscatur. unde sequitur: non potest civitas. et cetera.

Civitas apostoli fundamenta. Sunt apte civitas domini supra montem. locus montem iustitie innuit qui excelsus est quo propalanimini ne vos abscondatis. non est enim facultas subter fugiendi vel clam adfaciendi. ideo subditos misericordie intus consilio regite et extra contra adversarios pro iustitia pugnando defendite. quod pertinet ad spiritum consilii et fortitudinis

Neque accendunt. domesticis exemplis docet ne celent lucem ubi sibi commissam non accendunt

flamma sue divinitatis implevit. quam nec credentibus abscondit. nec modio. id est mensura legis vel terminus unius gentis includit. set super candelabrum id est ecclesiam fidem sue incarnationis affixit. ut omnes possint intueri qui in domo. id est ecclesia sunt. vel in mundo unde subditur. Sic luceat

Nolite putare. hactenus docuit ut sale condiant animas ad

in corruptionem sanitatem ut illu
minent ad ueritatis intelligentiam
ut ad quisitos ab hostibus defendant
defensos ad amorem diuinitatis ac
cendant. nunc ut celestis orator qui
poterant estimare quod uetera precep
ta uellet abolere ante interrogata
potius occurrit dicens. nolite pu.
soluit qui spiritualiter facere uetat
adimplet christus dum premissis ad in
choationem uite agende secundum addit
plura ad perfectionem moralium
preceptorum. et que figuris tegebantur
et futura signabant in se perficit. et
in ecclesia sine quo figure essent
uacue et sine effectu. q. d. id non
debetis per uincitari de ueteribus precep
tis et miraculis et de nouis nec pas
sionibus terreri.

Iotha hic ostenditur quod que mi
nima putentur in lege sacramen
tis spiritualibus plena sunt. et omnia
recapitulantur in euangelio.
iotha minor est ceteris litteris apex
est littere aliqua summa particu
la significat minimum preceptum
uel minimam precepti particulam.
apte enim ponit iotha grecum
non ioth hebreum. quia iotha.
x. significat. i. decalogum cuius apex
est euangelii perfectio.

Qui ergo soluit. minima sunt crux
christi et passio. quam qui erubescit mi
nimus est. qui confitetur magnus.
uel phariseos notat qui mandata
dei dimiserunt pro suis tradici
onibus que nichil ualent dum uel
minimum quod in lege est preterunt.
moraliter autem soluit qui non implet

in celis est.
Nolite pu
tare quoniam ue
ni soluere
legem. aut p
rophetas. non
ueni soluere
legem sed ad
implere. A
quia implebuntur ne.
men dico uo
antequam
bis donec tran
seat celum
et terra iotha
unum aut u
nus apex non
preteribit a le
ge donec omnia
quia omnia fient
fiant. Qui
ergo. quia uel non agendo
ergo soluerit
uel non credendo
rit unum
preceptum
de mandatis

quod deerat uel supplendo quod
deerat et imperfectum erat.

Christus est legis et prophetarum finis
per quem omnia implentur.

Christus legem impleuit quia
exteriores legis figuras sol
uens impleuit ueritatem interio
rem.

Implet qui figuras cessare
docet postquam res facta est.

Quia non omnia iam secundum
sensum fient.

I. Donec elementa mutentur
tur de hac mutabili for
ma in inmutabilitatem.

Iotha apud grecos decima
x. significat per quam. x.
precepta agende uite accepi
mus. quorum christus nullum
soluit. sed precepit plenius
adimpleri. nec apicem
i. nec minima significan
quam
tia
Non remanebit, quando im
pleantur uel in capite uel in corpore.

Spiritualiter impleantur uel
imperfecta perficiantur et sig
nificantia impletionem
consummentur.

Soluere non agere quod recte
intelligit uel non intelligere
quod deprauauit aut mi
nuere integritatem super
additionis christi.

q. a. ſic ſoluit.
q. minima ſunt q. inchoant homines.
iſtiſ minimiſ et docuerit ſic homi
q. deſpectiſſimus ē in eccleſia ſcōꝝ. q. ab illis qui
neſ minimuſ uocabitur in re
ſunt in regno celoꝝ.
gno celorum. qui autem fecerit
et docuerit hic uocabitur ma
nuſ in regno
q. q. ſūa
celoꝝ. Dico
g. faciendum.
autem uo
q. quod ſit ſpū
biſ quia ni
conſilii ꝛ gr̄a mīe dei.
q. que in preceptiſ
tiue inchoatiuus et
miſticis iuxta litteram.
ſi habunda
uit iuſtitia
ueſtra pluſ q̄m
ſcribaꝝ et
phāꝝ non i
trabitiſ i re
gnū celoꝝ.
Audiſtiſ
q. dcm̄ ē an
tiq̄s n̄ occideſ.
q. a. occiderit re
consentitur ꝑpaſſio ē accedente conſenſu paſſio ē

Licet in p̄ſenti abiectus
ē. licet ille hic p̄latus
tamen uiliſ.

Viſi. i. non ſolum mini
ma legiſ ꝑcepta imple
uiſtiſ. ſet etiam ea que
addo. quia dum fiunt
addita ad ꝑfectionem
etiam hec plene aguntur
que premiſſa ſunt ad
inchoationem. qui nō
uidet mulie. ad concu.
eam nec fornicatur. q.
non iraſcitur n̄ occidit.

Mandatum xp̄i ē nō
ē contrariū legi. ſet la
tiuſ legem in ſe conti
nenſ. qui n̄ iraſcitur n̄
occidit. ſet non ec̄. licen
tia iraſcendi cauſa ho
micidii. tolle iram et
homicidiū non ſit.

Super additio xp̄i non
iraſci. non concupiſcē
a quibꝫ difficile ē abſti
nere et iō magna ſunt
in remuneratione.

Iuſta ira mat̄ ē diſcipli
ne ꝛ ira que ē cum cā

ſet tenet ſicut infirmiſ data ſunt
et qui non intelligunt ſpūaliter.

Qui non ſoluit et ſic docet ſi mini
muſ non tn̄ magnuſ ſet ſi facit qđ
docet ſoli enim factoreſ legiſ iuſti
ſunt aput deum.

In regno celoꝝ minimꝰ uocabitur
qui erit eo indignuſ in quo nullꝰ
minimuſ ſet omneſ magni.

Dum ait dico: magnam uim et
profundam intelligentiam cogi
tandi inuiſſit oſtendit. q̄uo ſuper
addit. ꝛ non que pꝰ mandauerat
abſoluit. pluſ etiam ē diligere enim
inimicoſ q̄m odiſſe non cupere
quam non adulterari. non iraſ
ci quam non occidere.

Iuſtitia illoꝝ mandata moyſi.
impletio illoꝝ iuſtitia xp̄i. illa
a pena liberant iſta ſaluant.

Iuſtitiam phāꝝ uocat omnia
illa ad cultum dei actualiter ꝑcep
ta ſeu figurata miſtica tantum
ad litteram inſtituta.

Exponit que ē iuſtitia phariſeorum
quam qui adimplet n̄ ſtatim ma
gnuſ. ſꝫ aliquē gradū conſcendit.

Perſecutionē q̄m uenit implere
incipit explanare ꝛ q̄uo iuſtitia
eoꝝ debeat ſuper habundare.

Ira ē omniſ maluſ motuſ ad no
cendū ſubituſ aū motuſ cui nō

mors in domo.

Omnis qui irasc. &c. Gradus sunt in istis peccatis. primo est irasci. et hunc motum animo retinere plus est si vocem commotio ipsa extorserit qua significatur ille cui irascitur. plus etiam si certa vituperatio increpuit. Similiter gradus sunt in pena. nam minus est iudicium quando adhuc tunc reo agitur et est defensioni locus. plus est consilium quando iudices inter se conferunt quo supplicio dampnent quem constet esse dampnandum. plus est etiam gehenna ubi nulla sententie dilatio. et ita quod prius et certis modis exprimi non potuit quibusdam similitudinibus distinctum est. huius enim tribus iudicio consilio gehenna conversiones mansiones in eterna dampnatione pro modo peccati signanter exprimunt.

Quia nesciebant homicidium esse nisi peremptionem aperit omnem motum animi ad nocendum in homicidium computari.

Vel racha verbum hebreum et interpretatur cenos i. vacuus quod dicimus sine cerebro quod est magna contumelia. qui ergo hoc dixerit fratri qui spiritu sancto plenus est iniuriosus est in contumeliam spiritus sancti et iudicio sanctorum iudicatur.

9 Si ergo. &c. Secundum litteram hoc absurdum est. est ergo in interiori templo altare i. fides cui quodlibet munus i. psalmus. ympnus. oratio et huiusmodi nisi sit innexum non est deo placiturum. et ibi i. cum in corde quod est templum interius tale munus oblaturus es si in mentem venerit

Vt iudicio puniatur. quantum ad accusationem legis.
est iudicio.
legis.
Ego autem
quantum plus impono non
dico vobis
irasci.
quia omnis
i.
qui irascitur
quantum non fratri irascitur qui peccato irascitur.
fratri suo
quantum i. dignus accusari
reus erit
one. quantum ad sup. de homicidio. quantum qui
iudicio. qui
de motu prerumpit in vocem indignationis.
autem dixe
rit fratri suo
quantum Interiectio indignationem exprimens.
racha reus
quantum Consensu iudicum de danda sententia in
erit concilio.
eum. quantum qui usque ad contumeliam processerit.
Qui autem
dixerit fatue
reus erit ge
henne ignis. Si

sine causa
iudicium est. non ira. &c.

Omnis occasio ire infirmis s. aufertur vel tollitur. si enim cum causa non fratri irascitur sed vitio.

Qui irascitur addunt quidam sine causa sicut et addiderunt racha vel fatue quia naturale est irasci. ita tamen ne sine causa fiat. cum sensui in detur aptari. Irascimini et nolite peccare. sed omnis occasio ire tollitur dum inimicos diligere iubemur.

Qui non irascitur non solvit legem sed implet ut sic extra servetur innocentia. ita ipse est commotio passio passionis. ita que ex causa et ex passione non est iudicium non commotio illi certa

Non enim modicus furor est quem sale sapientie condiuit infatuatum dicere et saltem deo derogare. dons

Eque in deum credenti quem deus salem vocat.

Quia non licet irasci quanto multo minus odio habere.

Si ergo. explanat ampliorem iustitiam ostendendo quod si non licet fratri irasci multo minus in animo retinere quod in odium queat converti.

Si quicquam mali in alio quam primum habemus deo placare offerre non possumus.

In fide uel ad Christum ad quem nisi per fidem attingat nemo digne offert.

ergo offers munus tuum ad altare. et ibi recordatus

quem lesisti.

fueris quia frater tuus habet

coram deo. quod

aliquid adversum te relinque

nequit fieri nisi spiritu humilitatis fundatus et timens deum.

ibi munus tuum ante altare

Cultum uite est emendando quod peccasti.

et uade prius reconciliari fratri

Vade non pedibus set animo humilitate et prosternas in conspectu uultus eius cui oblatus es. uel petendo ueniam si presens est.

tuo. et tunc

Intentionem tuo cans ad id quod ceperas.

hoc ex spiritu lenitatis quo mitis fit.

Hactenus de proximo hic pacem iubet habere cum adversario.

ueniens offeres munus tuum.

Hoc ex spiritu pietatis quo mitis fit. et diuinum uerbum pie intelligit. intelligendo obedit. et ad implendum cor dirigit.

Esto consentiens adversario tuo

Alter adversarius est deus uel magis sermo diuinus qui contradicit peccare uolentibus qui ad hoc datus est ut nobiscum sit in uia. cui oportet nos consentire ne odiamus quod deus nobis non parcit donec

Sermo diuinus nobiscum est in uia. qui adversarius noster in uia seculi.

Sermo de nouit quando

cito dum

do de hac uita exeat.

es in uia cum

quod frater tuus aliquid habet adversum te quem lesisti. Si enim ille te lesit non ipse set tu habes adversum eum. nec te oportet te ueniam petere set dare sicut uis tibi dimitti.

Non ait refer. quia quod recte offertur inmutari non licet set relinque donec placabilius offeras. non tamen munus repellit. set caritatem proximi querit sine qua nemo ad caritatem dei peruenit. unde prius caritatem proximo exsoluat qui munus suum deo placere optat.

Si fratrem lesisti reconciliare ei. si adversarius extitit esto beniuolus ut fiat amicus.

Esto consentiens et cetera. Sicut iam precepit fratri reconciliari. et post iussit inimicos diligi. ita hic dum currimus in uia huius seculi ad pacem et concordiam cohortatur sicut dicitur: si fieri potest quod ex uobis est cum omnibus hominibus pacem habentes. et pro consentiens ex greco habet beniguus uel beniguiuolus. cito ne differas in crastinum dum es in uia dum adhuc licet operari.

Sermo diuinus nobis uia est qua currimus. unde uiam mandatorum tuorum cucurri cum dilatasti cor meum.

Adversarius est aliquis homo uel diuinus sermo esto beniguolus et consentiens uerbo euangelii quod mandat multa contraria carni. cum quo in uia id est Christo recte gradimur dum ei obediendo ad uitam eternam

pungimus. Ne forte tra. te. Sic
te impavit ut p̄ſſe
locum non auferret putaretur enī
quod ſi obiſſet. adu̾ſarius non poſſet
ei in uia ē̄e beniuolus nec ita iudici
traderetur. ſ; et locum penitentie
reliquit. ⁊ impenitenti ē̄ iudici tra
dit dicens. iudex tradat te miniſtro

Primus quadrans ē ignis quo cari
tas ſignificatur. ſecd̄s aer quo ſpira
tur quo ſignificatur uita. tertius
aqua qua renaſcimur. nouiſſim⁹
terra per quam carnalis uita. vn̄
terram es. et in terram ibis. i. ex
ſolues quod ē̄e uoluiſti.

Quadrans genus nūmi eſt qui h̄t
duo minuta. unde alius euangeli
ſta dicit illam paupculā miſiſſe
in corbonam quadrantem. alius
duo minuta quod idem eſt.

Audiſtis. adhuc qui dixit non
ueni ſoluere legem ſet adimplē.
addit quantum debeat habunda
re iuſticia apl̄orum plus q̄m phariſ.
minor iuſticia ē non corpore me
chari. maior iuſticia ē non etiam
corde mechari. non ait qui concupi
erit ſet qui uiderit ad concupiſcen
dum eam. i. ex hoc fine ⁊ animo
attendit ut eam concupiſcat q.
iam non ē titillari ſet plene con
ſentire libidini. ut ſi facultas ſit
pagatur. hic nomine mechandi
omnem carnem delectationem
accipe. quando anima relicta ſupi
ori lege turpi uoluntate i̾ferioris
proſtituta ſ
corrumpitur.

Propaſſio ē ſubit⁹

eo. ne forte
tradat te ad
uerſarius tuus
iudici ⁊ iudex
tradat te miniſtro. ⁊ in carcerem
(g. i. in tenebras exterio
res.)
mittaris. amen dico ti non exies
(g. i. numquā)
inde donec red
(ſicut ibi dicit. donec ponam inī. t. ſca. pe. ti.)
das nouiſſi
mū quadran
tem. Audi
ſtis qr dcm ē
antiquis. n̄
mechaberis.
ego aū dico
uobis quia
omnis qui
uiderit mu
lierē ad con

Et anima eius ti
tillata fuit quod
ppaſſio dicitur q̄ ⁊
ſi culpam habet
non tn̄ crimen.

ſanemur.

I. Cauſa cur tradaris ſima
nus xp̄i cui pater omne iu
dicium. x̄p̄c miniſtro. i. an
gl̄o qui colliget zizania.

Nouiſſimū qua. i. minu
ta pec̄ca quia nich erit im
punitum. l' p quadrantem
nō. ſig̃tantur terrena
pec̄ca. quia prima pars
mundi celum. ſecunda
aer. tercia aqua. quarta
nouiſſima terra. g⁰ donec
reddas nouiſſimū quadrā
tem. i. donec luas peccata
que de terra contraxiſti.

B. Magna ſit additio. ui
ſus ponitur pro oī motu
qui ē ad delectationem
ſet non ſolum corpalis.
ſ; interior qui ē in concu
piſcentia in qua apiun
tur illi oculi qui p pena
peccati primis parentib;
male apti leguntur. tunc
ttur in affectum cordis
non deeſt uoluntas. ſet
occo peccandi. ſicut ergo
bona uoluntas cū deeſt
copia agendi renumera
tur. ſic delibero cū uolu
ntate. uiciorum dampnatur
qr non ſecd̄m qd̄ quiſq

o∴

potuit. et non licuit. ſed ſcdm quod voluit et propoſuit ex conſcientia accuſatur vel defendit.

Si quis hec predicat de menbris affectu pietatis non debet audiri. ſet ut improbitas morum et pravitas actionum inde reſecetur. ut quicquid in oculo mentis de via iuſtitie et probitate morum nos ſubvertit et quicquid contra operationem virtutum extra pulſat procul pellatur.

I. ſi contemplatio vertitur in tedium vel in arrogantiam dimitte eam. et tranſi ad activam. quia melius eſt per activam ſalvari quam per contemplativam perire.

Oculus poteſt accipi dilectus amicus conſiliarius quaſi iter demonſtrans dexter qui in divinis. qui vero in hiis que ad corpus pertinent conſulit ſiniſter. oculus ſcandalizat i. ſi in hereſim aliquam trahere vult. ſimiliter dextra manus dicitur amicus qui eſt miniſter in divinis ſiniſtra qui in hiis utrene contrarius. ſicut virtus oculo ita manui convenit actio. vel in oculo. et in manu dextra poſſunt accipi fratres uxor filii propinqui. qui, ſi ſunt in pedimento. debemus a nobis ſeparare. ne dum ipſos lucrari volumus. nos ipſi peramus. unde in levitico de magno ſacerdote dicitur. Cuius anima cultui dei mancipata eſt. ne ſuper patrem vel matrem vel filias polluatur. i. ut nullius affectū ſtat. niſi eius cui totum dedicatur.

[left margin:] necuus

Concupiſcentia eſt

concupiſcendū mat adulterii.

eam iam mechatus eſt eam in corde ſuo. quod ſi oculus tuus dexter. ſcandalizat

Ne noceat errore vel exemplo.

te erue eum ne aſpiciās quom

et proice abs male peccas

te. expedit i. ille quem

enim tibi ut pereat habes ut unū mem

unum membrum brum.

brorum tuorum & turpe. & tu

quam totum cum illo vel illa.

corpus tuum mittatur in gehennam. et

motus ſine deliberatione boni vel mali operis paſſio eſt affectio deliberati animi ſi ſit locus perficiendi.

Ut tranſeat in affectum cordis ut facere diſponat ubi non deeſt voluntas ſet occaſio quod paſſio dicitur quia eſt mors in domo. propaſſio eſt animi ſubitus affectus vel ire amoris vel. paſſio quedam animi forma vel delectatio ex conſenſu. unde dicitur aliquis iracundus vel amator.

Vel oculus eſt mentis viſus dexter dignior exterior qui purgandus eſt. ne ſcandalizet. quia ſi ille ſemper in peccatorem reſpicit exterior firmatur — frenatur lege eius. hic ſcandalizat concupiſcendo illicita. ſet eſt eruendus ne per eum in vitium labamur.

Ad litteram nullum membrum eruitur precipitur ſet interior uſus qui dexter et exterior qui ſiniſter dicitur per ſtudium pii laboris ſi nocet eſt recidendus eſt vel removendus et etiam longe faciendus. ut ſi nec in me moratur habeatur. eruitur oculus cum frangitur malus uſus proicitur cum ex toto ad nichilatur nec intrare permittitur.

Dextra manus eſt actio oculus contemplatio in qua ſcandalizamur dum ex infirmitate ad purum contemplari non valemus. in hac per deſidia et torporis in otio in alta pro ſeculi frequentia et occupationis tedio illaqueamur. et nota ſi quis non poteſt contemplativa ∴ fruī non torpeat otio ab activa. vel ne dum occupatur actibus areſcat ab intima dulcedine tamen melius in contemplativa poſſit proficere.

Si dextera. τ. i. si dum exsequeris
opa mũe in actiua cadis in alia in
tia. dimitte eam actiuã τ tũsi ad
aliud

Operatio prospera uel aliquid
adiutor strenuus intra uite nego
tia qui si scandalũ ẽ in lege dei. me
lius ẽ illo ꝑtioso saluari quã cum
illo dampnari.

Item habundantior iustitia quia
ibi licet dimittere hic non ñ cau
sa fornicationis.

Amb. Det ei libellum. scripsit moy
ses in deutronomio quod si uxor nõ
placet uiro ꝑ aliquam feditatẽ
dimittat eam quod xp̃c exponit
ꝑꝑ duritiam maritorũ dicit non
ut concedatr dissidiũ. set ut tolla
tur homicidiũ. melius ẽ enim
dimitti quã p odiũ sanguinem
fundi. xp̃c uero solam fornica
tionem excipit. ceteras molestias
iubet pro fide coniugii τ castita
te sustineri. ñ ẽ dimittere con
tempta. carnalitate cum uxore
spualiter uiuẽ. hic iubet uxorẽ
non dimitti qui alibi dicit q̃
si odit patrem τ mrẽm τ uxorẽ
et filios. τ c̃. non potest meus ẽẽ
dis. iõ dcĩ ẽ. quia in regno dei
nulla ẽ conditio uite presentis.
quam qui non odit. τ ut finiat
optasit. non dum diligit regnũ
dei. odit ergo non homines quos
potius uult secum ꝑmanẽ. set
corruptibilem coniunctionem
in uxore legem miseram nas
cendi τ moriendi in parentibus.
amat uo eternũ ẽẽ sibi τ omnibus.

si dextera manus tua scandali
zat te abscide eam τ proice abs te
¶ Ille quem tu hs membrũ ut.
expedit enĩ tibi ut peat unum
¶ actiua uel contemplatiua uita siue adiutor. strenuus.
¶ tu cum illo.
menbrorũ tuorũ quam totum
¶ tu cum illa uel illo.
corpus tuum eat in gehennam.

Dictum ẽ
autẽ quicũqꝫ
dimiserit u
xorem suam
¶ ꝑmissio fuit non ꝑcep
det illi libel
tum.
lum repudii
¶ Non soluo ꝫ suppleo.
ego autem di
co uobis quia
omnis qui
dimiserit u
xorem suam
excepta cau
sa fornicatio
nis facit eã
Fornicationis cã
femine que for

Iohs crisos. ꝑmisit mo
yses dari libellum repu
dii ne ꝑ odium funde
tur sanguis. ꝑmisit ꝑ
mala ne fierent peiora
et hoc ꝑmittendo non
dei iustitiã demonstra
uit set a pecto abstulit
culpam peccandi. ut
quasi secdm legem
agentibꝫ peccm non
uideatur ẽẽ peccatum.
si ergo ꝑmissum ẽ re
pudium malũ quidẽ
tñ licitum. hac ratione
apostoli ꝑceperunt secdas
nuptias ꝑ ĩn continẽ
tiam hominũ ꝑmisit
non ꝑcepit. qd ꝑcipiunt
tum nolentes ꝑcipiunt
qr malas hominum
uoluntates ad plenũ
ꝓhibere non possunt.

Quia in hoc fides casti
tatis τ coniubii rumpi
tur. τ ille non facit
eam mechari. ꝫ ipsa
causa ẽ reatus sui. si
ẽ ꝑ fornicatione di

mittit. a fornicatione de
bet esse immunis nec aliam
ducere licet dum illa uiuit.

Sermo fidelis pro iuramen
to debet haberi.

Qui non iurat peierare
non potest sicut qui non
loquitur non potest mentiri.

Ego autem dico uobis. docet nul
tam uile in creaturis quod
quis peierare debeat dum
a summo usque ad imum
iuramentum uetat. i. a ce
lo usque ad capillum. in
deum enim peierare conuinci
tur cuius thronus est celum. et
cuius est quicquid est in
celo dicitur deus sedere
terramque calcare non
quod habeat membra sic
locata. set quia sicut corpe
mundi maxima species est
celi minima terre dicitur
sedes quia excellentior presen
tior pulcritudinem minima
iudicet et ordinet
in infimis. Sedes enim
dei iudicium significat.
mistice celum est anima
iusti. terra peccatoris et quia
spiritualis omnia iudicat.
et a nemine iudicatur.
sedes dicitur peccator quia
per iustitiam in infimis
ordinatur et sub lege po
nitur scabellum pedum dicitur.

Non iuremus per creaturas ut ueneremur eas ul

mechatur et qui
(quia manere debet in)
dimissam
(nupta uel uiro reconcili)
duxerit adul
(ari. / Item in hoc)
terat. Iterum
(non soluo / set suppleo)
audistis quia
(legem.)
dictum est
antiquis non
periurabis. red
des autem domino
iuramenta
(longe)
tua. Ego
(fatio a periurio dum iu)
autem dico
(rare prohibeo.)
uobis non
(sub uicio iurandi prohibet)
iurare omnino.

(Iustum. set)
neque per celum
(ita meum deum iuras.)
quia thronus
dei est neque
(per peccatorem.)
per terram

illis sicut di
ligit inimicum
non in hoc quod
inimicus est
malus set quod
homo ut secum
sit saluus.

nicata est uel uiri
ne fornicetur. si
uxor cogat ad ydo
latriam uel ad aua
ritiam uel ad alias
illicitas concupis
centias. non enim
fornicatio est tantum
stupri. set generaliter que a lege
dei aberrare facit.

Reddes autem domino. iura. i. si iurare
contigerit per creatorem iurabis
non per creaturam hoc propter quod iurat
quibuslibet ueneratur. hoc amat.
hoc timet. ideo lex precepit ut non iuret
nisi per deum. uidebant enim per angelos
ierusalem. et elementa iurantes
creaturas uenerabantur honore
dei. sicut ergo uictimas deo im
molabant ne eas ydolis immola
rent. sic paruulis concessum est
iurare per deum. non quod recte hoc
fiat set quia melius est hoc deo ex
hiberi quam creaturis. Christus uero
omnino iurare prohibet. i. nequis
quasi bonum appetat iusiurandum
et assiduitate iurandi labatur
in periurium. iurat enim paulus dum deum testem fa
cit non quod bonum sit iurare set quod necessarium dum
nisi iuretur homines sunt pigri credere quod est eis utile.

Illi uel celum plus aliquo ue
nerabantur uel per illud iuran
tes non putabant se iuramen
to teneri. ideo sententiam sic tem
perat. ut et celum creatura dei
credatur. non plus aliquid. et
quia thronus eius est periurium time
atur sic et de terra quia scabellum
pedum eius. qui ergo per creaturam

¶ Qui non iuras per eam. non propter eam quia culture dei deputata est.

iurat illi debet iuramentum qui eam creavit et regit nec alii recte putatur reddi.

Alii per salutem pharaonis quia dei iudicio positus est in infirmis non est potestas nisi a deo et in hoc deum iuras.

Neque per caput. t. quod non est tuum opus set dei. et ita in nummis deum iurando periurium incurre potest.

Non penitus iurare prohibuit set occasione periurii quod perfectius est docuit. ostendens quod ulterius est a malo esse. apostolus iurat ut fidem persuadeat. ecclesia etiam pro federe pacis ac fidei suos iurare concedit. set christus quod perfectius est docuit quod infirmitatis induls(it). quod superstitiosum resecavit.

Est est non. non. ideo bis dicit ut quod ore dicis operibus comprobes. quod verbis negas factis non comprobes et confirmes.

Non quidem malum quia et si non bonum tamen necessarium. sed a malo est non tuo set illius a quo cogeris iurare. i. ab infirmitate illius que malum est.

Aug. lex modum ultionis constituit oculum pro oculo. quod dici potest in custodiam iustitia est non quia iniqua est ultio quam lex statuit. set quia vitiosa est libido ulciscendi. magisque ad iudicem pertinet hoc inter homines discernere quam bonum hominem sibi expetere. hic enim redderet malum pro malo. iudex non. sed delectatione iustitie iustum

quia scabellum pedum eius est neque ¶ quamvis ad te nil per Ierosolimam magis videatur pertinere. quia civitas est regis magni neque per caput tuum iuraveris quia non potes unum capillum album facere aut nigrum. ¶ Qui iurare prohibuit loqui docet. Sit autem sermo ¶ quando necessitas non cogit ¶ de re que est ¶ de re que non est. vester. est. est. non. non. Quod ¶ Complet ad perfectionem autem his non tollit iurandi occasionem. habundantius est a malo est. Audistis ¶ neque hic legem solvo. quia dictum est ¶ reddet ¶ in lege retributio. oculum pro

-tia quam debemus. non timemus per eas ut viles existimemus ut. s. cum per eas iuremus nichil iurare putemus.

Nam caput illi iurat debet cuius figura et potestas in eo est.

Set predicta cum sint ardua et difficilia nemo sine ipsius fortitudinis servat.

Veritas evangelii iuramentum non recipit. sed alterius infirmitas id cogit dum veritati non credit.

Ecce dico. quando necesse est qui potestatem faciendi vel committendi non habemus.

Quia aliquando necesse est iurare. et paulus iurat licet a malo fiat.

Qui dicit oculum pro oculo non alterius vult tollere set utrumque conservare dum minatur talionem. quod etiam tum modo facit ut iniuriam vindicta non transeat. et hec pacis inchoatio et quasi iustitie inceptio. esto

humilit' corde

Non resistere ut ipse idem discite a me quia mitis sum et hu. corde. Si reddidi. retri. m. ma. et ierem(ias) et dedit maxillam percu. ecce idem dominus legis et evangelii.

Perfecta pax est nullam velle vindictam quam facit gratia evangelii que iubet non tantum nichil mali reddi. set nec resisti ut sustineat bonumque rependatur.

Alteram dicit non sinistram set alteram dexteram quia iustus totus dexter est sicut de aioth legitur utraque manu pro dextra usus est dum interior et exterior virtus deo offertur.

Mistice hereticus dispu tando si dextrum dogma vulneraverit prebe ei et alteram dexteram. iustus enim non habet sinistram .i. oppone ei aliud de scrip turis testimonium et tamdiu dexteras para donec lasses cat. vel si quis contempnit in te nobilitatem dei quod christianus es que est dextera tolerabilius sit contem (alias) pni nobilitatem seculi que est sinistra.

Spiritualiter doctor tunicam tollit cum interiora vitia facit confiteri ut est in vidia superbia et huiusmodi. ille

oculo. et dentem pro dente.

scilicet gratia in evangelio.

ego autem dico vobis non

scilicet quod agitur spiritu mansuetudinis.

Malo non peccato set temporali de quo subdit: sed si quis pro te. te percusserit.

resistere ma lo. sed si quis

scilicet disputando.

scilicet conscientiam que secundum deum est vulnerando quod in nobis precep tum est. scilicet Christianam.

te percusserit in dexteram ma xillam prebe

scilicet totum corpus ad affli gendum.

illi et alteram et qui vult

(alias) ei

scilicet in iudicio

tecum iudi cio conten dere et tuni

scilicet vestem interiorem.

cam tuam

in iusto quod est bonum pro malo quod etiam deus iudex facit.

Malum temporale dicit quod tribus modis fit. cruciatu corporis de quo dicit si quis te percusserit. dampno rerum unde ait. et ei qui vult tecum. et cetera. angariis operum. unde ait et quicumque te angariaverit. et cetera.

Iustitia legis iudeos instruit mini mo iustitie .i. non plus quam est illatum reddere. iustitia evangelii que ducit homines ad regnum est non resistere malo.

Prebe ei et al. non tantum non repercu tias. set si vult alteram ferire pa tienter feras. hoc de iniuria corporis de necessariis autem si perdideris unum sine tolli et reliquum. quid ergo de superfluis et quicumque angariaverit te vade cum eo. hoc non tam pedibus quam parato animo. historia liter enim hoc nec in Ihesu nec in sanctis invenimus. set si quis cogit te ser- fratrem vire et solatium sibi impendere compassionis affectu paratus esse fratrem multo plus impendere. sic docet verus medicus quos ad salutem egrotorum diligit mansuete tolera re quod illi intulerint ex infirmi tate. et tria ponit. quia in hoc numero notatur perfectio. ut qui hoc im pleverit perfectam iustitiam se habere noverit. neque in his vindictam prohibet que fit ad correctionem que ad pa tinet ad misericordiam nec impendit pro positum mansuetudinis sed hoc hiis conceditur non ei cui potestas ordine data est et sine ira sine ira ut pater in filium.

Vel tunica est

s'

anima quam sequens postea voluntas. dimitte pallium. id est corporis ad martyrium.

Consilium est antequam contendas. Licet quidem infirmus sua repetere sed non contendere.

Lucas est confuso. qui aufert vestem etiam tunicam noli prohibere. quod non de his solis sed de omnibus temporalibus faciendum est.

Id est. Hec est iter sabbati designatur perfectio spiritualis. quia non licet in sabbato servile opus facere.

Vadit et alia duo qui dum corpore tamen in servitutem redigitur spiritu et anima. id est ratione et voluntate redigi est paratus.

Da ei que honeste et iuste possunt dari si deest facultas da affectum verbo vel obsequio.

Et volenti mutuari. Duo genera prestandi complectitur. Nam et cum beneuole damus et redditur quiddam, et quando donat non vult commodare qui nichil mercedis in eo sit tamen rem acceptam debitor persolvit. sed vere ille qui hoc iubet retribuit. dicit ergo ne avertaris. id est ne alienos voluntatem tuam. hylarem enim datorem diligit deus. Sic et spiritualis doctor ubi divini fenus auditoribus debet accomodare ut boni operis retributionem ab illis possit accipere et a deo mercedem sperare.

Diligite inimicos. Contra eos ecclesiam propugnatur tribus modis. odio. verbis. cruciatu.

tollere dimitte ei et pallium. et quicumque angariaverit te mille passus, vade cum illo alia duo. qui petit a te, da ei, et volenti mutuari a te ne avertaris.

Audistis quia dictum est diliges proximum tuum et odio habebis inimicum tuum. ego autem dico vobis diligite inimicos vestros

additur et pallium qui et extra ora ut furtum et fornicationem non erubescit committere.

Non solum sine altercatione sed et tertium ei prebe.

Anima patiens omnia tolerare et non des beneficium addit.

Da ei. ita scilicet ut nec tibi noceat nec alii. pensanda est enim iustitia. ita enim omnibus petentibus dabis et si non id quod petit set melius cum iniuste petentem correxeris.

Qui legem implere venit in fine ad caritatem plenam perducit que est impletio legis.

Odio habebis inimicum. Forsitan sic intelligendum est iuxta hoc quod supra. oculum pro oculo et cetera. vel subtrahendo officia humanitatis.

Malivolum quod est infirmus permissum non preceptum.

Hec est latitudo consummate caritatis.

Singulis singula opponunt ut omnes partes malitie bonitate vincantur.

Benefacite ministrando ci
bum mentis t corporis qd
facit ille qui dicit. cui huius
cemodi. nec cibum sume.
omnia que ad eos spectant ut fideles
fiant

Videntur contra esse impreca
tiones prophete que non dicun
tur voto optantium sed spiritu
preuidentium.

Filii non degeneres. q. d.
accepta potestate operibus
agite ut sitis filii renascen
do per caritatem.

Patris iam dicit patrem videre ut
sitis filii renati ex deo qui
est caritas.

Qui solem hunc visibilem
nam inquiunt in libro
salomonis. Sol iustitie non
illuxit nobis. et de pluuia
doctrine dicit propheta super
unam ciuitatem pluit
et non super aliam.

Solem suum. q. d. quem fecit
cui ipse sunt omnia. qui
de nichilo creauit. Unde quanto
non faciemus de his que
de munere eius accepimus

natura dilectioni est

benefacite

habenda.

his qui ode

runt uos et

orate pro per

sequentibus

uos et calump

niantibus uos

ut sitis filii

qui non eius natura sumus
sed gratia. et quod iam
estis in spe. et ut dig
nitatem suam here
des intelligant.

patris uestri

Qui similis facit.
hoc exemplum pi
etatis est quam nus
et spiritualis possit acci
pi. Fi. in sacris electis.

Iustitie uel hunc in
sibilem. unde dicit
vobis orietur sol iustitie

qui est celis.

qui solem suum oriri facit super

beniuolos et maliuolos. — Predicatorem doctrine uel pluuiam

bonos et malos. et pluit super

ut terra fructificet. — Amare a

iustos et iniustos. Si enim dili

micum est nature est inimicum caritatis.

gitis eos qui uos diligunt

actu corporis. ecclesia contra diligit. bene
facit orat. hoc est nouum mandatum.
hoc de filiis ire facit filios dei. unde
sequitur: ut sitis filii adoptio filiorum
sola caritate adquiritur.

Aug. orate. pro. pse. et c. non autem hic
precibus in quibus sunt aliquando
peccata persecutione inimicorum gratiam
orare. unde cum iohannes dixisset. si quis
scit fratrem suum peccare non ad
mortem oret et dabit illi deus uitam
subdit. est autem peccatum ad mortem
non pro illo dico ut oret quis. ut
aperte ostenderetur quosdam fratres
esse pro quibus orare non iubemur.
peccatum ad mortem est cum post ag
nitionem dei per gratiam christi oppugnat
aliquis fraternitatem. et aduersus ipsam
gratiam qua reconciliatus est deo in
uidie facibus agitatur. quod fortasse est
peccatum in spiritum sanctum. peccatum ad mor
tem non est si quis non amorem
a fratre alienauerit. sed officia fraterni
tati debita pro aliqua animi inf
irmitatem non exhibuerit. unde christus
ait. pater ignosce illis non enim
sci. quid. fa. nondum enim gratie spiritus
sancti participes societatem inierant
fraternitatis. hec differentia a iuda petrum
negantem distinxit. non quia
non sit ignoscendum peccanti.
sed quia quanta est labes illius peccati.
ut deprecandi humilitatem subire
non possit. et si peccatum suum mala
conscientia agnoscere et enunc
tare cogatur ut iudas cum dixit.
peccaui. facilius desperans cucurrit
ad laqueum quam humilitate ue
niam peciit. quam magnitudi
nem peccati iam ex dampnatione

pecti tales habere credendũ ē. et hunc penitentie non ignoscit deus cum et si peccasse fateantur. ⁊ se- cisse mala uehementer eos penite- at. tñ hi⁹ affectiones mentis habent
nõ ut se humilient ad petendam ueni- am. Mouere autem potest quod iohannes in epl'a de dilectione dei ⁊ proximi tñ mouere uidetur ut fr̃es diligam⁹ cum dominꝰ dicat et pro inimicis orandum. ſȝ fr̃es intelliguntur non solum q̃tam credunt ſȝ ⁊ qui credituri sunt pro quibꝫ orandum ē ut fraterno federe nobis socientur.

Si pro his tñ orauitis qui aliq̃ affinitate uobis sunt coniuncti quid amplius habet beneficium uestrum q̃m infidelium.

Perfecti in caritate dei. et proximi cu- mulus perfectionis diligere ⁊ inimi- cos ⁊ orare pro illis sicut xp̃c fecit.

Cuius gl'iam filii querere debent et oĩa bona ad hoc ut placeant ei[s] fe- cere

Attendite ⁊c̄. qui huc usq; precere- pit de uita nunc precepit de cordis mundicia qua deus uidetur. Si ẽ non simplici intentione sed p hominis laude non probant̄ a deo opa nr̃e. laus hominũ nõ debet appeti sed subsequi ut ex- emplo alios inuitet.

Non prohibet uidi ut deus laudet̄ sed uidi ut ipsi laudentur.

Mercedes filiorum sola adoptio est.

quam merce- ¶ nullam.
dem habe-
bitis? nonne
et publica-
ni hoc faci- ¶ Salutatio ē
unt. et si sa- quedam sp̄es orõnis.
lutaueritis
fr̃es uestros
tñ quid
amplius
facietis? nõ-
ne ⁊ ethnici

Ex dilectione in celo. nul- lam. ⁊ si eũi hic de his po- test dici recepistis mercedem uestram

Qui puplica uectigalia exigunt ł plica negotia seculi ł lucra sectantur.

Publicani exactores uecti- gal[i]um quos uidi sic uocant quia de re publica curam gerebant dr̃r nomen tra- xisse a publio romano rege qui p̃ius eos ordinauit.

Oportet fr̃es diligere et humilit̃ salutare ſȝ parẽ.

In hoc non plus facitis q̃m gentiles ex humano affe- ctu hoc facientes.

Gentiles q̃les genti sunt ethnos grece latine gens.

¶ Sicut in imitatione non equalite. ¶ ecce ad q̃d
¶ ut filii patris ẽẽ mereamini.
hoc faciunt. Estote ergo uos p-
culmen prouehit suos. ¶ Secdm q̃d.
¶ Secdm modum hoĩs ut queratis prodẽẽ inimicis.
¶ Tota trinitas intelligit̄ hic p patrem.
¶ in caritate. ¶ p grãm. [illegible] adoptiuus
fecti sicut et pater uester celestis
deus p naturam. ¶ in hys ⁊ omnibꝫ finem iustitie
ne ponatis in hominum laude. ¶ .i. opa iustitie.
perfectus est. Attendite ne iusti-
: que habundat plus quam scribarum et phariseorum.
faciatis
ciam uestram coram hominibus

Hactenus de iustitia euangelii que ē sup iustitiam scribarum et phariseorum. nũc q̃ mundicia

appetendo laudem eorum. Hoc deputatur pro mercede eius

hoc fine.

ut videamini ab eis. alioquin mer

amore sit. eius amore

cedem non habebitis apud patrem

non fecistis.

vestrum qui

i. angeli vel sancti anima

in celis est. Cum

bus. elemo

ergo facis ele

sina est pars iustitie.

mosinam no

i. noli velle innotescere.

li ante te tu

ad gloriam tuam.

ypocri

ba canere ypo

ta est qui simulat quod non est

crite faciunt in synagogis. et

vicis ut honorificentur ab homi

mercedes sua

nibus. amen dico vobis recepe

laus humana quam

appetunt.

runt merce

Quia sunt

aliqui qui favorem

querunt cum aliqua

mercede eterna.

Et non dei.

dem suam.

te autem facie

non se misceat laudis ap

petitus vel vitium aliquod.

te elemosinam nesciat sinistra

dum preceptum dei dicitur

tua quid faciat dextera tua

A toto in parte sic exponat

que bona non sunt pro homi

num laude facienda.

Ante se tuba canit qui ambi

tiose vult laudari ut ap

pareat maior ceteris. etc.

Tuba canere. forsitan con

vocandi gratia hoc fecerunt

ut omnes irent qui ad spe

ctaculum representator

alterius persone.

Ideo cordis in pectore fal

latie supplicium. de quibus

dicitur. recedite a me opera

rii dolosi. nomen tenemini

hiustis sed opera mea non fecistis.

Sinistra vitia dextera virtu

tes. quod ergo agit virtus

nesciat vel vana gloria

seu aliquod vitium sed hec

recte operationis fugent

tenebras peccati.

cordis eadem iustitia debeat impleri

quod in elemosina servatur et oratio

ne. non enim monet hic vel orare vel

elemosinam facere. set quo animo

debemus facere. agitur enim hic

de mundando corde.

In elemosina facienda debent con

siderari tria. scilicet qua intentione. quod

a quo detur. scilicet qualitas intentio

nis. qualitas dantis. quid an da

tum vel rapina vel furto vel alio

scelere adquisitum si iustum. Ite

rum videndum qua intentione

ne amore laudis humane ne pro

aliqua temporali retributione vel

aliqua simili occasione. set pro sola

dei dilectione. item si iustum da

tum et munda intentione sunt

videnda est qualitas dantis. ne

fur ne adulter vel homicida. ne

aliquo gravi scelere implicetur

nec in voluntate peccandi ma

nens sit. scriptum est enim obla

tio impiorum abhominabilis

est deo. non enim respexit deus ad

chaim nec ad munera eius quia rapi

nam. sed laborem manuum suarum

offerebat. set quia fidei innidit gratie

probatus est et munera eius.

Sinistra est delectatio laudis. dexte

ra intentio implendi precepta

dei. Cum ergo conscientie facien

tis elemosinam pro precepto

dei implendo miscet se laudis

appetitio sic iam sinistra est conscia

operis dextre. cum vero pro sola

cupiditate alicuius terreni voluerit

aliqui misceri videri sola sini

stra operatur quod prohibet dominus

dum nec punisceri permittit. In bo
na autem conscientia multi fa
ciunt elemosinam qui non habent
aliquid quod exterius dent.

Videre dei e approbare. illa autem
approbat que sunt abscondita q
extra sunt non placent ei nec app
bat

Et cum oratis. ad superiora con
iungitur: hec sententia. supra di
xerat attendite ne ius. ve. fa. co. ho
hic subditur: et cum oratis.

VI

orat

Anguli platearum sunt ii. via per
transitum vie ducitur et quadri
uium reddit. non est nephas e videri
set appetere videri.

In angulis qui absconsores sunt
et tamen in plateis ut videantur. et
p hoc amplior gloria. alii in an
gulo orat qui in abscondito se
orare simulat. et tamen in platea
cum famam captat.

Cum autem cum ora. hoc simpliciter
intellectum docet vanam gloriam
mundi fugiendam set magis
videtur precipi ut inclusa pectoris
cogitatione labiis que compressis
oret dominum. cubiculum autem est
cordis secretum. hostium car
nalis sensus per quem hec exteriora
improbe se ingerunt. et turbe
fantasmatum orantibus obstre
punt. parum ergo e cubiculum in
trare si importunis cogitationi
bus hostium patet. set resisten
dum e carnali sensui ut oratio spiritu
alis ex intimis cordis dirigatur ad
dominum

implere contendis.
ut sit elemo
q. i. in bona co
sina in abs
scientia ubi homo non
condito. et pa
videt. qui e discretor
ter tuus qui
secretorum
videt in abs
condito red
det t. Et cum
oratis non
eritis sicut
ypocrite qui amant in synagogis
q ut melius videri possint. q non humiliati.
et in angulis platearum stantes
q hoc fine quia in hoc constituunt finem orationis
orare ut videantur ab hominibus
ius.
amen dico
q laudem
vobis recepe
hominum quam petierunt
runt mercede
suam
dem. Tu au
dei.
tem cum oraveris
q non extra querendo
intra in cu
dum. q quem
biculum tu
diligis fide teneas.
q repulsis omnibus
q improbe se egerunt
um et clauso

In abscondito elemosina
fit que nullus miscetur
tenebris. lux interius e tene
bre extra non prohibet ora
re set in orando ypocrite
similes esse.

Nichil extra querat set
abscondatur sicut vita
tua cum xpo sit abscondi
ta

Ad meliora et in oratione
servetur. non enim monet
orare et elemosinam fa
cere. set quo animo debe
amus facere agitur enim
de mundo corde.

In huius non solum veta
merces prava intentione
evacuatur. set vitium
simulationis et irrisionis
contra deum augetur.

In fide intiori et dilectione
oratur deus non strepitu
vocis set devotione interiori. bonorum desideriorum

Intra totum hominem
intiorem colligendo in se.

Cubiculum e secretus
mentis archanum ad
hoc propulsa sapientia
dicens sto ad hostium

e

eo pulso fidei aperit. sponsum intrat et exaudit.

Sensibus clausis ne turbe fantasmatum exteriorum occurrant.

Autem intus habes per fidem unde apud te est oratio mea deo vite mee.

Vult deus ut oret ad corporis salutem non ideo ut delicias cuiusdam credenti det ne inviscat quod de dit.

Gentilibus erat necessaria verborum multiplicitas quia demones qui nescirent quid illi peterent verbis illorum erant instructi dampnat autem multiloquium de infidelitate. sed non multas lacrimas non multas obsecrationes in cordibus puritate quod sancti faciunt. et ipse legitur fecisse qui pernoctavit in oratione. sed verbo tenus sine affectione vacuas aures eligit implementum est qui in hoc audiantur.

Sic ora ut filius secundum quod renatus et ad quod renatus.

hostio ora — qui oratur in spiritu — patrem tuum in abscondito. et pater tuus qui — id est cordis intus — videt in abscondito — fructum orationis — reddet tibi. — et mercedem fidei — Orantes autem nolite multum loqui — quia nihil — sicut ethnici faciunt. putant enim quod in multiloquio suo exaudiantur. nolite — ubi cor accenditur et in pectoribus serenatur — ergo assimilari eis. Scit enim — ergo docendi estis quid petatis — pater vester quid opus sit vobis — et si aliis verbis tamen sit — antequam petatis eum. Sic — doceo et quomodo doceo et — ergo vos ora

De malis removendis

Vel hostium vocat amorem vel timorem huius seculi. sicut enim omne bonum ex amore et timore est dei. sic omne malum ex amore et timore seculi huius clausis. id est ablatis ora.

Orantes autem nolite. sicut ypocrite est ostendere et placere hominibus. ita gentiloquium. a quibus et cepit. hii enim exercende lingue operam dant quam menti mundande. ut hoc nugatorum officium genus est ad dominum prece flectendum transferant. putantes quod sicut oratore iudicem. ita et ipsi dominum flectere que ant.

Putantes quod persuasibilibus verbis deus mulceatur. vel quasi absens est doceatur. et quod nesciat verborum ambagibus doceatur.

Nolite ergo. non enim apud dominum agendum est verbis sed rebus intentione cordis affectu simplici. que cum dicimus non eum docemus sed nos tempore orandi recordamur.

Scit enim. cur ergo scienti loquimur non ut nostre faciamus indicium voluntatis sed ut exciteinus pie devocionis obsequium.

Ideo non est opus narrare sed obsecrare quod est obsequium iusticie. vult enim deus rogari et venerari. ut bonitas eius deducetur ad populos et status iusticie servetur apud subiectos.

Monetur nobilis et dives non superbire contra minores. non enim possunt

multiloquium

magis — quia dominus hoc linguagie vel beate

quia id est verborum multitudine et ornatu

in proprie — lingare et latrare debet

ducere pater noster nisi fratres sunt. ca
uendumque est etiam cuique a sordibus ne
tanto patre sit indignus. antiquus
ut seruus dicitur dominus nunc
per gratiam pater in quo fiducia quid
negabit filiis qui iam dedit quod pater est.

Nulla oratio magis spiritualis est quam illa
que ex ore filii qui est ueritas processit.

Inter cetera salutaria monita et
diuina quibus consulit credentibus
formam orandi proposuit discipli
nam tradidit. in hac oratione non
docetur. que nesciat deus sed uult
prestare suppliciter ueneratus.
unde et orationem composuit
breuibus uerbis ut sit fiducia cito
annuendi quod breuiter uult
rogari. quibus nec opus esset ad
eum qui omnia nouit. sed uetur
affectus qui cum deo agit discer
nere quas oraret non uerba que
diceret. unde non his solis uerbis
oratur. sed et aliis contentis sub
eodem et non alio sensu quibus
etiam cor nostrum accendit et huiusmodi
sunt adoratores qui filii per gratiam
adorent patrem in spiritu et ueritate.

Nomen patris in nobis est qui filii
dicimur. quod petimus sanctificari non
ut ipse sanctior sit sed in nobis ut
operetur augmentum sue sanctificatio
nis nam sanctificatio filiorum nominum
eius attribuitur. ita dicitur sanctificari
in nobis sanctificetur. id est sicut est ita
sciri detur hominibus et innotescat
ut deus ut non putent aliquid sanctius.

Spiritu intelligentie fui in ingre

quid doce
bitis. **Pa**
ter noster
et bonis adquirendis.

Breuis captio primi
titulus. pater noster et cetera

In celis spiritualibus
ut ad spiritualitatem
in qua habitat se
stinare discamus
et celestia ab eo que
ramus.

Pater noster deus quod commune
omnibus nemo dicat meus quod
soli Christo competit qui filius
est per naturam aliis conce
ditur communis gratia adoptionis.

Pater noster tu non timore
sed amore hereditatis ser
uim. dum pater dicitur
de adoptione cogitemus
ut patri affectum rependamus. dum noster dicitur fraternitatis ad
monemur cum sit communis adoptio omnibus
nemo dicat meus quod proprie filio conuenit. cui pa
ter est per naturam. unde alibi. Vado ad patrem
meum specialiter per naturam et uestrum communiter per gratiam.

Inserentis.
Sanctis.
qui es in celis.
Tales sunt in quibus
sanctus appareat.
sanctificetur
quo filii dicimur
nomen tuum

In nobis ut qui in
baptismo sanctificati su
mus in eo quod ce
pimus perseueremus.

Donum est sapientia
uirtus uero pa

Donum est intellectus
uirtus uero mun
ditia cordis.

adueniat reg

Hic spiritum sapientie oramus
ne a sanctificatione nominis in
aliquo discrepemus sed
patris nomen in filiis mo
ribus et uita ostendatur.

Iustitia et potestas diabo
li excluditur et in futuro
perfectius cum euacuauerit
omnem principatum et po.
et uir. regnum deo et patri.
congrue sequitur ut post
adoptionem filiorum reg
num petamus quod filiis debetur.

Adueniat reg. et cetera hic spiritum
intelligentie petit quo
mundatur cor ut deum in
deat.

Regnum dei semper est sed
uenturum manifestetur
hominibus quibus ut lux

cetis non uidet quod nullus ignorare potest cum filius iudicare uenerit in quo re gnabunt. et sicut dicitur percipite regnum quod uobis paratum est ab ori. mundi.

Fiat uo. t. hic petitur spiritus con silii per quem uoluntas dei inquiritur ut a nobis impleatur.

Voluntas dei semper fit sed oramus ut libertas liberi arbitrii sotietur per gratiam sue uoluntati que est sancti ficatio uita et uita eterna.

Sicut in angelis ita in ho minibus uel sicut in iustis ita in peccoribus conuersis. uel sicut in christo ita in ecclesia. uel sicut mente seruio legi dei ita et in carne.

Esuries iustitie ut ad satu ritatem pertingat fulcitur spiritu fortitudinis. ideo oramus panem. no. co. da. no. sine quo fame moreremur.

Panis corpus christi est. uel uer bum dei uel ipse deus quo cotidie egemus uel qui est super omnes substantias

Vel cotidianum quia qui edunt me. ad. e. hic cotidi anus in patria eternus hic panis assidue per fidem et caritatem interius refice

num tuum.

Voluntas dei est scep trum eius custodia.

Voluntas dei intus sicut in celo regit. nobis etiam opus est spiritu consilii ut uoluntas dei diri gatur in nobis ut inuisibiles uirtutes esse pos simus. quod donum consilium uitis inita.

Fiat uolun tas tua. sicut in celo et in terra.

Donum fortitudo uirtus esuries et sitis.

Hic est panis uiuus qui de ce. des. cuius nature sublimi tas transit omnes substancias

Item quia per christum nobis est factus. et deus pater tum christo omnia no bis donauit ideo oramus ut quod nobis est per donum cotidie detur per effectum.

quod iustitie.

Panem nostrum super substantialem

dientibus declaratur et munditia cordis attribuitur per quam deus ibidem reg nans sicut est uidebitur. ubi sapientie complebitur. septima sanctificatio nominis eius in perfectione senarii aduentus regni ponitur ut curramus omnes in uirum perfectum. deinde in eo quiescenti bus sanctificetur ipse in nobis. dum nostro nomine sanctificamur. eius requiem uite possimus in nobis sanctificati ut per hennitter in eum sanctificati requies camus. in qua sanctificatione pax bea titudinis firmatur et plena sapientia donatur.

Secundum spiritum celum. secundum carnem terra sumus. oramus ergo ut sicut in celo. t. in spiritu ita in terra fiat uoluntas ut caro et spiritus sit homo spiritualis de quo dicitur. cor meum et caro mea. ex. in. d. ui. nec tamen oramus ut bona uelimus set fiat uoluntas in nobis ut uiuamus et non nobis. hec tamen perfecti in futuro. set hic inte rim ex parte oramus ut postea per fecti. Stantur quatuor sequentia presentis uite sunt sub sicula.

Videnda est hec distinctio. vii. peti tionum. nam cum uita nostra tem poraliter agitur spatiumque eterna peiora sunt dignitate eterna. huius tamen petiis acceptis in his vii. petitionibus omnia bona pre sentis uite et future continentur in quibus est ordo mirabilis ut in ysaia legitur. sicut vii. dona spiritus a summis exceperunt. et usque ad ini tium sapientie decurrunt. ita est statum a summis ut ad finem ut a malis mundi liberemur extenditur. Si autem initii usque

a fine incipimus ad perfectionem
sit ordo ascensionis. Si autem a
summis quia hoc desursum accipi
mus sit ordo descensionis. Sed quia
propheta nos ab imis ad summa con
surgimus. vii. beatitudines que
per eadem dona queruntur de imis
gradatim ad summa ueniunt in
petitionibus ergo est ut impetremus donis
in donis ut operemur mandata. de
operatione beatitudines secuntur.
in eterna uita tria tantum prima petitio
num impetrationes fiunt licet hic inci
piant. nam et si sanctificatio nominis
ab ipso humili aduentu agi cepit
in fine mundi manifestabitur et
perfectio uoluntatis ipsa perfectione
nostre beatitudinis et seculi termi
natione complebitur. et beata
consummata in eternum manebit.
reliqua quattuor ad istam uitam
pertinent. panis enim spiritualis. et si
eternus tamen pertinet ad hoc tempus
in quantum cotidie ministratur
anime. et forsan ideo panis dicitur
quia laborando et disserendo discitur.
tunc erit ut potus quando sine la
bore hauritur. et ne peccata nostra
nobis dimittuntur et dimittimus
et nunc temptationes uitam no
stram infestant. et liberatio a ma
lo ad hanc uitam pertinet quia iusticia
dei mortalem meruimus. unde
gloria eius liberabimur.

Sicut. ecce qua cautione constri
gimur: in qua et nos ad inuicem
ad misericordiam inflectit. et precantibus
in se ueniam promittit et nobis ex
nos aliis ueniam
promittit.

Et ne nos de

Qui solus potest.

Da nobis ho

Dum dicitur hodie.

Ut liberi redeamus

ad patriam. Donum

scientia. intus. lucidus.

die. et dimitte

quibus tenemur.

Conuersis. peccata.

nobis debita

nostra.

Et dimitte: post cibum
petit ueniam peccatorum
ut qui a deo pascitur
in deo uiuat. et ad
uitam eternam per
ueniat.

Culpe ueniam non
debemus negare. Non
enim orantes remit
titur si quid habetur
aduersus aliquem
aliter enim pater uester non
dimittet uobis pec
cata uestra.

debet quia sine eo nemo
uiuere potest. uel panis
dicuntur spiritualia precepta
que semper sunt exercenda
uel conseruanda.

Dum dicis dimitte no. d.
no. spiritum scientie rogamus
quo delicta intelligimus
que sine spiritu scientie in
telliguntur. Scientia
quippe ad usum tempora
lium pertinet que uirtus
est in uitandis malis et pe
tendis bonis. ut nostra et
aliorum contagia ploremus.
bona cupiamus. magni
tiei gradus. nam qui li
beratur a malo iam he
ret summo bono. Iustus
petit liberatorem ne in
ducatur in temptationem.
set quia in hac uita. nec
iustus sine peccato uiuit sic
petit inde liberari ut sciat
quid ex caritate fratribus debe
at. set quia non dum uisi
one dei fruimur cibus in

ma est necessarius ut quandoque ad patriam ueniamus.
unde panem petimus ad quem nemo peruenit
sine spiritu fortitudinis. Ubi ergo fortitudo ibi esu
ries iustitie eternus enim cibus plenitudo est eti
am cotidianus dum cotidie illam esurientes
implemus.

Donum. pietas. uirtus
mansuetudo.

Sicut et nos di

mittimus debi

am petentibus.

toribus nostris. et ne

Eo pacto aliter nullus to
tius orationis est fructus.

Petitionem alicui repete
re conceditur sed debitam
peccatorum petenti ueniam num
quam iuste negamus.

nos inducas in

In temptatione[m] inducat nos qui temptationes frangit.

Et ne nos in. Hic spiritus scientie illustra, ut sciamus quibus malis involvimur, et ut lacrime prosint; rogamus dimitte no. de.

Sed libera nos a ma. In illam que nondum est ne sinas induci, et ab ea in qua iam sumus inducti libera, quo facto nichil est metuendum, nichil restat orandum.

Venimus ad summa gradatim. Sic ascenditur a malo per spiritum timoris liberamur; inde liberati pauperes spiritu et rebus esse cupimus ne inducas in temptationem. Spiritum pietatis rogamus ut homo interior mansuetus animis fiat ne in temptatione moveatur.

Satis compendiose et dilucide Christus non modo disciplinam mandatorum sed et petitionum et donorum et ut paucis verbis memorie res multiplices et necessarias commendaret, et sic simplicitas fidei sufficientiam salutis sue tuto addisceret, et prudentia ingeniosorum amplius profunditate misteriorum stupesceret. Hinc per Ysaias. Sermonem breviatum

Inducas in temptationem

Donum timoris virtus paupertas, ut spiritu timoris dei omnia ignorantia vitiis et terti pellantur et sub paupertate beate vivamus.

Sed libera nos

Omni visibili et invisibili. Hec liberatio cotidie necessaria est dum sine malo anime et corporis non vivitur; sed in fine complebitur quando inmortales et impassibiles erimus.

A malo amen.

Nichil deest quod his VII petitionibus non contineatur sive ad presentem sive ad futuram pertineat vitam.

Precibus laborandum est ut dona percipiamus ex gratia domini; agendum ut veniamus ad merita. Pro minus virtudo spem dea. alioquin nec sine operibus fidei ad donum nec sine meritis

serens in temptatione sinas vinci sine qua nullus probatus est et si sinas temptari.

Et ne nos in. non quod ipse inducat, sed quia deserit et ire permittit; non vero precatur non temptari, sed nec ad modicum iniqua temptatio enim necessaria est ad coronam.

Videtur autem esse iste septenarius petitionum illi congrue ex quo totus iste sermo manavit. Si enim timor dei est quo beati sunt pauperes spiritu, quod ibi primum est, id est petamus ut in nobis sanctificetur nomen domini timore casto permanente in seculum seculi. Si pietas est qua beati sunt mites, quod ibi ii est, petamus ut veniat regnum vel in nos ut mitescamus nec ei resistamus, vel de celo in terras in claritate adventus Christi letificabitur sicut dicitur veniente beati pau. Si scientia est qua beati sunt qui lugent, quod ibi iii est, petamus ut fiat voluntas ut consentiat caro spiritui quia non est luctus nisi quia ista esse confligunt ut cogamur dicere: infelix homo quis me liberabit a corpore mortis huius. Si fortitudo est qua beati sunt qui esuriunt et sitiunt iustitiam, quod ibi iiii est, oremus ut detur nobis panis cotidianus quo fulti ad illam societatem perveniamus. Si consilium est quo beati sunt misericordes, quod ibi v est, condimittamus et nobis dimitti oremus. Si intellectus est quo beati sunt mundo corde, quod ibi vi est, oremus non induci in temptationem passa vel blanda ne non sit simplex cor dum non simpliciter

bonum petat. in omnibus que agit. si
sapientia est qua beati sunt pacifici
quoniam filii dei vocabuntur. oremus liberari a malo
liberatio enim facit liberos. id est filios
ut dicamus spiritu adoptionis abba
pater. amen significat in omnibus
huius petitionibus indubitanter a domino
tribui quod petitur. si ultime conditionis pactum servare non negligimus unde subdit. si dimiseritis &c.

Hoc in fine concludit ut certum
sit nobis quid in oratione promittimus. neque aliud exigit iudex quam
rogamus nisi ut tales simus fratribus
qualem nobis eum exposcimus
et qui hoc non facit dupliciter
reus est. primo quia peccavit et debet. deinde quia monitus a iudice
fratri non indulget.

Deus manifeste maiestate inveniet
te cui indulgeat quam que peccat.
ideo in nostra potestate posuit qua sententia iudicium dei quisque proferet erga se et quomodo sententiam
tanti discriminis possit temperare
omnes debemus. et indulgentia patris omnibus est necessaria. ideo ex animo
aliis dimittamus ut maiora sensa nobis relaxentur.

Cum ieiunatis. non. fit. postquam docuit quomodo orandum sit docet
de ieiunio quod totum pertinet ad mundiciam cordis ne non sit simplex
ad deum dum ad exteriora rapitur.

Bonum est ieiunio pro peccatis
tristes esse ad penitentiam et humiliare animam nostram. unde cor-

ad beatitudinem pervenit.

Commendat conditionem quia vos qui estis quieti.

Id est hoc quod peccant
homines sunt.

**Si enim dimiseritis hominibus
peccata eorum**
Ecce fiducia magna.
**dimittet et
vobis pater
vester celestis delicta vestra.
Si autem non
dimiseritis
hominibus
nec pater vester dimittet
vobis peccata
vestra. Cum autem ieiunatis nolite fieri sicut hypocrite tristes. Exterminant**

tum faciet dominus secundum terram.
Quam ita breviavit ut memoriter capi possit ita rebus
implevit ut nemo sibi gratia
spei sui prepere possit.

Formam imposuit qualiter
volumus iudicari. unde in
diligentibus coronam deo fiducia redet impetrandi.
exigendas non pena remordet ultionis vel dampnationis.

Nulla excusatio relinquitur. quia unusquisque secundum
hanc sententiam in futuro
iudicabitur ex hoc patet
quod unusquisque in sua
fidelitate condempnatur.

Iudicium sine misericordia fiet
illis qui non faciunt misericordiam.

Unde cum oratis remittite siquid habetis adversus
aliquem. aliter enim pater
vester non dimittet vobis.

Nota non debere oves pelles suas deponere. si vestitu aliquando lupi eas
se contegunt.

id est ipsam tristitia ostentare ieiunium. Representatores alterius persone.
Qui non
virtutibus student. sed favorem vulgi exigitant.
vel demoliuntur

Exterminant. id est extimos

humane conditionis abdu cunt sicut de uictore uestrum lactantia est. sic de ieiunio squalore et macie.

Non prohibet uirtutem, sed fictam uirtutis speciem.

Finem intentionis ut sup. reprehendit hic.

Spiritualis leticia mentem reficit diebus abstinentie ut dilectionis odor flagret in operibus nostris. conscientiam laua lacrimis ut sit munda coram deo non enim suffi cit opus nostre sine munda conscientia nec hec sine illo.

Unge ca. t. ecce nondum omnia in nouo testamen to ad litteram. ridiculum enim esset in ieiunio oleo deli buti. set spiritu amoris eius cuius passionibus debemus participare. nos macerando mens debet inungi. et non oleo adulationis. alr uana sunt ieiunia.

Unge mulcendo leticia ... caritate ... flagellando abstinentia ...

ex. facies suas
hec enim ypocrite de exulibus.

Ut dissimules aliis uideantur et ipsa tulitate ultra homi nes predicentur.

ut pareant hominibus ieiunantes. amen dico uobis recepe

laudem quam

runt mercedem

uoluerunt non adoptionem filiorum.

dem suam. Tu autem cum ieiunas.

Unge ca. t. caput ungit qui spirituali leticia intus pin guescit.

Unge caput tuum et faciem tuam

hominibus ieiunat qui fauorem eorum captat.

laua ne uidearis hominibus ie

uisibilibus. celesti. qui est inuisibilis. per fidem in corde.

iunans. sed patri tuo qui est in abs

condito. et pater tuus qui uidet

in conscientia ubi ipse est.

in abscondito reddet tibi. No

contritum et hu. deus non des. sed ista tiam que pro laude est prohibet. unde non ait simpliciter nolite ieiu. sed addit sicut ypocrite tristes.

Demoliri est quasi dissipare et uenustatem exuitus quasi ad nichilum redigere.

Luctuosis sordibus in quibus est iactantia est et magis sub specie religionis decipit.

Palestinis mos erat in festis caput ungere. ergo caput unge. i. festiuum et hylarem te exhibe et mentem spirituali oleo refice. et de ieiunio non queras laudem exterius. sed quia sic a seculo austeris coram deo gaudeas. et sic faciem. i. cor mundabis.

Christus factus est unguentum nobis. quod effusum per passionem mortis ecclesiam suam suo odore impleuit. ideo non aliunde ieiunare debemus sed eius perfusi spiritu per abstinentiam macerantes carnem eius passioni participemus. illo ergo ungamur ut opera nostre tumulentur. et caritas in tus diffundatur: quia sine illo calix nostri ieiunii non inebriatur affectu pietatis.

Deo ieiunat qui pro amore eius se macerat et quod sibi subtrahit alteri largitur.

Pater per fidem intus est et remunerat in abscondito facta. ibi ergo ieiu nandum quo ipse uideat. et necesse est ut ieiunans sic ieiunet ut ei pla ceat quem in pectore portat.

Nolite thes.

querendo

qui ieiunat vel seruando quod non egro
uel gloriam in terra thesaurizat. qui
propter deum. in celo. id est in eternitate.
et si specialiter de elemosina monet.
tamen de omni opere uirtutum accipitur.
quia quicquid pro deo fit in eo eter
naliter recipiemus. erugo metal
la consumit. tinea uestes. quod ab
hiis intactum est tollunt fures. hi
is tribus modis omnis auaritia
condempnatur. Preterierunt omnia
que possidentur. Moralis. Si quid in
carne gerimus thesauros in ter
ra condimus. dum preciosos corporis
sensus in terrenis desideriis occupa
mus. quos erugo. id est libido consu
mit. porro indumenta morum tinea id est
superbia et cetera uitia destruunt.
quibus si quid restat demones furantur.
est

In celo. id est omnem spem in celestibus
ponite fide gradientes caritatem
tem amplectentes.

empireo uel beatitudinis &c.
In celo. id est spirituali firmamento quod non
transit. celum et terra transibunt uerba autem mea non &c.
si ergo cor ergo est in celo mundum
est quia munda sunt celestia. si autem
in terra uolutatur quomodo mundum est
id est si quid agit ut terrena consequatur
quomodo mundum. Sicut enim in igne
suo munda tamen sordescit res digni
or dum inferiori miscetur ut aurum
argento. argentum plumbo.

Diuersaliter de pecunia et omnibus
uoluptatibus huius seculi thesau
rus est gula libido et similia.

Item ad mundiciam cordis per se
hoc capitulum est gratia potest opm—

Item ad munditiam
intentionis
cordis terrena erogi pri

...lite thesauri
pri.
zare uobis
id est diuitias reponendo
spem uobis collocare in
thesauros in
terrenis. id est superbia.
id est in transitoriis.
terra ubi eru
id est inuidia.
go et tinea
id est dissipat et consumit.
demolitur et
id est heretici et demones
qui semper ad hoc
sunt intenti ut
spiritualibus expolient.
ubi fures effodi
unt et furantur.

Pendet de hoc quod dictum est
ne uidearis ab hominibus ieiu...

Omne terrenum uel erugine
consumitur ut aurum
et argentum uel putredine
et uermibus soluitur ut
uestis. et quod ab hiis im
mune est a furibus tollitur
ut lapides preciosi. in hiis
ergo omne genus auari
tie reprehenditur.

Aliter. Erugo enim significat su
perbiam que decorem uirtutum
obfuscat. tinea que uestes
latenter rodit. inuidia est
que studium lacerat boni
et compactionem unitatis dissi
pat. fures sunt heretici et de
mones qui semper ad hoc sunt
intenti ut spiritualibus spoli
ent.

non in tui non prodest &c.
Thesaurizate autem uobis thesau
uobis. in spiritualibus et eternis.
ros in celo ubi neque erugo neque
id est dissipat et in
tinea demo
chim redigit.
litur et ubi
fures
non effodiunt nec furantur. Ubi enim
thesaurus tuus ibi est et cor tuum.

Quia ibi aduersus
electos dei nulla
diaboli fraus pre
ualebit.

Quia sunt diuitie scorum
incorruptibiles sunt.

Qui dicet eum ieiunantis
aut ad bonum opus agentis ibi
recondite uel corruptio non possit accedere.

Ubi thesaurus si in terra cor est deorsum et
si in celestibus cor est in christo sursum.

Dextiori docet oculum intioris hominis intentione mentis et luce fidei omnes uirtutes illustrantur ut reddant lucidum corpus.

Oculus tuus et simplex est scilicet caritas que in lucet in fide sicut in testa.

In hoc quod diligentibus deum omnia cooperantur in bonum.

Unus et purus. de quo in canticis. uulnerasti cor meum in uno oculo tuo id est in caritate.

Quando quidem intentio sequens opus informat ergo et si bona que agis quia mala intentione fiunt tenebre sunt. quid ad ea que per se mala sunt. et mala intentione fiunt.

Qui non possumus thesaurizare et deo seruire.

Nemo potest. qui non potest ad oculum hominum bona agere et ex hiis deo placere non simul in celo et in terra thesaurizare. neque et uitiis et uirtutibus deseruire quicquid facis uel ex amore dei uel seruitute diaboli.

Nichil est medium. quicquid

Lucerna corporis tui est

intentio cuius intuitu

oculus tuus.

opera lucis an tenebrarum

Si fuerit ocu

sunt discernuntur.

lus tuus sim

id est congeries

plex. totum

uirtutum uel actio tota.

corpus tuum

lucidum erit. Si autem

intentio peruersa.

oculus tuus nequam fuerit totum corpus tuum tenebrosum erit.

Si ergo lumen

te est

quod in te tene

mala

bre sunt ipse

que fiunt intentione.

tenebre quan

peruersa.

te erunt.

Nemo pot

id est in celo et in terra thesaurizare.

uitiis et uirtutibus.

inter se dissidentibus.

duobus dominis

seruire aut

id est diabolum.

enim unum

que palam apparent.

Lucerna prosequitur munditiam cordis. sicut oculus sicut membra ad operandum dirigit. sic intentio et lux fidei omnes uirtutes. lucerna est lumen in testa. sic caritas in fide. tum fides cessabit. sola caritas lux erit.

Si fuerit o. t. si pura intentione que potes bona agis opera sunt lucis et si non ita hominibus uideatur. si peruersa intentio est peruersum quicquid agitur et si uideatur rectum.

Si intentio non est ex fide totus homo interior tenebrosus est quia quod non est ex fide peccatum est.

Si ergo lumen. Intentio qua facimus quodcumque que in nobis est nota lumen dicitur. exitus uero rei incertus est. ut cum quid alicui do uel ago nescio utrum cedat ei bono an malo et ideo tenebras uocat. dicit ergo. si intentio qua facis que tibi nota est appetitu temporalium sordidatur: quanto magis ipsum factum cuius dubius exitus. quia et si bene cedat alii quod non bona intentione facis nichil tibi proderit. quia quomodo feceris tibi imputatur non quomodo illi euenerit.

Cum regnum dei et diaboli dissideant inter se in utroque nemo potest simul militare. unde qui baptizantur diabolo abrenuntiant et operibus eius.

Aug. Diabolus enim semper est odio habendus deus uero diligendus

neq3 eni apte aliquis unqm dnm odio hnt. s3 omnes se eum amare fatentur: & diaboli nomen execrantur quamuis uitiosi eum qi tyrannu sup se dominante sustineant. dm uero n odio hnt. set contempnunt uicti con cupientia sua & psuasione diabolica.

Aug. Idem in retractione eiusdem. ret. no uideo fuisse dicendum. multi enim sunt. de quibz scriptum e. superbia eorum qui te oderunt. et c.

C. Ra. Eo quia non potestis deo seruire & ma mone ne sitis solliciti qd e diuiciis seruire. contemptum seculi & fiduciam futurorum toto sermone preceptit dum et mala sustinere & n ulcisci et inimicos diligere iussit & humanam gloriam fugere. nunc uult co firmare p fidem in spe eternorum. quia plures sunt quos amor psencium et desperatio futurorum torpentes facit.

Ra. in gen. iii. In sudore uultus parabitur panis. set i. homo in labore curiositas labor e exercendus. sollicitudo tollenda que mentem pturbat dum timeret ne aut possessa dispereant aut elaborata non contingant.

Ra. Anima litras cibo alitur et ponitur aia hic p uita. uiuit enim peccoribz qm qui pdidit p xpm inueniet eam spualem in uitam eternam.

Anima hic ponitur p uita que cibo sustentatur: ut ibi. qui amat animam suam pdet eam.

Respicite. hoc ad escam. sci inito co pantur auibz qr celum petunt. et

odio habebit ¶ i. dm. et alterum diliget. aut ¶ i. diabolum. unum susti ¶ dm postponit nebit. et alte ¶ si diligat eius mandata. rum contem ¶ exponit qui sunt duo domini. pnet. non po testis deo ser ¶ Bonus dispensator n e seruus. ¶ i. diuitiis hic quidem licet eas set non seruire eis. uire & mam mone. ideo di ¶ ne tu co nobis ne ra eas retrahamini ab eternis quia nich sunt. ¶ Quia hoc e diuicys seruire. solliciti sitis anime uire qd manducetis ¶ i. uita neqz corpi uro qd induamini. nne anima plus e qm esca & corp plus qm uestimen tum ¶ i. uita ¶ ma. Qui qui dedit maiora. i. uitam et corpus dabit

enim facis aut ex amore dei. l ex seruitute diaboli.

Autem unum sustineb. non quidem diliget. nemo enim diabolum diligit. s3 sua cupiditate implicatus patitur eum. ut siquis ancille aliene coniunctus propter suam cupiditatem durum patitur seruitutem & si non amet illum cuius ancillam diligit. attamen contempnet non qdem odio habebit. nullius n conscia dm potest odisse.

Mammona syra lingua diuitie quibz seruire dm negare e. n dicit habere qd n licet ut bene dispenset set seruire qd e auari. dicitur hoc nomine e demonis qui pfectus diuitiis. non quod in eius ditione sint. s3 qd hnis utitur: ad decipiendum iniciendo laqueis diuiciarum.

Id. Carnalitati cum hec necessaria sunt totam spem deo committere qr nich n quod nisi qd decreuit ille potestis adquirere uel retinere

Augustinus. Non vita propter escam neque corpus propter vestimentum set e converso. Ideo non sit sollicitus animus ne perdat quod propter se creatum est.

Tunc multo magis vos qui tales estis quibus promittitur eternitas.

tum. Respicite volatilia celi [que pretio non emunt] quoniam non serunt [dei providentia aluntur absque cura] neque metunt neque congregant in horrea, et pater vester celestis [tunc multo magis vos qui filii estis] pascit illa. [quia tales et in filios adoptati] Nonne vos magis pluris estis illis? [supra de esca hic de indumento] Quis autem vestrum [sua sollicitudine et sagacitate] cogitans potest adicere ad staturam suam cubitum unum? [Supra de esca hic de vestimento] Et de vestimentis quid solliciti estis? Considerate lilia agri [coloribus se ornant] [ut indumenta sibi construant] quomodo crescunt non laborant neque nent. Dico autem vobis [qui prevaluit floruit] quoniam nec Salomon in omni gloria sua coopertus est sicut unum ex istis. Si enim fenum agri quod hodie est et cras in clibanum mittitur

Si ista que ad usum sunt tantum temporis et cito decidua igne cremabuntur deus tam venuste adornat

Cras pro futuro ponitur in scripturis dicens

Et minora, id est victum et vestes, et promissis vitalis nemo sit sollicitus quod esse debet mox addunt et omnia propter quem sunt facta.

Quidam ita remoti sunt a mundo ut iam in terris nil agant nichil laborent set sola contemplatione tam in celo degunt de quibus dicitur qui sunt hii qui ut volant et cetera.

Hec exempla non prohibent providentiam et laborem set sollicitudinem ut tota fiducia nostra sit in deo cum et aves sine cura vivunt.

Et pater vester. Exaggerat fiduciam filiorum et confirmat quia si bonitas patris et ad illa se extendit quanto magis ad filios adoptionis.

Illi ergo curam tegendi corporis relinquere qui illud ad hanc mensuram fecit pervenire.

Non sunt hec allegorica set ut de minoribus persuadentur maiora.

Non quod laborare et providere hoc non doceat set omnis sollicitudo abicienda est et spes in deo habenda est.

Exhortationem de indumento satis congruo confirmat exemplo.

Que purpura regum que pictura textricum potest floribus comparari. Ipse color dicitur opimentum florum sicut dominus operuit istum ruborem.

In clibanum. Alii libri habent in ig

nē macerum̄ qui hr̄ spēm cibum.

Quanto magis. s. uestiet. et id omnis di
uitia meo hnda. quod si nec alias
de hiis fideles sumus quo minus si
bilia sparamus. p modica fide sē que
nec de minimis certa ē. id et de etinis
ingit fiducie et condempnat ifidelitatē

Sollicitudo suffocat uerbum dei ne
fructum quis referat. et facit similem
gentili. i. infidelem.

Nolite ergo. sol. ēē. hic uidentē argui
hii qui specto uictu uel uestitu cōi
lautiora sibi et austiora pr̄his cum
quibz uiuunt alimenta querunt
uel indumenta.

Gentes. quibz de futuris cura non ē
set filiorum est querere regnum.

Pater uester. sic filios de bonitate et
prouidentia patris securos reddit
absqz cura seculi.

Querite pri. reg. dei. hic apte ostē
dit ista non ēē petenda tamqm̄
bona nostra. et si necaria. regnum
autem dei petendum ē et in eo
finis nr̄ ē imponendus propter
quem omnia faciamus. Vbi gra.
manducemus ut et euangelizem⁹
non euangelizem⁹ ut manduce
mus. Cum dicit primū signat
hoc postius non tempe. set digni
tate. illud enim petendum est
hoc propter illud necriū. ergo
primum dei querite. i. ppōnite oī
bz rebz ceteris ut aute hoc q̄ratis
non debet sub ēē sollicitudo ne

Procurabit in nec criis
qui ad ymaginem
dei estis ad eterna
uocati.

deus sic
dernat
uestit. quan
ḡ. s. ne
to magis uos
fiet
modice fidei
non ait nolite querere.
Nolite ergo
solliciti ēē
dicentes. qd
manducabi
mus aut qd
bibemus aut
quo operiemur. hec
quibz de futuris cura nō ē. s; filiorum ē querere regnum.
enim omnia gentes requirunt
Qui boni filiis uiscera sua non claudit.
Scit enim pater uester quia oī
bus hiis in
summa
digetis. Que
hec uestra sit intentio.
Omnia propter illud
facite.
rite autem
quod
primum reg
et dat nisi infideli
num dei. et

te iacob. et exaudiet me cras
iustitia mea.

Et cumqz in aliqua pro
missione dubitat modice
ē fide. et quanto plus du
bitabat tanto minus in
uenit ea p quibz sollicitus
fuit.

Nolite. plenius inculcat et
reuoluit qd a principio
sermonis docuit ut abs
qz sollicitudine uiuamus.

i. Talium cura nolite im
pediri quo minus celesti
bus insudetis.

Ad quod ampliꝰ hr̄ gentili
tatis infidelitas animum
sollicitat et curis uitehꝰ
fatigat.

Quasi sit hec a deo q̄ nouit
nobis in uita hec ēē necria,

Quum patrem audis ne
dubites de uoluntate.

Regnū dei q̄rimus sectan
do iustitiam et. iustitia
uero regni ē omnia que
xp̄c docuit obseruare re
gnū querere ē ipsam iu
stitiam opibz implere. id
tm̄ ut deus glificet. et ut
nos ei p oīa placeamus;

Regnum dei summum bonum est. et ideo querendum. queritur autem fide spe et caritate.

Non quod post ista. sed quia summum quod propter se et gratis quod nichil petitur.

Iustitia regni est quam superdocuit nisi habundaverit et cetera.

Quia omnia sunt filiorum et ideo hec omnia adicientur etiam non querentibus quibus si subtrahuntur ad probationem est si dantur ad gratiarum actionem quia omnia cooperantur in bonum.

Sollicitus timore metere et anxietate curarum que mentem perturbant.

Non labor et providentia dampnatur. sed sollicitudo mentem suffocat.

Sufficit et quia cura presentium mentis obruitur non debet geminari malitia diei.

Non quem fecit deus set cui maledixit iob et ieremias. s. quia diabolus invenit

Nolite iudicare. Duo sunt in quibus temerarium iudicium cavendum est. Sunt enim quedam media et incerta quo animo fiant que et bene et male possunt

tas vestra avertat.

Ut peccatum non purgos tusti sitis. per iustitiam venitur ad regnum.

iustitiam eius.

vivenda in via propter illud non propter se.

et hec omnia

que propter regnum

adicientur

Quia in temptione et vos hec comitantur.

Quia omnia adicientur

vobis. Nolite ergo sollicitiesse in crastinum.

id est futurum.

Tunc enim de ipso et non nisi

enim dies

ante curabitis

sollicitus erit

qui non eget

sibi ipsi. Sufficit

alterius. quia dies malus non est. set in eo fiunt mala.

quia non peccatum set

dici. labor et angustia seculi.

malitia sua.

illa desunt. Scit enim ut dixit pater vester quia his indigetis. et ideo non subdidit deinde ista querite. sed ait hec apponentur id est consequentur sive nullo vestro impedimento si illa queratis. nec ait illa dabuntur. sed apponentur. quia aliud est quod principaliter datur. aliud quod superadditur quia in intentione eternitas. in usu debet esse temporalitas. et illud datur. hoc superadditur.

In crastinum id est in futurum de presentibus concedit. unde apostolus nocte et die operabamur ne quem gravaremus de futuris quod divina provideat ordinatio non convenit sollicitari sed presentia grate suscipientes curam futurorum que incerta est relinquamus cui de nobis cura est. curam autem presentium malitiam vocat. quia penalis est. pertinet enim ad hanc mortalitatem quam peccando meruimus que in se satis honorosa est. nec debemus superaddere malis nostre sollicitudinis. Sed nemo debet scandalizari siquidem iustorum viderit hec necessaria sibi suisque procurare. nec iudicet eum de crastino cogitare. quia ille cui hoc propter quod cui ministrabant angeli. propter hoc exemplum dandum loculos habuit unde necessaria usibus proferret. quorum custos erat iudas hinc sequitur. nolite iudica. et cetera.

Nolite iu. de dubiis quia de manifestis iudicare est et non de iis de quibus incertum est quo animo fiant. de quibus nemo sine periculo iudicat

Nolite iu

Iudicium temerarium est. quando quibus

VII. dom

commiſſum eſt iudicatum ſiue ſit de manifeſtis ſiue de occultis. committitur
d[e] iudicium t[am] magiſtris ecclesie[?] principibus
terre. hii ergo ſi de manifeſtis iudi
cent que .ſ. ſunt conuincta uel con
feſſa etiam non temere iudicant. ſi
autem de incertis iudicant temere
hec iudicia prohibet,

In quo enim. q. d. in qua uoluntate
benefecis in ea iuuaberis. et in qua
mala: in eadem punieris. de hiis enim
agitur in quibus uel temere iudican
tes offendimus uel recte agentes
excuſamur. et ideo addit. in qua men
ſura. et iuſte quos uoluntas non
habet finem peccandi quoniam iuſ
-tum ſine peccaſſunt ſi habent
finem ultionis. et quibus iudi
cium ſunt ſine miſericordi
a iudicabuntur;

Iuſte qui eternaliter peccato perfrui
uolunt eternam penam inueni
unt. et quos uoluntas non habet
finem peccandi. non habebit fi
nem peccandi. torquendi.

Quid autem. ui. ſi. oculus qui in
paradiſo poſt culpam eſt reſeratus ap
tus uidet non unde proficiet. ſet in
deſius tadat. videt enim iactantiam
uane laudis dum ſe cetus alii uult
mederi.

Quid. a. ui. ſ. conuiti enim preuenti ma
ioribus leuiora in fratre maluit uitu
pare et dampnare quam emendare
ut ſi plenum odio uel inuidia uel
malitia dampnent in eo quod
deliquit ira que eſt ut feſtuca. odi
um ut trabs iratus alucinaulte.

dicare. et non
¶ a deo. ¶ uel non iu
dicamini.
ab aliis
iudicemini.
¶ .i. ipſum iudicium
eſt cauſa tur a deo iu
dicemini.
¶ Bono uel malo.
In quo enim
iudicio iu
dicaueritis
¶ .i. penis iudicii tui
mali punieris.
iudicabimini
¶ Et in ipſa infamia
uel malum quod inta
leris cauſa eſt tur pe
nam delectam ſcitur
nobis. in qua
tas.
menſura
¶ Iuxta modum culpe
erit menſura pene
menſi fue
et ſi eterne.
ritis reme
tietur uobis.
quid autem
uidens feſtu
¶ leuius quidque
conturbat oculum
cam in ocu
mentis ſed non obſecat.
¶ Saltem
in eo quod temere dam
lo fratris tui et

fieri. neſcimus et qualis futurus
eſt qui nunc apparet malus.
de cuius correctione deſperare
cum quod abiectum reprehen
dere temerarium iudicium eſt.

In quo enim. non quod deus
temere iudicet nos et in qua
menſura impendat. ſet eſt
ac ſi dicat: ipſa temeritas iu
dicandi. et in qua menſura
nocet te punit et ſepe no
uum de quo hec agit tale
eſt. qui gladio percuſſerit gla
dio. i. peccato huius rei punitur.

In qua. men. poteſt in hac
menſura in qua aliud men
ſuratum. eſt ut triticum. aliud
menſuratur ut ordeum. et
alia quantitas ut ſi unus
modius de uno tenetur de
alio ita facit deus. tamen inique
ut illi et in eternum.

Quid autem ui. aptius oculus
male uidet. ſ. iactantiam
ſui dum alium uult mederi.
ſet cetus ſe non ualet in
tueri dum in hoc deterius
cadit.

Certe moderamen iudicii ut
preuentus maioribus alium
non iudicet de minoribus

Vix inuenitur aliquis
ab hoc uitio alienus quia
unuſquiſque ſuis fauens
aliena facile reprehendit
et aliena grauius tolerando
quam ſua ſuntuane

o
toritate arguendi sine
exemplo sue emendati
onis

I. non potius minus uic
tiam in fratre emendare
donec maius .i. odium uel
inuidiam pepuleris
de corde tuo.

Purgato oculo possunt
dispensatores ecclesie
alios castigare set non
canibus sanctum dare. set
quia sicut periculosum
est abscondere: ita pro
digum est canibus dare.
talibus mistica non
sunt aperienda sed uelo
tegenda secundum scolarum
aptiora uero et quilibet
ora dici possunt.

Non enim est prius idoneus
doctor alium mederi qui
nondum se sanauit.

Nolite. S. d. c. non sunt
dispensatores. set pro
digi extirpatores qui
tollunt panem filiorum
et mittunt canibus.
ignorantes quod res
absconsa auidius quer
itur celata uenerabi
lius conspicitur. sine
fastidio sit percepta cum
mensura. ideo nec cru
deles querentibus o
portet esse dispensato
res nec in canitos delu
soribus uel facis.

divini quesita car
nalis uel tentate

prauant in oculo habent trabem.
gramius crimen.

Inuidiam intentione
bem in oculo tu
mentis. considerans.
o non uides. aut
quomodo dices
fratri tuo. frater
sine eiciam fe
stucam de oculo
uel trabes
tuo. et ecce trabs
alia alta littera.
est in oculo tuo.
apperens uideri quod non est.
recti ad eam
ypocrita eice pri
tecum tu primo te ipsum
mum trabem
deinde fratrem.
de oculo tuo. et
ante cecus
tunc uidebis ei
caligine peccati.
cere festucam
de oculo tuo fra
tris tui. No
libet. monet dispensato
res ecclesie ne dent sanctum canibus.
uerbum sanctitatis
uel quod non debet corrumpi.
lite sanctum
dare canibus
neque mittatis

o
uult aliquis eum corrigi qui odit
hoc uelle nequit. et ideo impossibile
dicitur ut festucam fratris demat qui
trabem gestat. prius ergo trabs
odii. inuidie simulationis et totius
malitie recienda est ut sic intuendo
respectu dei non nostri fratrem possi
mus increpare. ut siue prosit illi cor
rectio siue non. nos tamen de simpli
citate nostri oculi simus securi.

Hii enim odio. et liuore suscipiunt
omnia accusare et uolunt uideri con
sultores sine exemplo emendationis
sue.

Aug. Rota sunt aliquem reprehendere
primum uide utrum similis sis ei.
quod si es pariter ingemisce. et non eum
tibi obtemperare sed pariter conari
mone. quod si non es similis tamen
quid olim fuisti uel esse potuisti
condescende. et non ex odio. set ex
misericordia argue. raro ergo et non sine
magna necessitate obiurgationes
sunt adhibende. et non nisi respectu
dei remota prius ab oculo trabe odii.

Nolite sanctum d. c. eadem res dicitur
sanctum et margarita .i. euangelium et
sacramenta ecclesiastica. sanctum
quia natura inuiolabile nec de
bet ab aliquo corrumpi. marga
rita que in abscondito latet et
de figuris quasi apertis conchis eru
itur gemma est preciosa que non potest
corrumpi. canes uero sunt qui ob
latrant. et quod integrum est dila
cerant porci qui uilipendunt et con
culcant. uel canes ad uomitum re
uersi. porci nondum reuersi. set in
luto uiciorum uersati.

Ne forte conuisi aliquid audire disrumpant non margaritas quas conculcant. Sed uos indignationem. Non enim facile potest inueniri quod talibus gratum sit.

Aug. Petite quasi consulens sue infirmitatis dicat quod scio uires abscondere. Quasi ne margaritas dare uetas quas me habere non sentio. Et hec subicit petite quasi infirmitas pedibus prius petat ut sanet post querat ut inueniat uiam que ad possessionem ducat. Deinde cum illuc uenerit intra piatur pulset. Sic prius est petitio sanitatis ut uires dentur animo quibus quod precipit implere possit uiribus acceptis. Secunda est inquisitio uie. Quid enim sunt uires per deuia euntes. Cum per uiam ad destinatum peruenerit. Tertia est pulsatio ut quod clausum est possit aperiri. Et hec bene congruit. Cum enim beata uita actione et cognitione compleatur actio desiderat facultatem uirium cognitio manifestationem rerum. Horum primum petitur. Secundo queritur ut illud detur. Hoc ut inueniatur. Sed in hoc secundo prius est cognitio uie quam possessionis. Et qui ueram uiam inuenit perueniet ad possessionem que tantum pulsanti aperietur.

Non denegat se petentibus qui sponte optulit se non petentibus et querentibus et querentes inuenient eum qui non querentibus dedit ut inuenirent et pulsantibus aperiet qui clamat. Ecce ego sto ad hostium et pulso.

Aug. Oportet et quidem quidem

margaritas
uestras ante porcos
non possunt resipiscere ab inmunditia. / porci. / Contemptores ueritatis uilipendunt. / canes impugnando ueritatem. / ad uoluptates et uitia. / fidem ueram non archana dei que incorruptibilia sunt. / fidei nostre simplicitatem.

ne forte conculcent eas pedibus suis. et conuersi dirumpant uos.

reus. fide. querere: Petite et *vita mundatis oculis ad deum et primum petite.* dabitur uobis. *spe.* querite et in*uitam. caritate* uenietis. pul*te ad hostium quod est Christus et inuento instante.* sate et aperie tur uobis.

Non facile inuenies quod ei placeat qui margaritas calcat.

Petite et cetera. His gradibus uia ueritas et uita legitime certantibus prestolatur. Christus est uia qua ambulatur: ueritas que inuenitur hostium ad quod pulsatur ut ad ipsum per ipsum ingrediamur.

Aug. Idem est petendum quod etiam querendum et ad quod ut ingrediamur est pulsandum. Id est panis uiuus. Et regnum celeste et iustitia eius docuit quod petamus. Quod prebet confidentiam ut nichil hesitantes poscamus.

Petimus fide per eam ad Christum euntes. Querimus spe qua attingimus usque ad ulteriora pulsamus caritate dum laboribus insudamus ut quod petimus et querimus consequamur. Primum petere debes ut habeas. Post querere ut inuenias. Inuenta obseruare ut introeas. A principio sermonis filios regni iustitiam docuit et animos a sollicitudine seculi remouit. Regnum autem primum est querere ante omnia. Sicut omnia deum diligere. Et deinde opus dilectionis perficere.

Ut probat constantiam perseuerandi diligentiam querendi fiduciam impetrandi addit omnis et cetera.

Omnis enim qui

Supra docuit quid petamus

o:·

IHS

o∴

regnum. s. hic dat confi dentiam ut nl hesitan tes poscamus.

Non. Io. enim diffidendu q̄ pie et pseuetanter.

Petentibz xp̄m recta fide non datur lapis offensionis nec duri tia cordis.

Per piscem fides que sub fluentis sp̄c sc̄i nutritur.

Aug. Quādo quidem pres bona tribuunt filiis. ergo multo mag pater ur̄ qui bonus ē in compabilit̄ bona dabit petentibz se filiis.

Constat quod a deo n̄ nisi bona pcipimus qualiacumq; nobis uideantur: omnia eni̅ electis in bonū coopan tur: ⁊ omnium bonoꝝ spualium distribu tor ē ut opa caritatis impleantur.

Omniū bonoꝝ spuali um distributorem est

o∴

¶ qui non accipit constat eum non bene petere.

petit accipit. ⁊

¶ pie et pseuerant.

qui querit in

uenit et pul

santi apietur.

¶ ostendit per simile qd

Aut quis ex

sit petendum.

¶ .i. caritatem

uobis est homo quem si petierit

uel xp̄m qui est panis qui de celo descendit. ¶ Cordis duritiam.

filius suus panem numquid lapi

¶ inuisibilium

dem porriget ei: aut si piscem

fidem inter aquas scrip ture latitantem.

petierit num

¶ uenenū pfidie.

quid serpentē

porriget ei. Si

ergo uos cum

¶ amatores seculi.

sitis mali no

¶ non uestra.

¶ utilia.

stis bona da

ta dare filiis

uris. Quanto

¶ Cuius ē

magis pater

omne qd est. ¶ In sanctis.

ur̄ qui ī celis ē da

---

quid ista tria inter se differant exponendum putaui. set longe melius ad instantissimā petitio nem omnia referuntur: hoc q̄ ipse ostendit ubi eodem ūbo cuncta conclusit dicens. quanto magis pater ur̄ qui in celis ē dabit bona petentibz se. non eni̅ dixit petenti bz ⁊ querentibz et pulsantibus.

Aut quis. ⁊ c̄. explanat quid petendū sit et ex humana cura filios beniuo lentia diligentiam pris circa nos c̄m dat.

Ita si petieritis patrem urm̄ carita tem sine qua nil sunt cetera ut sine pane inops ē mensa cui con traria est cordis duritia.

Piscem dicit inuisibiliū fidem t̄ ppt aquā baptmi uel quia de inuisibilibz locis capitur. t̄ quia fluctibz huius mundi non frangitur. ⁊ euanglio luce sequitur comparatio oui ⁊ scor pionis in ouo spes accipitur: quia in eo nondum ē fetus pfectus. s; fouendo sperat: in scorpione cui⁹ aculeus retro timendus ē accipi tur contrariū spei. s. retro aspicē cum spes se debeat in antiora ex tendere.

Vostis bona. scd̄ sensum eoꝝ bona data qui ea p bonis habent q̄mq̄m et in rerum natura bona sunt et ad uitam istam ptinentia que malus nō de suo dat. donum ē. ter. et ple. e. t̄ apli mali dn̄r q̄ntul ad se respe ctu dei qui sol⁹ bon⁹ ex quo dei boni

Dabit bona. i. spm̄ scm̄ uel bona

ſ. eterna que nõ dantur niſi filiiſ.
amare
Quia amantem uaſe ẽ nõ aman
tẽ uero ut beneficiiſ cogi ad amorẽ
pfectioniſ xp̄i ẽ. cum noſ priores
prout nobiſ fieri uelimuſ aliiſ fa
cere iuberet mox eundem ſenſum
latiuſ aſtruit dicenſ. omnia ergo ꝛc̄.

Quia non ex odio uel ex inuidia
iudicanduſ ẽ pximuſ: ergo qua
caritate uelletiſ moneri facite aliiſ.

Vt faciant uo. ho. quia addit hoieſ
dicit tm̄ de dilectione proximi. ſꝫ
nec ſubdit tota lex. relinquit uo
de dilectione dei. quod ſi dixiſſet
omnia quecumque uultiſ fieri uo
biſ facite aliiſ utrumque ꝯplexuſ
eẽt in quibꝫ tota lex ꝓ ſanctem
hominũ ſcriptũ in pphiſ ꝛ lege.

Intrate: et ſi difficile ſit ut aliiſ fa
ciaſ quod ẽ fieri: tm̄ ſic faciendũ
eſt ut intremus.

Angusta queritur que nec ab oĩ
buſ inuenitur non omſ qui iue
niunt p eam ingrediuntur: ꝗ
capti ſeculo retroeunt.

Quamuiſ caritaſ ſit lata tm̄ p an
guſta ꝛ arcta adducit hoiem a
terra

Quid anguſtiꝰ illo foramine ꝗ
unuſ ex militibuſ in latere xp̄i
apuit p quaſ tm̄ anguſtaſ por
taſ iam pene totiſ mundꝰ intrauit

Satiſ anguſtum ẽ omnia pter
mittere unũ ſolum diligere. unũ

ꝗ ſpm̄ ſcm̄ bonum.
ꝗ eterna que dantur
bit bona pe
filiiſ tm̄.
tentibus ſe.
Omnia ergo
quecumque
ꝗ uoluntaſ hic de bo
niſ tm̄ dicitur.
ꝗ dictanteſ cari
uultiſ ut faci
tate. ꝯ ꝗ. i. diligeſ pro
ant uobis ho
ximũ tuũ ſicut te ipſm̄.
mineſ. ꝛ uoſ
ꝗ. i. in hoc uno impletur. ꝗ ſpualiter intelli.
facite illiſ. hec eſt enim lex et pro
ꝗ Quantum ad proximũ diligendum.
ꝗ ad uitam. ꝗ libet diuiciꝫ. ꝗ laboreſ terminia
phete. Intrate per anguſtam
tm̄ amantibꝫ iugum ſuaue ẽ.
ꝗ. i. caritatem. ꝗ ſcli uoluptaſ.
ꝗ quam pauci inueniunt. ꝗ errantium uia.
portam. quia lata porta ꝛ ſpacio
ꝗ ubi nulla corporiſ anguſtia.
ſa uia que ducit ad pdicionem ꝛ
multi ſunt
ꝗ non querunt eam
qui intrant
quia ſponte ſe offert.
per eam. quã
ꝗ ſꝫ. ꝗ in ingreſſu.
anguſta por
ta. et arcta ui
a que ducit
ꝗ quia.
ad uitam. et pauci ſunt q̃ inueni

ut opa caritatiſ implean
tur: unde ſubdit. oĩa ergo ꝛc̄.

Quia regnũ celorũ que
rendũ ẽ ꝛ iuſticia eiꝰ. ergo ꝛc̄.

I. Bona que uultiſ accipe
ab aliiſ eadem facite eiſ
ut caritaſ pximi implea
tur que ſine dilectione
dei recte non poteſt pfici
et iõ addit. hec ẽ lex ꝛ pphe
quia nec deuſ ſine proxi
mo nec proximuſ diligi
tur ſine deo.

non
Hanc et ſitum, que tamen
omſ tm̄ inueniunt. ꝗ ſ
ea nati uoluptaſ ut me
retrix ſportuna ſuiſ oble
ctamentiſ omſ inuitat
et iõ multi intrant p eã.

Si pauci inueniunt e pau
cioreſ p eã intrare ꝯtendunt
nemo intrat ſine labore
et ſine aĩ puritate.

Intre p anguſ. por. Hec tm̄ uidet̄ diu̾ꝯ q̃d dixerat omſ p anguſtam
portam intrare inuitat. cũ ſcelꝰ ẽ eũ p anguſtam ad uitam intrare
qm̃ p latam portam ad penam tendere.

Attendite. Cum dixisset
arctam uiam a paucis
inueniri ne forte sim
plicarentur erroribus
pseudo prophetarum adiecit
attendite et cetera.

I. Non a ueste sed ab
operibus quod de mani
festis accipitur quoniam
ab eis. quia ut spina non
facit uuam sic bona ar
bor bonum fructum ma
la malum et non e converso.

A fructibus eorum. quia si
deles opprimunt deum si
non uerbis factis blas
phemant. maxime autem
per impatientiam discer
nuntur in tempore ad
uersitatis. ieiunia enim et
orationes sunt simula
tis sicut et bonis. set non
oues pelles suas debent
deponere et si aliquando
eis lupi se contegant.

Vitis christus sunt palmites
qui ferunt uuas. i. opera
sunt que inebriant mentes.

Sic. i. secundum predictam
impossibilitatem quia
de mala radice non po
test fructus suauitatis
erumpere expectandi
sunt boni fructus de
bona arbore. arbor bona
uel mala non natura
que in omnibus a deo cre
ata est.

unt eam. At
¶ pauci inueniunt. ergo.
¶ .i. diligenter cauete.
¶ quid ergo
tendite a falsis
ab his tibi nec species.
¶ Qui in humilitate am
bulant. et falsa religi
prophetis qui ue
one. ¶ ut decipiant.
niunt ad uos
in uestimen
¶ et ideo
tis ouium. in
cauete nec uos deleniant
blanditiis et simulatio
trinsecus aut
omnibus.
sunt lupi ra
¶ quomodo illi
paces. A fructi
dinoscuntur. ut
bus eorum cognos
cetis eos. Num
¶ et si super eas penden
tiant non tamen de eis generantur
sunt inutiles.
quid colligunt
de spinis uuas
aut de tribulis
¶ non. ¶ ut de spinis non
colliguntur uue. et cetera.
ficus. Sic om
¶ Voluntas bona.
nis arbor bo
na fructus bo

querere. ad unum cotidie pulsare.
prospera non ambire aduersa non timere.

Attendite a f. p. licet hoc de omnibus
qui aliud habitu et sermone aliud

Attendite et cetera.
supra latam
portam dixit
falsos prophetas
aptius dicit.

opere ostendunt pos
sit accipi. tamen specialiter
de hereticis. qui qui
dam pietatis uel
re recti uenenato
animo et intentio
ne nocendi. rapa
ces sunt lupi. uel exterius si copia da
tur persequendo uel interius corrumpen
do

In conspectu hominum similes sunt
iustitie iustitie dum ieiunant orant
elemosinas dant. sed non sunt eorum
fructus quia persecutio eis reputatur.

M. Numquid. col. de spi. u. Spine
et tribuli sunt heretici a quibus
nullus sapientium sanitatem uel uni
tatem potest inuenire. set compunctionem
et cruentant apprehensantes. Vel
spine et tribuli cure sunt seculi.
punctionesque uitiorum. Vua et ficus
dulcedo noue conuersationis quam
christus in nobis esurit. et feruor di
lectionis qui letificat cor hominis.
non ergo de spinis et tribulis
uua uel ficus quia mens adhuc
ueteris hominis consuetudine pres
sa potest simulare. sed non ferre
fructus noui hominis. quod si ali
quando dicta uel facta malorum
prosunt bonis non hoc faciunt ma
li. sed fit de illis consilio dei. quare non eorum
fructus est set uitis que sepe spinas
aliquando exuberat. sed carpen
dus est botrus spina cauenda.

Fructuſ bone arboriſ gaudium pax. longanimitaſ. patientia, ⁊ c̄. quoſ fructuſ non niſi bona uoluntas parturit. ſic contrario maloſ mala intentio mittit.

Hec ſententia ypocritaſ ⁊ pſeudoprophetaſ dampnat. ⁊ quod ſupra docuit de cordis munditia hoc exemplo confirmat quod nemo de mala intentione fructum bonū percipit. nec de bona niſi bonum metit.

Voluntaſ uniuſcuiuſque arbor bona uel mala. ⁊ ſic arbor radicatur in terra: ſic uoluntaſ in anima.

Ai. di. a falſiſ prophetiſ attendite et ex fructibꝫ eos cognoſcite.

Ex fructibꝫ eorum. quia licet dicant. domine domine non continuo ſunt credendi. hoc autem dicunt ut a uobiſ recipiantur. uere dicere dominuſ iheſuſ ē in corde credere. ore confiteri operibꝫ atteſtari. nam unum ſine altero negare eſt.

Non omniſ qui dicit. Sicut cauendi ſunt qui habent ſpeciem bone uite propter dogma nequitie ſic et hii econtrario qui cum integre fidei ⁊ doctrine ſunt turpiter uiuunt. utrumque enim necesse ē ut et opuſ ſermone ⁊ ſermo operibꝫ comprobetur. qui dicit. domine domine. intrat regnum dei ē obedientia non nominiſ nuncupatio non ē hoc illud uero ⁊ prophetie dicere uel prolatio diſcordat a uoluntate. de quo apoſtoluſ ait nemo poteſt dicere dominuſ iheſuſ niſi in ſpiritu ſancto.

Fructuſ male arboriſ ſunt opera carniſ ſ. fornicatio luxuria immunditia et c̄.

ata ē. ſed uoluntaſ bona uel mala fructuſ opera que nec bona male uoluntatiſ poſſunt eſſe nec mala bone uoluntatiſ.

Non ait non poteſt mala arbor bona fieri ⁊ bona mala. quia pauluſ de perſecutore factuſ apoſtoluſ et anima manente integra natura affectu uoluntatiſ corrumpitur ı̄ meliuſ mutatur.

nos facit. ma
¶ Voluntaſ mala.
la autem ar
bor malos fru
ctus facit.
¶ non enim aliter:
¶ Quia a radice fructuſ arboriſ pullulat. ¶ Dum bona ē
non poteſt arbor bona fructuſ
¶ Dum mala ē
malos facere. neque arbor mala
¶ Sed non impune.
bonos fructuſ facere. omniſ ar
bor que non facit fructum bonū
¶ De numero fidelium ſeparabitur.
¶ Qui paratuſ ē diabolo ⁊ angeliſ eiuſ.
excidetur: et in ignem mittetur:
¶ Quia mala arbor non poteſt facere fructum bonum.
Igitur ex fructibꝫ eorum cognoſcetiſ
¶ Confitentur ſe noſſe deum factiſ autem negant.
eos. Non omniſ qui dicit m
domine domine intrabit ı̄ reg
num celorum. ſed qui facit uolun
¶ Qui modo ſanctoſ
tatem patriſ mei qui in celiſ ē
per fidem inhabitat perducit eos ad uiſionem patriſ.
ipſe intrabit in regnum celorum.
Multi dicent m in illa die. Domine

Sicut cavere monuit a falsis prophetis ita ab hiis qui demonia eiciunt et virtutes faciunt.

Ut in actibus apostolorum filii sacerdotis.

Prophetare virtutes facere demones eicere interdum non est meriti illius qui operatur: sed invocatio nominis christi hoc agit ad dampnationem invocantis vel utilitatem eorum qui vident vel audiunt. Et licet despiciantur qui faciunt deus tamen cuius invocatio facit honoratur.

domine domine
in nomine
¶ ut cayphas balaam
tuo prophetavimus
et cayphas prophetas.
et in
¶ ecce non magnum est
nomine tuo
virtutes operari.
demonia eiecimus. et in
tuo nomine
virtutes multas fecimus.
¶ qui aliquando dicere dissimulavi.
et tunc confitebor illis quia
vel non. ¶ in nullo approbavi sed
numquam novi vos.
reprobavi. ¶ Quia non hos novit ergo eos
Discedite a me qui operamini iniqui
qui mandata eius custodiunt ¶ Intelligit
et hoc est ergo.
tatem. Omnis ergo qui audit
verba hec et
¶ non solum.
facit ea assimilabitur
¶ in futuro prudenti
viro sapienti
¶ Aurum vel argentum lapides preciosos.
qui edificat
¶ unam celestem. ¶ christum.
domum suam supra petram

Maxime autem cavendum est ab hiis qui propter nomen christi et miracula habent. que cum propter infideles dominus fecerit. monuit tamen ne a talibus decipiamur putantes ibi esse invisibilem sapientiam ubi est visibile miraculum. Unde adiungit. Multi dicent. Quam mundo ergo et simplici oculo opus est ut inveniatur via sapientie inter tot deceptiones.

Non solum qui verbotenus nominant non recipiuntur. set etiam hii qui sine operibus prophetant et demonia eiciunt et virtutes faciunt

Non novit lux tenebras. id est non aspicit quia si aspiceret tenebre non essent

Qui operamini iniquitatem non qui operati estis ne tollat penitentiam set qui in iudicio licet non habeatis facultatem peccandi tamen habetis affectum.

Quod autem audit verba hec que in monte dicta sunt quod dicit ut ostendat sermonem in monte dictum omnibus preceptis quibus christiana vita informatur esse perfectum.

Ille edificat in christo qui quod audit ab illo et facit

Omnis ergo. quia omnia predicta bene tenenda sunt. quia qui tenet assimilabitur christo. qui non tenet diabolo.

Assimilabitur ei. quia sicut christus de variis unam ecclesiam constituit personis

Viro illi qui dicit ut sapiens architectus fundamentum posuit christus, erudit regit sanctam dedicaturus eternam. sic iste variis virtutibus perpetuam mansionem sibi edificat et in futura dedicatione cum christo letabitur.

Supra petram. a qua petrus

2.

nomen accepit pro firmitate fidi edificat. et in futura dedicatione cum xpo letabitur.

Tribus modis diabolus ipugnat carnis. concupiscentia. exterioribus mundi oblectamentis uel per se cum timidos uentos impulsionum laxat.

Tertius et ideo non habet excusationem sed est ruina eius magna qui monita salutis contempsit. homini stulto dicitur. inimicus homo hoc fecit. cuius opera omnia instabilia sunt et tunc patent.

de quo

Pluuia concupiscentia aqua quisque temptatur que sensum rigorem fidei emollit. que si non proficit maiora flumina eueniunt.

Et cecidit. omnis conscientia que fixa est dominum spe non permanet in temptationibus non ualet subsistere. et tanto amplius agitur quanto plus in hiis que mundi sunt a superioribus disiungitur. et uere omnis mali uel fide boni ingruente qualibet temptatione peiores fiunt.

Turbe cum descendisset secundum lucam. et in campestri loco sermonem quem iam forsitan semel habuerat eis fecisse

Vel aliqui in turba quia infideles uel potius omnes de excellentia sapientie.

Ut dominus moysi addebat quam mirus erat uel commutabat figuras in lucem.

Secute sunt eum turbe multe aliqui propter

aeree potestatis impugnatio.

Et descendit pluuia et uene

potentium persecutio. omne blandientie

runt flumina. et flauerunt

uel maligni spiritus. edificium inuitum.

hec omnia.

uenti et irruerunt in domum

Vel suam. quod stat fundata non sibi sed xpo tribuit.

illam. et non cecidit fundata

Qui ergo cadit non edificatur in

enim erat supra firmam petram.

xpo.

Et omnis qui audit uerba mea

hec et non facit ea similis erit

gentili uel iudeo uel diabolo. qui non prouidet

uiro stulto qui edificauit domum

in spe terrenorum. que est fluida.

suam supra harenam et descen

dit pluuia et uenerunt flumi

na et flauerunt uenti et irrue

presit.

runt in domum illam. et cecidit

Ite maledicti in ignem eternum.

fuit ruina eius

quia eterna.

magna. Et

quia

factum est cum con

mich imperfectionis habet

summasset

hic sermo.

ihesus uerba hec

admirabantur

turbe super doctrina eius.

erat enim docens

Qualicumque sint qui super concupiscentia uitiorum non stabunt.

Post descentionem de monte quantum inter uallum fuit antequam capharnaum intraret non apparet in ipso autem inter uallo leprosus mundatus est quod matheus suo loco dicit. lucas uero alibi recordatus est qui post uerba illa dicit xpm intrasse caphar

o.

VIII. · bin · ſalus

nauim non tn̄ oſten dit, poſtqm̄ tm̄ temp̄ intervallum.

eos ſicut poteſtatē habens ⁊ n̄ ſicut

¶ qui tn̄ ea que in lege dn̄a ſcripta ſunt.

ſcribe phariſei. Cum autem deſcendiſſet ihc de monte

¶ Que ad altiora conſcendere non valuerunt.

ſecute ſunt turbe eum multe. ⁊

Ut nec ipſe cum lepra tam alte audire pote rat ſet ſanat̄ ut poſſit implere.

Adorabat. p̄ q̄ impetet cultū divinitatis oſtē dit

Si vis. In voluntate poteſtatem tribuit.

Poſt ſermonē mira cula facit quibz ſer mo aput auditores confirmatur.

Tetigit n̄ qn ſine tac tu ſanare poſſet ſet ut iudicet ſe n̄ ſubie ctum ēē legi. ſz dn̄m legis qui non timet contagium.

Non erat neceē ut ſino ne iactaret qd̄ corp̄e p̄ſte rebat

Neminı dixe. hē tn̄ marc̄ q̄ hoc p̄dicaſſe dicit qn̄ euuangliſta fēs ſit.

Typice leproſus ge

ecce leproſus ve

¶ Cum humilita

niens adorabat

te poſtulat.

eum dicens. dn̄e

ſi vis potes me

mundare. Et

extendens ihesus

¶ Quia nı̄e p̄tendit affectū.

¶ ꝯ legem quem

ſupat gr̄a, in quo humilitas.

manū tetigit eū

¶ in hoc pietas.

dicens. volo mū

¶ In hoc maieſtatis potentia.

¶ qui dixit et fc̄a ſunt.

dare. et confeſti

¶ Nichil mediū ē inter p̄cep tum et opus.

mundata eſt le

pra eius. ⁊ ait il

li ihc. vide nemi

ni dixeris. Set

vade oſtende te

caritatem alii propter doctrinam alii propter admirationem. et curationem. myſtice autem cum deſcendiſſet .i. cum ſe exinaniret formam ſervi accipiens. ſecute ſunt eum. tur: mul. quia qui p̄ in iudea notus erat tunc in univ̄ ſa terra mirabilis factus ē. qd̄ autem poſt p̄cepta manū exten dens leproſum ſanat ſignificat illos qui de illis p̄ceptis implen dis dubitant ſuo auxilio ab hꝰ varietate mundari non expe rimitus certius curationis locus ut oſtendatur non unū p̄p̄lm alicuiꝰ civitatis ſz om̄s ſanare.

De voluntate non qⁱ pietatis incredulus dubito. ſet qⁱ mee colluvionis ꝯſcius non p̄ſumo.

Tetigit p̄p̄ humilitatē ut nos doceret nullum ſp̄nere pro aliqua corpis maculatione.

Apparet ſup̄ legem q̄ lep̄ſū excludit ēē grām que ſanat eū ut ait. n̄ veni ſolvē ſz adīplē

volo. eo ſanavit genere quo fuīat obſecratus deinde impe rat mundare ecce poteſtas.

vide. ne. dixe. Taceri iuſſit ꝗ tn̄ taceri potuit non qd̄ aliqd̄ voluit ⁊ non potuit. ſet dat exemplum ut ſui ī magnis que faciunt latere velint ſz ut p̄ſint aliis p̄dantur inviti.

vade. mittit ad ſacerdotes p̄p̄

humilitatem ut sacerdotib; defe
rat honorem quib; lex iubet mun
datos munera offerre. et ut uiden
tes credant et uel si non credunt
inexcusabiles sint. et ne legem
frangere uideret. ostendere. sa. ut
sacerdotes non legis ordine s; gra
dei sup legem curatum ee intelli
gat offer. qr legem non soluo qr
nondum cepit uerum sacrificium.
in testimonium illis. si dno credant
si impietatis lepra discedat.

Accessit ad eum. cen. lucas rem ut
gesta e narrans dicit eu misisse
seniores iudeorum. sed math causa
breuitatis eum cuius fides lauda
tur. cuius desiderium et uoluntas
defertur maluit prudenter dicere
accessisse. quam eos per quos ma
dabat. ut mulier quia credidit
magis dicitur tetigisse xpm qm
turbe que comprimebant. ita centurio
quo magis credidit. eo magis
accessit. tria dicit. iacet paraliticus
torquetur. ita. ut etiam mentis sue an
gustias indicet. et domini ad miam
commoueretur. et hec ei gloria quod
sic rogauit pro seruo in quo dis
camus sic misereri conseruis.

Ego. ue. Magna humilitas qd
seruum dignatur uisitare qd
fides centurionis meruit qui ex
gentib; credidit et humilitas qua
se indignus iudicat cuius tectum
intret. et prudentia qd ultra car
nem diuinitatem latentem uidet. ad
filium reguli uenire noluit ne di
uitias honorare uideretur. hic ser
uilem conditionem ne spernere
uideatur mox ire consensit.

sacerdotibus.
non debent auferri signa
et offer munus
priusquam ueniant sig
quod precepit
nificata. s. uerus
moyses in tes
dant uirtute dei magnus
timonium illis.
ex.
Cum autem
introisset ca
pharnaum
fide et desiderio.
accessit ad eum
alienigena. per inter
centurio rogans
nuntios. nullus alter p
eum. et dixit.
seruo. seruus.
Domine puer
meus iacet pa
raliticus in domo
et male torquetur.
et ait illi ihc.
ego ueniam
et curabo eum. et
respondens centu
rio ait illi. dne
ecce humilitas.
non sum dig
centenarius enim qui a leua transit ad dexteram

nus humanum signat
plenum lepra. qd exten
ta manu. i. uerbo dei
humane contingen
te naturam a prisci er
roris uarietate mun
datur ut diu abhomi
nabiles. et sequestrati
iam queant templo
reddi. templum dei
scm e. quod estis uos
et sacerdoti offerri
de quo dicitur. tu es
sacerdos in eternum scdm or.
mel. et offerant pro
emundatione corpa
sua hostiam uiuentem
scam deo placentem.

Non in uno tm mise
rabilis qd iacet sed
et qd paraliticus et qd
torquetur. hec tria
cum dolore nominat.

Qui uerbo curare potu
it per humilitatem
uisitare dignatur.
et tamen in medio tecte
uerbo sanat ne tm propter
humilitatem sed ne
ob impotentiam uirtutis
corporaliter ire putaretur.

Mistice. centurio signat
electos ex gentibus
qui centenario numero
uirtutum stipatos. qui
nichil terrenum sed sola
eterne salutis gau
dia sursumque querunt

in celestis uite signifi
cationem possint conuenire.
talis ergo nuntius uiri
pro his necesse est ut sup
plicent qui adhuc spiritu
seruitutis tenentur.
perfecta caritas foras
mittat timorem. dominus
autem in quam non audet
eum inuitare genti
litas est propter fetorem
ydolatrie. neque enim
gentibus corporalis
presentia Christi exhibi
ta est. set uerbum fidei
misit eis per apostolos
et ab infidelitate sa
nauit.

uius ut intres
sub tectum me
fides — magna fiducia que
um. Sed tantum
dei dicere credit esse facere.
dic uerbo et sa
nabitur puer
meus. Nam et
ego homo sum
sub potestate
constitutus habens
sub me milites et dico hu
ita angeli et seruiunt
ic uade et uadit. et alio ueni et ue
nit. et seruo meo fac hoc et facit.
quod suam intelligit maiestatem.
Audiens autem hec Ihesus miratus est. et sequentibus se dixit.
et si a prophetis edocti. presentis temporis
amen dico uobis: non inueni tantam fidem in israel.
inuenit enim in antiquis.
dico autem uobis quod multi
ex omni parte. ad fidem.
ab oriente et occidente uenient
requiescent feliciter epulaturi.
et recumbent cum abraham
Iudei
ysaac et iacob in regno celorum. filii
in quibus ante regnabat dominus. a facie domini.
autem regni eicientur in tene
bras exteriores ibi erit fletus et stri
dor dentium. et dixit

Non sum dignus propter conscientiam uite
gentilis. magis timet grauari pre
sentia quam iuuari. quia et si erat
fide preditus nondum tamen erat sacramen
tis imbutus. Set quod nec infirmi
tas nostra preualuit gratiam dare noluit.

Si ego homo sub alio possum imperare
minoribus quanto magis tu qui super
omnia habens sum famulantes
angelos potes per eorum ministeria sine
corporis presentia dicere infirmitati
ut recedat. et recedet et sanitati ut
ueniat et ueniet et nota fides genti
lium.

Vel milites et serui centurionis uir
tutes sunt naturales. quarum multi ad
dominum uenientes secum deferunt
ut cornelius dicitur uir iustus et timens
dominum.

Non ut turbati animi. set docen
tis nos quos opus est mouere de hiis
et imitari.

Vnde predico uobis quod multi ad
exemplum istius in quo fides gen
tium prefiguratur.

Vel oriens est qui illuminati statim
transeunt. occidens qui passiones
usque ad mortem tolerant.

In tenebras ex. quia a domino
foras expellentur. id est in eternam
noctem quia hic sponte ceci de
runt in interiores. id est in cecitatem
mentis preter eam que est oculorum

Per hoc ostenditur

et ſtridorem dentiū nota ueram reſur
rectionem corporꝫ. dentes ſtrident qui
hic de edacitate gaudebant. oculi flent
qui p concupiſcentias uagabantur
fletus de ardore. ſtridor dentium de
frigore ſolet excitari. quia ibi tran
ſibunt ab aquis niuium ad calorē
nimiū. uel ſtridor prodit indignan
tis affectum quod ſero penitet qđ
deliquit pertinacitèr.

Et cum uenisset. quando hoc ſit ſcīn
non exp̄ſſit matheus. n̄ ē neċċe ē ut
poſt illud factū credatur poſt qđ nar
ratur. lucas ⁊ marcus prius de hoc nar
rant qm̄ de leproſo. ſꝫ nil obſtat
narrandi diuſitas ū eadem dicit.
maxime cum quiſqꝫ euāgeliſta
eo ordine crediderit ſe debere ut quo
deus uoluit narranda recordationi
eius ſuggere.

Mors. Queqꝫ
anima que cōcupiſce carnis ſeruit
qi febribꝫ eſtuat. ſꝫ manu miſe tac
ta per continentiā laſciuie reſtri
nat ⁊ ſicut ſuerat in munditie ſuīt
uiſtitie.

Et ſurrexit ⁊ mi. natū
ē febricitantibꝫ incipiente ſanita
te laſsē ⁊ moleſtiam egritudinis ſen
tire. ſet ſanitas que a domino datē
hec tota ſimul redit. ⁊ ē eo robore
confirmat ut adiutoribus ſuis
continuo miniſtrare ſufficiat.

Veſpe fc̄o occaſus ſolis mors ē xp̄i p q̄
plures ſanauit demoniacos quam
ante uiuens in
carne egrotos.

¶ Cunqꝫ ſicut cre
ihc centurio
dit ita fit.
ni. Vade et ſi
cut credidi
ſti fiat tibi.
¶ probatur fides dn̄i
et ſanatus
dum ſanitas ſerui
eſt puer ex
ſequitur.
illa hora.

Et cum
ueniſſet ihc
in domū pe
tri uidit ſo
crum eius
iacentem ⁊
febricitantē.
et tetigit
manū ei. et
dimiſit eam
febris. ⁊ ſurrexit ⁊ mi
niſtrabat eis.

magnitudo tormentorꝫ
p fletum tormenta aīe
p ſtridorem dentiū corporis

Per membra ſua fidei. quia
credidit omnia poſſe in
dicat p fidem meruiſſe.

Domus petri circumciſio
ē cuius appellatur cōmiſſa
ſocrus ſynagoga. que
quondam modo mater
ē eccle petre commiſſe. h
febricitabat. que inuidie
eſtibꝫ laborabat p ſeqns
eccleſiam. cuius manū
tangit dominus quando
carnalia eius opa in ſpū
alem uſum cōuertit. ⁊ ita
erecta miniſtrabat in ſpū.

Et tetigit. lucas dicit
quod rogauerunt pea.
xp̄c modo rogatus modo
ultro curat oſtendens
ſe contra uitiorꝫ quoqꝫ
paſſiones et p̄cibꝫ fideliū
ſemper annuere. ⁊ ea.
non nūquā q̄ ipſi in ſe i
telligunt ł intelligen
da dare ł pie pe̋ntibus
etiam non intellecta dimit
tere. ut delicta quis. intel.
fac. oc. mee.
m. me. do.

Veſpe aūt facto
obtulerunt ei multos demonia h̄ntes ⁊ eici
¶ ꝑtam uel odium.
ebat ſpc̄ uerbo ⁊ omnes male habentes curauit ut adimple

¶ Non ut

tetur qd dcm ē. per ẏsaiam ꝓpham dicentem. Ipſe infirmita

ſibi hēet. ſet ut a nobiſ auferret. ¶ ſuſtinuit in cruce.

¶ quaſi ſuſcepit ut medicuſ.

tes nr̄as accepit et egrotationeſ portauit. Videnſ aūt ihc̄

diſcipulos

baſ multaſ circum ſe iuſſit ire

trans fretum

et accedens u

¶ littere occidentis ſer

nuſ ſcriba

uus.

ait illi. Ma

giſter ſequar

te quocumque

ieriſ et dicit

¶ doloſitas

eiſ ihc̄. uulpe

latet in te profunda.

foueaſ hn̄t

¶ elatio in du fert

et uolucreſ

cor tuū.

celi nidoſ. fi

¶ in te locum mea humi

liuſ aūt hominiſ non habet ubi

litas.

caput ſuum reclinet. Aliuſ

¶ quem

ad diſcipulatū uocabat in quo diuinitas

qeſcat.

autem de diſcipuliſ ait. Domi

ne pmitte me primū ire ⁊ ſepeli

¶ illi

re prēm meū. Ihc̄ aūt ait illi. ſeq

carne mortuos condant tu ēē mortuos aīa reſuſcita.

¶ culpa. ſ. n̄ credē.

re me ⁊ dimitte mortuos ſepelire

res.

Et accedens. quod math̄s

dicit hoc ſcīm qn̄do iuſſit

ire trans fretum. lucas

uero ambulantibz illiſ ī

uia n̄ ē ꝯtrī. quia in

ambulabant ut ueni

rent ad fretum.

Ex deſiderans qd ſimon

maguſ uoluit emere ut

de miraculiſ lucraretur

Vel uulpes hereticos ſig

nificant qui ſi uirtute dī

confiſi doliſ seducere in

tuntur. aues malignos

ſpc̄ elatos. qui in cordibz

iudaici populi nidos et

foueas. l. domicilia hn̄t

in talibz diuinitati xp̄i

non eſt locus.

Videns aūt ihc̄. manifeſtū ē aliū ēē

diem quo iuſſit ire trans fretū

non eū qui ſequitur illū in quo

ſocruſ petri ſanata ē. quo die

marcus lucaſq; eū in deſertum

exiſſe affirmant. Iuſſit ire trans

fretum. ſignificat ut amaros

ſeculi fluctus tranſeamus.

Magr̄ qi. unus ſit de pluribus

et ipſe litterator erat n̄ ſpirital' auditor

Magr̄ n̄ dixit dn̄e ſ; magr̄ unū

de pluribz magiſtris eſtimans.

Vulpes. fo. ha. qi. quid me ꝓp lucra

ſeculi cum ita ſim pauper ut nec / ui ſequi

hoſpitiolum quod meū ſit hēam

uel iſte mutatilis ꝯmotus ꝓpter

mane iactantiam ſequi uoluit

qm̄ ſignant aueſ fugere obſequī

diſcipuli in quo uulpes reclina

tio capitis humilitatem ſuā ſigt

q̄ i illo ſimulatore ſuplo locū n̄ ha

bebat.

Nota hunc uocatum ēē a iheſu.

Iſ non reſpuit ēē diſcipulus ſ; ꝯ

pleta pietate patri funeris ſulit

liberior ſequi. Dimitte mor.

addit luca tu aū uade ⁊ annuntia

regnū dei in quo notant̄ preter

mittenda ēē minora bōa p maio

ribz.

Mortuos ſepelire ē peccatores ī peccato

fouere. Mortuos qui culpa

illi

xx.

exeunt ut ipſi cum culpa uiuunt.

Quia mag͠r fecit in terra tranſit ad mare ut et ibi faciat et dominus terre mariſque appareat.

Ecce motus. non ex ſe orta e͠ tempeſtas ſet eius imperio ut diſcipuli mag͠r et rogent et rogantibus oſtenderet potentiam.

Ant. myſt. mare eſtus ſeculi. nauicula crux xp̄i. cuius beneficio ad litus patrie celeſtis ueniunt. in qua una xp̄c cum ſuis paſſibus unde poſt art. qui uult poſt me ue. ab. ſe ip. et tol. cru. dormit dn̄s illi nauigante. quia illis ſeculum calcantibus et ad celum tendentibus tempus ſubito dominice paſſionis aduenit quam marcus per horam ſolis ad occaſum euntis ſignificat. dum dicit hoc imminente nocte geſtum fuiſſe. ſuſcitant eum dum uiſa morte reſurrectionem querunt. non eo diutius ſopito mens eorum periat. ſuſcitatus increpat de paruitate fide dicens. o ſtulti et tardi corde ad credendum. nonne ſic oportuit pati xp̄m. uentum .i. diaboli ſuperbiam ſtrauit. aquam ſedat .i. rabiem iudaici populi labefecit. vel nauicula e͠ preſens eccleſia in qua xp̄c cum ſuis mare ſeculi tranſit. uentos demonum

Dormiebat uita plos ſuſcitari faceret

Adeo tra ut non modeſte uiuerent et ſuſcitarent.

Imperauit. cui ſ paritur imperantem ſentit. nota quod omnis creatura creatorem ſentit que apud nos inſenſibilia. illi ſunt ſenſibilia.

¶ mortuos ſepeliunt, mortui alliciendo et fouendo. ¶ carne. ¶ nata.

mortuos ſuos. Et aſcendente eo ¶ infirmi.

in nauiculam ſecuti ſunt eum ¶ ut ſpretores mundi. ¶ ut magna uirtus

diſcipuli eius. et ecce motus liberatoris uideatur. ¶ quanto magis conſtat timor diſcipulorum.

magnus factus e͠ in mari ita ¶ vel mergeret.

ut nauicula operiretur fluctibus. ¶ hic homo oſtenditur. ¶ ſemp

ipſe uero dormiebat et accuſt rogari.

ceſſerunt ad ¶ qui adhuc par

eum diſcipu uuli et in mari.

li eius et ſuſcitauerunt eum dicentes. Dn̄e ¶ et fluctibus.

ſalua nos perimus. Et dicit eis ihc.

quid timidi eſtis modice fidei.

¶ hinc deus oſtenditur.

Tunc ſurgens imperauit uentis

et mari et facta

e͠ tranquillitas

magna. Porro homines mirati ſunt dicen ¶ non diſcipuli ſed naute et ceteri qui erant in nam. ¶ dormit ut homo. imperat

tes. Qualis eſt hic quia uenti ut deus.

et mare obediunt ei. Et cum

ueniſſet ihc trans fretum in

Dormit in nobis dn̄s .i. fides domini cum negligentius agimus. et in tempeſtas ſurgit ſi uo fides reſurgit imperat uentis.

Modice fidei. ſi noueritis potentem in terra cur ſi creditis et in mari. quia parum credit arguit. quia timebit contempnit.

Magna poteſtas. quia de magna poteſtate magna tranquillitas.

In regione. ge: geraſa urbs ē arabie iuxta montem galaad nō longe a ſtagno tiberiadis in quo porci precipitati ſunt. interpretatur colonum eiciens uel aduena propinquans. hec ē gentilitas que diabolum a ſe eicit. et que prius longe modo facta ē prope post resurrectionem a xpo uiſitata per predicatores

Quid nobiscum michi et tibi est. ne quis ergo dicat quod in principe demoniorum eicit demonia

Amb. Ihu fili dei. tamen eis innotuit quantum uoluit. tantum uoluit quantum oportuit. non sicut angelis. per hoc quod ē uita et lux. set eis terrendis per quedam uirtutis effecta potentiam cuius timent ad penam. Sed non nouerunt diuinum consilii dispensationem. si enim cognouissent numquam dominum glorie etc.

regione geraſe nos occurrerunt ei duo habentes

legionem.

demonia exeuntes de monumentis ſeui nimis ita ut nemo poſſet tranſire per uiam illam. et ecce clamauerunt dicentes. quid

Non ē uoluntatis confeſſio ſet neceſſitatis extorſio. quia timent eius preſentiam.

nobis et tibi ihu fili dei. uenisti ante tempus torquere nos.

significat

erat autem non longe ab eis grex

irrationales et inmundos homines. in monte ſuperbie.

porcorum multorum paſcens. demo

hic. mag. suspicati quam noſſe credendi ſunt.

nes autem rogabant dicentes.

a quas perſecutorum compeſcit. uenimus et gratias agamus.

Duo marcus et lucas dicunt unum quia eorum unus fuit clarior et famoſior pro quo maxime dolebat margio. et quo ſanato fama exiit latior ſicut primum. ita per duos accipe gentes que de duobus filiis noe exierunt. Monumenta autem ſunt corpora per que feditates operum oſtendebant. ſeui. Marcus dicit quod nullus iam demoniacum poterat ligare. lucas ruptis cathenis in deſerto agi. quia gentes nullo uinculo legum poterant cohiberi. unde deterius ſeuiebant in ſe et in aliis nec patuit in eis uia prophetis et ſanctis auctoribus uel per duos iudeos et gentes accipe qui non habitabant in domo. i. in conſcientia ſua: non requieſcebant in monumentis manebant. i. in operibus mortuis delectabantur: nec ſinunt per uiam fidei quam impugnant aliquem tranſire.

Ante tempus. Sciebant enim ſibi futuram in dei iudicio dampnationem. uerba demonum diuerſa relata nichil habent ſcrupuli cum ad unam ſententiam redigi et omnia poſſunt dicta intelligi. nec quod hic pluraliter apud alios ſingulariter. quia et ibi dicitur legio notatur quia multa ſunt demonia. Marcus dicit porcos circa montem lucas in monte fuiſſe. quia de tanto grege alii in monte. alii circa erant. fuerunt enim duo milia ut marcus ait.

Y ſi qui more porci uixerit diabolus in eum poteſtatem non accipit nisi forte ad perdendum.

IX
Vocat

Nota multo minus eos sua potestate nocere hominibz qui nec pecoribz possūt.

Dignior homo bestiis cū pro salutē duorū hominū duo. m̄. porcorū perierūt.

Liberato populo gentiū increduli agunt malos ritus in abditis ceca et profunda curiositate submersi.

B. Prodeuntes ligant ᵹsuetudine ligatos; ᵹtrari quidem et uenerari legem xp̄i. sꝫ nolle pati. unū transire rogant

Quia et quidam principes impiorū et si fugiunt fidem xp̄i tn̄ potentiam eī mirando nuntiare n̄ cessāt

Et inuenerunt hominem ut lucas ait uestitum et sana mente sedere ad pedes ihū.

Rogant eum non de superbia set de humilitate iudicantes se ī dignos sicut petrus fecit et uidua de helya

In ciuitatē. suā. ne putes hanc eē nazareth. q̄r marcus dicit hoc eē factū in capharnaū. set cum nazareth sit in galilea. in qua cū q̄ oppido galilee. sic dicitur eē ī sua ciuitate sicut regnū in tot ciuitatibz constitutū dicitur romana ciuitas ita galea dicitur ciuitas xp̄i in qua ē capharnaū quasi metropolis.

Confide. fili. lucas dicit homo q̄ qui peccasti. ego deus q̄ dimitto et utrumq; dixit ihc̄ qđ uterq; euangelista testatur.

de electis. / In eos dominari sine qui
si eicis nos hinc mitte nos in gre
in immunditia permanserunt.
gem porcorum. et ait illis. Ite. at illi
exeuntes abie
runt in porcos.

Permittit ut sit occasio salutis hominū per interfectionem porcorū.

et ecce magno impetu abiit to
i. ualde.
tus grex per preceps in mare et
mortui sunt in aquis. pastores
autem fugerunt et uenientes ī ciui
tatē nuntiauerunt oīa. et de his
qui demonia habuerant et ecce
tota ciuitas exiit obuiam ihū et
uiso eo rogabant eū ut transiret
a finibz eorum. Et ascendens ihc̄
de tra gerasenorum.
in nauiculam transfretauit. et
non ait in nazareth set galileam intellige.
uenit in ciuitatem suam. et ecce
animam intelectus carnis resolutam.
offerebant ei paraliticum iacentem
in lecto. uidēs
non uerbis
autem ihc̄ fide
recordiam egri.
illorum dixit
paralitico.
Confide fili

Doctores sunt qui sublevant et offerunt xp̄o monendo et intercedendo.

Quantum ualet apud dm̄ fides propria apud quem tc̄ ualuit aliena ut intus et extra sanaret hominē.

V. Iob probat. erudiit paulum. sese manifestat. In ceco. purgat mariam. punit herodem.

humilis dominus filium uocat quem sacerdotes dedignarentur tangere uel modo dimissis peccatis suis filius.

Prius sanatur anima nec gratias agit quod plus desideravit curam corporis.

In hoc innuit se deum quia in prophetis dicit dominus. ego sum qui deleo iniquitates.

Nota infirmitates aliquando contingere propter peccata. et ideo prius dimittuntur ut salus restituatur. Aliquando modis infirmitates contingunt, ut ut uirtus uita per patientiam augeatur ut iob. uel ad custodiam uirtutum ne superbia temptet ut paulo. uel ad corrigenda peccata sicut marie lepra. et huic paralitico. uel ad gloriam dei ut de ceco nato et de lazaro. uel ad initium pene ut herodi. quatenus hic uideatur quod diu inferno sequatur unde duplici contritione contere eos.

remittuntur tibi peccata tua. Et ecce quidam

Cum sit homo quod dei est arrogat sibi.

de scribis dixerunt intra se. Hic

Se deum esse et occultorum cognitione et operum uirtute indicat.

blasphemat. Et cum vidisset Ihesus cogitationes eorum dixit.

Qua potestate cogitationes uestras uideo et peccata possum dimittere.

Ut quid cogitatis mala in cordibus vestris? Quid est facilius

Quod solus deus nouit.

dicere dimittuntur tibi peccata tua. an dicere:

Quod ipsi uident.

Surge et ambula?

uerba Christi uel euangeliste

Quia idem est filius hominis.

Ut autem sciatis quoniam filius hominis habet potestatem dimittendi peccata in terra

Ihesus

tunc ait paralitico. Surge tolle lectum tuum et

Ne christiana fide curatus moreris in perfidia uideatur.

vade in domum tuam. Et surrexit et abiit in domum

Non ad blasphemantes sed ad discipulos uel sunt uerba mathei uel Christi.

Tolle ut quod fuit testimonium infirmitatis sit probatio sanitatis.

Quid facilius? sed quia hoc spirituale non creditis probetur signo uisibili quod non minoris constet esse potentie ut in filio hominis latentem cognoscatis potentiam maiestatis qua potest peccata dimittere ut deus.

Ecce per remissionem penetrationem culpe intellige.

Surge. Surge est animam a carnalibus desideriis abstrahere. lectum tollere est carnem a terrenis desideriis ad uoluntatem spiritus attollere. domum ire est ad paradisum redire uel ad internam sui custodiam ne iterum peccet.

Et surrexit. Magna uirtus ubi sine mora imperium salus comitatur. Unde mirito quod aderant relictis blasphemiis stupentes ad laudem conuertuntur tante maiestatis.

i. hominē tam potentē

sua. Videntes aūt turbe timuerunt et glorificauerunt dm̄

operantem inter homines.

de galilea.

qui dedit potestatem talem hominibꝫ. Et cum transi

Non tam corporeo quam misericordie intuitu.

Vidit hominē. hinc probabilius uidetur qd̄ premissa memoret cum. xii. elegit ante sermonem.

Thelos grece latine uectigal. Mathꝫ hebraice latine donatus qui tm̄ munus gr̄e accepit. Leui additus uel assumptus. quia diuina electio eum assumpsit et n̄uo apostolorum addidit.

Surgens lucas plenius dicit re lictis omnibꝫ secutus ē eum. tam corpore quam mente. n̄ leuitate ductus sꝫ uirtute opm̄ et diuina potentia intus operante etc.

In domo. non dicit cuius. sꝫ lucas exprimit quia fecit ei conuiuiū magnū Leui in domo sua qd̄ congruit. qui enī xp̄m intus recipit pascitur multis delectationibꝫ itaqꝫ domum ingreditur et in eius recumbit affectu.

I. Puplicani. i. pec. u. tertullianus dicit hos fuisse ethnicos dicente scriptura non erit uectigal pēdens ex israel. quod matheus non fuisset iudeus. et ille qui cū phariseo templum ascendit. qd̄ n̄ faceret gentilis. et lucas ait. omnis ppl̄s audiens et puplicani iustificauerunt dm̄ baptizati baptismo iohannis. dn̄s aūt qui uenit ad oues domus israel. qui dixit n̄ ē bonū sumere panem filiorum. et mittere ca. n̄ conuiuaret

iret ihc̄ inde uidit hominem se

primatus lucris inhiantem.

dentem in theloneo matheum

nomine et

a modo.

ait illi. Seque

non lucra.

re me. Et sur

Affecta abrenunciatio et lucra relinquit nec periculū principū timuit quia rationes uectigaliū imperfectas reliquit cupidus sequendi xp̄m

relinquens ut uel.

gens secutus ē eum. Et factū ē

discumbente eo in domo ecce

Et puplica uectigalia exigunt. et qui lucra secularia per negocia sectantur.

multi pupli

cani et pecca

ut ab ipso et spiritu

res uenien

alter pascantur.

tes discum

bebant cū

Matheum. Ceteri propter uerecundiam non appellant eum uulgato nomine set Leui binominis enim fuit. ipse autem ē puplicanū. set nominat ne quis a salute desperet. Ag. Uocationem suā pretermissa hic uidetur recordari qr lucas dicit. xii. apostolos in monte fuisse electos ubi sermo sup dictus fuit.

Ecce mul. pu. bonū presagium ut iam exemplo eius multi conuerterentur. iam post se multos trahit aplūs et doctor gentium futurus.

Humilitas dn̄i eundo ad peccatores in potentia doctrine in conuersione penitentiū ostenditur.

Penitentes exemplo mathei ueniam sperantes. Ut marcus dicit. qui multi sequebantur eum.

Supplicat' errabant quia et se iustos puta bant cum sint sup bi et illos reos cum sint penite ant

At ihc' eam et susceptos penitentes amplius in fide confortat et supbos ad humilita tis et pietatis genu conuo cat

Hos iuuo qr penitendo dant locum gre. set si sanari uultis euntes et ce.

Timentibus de falsa iustitia consilium cor rectionis dat. s. ut p opa mie miam que rant. et nec contemptis pau peribus p sacrificia dm placare confidant. uni et suum mie exem plum dat. non enim et ce. unde tres parabole ad duntur apud lucam de oue et dragma et duobus filiis.

Non ueni. enim. uo. i. nonne nathanael et petrum et andream et alios iustos uoca uit. lucas aptius dicit non. ue. uo. i. set pec. in pniam. uocat ergo iustos dum iustitie dei non fit subiectus sz qui pecca confitentur.

ihu et discipu lis eius. et uide tes phari dice bant discipul' eius. Quare cum ¶ Quos lex dampnat. publicanis et peccatoribus man ducat magr ¶ Qui uos dedi uestr. At ihesus no qr non egere uos puta audiens ait. tis. Non est opus ¶ q gratiam non querunt. ualentibus me dicus sz male habentibus. E ¶ a untes autem temitate uitupationis. ¶ diligentius scripturas i discite quid est quiritc. ¶ testim de pro pheta. misericordiam uo ¶ Sine misericordia lo et non sacri et sine compassione delinqu tium. ¶ mia sequimini sic ficium. Non ueni uocare iu ego.

cum ethnicis cum ad id max cauet ne legem soluere uideatur: qui et discipulis precepit. In uiam gentium ne abieritis. et cetera.

Quare cum. pu. et pec. omnis quo ex lege que tenax iustitie miam non hz. omnes ergo declinauerunt. set ei au ctoritatem nussus filius euangelii gra temparat. prouocat ergo ad pniam peccatores cenis cibus et potus et ablu tio et oia que gessit saluti seruiunt euntes autem. et cetera.

Non est opus. ua. me. medicus est ex ualentes qui ignorantes dei iusticiam suam uolunt constituere. male ha bentes qui conscientia uicti non ex lege sz ex gra querunt iustificari.

In mathei et puplicanorum uocatione fides gentium exprimitur que pri us cetis mundi inhiabant. et nunc spualiter cum dno reficiuntur. p superbia phariseorum inuidia iudeorum de salute gentium. hii enim de ieiunio gloriantur dum puplicani cum dno conuiuantur. qr qui legem sectunt famem cordis patiuntur. set qui uerbum dei recipiunt esurire non poss.

Non enim. ue. uo. i. lucas expressius dicit in pniam. quia quos opibus iustitie deditos inuenit ut natha nael et petrum et andream non ad pniam precedentium mutat. set ad p fectum uite pfectioris uocat. illos uero ad pniam qui prauis generationi bz inuoluti erant. uel non constitu tat q se rectos reputant. qr hii con uincuntur iam non iusti s uidentur. peccatrt

ut mag pitiant peccatori est ut com giant ul no uocat iustos.

Discipuli. Marcus et lucas in hoc narrant quod alii aliqui de hoc quesierunt. unde sciendum hoc a pluribus esse quesitum. tribus causis reprehendendi sunt discipuli iohannis. quia de ieiunio se iactant. et quia calumpniantur quem sciebant a magistro esse predicatum. et iunguntur phariseis quos magister eorum condempnaverat. Spiritualiter discipuli iohannis et phariseorum ieiunant. quia qui opera legis vel traditiones hominum secuntur vel qui vocem christi tantum audit precepti abstinens a bonis ieiunio corde tabescit. Set qui christo adheret reficitur. iohannes vinum et siceram non bibit. quia abstinentia meritum auget cui nulla est potentia nature. Dominus autem qui peccata potest condonare cur a peccatoribus declinaret quos abstinentibus poterat facere iustiores. Ieiunavit christus ne preceptum declinet. manducat cum peccatoribus ut gratiam et potestatem intelligas.

Luctus de absentia sponsi non ante incarnationem defuit in patribus nec post passionem non quamdiu in carne cum discipulis conversatus est. ait. Quamdiu nobiscum est letamur. cum propter peccata recedit tunc incidendus est ieiunii luctus.

Non possunt ieiunio affligi dum eos oportet de sponsi presentia gratulari. spiritualiter ieiunio nondum sunt apti donec me assumpto spiritu sancto sint confirmati.

Et tunc ieiunabunt a mundi amore non solum a cibis spiritualiter ieiunium cum sit pars vite nove

q. falso se iustificantes. dum in hoc sunt q. peccata attendentes.

stos sed peccatores. Tunc accesserunt ad eum discipuli iohannis (q. Duplex interrogatio et plena de superbia) dicentes. Quare nos et pharisei (phariseorum) ieiunamus frequenter. discipuli autem tui non ieiunant. et ait illis ihesus. Numquid possunt filii (q. quos de ecclesia genuit. q. apostoli. q. christi) sponsi lugere quamdiu cum illis est sponsus. Venient autem dies cum auferetur ab eis (q. tempore passionis)

Non possunt. quasi. facturi estis ut lugentes ieiunent quia estis sponsum occisuri.

Ad hic ait lugere marcus et lucas dicunt ieiunare. quia et ipsi postea ieiunabunt non lugebunt.

Numquid. possunt. de utroque luctu vel ieiunio quod est in tribulatione vel gaudio. Reddet. cum ablatus erit sponsus tunc erunt in merore et luctu donec per spiritum sanctum consolatio tribuatur quo dono percepto ieiunium quod fit per leticiam iam renovati in vitam spiritualem (vel [illegible]) celebrabunt. nec solum a cibis sed ab omnibus terrenis.

Lugere hoc verbo exprimitur illud ieiunium quod pertinet ad humilitatem tribulationis. illud autem quod pertinet ad gaudium mentis ad spiritualia suspense et ideo a cibis corporeis alienate sequentibus similitudinibus de panno novo et vino novo significat ostendens quod carnalibus et ob hoc veterem sensum adhuc trahentibus hoc genus ieiunii non congruat. quia dum adhuc in carnales sunt perfectionem nove vite habere non possunt.

ſponſus. et tunc ieiunabunt. Nemo autem immittit commiſſuram panni rudis in veſtimentum vetus. tollit enim plenitudinem eius a veſtimento. et peior ſciſſura fit. Neque mittit vinum novum in utres veteres. alioquin rumpuntur et vinum effunditur et utres peribunt. ſed vinum novum in utres novos mittunt et ambo conſervantur. Hec illo loquente ad eos: ecce princeps unus acceſſit et

ſ. partem. — ſ. veteri ſ. — ſ. quod ſi fit nec rudes mentes hec pati poſſunt — ſ. ipſa doctrina nichil prodeſt — ſ. ipſe mentes pondere preceptorum ſuffocat — ſ. nova miſtia. — ſ. mentibus innovatis — committunt

Si autem hoc ſolum eis importune traditur quibus prevalet vetus conſuetudo cito quod habent aufertur.

Id est perfectio nove vite miſtica que una est dividitur: et veteri fides quam habet aufertur cum perfectio nove debellatur.

Nove vite miſtica non ſunt committenda mentibus nondum innovatis.

Diſtat inter novum vinum et veſtimentum. vino enim reficimur veſte foris tegimur. Veſtis ergo ſunt bona opera que foris agimus. quibus coram hominibus lucemus. Vinum fervor fidei ſpei et caritatis quo in conſpectu in novitate ſenſus intus reformamur.

Doctrine memorie ſubdita mens non eſt ſine fructu.

nondum eis convenit quia pallia dedita ſunt veteri vite.

Nemo autem immittit. etc. Qui carnales nondum fide paſſionis et reſurrectionis ſolidati non poſſunt ſeveriora continentie precepta ſuſtinere ne per auſteritatem etiam fidem perdant. Sunt ergo diſcipuli quibus vetus veſtis cui inconvenienter novus pannus aſſuitur id est aliqua pars doctrine que ad nove vite temperantiam pertinet. quia ſi hoc fiat ipſa doctrina quodammodo ſcinditur: cuius pars de ieiunio ciborum importune traditur: cum illa doceat generale ieiunium ab omnibus voluptatibus cuius pannum id est partem que ad cibos pertinet dicit non oportere hominibus adhuc veteri uſui deditis impertiri. quia et illic videtur: quando conſciſſio fieri et ipſi vetuſtati non convenit.

Neque mittit: eoſdem diſcipulos veteribus utribus comparat quos novo vino id est ſpiritualibus preceptis facilius diſrumpi quam id poſſe continere dicit: ſed quia poſt aſcenſionem accepto ſpiritu ſancto ſunt utres novi. aliter utres veteres ſunt ſcribe et pharisei. pannus novus et vinum novum precepta evangelii que non poſſunt ſuſtinere iudei ne maior ſciſſura fiat cum quibus galathe precepta legis miſcebant in utres veteres vinum novum mittentes. conveniunt autem hec precepta evangelica apoſtolis non hiis qui traditionibus maiorum depravati ſinceritatem preceptorum Chriſti nequeunt cuſtodire.

Ecce princeps archiſynagogus

ſignat moyſen. dr̄ iayrus .i. illuminans uel illuminatus qui accepit uerba uite dare nobis uidens dominum in carne uenturum cadit ad pedes dicens. quod infirmum est dei fortius est hominibus pro filia rogat .i. pro ſynagoga. que ſola lege instructa unica ei erat. que lege et prophetis educata. postquam filios deo generare debuit ſpiritales erroribus. languens in peccatis moritur. prius pro ea patres rogauerunt. tamen magna fides gentium prius impetrauit. ſynagoga in ciuitate legis et in domo in qua unius dei cultus est moritur et ſuſcitatur. hec non in domo non in urbe a qua per legem excludebatur. ſed in itinere per gentem domino ſanatur. ubi et apostolis iudeis oportebat predicare uerbum dei. ſed quoniam illi nos indignos fecerunt conuertamur ad gentes. Secundum marcum et lucam mulier omnem ſubſtantiam in medicos erogauit nec curari potuit. quia quanto magis gentilitas uires naturalis industrie ad philosophos expendit qui recte uiuendi precepta hominibus ſe dare promittebant tanto minus poterat a ſordibus ſuis liberari. ſed ubi celeſtem medicum cognouit ad eum cepit remedium ſperare et querere.

Fimbriam non ueſtem quia non uidit in carne dominum. ſed ſuſcepit per apostolos incarnationis uerbum. beatus qui uel extremam partem uerbi fide tangit.

Credidit dixit tetigit quia his tribus fide uerbo et opere omnis ſalus acquiritur.

Solum iudeum petebat cum expulit gentes dicens. non ſum miſſus niſi ad oues que perierunt et est non quod ſine misericordia eſſet deus uel eius uictimum ſet.

adorabat eum dicens. domine filia mea modo defuncta est. ſed ueni in- *(incarnatus)* pone manum *(miſericordie uel potentie)* ſuper eam et uiuet. Et ſurgens ihesus ſequebatur eum et diſcipuli eius. *(eccleſia generalis)* et ecce mulier que *(carnalium delectationum)* ſanguinis fluxum pa- *(ſuper)* tiebatur .xii. *(habundans uitiis)* annis acceſſit retro et tetigit fim- *(fide)* *(manu)* briam ueſtimenti eius. *(fidei)* dice- *(corde)* bat enim intra ſe. *(credebat ad iuſtitiam)* Si tetigero *(ſi ſuſcepero fidem incarnationis eius)* tantum ueſtimentum eius ſalua ero. *(Ab omni iniquitate mundabor.)*

Marcus et lucas dicunt nomine iayrum archiſynagogum et filiam non mortuam ſed morti proximam. ſed matheus cauſa breuitatis dicit rogaſſe quod conſtat factum eſſe. nec attendit uerba patris. ſed quod cogitauit et uoluit. ita enim deſperabat ut potius uellet reuiuiſcere quam non putabat uiuam inueniri poſſe. utrum quod ergo petitum est ut uel morientem ſaluaret uel mortuam ſuſcitaret.

Ad deuotionem primum reſpiciens uideus *(non illis)* primus *(ſet miſſus)* uerbum *(ad oues)* uite per ſe et per apostolos predicauit.

Salutem uideus paratam ſpe certa precipuit gentilitas.

.xii. annis fluxit ſicut et illa filia creuerat duodecim. quia ex quo ſynagoga cepit deo famulari. cepit gentilitas ydolatria et peccato polluri.

Poſt aſcenſionem.

Quia eum ſequitur.

a iudicio ad iustitiam. Alia quos presciuit et predestinauit hos et uocauit.

et ihesus conuersus et uidens eam dixit.

habe spem. ideo filia. quia fides tua. iam in eo quod

te saluam fecit a culpa.

Confide filia fides tua te saluam

credidisti.

fecit. et salua facta est mulier ex

assumpcis electis gentium fides

illa hora. Et cum uenisset ihesus

christi predicatur in populo iudeorum.

in domum principis et uidisset

tibicines et turbam tumultuan

non fornicata

tem dicebat. recedite. non est enim

post deos alienos.

quod fatuit

mortua puella. sed dormit. et

iudei assensum dare nolentes

deridebant

res ueritati.

eum. et cum

non enim digni erant

eiecta esset

uidere quod non credebant.

turba intra

uit. et tenuit

manum eius.

de morte infidelitatis

et surrexit

quia

puella. et exi

in omnem terram exiuit sonus eorum.

it fama hec

in uniuersam

terram illam.

transire uolente de mundo ad patrem,

Et transe

Dimittite persuasiones. quia quicquid mentiamini de christo electio salua erit.

Et cum eiecta esset. id est cum reprobati essent irrisores intrauit in electorum mentes. moraliter turba curarum eicienda est ut anima resurgat. Secundum lucam eiecta turba nullus adhibetur nisi petrus iacobus et iohannes et pater et mater puelle quia blasphemis et irrisoribus non sunt reuelanda misteria set fidelibus qui honorent unde alibi. iustificata est sapientia a filiis suis.

Transeunte inde. id est de domo principis in suam domum. domus principis synagoga est. sua domus celestis regnum.

post patuit in susceptione.

Confide. credidit utique que petiit. sed inculcat robur et perseueranciam fidei.

Ex illa hora. ex hora dominice aduentus cepit habere salutem.

Tibicines sunt carmen lugubre canentes. hii sunt magistri in errore suo subditos demulcentes et turbam iudeorum aduersus doctrinam christi concitantium.

Vobis mortua est deo autem qui suscitare potest dormit tam in anima quam in corpore. Dicitur. in resuscitando

Alia synagoga leticiam diuine inhabitationis pro infidelitate amisit quasi tibicines et ululantes mortua iacet

Et tenuit. ma. et cetera. nisi prius manus iudeorum que sanguine plene sunt mundate sint a morte non resurgunt. tenuit manum leprosam moysi. carnalia omnia spiritualiter intelligi fecit. moraliter. puella surgat peccati delectationem adhuc corde tectam. fidum opere perpetratam. cuius facilem correctionem dominus ostendit dicendo puelle surge. nam in aliis duobus quos suscitauit aliquam uidetur fecisse moram uel in dicendo uel in expectando ut iuuenis tibi dico surge. pro lazaro fremuit spiritu turbauit se. fleuit. clamauit. per quo sunt deuote sorores. id est sollicite cogitationes. puella iam in domo paucis arbitris surgit et eis ut neminem manifestent precipit. iuuenis extra portam multa turba comitante. lazarus quoque coram

multis. quia puplica noxa puplico eget remedio. leuis leuiora secreta potest deleri penitentia.

Hic de duobus cecis et de muto demoniaco solus matheus ponit. illi autem duo ceci de quibus alii narrant non sunt isti set similis factum est. ita ut si matheus non illius et facti meminisset posset putari quod nunc dictum dictum fuisse de illis. set scire debemus quedam facta esse similia quod ... prolatum cum idem euangelista utraque commemorat. ut si quando talia singula aput singulos inuenimus atque in eis certum quod possit solui non possit occurrat nobis non esse hoc idem factum set aliud simile.

I. sicut fides illuminat mentem ita oculis restituat lucem.

¶ Secundum humanitatem assumptam.

Ute inde ihesu secuti sunt eum duo ceci clamantes et dicentes. Miserere nostri fili dauid

¶ Quem ueram credimus assumpsisse carnem.

¶ Domum in qua tecto illi.

¶ Cum celos ascendisset.

Cum autem uenisset domum

inuauit sancta ecclesia est.

¶ in unitatem fidei conuenerunt.

accesserunt ad eum ceci et dicit

¶ fidem confessio

eis ihesus. Creditis

promat.

quia possum hoc

facere uobis. Dicunt ei. Utique

Aliqui ex iudeis et gentibus qui fuissent sine lumine ueritatis.

duo ceci duo ... sunt ignari et ... et ... et ... donec in perpetuum ... et xpistum cepere

Duo ceci duo populi iudeorum donec xpistum ceperunt sequi.

Non qui nesciens interrogat. set ut fides orando impetret quod ipse uult dare.

¶ confessio oris tactum meretur pietatis.

domine. Tunc tetigit oculos eorum dicens. Secundum fidem

¶ Non tamen in itinere sanati sunt. set postquam uenit domum. i. celos ascendit.

uestram fiat uobis. et aperti sunt oculi eorum et comminatus

¶ exemplum fugiende iactantie. ¶ propter memoriam gratiam

est illis ihesus dicens. Uidete ne quis sciat. Illi autem egressi

non possunt tacere.

diffamauerunt eum in totam terram illam.

Signat gentilem populum uel omne genus hominum. quo ducto per predicationem ad xpistum et ablata ydolatria confessus est xpistum.

Kaboch grece usitatius surdus set tamen indifferenter et surdus et mutus dicitur.

In phariseis infidelitas iudeorum signatur.

¶ predicatores.

Egressis autem illis ecce optulerunt

¶ a confessione fidei. ¶ ydolatrie deditum.

ei hominem mutum demonium

¶ Ablata ydolatria. ¶ Noua aliquid uisu

habentem. Et eiecto demonio lo-

cute se esse contrarium. ¶ In turba nationum confessio.

¶ Confessus est xpistum.

est cutus est mutus et mirate sunt turbe

¶ Quis similis tui in fortibus domine. non propheta non patriarcha.

dicentes. Numquam apparuit sic in israel.

(interlinear: bonam .s. curationem — homo — opera; quia viderant negare non possunt opera calumpniantur; i. in virtute principis)

Pharisei autem dicebant: In principe demoniorum eicit demones. Et circuibat Iesus civitates omnes et castella, docens in synagogis eorum et predicans evangelium regni et curans omnem languorem (i. doctrinam predicationem evangelium; g. i. predicationem que ducit ad regnum; g. ut quibus non persuadebant verba persuadent miracula; g. in populo)

et omnem infirmitatem. (g. clementie miraculum) Videns autem turbas (g. genus humanum) misertus est eis (g. compassus est) quia erant vexati et iacentes (g. per varios errores dominium) sicut oves non habentes pastorem. Tunc dicit discipulis suis: Messis quidem multa (g. predicatores) operarii autem pauci. (g. quia pauci) Rogate ergo dominum messis ut mittat operarios in messem suam.

Et convocatis .xii. discipulis dedit illis potestatem spirituum immundorum ut eicerent eos et curarent omnem languorem et omnem infirmitatem. Duodecim discipulorum nomina sunt hec

Sana securitate torpentes et hoc exercitio doctores qui eos in unitatem unitatis non adduxerant.

Cathologus apostolorum ideo hic ponitur ut preter hos qui pseudo futuri erant excludantur et ut tam

Neque indifferenter predicabat non personas discernens sed salutem credentium querens.

Misertus miseriam unitatis aperiendo et molestias corporales auferendo.

Turba per priores suscipiendo verbum et ferendo fructum apta.

Hii sunt operarii qui mittendi erant et quadrati orbis partes ad fidem trinitatis vocaturi. Que predicatio ut pondus habeat auctoritatis datur eis potestas curandi omnes infirmitates.

Predicatores ad congregandam electorum ecclesiam. Unde dicitur: Non vos me ele. sed e. ele. u. p. gratiam

Et convocatis et cetera. A curatione socrus Petri usque huc continuationem habuerunt talia miracula. Miracula et fuerunt ante sermonem in montem habitum facta. Quod ex electione Mathei que inter ipsa refertur in dubitare hominis. Fuit enim unus de .xii. electis in monte ad apostolatum. Hic autem reddit ad ordinem rei sic gesta est post curatum centurionis servum.

Iero. Rab. Symon .i. obediens qui per peritiam apostolici ordinis vocatur Petrus .i. firmus. Andreas grece virilis quia ut

EX. eligit

rituer ē adhesit. philippus os lampadis qui lumen inuentum predicauit nathanaeli. Bartholomeus filius suspendentis aquas .i. dei. qui mentes doctorum sursum eleuat unde inferius aquas distillat. iacobus supplantator. iohannes dei gratia uel in quo est gratia. quia et ille curam carnis domino uocante supplantauit. et ipsam carnem homo de ercuidante contempsit. iste ob precipui amoris gratiam super pectus domini recubuit. iacobus sane et iohannes, germinum uirtutis et arcium culmen boanerges .i. filii tonitrui ut in euangelio marci scriptum est cognominati sunt. quorum unus e celestibus intonat. In principio erat uerbum. et ambo sepe seorsum ducti et aliquando sonum de nube terrificum audire meruerunt. hic est filius meus dilectus. thomas et matheus. ceteri euangeliste matheum preponunt et prudenter tacent publicanum. iste et se postponit et publicanum dicit. ut ubi habundauit delictum super habundaret et gratia. thomas abyssus uel geminus grece didimus. quia quo ceteris diutius dubitauit eo altius ueritatem resurrectionis agnouit. matheus donatus. iacobus alphei. qui et frater domini. quia filius matertere eius marie. que dicitur maria cleophe. uel quia alpheus cleophas et dictus est. uel eo defuncto post natum iacobum cleophe nupsit. thadeus corculus .i. cordis cultor. alio nomine dicitur iudas frater iacobi fratris domini ut in epistola sua dicit. symon ad differentiam chananeus. a chana uico quod interpretatur zelus. unde et zelotes .i. emulator. iudas scariothes a uico in quo ortus est uel ex

primus symon qui dicitur petrus et andreas frater eius. ... philippus et bartholomeus iacobus zebedei et iohannes frater eius. thomas et matheus publicanus et iacobus alphei et thadeus. Symon chananeus et iudas scariothes qui et tradidit eum. hos xii.

Apostolorum paria iugat et sociat petrum et andream fratres non tam carne quam spiritu. quia ... officio lumen quo intus illustratus est mox fratri inuento propinauit.
coniuncto
quia os lampadis.
suum nomen non ebreum sed grece
quia ad differentiam quia ta
sequitur iacobus alphei.
quia donatus uel assumptus
amaritia predonum.
quia .i. docti.
quia emulator.
quia principaliter.

nomina eorum qui erant credentium in libro uite esse scripta significaretur.

Primus scribitur symon cognomento petrus ad differentiam alterius symonis qui dicitur chananeus a chana uico galilee ubi dominus conuertit aquam in uinum. Uoluit dominus apostolorum principem prius alio nomine uocari ut ex ipsa commutatione nominis sacramenti uirtutis commendaretur. Idem est latine et grece petrus quod syriace cephas nomen deriuatiuum a petra que est christus in quem crediderunt.

Thomas abyssus quia altitudinem uirtutis diuine in resurrectione certa fide penetrauit. uel thomas geminus quod est grece didimus propter dubitatorem in credendo.

Et iudas scariothes. Magnum in nobis exemplum doctrine cum qui omnia nouerat non dubitaret proditorem in discipulum eligere atque apostolum ordinare. hec ut christus consciam non dubiter elige proditorem.

mundicie testem cum sumi

In viam gen. post re-
surrectionem dicit
ite docete omnes gentes
sed hoc ante quia prius
oportet iudeis predica-
ri ne causam haberent non
recipiendi quia ad
gentes apostolos mi-
sit. aliter. ne simus si-
miles hereticis et eis.

Ecce quid debeant
predicare appropinqua-
bit regnum celorum.

Per fidem xpi est regnum
celorum. sicut per peccatum
fit terra. ita iustus
fit celum in quo deus
presidet. unde dicitur
regnum dei intra vos
est.

Ut magnitudi-
nem promissorum
probaret magnitu-
do signorum.

Ecclesia infirmos sta-
tu boni operis confor-
tat mortuos in peccato
vel sine fide suscitat
leprosos variis erro-
ribus aspersos mundat
demones per exorcis-
mos fugat.

Sicut ego sine precio
vobis do talem po-
testatem et vos gra-
tis date [ne] evangelium
gratia corrumpatur.

misit predicare
ihc precipiens eis
et dicens. In
viam gentium
[non contra prius ad extraneos]
ne abieritis. et
[set ad proprios]
in civitates sa-
maritanorum ne
intraveritis. Sed po-
[ut ab eis re-]
tius ite ad oves
[prius ordine ad gentium vo-]
que perierunt
[cationem transeatis.]
domus israel.
euntes autem predica-
te dicentes quia
appropinquabit
regnum celorum.
Infirmos cura-
te mortuos sus-
[hereticos]
citate. leprosos
mundate demo-
nes eicite. gratis
accepistis. gratis

tribu ysachar per sagium dampnati-
onis sue nomen accepit. quia ysachar
qui dicitur merces pretium proditi-
onis insinuat. Scarioth interpretatur
memoria mortis. quia non re-
pente persuasus set diu meditatus
peregit scelus. qui providens inter apo-
stolos eligitur. quia quanta est veritas
quam nec adversarius minister in-
firmat. et ad indicium humane
infirmitatis voluit deseri et perdi-
modestieque tulit. Uno et duo nota-
tum experimuntur ut iugalis socie-
tas approbetur. Hii sunt xii. fi-
lii iacob. xii. principes plebis israel.
xii. fontes in helym reperti. xii. la-
pides in veste sacerdotali. xii. pa-
nes propositionis. duodecim explo-
ratores a moyse missi duodecim
lapides altaris. duodecim lapides
de iordane elevati. xii. boves sub
mari eneo duodecim stelle in coro-
na sponse. xii. fundamenta. xii.
porte civitatis. multis aliis figu-
ris prenotati sunt apti ad dispen-
sanda divina misteria.

Ne iudas qui loculos habebat de
predicta potestate pecuniam
congregare vellet nequitiam
eius supprimit dominus dicens.
gratis accepistis. gratis date. dam-
pnat et hic perfidiam symoniace
heresis.

Duo sunt genera negotiorum. unum
quo emuntur necessaria. aliud ipsa
necessaria [alia] per pecuniam et donis.
illud unde emuntur per pretium. quod
emitur quod ibi reponitur.

Si hec habent videntur non causa

salutis predicare sed lucri datum quod necessaria
cum accipite quantum ad necessitatem
sufficit ut inde securi eternis melius
uacetis.

Dona spiritualia precio uilescunt.

Neque uirgam. Matheus et lucas dicunt
neque uirgam. Marcus non nisi uirgam
quo nomine significatur potestas ac
cipiendi necessaria de qua hic ait: dignus
est op. ci. suo. quia uti possunt nec
tamen inobedientes qui de suo iure
cedunt. Marcus dicit eos calceari
sandaliis uel soleis ut neque pes sit
tectus neque ad terram nudus. id est
nec occultetur euangelium nec terre
nis commodis innitatur. non in duabus
tunicis simpliciter non dupliciter am
bulare. Lucas uero dicit neminem
salutaueritis. ut sub quanta festi
natione iter predicationis pergere
debeant ostendatur. Aliter. pauper
ostenditur sapientia secularis. per
argentum facundia. rethorica.
per pecuniam zone sapientia abscondi
ta per peram honus seculi. per calci
amenta mortuorum opera exempla
ne sua opera per exempla stultorum
negant. Sed secundum terram ingres
surus sensus habeat nudos et a malorum
exemplis alienos. nec debet alicui
presidio carnalis niti. qui salutat
in uia occasione itineris facit non stu
dio optande salutis. hic est qui non
amore eterne patrie sed premiorum
ambitu salutem predicat.

Amb. ibi ma. dat constantie ge
nerale mandatum ut hospitalis
necessitudinis iura custodiant.
So domus eligenda ut mittandi

Quod alios ad con
dare. Nolite
temptum diuitiarum hoc
possidere aurum
tamen.
neque argentum
neque pecuniam
in zonis uestris.
nec ipsa necessaria.
nec cellarium secum ue
hant
non peram in
nil preter
uia. neque duas
indumentum quo con
temptus esse potest.
tunicas neque
nec minima.
calciamenta
baculi auxilium.
neque uirgam
dignus est opera
rius cibo suo.
Quomodo accipient.
In quamcumque
autem ciuitatem
aut castellum in

Prope necessaria amputat
uel ne curent de crastino
quod docent omnia regi a deo.

Unde in passione quando
misi uos sine sacculo
et pera numquid de
fuit uobis aliquid.
at illi dixerunt nichil.

Neque calciamenta. et
plato dicit duas cor
poris summitates non
esse uelandas. nec assue
tam fieri debere mol
litiem capitis et pedum
cum hec habuerint
firmitatem cetera
robustiora sunt.

Ecce quare precipit
nichil ferre. quia omnia
debentur eis.

Dignus ut sciat se
magis accipere gratiam
quam dare.

Testimonio uicinorum
eligendus est hospes ne
eius infamia predi
catio ledatur.

trauerits interrogate quis in ea
non cursitantes per domos.
dignus sit et ibi manete donec
et ad alia migratum.
exeatis. Intrantes autem in domum
pacem hospiti precamini ut sopiantur omnia repug
nantia contra sanitatem.
salutate eam dicentes. pax huic

¶ si fuerint ibi predestinati ad uitam.
domum. Et siquidem fuerit domus
¶ quam optatis.
illa digna ueniet pax uestra super
¶ predicationis
eam. Si autem non fuerit digna: pax ue
merces a deo uobis recompensabitur.
stra ad uos reuertetur. Et qui
¶ obedire
cumque non receperit uos neque au
ire auditu interiori.
dierit sermones uestros exeuntes
foras de domo uel de ciuitate
excutite puluerem de pedibus uestris.

In signum terreni laboris inaniter expensi uel ut ostendatis appetitum terre non esse in affectibus uestris.

Sed sua pena seruabitur in futurum. Uos autem omnem exhibete patientiam.

Quibus lex nature tantum hu... autem et legem littere spreuerunt et deum prophetarum et apostolorum.

Ex discipulis missis facto. Id est sitis mansueti humiles innocentes.

¶ quippe non
Amen dico bis
¶ Quia cui plus com
tolerabilius
missum est plus ab eo
erit terre so
exigitur.
domorum
et gomorreo
rum in die iu
dicii quam illi
ciuitati.

¶ Qui
Ecce ego
elegi qui docui,
mitto uos sicut oues in me
¶ scribarum et phariseorum, ¶ ut uitetis insidias.
dio luporum. Estote ergo pru
¶ ut fidem seruetis. ¶ ut non
dentes sicut serpentes et sim
faciatis mala.
¶ hic aperte
plices sicut columbe. Cauete

hospitii necessitudinisque uiolande causa non suppeditat.

Excutite pul. Ad contestationem terreni laboris quem pro eis inaniter susceperant uel ut ab eis nec ad uictum aliquid acciperant nec terrenum ad querere ab eis ostenderent ut et puluerem de terra eorum sibi non patiantur adherere. Aliter pedes sunt opus et incessus predicationis. Puluis terrena leuitas cogitationis. A qua nec summi doctores possunt esse inmunes dum intendunt curis subditorum. Et qui intinere mundi puluerem legunt. Qui ergo receperunt uerbum ipsi curas doctorum in argumentum uertunt humilitatis. Qui spernunt in ad testimonium dampnationis inflectunt. Et ipse est puluis qui in euangelii contemptores excutere iubetur. Et a quo per bonos auditores euangelizantium pedes iubentur abluti immo per ipsum saluatorem narrantur abluti.

Ecce ego. Congruit illi quod secundum iohannem sicut misit me pater ad passionem. Sic et ego mitto uos non ad mundi gaudia. Sed ad passiones non seruate patientiam quia qui locum predicationis suscipit mala inferre non debet sed tolerare.

Sicut serpentes. Serpentis astutia est quod in toto corpore caput in quo uita est occultat et protegit. Ita et nos periculo corporis caput nostrum quod est christus

custodiamus. uel quod per angustias
se coartans ueteri tunica exutus in
uocatur. sic intrans per angustiam
portam ueterem exuit hominem.

In testimonium. ut inde presi pereant
sine excusatione unde electi exem
plum capiunt uite.

In testimonium illis. lucas. Continget
uobis in testimonium. quia persecu
tio nominis xpi non solum iudeis
et gentibus eorum malitie. set et ipsis
apostolis fit in testimonium sponsorum innocen
tie

Voluntatem uestram pro xpo of
ferre uo loquetur pro se.

uiros dixerit. a persuasionibus hominum,
propriunt eos.
autem ab hominibus. tradent enim uos
uel potiori sine dandus est locus. sub spe corrigendi quia ille
in conciliis et in synagogis suis
locus correctionis est. quasi ad maiorem
flagellabunt uos. et ad presi
audientiam cum per se uobis inferre non possunt. uim.
des et reges ducemini propter
scilicet iudeis qui uos ducunt causa dampnationis.
me in testimonium illis et gen
contra terrores consolatio. quasi dicat. nolite turbari.
tibus. Cum autem tradent uos
de modo proferendi ornate an inornate.
de modo inueniendi.
nolite cogitare quomodo aut
materia dicendi.
quid loquamini. dabitur enim
quia non exigentis uel arte.
uobis in illa hora quid loquamini. non enim uos estis qui
uerba uerba procedunt set ex spiritu sancti gratia. uelut in organis.
loquimini set spiritus patris uestri qui loquitur in uobis.

Tradet autem frater. amorem dolorem con
gerunt mala que ab extraneis in
feruntur maiorem que ab illis
patimur de quorum mentibus presu
mebamus quia cum dampno cor
porum mala nos cruciant amisse
caritatis.

Qui autem perseuerauerit. docet ueritatem lo
ganimitatis et patie non enim ce
pisse uel facere uirtutis est set perficere.
unde cauda hostie iubetur offer
ri. hoc idem lucas exprimit. in
patientia uestra. p. a. u. quia nobis
dominari discimus hoc ipsum in
cipimus possidere quod sumus.

Cum autem persequentur. mistice. Cum uos persequentur
in uno testamento fugite ad alia
uolumina. quia quamuis tenco

Tradet autem frater fratrem in mortem et pater
filium et insur
gent filii in
parentes. et
morte eos af
ficient et eritis
non tamen amici
odio omnibus
quia amatores mundi
hominibus propter nomen meum
sunt inimici dei.
Qui autem perseuerauerit usque
in finem hic saluus erit. Cum autem perse

Adeo crescet persecutorum
rabies ut nullus sit inter
eos affectus quorum diuisa est
fides

Hoc ad illud tempus per
tinet quod dictum est. in uiam
gentium. ne a. quod persecutiones
non debeant timere set
declinare ut tribulatio
nis occasio sit euangelii se
minarium.

Non debetis desistere ſet ad tempus declina re ut alius possitis prodesse.

Non mirum si a quibus fugitis quia consumma tio israel non fiet in fide donec xpistus a mor tuis resurgat.

Beel ipse est deus. zebul .i. musca .i. deus musce pro spurcitia sanguinis immolati. ydolum est accharon. nomine eius spurcissimi ydoli princi pem demoniorum appel lant qui musca dicitur propter immunditiam.

¶ hec est in quo uolo constan tes esse uos.

quitur uos in ci
(ſtam alterius)
uitate ista fu
gite in aliam.
amen dico uo
bis non consummabi
tis ciuitates israel donec ueni
at filius hominis. Non est discipulus
super magistrum nec seruus super dominum
suum. Sufficit discipulo ut sit
¶ prius faciens quam docens.
sicut magister eius. et seruus
¶ qui potius. ¶ cum simulante
sicut dominus. Si patrem
celestia et terrestria.
familias
beelzebul
uocauerunt
¶ quod mirum de famuli
quanto ma
lis.
gis domesti
cos eius. Ne ergo timueritis
¶ hoc ad bonos.
eos. Nichil enim opertum quod
¶ corde. ¶ hoc ad malos quod actu.
non reueletur. et occultum
quod non sciatur. Quod di
¶ in
co uobis in

ten
tiosus sit persecutor ante presidium saluatoris adueniet quam illi concedatur uictoria.

Nec indignemini tolerare quod to lero qui dominus sum faciens que uolo et magister docens quod utile scio.

Perfectio discipuli est non ulcisci iniuriam sicut ego feci.

Si patrem. ostendit calumpnias suas. ut suo exemplo ferant in iurias. unde dixit. sufficit discipulo et cetera.

Beelzebul ydolum apud diuersas gentes uariis nominibus appella tum. Ninus rex assyriorum condi tor niniue post mortem patris sui beli composuit statuam in honorem ipsius. cuique diuinos ho nores iussit persolui ab hominibus ciuitatis simulacri similitudinem caldei suscipientes uocabant beel. ut in daniele legitur. inde pa lestini illud accipientes appella bant baal. moabite uero beel phegor. atque ita per diuersitatem gentium diuersa ei dabantur uocabula. At iudei unius dei cul tores uocabant beelzebul ad de risionem gentilium. baal uir. ze bul musca. i. muscarum uir siue habens muscas.

Ex hoc sententiam uel blasphemias qua ueniet dies cum deus iudicabit occulta hominum. ut et nequitia discoope ritur et uita intentio non soli deo cog nita ab
hominibus sciatur.

Quod dico hec

e in quo uolo uos constantes ee. uel q dico uobis in te. i. dum adhuc in timore estis dicite in lumine. i. in fiducia ueritatis accepto spiritu sancto. et quod in aure. i. quod secreto auditis. predicate super tecta. i. calcato carnis domicilio predicate.

Nolite timere mortem corporis qui mori non potestis sine nutu dei quod in minoribus liquet.

Lucas. Nonne v. passeres ueneunt dipondio. nec multum distat uel duo asse. et v. dipondio. dipondius enim e ex duobus assibus q̄d ae in numeris e unus in pondere as. et q̄d duo hoc dipondius.

Quomodo ergo apte. numquid de bobus cura e deo. sed aliud e cura aliud scientia

Numerati non actu computationis set facultate cognitionis a similitudine pecunie que numeratur ut seruetur. uel magna prudentia dei quod nec parua otiosaque dicta eum lateant.

Sicut timor mortis non debet retrahere. ita nec carnalis affectus.

Vel confitetur quis ihesum ea fide que per dilectionem operatur negat qui preceptis non obedit.

Qui autem negat. negatur a filio aput patrem cui non manifestatur in diuinitatis potentia filius et pater confitetur a filio. apud patrem qui per filium habet accessum aput patrem.

Iohannes. nemo uenit ad patrem nisi per me

misterio. predicate

tenebris dicite in lumine et quod in aure audistis predicate super tecta.

te apte. — puatim. — palam et publice.

et nolite timere eos qui occidunt corpus animam autem non possunt occidere

quia eam deus reddat corpori. — ei secure in timore.

set potius timete eum qui potest et animam et corpus perdere in gehennam. Nonne duo passeres asse ueneunt et unus ex illis non cadet super terram sine patre uestro. Vestri autem et capilli capitis omnes numerati sunt. nolite ergo timere multis passeribus meliores estis uos. Omnis ergo qui confi

mittendo in eterna supplicia. — non moriuntur — sine prudentia quanto magis uos. — sine nutu dei. — ut taceam de massa corporis et minime particule dei prouidentia conseruantur. — quia rationales. quia eterni. — ergo predicate super tecta quia omnis etc.

Super tecta loquitur iuxta morem palestine ubi solent in tectis residere que non sunt cacuminata set equalia. unde lex precipit ut qui nouam domum edificat murum tecti ponat in gyro ne fundatur sanguis in noxius labente aliquo. ergo in tectis predicatur quod cunctis audientibus palam dicitur. i. quod uos cerni dum in paruo uidere loco. in toto mundo dicite.

Omne tuum in eum proice a quo neque capillus perit.

q ore confessio fit ad salutem. q venite. be. p. m.
q ne quis tempore persecutionis sufficere sibi putaret fidem cordis.

tebitur me coram hominibus confitebor et ego eum coram patre
q in consortio sanctorum. q timore. q ubi prodesse debet
meo qui in celis est. Qui autem negaverit me coram homi
nominis mei confessio.
q non perducam ad visionem patris quam perfru
nibus negabo et ego eum coram
untur sancti.
patre meo qui in celis est. Nolite
arbitrari quia veni mittere
pacem in terra. non veni pacem
q ubi dei.
mittere. sed gladium. veni enim

Non ad hoc inter homines veni ut carnales affectus confirmem set spirituali gladio dissecem.

Venientem lucas hic ait erunt v. in domo una divisi. tres in duo et duo in tres dividentur. quomodo ergo v. cum sex personarum nomina subiciat. scilicet patris filii matris filie. socrus et nurus. set mater filii ipsa est socrus uxoris eius. Itemque illa ipsa et in filiam suam et in nurum suam dicitur divisa esse.

q socrus et mater ... sunt ... apposite

Possumus et patrem intelligere diabolum cuius eramus. aliquando filii non natura set imitatione ut videns dominus est. vos ex patre diabolo estis. Set post vocem audivimus monentis obliviscere populum tuum et domum patris tui venit gladius verbi dei separare nos ab invicem et ostendere alium patrem cui dicemus. Pater noster qui es in celis. Mater synagoga. filia primitiva ecclesia. socrus eadem synagoga. nurus ecclesia de gentibus. Sponsus ecclesie filius est dicente apostolo. quorum patres ex quibus Christus secundum carnem. Socrus igitur id est mater sponsi et in filiam divisa est synagoga carnalis quia eam persequi non cessat. set et ipsa in matrem et in socrum divisa est volens recipere circumcisionem ceterasque carnales observantias.

Separare. id est privatos carnis affectus extinguere. Minus quod ita invicem diligun tur ut deo minus serviant. set penitus auferantur. non quod non sint honorandi pater et mater set post deum hic est ordo caritatis.

separare hominem
adversus patrem
suum et filiam
adversus ma
trem suam et nu
rum adversus
socrum suam
q non possunt esse inter
et inimici ho
eos vita pacis inter quos
minis domes
est bellum fidei.
tici eius. Qui
amat patrem
aut matrem
plus quam me non est me dignus

Post dominum amandi sunt domestici. set si utrumque non potest servari odium in suos pietas est in dominum.

Huic religioni pietas non est antepo nenda. quod facit qui quod domino mi nus amandum est plus amat quam deum.

¶ qui spont carnalem affectum, spualibus.
et qui amat filium aut filiã
super me non ẽ dignus. ⁊ q̃ nõ
¶ carnem domando ł
pximo compatiendo.
accipit crucẽ
¶ et hoc intu
suam ⁊ sequi-
itu pietatis. errore ł faciat
tur me non ẽ
dignus me.
Qui inuenit
animã suam perdet illam.
¶ qui ẽ paratus eam pdere
et qui pdiderit animam suã
mori meo. ¶ in futuro.
propter inueniet eam. Qui reci
¶ qm̃ in uobis sum. ¶ quia ñ aliud recipit
pit uos me recipit. ⁊ qui me re
in aplis quam qd̃ ipse ẽ.
cipit. recipit eũ
¶ Qui in me ẽ.
qui me misit.
qui recipit p
¶ pro eo qd̃
pham in nomi
nominatur pha.
ne phete mer
cedem phete
ne et pseudo timeant suscipe
accipiet. ⁊ qui
¶ pro eo qd̃ nominat iustus.
recipit iustum in nõie iusti
mercedem iusti accipiet. ⁊ quicumq; potum dederit uni

Crux duobz modis tollitur uel portatur. cum p abstinentiam corp⁹ affligitur. ł p cpassionẽ pximi affligitur animus.

Noĩe aĩe uita presens designatur.

Hec aduersa timenda sunt. quia quicũq; uit inuenire temporalẽ uitam. eternaliter pdet eam.

Qui recipit uos. cum ad pdicationem mittit es zone tollit. picula non pti menda dicit. affectum subicit religi oni. Unde ergo sumptus austeritatem mandator; spe temperat pmissorũ qui recipit inquit uos ad susceptio nem magror; puocat discipulos. di cit ergo aliquis. ergo ⁊ pseudo pphas. et iudam traditorem suscepimus. hoc dominus preuitans dixit psõas non ẽẽ recipiendas. set nomina et mercede non carere suscipientem licet indignus sit qui suscipitur. non ait mercedem de ppha uel iusto set pphe et iusti mercedem. quia dñs eos sustentat quia alit non possent quod eor; ẽ facere. ⁊ ipse qui in hoc nomine facit non pro eis solum set eorum mercedem habebit.

Ne quis se ab hospitalitate per paupertatem excusaret hoc le ui precepto diluerit.

Minimi sunt qui nich penitus hñt in hoc mundo ⁊ iudices erunt cũ xpo

Nota dm̃ magis ad pium affectũ dantis respicere quam ad quan titatem rei exhibite.

me

Crux semper ẽ portan da ut amor xpi ostendat

Et sequitur. aliquis enim carnem macerat pro inani gloria uel pximo carnaliter cpatitur uel culpe faueat. hic crucẽ ferre uidetur sz dñm ñ qse quitur

hic omnia postponens a

ł uitã tẽpalem et mortẽ expont

me

ł initiũ ł prim apłos hic excip… … necẽa nobis…

Quia xpc in aplis deus autem in xpo. qui aplos recipit. re cipit dm̃. hoc dicit ne aplor; susceptio uilis habeatur. hiis a qbz supra dixit debere sti pendia accipere.

ł et docet pphe nom… ł talis pdicat…

Qui pdicari ñ suscipien tium testio excussi pulueris denuntiauit meritum recipientiũ uel separatũ cmendat

ne dicas decoctę. unde calefieret — p eo qđ noiatur diſcipuli. — ex bono affectu meruit potius quam

ex minimis iſtis calicem aque frigide tantum in nomine diſ-
cipuli amen dico vobis non perdet mercedem ſuam.

ex actu. — ſermones.

Et factum eſt cum conſummaſſet ihc precipiens .xii.
diſcipulis ſuis tranſiit inde ut
doceret et predica-
ret in civitati-
bus eorum. Io-
hannes autem cum
audiſſet in vin- (ne alium a ſe)
culis opera xpi (predicatum putarent. lex ad gratiam evange-)
mittens duos (lii mittit)
de diſcipulis
ſuis ait illis. (hoc dicite. ad paſſionem et mortem.)
Tu es qui ven-
turus es. an alium expectamus. (ceſſent verba loquntur opera.)
(non ad interrogata ſed ad ſcandalum nuntiorum reſpondet.)
et reſpondens ihc ait illis. euntes renuntiate iohi que audi-
(per miracula. per doctrinam evangelii illuminantur.)
ſtis et vidiſtis. ceci vident. claudi ambulant. leproſi
mundantur. ſurdi audiunt. mortui reſurgunt. pau-
(in hec nuntios)
peres evangelizantur. et beatus
(perimit ſicut poſt oſtendetur.)
eſt qui non fuerit

Et cum xpc predicaret et predicationem ſuam variis ſignis confirmaret iohannes eius opera audivit poſitus in vinculis ab herode. Set cum audiſſet mittens duos de diſcipulis ſuis ait illis. tu es qui venturus es et cetera.

Non ait qui venturus es. quaſi dicat: cum ad inferna deſcenſurus ſim debeo te nuntiare inferis qui nuntiavi ſuperis. an conveniat filio dei mori an alium. ad hec ſacramenta miſſurus es.

Qui non fuit ſcan.

Et certe quod docuit predicans iudeis non ſamaritanis non gentibus ut ſecundum promiſſa prius offeratur iudeis ſalutis occaſio.

Iohes interficiendus ab herode interrogat non quia dubitet. qui aliis dixerat. ecce agnus dei. et. qui. t. p. m. qui et vocem patris audierat. hic eſt filius meus. dilectus. ſet ut miſſi videntes ſigna credent. et dominus eius opera xpi fidem facient ne alius xps expectaretur. quod cum iohis diſcipuli adverſus xpm ſuperbirent et aliquid livoris haberent ſupra innotuit. ubi. quare nos et pharisei ieiunamus. et cum iohanni dixerunt magiſter cui teſtimonium dediſti ecce diſcipuli eius baptizant et plures veniunt ad eum. hec omnia eadem de iohanne lucas ponit ſet non eo ordine. ſet ſi quis ordinem rei geſte teneat. non apparet.

Pauperes ſpiritu mitis vel operibus illuminantur ut in predicatione nulla diſtantia ſit inter pauperes et divites.

XI Laudat

Ne turbe iohem liuore motum suspicentur: & ut sciant eum que sisse non sibi set discipulis.

Precursor xpi de xpo certificare uoluit discipulos. quia sensit eos dubitare de precursore. xpc turbas dubitantes ne dubitarent docuit mollem leuem ne putantes.

An uana glia ductus tacita qrit pro dapibz uel uestibz qui locustas uiuit & pilis camelorum induitur.

Ecce qui ponunt puluinaria sub cubito qui uitam peccantium palpant non pungunt.

B. plus qm pphetam quia angle non natura set offitio.

In hoc non pfertur patriarchis et cunctis hominibus set equalis ceteris sanctis ostenditur.

Alia comendatio iohis ostendit.

Qui me non tm uentum pdixit. sz etiam digito demonstrauit.

Vel nouissimus angelus celi melior est quo uis homine. .i. omnis sanctus qui iam e cum deo maior e eo qui adhuc e in mundo. uel ego quem minorem facit mul torum opio in ecta scorum illi platus sum.

A diebz. io. bap. aplos dominus ad oues que pierant domus israel ire iusserat ut ad regnum reduce rentur. set hec pdicatio ad psect

scandalizatus

in me. Illis autem

abeuntibz cep

¶ qui

it ihc dicere ad tur

nesciebant mistium inuito

bas de iohanne.

gationis ei.

quid existis in

deserto uidere.

harundinem

¶ non.

uento agitatam. Set quid existis

uidere. hominem mollibz uestitum.

ecce qui mollibz uestiunt in do

¶ ubi aliquid uenenatur.

mibz regum sunt. Sz quid existis

¶ ponit quod erat.

uidere pphetam. etiam dico uobis &

plus qm pphetam. hic e n de quo

¶ in malachya. ¶ uba patris ad filium. ¶ nuntium.

scriptum est. ecce mitto angelum

¶ manifestationem tuam.

meum ante fatiem tuam qui

¶ p uia reddat t corda auditorum pniam. pdicando bap

preparabit uiam tuam ante

tizando. ¶ ut summam iciturum eius ophendam.

te. amen dico uobis non surre

¶ non uirginis. ¶ et si

xit inter natos mulierum ma

equalis.

ior iohanne bapta. qui a minor

¶ dignitate.

e in regno celorum maior est illo.

qui de diuinitatis po tentia non dubitauit hec non contra iohem qs mox a deo gmendat.

Qui omni uento agi tatur ut leuitate mentis de me ambi gat quem pdicauit.

Nota rigida uita & pdi catio debet declinare mollium palatia que frequentant mollibus induti adulantes.

Regnū celoꝝ duobus
modis hic accipitur.
aut supnū in quo non
dum sumus aut p̄sens
eccl̄a in qua adhuc ui
uimus & iam quodam
modo regnamus.

Omnes &c. pro. n̄ quod
post iohem n̄ fuint
aliqui ut agabus set
quia quicquid p̄dica
uint de domino uati
cinati sunt.

Et si uultis. &c. ut mini
excusabiles sitis. quia
eum non recepistis ipse
ē helyas in uirtute non
in p̄sona. par in uite
seueritate mentis rigo
re p̄cedens xp̄m p̄mum ad
uentū ut ille sc̄dm.

Laudato iohe tulit ad
increpandum illos qui
nec p̄dicatione iohis
moti sunt uel ipsi xp̄i p̄di
cationē despexerunt.

alia ꝯmendatio iohannis.

A diebus autem iohannis bap
tiste usque nunc
regnū celorum
uim patitur
& uiolenti rapi
unt illud. Om
nes enim prophete & — precedentes. — Vsque ad xp̄i tempus osten
ditur quem iohannes ostendit.
lex usque ad io
hem predica
uerunt. — l. prophetauerunt. — et si
uultis recipe
re ipse ē helyas qui
uenturus est.
Qui habet
aures audiendi audiat. Cui autem
— cordis. — quod dixi mistice intelligat.
— Tot monita salutis audientem & non obedientem.
similem estimabo generationē
— Iudaicam.
istam. Similis est pueris sedenti
— huic toti negotio. — quantum ad monitores.
bus in foro qui clamantes coequa
— Vbi lex et uita promittitur; — quantum ad
libus dicunt. Cecinimus uobis &
— monitos.

tium publicanoꝝ & peccatoꝝ ista ē.
qui crediderunt. cetū iohanni apte
re non credentur. xp̄i opa non auc
torizantur quia crux ē scandalo.
iam p̄phia cessat. iam lex explet
xp̄c aliis p̄dicatur. & ab aliis recipi
tur. sui respuunt inimici accipi
unt. Itaque regnū celoꝝ uim patit.

Omnes &c. p.
quicquid
illi dixerunt
de uenturo
locuti sunt. hic
uero ostendit
uenientem.

quia & gl̄ia & inel
patribus debita a
p̄phetis nuntiata
a xp̄o oblata fide
gentiū occupatur
et rapitur. uel a
diebus iohis qui
p̄niam p̄dicauit
qua peccator re
uiuiscit. nū ante. quia lex penam i
tulit. & non p p̄niam iustificauit.
patria celestis uim patitur dum
peccator ad eam q̄ri in alienū locū
initiat p p̄niam. grandis uiolen
tia ē in terra nasci & celū capere
et habere p uirtutē qd per naturam
n̄ possum.

Hoc ē e misticum
et egere intelligentia ostendit
cum subdit: qui habet. au. au.

Iohes talis ac tantus ut dixi et
a deo dignus ut debeat credi. set
uos cui estis assimulandi qui no
luistis credere illi.

Similis ē pu. pueri doctores sc̄ē huius
les sp̄u. forum synagoga l. ip̄a
ierusalem in uita preceptoꝝ dei re
cordabantur coequales ꝯtribules q̄s
solebant exprobrare eo q̄d ad lau
dem dei non assurrexerunt corde
deuoto. membrorū

Cecinimus
agilitate. qd notat

non saltastis. lamentavimus et non planxistis. Venit enim Iohannes neque manducans neque bibens et dicunt demonium habet. Venit filius hominis manducans et bibens et dicunt ecce homo vorax et potator vini publicanorum et peccatorum amicus. et iustificata est sapientia a filiis suis. Tunc cepit exprobrare civitatibus in quibus facte sunt plurime virtutes eius quia non egissent penitentiam. Ve tibi corozaym

saltus. nec per lamenta prophetarum proventuris iam factis vel faciendis ad penitentiam conversi sunt.

Lamentavimus. ut convertimini in toto corde vestro in ieiunio et fletu et planctu et huiusmodi.

Venit enim. sicut tunc ita et nunc utramque viam salutis respuistis. lamentavimus ad Iohannem cecinimus ad Christum.

Nec mirum si duplicem viam salutis contempnunt cum et ieiunium et saturitatem pariter spernunt. Si ieiunium placet cur Iohannes displicet. Si saturitas cur filius hominis.

Filius hominis. cibo et potu letitiam future regni prefigurans et noluistis cum illo gaudere sed calumpniati estis.

Iustificata est. ostendit filios sapientie intelligere nec in abstinendo nec in manducando esse iustitiam. sed inequanimitate tolerandi inopiam et intemperantia non se corrumpendi per habundantiam non est regnum dei esca et potus. quorum non usus sed concupiscentia reprehenditur. in quibusdam libris habetur: Iustificata est sapientia ab operibus suis. quia sapientia non querit vocis testimonium set operum.

Filii sunt quibus pater revelavit que prudentibus abscondit.

Ve tibi corozaym. supra non legitur quod circuibat Ihesus omnes civitates et omnes vicos curans omnem lan

ut dominus exultate deo adiutori nostro iubilate deo Iacob et cetera.

Penitentie lacrimas necteras vobis proposuimus et non adquievistis neque adhuc adquiescetis.

Exemplo abstinentie sue vobis indicens penitentiam et noluistis humiliari cum eo.

Quicquid de me putetis ego tamen dei virtus et dei sapientia iuste intelligor facere ab apostolis.

Quia hactenus iudeos communiter increpuit. nunc nominatim civitates exprobrat. quod frequenter audita doctrina et visis tot signis credere noluerunt quibus non optat mala sed deflet.

Que quondam ministerium dei tenuisti quod fructum gignere debuisti ad quam spirituales venatores missi sunt

In civitatibus gentium quas diabolus venatione in angustia temptationum compleverit. ambrosius

Ve tibi bethsayda. quia si in tyro et sydone facte essent virtutes que facte sunt in vobis

Pro memoria pungentis peccati. pro mortis consideratione.

olim in cilicio et cinere penitentiam egissent. Verumptamen

Set neque facte sunt in eis neque penituerunt.

Sicut minor fuit culpa eius que nuntios veritatis non habuit quam eius que refutavit ita minor pena.

dico vobis tyro et sydoni remissius erit in die iudicii quam vobis. Et tu capharnaum

Non solum corozaym et bethsayde veerit. sed et capharnaum quia si tu exaltata usque in celum et cetera.

Que tunc sunt culpe subiaces.

Numquid usque in celum exaltaberis usque in

Nonne tu es que facta ma hospitii mei signorum et virtutum famosa effecta es et predicatione mea superbissime restitisti.

Pro maioribus suppliciis puniens quia credere noluistis.

Gravem et omnem infirmitatem sanat ingenium et inter alias et in corozaym et bethsayda dominus fecisset virtutes. corozaym interpretatur mysterium meum. bethsayda domus venatoris vel fructuum. set in tyro hec completa modo videmus. quia corozaym et bethsayda presente domino credere noluerunt. tyrus et sydon postea predicantibus apostolis crediderunt adeo devoti ut paulum tyro abeuntem omnes cum uxoribus et liberis usque ad naves prosequerentur. Cur ergo non crediturus predicavit crediturum vitavit. presentes iudicia sunt hec. posuit ut phariseis videre non credere ne tantum phariseis et sacerdotibus persecutionis occasionem daret. et erant tunc qui in corozaym erant vocandi et in tyro qui non erant vocandi. et in tyro qui non erant vocandi nec tamen de contemptu gravius punienda.

Capharnaum interpretatur villa pulcherrima in qua condempnatur prophetia iesusalem cui dicitur iustificata est sodoma soror tua. et te in comparatione tui ista exemplo loth non est correcta. tu filii dei verbis et miraculis semper extitisti ingrata.

infernum descendes. quia si in sodomis facte fuissent virtutes que facte sunt in te forte mansissent usque in hunc

Non contigisset mei subitus si fuisset correctio.

diem. Verumptamen dico vobis quia terre sodomorum remissius erit in die iudicii quam tibi.

minor culpa.

In illo tempore respondens ihesus dixit Confiteor

Cum exprobasset

Gratias ago tibi

Credens tacite obiectioni qui quereret

forte aliqui eorum postea crediderunt

Sodoma interpretatur muta non dicit erit vel erat sed adsertive loquitur more hominum de sui dubitantium.

que ratio quod populus iudaicus unius dei cultor dei filiu in carne uenientem tam obstinatus reiecit quem gentilitas tam p(ro)na recepit.

Ita pat(er). Blandientis affectu loquitur ut inceptum in apostolis beneficium compleatur. hic exemplum humilitatis accipimus ne temere discutere p(re)sumamus superna consilia. de uocatione hor(um) (et) repulsione illor(um). cum enim utrumque contulisset non mox rationem reddidit. set sic deo placitum esse dicit ostendens quia iniustum esse non potest quod iusto placet. in omnibus ergo que exterius disponuntur apte causa rationis est occulte iustitia uoluntatis.

Omnia m(ichi). tra(dita). sunt. tradentem patrem (et) accipientem filium mistice intellige. alioquin si iuxta n(ost)ram fragilitatem accipis cum cepit habere qui accepit incipit (et) non habere qui dedit p(ro)omnia coomnipotentem. nota p(er) tradita filiu cui p(er) naturam o(mn)ia sunt subiecta iure sunt p(ro)pria non data p(er) gratiam. tradita a(utem) omnia n(on) celum et terra (et) cetera que fecit. set hi q(ui) p(er) filium accessum h(abe)nt ad patrem et antea rebelles d(omi)num postea timere ceperunt. tradita a(utem) sunt non alia quam que in filio soli nota sunt patri nota uero soli filio esse que patris sunt atque ita in hoc mutue cognitionis secreto intelligitur non aliud in filio quam quod in patre agnoscibile sit extitisse.

Tollite iugum. Iugum (christi) euangelium est quod iudeos et gentes in una fide coniungit. tollite sup(er) uos. i. in honore habere non subtus ut contempnatis

xxvii. — (con)f(iteor) m(ichi). — Confiteor tibi pat(er) — (con)non pater. — domine celi et terre qui — (con)sacramentu(m) mei — abscondisti — aduentus. (con)scribis et phariseis qui sibi sapientes — hec a sapien — uidentur. — tibus (et) pruden — (con)et hoc p(er) me. — tibus (et) reue — (con)humilibus sp(irit)u. — lasti ea paruulis. Ita pater — (con)ut humilis redeat qui — quoniam sic placitum fuit — superbiendo recessit. (con)reuelasti ea paruulis et hoc p(er) me. — ante te. Omnia tradita sunt — (con)coomnipotens et consubstantialis patri. — michi a patre meo. et nemo — (con)non quod solus. — nouit filium — nisi pater. neque patrem quis — (con)hoc nature. — (con)hoc gratie. — (con)quia — nouit nisi filius. et cui uoluerit — p(er) me habetis accessum ad patrem. — (con)non quod solus. — (con)credendo obediendo. — filius reuelare. Uenite ad me

Mutua cognitio est que est equalitate nature. illa autem tantilla que in nobis est dignatione reuelantis est.

Qui facis celos (et) reli(n)quis in ceteritate uel iniusti tate quos uis uel ad uitam.

Paruulis (et) sapientibus et prudentibus non opponit insipientes (et) hebetes. set paruulos ut probet se tumorem dampnare non acumen.

Ne quis tamen queratur humiles eligat sapientes reprobet.

Et nemo. no(uit). fi(lium). n(isi). pat(er) et est. uo(luerit). p(er). re(uelare). et nemo no(uit). pa(trem). nisi. fi(lius). (et) c(ui). uo(luerit). fi(lius). re(uelare). additumque enim illud subditum refertur. Uerbo enim suo (et) pater se declarat. uerbum seipsum declarat quia mentis n(ost)re lumen est.

q̄ qi uincti. q̄ peccatis t̄ iugo le
gis. q̄ iniustis non tantum honerati
·p.

omnes qui laboratis & honerati estis. & ego reficiam uos. Tol lite iugum meum super uos. et

Discite a me docete uerbo & exemplo ut si tis humiles mentibus mites moribus. humiles ut neminem contempnant mites ut nullum ledant corde. ut quod extra in opere fit et in corde ne lateat serpens in spe columbe.

Item quoniam iugum christi suaue esse supponitur; arcta est uia que ducit ad uitam sed angusta. quia non nisi angusto initio incipitur. processu uero temporis ineffabilis dulcedine dilatatur.

Narrata predicatione et miraculis unius anni ante decollationem iohannis baptiste transit ad ea que facta sunt in alio anno .i. post mortem iohannis quando iam in omnibus christo contradicitur.

Esurientes. quia ut alius euangelista

discite a me quia
q̄ moribus.
mitis sum. et
q̄ mente. q̄ non ficte.
humilis corde
q̄ hic spe & postea re.
et inuenietis
requiem animabus
q̄ euangelium.
uestris. Iugum
q̄ non de
se meum suaue
trahentibus sed dilatato corde credentibus.
q̄ disciplina.
est et honus meum leue. In
illo tempore
q̄ iam datur occasio
abiit ihesus per sata
contradicendi iudeis.
sabbato. dis
cipuli autem eius
esurientes ce
q̄ austera ui
perunt uellere
ta non preparatos sed sim
spicas & man
plices cibos querere. q̄ per
ducare phari

qui laboratis difficultate legis & honerati estis peccatis. & reficiam si iugum tolletis .i. precepta mea. & quid iugo eius suauius. quid honere leuius. probabile fieri abstinere a malo bonum uelle amare. omnis eterna sequi. presentibus non capi nolle alii facere quod pati non uis.

Iugum enim meum. quomodo enim euangelium lege leuius est cum ibi opera & hic concupiscentia dampnatur. sed in lege multa iubentur que apostolus impleri non posse dicit. hic uoluntas queritur que in arbitrio est & que sola sufficere potest et premium habere.

Honus leue. quia illud momentaneum nostre tribulationis eternum pondus glorie operatur in celis.

Abiit ihesus. sata sunt auditores per que discipuli transeunt cum doctores sollicite inspiciunt quomodo unumquemque attrahere possunt. quorum salutem esuriunt spicas uellunt dum singulos homines a terrena intentione retrahunt. fricant dum exemplis uirtutum & a concupiscentia carnis mentes exuunt. grana comedunt dum emendatos in corpus trahiciunt. bene hoc agunt discipuli ante dominum quia necesse est ut precedat sermo doctoris et sic gratia cor illustrabit auditoris sabbato quia hoc agunt spe quietis eterne ad quam & alios inuitant

Alii autem euangeliste addunt

Cap. XII
Sata transit

manibz confricasse. unde & petro dicit. macta et manduca.

Morz. Sabbato dum a turbidis cogitationibz uacare & uidere qm suauis e dominus gaudent. uellunt spicas et terunt cum testimonia assumunt et discutiunt donec in eis medullam dilectionis inueniunt que latebat in littera. Set qui solam litterę superficiem secuntur. nz mentis refectionem norunt necz animaz requiem querunt unde contentio sequitur. at ille dixit illis. et cetera.

In hoc facto ad nichil aliud instruimur nisi ut sabbatum non ad litteram set spiritualiter intelligamus.

Si dd & abimelech non reprehenduntur quorz utercz mandatum legis probabili necessitate transgressus e & hic similis causa famis e cur non idem in apostolis probetur.

Comedit in sabbato quando de mensa tollebantur aliis substitutis. erat & tunc noemenie dies.

Non licet secundum preceptum legis. set quia alia scriptura dicit. misericordiam quam sacrificium. melius fuit hominem de famis periculo liberare quam sacrificium deo offerre. qr hostia deo placens e salus hominum deuastatione frugum non arguunt qr licet per legem inde intrare & edere.

Hic necessitate ostendit uiolari sabbatum ab ipsis qui calumpniantur.

catorz conuisio stultis sabbati defensoribus displicet. set a sabbati domino probatur.

Pharisei autem uidentes dixerunt ei. ¶ aug. nota qd apostoli **Ecce discipuli** litteram sabbati destruunt **tui faciunt quod non licet eis facere sabbatis. At ille dixit eis. Nonne legistis quid fecerit david quando esuriit & qui cum eo erant quomodo intrauit in domum dei & panes propositionis comedit quos non licebat ei edere neque hiis qui cum eo erant nisi solis sacerdotibz. aut non legistis in lege qr sabbatis sacerdotes in templo sabbatum uiolant & sine crimine sunt.** Dico autem

Ostendit

aut uel locum hiesceni habebant per turbis propter nimiam importunitatem

Item psata cum domino ambulant qui diuinis imperiis studentes in scripturarz meditatione delectantur. esuriunt qui in eis panem uite .i. dei amorem inuenire desiderant.

De uinea uel fruge uicini licet edere set non falcem mittere uel foras efferre.

Qd significauit sacerdotalem cibum transiturz in usum populorz. uel qr omnis sacerdotes debemus imitari. uel qd omnes sacerdotes sumus.

Frl.

Dum tauros cedunt

Ostendit

pros crimini dant. & dum unam legem seruant sabbatum destruunt.

Vt ostenderet omnia futuri temporis spem generare adiecit. Si autē sci. i. q̄r deus per gratiam disposuit liberare populū suum et non p̄ exteriores obseruantias non reprehenderetis eos si uetera omittunt.

Causa & discipulos de uiolatione sabbati probabili exemplo excusauerat ipsm uolunt calumpniari ut si non curet crudelitatis uel imbecillitatis. si curet transgressionis arguant.

Significatur humanum genus infecunditate boni operis arefactum per manū ad pomū extensam quam sanauit manus innocens in cruce extensa. bene manus in synagoga erat arida. q̄r ubi maior donū scientie ibi transgressor maiori subiacet culpe.

Dico autē uobis
(q̄ ipse rex dn̄s templi.)
quia templo
(q̄ in hoc loco.)
maior. hic est.
Si autē sciretis
(q̄ Quam)
quid ē misericordiam
(abimelech fecit dum esurientes pauit.)
uolo et non sacrificium numquam condempnassetis
(q̄ i. apostolos.)
innocentes. dn̄s enim est filius hominis & sabbati.
Et cū inde transisset
(q̄ alio sabbato ut lucas ait.)
uenit in synagogam eorum.

Iste homo dicitur cementarius fuisse. q̄r manus cui spiritualis edificium cura commissa fuit arida erat usq; aduentū xp̄i.

et ecce homo manū h̄ns aridam. & interrogabant eū dicentes. Si licet sabbato

nobis. q̄. si figurale templum potuit defendere sacerdotes sibi seruientes tunc spirituale non potest defendere discipulos sibi credentes.

Dominus enim ē. fi. ho. s. Si d̄d pastus et sacerdotes in templi ministerio sabbatum uiolantes sine crimine sunt. quanto magis filius hominis qui uerus rex et sacerdos ē & dn̄s sabbati.

Ipse p̄fectus & non subest ueteri obseruantie & ideo non peccat q̄ ei ordinē seruat.

Duum exemplum datū ē regie potestatis de d̄d. alterum sacerdotalis de hiis qui p̄ ministerium templi sabbatum uiolant ut multo minus ad ipsm p̄tineat crimen spicarum sabbato uulsarum qui uerus ē rex et sacerdotes & dominus sabbati.

Homo ante aduentū xp̄i dexteram habuit languidam quia ab elemosinis torpebat. sinistram sanam. quia sue utilitati intendebat. set ueniente xp̄o dextera sanatur ut sinistra quia qd̄ congregauerat auide modo distribuit caritate. Matheus dicit illos interrogasse. marcus & lucas interrogatos esse. set sciendum quod illi prius interrogauerunt. deinde intelligens cogitationes & accusationes querere querentium constituit in medio sanandum. & interrogauit. q̄d marcus & lucas ait. & tunc illis tacentibus proposuit similitudinem de oue. & conclusit quod licet sabbato benefacere. postremo circumspectis illis eū ita dixit extende.

b

Arguit eos qui legem male int̃pretantur qui dicunt in sabbato a bonis feriandum set a malis tm̃ feriandū ē. unde dicitur: omne opus seruile non non facietis in eo. i. peccm̃ sic̃ eterna requie a malis feriabunt ñ a bonis.

Extende: quia nil plus ualet curationi qm̃ elemosinaꝝ largitas. unde dicitur: non sit manus tua ad accipiendum porrecta. ⁊ ad dandum collecta. quia frustra pro peccatis rogaturus manus ad dm̃ expandit qui has ad pauperes pro posse non extendit.

Liuore pmoti. non enī culpa fuit uel hominem manū extendere uel xpm̃ sanare.

Docti uises uirtutibꝫ psecuntur. indocti opinione eius eiecti a mando secuntur. unde ⁊ curari merent.

Hic mistice nos instruit ne cū aliquid magni fecerimꝰ laudem foris queramus.

Non timore ne proditus occidetur set patiendo uideris ne multa trucidarentur. eius innocentia et mansuetudine.

Quod alibi: requiescet sup eum sps̃ domini. qui cū malediceretur non maledicebat sꝫ sicut ouis. ad occi. ductus. ⁊ ñ. a. os. su.

curare ut accusarent eum. Ipse autem dixit eis.

quis erit ex uobis homo qui habet unam ouem. ⁊ si ceciderit sabbatis in fo

¶ Non animali sꝫ sue auaritie consulens.

ueam nonne tenebit. ⁊ leuabit eam. Quanto magis melior ē oue

¶ quia illa die licet utile sibi facere.

homo. Itaqꝫ licet sabbatis bene

¶ salui.

facere. Tunc ait homini. Extende manū tuam. ⁊ extendit. ⁊ restituta ē sanitati sicut altera. Exe

¶ a lumine recedentes.

untes autem phẽi ⁊ concilium faciebant aduersus ihm̃ quo eum

¶ eoꝝ insidias. ¶ ut homo

pderent. Ihc autem sciens recessit

fugit odientes ⁊ accessit ubi inuenit sequentes.

inde. ⁊ secuti sunt eum multi. et curauit eos omnes. ⁊ p̃cepit eis ne manifestum eum facerent ut adimpleretur qd̃

¶ in psona patris de filio. ¶ quia in forma serui.

dictum est p ysaiam pphãm dicentem. ecce puer meus.

Sabbatis p̃cipue docet et opatur ihesus nō solum pter sabbm̃ set ⁊ propter celebritatem populi conuenientis q̃rens salutē oīm.

Competenti exemplo soluit q̄onem eoꝝ ut eos ostendat sabbatum uiolare ĩ ope cupiditatis qui eū uiolare arguunt in opere caritatis.

¶ ad opus qd nullus alius poterat facere. ¶ Quia ipse solus est agnus innocens sine macula.
¶ redimere genus humanum. ¶ voluntati mee.

electus quem elegi dilectus meus in quo bene complacuit anime

¶ p animam omnis affectus dei monstratur. ¶ non sup dei uerbum set sup dei puerum.
¶ futurum et modo iusta iudicia agit.

mee. ponam spiritum meum super eum. et iudicium gentibus

¶ p. predicationem noui testamenti. ¶ constricte. Qui

nuntiabit non contendet neque clamabit neque aliquis

latam uiam insistunt non audiunt uocem x.

plateis audiet uocem eius. Harundinem quassatam

¶ non mor dampnatam

non confringet

set supportabit.

et linum fumigans non extinguet donec eiciat ad uictoriam iudicium.

¶ Quia non est aliud nomen sub celo in quo oporteat saluari.

et in nomine eius gentes sperabunt. Tunc oblatus est ei demoniacum habens cecus et mutus et curauit eum ita ut loqueretur et uideret et stupebant

¶ conantur mirari eum

dicti et ob miram et beneficia filium dauid predicant.

omnes turbe et dicebant. Numquid hic est filius dd. pharisei autem audientes dixerunt. hic non eicit demonia nisi in beelzebub principe.

Iudeos omni uento cedentes quia ab inuicem discrepando dissipati sunt.

Gentes que naturalis legis fere calore extincto fumus erroris amarissimus et oculis innoxius inuoluit quasi non extinxit sed de parua scintilla in magnum ardorem ignis dei suscitauit.

Harundinem quassatam qui peccanti non porrigit manum nec portat honus fratris. quassatam calamum confringit. et qui modicam fidei scintillam contempnit in paruulis linum fumigans extinguit quod xpc non fecit potius uenit querere quod perierat. patientiam namque seruauit donec iudicium quod in eo agebatur ad uictoriam perueniret et exemplo expulso mundi principe ad regnum rediret in dexteram dei patris sedens donec ponat inimicos sub pedibus.

Tam diu predicatio eius nullis insidiis superata mundo lucet donec in terra iudicium ponat et impleatur. fiat uo. t. s. in ce. et in t.

Tria signa simul facta sunt que et cotidie in conuersione hominum fiunt expulso demone lumen fidei uideant et deum laudent.

In quo nescientes confitentur diuisionem demonum.

Qui sapientes uidentur uel negant uel detrahant quasi non sint opera dei set inmundi spiritus.

Baal musca ob sordes inmolationum

sanguinis deus est Accharon quo nomine vocant principem demoniorum.

Omne regnum. necessaria complexione eos arguit. vel enim Christus in virtute dei demones eicit vel in principe demoniorum. Si in virtute dei frustra calumpniantur. Si in principe demoniorum regnum eius divisum est nec stabit. et ideo a regno eius recedant quod invitat eos, se elegisse dominum in se credunt.

Cui inter se bellum pax est hominum ut iam non habeat in mundo locum.

Et si ego in beel. si expulsio demonum in filiis vestris ideo non demonibus deputatur. quare in me idem opus non habet causam eandem.

Vel ita potius filii. i. apostoli qui bene conscii sibi erant nichil artis ab didicisse. ideo ipsi testes mei iudicii iudicabunt xii. tribus israel.

Ipsi contemptibilia mundi in quibus sancta simplicitas mee virtutis apparet.

Si in spiritu dei. hic lucas ait. in digito dei. digitus dicitur spiritus sanctus pro participatione donorum regnum dei vel se ipsum dicit. unde alibi. medius inter vos stetit quem vos nescitis. vel regnum quod iohannes vel ipse Christus predicavit. penitentiam agite. appropinquabit regnum celorum. est et tercium regnum scripture sacre quod auferetur a iudeis et datur genti facienti fructus eius.

Aut quomodo. potest quis. ostendit ergo dominus per manifestam parabolam

demoniorum. Iesus autem sciens cogitationes eorum dixit eis. Omne regnum

Vel ut sic credent in eum qui cordis occultat videbat.

contra se ipsum divisum desolabitur et omnis civitas vel domus divisa contra se non stabit. Et si

quasi diceret ideo.

Cui inter se bellum pax est hominum ut iam

sathanas satha-nam eicit ad-versus se divi-sus est. quomo-do ergo stabit regnum eius. Et si ego

non habeat in mundo locum. quasi diceret i. non stabit ut iam sit finis mundi.

dei.

in beelzebul eicio demones filii vestri in quo eiciunt. Ideo ipsi iudices vestri erunt. Si autem ego in spiritu dei eicio demones igitur pervenit in vos regnum dei. Aut quomodo potest quisquam intrare in domum

Incipit potestas diaboli destrui ut regnet deus in nobis. Qui si prevaleret divina potestas.

Eadem ratio est civitatis et domus que est regni. civitas ierusalem semper gloriosa. que postquam in Christum et in apostolos exarsit facta divisione excidio decidit.

Exorciste iudeorum qui ad dei nominis invocationem eiciebant demones.

Non potestate set comparatione quia deo tribuunt quod illi beelzebub.

Illa pars si ego in beelzebub eicio demonia ad pluram convenientia producta est modo agitur de altera parte complexionis.

Vel domum i. omnis mundi

partes aplis & eorum succes
sorum ad gutendum distribu
it
Fortis diabolus a quo ne
mo poterat se eruere.

A seductione electorum
compescuit & patere ademit.

Opa mea non possunt
opibz beelzebub compara
ri quia ego congrega
bo ille dispersit.

Qui non mecum .i. q̄ dissi
milia meis opa facit
michi contrarius est.

q mundum qui in maligno po
mum fortis et
situs ē. q homines deceptos.
vasa eius diri
pere. nisi p̄ alliga
uerit fortem. &
q ereptos diabolo p̄ di
tunc domum
uersos gradus ordinat.
illius diripiet
q diabolus.
Qui non est
mecum contra
me est. & qui
q Quia diabolicum ē congregata dispgē
non congregat mecum dispergit
q sci.
Ideo dico vobis omne peccatum
q verbi.

Quod humana fragi
litate contrahitur re
missibile ē. si congre
gatio deseratur non.
cum vero diabolica
obstinatione de dispsi
one ad congregationem
numquam redeitur. peccatum
insolubile iudicatur.

Amb. Et qui scandali
zatus infirmitate car
nis mee purum hoiem
et uoratorem suspicatus
fuerit remissibile erit.

Qui gratiam spc sci qua
penitentia inspiratur
et ad congregationem

et blasphemi
a remittetur
hominum. Spc
ā blasphemi
e non remittet.
et quicumque
uerbum dixerit
ct filium hois
remittetur ei.
Qui autem dixerit

bolam quod non, con cordat in fallaci
operatione cum demonibz sicut
calumpniabantur. sed uirtute
divinitatis homines a demoni
bz liberaret. ideo grande scelus
committebant qui quod dei ē
cognoverant diaboli ē clama
bant. neque possunt concordes
quorum opa divisa sunt. vnde addit.
qui non est mecum. et c.

Ier. Omne peccatum non omnia
peccata omnibz remittuntur
sed his qui in vita penitent.
refutatur hic novatianus
penitentibz eis qui in martiri
o lapsi sunt veniam negans
et orig. omnes veniam con
secuturos post universale iu
dicium transactis licet mul
tis seculis asserens.

Spc autem. b. n. re. qui ma
nifeste opa dei intelligit ut
et de uirtute negare non possit
sed stimulatus invidia ca
lumpniatur. & dicit ē in beel
zebub isti non dimittet. non
quod ei negetur remissio. si
peniteat. sed quia hi blasphe
mus exigentibus meritis suis
malis sicut numquam ad re
missionem ita nec ad penitentiam
perventurus sit. sicut iohs e
vangelista de quibusdam
blasphemie sue merito exceca
tis ait. propterea non poterant
credere quia iterum dixit ysa
ias. excecavit oculos eorum et in
duravit cor eorum ut non vide
ant oculis nec intelligant

corde ꝯ[illegible] cogitant ꝛ ſanem eos. qui ſpiritum
ſanctum non eſſe uel minorem patrem eſſe
credunt ꝛ dicunt. qui autem non ex
inuidia diabolica. ſed ex humana
ignorantia hoc fatentur irremiſſi
bili crimine non tenentur. ſed qui
in ſimilitudine diaboli eſſe conſci
entiam ſuam maieſtatem dei
oppugnat non habet remiſſionem in
eternum. ſicut marcus apte declarat
qui poſito hoc teſtimonio domini ſub
iunxit dicens. quoniam ſpiritum inmundum habet.

Nichil enim medium quin boni arbo
ris bona ſunt opera ꝛ mali mala. co
artat eos hinc inde complexione
et utroque cornu premit. ſi malus eſt
diabolus non facit bona. ſi bona
ſunt non ſunt diaboli.

Utrum autem bonus ſit auctor an
malus. ex fructu cognoſcitur.

Adhuc probat ſuum opus non eſſe
diaboli quia bonum. diabolus uero
malus qui nequit bona facere. quia
ſi diabolus eſt malus bona facere
non poteſt. ſi bona ſunt que uidetis
non eſt diabolus qui ea facit. non enim
poteſt ex malo bonum uel ex bono ma
lum naſci.

Progenies. ut oſtendit eos malam
arborem ꝛ fructus afferre blaſphe
mie. Non enim poteſt de ore uno
procedere niſi malicia que habun
dat in cordis intentione.

Bonus homo. theſaurus cordis inten
tio eſt ex qua deus iudicat opera ut
aliquando maiora minorem. minora
maiorem habeant mercedem. hoc

eſſe ſpiritum ſanctum
bum non remittitur
tur ei. neque in
hoc ſeculo neque

Neque in futuro. quia
ſunt quedam leui
a que ſi in hac ui
ta nondum ſunt re
miſſa poſt mortem
grauant. ſed remit
tuntur ſi digni ſint.

in futuro.

Aut facite ar
borem bonam
et fructum
eius bonum

o:
ueniatur non cognoſcens
impenitenti corde perſeuer
ſerit cum hoc iam non ſit
humanum ſed diabolicum
irremiſſibile erit.

Neque in hoc ſeculo. quedam
enim culpe in hoc ſeculo
laxantur. quedam uero
parue in futuro que quidem
poſt mortem grauant
ſed dimittuntur ſi homo bo
nis actibus in uita ut ibi
dimittantur promeruit

Aut facite ar. bo. in ſtructe
arbor bona christus fructus
predicatio euangelii cu
rationes redemptio ar
bor mala diabolus ꝛ ſim
id est ſcribe ꝛ pharisei ꝛ iam
mali fructus inuidia
de contrario blaſphemi
a hereſis ꝛ huiuſmodi. unde ſequitur.
progenies uiparum. et c.

aut facite arborem malam ꝛ fru
ctum eius malum. Siquidem
filii
ex fructu arbor cognoſcitur. proge
diaboli eius ueneno corrupti. fructus
nies uiperarum quomodo poteſ
ut eſt blaſphemia. arbor mala.
tis bona loqui cum ſitis mali.

ex habundan
tia enim cordis
id est quod cor tum
os loquitur. bonus

Homo ſepe fallitur qui pen
ſat cor ex ore ꝛ opere. ſed deus
opus ꝛ uerba quod nouit
iudicat illi ergo ex ha
bundantia cordis os loquitur
o:

o~ tur. qui scit ex qua intentione exit.

bom quis facit qntu inten

homo de thesau dit.

ro bono pfert bo

ꝗ tm quoqz mali. ꝗ cordis ꝛ uita in manibz lin

na. ꝛ malus de thesauro malo

gue.

profert mala. Dico aut uobis qm

de omni u'bo ocioso quod locuti

fuerint homines reddent rōnem

ꝗ si bona ꝛ bona in

de eo in die iudicii: ex uerbis

tentio.

ꝗ malis.

tuis iustificaberis ꝛ ex uerbis tuis

condempnaberis. Tunc res

ꝗ querentes adhuc calumpniari.

ponderunt ei quidam de scribis ꝛ

pharisei dicentes. Magr' uolu

ꝗ de celo ut alii euange-lista ait.

mus a te signum uidere. Qui

ꝗ malos fructus faciens.

rñdens ait illis. generatio mala

Que dimisso uiro multis amatoribus se copulauerat.

et adultera signu

ꝗ potentia qua

querit ꝛ signum

indigna ē.

Eo magis indigni sunt uenia qui ex lege sunt infideles quo plus fidei ē in his q legem nesci-erunt.

non dabitur ei

ꝗ de profundo non de

nisi signum Io

sublimi passionis n glie.

ione prophete.

ꝗ exponit signum ione. Ut ninuen a subuersio

Sicut enim fuit ionas in uentre

ne liberaret.

ceti tribz diebz et tribus noctibz

remediu. ita ꝛ iudei non deberent despare ueniam si saltem postqm xpc a

in loco uel iudeos ostendit de quali thesauro proferant blasphemiā uel cum supioribz heret qd' sicut bonus homo non potest proferre mala nec malus bona. sic nec xpc mala nec diabolus bōa opa pot' facere.

Si de u'bo otioso reddet homo rō nem in die iudicii quanto mag' uos qui opa sci spc dicitis ē beel zebub.

Od' sine utilitate loquentis di' aut audientis ut de friuolis et de fabulis. scurrilia non sunt otiosa set criminosa.

Tunc rē. quidam calumpnia bantur in beelzebub eicere demo nia quibus huc usqz respondit. alii temptantes signum de celo querebant adhuc inuidentes et locum calumpnie querentes.

Que calumpniaris que uides. quos ꝛ utilitatem sentis. quid facies de his que de celo dices ꝛ magos in egypto signa fecisse de celo.

Signum querit celeste quod in digna ē uidere. discipulis dedit signum de quibz celo ꝛ gloriam eterne beatitudinis p'us in monte figuraliter ꝛ post ueraciter in celum subleuatus ostendit.

Nisi signū. ostendit iudeos ad instar niniuitarum criminosos. ꝛ nisi peniteant subuersioni proxi mos. ꝛ sicut illis ꝛ denuntiantur supplicium ꝛ demonstratur

mortuis resurrexit quomodo ninivite egerunt penitentiam. quia mors christi reconciliatio est mundi. unde sequitur. Sicut fuit io. ionas. i. dolens signum illius est qui dolores nostros portavit. et columba piscis qui devoravit eum in pelago mors quam passus est christus in mundo. sicut erectus in arida sic surrexit in gloria. tribus diebus more antiquorum qui diem cum nocte precedente computabant partem diei qua sepultus cum preterita nocte pro nocte ac die accipe. hoc est pro toto die per synodochen sabbati noctem et diem integre accipe. noctem dominicam cum eodem die illucescente partem pro toto. et ita habes tres dies et tres noctes. primi dies propter futurum hominis lapsum a luce in noctem isti propter hominis reparationem a tenebris ad lucem computantur.

Qui vos non estis similes ninivitis vel regine austri. quia me predicante penitentiam non penituistis et me docente sapientiam non didicistis. sed estis similes homini a quo diabolus exclusus tamen eum ingredit.

Explorat corda fidelium a mollicie fluxe cogitationis purgata si quos gressus ubi figere possit quod quia nequit ab humida recedit.

Distat inter opera mea que polluta mundo et sathane qui munda gravius contaminat.

Sub umbra dormit in secreto calami et locis humentibus un

sic erit filius hominis in corde ter
(gloss: mundum redempturus. | in sepulcro.)

re tribus diebus et tribus noctibus
(gloss: synodoche.)

Viri ninivi
(gloss: Qui sunt assyrii gens incredula.)

te surgent in
(gloss: in communi omnium)

iuditio cum
(gloss: resurrectione)

generatione
(gloss: que est populus dei.)

ista et condemp
(gloss: Non potestate)

nabunt eam
(gloss: sed comparatione.)

quia penitentiam

egerunt
(gloss: non videntes signa.)

in predicatione ione. et ecce plus
(gloss: paucis | diebus etc. | commonens me. | quia tanta signa facio in medio terre.)

quam iona hic. regina austri
(gloss: quod dei sapientia sibi loquente non modo non audit sed blasphemat. | que plus dei.)

surget in iuditio cum generatio

ne ista et condempnabit eam
(gloss: opinione sexus minoris.)

quia venit a finibus terre au
(gloss: Cum magna difficultate imperio relicto.)

dire sapientiam salomonis et
(gloss: quem fama noviat.)

ecce plus quam salo
(gloss: inter)

mon hic. Cum autem
(gloss: vos.)

autem immundus spiritus ex

ierit ab homine
(gloss: in baptismo. | heretico et catholico)

Femine speciosa significat gentilitatem quam christus amavit fedam ut pulcram faceret.

Ninivitis et regina austri fides ecclesie significatur que non minus per penitentiam quam per sapientiam quam per industriam discende sapientie deo conciliatur. due enim partes sunt ecclesie que peccare desistit. penitentia enim peccatum abolet. sapientia cavet.

Non tantum gens ninivitarum condempnabit eam sed etiam regina.

Inter vos est maior iona et salomone sed diabolus ad vos reversus

[gloss:] ſuo dominatur. | [interlinear:] ſolito malo.

ambulat per loca aridа querens requiem. et non inueniens. [interlinear: quia per malitiam uacat.] Tunc dicit reuertar in domum meam unde exiui. [interlinear: per uirtutem sacramenti. / a bonis per negligentiam. / per baptismum a uitiis] et ueniens inuenit eam uacantem scopis munda tam et ornatam. [interlinear: simulatis uirtutibus.] tunc uadit et aſſumit vii. alios ſpiritus nequiores ſe et intrantes habitant ibi et fiunt nouiſſima hominis illius peiora prioribus. [interlinear: Quo tendit hec parabola exponit.] Sic erit et generationi huic peſſime. [interlinear: Iudee.] [interlinear: adhuc dum occupatus est officio predicandi.] adhuc eo loquente ad turbas. ecce mater eius et fratres eius [interlinear: id est conſobrini more ueteris ſcripture.] ſtabant querentes loqui ei. Dixit autem ei quidam. Ecce mater tua et [interlinear: ſpiritus eius ſunt proximos dicit.]

Vii. uitia. que vii. ſpiritus uirtutum nunc ſunt uitiorum.

Septem uitia. vii. demonia. vii. ſpiritibus contraria. ſpiritui ſapientie et intellectus et cetera.

Melius est etiam uitam uiam non cognouiſſe quam poſt agnitam retro ire.

Quia faciunt ad quod redeunt deteriores quam prius erant.

Inſidioſe uitium ſpiritualis operi carnem prefe rat. et ideo ſe noſſe diſſimulat matrem et proximos per cognationem ſed per

ora tenebroſa conſcientia. calamus fons nitidus ſcius uacuus ſimulator. locus humidus laſciua mollis que mens est.

Vniuerſa uitia que menti uel hereſis uel cupiditas arripuit in ima omnium uitiorum proſternit.

Vii. uitia. vii. uirtutibus principalibus ſunt contraria. nequiores. quia non modo ſunt uitia. ſed et bona ſimulant. quanto magis nequiores tanto calidiores. vii. quia tot erant gentes cum chriſto preſtinate.

Sic erit generatio. quod de uno baptizato dixit hoc in hac tota gente fit. inmundus ſpiritus a iudeis exiuit quando legem acceperunt. ambulauit ad gentes que cum poſtea crederent domino non inuento meis loco dixit. reuertar in domum meam unde exiui. id est in iudeos uacantes preſidio dei et angelorum ornatos ſuperfluis obſeruationibus addiuntur vii. quia multo maiore numero demonum poſſidentur. blaſphemantes ihesum quam in egipto poſſeſſi fuerunt contra. vii. ſpiritus uirtutum est numerus uitiorum.

Ecce ma. t. et fr. t. mystice mater et fratres populus iudeorum est qui ihesu intus docente non poſſunt intrare. quia ſpiritualiter eius uerba intelligere negligunt. ſet turba gentilis confluens interna mistica

capit. nec ipi foris stantes agnoscu
ntur parentes. quomodo ergo agnosce
mus si foris hic stamus. foris stant
cognati. tunc iudei spualem intel
lectum non querentes in littera
se texerunt. 7 xpm potius ad docen
da carnalia cogunt exire qui ipsi
ad discenda spualia consentiant
intrare. set ihc eos non cognoscit
quia in carnalibz eis non 9sensit.

Hii sunt mater mea qui me in
credentium cordibz generant. hii
sunt fres qui faciunt opa pris mei.

In illo die. p hoc indicat hoc gestu
consequenter nisi forte dies ponat
pro tempore more scripture. matt
eundem tenet ordinem lucas in
alium transit 7
nec repugnat huic
non solum facta
et dca domini 7
itinera 7 loca ple
na sunt sacramentis. post smone
domini in domo ubi demoniu hre
dictus ē. exiit ad mare 7 docet. q2
relicta pfida iudea que domus
dni fuit ad gentes tumidis ama
risq2 fluctibz similes colligendas
p apostolos transiit. 7 exterius inter
na contulit. ad que iudei non inte
uenerunt foris in littera fixi.

Frater 7 soror credendo mat predicando.

XIII a

Post enigma

Turba ē in litore. hii sunt qui nup
audire uenerunt qui 7 a fluctibus
amaris secreti sunt. nec dum celesti
bz misteriis que desidant imbuti cu
cum xpo ascendunt in nauim.

Locutus ē m. quia turba non uni

fres tui foris stant querentes te.
at ipse rndens dicenti sibi ait. Que
ē mater mea 7 qui sunt fres mei.

Fres domini sunt conso
brini eius filii marie ma
tertere eius que dicitur
mater iacobi minoris
et ioseph. iude 7 symonis.

Non recusat obsequia
matris set pfert misteria
patris. fres non 9temp
nit. set opus spuale p
fert cognationi ut nos
carni spm pferamus
unde qui amat. pa. aut.
matrem. plus qm me
non est me dignus.

et extendens ma
nu in discipu
los suos dixit. ecce mat mea 7 fres
mei. quicumq2 enim fecit uoluntatē
patris mei qui in celis ē ipe meus
pro utroq2 sexu.
fr et soror 7 mater ē. In illo die
uideor.
exiens ihc de domo sedebat secus
gentium. ad pdicationem eius. p aplos factam.
mare. 7 congregate sunt ad eu
turbe multe i
ta ut in nauiculā
ascendens sedēt
et omnis turba stabat in littore
similitudinibz.
et locutus ē multa in parabolis
de sinu patris in mundo
uel domo iudeorum parte
assumpta ad gentes.
dicens. ecce exiit

Etiam in medio creden
tium edificandam qm
gra sua illustrat. 7 in
quam mansionem
sibi consecrat.

Non omnia. quedam enim
aperte ut p ea ad obscu
ra prouocentur.

Per se et per suos seminat.

Qui seminat ipse est Christus qui verbum veritatis quod apud patrem vidit hominibus per se vel per suos seminat.

Hii sunt qui nec predicatione compunguntur nec bene agere incipiunt.

Quia dulcedine tantum auditi verbi et promissionis ad horam delectantur: set radicem non figunt.

qui seminat seminare semen suum. et dum seminat

¶ semina.

quedam ceciderunt secus viam et venerunt volucres

¶ rapuerunt.

celi et comederunt ea. alia autem ceciderunt

¶ Induritia protervie mentis.

in petrosa ubi non

¶ impersonaliter. ¶ levitatem anime obedientis et probate.

habebant terram multam et continuo exorta sunt quia non habebant

¶ fervore persecutionis.

altitudinem terre. Sole autem

¶ per impatientiam. ¶ quia verbum non heserat

orto estuaverunt et quia non habe

firmiter ¶ vigorem fidei perdiderunt.

bant radicem aruerunt. alia autem ce

¶ In corda divitiarum ambitione sollicita.

¶ Cum fidem sancte trinitatis insinuat.

ciderunt in spinas et creverunt spi

¶ Multiplicate sunt divitie. ¶ Occupaverunt mentem ut fructus spiritualis in ea perficere

ne et suffocaverunt ea. alia vero

non possit. ¶ fidelem et devotam conscientiam.

ceciderunt in terram bonam. et

¶ Cum omnia eternitatis

dederunt fructum aliud centesi

intentione facere nos docet.

mum aliud sexagesimum aliud

¶ quia hoc institutum est

tricesimum. qui habet aures audi

est sententie secundum diversas voluntatum loquitur eis multis parabolis. ut iuxta varias voluntates varias disciplinas reciperent.

Secus viam. Via est mens malarum cogitationum sedulo meatu trita et arefacta ubi dupliciter perit semen. quia et transitu cogitationum conculcatur ut lucas ait. et a volucribus rapitur demones volucres dicuntur seu quia celestis spiritualisque nature seu quia per aera volitant.

Petrosa cito queunt germinare set non figitur radix quia non est alta terra. id est quia parum ingenio de sidere calescant et multum durant. in hac expositione dominum dicimus quia res non semper in eadem significatione ponuntur. nec petra hic pro duritia terra pro levitate mentis. sol pro fervore persecutionis cum sol alibi in bono accipiatur. fulgebunt iusti sicut sol. et petram fundamento pro fortitudine fidei et terra pro terrenis cogitationibus

Altitudo terre est probitas animi disciplinis celestibus erudi ti et in temptationibus probati.

Cum perfectione bone operationis docet.

Quia in senario numero mundi ornatus expletus est. per hunc bona operatio designatur.

Interiores sensus audiendi. obe

diendi. faciendiq3. Quo atte dunt cum ihc in navi sederet s3 forte intelligendum e quod dudum cu ipso navem ascenderunt et ibi stantes querunt.

Quia vobis. da. e. nota non solum verba domini set et facta parabola e. i. signa mistica rerum que non intelligebant multi qui foris erant t. fe.

Qui enim h3t dabitr ei. hoc e. aplis habentib3 fidem siquid minus h3t supplebitur eis. iudeis qui non credunt in filiu dei & siquid boni p naturam habent tolletur eis. nam nichil sapient possunt intellige qui caput non habent scientie.

In parabolis dr. qd ex deo excecati fr. et sententie domini p parabolas eis occultate sunt. ut post salubrius convterentur. nam quia obscure dca non intellexerunt io non crediderunt in eum. & sic crucifixerunt. et si post resurrectione miraculis territi maioris criminis reatu compuncti sunt. unde accepta indulgentia ampliori flagrant dilectione. set iohannes hunc locum ita dixit. propterea non poterant quia itm dixit ysaias. excecavit oculos eorum ut non videant. ubi aperte dicit non io fcam excecationem ut ea commoniti & dolentes se non intelligere quererent aliquando non enim hoc possent nisi hoc crederent. s3 potius io excecati ut non crederent qd aliis peccatis meruerunt.

Mens e oculus qr naturali vigore ad intelligendu aliquid dirigitur auris quia alio docente discit.

vel audientes.

endi audiat. Et accedentes discipuli dixerunt ei. Quare in parabolis loqueris

p enig mata.

eis. qui respondens ait illis. quia vobis datu e nosse misterium regni celorum. illis autem non est datum. qui enim habet dabitur ei & habundabit. Qui autem non habet id quod videtur hre auferetur ab eo. Ideo in parabolis loquor eis quia videntes non vident et audientes n audiunt neque intelligunt ut adimpleretur in eis prophia ysaie

abdita scrip turarum.

Qui clausis sensibus n curant.

amorem ubi. etiam. naturali ingenii vel studio litterarum

vide se psumentes ingenio suo. privantur spuali intellectu.

foris.

intus. expositionem littere & si expo natur eis.

Solis & utris sequacib3 qui a me intraverunt non his qui foris fe.

Vos vobis intendite. quia qui habet sibi amorem dabitr ei sensus intelligendi.

Auferet. nulla vere sapie dulcedine gaudebit

Nunc reddit apostolis causam quare loquitur in parabolis turbis

Sicut avar multas habet opes & nullas quia inutiles sunt ei.

Hec de turbis prophata sunt qui stant in litore & dnu n merentur audire sermonem.

g oculo corporis.

dicentis. auditu audietis. et non intelligetis. et uidentes

g oculo mentis. g habundantia ma litie. g iudeorum

uidebitis. et non uidebitis. Incrassatum est enim cor po

g uel eius. g quia ingratitate susceperunt uba domini. g strictum mentis p inuidiam au

puli huius et auribus grauiter audierunt et oculos

recunt.

ſuos clauſerunt neqn do uideant oculis et auribus audiant et corde intelligant

g ad penitentiam.

et conuertantur. et

g reddam innocentes. g non scribas.

ſanem eos. Uestri autem beati

g interiores. g interiores.

oculi qui uident. et aures ueſtre

g obedientes. g p fidem qd aliquando uisuri sunt

que audiunt. amen quippe

p speciem. g lucas uiros re ges

dico uobis quia multi prophete

dicit. qr motus suos bene regunt.

et iusti cupierunt uidere que

uos. g in psentia ui detis.

et non uidetis. uiderunt et audire que

uos auditis. et non audierunt.

g quia uobis datum e nosse mist. uos. reg. dei. g primam

Uos ergo audite parabolam

parabolam exponit ut idem attendant in ceteris.

ſeminatis. Omnis qui audit

g p qd perueniuntur regnum.

uerbum regni

g i. ad actum non pducit.

et non intelli

g t diabolus.

git uenit malus. et rapit

qd ſeminatum e in corde

Nequando. ideo quia oculos et aures aperire noluerunt non meruerunt aliquando conuerti quod tamen eis misericorditer factum est.

Oculos ſuos. i. ipsi sibi causa fuerunt ut deus eis oculos clauderet. alius enim euangelista dicit excecauit oculos eorum. sed utrumque ut numquam uideant an uero ne uel sic aliquando uideant cecitate sua sibi displicentes. et ex hoc humiliati ut pie querant deum.

Non ad horam sed cum tanta mentis impenitudine ut numquam conuertantur ad fidem.

Uere beati quia hec presentialiter uidere et audire meruerunt qd nullus priorum quantumuis iusti meruit quamuis multum desiderauit

Nisi a longe per aliquas species uisionum. uos autem in psentia conuersantes. et que uultis interrogantes.

Aug. sup gen. ad litteram. li. viii. Inde quod narrauit euangelista uel factum est dominum s. talia locutum fuisse. ipsius autem domini narratio parabola fuit de qua numquam exigitur. ut et ad litteram facta monstrarentur que sermone proferuntur. xpistus est lapis unctus a iacob et lapis reprobatus ab edificantibus qui factus est in caput anguli. sed illud et in rebus gestis factum est. hoc autem in figuris tantum predictum. illud quippe scribit narra

Exponit non secundum singula set summam sententie.

Ut meatus cogitationum uerbum aboleret ne quicquam boni susciperet.

toꝛ rex ꝑtitaꝝ. hoc pro nuntiatoꝛ tinun̄ figaꝝ

Sup̄ petram ⁊ in ſpinis ſeminantur qui bene accipiunt ſet uel adūſa terrendo uel pſpa blandiendo retardant eos ne proficiant.

Diſtat ⁊ inter hunc et eum qui multis penis compellitur negare xp̄m.

Diuitiis iungit̄ ſollicitudo cuſtodie que affligit ⁊ uoluptas que af fluere facit.

Quia dum bonū deſidium ad coꝛ intrare non ſinit q̄i aditum uitalis flatus claud̄.

Aliud triceſimū. triginta refertur ad nuptias. lx. ad uiduas t. qui iam ē in dextera ad uirginitatē uel. c. qui transfertur ad dextam ſignificat eternam beatitudinem. Siquidem. xxx. ⁊ lx. continentur in leua. ſet c. tranſit ad dextam. quamuis enim magna ſit fides que cognitionem dei reuelat magna tn̄ ſunt opa quibȝ fides ne ſit ocioſa conſummat̄. tn̄ ambo in hac uita ſunt neccia. ꝑmiū uero fidei ⁊ opationis in futuro ſpatur: uel bona terra fert fructum. c. cōtiū. uel ꝑ ſocietatē uite. l' ɔtemptū mortis. lx. uirginū

nulla fide ⁊ nulla ſalutē

eius. hic ē qui ſeminatus ē ſecus uiam.

occone utilitatis capit. — induſtriam preue mentis.

qui autem ſeminatus ē ſupra petram

ad tempus. — quia et utilitatē probauit

hic uerbum audit. ⁊ continuo cum gau

et deſidium guſtauit. — cepit ſet non pſeuauit.

dio ſuſcipit illud. non habet autem in

ſe radicem ſȝ ē temporalis. facta aūt tri

in loco ſuo. — de loco ad locum. — fidei.

bulatione. ⁊ pſecutione ꝓpter ūbum ⁊

tranquillitatem mentis — potē.

continuo ſcandalizatur. Qui aūt ſeminatus ē in ſpinis. hic ē qui ūbum audit et

ſpes adquirendi timoꝛ pdendi. — eue

ſollicitudo ſeculi iſtius ⁊ fallatia diui

promittunt qd̄ non dant.

tiaꝝ ſuffocat ūbum. ⁊ ſine fructu efficit̄

fidelem ⁊ deuotam conſcientiam.

Qui in terram bonam ſeminatus ē. hic ē

foris. — intus edificatur. — bonū opus pducit ad

audit ūbum ⁊ intelligit ⁊ fructum af

maturitatem. — Tres differentie in bona terra ſunt

fert. ⁊ facit quidem aliud centeſimum

tres fuerunt in mala.

aliud aūt ſexageſimū. Porro

aliud triceſimū. aliam pabolā

ſedens in naui.

ꝓpoſuit eis dicens. Simile fc̄m ē reg

eccl̄ia.

num celoꝝ

homini qui

ſeminauit

Docet bonam uoluntatē et cautelam ⁊ patiam ⁊ diſtretionem ⁊ longanimitatem ⁊ iuſtitiam.

Qui diues patfamilias inuitatos reficit diuſis cibis ut unuſqꝰqꝫ ſecd̄m naturam ſtomachi ſui alimēta uaria ſuſciperet. ita et dixit aliam ⁊ ū aliam

ut plures sequi intelligantur. hec parabola exponitur dominus sic turbis domini rogantibus discipulis exponit.

bonum semen i. verbum **in agro suo** i. cautelam **cum autem** admonet

Bonum non seminat nisi bonus qui semen bone voluntatis ad bona opera studet perducere.

i. in heresia torperent. **dormirent homines venit inimicus eius** i. diabolus. i. sedente nomine christi heretici promiserunt electis **et superseminavit zizania in medio tritici** i. pro fide **et abiit. cum autem crevisset** i. bone spei opera monstraret. i. manifeste **herba et fructum fecisset tunc** manifestaverunt se hereticorum dogmata **apparuerunt et zizania. accedentes** i. custodes messis **autem servi patrisfamilias** servientes **dixerunt: Domine nonne bonum semen seminasti in agro tuo. Unde ergo habet zizania? Et ait illis: Inimicus homo hoc fecit. Servi autem dixerunt** i. ut ex communicent eos. i. et cetera **ei. Vis imus et colligimus ea? Et ait:** discretio **non. ne forte colligentes zizania eradicetis simul cum eis et triticum.**

Ne forte hic datur locus penitentie et monemur non cito amputare quia qui hodie errat forsan cras defendet veritatem. si ergo modo avellerentur triticum quod futurum erat eradicaretur. vel necesse est ut mali permixti sint bonis per quos exercentur.

ipse otium vitius quia non pugnant contra consuetudinem carnis. solet enim concedi contrarium sexagenariis post militiam. tricesimum coniugatorum qui hec est etas preparatum a huius est maior conflictus ne libidine superetur.

Homines qui ad tutelam sunt deputati. i. prelati esse vel tum dormitationem mortis acceperunt apostoli.

Que non de semine tritici palee non sunt. hi qui et si non vita fide sunt ecclesia.

Abiit. i. latuit et occultissimus factus est.

Cum autem et cetera. quia tum spiritualis esse cepit tunc iudicat omnia et ideo ei apparent errores. sed donec maturescat qui herba est potest eum movere quia sub nomine christi sunt tot heresies unde dicunt. unde ergo habet zizania.

Vis imus et colligimus. cum spiritualis homo audit hoc esse a diabolo qui nichil valet contra auctoritatem dei potest et voluntas subornari ut tales auferat de mundo si facultatem habet sed consulit iustitiam dei an facere debeat. et an deus velit hoc esse officium hominum. sed veritas videt non posse hominem in hac vita qualis futurus sit quo modo errat vel quid error eius bonis conferat et ideo non esse tollendos.

Aug. ait. multitudo non est excommunicanda nec princeps populi.

Esse patiam non et audito dolore exarsit iram nec mox ulcisci voluit et nos lesi patienter feramus.

lendos ne boni inficiantur qui forte ficti sunt. uel ne bonis obsit quibus prosunt. tunc uero oportune fieri cum iam non est tempus commutande uite uel proficiendi aliis et tunc non ab hominibus set ab angelis dicit fieri.

antur uel quorum comparatione incitantur ad melius. quibus sublatis altitudo caritatis marcescit quod est eradicari.

Sinite utraque. hoc uidetur contrarium illi apostolico. auferte malum a uobis set sicut inter lolium et triticum quamdiu. herba est parum distat. ita monet dominus ne de ambiguo iudicemus quia dominus in die iudicii non suspitiose sed manifeste dampnabit.

In hac uita non est alligatio. alioquin non tot ab errore resipiscerent.

Sic et tu ne reddas uicem malis ut scandalizes bonos set patere.

Non in unum fascem. quia pro modo prauitatis unusquisque punietur.

In patiendo iustitiam meditemur. in iudicando patiam non negligamus.

Regnum celorum predicatio est euangelii de qua alibi. auferetur a uobis regnum dei et dabitur genti facienti fructus eius. et noticia scripturarum grano. sinapis comparatur pro feruore fidei uel quia uenena dicitur expellere. id est omnia dogmata prauitatis.

Hec predicatio primo humillima est omnium disciplinarum prestando ueritas.

Cum autem creuerit. id est mentibus hominum quae sit ueritas innotuerit. cetera apparent holera que cito tabescunt. et destruuntur uel corrumpuntur non in uida set marcida. illa non holus set arbor sit et folia cum

Ecce longanimitas que usque ad finem necessaria est.

Qui longanimiter tulit propter iustitiam retribuit digna discrete enim sunt uirtutes set non contrarie.

Sinite utraque crescere usque (in ecclesia) ad messem et in tempore messis dicam messoribus. (non uobis) (separate a bonis) Colligite primum zizania et (hic uagos) alligate ea in fasciculos ad comburendum triticum autem con- (qui unitatem amauerunt) (celestes mansiones) gregate in horreum meum. aliam parabolam proposuit eis dicens. Simile est regnum celorum grano (synapis quanto plus teritur tanto plus redolet) synapis quod (acceptum habens) accipiens homo seminauit in agro suo quod minimum quidem est omnibus seminibus. (toto mundo et in animo singulorum quia nemo reperitur sine fetus) Cum autem creuerit maius (holeribus id est dogmatibus philosophorum que cadunt et corrumpuntur in uitale) est omnibus holeribus

Ibi patienter tolerandi sunt mali ubi aliqui inueniuntur qui adiuuent bonos.

Deus in iusto uel iustus uir in corde suo granum predicationis fouet.

pro penitentia. et fit arbor ita ut uo
lucres celi ueniant et habitent in
g. ut pro uarietate meritorum uaria
ramis eius. aliam parabolam
sit medicina. g. uita iustorum.
locutus est eis. Simile est regnum
g. caritas uel feruore uel sancta doctrina.
g. a gratia dei.
celorum fermento quod acceptum
g. mater ecclesia uel sapientia dei.
mulier abscondit in farine sa

Donec. Tamdiu cari
tas in mente recon
dita crescere debet
donec mentem totam
in sui perfectionem
conuertit ut nichil
preter deum diligat
uel recolat. quod hic
incipitur in alia
uita perficitur.

tis tribus donec
fermentatum est
totum. hec omnia
locutus est ihesus in
g. non
parabolis turbis
ad discipulos quibus uole
bas ad et sine
bat aperta loqui.
parabolis non loquebatur eis
g. et sic adimpletum est. g. in psalmo. hoc
ut adimpleretur quod dictum
ex persona domini.
g. qui per aperti
est per prophetam dicentem. aperiam
ora prophetarum. g. de perfundo eliciam
in parabolis os meum. eructabo abs
condita a constitutione mundi.
Tunc dimissis turbis uenit
in domum. et accesserunt ad eum
g. familiares.
discipuli eius dicentes. edisse

fructum in cuius diuisi sententias
spiritualis quesierunt.

Satum est genus mensure iuxta morem
palestinorum modium et dimidium capi
ens

Conmedat hominibus de tribus noe
filiis originem ducentibus quod
ecclesia ad fidei unitatem colligit.

In farine satis tribus ut spiritus anima
corpus in unum redacta non disce
pent. uel tres se uel tres anime uir
tes in unum redigantur. ut in ratione

possideamus pru
dentiam. in ira
odium uitiorum
in cupiditate de
siderium uirtutum
uel mulier ecclesia
fidem hominis
farine tribus sa
tis miscet credu
litati patris et
filii et spiritus sancti. cum
que in unum fuerit
fermentati non
nos ad triplicem
dei. sed ad unius
ditatis notitiam perducit.

Possunt et in
satis farine
tribus illud
dominici se
minis fruc
tus intelli
gi. xxx. lx. et
c. i. coniuga
torum continen
tium et uirginum
uel satis tria
tria genera
hominum noe
daniel et iob.

Non quia nil
propter. set quia nichil ubi non
sit aliquid parabole.

In parabolis. quia quicquid dicitur
ubi de exitu israel et omnia signa
occulta sunt sacramenta.

Uisitite a tumultuantibus secre
sit ad electorum corda qui digni
ni erant instruit.

re nobiſ parabolam zizaniorum agri. qui reſpondenſ ait. Qui ſemi
nat bonum ſemen ē filiuſ hominiſ. ager aūt ē munduſ.
ꝗ omſ iuſti.
bonū uero ſemen hii ſunt filii regni. zizania
ꝗ Omnia ſcandala. ſug
aūt filii ſunt nequam. Inimicuſ aūt q̄ ſeminauit
ea ē diabolus. meſſiſ uero ꝯſūmatio ſeculi. meſſoreſ aūt
angeli ſunt. Sicut ergo zizania colliguntur et igni ꝯburuntur
ꝗ filiuſ hominiſ in conſummabitur. ſcīli ꝗ bonoſ quorum
ſic erit in ꝯſummatione. Mittet filiuſ hominiſ angelos
officio uindicta implebitur. ꝗ ꝑuſ qꝛ tribulatione ꝑcedente ſꝑabuntur impii a piſ.
ſuoſ et colligent de regno eiuſ omnia ſcandala. et eos
ꝗ Qui non fecerunt.
qui faciunt iniquitatem. et mittent eos in caminū ignis
ꝗ nota duplicem penam. ꝗ quorum uita hic eſtimatur ē
ibi erit fletuſ et ſtridor dentium. Tunc iuſti fulgebunt
ſania. ꝗ ſine defectu. ꝗ quia miſtice omnia.
ſicut ſol in regno patriſ eorum. Qui habet aureſ audien
ꝗ ꝯuſatio
di audiat. Simile ē regnū
iuſtorum. ꝗ theſauruſ ē celeſte deſidium.
celorum theſauro abſcondi
ꝗ ager celeſtiſ ſtudii diſciplina ē.
ꝗ qui impetrat a gratia dei.
to in agro. quem cum inue qui
ꝗ deſpdari deſidat qui theſaurum
puplice portat in uia.
nit homo abſcondit et p̄ gau
ꝗ Incipit uē cū incipit diligere.
ꝗ oībz trenis renunciat.
dio illiuſ uadit et uendit u
ꝗ ꝓ contemptū terrenorum uenitur
niuerſa que habet et emit
ad ſtudium terrenorum. eternorum.
agrum illū. Iterum ſimile ē
ꝗ Qui cum ſit
regnū celorum hōi negotiatori
paup multiſ laboribz negotiatur.

Omniſ inuti
lia in segete
zizania dicuntur.

Terreniſ ſimulatur ut ꝑ cognita
ſurgat animuſ ad incognita et diligat

Theſauruſ poteſt accipi uerbum
dei quod in carne xp̄i abſconditur
uel ſcriptura in qua repoſita ē no
titia ſaluatoriſ. uel duo teſtamen
ta in eccla pro quorum intelligencia
a oībz renunciatur ut in otio diſ
cant.

Abſcondit ut ſeruet a malignis
ſpiritibz et laudibz hominū ut ſit
opuſ in publico ut intentio ma
neat in occulto.

Beatitudinē quia exitii ſumuſ ter
ra penni hominiſ debemuſ omneſ
recte intelligendo et bene operando
negotiari.

Bone margarite lex et ipse una preciosa scientia salvatoris pro qua sicut paulus omnibus iniustis legis et observationibus renunciavit.

querenti bonas margaritas.
celestis vite dulcedo pro
Inventa autem
qua omnia vilescunt
una preciosa
renunciat omnibus
margarita abiit et vendidit omnia
suis et sibi ipsi. | vel emit | terret
que habuit et comparavit eam. Iterum
timore pene quos prius amore invitavit.
Simile est regnum celorum
in mundum. | eque ad
sagene misse in mare et ex omni
vetiam vocat omnis generis homines.
in genere piscium congreganti.
omnis aliter in fine seculi.
Quam cum impleta esset educentes
quia tunc veris vidента secernendos
tes et secus litus sedentes elegerunt
patebit; | in eterna tabernacula.
runt bonos in vasa sua malos
in infernum.
autem foras miserunt. Sic erit in con
ad opus sibi iniuncti
summatione seculi. exibunt an
dum. | manifeste apparebunt qui modo sunt occulti.
geli et separabunt malos de medio iustorum et mittent eos in caminum ignis ibi erit fletus et stridor dentium. Intellexistis hec

Hec ad apostolos qui futuri sunt discipuli vel magistri quos non vult tantum audire ut populum.

omnia? dicunt ei. Etiam. Ait illis. Ideo omnis

Querenti bonos homines cum quibus vivat vel bona precepta et bonos intellectus.

Inventa autem. id est preciosa margarita, id est christo qui prestat omnibus hominibus vel spirituali precepto dilectionis vel intellectu verbo quod erat apud deum penetrata carnis testitudine vel celestis vite dulcedine pro qua omnia vilescunt.

Sagene miss. in ma. Impletur iere tunc vaticinium. ecce ego mitto ad vos piscatores multos postquam audierunt petrus et andreas et iacobus et iohannes sequimini me. faciam vos fieri. pis. hominum contexerunt sibi sagenam ex veteri et nova t. et miserunt eam in mare seculi que usque hodie trahitur et tunditur in fluctibus capiens quicquid incidit bonos et malos quos ad litus trahit. id est ad finem mundi ut tunc fiat divisio unde sequitur. sic erit in consummatione seculi. et cetera.

Sagene comparatur ecclesia vel predicatio evangelica que a fluctibus seculi ad celum trahit.

Litus finis seculi in quo boni ad celum et mali ad tenebras mittuntur. Imparsenti vero erant permixti.

Apte dicitur de tormentis malorum ne quis excuset se per ignorantiam.

Apostoli sunt scribe et notarii christi verba eius signantes in tabulis cordis et pollent opibus patrisfamilias eruentes de thesauro doctrinarum suarum nova et vetera quia quicquid in evangelio predicant legis et prophetarum vocibus comprobant.

Intelligen

tibus dignum testimoniũ reddit di-
cens eos similes sibi esse.

Qui profert de thes. suo. no. ⁊ ue. uetus
erat pro culpa ad infernum descendẽ.
nouum ẽ p aduentum xpi ut ciuis
in regno uiuat. hoc ergo in conclusiõe
posuit quod pmisit. prius enĩ de regni
similitudine thesaurum ⁊ bonam
margaritam protulit. post de combusti
one malorũ narrauit. nc concludens sb
iungit. Ideo omnis scriba doctus. ac si
apte dicat. ille in sancta ecclesia doc
tus pdicator ẽ qui ⁊ noua scit pfer
re de suauitate regni ⁊ uetusta de
terrore supplicii ut pene terreant
quos premia non inuitant.

Magna cecitas. quem ubis et fcis xpm
cognoscunt ob genus notitiã contempnunt

Non sine re uoluit dici faber ⁊ fabri fili.

Non illius quem putant sed fabrica
toris omniũ set hui sacramentũ in
dei ignari diuine uirtutis opa car
nalis p sapie contemplatiõe despiciunt

Xpc dicitur ppheta ut moyses dicit.
pphm suscitabit. uo. do. de fra. u.

Quia mos ẽ ciuibz ciues inuidere
et recordari fragilitatis infantie

Fecit uirtutes aliquas sed non multas
ne incredulos condempnaret. uel
despectus pauca fecit ne penitus
excusabiles sint in patria. i. in pplo
iudeorũ. maiora qz fecit in gentibz.

scriba doctus in
regno celorũ
similis ẽ homi
ni patrifamili
as. qui pfert de thesauro
 noui. t. sponsi dignitate.
suo noua et uetera. Et factũ
ẽ cum consummasset ihc parabo
 ubi apti docent
las istas transiit inde ⁊ ueniens
 Galileam uel spaliter nazareth.
in patriam suam docebat eos in
 conuenientibz. Greci sapiam
synagogis eorũ ita ut mirarent
 iudei signa petunt. ad doctrinam.
et dicerent. Unde huic sapientia
 ad miracula.
hec ⁊ uirtutes? Nonne hic fabri
filius ẽ. nonne ⁊ mater eius dicit
 cognati more scripture. iustus.
maria. ⁊ fres eius iacobz ⁊ ioseph.
et symon ⁊ iudas. ⁊ sorores eius nonne
omnes aput nos sunt. Unde g huic
 quia hinc magna hinc humilia.
oia ista? ⁊ sic scandalizabantur
 uel ego
in eo. Ihc aut dixit. non est ppha
 uel quilibet alius.
sine honore nisi in patria sua. ⁊ in
domo sua. ⁊ non fecit ibi uirtutes
XIII multas pp incredulitatem eorum. In illo tempe

Quia intelligitis mi
stia que uobis reuelo.
io faciam uos pdica
tores ⁊ eritis mi similes
qui de thesauro scien
tie mee noua ⁊ uetã
profero ut uos simile
faciatis

caput

Herodes figuram iude
orum. philippus gentium
iudei illam eamdem
infidelitatem quam
gentes habent acceperunt

Nota mundiam iu
deorum. hic alienigena
dicit resurrexisse io
hem qui nullum signum
fecit. illi ihesum tot uirtu
tibus approbatum non
resurrexisse contendunt.

Quia dixit de oppi
nione resurrectionis
cum nichil de morte
dixisset recitatur et
narrat qualiter et
cur obierit.

Herodias filia are
the regis quam ipse pa
ter tulit philippo et
in dolorem eius dedit
herodi inimico illius.

Herodes iste et philippus
fratres fuerunt. filii he
rodis sub quo dominus
fugit in egiptum.

Herodes forsitan le
gem iudeorum tenebat
et iohannes ideo eum ab
adulterio prohibuit.

Populum timebat
set amor superabat
pro quo et deum post
ponebat.

audiuit herodes
tetrarcha famam
de ihesu et ait quia
sic. hic est iohannes
baptista. ipse sur
rexit a mortuis
et ideo uirtutes opera
tur in eo. herodes
enim tenuit iohan
nem et alligauit
eum et posuit
eum in carcerem
propter herodiadem
gentilis
uxorem fratris
populi.
sui. dicebat enim
illi iohannes.
fratre adhuc uiuente. more
non licet tibi
tuo enim non prohibebat
habere eam. et
lex.
uolens eum oc
facile a iustitia deuiat
cidere timuit
qui non habet deum in causis
populum quia

Audiuit hero. te. fa. lucas uero ita.
audiuit herodes tetrarcha omnia
que fiebant ab eo et hesitabat eo quod
diceretur a quibusdam quia iohannes
resurrexit a quibusdam uero quia
helias apparuit. quod ergo ait hic
est iohannes uel confirmatus quorum
dam sententia post hesitationem
dixit uel adhuc dubius. hec enim
uerba ad utrumque se habent.

Et ideo uirtu. o. senserunt enim quod
maioris uirtutis futuri sunt sancti a
mortuis resurgentes quam fra
gili carne grauati.

Iohannes figuram tenet legis. herodes
significat populum iudaicum qui
sibi uelut uxorem gentilis populi de
eodem parenti progeniti sociauit
infidelitatem. quod quia uetat io
hannes tamquam lex clausa
tenetur et uocem dare non permi
titur ad ultimum in natali herodis
id est in expletione naturalis uolupta
tis saltat filia. id est exultat praua
uoluptas ex infidelitate orta et po
stulat addi ad delitias suas caput
iohannis. id est auferri christum de intelle
ctu legis et per filiam defertur ma
tri. quia per prauam uoluptatem
satisfit infidelitati. quo facto dis
cipuli iohannis. id est auditores legis
corpus iohannis sepeliunt. id est car
nales in se obseruantias extingunt
et fit a lege ad euangelium uenien
tes ubi dei solliciti auditores fiunt

Timor dei corrigit. timor hominum
differt set uoluntatem non aufert.
unde et auctiores reddit ad tremen

quos aliquando suspendit a crimine.

Ab hoc forte uitauit ut occasionem pre
staret qua uidetur facere inuitus
quod faciebat spontaneus. non enim
hoc implesset de aliquo amato quod
impleuit de propheta quod ante fe
cisset si excusabiliter posset.

Ias. Non est conseruandum sacramen
tum quo malum incaute promit
titur uelut si quispiam adulterę
perpetuam cum ea manendi fidem
polliceatur. tolerabilius non est
non implere sacramentum quam manere i
stupro

Si quid forte incaute nos iurasse
contigerit quod obseruatum scilicet pero
rem uertatur ingestum libere illud
consilio salubriori mutandum
nouerimus. ac magis
instante necessita
te peiurandum
nobis quam pro
uitando piurio
in aliud crimen
grauius esse diuer
tendum. denique
iurauit per dominum
dauid occidere nabal uirum stul
tum et impium atque omnia que
ad illum pertinerent demoliri.
sed ad primam intercessionem abi
gail femine prudentis mox re
misit minas. reuocauit ensem
in uaginam nec aliquid culpe se
tali piurio contraxisse doluit.

In truncato
capite iohannis
ostenduntur
christum qui est
caput omnium
prophetas uidei
perdidisse.

Mors iohannis finem signat legis. quod
finita mito migrauit ad christum
qui est finis legis ad iustitiam omni creden
ti

sicut prophetam eum habebant. ¶ Non tamen
populus sed herodes.
Die autem natalis herodis
saltauit filia herodiadis in me
¶ tricliniis.
dio et placuit herodi. unde cum iu
ramento pollicitus est ei dare quod
ret
cumque postulauit ab eo. at illa
¶ Timente ne herodes aliquando cum
premonita a matre sua. da mihi inquit
eis conueniret.
in disco caput iohannis bapte
¶ ut simulator ostenderet
et contrista
dit in quo se reum inuenit.
tus est rex pro
pter iusiuran
dum autem et
propter eos qui
¶ ut omnes
pariter recum
fierent consortes sceleris.
bebant iussit
dari ¶ in pas
misitque et de
calibus diebus.
collauit ioha
nem in carcere
et allatum est
caput iohannis in
¶ ut haberet in potestate linguam que illicitas
disco. et datum est puelle et puella

Talis quippe erat tristitia
herodis qualis penitentia
tia uidelicet pharaonis.

Contristatus ut discum
bentibus uidebatur.

Tristitiam preferebat in faci
e. cum letaretur in mente

Sub occasione pietatis
impius fuit dum iura
mento scelus excusat.

Minutus est iohannes capite
exaltatus est in cruce christus.
quia illius fama decre
uit istius creuit. unde
illum oportet cresce me
autem minui.

Iohannis caput sebasten ci
uitas apud macheronta
sepultum est

(nuptias arguebat.) uult matri sue. & accedentes discipuli eius tulerunt corpus eius & sepelierunt illud & uenientes (quia iohannes passus est) nuntiauerunt ihesu. Quod cum audisset ihesus secessit inde in nauicula in locum desertum seorsum

Cum predicatio eius fieret in gentibus multitudo credidit in eum.

et cum audissent (Ut mentis ardorem ostendunt) turbe secute sunt eum & pedestres de ciuitatibus & exiens (amauit) uidit turbam multam et misertus est eius & cura (Magna retributio laboris eorum) uit languidos eorum. Vespere autem facto accesserunt ad eum discipuli eius dicentes. Desertus est locus & hora iam preterit

Vespere autem facta. recedit ihesus de iudea uadit in desertum. turbe secuntur: quibus obuiat & curat. hoc si mane uel meridie set uespere quando sol iusticie occubuit & finis mundi appropinquauit

Diu est quod ydola sequitur loq; non est a nobis pascenda pane uerbi dei.

(Multo tempore ydolatre fuerunt.) Dimitte turbas ut euntes in (i. a suis prophetis que erant sibi escam.) castella. emant sibi escas. Ihesus

Postquam apud iudeos lex & prophetia caput perdit & uocem ihesus transit ad desertum ecclesie locum que antea non habebat uirum.

Secessit non fugit timore sed secessit parcens inimicis ne homicidium homicidio iungerent dans exemplum uitande temeritatis. uel secessit ut probaret fidem credentium unde & cum audissent turbe. et cetera.

Proprio labore ut ardorem mentis ostendent relinquunt ciuitates i. pristinas conuersationes habent uoluntatem. sed si uires peruenien di. ideo ihesus obuiam exiit & misertus curat ut plena fides statim premium habeat ecce quantum delectatur deuotione credentium.

Carnales & de futuro miraculo ignorari. quibus dominus dicat. in uiam gentium ne abieritis instruce fastidiunt iudei gentes recipi & murmurant. quibus uoce uocatur per ysaias. ecce gentes quasi stilla situle. item. omnes gentes qui non sint sic sunt coram eo. set dominus per apostolos reficere decreuit. Unde subdit. ihesus autem dixit.

Dimitte tur. & cetera. hiis matheus & lucas consentiunt. hoc pretermisso. non habent necesse ire. iohannes autem. prospectis turbis dominum quesisse a philippo temptando. unde ememus panes ut man. hii. intellige ergo discipulos prius rogasse ut dimitteret turbas. post hoc uerba dominum inspexisse multitudinem & dixisse philippo. quod iohannes memorat & isti pretermittunt

tunt. deinde quod philippus apud iohannem respondet hoc matheus a discipulis eius rescium commemorat. uolens hoc intelligi ex ore ceterorum philippum redisse.

Per .v. panes et duos pisces. totum uetus testamentum signatur. per .v. panes .v. libri moysi qui bene ordeacei quia cibus est iumentorum. rudibus et aspera et grossa danda. animalis enim homo non percipit que sunt spiritus dei. intus tamen latet medullam suauissimi sensus. per duos pisces prophete et psalmi. unde et post resurrectionem ait que scripta sunt in lege et prophetis et psalmis de me.

Accepit .v. panes non nouos creat. ueniens in carne non alia quam predicta erant predicauit et opere impleuit.

Discubuerunt autem alii quinquagenti. alii centeni. diuisi discubitus diuersi sunt ecclesiarum conuentus qui unam faciunt catholicam. iubilei requies quinquagenarii mistio continentur. quinquagenarius bis ductus facit .c. quia prius a malis actibus quiescitur ut post anima plenius quiescat in cogitatione. quidam ergo quinquageni quia quidam sunt qui a malis actibus habent requiem. quidam centeni quia sunt qui ab actibus malis et a prauis cogitationibus habent requiem mentis.

Secretiora que a rudibus capi nequeunt non sunt negligenter habenda sed a .xii. apostolis qui per cophinos .xii. et ab eorum successoribus diligenter inquirenda co

autem dixit eis.
quia
non habent
que
tantum tum ego sum panis.
necesse ire. da
te illis uos man
ducare. Responderunt ei. non habem
hic nisi .v. panes et duos pisces. Qui
quia legis intellectum ad me referte.
ait illis. afferte michi illos huc.
quia ait.
Et cum iussisset turbam dis
studio continentie calcata carne.
cumbere super fenum acceptis
.v. panibus et duobus piscibus aspi
quia ut nos sursum habere
ciens in celum
corda doceret. quia integra
benedixit fre
non inter diuiderentur.
git et dedit dis
cipulis suis.
discipuli autem
dederunt tur
quia intellexerunt
bis et manduca
quia edent pauperes.
uerunt omnes
et saturati sunt. et tulerunt reli
quias .xii. cophinos fragmen
torum plenos. Manducantium autem

Prouocat ad dandum ut illi se non habere testantibus notior sit magnitudo signi. etiam innuit quod per eos sunt pascenda ieiuna corda.

Benedixit eis aperiens sensum ut intelligerent scripturas interne dono suauitatis multiplicauit fregit cum mistica legis in medium protulit.

Que postea apostolis dedit sensum ut intelligerent scripturas.

Per ministerium apostolorum aliis exponuntur.

Sextus fragilis et minor etas et numero indigni significat infirmos in fide nondum idoneos pugne.

Fugit turbam ut deus ascendit orare ut homo non quod omnia non habeat in potestate sed ut formam hominis impleret. in hoc officium pietatis est. sequitur insigne potestatis miraculum.

Precedere trans fretum. quo precederent marcus ostendit ad bethsaydam que est in galilea civitas andree et petri et philippi prope stagnum genesareth quod dicitur et mare galilee. dicitur et tyberiadis a civitate tyberiade. sed quomodo dicit marcus pacto miraculo panum isse ad bethsaydam cum lucas dicat hoc ipsum factum esse in locis bethsaide. sed lucas ait in desertis locis non vicinis civitati sed pertinentibus ad eam. marcus de ipsis confinibus civitatis. unde lucas non dicit in desertum locum qui est bethsayde sed qui est bethsayde. iohannes autem dicit manducasse panem iuxta tyberiadem et inde discipulos venisse trans

fuit unus. v. et duo minores ex ceptis mulieribus et parvulis statim compulit ihesus discipulos ascendere in naviculam et precedere eum transfretum donec dimitteret turbas et dimissa turbas ascendit in montem solus orare. vespere autem facto solus erat ibi. nam

Sic qui bene orat mentem sursum avertens letem vitat. Qui non pro se sed pro nobis. Quia ait nocte tribulatione tenebris appropinquante dissimulat opem ferre.

phinis secreta opera geruntur et deus infirma mundi elegit ut confundat fortia.

Quinque. duo. pro. v. sensibus corporis hii sunt qui in seculari habitu exterioribus recte uti noverunt. hii. v. panibus. i. legalibus preceptis adhuc necesse est ut instruantur. nam qui mundo integre renuntiant. quattuor milia sunt et vii panibus. i. evangelica perfectione sublimes et spirituali gratia reficiuntur. quod alibi narratur hoc miraculum panum scripturus iohannes premisit quia proximum erat pascha dies festus iudeorum. matheus vero et marcus hoc occiso iohanne mox commemorant factum. unde colligitur iohannem imminente eadem festivitate fuisse decollatum et anno sequenti cum denuo pascha rediret misterium dominice passionis esse completum.

Quia ut ait iohannes venturi erant qui panum audierant ut raperent eum et facerent regem quos fugit docens nos fugere de bonis nostris favorem. tenebrosioribus vero prosperitas occurrit ut parati simus ad adversa cauti ad blanda pro quibus ne nos emolliant oremus.

Navis in medio mari. solus ihesus in terra. quia aliquando ecclesia non modo afflicta sed et fedata ut prorsus videatur derelicta a deo. sed deus eam non relinquit. unde marcus ait. vidit eos laborantes in remigando et si non presens

et si differt tñ uidet et corroborat.

Significat labores ecclesie in hoc seculo dum tendit ad patriam.

Quarta aūt ui. tota nocte piclitantur. quia dum se homo confidat nichil inuenit nisi tenebras angustiarum et estus hostium. Sed quarta uigilia dominus uenit. i. iam de lucullo cum mente ad presidium dei erigit qui inter tenebras ortum luciferi uidet qui diem nuntiat lucifer ut plus tres horas noctis. i. totam uigiliam matutine illuminat ad dominus qui soptis periculis protegit.

Et uidentes eum sup. ma. quia sepe fit ut cum aliqua subito diuine tribulationis oritur sedatio non statim credatur uera libertas. idq; permanente pont fortitudine intensa ad liberationem dirigitur oratio.

Magni timoris indicium est confusus clamor et incerta uox.

Ego sum non supponit quis quia et uoce sibi nota poterant eum cognoscere uel quia ipse qui dixit qui est misit me ad uos.

Si tu es ille liberator iube me uenire ad tuam imitationem superando pressuras

De humano desperans adiutorio mente calcat pressuras ut ihū sit conformis.

Sup mare ambulare fecit ut ostendat di

(dum ihc abierat) Nauicula autem in medio mari iactabatur fluctibus. erat enim (no spiritum flatus) uentus contrarius illi. Quarta (et si pondus carnis habens) autem uigilia noctis uenit ad eos am(Aut. Comprimens pressuras seculi)bulans sup mare. et uidentes eum sup mare ambulantem turbati sunt dicentes quia fantasma est. et pre timore clamauerunt. (quia prope est omnibus timentibus eum) Statimque ihc locutus est eis (contra desperationes) dicens. habete fiduciam. ego sum (non fantasma) nolite timere. (Ecce uirtus ardentissimo fidei est) (In psona presentis ecce et laborantis) Respondens autem petrus dixit. (In tua iussio) Domine si tu es iube me (ne fiunt aque solide et corpus leue contra naturam) uenire ad te super aquas. At ipse ait. ueni. Et descendens petrus de nauicula ambulabat sup aquas ut ueniret ad ihm. Videns uero

mare in capharnaum que ambe sunt ciuitates in galilea.

Venit ad eos. quartus aut. uolens perire eos. pro quibus tamen liberandis uenit. quod fit ut ad horam turbati set mox libertati amplius stupeant et gratias agant quod idem sepe fit in passionibus sanctorum.

Ambulabat ecce homo super aquas ambulat. ne ergo dubites xpm

ꝯ

¶ ꝑsecutionem uehementē

uentum ualidū

ueniente(m) timuit.

et cum cepisset

mergi clamauit

dicens. Dn̄e saluum me fac.

et continuo ihc̄ extendens manū

¶ sic nullus de ꝑdestinatis perit. ¶ quia t

apprehendit eum 7 ait illi. Modi

pars timuit.

ce fidei quare dubitasti? 7 cum

ascendisset in nauiculā cessa

¶ naute et uectores.

uit uentus. Qui autem in na

uicula erant uenerunt 7 ado

rauerunt eum dicentes. Vere

filius dei es. Et cum transfre

¶ ita

tassent uenerunt in terram ge

nōiatam a uicinia loci. ¶ alii rumore alii quoque

nesareth. 7 cum cognouissent eum

fama.

uiri loci illius miserunt in uni

uersam regionem illam 7 optu

lerunt ei omnes male habentes 7

ut

rogabant eū, uel fimbriam

uestimenti eius tangerent. 7

quicumque tetigerunt salui fa

uerū corpus ēē q̄ sr̄ aquas ambulauit.

Impendens auxilium quod non est uolentis neq; cur rentis sȝ dei miserē tis.

unā potestatem mergi facit ne ifirmitatem obliuiscatur ne putet se equalem deo et ne supbiat

Ardebat fides sed humana infirmitas in profundū trahebat. et in hoc ostendit ē quod n̄ dn̄o equalis sit.

In quo cum gȝ deus per grām 7 adest mox uniūsa bella cessant

Genesar generans aurā ex crispantibus undis.

Magna fides quod nō contenti salute suorū set aliorū q̄rebant salutē

Fimbriam .i. minimū mandatum uel

Paululū relinq̄t temptationi ut augeatur fides. ut eum credidit se eius imperio posse fluctibus sustentari. sic dum mergitur posse eius uirtute saluari.

Viso signo filium dei confitentur. tur ergo articulus creaturam ēē ꝓdicat eum.

Mt. In terram genesar. Genesar interpretatur ortus principium per typum quoque apostolorum 7 nauis intelligendum ē ecclesiam de persecutionibus liberatam a domino duci ad litus .i. quietem ut paradisi restituatur hereditas 7 prime stole iocunditas.

Vt ex ueste fimbria ita ut ex ipso uirtus spiritus sancti que apostolis data salutem hiis qui tangunt ministrat

carnem quia ad uerbum dei uenim(us) quam qui credendo tangit ab omni

XV

XV
septe

morbo impietatis sa
nat.

Intus non arguuntur
qui intus liuore
polluti polluti
sunt. inuanum
quidem sua bap
tismata seruant
qui sugere cordium
et corporis sordes
abluere negligunt.

Impietatem sub
nomine pietatis
inducunt. docent
quod oblatio domini
qui uerius: pater
obsequiis paren
tum preferatur
et hoc pro lucris
suis. unde presum
ne sacrilegium cri
men incurrant
deo consecrata
deuitant et egesta
te consumuntur.

Uestra autem tra
ditio contraria
est hec filios dicere
parentibus compelli
tis quod deo obla
turus eram in
tuos consumo
cibos. et quod prodest
o pater ut time
ant consecrata
comedere uel deo
offero et tibi prodest.

Homines gene
sareth minus
docti credunt.
set qui sapien
tes uidentur
ad pugnam
ueniunt.

Mira stulticia
a filius dei
traditionibus
hominum non
est subditus.

Si uos manda
ta dei contemp
nitis pro tra
ditionibus ho
minum quare
arguitis dis
cipulos qui
mandata ho
minum dimit
tunt ut secta
dei custodiant.

Quicumque
dixerit. sub uita
eterna dignus
erit uel dixerit
.i. dicere poterit.

Prodest quidem. non
immo sacri
legus esses si ac
ciperes quia
deo deuoui uel
tibi prodesset
si deo dedero.

Preuidit ysaias in spiritu simulatio

sunt. Tunc accesserunt ad
eum ab ierosolimis scribe et
pharisei dicentes. Quare discipuli
tui transgrediuntur traditiones
seniorum? non enim lauant manus
suas cum panem manducant.
Ipse autem respondens ait illis. Quare et uos
transgredimini mandatum dei
 ¶ Imbecillita
propter traditionem uestram? nam
ti consulens. ¶ dando necessaria.
deus dixit. honora patrem tuum
 ¶ debitis obsequiis parentes in
et matrem. et qui maledixerit
dignos iudicauit. ¶ eterna.
patri uel matri morte moria
tur. Vos autem dicitis. Quicumque
dixerit patri uel matri patri
munus quodcumque est ex me tibi
proderit et non honorificauit pa
trem suum aut matrem suam
¶ ita. ¶ de sustentandis parentibus.
et irritum fecistis mandatum
 ¶ que uestre seruit auaritie.
dei propter traditionem ue
 ¶ simulatores. ¶ quam bene conuenit mo
stram. ypocrite bene prophetta
ribus eorum. ¶ in persona domini.
uit de uobis ysaias propheta di

tenſ. populuſ hic labiiſ me ho
norat cor autem eorum longe eſt a me.
¶ non ſituri mercedem
Sine cauſa autem colunt me
cum veris cultoribus. ¶ contemptis divinis
docenteſ doctrinaſ et mandata
hominum. Et convocatiſ ad
¶ Que in dei mandatis ſitiebant.
ſe turbiſ dixit eiſ. audite et in
telligite. non quod intrat in
¶ verba
os coinquinat hominem. ſed quod
maliciam cordis experimentia.
procedit ex ore hoc coinquinat
hominem. tunc accedenteſ diſ
cipuli eiuſ dixerunt ei. Sciſ quia
¶ quorum religio eſt in cibiſ.
pharisei audito hoc verbo ſcan
dalizati ſunt. at ille reſpondens
ait. omniſ plantatio quam non
¶ ſed carnalis cupiditas eius conſulunt.
plantavit pater meuſ celeſtiſ
¶ de terra invenitur.
eradicabitur. Sinite illoſ ceci
ſunt et duceſ cecorum. Cecuſ autem
ſi ceco ducatum preſtet am
bo in foveam cadunt. Reſpondenſ
autem petruſ dixit ei. ediſſere no
¶ que miſtica ſit in hoc intelligentia.
biſ parabolam iſtam. At ille dixit

nem iudeorum
quod in dolo repu
gnarent evan
gelio. Aug.
non timeo im
munditiam ob
ſonii ſed cupidi
tatiſ. Ung
ſermone omniſ
ſuperſtitio obſer
vationum elidit
tum in diſcer
nendiſ cibiſ re
ligio putetur.
Doctoreſ cum
ſequacibus ſuis
qui non habent
fundamentum
xpiſtum corrigen
teſ interrenis.
Permittite ſuo
arbitrio quia
irrevocabileſ
ſunt. unde paulus.
hereticum homi
nem poſt pri
mam et ſecundam
correctionem
devita.
Ceci traditioni
bus tenebroſi lu
ce mandatorum
dei privati.
Quod apte dictum
eſt putant apoſtoli per parabolam dictum.

Magiſter ſanctus
quia veritas ut
exteriorem mun
diciam commen
dando. interior
et que vera eſt
in eiſ non eſt.
Nichil eſt extra
hominem quod
intrinſecus inquinet.
nec per dolo lotum
in hoc quod dei
creatura eſt.
Tunc accedentes
phariſeorum magna
eſt religio in ci
biſ. qui audito
verbo hoc ſcanda
lizati ſunt. i. in
dignati ſunt.
Scandalizati
ſunt. ſcandalon
vel ſcandalum
grece nos offen
diculum vel ruinam
vel impactionem
pedis poſſumus
dicere. unde. qui
ſcandalizaverit
aliquem. i. occaſio
nem ruine dederit.
Quia non ſolum
ſed et ipſi precipitantur
ſed alioſ in preci
pitium trahunt

Vitiosus ē auditor q̄ l' obscura ma nifeste t manifeste dc̄a obscure uult intelligere.

Non enim a diabolo inmittunt' set ex ꝓpa uolun tate nascunt'. diabolus enim incē tor ē non auctor quia nec intrare nisi ꝑ habitus et gestus nouit.

Non lotis ma. spūalia dicta ꝑ pharis. de cordis ⁊ corporis castigatio ne. ut. hec. lauamini mundi. es. phei carnalit' de solo corpe accipie bant

Relictis calumpniatoribꝫ intrat phines tyri ⁊ sydonis ut filiam li beraret ⁊ ꝑ fidem gentilis femi ne ꝑfidiam scribar arguerer.

Relictis calumpniatoribꝫ signat quod post resurrectionē relictu rus eēt ꝑfidiam iudeor̄ per pre dicationem iturus ad gentes.

Et ecce mulier cha. Idem marcus dicit. u' ait ihm fuisse in domo cū mulier uenit. Mathe' ꝑ ista ūba dimitte eam q2 cla. post nos. inui it quod post ambulantem ihm p̄ ces emisit. Venit ergo mulier in do mum ubi erat ihc. set quia mathe' ait. non respondit ei ūbum dedit intelligere q2 ambo tacuerunt et in silentio egressum ēē ihm et ita cetera contexuntur q̄ i nullo discordant.

Qui non respondit ei ū. non de su ꝑbia set ne sit contrius sententie sue. in uiam. gen. ne abi. Vn̄ uitat calumpniam iudeor̄ gentiū aute salus passionis ⁊ resurrectionis tpr̄

increpatiue. putatis iniustum qd̄ ē xp̄c dcm.
adhuc et uos sine intellectu estis.

non intelligitis quia omne qd̄
i os
intrat in uentrem uadit ⁊ in se
post digestiones. · ūba aūt turpia uel
cessum emittitur. que autem p
nociua. · de cordis inmundicia.
cedunt de ore. de corde exeunt et
Inquinatū cogitatione magis inquinant sordida locu
ea coinquinant hominem. de cor
tione.
de enim exeunt cogitationes ma
le. homicidia. adulteria. fornicati
ones. furta. falsa testimonia.
interius latencia.
blasphemie. hec sunt que coin
exteriora autem.
quinant hoīem. Non lotis ma
nibꝫ manducare n̄ coinquinat
hoīem. Et egressus inde ihc se
que fuerunt ciuitates gen
cessit in partes tyri et sydonis.
tilium. · ecca de gentibus. · a ꝑstina
Et ecce mulier chananea a fini
conūsatione. · ꝑ fidem unde nouit clamare
bꝫ illis egressa clamauit dicens
filiū dauid.
ei. Miserere
mei domine
fili dd̄. filia me
a male a dn̄o
seruat. · ut pro
uexat. At non

Per fidem clamat unde nouit uocare filiū dd̄. xp̄i incarnationem confitens. rogat pro filia. i. pro populo suo nondum credente ut ipsi a fraude diaboli absoluantur. l' filia ē anima uel conscientia

cuiuslibet int̃ ecc̃am diabolo mancipata pro qua mat̃ eccl̃ia rogat uel ipse homo profundata consc̃ia.

Misterii ignari uel mĩa moti uel impor tunitate eius carere cupientes.

baret patiam̃ et longani mitatem.

Rñdit ei uerbũ. Et accedentes discipuli eius rogabant eum dicentes. Dimi ‖ quasi tenes non exaudiendo. ‖ tte eam quia clamat post nos. Ipse autem respondens ‖ corporali missione. ‖ ait. Non sum missus nisi ad oues que perierunt domus israel. ‖ que a longe clamabat consecuta ẽ eũ. ‖ ut dñm. ‖ At illa uenit et adorauit eum ‖ supra filii dd. ‖ dicens. Domine adiuua me. Qui rñdens ait. Nõ ẽ bonũ sumere panem filiorum et mittere canibus. ‖ uerum ẽ. ‖ non ‖ At illa dixit. Etiam domine. Nã ‖ merior panem uel sedere ad mensam set contenta ‖ quas uidet uilipende ‖ et catelli edunt de micis ‖ que ‖ sum reliquiis. ‖ bant ‖ Iudeorum quibus scriptura primo loco posita ẽ. ‖ cadunt de mensa dominorum suorum. Tunc rñdens ihc ait illi. O mulier magna est fides tua. Fiat tibi sicut uis. Et sanata ẽ filia eius ex illa hora. Et cum

Et sanata ẽ fi. e. ex ‖ o

Mist. Cum nõ rñdit. Dat ad sp̃ mam petitio nem ecclie do minus salutẽ anime differ dare non est desperandum uel a petendo cessandũ set magis sp̃ribus insisten dum et adde um et ad sc̃os donec orentur pro ecclesia et tunc p̃fici etur oratio.

Sub persona mu lieris inuita fides esse et patientia et humilitas p̃ dicatur. Fides qua credidit posse sa nare filiam. Pa tientia quia toti ens despecta in p̃cibus perstat. Hu militas quia se non canibus set catulis compat.

Non sũ missus qu. d. p̃us oportet me sacramentũ mei aduentus complere in iu deis et sic adduce alias oues. Et hoc de signo petiti onem huius differendo.

Uerbum salutis quem prius debetur unde is non ẽ bonũ dare gentibus canina rabie latrantibus semper.

Nam et ca. e. mensa ẽ sacra scriptura. Mice p̃uorum sunt interna misteria quibus humiles reficiuntur. Sub mensa quia scripture humiliter sub diti catelli gentes humiles par uuli edunt non panes nõ crustas i. non littere sup̃ ficiem sed medul lam

Magna ẽ fi. t. sic supius de centurio ne nõ inueni tantam fidẽ in israel que similiter uo

Magna ẽ fides gentiũ que in auditu auris obediunt et io salutem sibi

suisq; impetrat. qd' puerū centurionis ⁊ filiā chananee ñ ueniens ad eos sanat sigt gentes ad quas non uenit. p̱ presentiā saluandas p̱uerbum suum.

Quia ñ requies nisi in celestibus est querenda.

Ceci sunt qui ñ intelligunt ⁊ si obediant libentibꝫ surdi qui ñ obediunt etiam si intelligant.

Quia mediatorē p humilem aduētum curandos subtiuunt sancti p̄dicatores.

Misereor. s. tur. turba sustinet dnm̄ qꝛ fideles penitentes sed dominū in ope et sermone ⁊ cogitatione conū tunt qui in p̄se tis uite uia deficerent si in sua conscientia sine doctrine pabulo dimitterentur.

hec chananea fidem gentiū presignabat

Cum in filia chananeidis salutem gentiū p̄signasset restituitur in iudeā quia cum plenitudo gentium intrauit tunc omnis israel. sal. fiet.

datur exemplum cathezizandi ⁊ baptizandi infantes qui nec sapere nec facere ad possunt: set p fidem ⁊ confessionem parentū liberantur a diabolo.

Dominus in monte. ubi ū in alto sedet quia in sua maiestatem possent intelli.

Fidelium quos secum ducit doctrina ⁊ exemplo

Claudos per deuia prauitatis opis ñ recte euntes.

Quia fideles inestimabili gaudio exultant quando hoc uident.

Ihc ā. conuocat discipulos ut doceat maiores cum minoribꝫ comunicare consilia sua. uel ut ex locutione intelligant signi magnitudinē.

Cum transisset

inde ihc uenit secus mare galilee.
Vt auditores ad sup̱na erigat
⁊ ascendens in montem sedebat ibi ⁊ accesserunt ad eum
mente deuota. — regnantem in celo.
turbe multe habentes secum
a confessione xp̄i. — a lumine fidei. — sacra pcccatorꝫ
mutos et claudos cecos debiles
et alios multos ⁊ proiecerunt eos
qui confitendo humanitatem xp̄i
ad pedes eius et curauit eos ita
ut turbe mirarentur: uidentes
xp̄m confitentes.
autem mutos loquentes ⁊ claudos ambulantes cecos uidentes
per bona opa. — credendo.
dicunt quis deus magnus sicut deus nr̄. — ñ recentem.
et magnificabant deum israel.

Ihc aū conuocatis discipulis
compatit ut homo pascit ut deus
suis dixit, Misereor turbe quia
procuratione suorꝫ.
triduo iam p̱seuerant mecum
pabulū scripture.
et non habent quid manducent
a sacra admonitione uacui.
et dimittere eos ieiunos nolo ne

In fide trinitatis lucidi p sins suorꝫ pecccatis instant supplicant,

Prius aufero debilita tem post cibos aufero sanis.

Panes p̄dicationes de sertum sese. i. infecu dos dicunt quasi un̄ nobis tanta fecundi a ut possimus tam audis auditoribus sufficere.

Scā illi temporis q̄ ea condita: uel quoque fidem trinitatis & com passiones continet.

Sup ipsius montis soliditate nullo fe no interposito.

Ut ostendat se gau dere de salute homi nū & nos ad agendas grās informaret.

Septiformi spū pas cit adiuncta aposto lica auctoritate q̄ paucorum piscium sapo re qui nos reficiunt exemplo sue uite ut mortis

Quia ministerio a postolorum uoluit esse distribui cibaria uite.

¶ Petit qui sine celesti pa

desiciant in ui

ne ad patriam tendit.

a. & dicunt ei

discipuli. Un̄

¶ ipsi apli

g̃ nobis in de

desertum quia adhuc

serto panes

infecundi.

tanti ut saturemus

turbam tantam & ait illis

¶ non ignarus s; docendo responsurus.

ihc. Quot panes habetis dixe

¶ Scriptura no

runt. vii. & pau

ui. t;

cos pisciculos

et p̄cepit turbe

ut discumbe

rent super t̃ra.

et accipiens.

vii. panes. & pis

ces. & gratias

¶ Sacramenta

agens fregit. &

aptite,

dedit discipu

lis suis. & dis

cipuli dederunt

¶ audiendo uel

p̄plo. & comede

Insupiori ligno ꝓpinqui memora tur & uictim. v. sensuū et eorum non re cordatur dominus set discipuli

Rudes in fide qui non re cordantur v. panibus. v. m. saciata fuisse.

uespa iam inclina to sole. hic domin' se misereri dicit & quare quia t̃ du o iam p me. in seclo toto tertiū temp' ē quo gradatur. primū ante legem secūdm sub lege. tertiū sub grā. quarta ē in celo ad qd' tendens reficitur in uia.

Septem panes scriptura nou i. in quo grām sci spē reueletur et datur neq; sunt ordeacei ut supra. quia non hic ut in lege uitale alimentum anime sigil qui tenacissima palea tegitur: hic non duo pisces ut in lege duo un gebantur rex et sacerdos s; pau ci. i. noui. t. qui de fluctibus seculi

Primū com plens in se p̄cepta que dabat & scōr sitatam in se prefiguraūt.

sunt erepti. & susti nent turbulentiū mare & exemplo suo nos reficiunt ne in uia deficia mus. ibi sup' fe num ut desidia carnis ꝯprimant.

hic super terram ubi et ipse mū dus relinqui p̄cipitur. uel mons in quo dominus reficit ē altitu do euangelica. pfectio x̄. Ibi ergo fenum super terram. quia ibi celsitudo xpi ꝑ carnales car nali spe & desiderio tegitur: h remota omni cupiditate car nali conuiuas noui. t. spei pma

nentes soliditas continet. Ibi .v. m. quia carnales .v. sensib[us] subditi. hic quatuor propter quatuor uirtutes quibus spiritualiter uiuitur: prudentiam temperantiam. fortitudinem iustitiam. quarum prima cognitio rerum appetendarum et uitandarum. secunda refrenatio cupiditatis ab hiis que temporaliter delectant. tertia firmitas propter molestias seculi. quarta que per omnes diffunditur dilectio dei et proximi. et ibi. et hic mulieres et paruuli excepti sunt quia et in ueteri et in nouo t[estamento] non admittuntur ad uitam qui non perdurant occurrere in uirum perfectum uel infirmitate uirium uel leuitate mentis. Vtraque refectio in monte celebrata est. quia utriusque testamenti scriptura altitudinem celestium preceptorum mandat et premiorum. utraque altitudinem christi predicat.

Hoc ui. t. ppt[er] plus non .v. sensibus obnoxius. set .iiii. or cum uirtutibus exornatus

Et dimissa est. hic docet quod predicatores ministrato turbe uerbo ipsi intra cubitulum cordis iterum debent refici pomis.

In fines ma. magedan que alio nomine dicitur dalmanutha est regio circa gerasam et interpretatur poma uel nuntia et significat ortum de quo dicitur: ortus conclusus fons sig[natus]. ubi crescunt poma uirtutum et ibi nuntiatur nomen domini.

Quia pauit multos paucis nomina pr[e]uen[er]et quo omnes reficeret. unde iohel post edulium panum quod signum facis ut uideamus et credamus tibi. quid operaris. patres

exempla intuendo.

runt omnes et saturati sunt.

g[ratia] diuis perfectus

et quod superfuit

est uende omnia et c.

de fragmentis

g[ratia] spiritualis

tulerunt .vii.

um summa perfectio.

sportas plenas.

erant autem qui

manducauerant .iiii. or m. hominum.

g[ratia] exceptis leuibus et infirmis qui in uirum

extra paruulos et mulieres. Et

perfectum non creuerunt

dimissa turba ascendit in nauiculam et uenit in fines magedana. accesserunt ad eum pharisei et saducei temptantes eum.

g[ratia] legis fiducia insolentes dedignantes opera uirtutum.

et rogauerunt ut signum de celo ostenderet eis. at ille respondens ait.

facto uespere dicitis serenum erit.

g[ratia] dicitis. g[ratia] nota

rubicundum est enim celum. et mane.

Altiora misteria que non capit communis turba apostoli sustollunt et implent .vii. sportas. i[d est] perfectorum corda septiformi spiritus gratia ad intelligendum illustrata.

Memorie recondendo et operando. Vii. s[unt] sporte iunco et palmarum foliis solent contexi. et significant sanctos qui radicem cordis in ipso fonte uite collocarunt ne arescant ut iuncus in aqua et palmam eterne retributionis in corde retinent.

Ira in morte mea debetis resurrectionem pecatorum per meum sanguinem intelligere

XII.

claues

Rutilat &c. patiuntur
apoſtoli poſt reſurre
ctionem per quos me
iudicare in futuro
ſcire poteſtis. quia
cum pacto non meis
boni quin patiantur
non pactam aliter
futuro

Signa autem ad tempus
gratie pertinentia a pro
phetis predicta non poſſunt
vobis facere fidem
de meo adventu.

eadem ſepius dicta.
futuram iudicium
hodie tempeſtas
dividere per precedentes tri
ſtas. rutilat enim tri
bulationes ſcilicet
triſte celum.
faciem ergo celi
exiſtis ſignis
diiudicare no
ſtis. ſigna autem
temporum non
poteſtis ſcire. Generatio ma
Incredula pro ſpirituali carnalem intellectum ha
de celo.
la et adultera ſignum querit
bens.
niſi de inferiori.
et ſignum non dabitur ei niſi
Iudeis.
ſignum ione. Et relictis
ad gentes.
illis abiit et cum veniſſent
diſcipuli eius trans fretum
obliti ſunt panes accipere. Qui
dixit illis. Intuemini et cave
id eſt a vanis ſuperſtitionibus quibus videntur quod
te a fermento phariſeorum et ſa
ſancti ſunt.
duceorum. At illi cogitabant
non valebit de panibus eorum accipiamus
inter ſe dicentes quia panes non
cogitationes eorum.
accepimus. Sciens autem ihesus
dixit eis. Quid cogitatis inter vos

nati man in deſerto et mortui ſunt.

Increpat eos quod ex ordine elemen
torum diſcernant dies ſed ſigna
temporum ignorant cum omnis lex
et prophete adventus ſui iudicia ex
preſſim que gereret ad intentionem ſig
nificent.

Signa autem. ſigna temporum dixit
de adventu ſuo vel paſſione cui
ſimile eſt roſeum celum veſpere
et item de tribulatione ante ad
ventum futuram cui ſimile eſt ma
ne roſeum celum triſtitia.

Niſi ſignum hoc poteſtis ſive ſig
num conſtitutum eſſe demonſtrat

Set datur fi
delibus de celo
quando viden
tibus apoſtolis
in celum aſ
cendit et ſpiritum
ſanctum miſit.

Relictis ut infi
delibus non di
miſſis.

Obliti ſunt pa
nes. quomodo pa
nes non haberent
qui modo imple
tis ſportis navem aſcenderunt et
navigantes audiunt ut caveant
a fermento phariſeorum ſed tamen ait ſcrip
tura. quod obliti
ſunt tollere pa
nes ſecum unius
tamen et inter panis
qui cum eis erat
dulcedine cap
ti parum ſe curare
indicantes de cu
ra corporis et victus
cum ipſa naturalis
refectio a men
te exceſſerat.

Fermentum eſt
perverſa doctrina
que vel modi
ca totam maſ
ſam corrumpit
et in ſuum ſa
porem trahit.

Quid cogita
tis me dixiſſe
de terrenis pa
[illegible]

nibus de quibus non est vobis dubitandum cum de tam paucis tantas feci habundare reliquias

Alia superstitiosa doctrina que more fermenti veri panis simulat se substantiam habere. per hoc innuit quid significant .v. panes vel .vii. si enim fermentum dicit heretica dogmata panes sunt vera doctrina.

In partes Cesaree Philippi. iste locus est ubi Iordanis oritur ad radicem Libani ex Ior et Dan duobus fontibus.

Dominus de se humilitatem humanitatis profitetur discipuli divinitatem.

Homines sunt qui de filio hominis locuntur dii enim qui deitatem intelligunt.

Ideo vult exponi errores eorum ut eis repulsis discipuli veritatem proferant non ex vulgi opinione set ex divina revelatione.

Alii Iohannem baptistam sic poterant errare in Helya vel in ceteris aliis sicut Herodes erravit in Iohanne cum ait Iohannes quem ego decollavi surrexit a mortuis et ideo virtutes operantur in eo.

Quomodo in honore Tyberii Cesaris Philippus frater Herodis extruxit.

Deum hominem et verum deum credit et confitetur.

Petitur ad dis

modice fidei. quia panes non habetis
(dum misterium intelligitis neque virtutem in memoria habetis.)
non dum intelligitis neque recordamini .v. panum in .v. milia
(expensorum.)
hominum et quot cophinos sumpsistis. neque .vii. panum in quattuor milia hominum et quot sportas sumpsistis. Quare non intelligitis quia non de pane dixi vobis. cavete a fermento phariseorum et saduceorum. Tunc intellexerunt quia non dixerit cavendum a fermento panum. sed a doctrina phariseorum et saduceorum.

Venit autem Iesus in partes Cesaree Philippi. et interrogabat disci-
(ut vere confessionis mercedem reddat non quia nesciat.)
pulos suos dicens. Quem
(non dicit me qui)
dicunt homines esse filium ho-
(solent loqui videatur.)
minis. At illi dixerunt. alii Iohannem baptistam. alii autem Heliam. alii vero Ieremiam. aut unum ex prophetis. Dicit illis Iesus.
(distincti ab aliis non homines set dii.)
Vos autem quem me dicitis.
(Sciunt et apostoli sed Petrus respondet pro omnibus.)
Respondens Symon Petrus dixit.
(omnia complexus est qui et naturam et nomen expressit.)
Tu es Christus filius dei vivi.

In petro omnibus respondit.
pondens autem ihc dixit ei.
Tam alte fidei confessione. filius columbe spiritalis
beatus es symon bariona quia
carnalis quilibet. uel carnalis intellectus.
caro et sanguis non reuelauit
qui illustrat mentes hominum.
tibi. set pater meus qui est in

Tu dixisti mihi filius dei
et ego dico tibi cuius
dicere est facere.

Tu es non dico uocabis
set tu es petrus ob for
titudinem fidei uerum et
confessionis constantiam.

Sicut lumen et cetera
nomina a domino sor
titi sunt apostoli. sic sy
moni a se nomen petri
dedit ut uos estis sal terre

Et est ut omnibus consta
ret quia absque ea con
fessione ac fide nullus
regnum celorum posset
intrare.

Qui preteritis confessus
est precessis donatur cla
uibus claues sunt dis
cernendi scientia et
potentia qua dignos
recipere indignos de
bet excludere a regno
unde subditur. et quodcumque
liga. i. quem in peccatis
persistentem eternis
penis adiudicaueris uel
quem humilem et uere

celis. et ego
quia credis in
dico tibi quia
me.
tu es petrus
et super hanc
i. xpistum in quem
petram edi
credis.
ficabo eccle
siam meam.
non
et porte infe
separabunt eam. a ca
ri non pre
ritate mea et a fide.
ualebunt
aduersus eam
presentis iudicium
et dabo tibi
potestatem. ecce
claues regni
celorum. et
Quecumque indig
num remissione iudi
caueris dominus uult apud
deum indignum iudicabitur.
quodcumque

tinctione falsorum deorum quos gen
tes uel de mortuis hominibus uel
de insensibili materia sibi instituerunt.

Bariona. bene filius columbe quia
dominum pia simplicitate seque
batur et quia plenus spirituali gratia
erat filius spiritus sancti dicitur qui osten
sus est in columba ab eo quem fi
lium dei uiui uocauerat et filio co
lumbe pater reuelat. quia una
est operatio patris et filii cum spiritu
sancto. reuelat in quam misterium
fidei quod caro et sanguis non reue
lare potuit. et homines carnali
sapientia inflati qui non colum
be filii [illegible] et ideo a sapientia spiritus
alie[illegible] ni. de quibus supra
alii iohannem. alii heliam et cetera.

Tamen petra ita tibi ut michi retineat
fundamenti dignitatem tu super
me ordinabis lapides mundos
et abicies leprosos.

Porte inferi sunt peccata et
blandimenta hereses quibus
firmi ruunt in mortem. qui non
uere supra petram sed super ha
renam domum professionis sue
credendi sunt edificauisse. i. non
simplici et uera intentione xpistum
sequi. set ob terrenam quemli
bet causam habitum pretendisse. quod
enim in intimo cordis amore fide
est perceptum quicquid igitur extra facile
uincet.

Et quodcumque li. Hanc quidem
eamdem iudicariam potestatem
alii apostoli quibus post resur
rectionem ait. accipite spiritum

ſcīn. quoꝝ re. ⁊c̄. Hꝯ ⁊ omnıſ eccıa ī p̄ſbıſ ⁊ epıſ. ſed ıō petruſ ſpālıter accepıt ut omneſ ıntellıgant qḋ quıcumq; ab unıtate fıdeı ⁊ ſocıetate eıuſ ſe ſeparat nec a peccatıſ ſoluı nec celum poteſt ıngredı. hunc locum quıdam non ıntellıgentes alıqḋ ſumunt de ſupercılıo pharıſeoꝝ ut dampnare ınnoxıoſ ınnoxıoſ uel ſoluere noxıoſ ſe putent. cum apud dm̄ non ſn̄ā ſacerdotū ſꝫ reoꝝ uıta quęratur. unde ın leuıtıco oſtendere ſe ſacerdotıbꝫ ıubentur leproſı q̄s ıllı non facıunt leproſoſ ſed dıſcernunt quı mundı uel ınmundı ſunt ıta ⁊ hıc.

Quemcūq; ſoluendum ıudıcauıſ dum uıuıt ⁊ penıtentē abſoluıſ ſıc erıt ⁊ ın celıſ. remıſſıonē peccatoꝝ ꝯſequıt̄ a deo.

ligauıſ ſuper terram erıt lıgatum ⁊ ın celıſ. ⁊ quodcūq; ſolueriſ ſuper terram erıt ſolutū et ın celıſ. Tunc p̄cepıt dıſcıpulıſ ſuıſ ut nemını dıcerent quod ıp̄e eet ıhc̄.

Sıt nemını dı. ſupra aduentum ſuū p̄dıcare p̄cepıt hıc ne dıcant ſe ee ıhm. ſed alıud ē p̄dıcare xp̄m quod ē cōmune nom̄ dıgnıtatıſ. alıud ıp̄m ıheſum quod ē p̄p̄ıum ſaluatorıſ. q̄ı. dıcat non prodeſt publıce p̄dıcarı maıeſtatē populıſ quı uıſurı ſunt me multa patı. quod tunc demum lıcebıt cum reſurrectıo potentıam deıtatıſ oſtenderıt.

Saluator ne ſcandalızarentur ın eo quē paulo poſt ınſultı ſunt conſpuı et crucıfıgı.

Exīn cepıt ıh̄c oſtendē dıſcıpulıſ ſuıſ. qḋ oporteret eū ıre ıeroſolımam ⁊ multa patı a ſenıorıbꝫ et ſcrıbıſ ⁊ p̄ncıpıbꝫ ſacerdotū ⁊ occıdı. ⁊ tercıa dıe reſurgere. ⁊ aſſumenſ eum petruſ cepıt ıncrepare ıllum dıcenſ. abſıt a te domıne. non erıt tıbı hoc. quı conuerſuſ dıxıt petro. uade poſt me ſathana

ꝗ non alııſ ſed pro uerbo (interlinear, above "discipulis")

ꝗ et ſeparatım ne coram alııſ magıſtrum arguat ꝗ amantıſ affectu. (interlinear)

ꝗ optando. (interlinear)

ꝗ non poteſt ēē ut fılıuſ deı occıdatur. (interlinear)

ꝗ ſequere ſentencıā meā. ꝗ ad uērſarıe (interlinear)

Deınde. ecce cauſa prohıbıte p̄dıcatı onıſ. q. d. tunc me p̄dıcate cum ıſta paſſuſ fuero. q̄ ante non prodeſt.

Non uult petruſ deſtruı confeſſıonem ſuam ne putat fılıum deı poſſe occıdı.

Vade retro. ſa. ſup̄ omnıa ılla glorıoſa ın futuro promıſſa ſunt non ın p̄ſentı data edıfıcabo eccıam meam ⁊ tıbı dabo cla. ⁊c̄. que ſı ſtatım dedıſſet numquā poſtea locum error ınuenıſſet ın eo.

mee uoluntati. ſ offen
ſcandalum mi
dis me uolendo p̄hib̄e.
es q̄ non ſapis
ea que dei ſunt
ſed ea q̄ homi
num. Tunc ihc̄
dixit diſcipulis
ſuis. Si quis uult poſt me uenire
abneget ſemetipm̄ et tollat cru
ſ fatiendo ex caritate.
cem ſuā et ſequatur me. Qui
eni uoluerit animam ſuā ſaluā
ſ hic. ſ in futuro. ſ hic.
facere perdet eam. Qui aūt pdiderit
ſ non ꝓp̄ uanā gl̄iam t̄ aliud
animam ſuā propter me inue
quod libet
niet eam. Quid
eni pdeſt homini
ſi mundū uni
ūſum lucret̄
anime aū ſue
ſ. q. quid retribuam domino pro oībz q̄. re. m̄.
detrimentum patiatur. Aut q̄.
dabit homo cōmutationē pro
ſ qm̄ ipſe redemit
anima ſua. Filius eni hominis
uenturus ſ q̄ p̄ uenit
ē in gl̄ia patris

Predicta apoſtolis paſſione et reſurrectione hortatur ad ſequen dū tam eis q̄ turbam.

Quod erat p uetuſtatē abnegauerat ille qui dicebat. Uiuo aūt ego iam non ego. q̄d uero uita ſe erat cepit. ui uit uero in me xp̄c.

Cum deeſt pſecutio cuſtodiatur cor. q̄a pacis tempe licet ui uere licet et ambire.

Nichil dabit p aīa quia filius homi nis ſecd̄m opa dabit.

Nec dum uideat

Non placet tibi ut p mortē meā redimam mundum que ē uolun tatem pris ſꝫ carnalit̄ hoc ſapis.

Qui. ego uere patiar et ſi quis uult me imitari renuntiet uoluntatibz ſuis.

Quod ē p uetuſtatem ut capiat q̄d uita ſe ē. remotis uitiis uirtus ſequatur: tollat. c. ſ. et. ſeq. me.

Crucem abſtinentie hūit paul dum dicebat. caſtigo corpus meū et in. ſer. re. cōpaſſionis quoq cū ait. quis infirmat̄ et ego n̄ infirmor.

Qui dicatur agricole. Si frumen tū ſeruas pdis. ſi ſeminas renoua.

Tollat. c. ſ. crux tollit̄ uel cum p abſtinentiam corpus ul̄ cū p cōpaſſionē pxīmi anim affligit̄.

Quid eni pro. ho. Eccl̄ia habet tempus pſecutionis habet et tempus pacis. hec tempora de ſignat in p̄ceptis. nam tempe pſecutionis ponenda ē anima tempore pacis frangenda ſunt terrena deſidia. nam q̄ pdeſt ho mini.

Nec lucra nec timor nec aliquid aliud retrahat a ſalute quia quam. cōmu. dabit homo.

Calicem. ſa. ac. et. no. do. in uo. uel nichil terrenū pro anima pdita potit homo dare.

Quia rudes erant apl̄i et in pre ſenti uita pmittitur eis aliqua

XVII
Decor.

conſolatio ut tertius credant de fu
turo.
In regno b[ea]titudinis eterne uel o
ſtendendo ſua[m] poteſtate[m] in p[re]ſenti
eccl[esi]a.
Et poſt dies .vi. Idem mattheus dic[it].
ſet lucas .viii. hu[n]c ergo ponunt
medios lucas addit [et] primu[m] quo
promiſit [et] extremum quo com
pleuit. [et] illi poſt ſex mundi etates
quieſcendu[m] ab omni labore [et] hic
octauo tempore
deſignat e[ss]e reſur
gendum. tres du
cit quia q[ui] fidem
trinitatis firmit[er]
ſeruauerunt met[er]
na uiſione gau
debunt. In mon
tem [et] ſecu[n]d[u]m lu
cam oraturus.
Ut diſcant
gloriam no[n]
in profundo
huius ſeculi
ſet in regno
ſup[er]ne beati
tudinis que
rendam e[ss]e.
quia qui reſurrectione[m] expec
tant mente in excelſis habita
re [et] p[re]cib[us] co[n]tinuis debent inſiſte[re].
Seorſum quia iuſti [et] nunc a[n]i[m]o
ſunt ab impiis ſeparati [et] i[n] futuro
omnino ſep[ar]abuntur cum abſ
condet eos in abſcondito faciei
ſue a conturbatione hominu[m].
In corpore mortali oſtendit eis
n[on] immortalitatem ſ[ed] claritate[m]
ſimilem future i[m]mortalitati ſi
cut poſt in corpore i[m]mortali oſte[n]
dit diſcipulis n[on] mortalitatem
ſ[ed] forma[m] ſimilem mortalitati.
non en[im] corpus mortale ſuſcip[er]e
e[st] i[m]mortalitati nec i[m]mortale mor
talitati.
Transfiguratus e[st]. ſ[ecundu]m q[uo]d habe
bat p[er] naturam oſtendit n[on] amit

humilis.
ſuis cum an
gelis ſuis. et
[con]o[m]ni
tunc reddet
conditioni o[mn]i ſexus.
unicuiq[ue] ſe
[con] ſtella en[im] refert
a ſtel. in cla.
cundum op[er]a ſua. Amen dico uo
bis ſunt quidam de hic ſtantib[us]
qui non guſtabunt mortem
donec uideant filiu[m] hominis.
[con] In ea claritate in qua erit p[ro]p[h]eto uidit ig.
uenientem in regno ſuo. Et
poſt dies ſex aſſumpſit ih[esu]s petru[m]
et iacobum [et] iohanne[m] fr[atr]em eius.
[con] gloriam maieſta
et duxit illos
tis oſtenſurus.
in montem
excelſu[m] ſeor
In exemplu[m] fut[ur]e
b[ea]titudinis [et] clarita
tis q[ua]m uidebunt
ſ[an]cti p[o]ſt ſublatis ſpirit[us]
ſum. [et] tranſfi
guratus eſt
ante eos. et
reſplenduit

[con]
hec pati. quia n[on] ſunt
condigne paſſiones h[uius]
temp[or]is. ad. ro. g. q. r. f. yo.
Aſ[ua]lis mors q[ua]m libando
guſtatur: uitam uero
poſſident in futuro.
[con] q[uo]d quia in certu[m] e[st].
In montem. q[uo]d non
ante quia nondum
apparuit quid erimus.
ſet cum apparuerit ſiles
ei erimus. Marcus ait.
qualia fullo ſ[upe]r terra[m]
non poteſt facere. i. deus
in hac uita tam claros
nequit facere. q[uia] nullus
ſine peccato. nullus mun
dator ſui in t[er]ram facit
q[uo]d deus in celo mu[n]dant
ueſtem ſuam ab omni
inquinamento fullo
e[st] doctor a[n]i[m]a[rum] uel mun
dator ſui corporis.
Non ſubſtantiam carnis amit
o[mn]i.

sit. sed gloriam future re
surrectionis ostendit

Ut ostendant eum
esse quem lex et prophete
promiserunt.

Oblitus regnum non
in terra sed in celis esse
promissum nec mor
tali carne circum
datos posse intrare.

Quia impudenter
quesiuit responsio
nem domini non me
ruit set uox patris
testatur de filio deo
cetero petrum et in eo
ceteros ueritatem.

Adhuc eo lo. ut dis
cat qui tabernacu
lum quesiuit in
resurrectione non
tegmine domorum
set spiritus sancti gratia p
tegendos esse.

Moyses et helyas si

quia non habet
facies eius sicut
clarius quid cum apparet.
sol. uestimen
quia sancti uel ecclesia quicumque baptizati
ta autem eius
estis christum induistis.
facta sunt al
ba sicut nix. et ecce apparuerunt
quia legis lator. quia excellentiores prophetarum. quia de
eis moyses et helyas cum eo lo
passione et resurrectione.
quentes. Respondens autem petrus
dixit ad ihesum.
domine bonum
quia huius
est nos hic esse. si
non respondit dominus
uis faciamus
ostendens non impossibile esse
hic tria taber
set inornatum quod turpet
nacula. tibi
unum. et moysi
unum. et helye
unum. adhuc
eo loquente
ecce nubes lu
cida obumbrauit eos. et ecce
uox de nube dicens. hic est filius
meus dilectus

tere carnem quam assumpserat uo
luntate. Illud autem corpus quod
habuit per naturam dedit discipulis
suis in cena non mortale non corrupti
bile.

Et ecce. appa. eis. mo. et
he. quales uel quid locuti lucas dicit
uisi in maiestate et dicebant excel
sum eius quem completurus erat
in ierusalem. id est passionem et resurre
ctionem. significant oracula legis
et prophetie que in domino completa
et nunc doctis et in futuro omnibus
patebunt electis. et bene uisi in ma
iestate quia tunc apertius uidebitur
quanta ueritate dignitate ueritatis
omnis doctorum non solum sensus
sed et sermo fuit prolatus. Vel moy
ses et helyas significant omnes
cum christo regnaturos. Moyses
mortuus mortuos. helyas uiuus
eos qui uiui inuenientur quibus
conuenit in maiestate uideri per
gloria quam habebunt et excel
sum memorare quia unica ma
teria laudis erit fidelibus passio christi.
et quia gustata dulcedine cele
sti uilescunt infima petrus ui
sa domini et sanctorum maiestate solis
his uult perpetuo herere dicens.
bonum est nos esse hic esse. faciamus
hic. et cetera. secundum alium euangeli
stam nesciebat quid diceret in eo
quod in celestibus tabernacula
querit ubi nulla aduersitatis au
ra est timenda quia deus omnipotens
templum eius est et agnus. Sed et
hoc sciebat quid diceret bonum
est nos hic esse. quia uere solum homi
nis bonum est intrare in gaudium
domini sui. quod si petrus uidens

clarificatam hu
manitatem tan
to afficitur gau
dio ut numquam
uelit ab eius mi
nisterio secerni. quid
putandum est de
his qui diuini
tatem uidere me
ruerint.

Sicut baptizato
domino sic et
clarificato mi
sterium sancte
trinitatis osten
ditur quia gloriam
eius quam in
baptismo confi
temur credendo in resurrectione laudabi
mus uidendo. spiritus sanctus ibi in co
lumba hic in nube lucida. quia qui
modo simplici corde fidem fidem
seruat. tunc aperta uisione quod
crediderit contemplabitur. et ea
gratia qua illustrabitur proteget.

Surgite pulso metu doctrina datur
quo manente non audiretur.

Leuantes autem o. s. ablata nube ui
derunt ihesum et moysen et helyam eua
nuisse quia postquam legis et prophetarum
umbra discessit que uelamento
suo apostolos texerat uerum lu
men in euangelio reperitur.

Si enim moyses et helyas cum ihesu
perseuerassent uox patris uideretur
incerta cui potius dedisset testimo
nium.

Nemini dixe. ne gloria futur
gum posttensa incredibilis esset et
apud rudes sequens crux scan
dalum faceret.

Quod helyam oportet. p. ue. tra
ditio phariseorum est iuxta malachiam
prophetam quod helyas ueniat ante
aduentum saluatoris et reducat corda patrum ad filios et filiorum ad patres et restituat

Ipsum au. hic iam
pater precepit quod
moyses in carna
tione testimonium
dans predixit prophe
tam suscitabit q. d.
iste est quem moy
ses promisit.

¶ Qui prius dixi. pe

in quo michi co
nutet me. fe. ho.

placui ipsum audite.

seruii qui nobiscum debent
in cordibus domino prepara
re tabernaculum.

Et audientes d. ce. alio
re enim sensu unam utique
intellexerunt deitatem
timuerunt uel quia se
errasse cognouerunt
uel quia nubes operuit
eos uel quia uocem patris
audierunt

¶ homo fragilis

et audientes discipuli ceciderunt

maiorem gloriam non sustinet set cadit. ¶ non solum

in faciem suam. et timuerunt

de peccatis set et de filii maiestate. ¶ ut metum fuget.

¶ quia per se surgere non poterant

ualde. et accessit ihesus. et tetigit eos

et membra solidet. ¶ Quos manu sanauit sanat im

dixitque eis. Surgite nolite timere

perio. ¶ s. filius

leuantes autem oculos suos ne

cepit designati serui discesserunt.

minem uiderunt nisi solum ihesum.

et descendentibus illis de monte

precepit illis ihesus dicens. Nemini

dixeritis uisionem donec filius hominis

a mortuis resurgat. Et interro

gauerunt eum discipuli eius di

¶ cum te in gloria

centes. quid ergo scribe quod he dicunt

uidimus. ¶ ante aduentum tuum.

lyam oportet primum uenire

omnia in antiquum
ſtatum. eſtimant ergo
apostoli transformatio
nem glorie ultimam
hanc esse quam uide
rant et dicunt. ſi iam
uenisti in gloria. quo
modo precurſor tuus
non apparet. maxi
me quia helyam
uiderant receſſiſſe.

At ille reſpondens ait
 precurſor iudicis. uenturus
illis. Helyas quidem
conſtat hunc non esse ſecundum
dem uenturus
aduentum
est et reſtituet omnia
Dico autem uobis
Non corpore ſed uirtute et ſpiritu
quia Helyas iam
 agnouerunt   ſpreuerunt
uenit. et non cognouerunt eum
uerunt decollauerunt. phariſei enim conſenſerunt
ſed fecerunt in eo quecumque uo
luerunt. Sic et filius hominis paſ
 a iudeis herode conſentiente.
ſurus est ab eis. Tunc intellexerunt diſcipuli quia de
iohanne baptista dixiſſet eis. Et cum uenisset ad turbam
acceſſit acceſſit ad eum homo genibus prouolutus ante eum
dicens. Domine miſerere filio
meo quia lunaticus est et male
 deſperans exponit omnia in comoda egroti.
patitur. nam ſepe cadit in ignem
 In aquam uoluptatis que emollit.
et crebro in aquam et optuli eum
diſcipulis tuis
et non potuerunt
eum curare. reſ
pondens autem ihesus
ait. O generatio incredula et peruerſa

Latenter accuſat
apoſtolos ſepe im
poſſibilitas curan
di non ex uitio cu
rantium ſed eorum qui
curandi ſunt pro
uenit.

Omnia itaque illa que propheta predixit
l. corda patrum ad fidem filiorum et econ
uerſo reſtituet. et hoc quod morti de
bet ut in macro apertius demonſtrat.

Precurſor redemptoris conſtat
primum aduentum esse completum.

Tunc intellexerunt diſcipuli. ex iudicio paſſi
onis ſue quam ſepe dixerat et precurſo
ris ſui quam completam uidebant.

Loca rebus congruunt. In monte
orat. transformatur. archana
maieſtatis aperit. inferius turba
occurrit miſeros audit infirmos
confortat docet caſtigat.

Luna lateri lunaticus est hunc mar
cum ſurdum et mutum dicit quem
mattheus lunaticum. non quod luna de
monibus ſeruiat ſed demon curſum
obſeruans corrumpit homines
ut peccatum in ſanet creatorem.
typice lunaticus qui per horas
momenta mutatur in uitia nec
preſtat in incepto ſed creſcit et de
creſcit. et nunc in ignem libidinis
uel ire fertur. nunc in aquas ſtupidi
tatis que non ualent extinguere cari
tatem.

Credens non tercio ſupatus quam mitis est in
uba erumpit ſed ſicut medicus egro
ta que ſua precepta
ta agenti.

Quia uitius

est non hominum. sed uitio. et per unum hominem iudeos arguit infidelitatis unde addit. afferte huc illum ad me.

Et exiit ab eo demonium. Marcus dicit de isto quia cum uidisset dominum spiritus conturbauit eum et elisus in terra uolutabatur spumans et domino iubente ut exeat clamans et discerpens exit. quia sepe dum conuerti ad dominum post peccata uolumus magis a diabolo impugnamur: ut uel odium uirtutis incutiat uel expulsionis sue uindicet iniuriam. exitus discerpit et furenti clamore intuentes terruit. quia plerumque dum de corde expellitur acriores temptationes excitat quam prius quando possidebat quietus.

Non exposito si fides uestra tam feruens esset que tribulata magis et magis claresceret.

Sicut granum synapis. fidem perfectam grano synapis comparat que sit in facie humilis. et in pectore feruens uilis uidentibus et nullarum uirium apparens. set pressuris trita quid intus habet ostendit.

Quomodo prolixitas diaboli sit petitur ostendit. Vt generaliora queque sciamus ieiuniis et orationibus superanda et iram dei in nos hoc remedio posse placari.

tamen

Nisi per orationem etc. Ieiunium generale est non modo ab escis sed ab omnibus illecebris carnalibus et ab omnibus uiciis abstinere sic

quo usque ero uobiscum usque quo
(per ipsum iudeos arguit.)
patiar uos. afferte huc illum
ad me. et increpauit illum ihesus et
exiit ab eo de
(qualia ibi)
monium. et cura
(nullus morbus preualet ubi)
tus est puer ex
(omnipotentis uirtus)
illa hora. Tunc accesserunt
(uenit manus)
discipuli ad ihesum secreto et dixe
runt. quare nos non potuimus
eicere illum. di
cit illis. propter incre
dulitatem uestram. Amen quippe
dico uobis si habueritis fidem si
(Ad minimum et montem.)
cut granum synapis dicetis
(superbo diabolo.)
monti huic
(ab obsesso corpore in)
transi hinc et
(altum maris. id est in profundum)
transibit et nichil impossibile
(inferni.) (nulla in)
erit uobis. hoc autem genus
(commoditas insanabit.)
non eicitur nisi per
orationem et ieiu
nium. Conuersantibus

Illum prius non demonem ut ostenderet traditum esse inmundo spiritui propter peccatum suum uel parentum.

Ecce quando non exauditur non est possibilitas prestantis sed culpa deprecantis.

Vnde alibi. quecumque in nomine meo. petere. accipietis.

Nam per orationem ista carnalium uoluptatum mutabilitas non mutatur. unde non semper oratione confirmet et cetera. penitentiam macere tur.

Semper letis miſcet triſtia ut cum veniunt que putant minus moleſte ferantur.

Et contriſtati ſunt. Hoc non de infidelitate venit ſet de dilectione quia nichil humile de eo paciuntur audire.

autem eis in galilea dixit illis Ihesus. filius hominis tradendus eſt in manus ho

¶ Si hoc contriſtat.

minum et occident eum.

¶ hoc letificet.

et tertia die reſurget. et contriſtati ſunt vehementer.

Et cum veniſſet capharna

¶ exactores tributi.

um acceſſerunt qui didragma accipiebant ad petrum et dixerunt ei. Magiſter veſter non ſolvit

¶ vere non.

didragma et ait. etiam. et cum intraſſet in domum prevenit eum Ihesus dicens. quid tibi videtur Symon. Reges terre a quibus accipiunt

¶ redditus de capite.

tributum vel cenſum a filiis ſuis an ab alienis. at ille dixit. ab alienis. Dixit illi Ihesus. ergo li

¶ Quanto magis dominus regum. ¶ Non ſimus eis cauſa offenſionis.

beri ſunt filii. ut autem non ſcandalizemus eos vade

¶ cum paciencia.

ad mare et mitte hamum. et eum piſcem qui primus

et oratio generalis non ſolum cibis ſet etiam in omnibus que in obſequium dei et fidei devotione gerimus. Unde dicitur: ſine intermiſſione orate.

Et cum veniſſet. ca. Poſt auguſtum ceſarem iudea facta eſt tributaria et omnes cenſi capite ferebantur. unde et ioſeph cum maria profeſſus eſt in bethleem. rurſus quia nutritus eſt in nazareth quod eſt opidum galilee ubi capharnaum ſubiacens paſcuntur tributa et pro ſignorum multitudine non audent ipſum aggredi. ſed conveniunt diſcipulum malicioſe ſive. ſive fideliter utrum reddat tributa. an contradicat ceſari.

Ante petrus quam ſuggerat dominus interrogat ne ſcandalizarentur diſcipuli ad poſtulationem tributi cum videant eum noſſe que eo abſente geſta ſunt.

Reges terre. Dominus noſter et ſecundum carnem filius regis erat ex david natus et omnipotentis verbum. ergo ut filius regum tributa non debebat ſet pro humilitate carnis decet eum implere omnem iuſticiam.

Liberi ſunt filii regni in omni regno. tunc multo magis liberi ſunt filii illius regni ſub quo ſunt omnia regna in quolibet terreno regno.

XVIII.
infans

Et eum piscem. alt. Xp̄c ē piscis in hoc mari moratus qui prius morti pro redemptione se optulit ut id quod more eius .i. in confessione fuat inventū p petro daretur. et bene id ipm̄ p̄tiū ẽ divisū. quia pro petro q̄i pro peccatore. dominus peccatum autem non fecit. Statim dicitur qui habet duo dedragmata ut ostenderetur similitudo carnis dum eodem p̄tio dominus et servus liberatur. sed et simpliciter intellectus edificat dum dominus tante fuit paupertatis. ut unde daret tributa non haberet. Judas quidem communia in loculis habebat. sed res pauperum in suos usus convertere nephas duxit ipm̄ id dans exemplum nobis.

Et advocans. secundum marcū puerum ihc complectitur significans humiles dignos suo complexu et dilectione.

Parvulum etate. ut similitudinem innocentie demonstraret. vel se statuit in medio qui non venit ministrari sed ministrare. vel parvulum .i. sp̄m sc̄m posuit i cordib' eorum ut humilitate superbiam mutarent.

Vel regnum dei doctrina ē evangelii cui obedire simpliciter et sine ulla retractatione debemus sicut puer non contradicit doctoribus.

Innocens erit sicut iste parvulus qui non perseverat in ira lesus non meminit visam mulierem n̄ cupit.

Talem puritatē q̄lis iste p naturam

Qui autem scan. et si hoc generalē

ascendent tolle. et aperto
¶ contra potentia quia hoc
ore eius invenie
docendo reddit staterem.
nies staterem
illū sumens
da illis pro me
et pro te. In
illa hora accesserunt discipuli ad ihm
¶ in collegi
dicentes. quis putas maior ē in re
o ostior.
¶ ambitione glie humilitate pp
gno celorum. Et advocans ihc par
nit.
vulum statuit eum in medio
corum et dixit amen dico vobis n̄i
¶ a vestra elatione. ¶ Innocentes et humiles
conversi fueritis et efficiamini
p virtutes. ¶ Non sensib; ẽ malitia.
ni sicut parvuli non intrabi
¶ quia alitē non intratur.
tis in regnū celorum. Quicumque
¶ q̄ de se maiora non senserit. ¶ Quem p
ergo humiliaverit se sicut p
pono vel qui me imitatus fuit qui me exinanivi. for.
vulus iste. hic ē maior i regno
ser. at. ¶ humilem mee
celorum et qui susceperit unum
innocentie imitatorem.
parvulum talem in nomine

Xp̄c ē piscis. mare mundus. hamus mors xp̄i. genebat pretium nostre redemptionis. quod autem pretium in ore piscis inventū est significat redemptionem nostram ore xp̄i pnuntiatam esse.

Ille sensum solvit. qui nil possidebat. tu qui lucrum seculi sequeris cur seculi obsequiū n̄ agnoscis.

Ex equalitate p̄tii quia in tributi redditione domino fuat compatus arbitrati sunt petrū omnib; apostolis prelatū.

Quicumqꝫ ſpeciem ſcītatis habens uerbo uel exemplo elationis uel aliarum uicio͞rum tunc infirmo ſunt, tum maxime nos oportet conſulere. expedit et cetera.

Expedit. quia multo meli9 ē pro culpa breuem ſuſcipere penam quam eternis ſaluari cruciati bꝫ non enī iudicabit deus bis in id ipm.

Quia non iudicat̄ ſecdm utilitatem que inde puenit ſet ſecdm exitū quem intendit.

ꝗ ne putent ſe
meo me ſui
honorati.
cipit. Qui a͞t
ſcandaliza
ūit unū de
ꝗ magnus ē
hiis puſillis
non poſt moueri.
qui in me cre
dunt expedit
ei ut ſuſpen
dat̄ mola aſi
naria ī collo
eius ⁊ demergat̄ in profundū
ꝗ ergo. ꝗ qd non cauet.
maris. Ve eſt mundo ab ſcan
ꝗ et tn̄. ꝗ ve qui pbati ſunt
dalis. Neceſſe eſt enim ut ueniant
meli. fi.
ſcandala. Verumptn̄ ue homini
illi per quē ſcandalum uenit.

Inemendabiles amici ſunt a nobis alienandi ne p inmunditiam eorū et ipſi polluti peccamus. omnis affectus. omnis ꝑpinquitas amputet̄. ne per occonem pietatis pateat ſcandalis.

Scandolizat qui dicto uel fco minus recto oc

ꝗ quicūqꝫ
Si ex manus
utilis adiutor. ꝗ dis
tua uel pes
curſor intuos uſus.
ꝗ ledit te in
tuus ſcan
cauſa anime
ꝗ rupte aſ
daliżat te
fectum.
abſcide eum

dr̄ ꝯ omnes. tn̄ hic ſpāliter ꝯ apostolos qui hic de dignitate uidentur contendere ⁊ in hoc potetant alios perdere. Mola aſinaria ſecdm ritum prouincie ubi iſta pena ē maior criminū. expedit ei quia multo utili9 eſt innoxiū grauiſſima pena uitam finire quam ledendo fr̄em mereri mortem ꝑpetuam. uel per molam aſinariam ſecularis uite circuitus et labor exprimitur. p ꝑfundum maris extrema dampnatio. quicumqꝫ ergo ſpeciem ſcītatis habens uel uerbo uel exēplo ceteros deſtruit melius ēēt ei ut eum ſubuitioni habitu ad mortem terrena acta conſtringerent quam ſacra officia ceteris in culpa imitabile oſtenderent. quia ſi ſolus cadet tolerabilior eum pena cruciaret.

Si aū. ma. t ꝯtrit ſupra ne ſcandaliꝫemus credētes nunc qn̄tum cauere debemus eos qui ſcandaliꝫare nos poſſunt. op pꝫ diſtat inuitio fallere ⁊ falli ſcandaliꝫaret ſcandaliꝫari.

Alter aſinus ad molā gentilis cetus ad lapidem quem adorat hic cum ꝑſecutionē xp̄ano intulerit hac pena plectitur. ut cum ſui ſacrilegii mola uidicandi ſeculi fluctibꝫ mergatur. nota quod ſi qn̄tum potes ſine pecco uitare ſcandalum proximi debes. quod ſi de ueritate pro ſcandalo ueritas relinqui non debet.

Melius est uitam solitariam ducere quam obuiis presentis necessaria uitam eternam perdere.

Nimius pro scandalis omnis tamen pendus est affectus querere tamen salutem infirmorum quantum potestis.

Videte. Sic scripio nobis seueritatem dimittendi omnes amicitias ut ad inicam clementiam ut quaeratis eorum salutem set si persistant in malis melius est solum saluari quam dampnari cum pluribus.

Magna dignitas animarum ut una queque habeat ab ortu natiuitatis in custodiam sui angelum delegatum.

Et si de missi ueniant. sic exterius implent ministerium ut numquam intus desint per contemplationem mittuntur ad hominum salutem et tamen semper uident fa. pa. quia quolibet missi ueniant intra ipsum currunt.

Visione dei manifesta perfruuntur ideo non est spernendum ab homine quod aput deum tante cure est ergo uos nolite spernere quantum in uobis est.

Dominus. c. oues habet dum rationalis nature numerus angelorum et hominum integer. i. in sua perfectione mansit sed una errauit cum homo peccauit.

Gre. Nonne relin. quia se ipsum exinaniuit formam serui accipiens angelica natura persistentes in summa beatitudine. alii enim in

De uita et societate que
et proice abs te
castigare nequis.
te. bonum tibi est ad uitam ingre
Sine pretioso adiutore uel discursore.
di debilem uel claudum quam
Cum his.
duas manus uel duos pedes habentem mitti in ignem eternum.
Prouisor in consiliis in errorem uult te inducere.
Et si oculus tuus scandalizat te erue eum et proice abs te. Bonum tibi est cum uno oculo in uitam intrare quam duos oculos habentem mitti in gehennam ignis.

Videte ne contempnatis unum ex his pusillis.
Dico enim uobis:
deputati eis
quia angeli
ad custodiam.
eorum in celis semper uident faciem patris
mei qui in celis est. Venit enim filius hominis saluare quod perierat. Quid
uobis uidetur. Si fuerint. c. oues alicui et errauerit

casionem peccatis parentes scandalis.

Cur non sunt contempnendi: quia pro eis cotidie mittuntur angeli.

Non debetis eciam homines paruipendere pro quibus ego ueni.

Ad clementiam prouocare quem premisit uidete ne contem.

Aliud de eadem re sub

dit exemplum.

Quis pdita omnes
pectores qui p pñiaᷓ
reconciliantur deo.
xcix. i. sunt super
bi quos relinquit in
montib; qui curio
rein uel sollicitudi
nem gerunt in quo
qui solos se uideri
uolunt qui de se p̄
sumentes peniten
tib; pponunt se qb;
ad pfectionē unitas
deest.

Quia maior gloria
reformantis est per
dita restaurare q̃
ea q̃ sc̃ īmota retinē.

Magis dominus
gaudet de nostra
repatione q̃ maḡ
nos gaudere facit
quam de angłoꝝ
immutabilitate.

Sꝫ omnin bene uolen
tia ⁊ ab his quos
offendunt corrigāē

Docet parabolam io
ppostream ut pusil
lā ñ contempnāē.

ꝯ quia rōalis creaᷓe
uit una ex eis
nūs periure hominē fuit
nonne relin
quimittūs. ꝯ In
quet. xcix. in
celo ab homine derelicto.
deserto ⁊ uadet
ꝯ Incerta hominē ut
querere eam
summa re
que erraurt. ⁊
si contigerit ut in
ueniat eā. am̄
dico uobis q̃
gaudebit sup
eam magis q̃
sup. xcix. q̃ nō
errauerunt.
ꝯ sicut non ē uoluntas
sic non est uo
pastoris ut una de ouib;
luntas ante
pereat
patrem urm̄
ꝯ Si pr̄ non uoluntate
qui in celis est
eius pr̄.
ut pereat unus
ꝯ iniuria
de pusillis istis. Si autē pecca
t̃ contumelia afficit.
uerit in te fr̄ tuus uade ⁊ cor
ripe eum inter te ⁊ ipm̄ solū.

iustoꝝ numeꝝ putant intelligi
in uno pectoꝝ. unde alibi. ñ ueni
uocare iustos set pec. in luca scp
tum ē maius gaudium ē in ce.
sup. u. pec. pe. a. quam super. xc
ix. iustos qui non
indigent peniten
tia. quia ut coti
die experimur qui
illicita non com
Altius euan
gelista dicit
in montib;
.i. in excelsis.
serunt in rebus
licitis sepe sibi p̄bent usum ad
celestia autē non hanelant. et
quia securi sunt ad bona agen
da pigri remanent. econt̃ autē
plimꝙ peccatoꝝ facit. maius g̃
gaudium de eo quam de stante
iusto uti dux in prelio. plus eñi
militem illum diligit qui post
fugam reuersus hostem fortitē
p̄mit quam eum qui nūqm̄
fugit nec umqm̄ fortiter egit.
set et sunt quidam iusti de qui
b; ē tm̄ gaudiū ut eis nullus
penitens ppoñi possit qui etsi
non sint maloꝝ sibi conscii tñ
licita respuunt. in omnibus
se humiliant. quantū ergo
gaudium ē si humiliter pla
gat iustus cum tm̄ gaudium
sit si qd̃ male gessit dampnat
iniustus.

Si peccauit in te. si. eñi. in dm̄
non est nostri arbitrii.

Hoc ordine scandala uitare de
bemus ne quem ledamꝰ ⁊ peccaᷓ
tem zelo iustitie corripiamus
⁊ penitenti mīe uiscera pandamꝰ

Ne publice correptus uerecūdi

am p̄dat quia p̄dita in peccto p̄ma
neat.
Non passim iubet peccanti di
mittere set penitenti. ita peccat
qui uidens fr̄em peccare tacet si
cut qui penitenti non indulget
nam qui dixit. si penitet dimitte
p̄misit. si peccau̅it increpa. nec dif
ficilis uenia nec remissa i̅dulgē
tia
Dic ecc̅e ut detestationi eum
habeat. ⁊ qui non potuit pu
dore saluari saluetur obprobiis
et ut rubore se
questrationis
emendetur. sit
tibi sicut ethni
cus. s; nequis
superb; talem
contempneret
sequestratione͂
subdit. amen
Detestabilior
ē qui sub no
mine fidelis
agit opa in
fidelium q̄m
apte in fide
lis gentilis.
dico uobis. potestatem t̄buit
apostolis ut sciant qui a talib;
dampnant humanā sn̄iam
diuina sententia corroborari.
A deo n̄r̄a sententia ḡfirmat̄ di
uina uel ad recipiendū penite͂
tem uel ad abiciend͛ ḡtumace͂.
Omnis sermo sup̄ ad ḡcordiā
prouocat ⁊ pacem q̄m a deo ḡ
mendat ut dicat dn̄i in me
dio eoꝝ ē͂ qui pax ⁊ caritas
sedem sibi in pacificis ḡstituit
et unitatis m̄rito oīa petenda
impetranda ē͂ confirmat.
Tunc accedens. dixerat uidete
ne ḡtempnatis. u. de. pu. is. et

q̄ pa[ra]tūs salutem. saluus t̄ ad
Si te audierit lucratus eris
gratiā.
fratrem tuum. Si autem te
q̄ studio corrigendi uel con
non audierit. adhibe tecum
uincendi sub testib;.
unum uel duos ut in ore duo
rum duoꝝ uel t̄ium testium
q̄ adhuc in corri
stet omne u̅bum. quod si non
gibilis extitit. q̄ ut obiurgatio plurimorum
audierit eos dic ecclesie. si aūt
eum corrigat.
ecclīam non audierit sit t̄ sicut
q̄ gentilis. q̄ exactor
ethnicus ⁊ pu
puplicanoꝝ uectiga
blicanus. am
lium.
dico uobis que
q̄ uinculo a
cumq; alliga
nathematis.
ueritis super terram erunt li
q̄ diuino iudicio.
gata ⁊ in celis. ⁊ quecumq; sol
u̅itis super terram erunt solu
ta ⁊ in celo. Iterū dico uobis q̄a
si duo ex uobis consenserint
super terram
de omni re q̄
cumq; petierint
fiet illis a p̄re
Ethnice publicani sē
qui lucra seculi sectā
tur ⁊ exigunt uecti
galia negotiationis.
per fraudes. per fur
ta et per iuria.
Ethnice u̅ sp̄s ⁊ ani
ma corpus consen
senserint ut n̄ sit
inter eos bellum
carne cupiente ḡt̄
sp̄m et spiritu cont̄
carnē quicq̄d petunt
ob-

fiet. quia ii corp' uult que ſp̄s uult tūn bonaꝝ rerū eſt petitio.

Monuit ad con cordiam nunc p̄miū pollicet' qd̄ ē in medio eoꝝ.

meo qui
i. ſūt.
in celiſ ē.
Ubi enī ſunt
duo ł tres
ꝯgregati
in nōīe meo ibi ſū ego
in medio eoꝝ. Tunc accedens
petruſ ad eum dixit. Domine
quociens peccabit in me frat'
penitenti quidem
meuſ. ⁊ dimittam ei uſqꝫ ſep
petenti.
ties. Dicit illi ihc̄. non dico tibi
uſqꝫ ſepties ſet uſqꝫ ſeptuagi
finit toti negotio. exceſ ſy
es ſepties. ideo aſſimulatum ē
torum p parabolaſ loqui.
uita iuſtoꝝ. ꝯpſ̄ice xp̄o. ex inita ute
regnum celoꝝ homini regi q̄
qꝫ examinat.
uoluit rōnem ponere ꝯſeruiſ
examinare merita. eoꝝ
ſuiſ. ⁊ cū cepiſſet rationem po
nere oblatuſ ē ei un' q̄ debebat
uiribꝫ ſuiſ hoc explere
ei. x. ꝯ. talenta. cum autem n̄
non poſſet.
p̄miſit uiſto
haberet unde redderet iuſſit eū
iudicio malignoꝝ ſp̄uum ſeruū fi.
dominuſ ueniumdari ⁊ uxorē
Juſſit pro cupiditate ⁊ opibꝫ q̄i uxore et

In omib' que iudi cando a gunt in terra ad salu tem ho minū aſſum coop̄atur.

adiecerat ſi peccat corripe ⁊ p̄mi um promiſerat. ſi duo ex uobiſ prouocatus ergo petruſ querit quotienſ dimittat.

Sexe. Septies ſeptuagieſ. i. tott. et. xi. uicibꝫ. i. totienſ in die quoci enſ ille peccare non poteſt. aug' ꝯpſ̄ice. xi. per ſe tranſgreſſionē ſignificat quia iam ē extra de calogum. cum uero multipli catur per. vii. iam omnis ill' tranſgreſſio propter. vii. uicia. nota alter datur uenia peten ti fr̄i ut nobiſ. ſ. ſocia caritate cō municet ſicut ioſeph fr̄ibus alter inimico pſequenti ut bonū ei uelimuſ. ⁊. ſ. faciam' ut dauid lugenſ ſaul.

Ut ſciatiſ dimittendū eē ꝯſer uiſ oſtendam per ſimile quia ſi ille rex et dominuſ dimiſit ſeruo multo magis hō ꝯſeruiſ ſuiſ.

Populuſ iudaicuſ qui decalogo ꝯtiuſ multaꝝ trāſgreſſionū reuſ erat.

Eum non ſolum populum ſet ⁊ prelatoꝝ ⁊ ſubditoſ ſimul cū tota ſuba eoꝝ p magnitudi ne tua delictoꝝ tradit exteriſ nationibꝫ ut quod noluerunt uoto ſoluant tormento.

Miſericorſ domin' non ſolum captiuitatem iudaicam abſol uit. ſꝫ etiam peccatoꝝ om̄ium ueniam in aduentu x̄ ſe dare p̄miſit ſi per ſiſterent in incepto.

Dimiſit

suis penas solvere.
eius et filios et omnia que habebat et reddi.
¶ Cum sponte nollet malis coactus populus ille.
Procidens autem servus ille rogabat eum
¶ parce peccatis.
dicens: patientiam habe in me et omnia
¶ Credendo in te qui es finis legis.
reddam tibi. Misertus autem dominus
servi illius dimisit eum et debitum dimi
¶ Egressus in libertatem fidei vel de captivitate liberatus.
sit ei. Egressus autem servus ille inve
¶ Quos debere ei recognoscere
nit unum de conservis suis qui debebat ei
ab eo salutem prestitam sibi. ¶ non sinebat eum reddere rationem.
c. denarios et tenens suffocabat eum di
¶ observa carnales observantias.
cens: redde quod debes. Et procidens conservus eius roga
¶ Quicquid lex precipit
bat eum dicens: patientiam habe in me et omnia reddam
spiritualiter implebo.
¶ spiritualia. ¶ A spirituali intellectu recessit. ¶ ceciam tibi
tibi. Ille autem noluit sed abiit et misit eum in carce
lationem.
rem donec redderet debitum. Videntes
¶ predicatores evangelii. ¶ Hanc afflic
autem conservi eius que fiebant contrista
tionem christianum populi. ¶ pro salute creden
ti sunt valde et venerunt et narrave
tium contra dolum persecutorum dominum implorant.
runt domino suo omnia que facta fu
erant. Tunc vocavit illum dominus suus
¶ omnes prevaricationes.
et ait illi: serve nequam omne debitum
dimisi tibi quoniam rogasti me. Nonne ergo
oportuit et te misereri conservi
tui sicut et ego tui misertus
¶ iusta animi adversione.
sum. Et iratus dominus eius

eum id est pondere carnalium observationum absolvit et debitum dimisit id est preteritas transgressiones.

I. Gentilem populum qua sibi debitorem fatigabat gratiam Christi non esse eis ad salutem dicens carnales observantias ab eis non modo persuasionibus sed et tormentis exigebant.

Hoc intendens ut legem carnaliter impleret quod videbatur debere.

Angeli qui referunt deo gesta hominum vel predicatores evangelii.

Sepe debita dimisi tibi quando in angustiis rogasti. Sed libertatis conpassionem non habuisti quin potius prophetas et apostolos persequeris et ingratus et de iustitia presumens spernis gentem indignas tua societate in Christo iudicans.

Dignas in misericordia gratis reputare quia omnes peccaverunt et

q in manus romanorum uel tartareis ministris.
tradidit eum tortoribz quo ad
q in perpetuum.
usqz redderet uniuersum debitu
q repetet a uobis dimissa.
sic et pater meus celestis uob
faciet si non remiseritis unus
q non ficta pace.
quisqz fratri suo de cordibz uestris.
Et factum est cum consumasset
ihc sermones istos migrauit

Galileos maluit cu-
rare in iudea ut gen-
tes in eam uenturam
que iudee parabat
admitteret.

a galilea et ue-
nit in phines
iudee trans ior-
q de galilea. q ex pietate ut doceant
danem. et secute sunt eum
et infirmi sanentur. q in iudea.
turbe multe et curauit eos i.
et accesserunt ad eum phar
q ex liuore ut decipiant.
temptantes eum et dicentes.
Si licet homini dimittere u
q ea
xorem suam. quacumqz ex
causis que scribebantur in libro repudii.
causa. qui respondens ait
illis. non legistis quia qui
fecit ab initio masculum et
feminam fecit eos. et dixit pp
hoc relinquet homo patrem

egent gratia dei.

Sic et pater uester. si non dimise
rimus ex corde quod in nos de
linquitur et hoc per penitentiam qd
dimissum erat a nobis exigitur.

Incipit narrare que in iudea do
minus fecit et docuit et passus est.
primo trans iordanem ad orien
tem. post et citra iordanem quando
uenit a iericho in ierusalem.

Sermones quos in galilea post
tributum de humilitate et in
nocentia et correctione et uenia
habuit.

Venit in phines. i. omnis iudeorum
prouincia ad distinctionem aliarum
gentium iudea dicitur. sed specialiter
meridiana plaga ad differentiam
samarie galilee decapolis et cete
rarum regionum eiusdem prouincie

Si licet homini. quasi complexione
capiatur. si dicit dimittenda est
quacumqz ex causa et ducendam
aliam. pudicitie predicator contra
se facit. si dicit non est dimitten
da contra doctrinam moysi et
dei facit. ideo responsum temperat
naturalem legem primamqz
dei sententiam secunde opponens
que non uoluntate dei set pec
cantium necessitate concessa est.

Non sua reddit. set historie ue
teris mandatorum dei recordatur.

Non aut feceras ut unum coniugium
sit non plura quod ex repudio

XIX
Questio

XIX

priorum querebatur.

Premium nuptiarum e ex duobz una ca ro castitas coniuncta spiritu un9 spc effi citur.

Salubri consilio dei factum e ut porci onem sui corporis uir amplecteretur in femina ne a se putaret diui sum ee quod de se cognosceret fabricatum.

Si ancilla libo uel seruus libere supponitur non reputatur coniu gium postquam detectum fuerit sic et de consanguineis.

homo separat quando pro desiderio se cunde primam dimittit. deus sepa rat qui et coniungit quando ex con sensu propter cultum dei eo quod tempus in arto sit. Sic habemus uxores quasi non habentes.

Consilium fuit hominis non dei impium qui maluit indulgere diuortium quam desidio secundarum nuptiarum fieri homicidium uel perdurare odium.

Seruus constrictus infirmitate promisit ego quasi magister et dominus precipio.

Et aliam. duxit. quia poterat acci dere ut aliquis calumpniam fa ceret innocenti. et ob secundam crimen impingeret prime uxori. si po tem dimittere uidet ut ea uiuen te secundam non habeat. et ne uxori de fraudet uiro eadem cautela precipit ne secundum habeat uirum. et quia ad ulteria non timet obprobrium uiro dicitur quod si talem ducit sub ad ulterii cri mine sit.

et matrem
adherebit u
(non uxoribus)
xori sue. et
(non tres)
erunt duo
(in carnali copula.)
in carne una. Itaque iam non
(coniunctio.)
sunt duo sed una caro. Quod ergo
(faciendo unam carnem.) (ser deus.)
deus coniunxit homo non se
paret. dicunt illi. quid ergo mo
yses manda
uit dare li
bellum repu
dii et dimit
(ecce apiunt ca)
tere. et ait illis.
(lumpniam.) (ut deus.)
quoniam moyses
ad duritiam cordis uestri per
(non imparauit.)
misit uobis dimittere uxores
(non sic hoc fuit lex)
uestras ab initio autem non fuit
(naturalis.) (doctrina que concordat legi naturali)
sic. Dico autem uobis. quia qui
(quia iam est tempus perfectionis.)
cumque dimiserit uxorem su
(aliam et separat.) (quae unam carnem diuidit in)
am nisi ob fornicationem et ali
(i. mechiam fecit.)
am duxerit mechatur. et qui dimissam duxerit

Si malis moribus si luxu riosa seu quidlibet hoc sit uxor uelimus nolimus sustinenda e. tum enim liberi eramus uolentes subiecimus seruituti.

Quia unum facit carnalis

Quando quidem deus sic ordinauit quare moy ses super ordinauit.

Dicit scriptura. qui ad ulteram tenet stultus et impius est.

Moyses rudibus in quibus lex naturalis hebeta ta erat indulget.

Aug. Uxor ut dimit
tatur una carnalis
causa ē fornicatio.
una spiritualis timor
domini ut ea uiua
alia ducatur: nulla
causa in lege dei ē.

Non om̄s. qui cōsen
tit quod non expe
dit. set infirmita
tem uidens dicit
non omnes capiunt
n̄ dicit non possunt
capere set non om̄s
uolunt capere.

mechatur. Dicunt
ei discipuli eius.
ut nullo modo sit dimit
Si ita est causa
tenda nisi p fornicatione.
hominis cum
i. boni ꝯiug̃e.
uxore non ex
pedit nubere.
qui dixit illis.
non omnes ca
piunt uerbum
Quia non ualemus n̄ ex grā dei.
istud. set quibus datum ē. Sunt
Continentes. Sine instrumentis uel sci
enim eunuchi qui de matris
gñde nature.
utero sic nati sunt. et sunt
eunuchi qui facti sunt ab ho
qui uoluntate castrati se deuouerunt.
minibus. et sunt eunuchi qui
se ipsos castrauerunt propter
regnū celorum. qui potest cape
Cum de castitate eēt sermo
capiat. Tunc oblati sunt
uel ageret. Ut eis manu et uoce benediceret.
ei paruuli ut manus imponeret eis. et
ut in firma fide. Timentes dnm importunitate offerentium
oraret. discipuli autem increpabant eos. ihc uero
lassari. non enim psonarum acceptor ē deus.
ait illis. Sinite paruulos et nolite eos phibere ad
me uenire. Ta

Sinite par. si scī
ē.

Non expedit nubere. uidebatur
graue pondus uxorum. quod iā
cunde ebriose et hi que quidem
sunt sustinende. quia cum eēmus
liberi subicimus nos seruituti.

Non omnes. ca. i. non omnes
plere possunt preceptum continē
tie. quia non omnibus datum ē
a deo. nec etiam prodest ad p̄mi
um continere et hoc exponit.

Sunt enī. eu. tria sunt gña
eunuchorum duo carnalia
eorum qui sic nascuntur: et qui
captiuitate et deliciis dominorum
abscisi sunt. tertiū spūale. qui
cum possent eē uiri: pp xp̄m ꝯti
nent.

Qui scī sunt inter hos compu
tentur etiam hii qui specie re
ligionis simulant castitatem.

Quorum neuter p̄miū habet quia
necessitate abstinet n̄ uoluntate

Qui laudaret iustos castos necessi
tate non uirtute continentie.

Qui potest. uox ē hortantis n̄
iubentis ut unusquisque uires
suas ꝯsideret an queat uirgin
tatis et pudicitie implere precep
ta.

Talium namque qui tales sunt

modo. meum quidem est honora
re quales post futuri sunt istorum
est quod miserantium.

Non ait istorum set talium ut
ostendat non etatem regnare
sed mores et huius qui similes habent
innocentiam et simplicitatem
premium promitti.

Ieronimus. Iste adolescens et dives
et superbus erat et secundum alium
evangelistam eum non voto
discentis set temptantis interro
gat.

Ille quesierat quid faciam consequar
non ait: disce quia deus eum
docuerat factor rationalis crea
ture. ostendens quia ille non est
bonus qui querit de bono sed qui
facit quod bonum est.

Quid me interrogas de bono. quia bonum
dixit magistrum et non deum. vel
filius confessus est. dicit quemlibet
set sanctum hominem comparatione
dei non esse bonum. Christus autem non
renuit testimonium bonitatis
sed magistri absque deo excluditur
nomen.

Temptando quia non legit vel dominus
possit iubere contraria deo.

Ecce activa vita que ad legem per
tinet. nota quod iustitia legis suo
tempore observata non solum
bona terre set et vitam eternam da
bat.

Dicit illi ad deo. non est putandus iste
ut quidam aiunt vel dominum
temptasse vel de sua vita men

lium est talium reg
num celorum.
[gloss: Ut humi les sua benedictione dig nos significet]
Et cum impo
suisset eis ma
nus abiit
inde. Et ecce u
nus accedens
ait illi. Magister
bone quid
boni faciam
ut habeam
vitam eter

titi sunt tunc veritatis ve
nit ad premium. si mali
tunc sententiam professus
ante culpam.

Et cum impo. imponit
manus parvulis quando
humilibus auxilium gratie
tribuit.

Audierat iste similes
parvulorum esse dignos
regno. vult ergo certius
non per parabolas set
aperte exponi quibus meri
tis vitam possit consequi.

Quid me vocas bo
num magistrum quasi
aliquem hominem.

Non se magistrum bonum
esse set magistrum esse absque
deo nullum bonum esse
dicit.

nam. Qui dicit ei. Quid me
interrogas de bono? Unus est
[gloss: viam que]
bonus deus. Si autem vis ad vitam
[gloss: ducit ad vitam.]
ingredi. serva mandata.
Dixit ille. Que? Ihesus autem dixit.
[gloss: hec est perfectio innocentia et castitas.]
non homicidium facies. non
adulterabis. non facies fur
tum. non falsum testimonium
dices. honora patrem tuum et

non q̄d facit. s; q̄d factus ē. non

matrem tuam. ⁊ diliges proximum

uicinū tuū uel suū.

tuum sicut teipsm̄. Dicit ei adolescens

omnia hec custodiui

a iuuentute mea. q̄d

adhuc in deest. ait illi

Quia ex uoluntate ē. in dilecti

ihc. Si uis pfectus esse

one dei. n̄ ptem.

uade uende omnia que habes et da

Sic dando. retributionem.

paupibz ⁊ habebis thesaurū in celo.

eicite contemplatiuam. que ad euangeliū ptinet.

et ueni sequere me. cum autem au

disset adolescens uba hec abiit tristis

quare. Cū amore. q̄s fenen dimisit

erat enim habens multas possessio

focauerunt.

nes. Ihc aūt dixit discipulis suis. am̄

amator diuitiar.

diues difficile intrabit in regnum

celorum. Et itm̄ dico uobis facilius

ingentibz menbris enormen.

est camelum pforamen acus transire

quam diuitem intr

re in regnū celorum.

auditis aūt hiis dis

cipuli mirabantur

ualde dicentes. q̄s

ergo poterit saluus ēē

Lex. Qentiūr si eūi diligeret proximū suum sicut seipsm̄ .i. ope complesset non ēēt tristis cum sua paupibz da re iuberetur.

Nullus diues intra bit .i. confidens in diuitiis ut Iohēs ⁊ marcū exponit.

Quia in nūo diui tum deputabant omnes qui amant diuitias. ⁊ si non hant. aliter enim tum sit maior s̄ba

tatus ēē. s; simpliciter ut uixit confessus ē. alioqn̄ ut alius euangelista ait. non intuitus archa na cordis eius diligere eum dicteretur ihc. dili git enim eos qui man data legis custodiunt. s; quod ibi minus ē hiis qui pfecti uolunt esse adiungit. Unde sequit̄. Si uis pfectus ēē.

Non sufficit relinquere mala. n̄ sequatur dn̄m .i. imitetur.

Diuites non manentes s; q̄ ēē desierunt intrabunt

De omnibz tuti ē nec hīre nec amare diuitias.

Non impossibile est set rarū quia difficiliē con temp̄nuntur diuitie.

Facilius ē ca. Christū facilius ē xp̄m pro dilecto ribz seculi pati quam dilectores seculi ad xp̄m conūti. camelus dicitur xp̄c qz sponte humilia tus infirmitatis n̄re honora sustulit. acus ē punctio per quam angustias passionis significat. qua passi one uelut acu n̄re nature q̄i scissa uesti menta resarcire dig

Dico ub.

natuſ ē. i. reparare post lapsum.
alter facilius ē gentilem poplm
gibbo peccatorum deformem per an
guste uite uiam ingredi: quam
iudeum de meritis suis gloriantem
et ad subeundum leue honus xpī
se humiliare nolentem.

Quia ab amore terrenorum ad ca
ritatem eternorum conuertit nō
quod cupidi et superbi intrent.

Due sunt regenerationes prima
ex aqua et spū scō. secunda in resur
rectione ita et due adoptiones et
due resurrectiones.

I. Conforma secum que iudicata
ta ē iudiciariam exercuerit pote
statem et ceteris et uos mecū iudices.

Super sedes .xii. per .xii. sedes
uniuersitas iudicantium. per .xii. tri
bus uniuersitas iudicandorum intellige
qui reliquerunt omnia et secu
ti sunt dominū. hii iudices e
runt qui licita habentes recte
usi sunt iudicabuntur: quibus
dicetur. Venite benedicti. p. m. esu
riui. et c. et de m. man. duo enim
sunt ordines bonorum.

Centuplum .i. quia carnalia
p domino dimiserit spiritualia ac
cipiet. que comparatione et merito sin
ta erunt quasi paruo numero
centenarius comparetur. marcus
ait. centies tantum nunc in tempore
hoc cum persecutionibus fratres et soro
res et in futuro uitam eternam .i.
in hac uita persecutionibus plena.

ꝯ suo aspectu attentos facit.
Aspiciens autem
ꝯ ut per se
ihc dixit eis. apud
a cupiditatibus suis ꝯcitantur.
homines impossibile ē. apud dm̄
autem omnia possibilia sunt.

pauperi si dicerent quis poterit sal uus ēē.

Tunc respondens petrus dixit
ꝯ .i. uoluntate ha
ei. ecce nos relinquimus omnia
bendi. ꝯ Quod est perfectio. ꝯ premii.
ꝯ et etiam.
et secuti sumus te: quid ergo e
rit nobis. Ihc aūt dixit illis. am
quod uos ꝯ n̄ q̄ reliquistis tm̄ quod et socrates fecit.
dico uobis qui secuti estis me in re
ꝯ Quando mortui resurgent incorrupti.
generatione cum sederit filius
hominis in sede maiestatis sue se
ꝯ Quia uo
debitis et uos super sedes .xii. iudi
bis credentibus credere noluerunt. ꝯ non tm̄ uos.
cantes .xii. tribus israel. et omnis
ꝯ omnes affectus caritati mee supposuit.
qui reliquerit domum uel fratres
aut sorores. aut patrem aut ma
trem aut uxorem. aut filios aut
agros propter nomen meū centu
plum accipiet et uitam eternam
possidebit.
ꝯ Multi prius feruentes
postea torpent. multi
Multi autem

Sed quia multi tepescunt
uel cedunt retro subdit
Multi autem erunt
primi. et cetera.

Simile est reg. ce. non homi
ni solum set toti negocio
ab homine gesto et in si
milibus similiter.

Manifeste cepit a primo
iusto eterna mercede pre
dicatores ad plantan
dam ecclesiam invitare.

Patrifamilias conditori
qui posset electos in mun
do ut dominus subditos in
domo.

subito marcescunt.
ut iudas.
erunt primi
novissimi et
ut latro.
novissimi pri
ut christo
mi. Simi
nit persiste. ut vita tors.
presens ecclesia.
le: regnum
celorum ho

mini patrifamilias qui exiit
primo mane conducere operarios
in vineam suam. Conventione
autem facta cum operariis ex dena
prima hora ab adam usque ad noe.
rio diurno misit eos in vineas
a noe usque ad
suam. et egressus circa horam
habraam. — qui venales si quid digne emere
terciam vidit alios stantes in
vellet a bono tamen opere cessantes.
foro ociosos et illis dixit. Ite et
vos in vineam meam. et quod
iustum fuerit dabo vobis. Illi autem
ab abraham usque
abierunt. Iterum autem exiit circa sex
ad moysen. — a moyse usque ad adventum domini.
tam et nonam horam et fecit
ab adventu domini usque in finem
similiter. circa undecimam ve
mundi.
ro horam exiit et invenit

gaudium regni degustant et omnium ele
ctorum sincera dilectione fruuntur.

Ostendit per parabolam quod primi
erunt novissimi et novissimi primi.
pater iste familias conditor suus est
qui habet vineam universalem ec
clesiam que ab abel usque ad ulti
mum electum qui in

Id est confirma
ta promissi
one quod ad y
maginem
dei reforman
di essent sicut et
etiam edi
ficando de
calogi man
datis insi
sterent.

fine nasciturus est
quotquot sanctos pro
tulit tot palmites
misit. hic pater ex
iit ad excolendam
vineam mane ho
ra tercia. sexta no
na. xi. operarios con
duxit a mundi hu
ius initio usque ad fi
nem ad erudien
dam fidelium ple
bem predicatores mi
ttere non desistit.

Ex denario
diurno. denarius
habet ymagi
nem regis qui olim pro x num
mis imputabatur. quanto plus
aliquis in cultu esse laborat de
calogi mandatis insistendo. tan
to plus informatur in ymaginem
regis dei predicatores sunt operarii
etiam unusquisque dum fide recta
in bono opere consistit. mane ho
ra tercia. vi. et. ix. antiquus et
hebraicus populus qui fide rec
ta deum coluit in electis. ad unde
cimam gentiles vocantur. pos
sunt et diversitates horarum in uno

Per seipsum
apparuit quod
prius per patres
innotuit.

quoque notari per
momenta etatum.
mane quippe in
tellectus nostri

xx Denarius

puericia. Et hora tercia adolescen
tia quia iam sol in altum proficit.
sexta iuuentus cum plenitudo uolu
tis solidatur. nona senectus quando
sol .i. calor eta
tis descendit. Un
decima decrepi
ta etas. in omni
bus his aliquem
ad bonam ui
tam producunt
qui sibi uiuit
ut ociosus re
darguitur. qui et usque ad ultimam
etatem differt recte ei dicitur. quid
hic statis tota die ociosi? .i. uel in
ultimis resipiscite.

Quia prius aliquando
remunerantur
sero uenientes
quia prius de cor
pore exeunt quam
qui in pueritia
uocati sunt.

A nouissi
mis. quia qui in aduentu domini
uocati sunt ad regnum sine aliqua
tarditate peruenerunt equales
his qui ab initio mundi ceperunt
omnes quidem idem celum. set
stella differt a stella in claritate.

Eamdem eternitatem cum his qui
ab initio mundi uocati sunt.

Quia antiqui patres in infernum
descendentes a gloria dilati sunt.
qui ergo post murmurationem
denarium accipiunt qui post lon
ga inferni tempora ad gaudia per
uenerunt.

Et accipientes. hii sunt qui in fide
eius nascentis uocati sunt ex gentibus
se sponebant quod populus dei ab
initio mundi. et illi canes qui pro
dus obseruationum portant. set
qui non uenit superbos uocare
iustos sed humiles penitentes cum

gentilem populum a bono opere torpentem. omni
alios stantes. et dixit illis. quid hic
tempore pro salute laborare negligitis. uias
statis tota die otiosi. Dicunt ei. quia
nunc nemo nobis predicauit.
nemo nos conduxit. Dicit illis.
cum finis
Ite et uos in uineam meam. Cum
mundi uel eius ueniset.
sero autem factum esset dicit domi
patris
filio cui omnia dedit in manus. statue
nus uinee procuratori suo. Voca
ante tribunal tuum. uniuique secundum opera sua prout
operarios et redde illis mercedem
gessit.
suam. incipi
ens a nouissi

A nouissimis cepit dum
prius latronem quam petrum
in paradisum introduxit.

mis usque ad primos. Cum uenis
Gentiles uel qui decrepiti
sent ergo qui circa undecimam ho
sunt uocati. Conformati corpori clari
ram uenerant acceperunt et ipsi
tatis christi.
singulos denarios. Venientes autem
.i. iudei.
et primi arbitrati sunt quod
dignorem locum in regno qui prius in tabernaculo.
plus essent accepturi. accepe
runt autem et ipsi singulos dena
rios. Et accipientes murmu
rabant aduersus patremfamilias
dicentes. hii nouissimi una ho
ra fecerunt et pares illos nobis
fecisti qui por

Qui portauimus .i.

qui diu sub honore legis sudauimus et longiora carnis temptamenta sustinuimus.

Quia par erat in omnibus murmurandi ratio.

portauimus pondus diei et estus. At ille respondens uni illorum ait. Amice non facio tibi iniuriam. Nonne ex denario conuenisti mecum. Tolle quod tuum est et uade. Volo autem et huic nouissimo dare sicut et tibi. Aut non licet mihi quod uolo facere. An oculus tuus nequam est quia ego bonus sum. Sic erunt nouissimi primi et primi nouissimi. Multi enim sunt uocati pauci uero electi. Et ascendens Iesus Ierosolimam assumpsit xii. discipulos suos secreto et ait illis. ecce assumpsit. xii. discipulos suos secreto et ait illis. ecce ascendimus Ierosolimam et filius hominis tradetur prin

Interlinear glosses: carnis. — reddo quod debeo. — non enim promisi tibi nisi conformitatem meam. — Reddo tibi secundum opus tuum in te itaque iustus sum. — Intentio qua ad primatum — sicut ostensum est. — iudei. — Qui conficetur se nosse deum a(?) ne. — ad fidem. — ad regnum. — Secundum sensum loci. — a iuda.

magis placet humilis confessio malorum quam superba gloriatio bonorum. subdit. Amice non facio tibi iniuriam. quia hi tamen et ita non dolent quasi fraudati sua mercede. sed tantum inuidorum quod illi plus quam merentur acceperunt. et tamen ipsi plus accipere desiderant. quia alterius consortio sibi premium minuatur. An non licet. stulta questio contra bonitatem dei querendum esset si non daret quod deberet. sed si non daret quod deberet. An oculus tuus nequam est. Vere iudei prauam intentionem habuerunt qui prohibuerunt apostolos gentibus loqui ut salui fierent.

Gratia est et misericordia ut coheres et cooperarius et fiat populus gentilis.

Inuidia plenus tu mea non placet benignitas.

Gentiles uel qui maiores uidentur minimi sunt minoris et conmisso.

Sed tamen non omnes primi nec omnes nouissimi ad numerum electorum pertinent.

Ecce ascendimus. hoc sepe eis dixerat. sed quia multis interpositis

Nonne est potestas iudicis uel iustitiam facere uel misericordiam cui uult impendere.

Sic erunt nouissimi primi. iudei de capite uertentur in caudam et gentes de cauda in caput. unde moyses in deuteronomio aduena qui tecum moratur ascendet super te eritque in caput et tu eris in caudam.

Ideo dominus

positis portat labi de memoria tunc. ierusalem et apostolos secum ducitur ad temptationem eos parat ne de ignominia crucis scandalizarentur et passionis penam et resurrectionis gloriam predicit ut eum morientem viderint resurrectionem non dubitent.

Audita resurrectione putavit eum illico in memor sexus secundi adventus regnaturum et aviditate feminea presentia cupit immemor futurorum.

Bonum desiderium sed inconsiderata petitio et id non voluntas non propositum culpatur sed ignorantia et si impetrare non debet simplicitas non meretur confundi.

Nescitis qui sedem glorie petitis vel queritis quem nondum meruistis delectat culmen honoris quos nondum exercuit via laboris.

Potestis et hoc sciebat quod eius passionem poterant imitari. sed hoc dicit ut eo interrogante et illis respondentibus omnes audiant quia nemo potest cum domino regnare nisi passionem eius fuerit imitatus.

Ut iacobus ab herode truncatus et iohannes fervientis olei dolium missus et in pathmos relegatus animo non defuit martyrio.

Non est meum dare vobis. hoc est regnum celorum non est dantis sed accipientis. non est personarum acceptio est apud deum. sed quicumque dignus est accipit quod non personae parat est sed vite. Si itaque tales estis qui consequimini

mundo nolunt prosperari sed que iniqua pati ut ostenderet nos que per delectationem cecidimus cum que amaritudine redire debemus.

capitibus sacerdotum et scribis condemnabunt eum morte

et tradent eum gentibus ad deludendum
(gloss: iudei. / pylato et ministris romanorum. / que rex iudeorum. / ut tam cita resurrectio enatet scandalum crucis.)

et crucifigendum et tertia die resurget. Tunc accessit ad eum mater filiorum zebedei cum filiis suis adorans et petens aliquid ab eo. Qui dixit ei. quid vis.

Non de ignorantia sed ut illa palam proferat et ipsa sit occasio docendi

ait illi. Dic ut sedeant hi duo filii mei unus ad dexteram tuam et unus ad sinistram tuam in regno tuo. Respondens autem iesus dixit.

(gloss: matre petente filii respondet quorum voluntate illa petierat.)

Nescitis quid petatis. potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum. Dicunt ei. possumus.

(gloss: elatia ante humilitatem passionis vult esse exaltari. / in corpus lenis videns quod expertitum misissent.)

ait illis. calicem quidem meum bibetis. sedere autem ad dexteram meam vel

Interrogat dominus — ut habeat occasionem docendi. ubi quid vis etc. — ut audiant responsionem et illam. ubi potestis etc. — ut audiat confessionem peccatorum quam novit facturos. ubi ibi. quid vultis faciam vobis etc. — ut nos et silendo et sciendo quid proponimus. ubi interrogabo.

qd uictoribz pat paravit. | ad sinistram
accipietis uel non e meu | non e meum
dare superbis qd adhuc | q nondu humili
estis. set aliis quibz paratu | dare uobis
e. ergo 7 uos nolite ee qd | sz quibz para
estis. set estote alii .i. hu | tu e a patre
miliamini qui iam e
stis uultis exaltari 7 e
paratum uobis.

meo. Et audientes .x. indig
natı sunt de duobus fratribz .Iacobo et Iohanne. Ihs autem
uocauit eos ad se. 7 ait. Scitis
quia principes gentiu dnantur
eorum 7 qui maiores sunt potes
tate exercent in eos. non ita erit i
bis. q Cui ee ad summam uirtutu ueniatur non imperando
uos. Sz quicumqz uoluerit in
set ministrando. q non primatu am
ter uos maior fieri sit uester
biendo sz humiliter deuitando.
minister. 7 quicumqz uolunt
q qd carnas
inter uos primus ee erit uester
non conditio exigit.
seruus. Sicut filius hominis
n uenit ministrari sz ministrare
7 dare animam suam redemptio
q n omnibz sz predestinatis. q post restitu
nem pro multis. Et egre
rectione gentes credent in eum. q luna 7 significat defectu
dientibus illis ab iericho se
nostre mortalitatis.
cute sunt eu turba multa.

Et audientes. ut illi carnaliter petie
runt ee sup omnes sic et isti car
naliter et contristati sunt esse
aliquem ante se.

Non matri. qm ipi miserant
ad grandia petenda ignorantes
mensuram sua inmodita cu
piditate exarserunt.

Scitis. ac si dicat. uos more secta
riu petitis p prelationem uenire
uultis ad regimen 7 regni posso
nem

Scitis. quia. pn. gen. humilis
et mitis magr nec immodice cu
piditatis duos arguit. nec .x. i
dignationis 7 liuoris. sz quem
enim exemplo docet eos frustra
inmoderata quesisse aliu istorum se
eorum desidio doluisse cu ad sum
ma non potentia sz humilitate ue
niatur

Exemplum ponit ut si ubis non
credunt erubescant ad opera.

Temporali dominari non tm p
dicando uel miraculis admone
do sz 7 animam quam pro nobis
accepit impendendo.

Nisi ab ierim descendisset in ie
richo populus usqz hodie i tenebris
sederet. sz ideo descendit ut multos
secum traheret.

Egredientibz. consitute xpo de pre
sentis uite defectu ad celos rede
unte 7 omnibus
Veniensi ieri electis iam celu
cho illu mu tum eo ingrediente
o.

tibꝫ cepit uterque
populus diu p
fidia cecus spem
salutis ⁊ illumi
nationis habere
uisum ⁊ deside
ranter querere.

Ecce duo ceci.
de istis unum
9memorat
marcus quia
fuerat in illa
ciuitate famo
sissimus. qui ex
magna felici
tate electus notissime erat mise
rie. cecus nempe et mendicus. unde
et nomen eius memorat ⁊ nomē
pris eius barthimeus thimei filius.
quod in aliis non facile occurrerit
in matheo qui ⁊ in illo loco nobilis
fuit. famositas aūt illuminati
magnam famam miraculo 9parauit.

Quando pulsan
do insistebant
donec strepitū
turbe uincerent.

Quia fides in
carnationis tē
poralis ad eter
na intelligen
da nos preparat.

Et stetit ihc uocari
iubens audit. stans illuminat. quia
per humanitatem misertus p ubi
eternitatē q n̄ mouet̃ lumī reddit.

Quia ceci sequi non poterant stat
et iubet uocari ne turba prohibeat.

Non ignorat sed audire uult cō
fessionem q̄ nouerat intentionē.

Et cum appropinquasset dn̄s. Spiritua
liter ierlm appropinquauit quan
do incarnatus ecclesiam in qua est
uisio pacis uisitauit quam per 9fessi
onem sibi reconciliauit. beth
phage enim domus bucce dicit.

Bethphage erat uiculus sacer

Iam uoto xpm cognos
cere cupientes aduen
tus eius preconia audi
erunt. ¶ Vterque populus
sine xpo cecus.

Et ecce duo ceci
sedentes secus
uiam audien
tes quia ihc transi
ret. ⁊ clamauerunt dicentes.

¶ Quem dm credimus filium ho
minis fem.

Dn̄e miserere nostri fili dauid.

¶ Carnalia desideria uel per
secutiones obstabant.

turba autem increpabant eos
ut tacerent. at illi magis clama
bant dicentes. Dn̄e miserere no
stri fili dd.

XXI

Pueri

Et stetit ihc ⁊ uoca

¶ transeunte ihu ceci ad
moniti sunt ut illuminentur ⁊ astante illumina
ti sunt.

uit eos ⁊ ait. quid uultis ut fa
ciam uobis. Dicunt illi. Dn̄e
ut aperiantur oculi nostri. misertus autem eorum ihc tetigit oculos
eorum et confestim uiderunt
et secuti sunt eum.

¶ Oculos tangit quia tactus
sue lucis 9scientiam illustrat.
¶ fide.
¶ Imitatione.

21

Et cum
appropinquasset ierosolimis
et uenisset bethphage ad

¶ Salute data
credentibꝫ ingredi cupit urbem pacis et uisionis dei.
¶ domus bucce.

minauit quod lucas ait
quia morti ꝓpinquans
lumen euangelii predi
cauit uideris. Ex cecis
duos quos post resurre
ctionem uideris ⁊ gen
tibꝫ de quibꝫ marcus
unum ponit q' gentibus
scribit.

Magno desiderio illu
minari postulauerunt
confessi dauid filium.

Ad montem. oli. ad ſub limitatem mīe reſpiciens oleos miſ̄cdia inṫpretaṫ.

Olei natura lucis nutrimenta ē ⁊ laboꝝ ⁊ doloꝝ ſolamen ⁊ excellit ceteris liquoribus.

Duos p̄dicatoꝝ ordines alter in gentes alter ī circumciſionem.

Penetrare barbara ⁊ indocta mundi latera q̄ contra poſiti caſtelli menia.

Iudeos iugo legē domitos ſet tamen peccatis irretitos.

Mons oliueti ſigt̄ eccīam uel celſitudinem dominice dilectionis.

monte oliueti tunc Ihc
(ꝗ ipſa mīa recordatē)

Qua lucernā q̄ accendit non uult ſub modio abſcōdi.

miſit duos diſcipulos ſuos dicens. Ite in caſtellum quod contra uos eſt ⁊ ſtatim inuenietis aſinam alligatam. ⁊ pullum cum ea. Soluite ⁊ adducite michi. ⁊ ſi quis uobis aliquid dixerit. dicite quia dominus hiis opus habet ⁊ confeſtim dimittet eos. Hoc autem totū fcm̄ ē ut adimpleret q̄. dcm̄ ē p ꝓpham dicentem. Dicite filie ſyon, ecce rex tuus uenit

(ꝗ Quod cumq; ſol. ſ. ī. e. ſo. et in celis.) (ꝗ a peccatis.) (ꝗ p confeſſionē.) (ꝗ obedientiam denegare uoluerit.) (ꝗ non deſiſtatis p̄dicando.) (ꝗ Simpliciter omnium rerum cui ſeruire dēt creatura.) (ꝗ ueri dn̄i ſeruitio mancipandos.) (ꝗ zachariam.) (ꝗ o p̄dicatores.) (ꝗ In ſp̄u uidete n̄ oculis.)

totum in monte oliueti. in cuius montis latere ciuitas bethania. bethphage domus bucce. bethania domus obedientie. has dominus ieruſalem pgens ſua p̄ſentia ſublimauit. quia multos ante paſſionem docendo domis pie confeſſionis ⁊ obedientie impleuit. Iste uero ſunt ciuitates ille in monte oliuaꝝ. i. in xp̄o dn̄o a quo unctio ⁊ lux omnibꝫ uenit. Unde non poteſt ciuitas abſcondi ſupra montem poſita.

Duos diſci. Duo p̄p̄ ſcientiam ueritatis et munditiam opis. uel ſacramentum gemine dilectionis p̄dicaturi. quidam dicunt duos hos petrum et philippum qui primi gentiles ad xp̄m adduxerunt: philippus ſamariam que aſina inṫpretaṫ petrus cornelium q̄ ſamarie pullus.

Et pullum. pullus ē populus gentilium cui nullus doctorum frenū correctionis impoſuit. liber ⁊ laſciuus quia ⁊ ipſe uinculis peccatoꝝ irretitus erat. omnes eīn peccauerunt. ⁊. e. g. d. alii de ſolo pullo. Matheus qui hebreis ſcribit et de aſina ſcribit docens non deſperare ſalutē hebreis ſi peniteant.

Dicite fi. ſy. filia ſyon ē ieruſalē ſita in monte ſyon. myſtice eccl̄ia ptinens ad ſupernā ierlm̄ que ē mater omnium nrm̄ cuius n̄ minima pars tunc erat ī populo iſrael.

Rex: ne dicatis non hn̄s regem n̄ te. ē ſi credis. contra te ſi n̄ credis.

Ut amet. n̄ p potentiā timeatur.

ecce mansuetudo.
tibi mansuetus sedens super asi
Quia exemplo iudeorum gentilis populus credidit.
nam et pullum filium subiu
ministeriu apostolorum.
galis. euntes discipuli fecerunt
sicut precepit
iudea et gentilitas
Virtus
illis ihesus. et ad
est qui cor domini ad dan
duxerunt a
dum animal sperauit.
sinam et pul
lum et impo
fidem et mores.
suerunt super eos uestimenta sua.
et eum desup sedere fecerunt.
plurima autem turba stra
fidem et mores. ut illeso pede pullus in
uerunt uestimenta sua in uia.
cederet.
uel frondes.
alii autem cedebant ramos
de arboribus
Simplicibus exem
sternebant
plum uiuendi proponit.
in uia. tur
be autem que prece
debant et que
sequebantur clamabant di
salus.
uel uisitatione
centes. osanna filio dauid. be
ipse. ego ueni in nomine patris mei.
nedictus qui
ueniet et significat quod

Non in curru uel equo superbie uel belli. sed in asina humilitatis et pacis. quia in humilibus et mansuetis quietis quiescit.

Super asinam et pullum. non ad litteram super utrumque sedit sed in precordiis utriusque populi.

Marcus dicit pullum asini tantum in biuio inuentum. tamen christus grecum quam populus gentium stabat ligatus non in una uia fidei sed in diuersis erroribus.

Super eos ueniunt uestes apostolorum sunt diuina precepta et gratia spiritualis quibus turpitudo nostre carnis tegitur. huius prius nudi populi sed modo per apostolos ornati christum habent sessorem. minor turba non ponit uestes super asinam sed non in uia. nec ubi offendat. quia sancti martires carnem exuentes simplicioribus uiam per exemplum suo sanguine parant. item ihesus asellum insidens ierusalem tendit non solum quando cuiuscumque fidelis animam regens ad pacis intimeuisionem ducit sed et cum sancte ecclesie uniuersaliter presidet et eam in superne pacis desiderium attendit.

Multi sternunt uestimenta in uia. quia corpora sua domant ut eis iter ad mentem pateat uel bona exempla sequentibus prebeant

21 Heb. Osanna. id est salua uel saluifica. altera interiectio deprecantis. quasi salua obsecro in excelsis. quia per angelorum salus quorum impleat numerum.

Osanna. id est salus in excelsis quia aduentus christi non tantum hominum

Sic et apostoli mundi filiis itemque christi a potestate diaboli soluerunt et imposuerunt uestimenta super eos. sed cetera turba. id est legis mandata sternunt que a christianis erant conculcanda in uia. id est in christo.

Ramos uel frondes cedunt qui uerba et sententias de libris patrum excerpunt et exempla.

Precinentium patres et eorum sequaces cum affectu magno fatebantur quod factus ascribenda est homini a uerbo dei assumpto.

Osanna totum hebraicum est et significat quod aduentus christi salus mundi

di sit. unde sequitur. benedic
tus qui uenit. et cetera.

Vel secundum ieronimum
osanna interiectio anna sal
ua que. o. domine salua,

uenit in nomine
(¶ qui est pater redimere ab)
domini. osanna in
(inferis.)
altissimis. Et cum
(¶ cum tota turba.)
intrasset iero
(¶ ignorans frequentiam nesciens ueritatem.)
solimam commota est uniuersa ciuitas
(¶ a minoribus incipit confessio ut)
dicens. quis est hic. populi autem di
(ad maiores perueniat) (¶ sicut et moyses propheta)
cebant. hic est ihesus propheta a
(eum dicit.)
nazareth galilee. Et intrauit
(¶ ardore fidei comitatus)
ihesus in templum dei et eiciebat omnes
(est.)
uendentes. et

Eiecerat ante et alia uice
quod iohannes solus dicit
sed de hac ultima eiectio
ne dicunt et alii.

ementes de tem
plo. et mensas
nummulariorum.

Mensas nummulariorum. quia de omni
bus partibus ad templum
ueniebant. uendebant
quod sacerdotes non habentibus omnia animalia. et co
lumbas quas pauperes. ut uendita postea recipe
rent oblata. Sed quia aliqui nichil habebant unde
emerent posuerunt nummularios qui mutuo darent
et quia lex uetat usuram pro ea uarias species i. po
ma uuas et huiusmodi accipiebant. hos eicit. sic et cotidie
de ecclesia eicit et habet unus terminus reos uen
dentes ecclesiastica officia
et ementes.

Altaria dei sic uocat propter
auaritiam sacerdotum.

Cathedras que magistrorum
sunt. i. sacerdotium eorum
destruit qui de impositi
one manus per quam spiritus
sanctus datur pretium accipiunt. hinc quod heresis

et cathedras
uendentium co

sed et totius mundi salus est terrena
coniungens celestibus ut in nomi
ne ihesu omne. genu flectatur celestium et terrestrium.

Et tu a pectore singulariter imminens que
prius in forma serui tandem ap
pariturus es in gloria domini.

Frequenter ingressus est ierlm
ciuitatem sed non cum his lau
dibus non rex uocatus quod semper
fugerat. non modo cum ascen
dit passurus. quod ideo factum est
ut amplius illorum aduersum se
inuidiam excitaret quia iam
tempus passionis instabat.

Et intrauit. ingressus urbem pri
mo templum adiit dans formam
religionis. ut quocumque imus
primum domum orationis si ibi est
adeamus. et per orationes deo com
mendati sic ad agenda negoci
a secedamus. appropinquante
passionis tempore appropin
quauit ihesus loco ubi posset inue
niri. et ostendens se non inui
tum pati. hic introitus ierusalem
factus ante. v. dies pasche in
quo passio complenda erat.
dicit enim iohannes quod ante
vi. dies pasche uenit betha
niam. ubi cena facta a sorore
lazari unguento perfusus est.
et in crastinum obuiante tur
ba asino insidens cum palmis
uenit in ierusalem. ecce quan
tum conuenit ueteri um
bre. ibi dicitur. decima die
primi mensis tollat unus
quisque agnum. i. domini nostri

ducat et seruet illud usque ad .xiiii.
diem qua immolabitur ad uesperam.
et dominus decima die huius mensis .i.
ante .v. dies pasche ciuitatem in qua
passurus erat intrauit certam postu
lans horam immolationis. et .xiiii. die
ad uesperam completis figuratis sacra
menta uictimationis inchoauit.

Calumpniatoribus uincis christus testem uo
cis puerorum potentiam ostendit ut in
huius facta corporaliter melius fiant in nobis
spiritualiter.

Latro est qui lucra sectatur: qui et non
dantes corporaliter persequitur et dan
tes necat spiritualiter. et dum lesionem
proximi cogitat quasi latro sedet in spe
lunca.

Mirabilia. flagello u
nius et uilis tot eici. mensas euerti
quorum nichil egit mirabilius igneum
et sidereum aliquid radiabat ex eius
oculis et lucebat in facie maiestatis
deitatis.

Non patet calump
nie. non ait. benefaciunt uel male
etati parcite set temperat. et se tacen
te uerba puerorum testimonio
scripture confirmat.

Testes miraculorum sunt infantes domini:
non etate sed simplicitate lactentes quasi
lapis lactis .i. miraculorum suauitate
delectati quod dominus lac parui suo doctrina
perfecta.

Uia pauper nullique adulatus
nullum in tanta urbe inuenit
hospitem sed apud lazarum receptus est.

Sicut multa dixit in parabolis .i.
et fecit. cur re in ficu fructum quereret

¶ gratiam spiritus sancti ut ordines. Or.

lumbas euer
tit. et dicit eis.
scriptum est. do
mus mea do
mus orationis
uocabitur. Vos autem fecistis illam spe
luncam latronum. Et accesserunt
¶ Testes uoci puerorum
ad eum ceci et claudi in templo. et
sanauit eos. Uidentes autem principes
sacerdotum et scribe mirabilia que
fecit ihesus et pueros clamantes in tem
plo. et dicentes: osanna filio dauid. in
¶ non ausi manum mittere opera calumpniabantur et
dignati sunt. et dixerunt ei. Audis
testimonium presentis
quid isti dicunt. Ihesus autem dixit
eis. Utique. numquam legistis quia ex
ore infantium et lactentium perfe
cisti laudem. et
¶ Incredulis et contradicen
relictis illis a
tibus.
biit foras extra ciuitatem in betha
¶ in domum obedi
entie gentium prefigurans.
niam ibique mansit. Mane autem
¶ More studiosi operatores.
¶ puritate ceterarum
reuertens in ciuitatem esuriit.

symoniaca dampnatur. ad
litteram autem absurdum est
dicere uenditores columbarum
in cathedris sedere.

Unde aug. nemo in oratorio
aliquid agat nisi id ad quod
factum est unde et nomen habet.

Perfectio laudis est fieri ab
indoctis in quibus sola ueritas
operatur non ingenium hominis.

uel salutem credentium. ¶ Synagogam. ¶ non

et uidens fici arborem unam se

in uia scripture sed in littera. ¶ immobilem sine pedibus euange

cus uiam uenit ad eam et nichil

lii. ¶ eloquia legis et prophetarum.

inuenit in ea nisi folia tantum.

et ait illi. numquam ex te fructus

¶ dampnata. ¶ folia

nascatur in sempiternum et are

et tumens arescit. Sola radix uiuit que in fine mundi pullulabit.

facta est continuo ficulnea. et

uidentes discipuli mirati sunt

dicentes. Quomodo continuo

¶ Quia maledicta est.

aruit. respondens autem Ihesus ait illis.

¶ Que non franguntur

amen dico uobis si habueritis

aduersis. ¶ Vos accepturi quod petitis.

fidem et non hesitaueritis non

solum de ficulnea facietis sed et

¶ de predestinatis.

si monti huic dixeritis tolle te

¶ turbulentes fideles, in. ¶ Que pertinent

iacta te in mare fiet. et omnia

ad salutem.

quecumque petieritis in oratione

¶ non hesitantes. ¶ accipietis et si differatur ad tempus

credentes accipietis. Et cum

oportunum et si non hiis quibus petitur tamen hiis qui digne petunt

uenisset in templum accesse

¶ quasi si diceret se Christum qui arrogantem et superbum et sa

runt ad eum docentem principes

crilegum.

sacerdotum. et seniores populi

¶ Qui non dei sed beelzebub ut supra.

dicentes. in qua potestate hec

facis. et quis dedit tibi hanc potestatem.

tus tempus nondum est quilibet ho

sciret. et ob id eterne sterilitati dam

pnaret. nisi quia plebem quam

docebat uerbo terruit. hoc est, nequis

habens folia .i. uerba iustitie sine fru

ctu operum mereatur excidi.

Non facit creator iniuriam pos

sidenti si creatura sua suo arbitrio

et ad utilitatem aliorum utitur.

Folia traditiones phariseorum sine fru

ctu sanitatis. unde alius euange

lista. nondum enim erat tempus

.s. saluationis israel eo quod populus

gentium nondum subintrasset.

uel quia preteriit tempus fidei cum

spretus ad gentes transiit.

Et uidentes. dis. passurus dominus

et scandalum crucis portaturus

discipulorum animos debuit signi

anticipatione signare. unde et

mirabantur quod ficus aruit

potuit eadem uirtute inimicos

siccare nisi per patientiam eorum

expectaret salutem.

Hec ad litteram quando tantum exigit

iam in multis factum est. et secundo diabolo

Perfectam habet fidem que per dile

ctionem operatur. hic potest transferre

alii de peccatis ueniam optinent si

ipsi aliis dimittunt.

Mistice per predicationem apostolorum diabolus

qui est mons a iudeis est ablatus et in

mare gentium iactatus.

Exclusionem suam ab electis am

pluſ ſeruendo uindicat in reprobis.

Filium dei negant qui non ſuis ſed alterius uirtutibus opera putant.

Ille qui in teſtimonium prohibuit, et in q̄ poteſtate faceret demonſtrauit.

Timent lapidationem ſed magis confeſſionem.

Nec ego. Duabus de cauſis occultat ſcientiam: uel quia non ſunt capaces auditores unde multa habeo uobis dicere que non potestis portare modo. uel ſunt contemptores unde dicitur: nolite ſanctum dare canibus.

Facta autem tanta reſponſione ſacerdotibus ſtatim infert parabolas quibus et illos impietatis arguit et ad gentes regnum dei transferendum doceat. uel ſimpliciter: hec parabola non est de gentibus et de iudeis ſed de peccatoribus et iuſtis ut poſtea edisſeritur. Amen dico uo[bis]

Poterat aperte confutare eos ſed interrogat ut ſuo uel ſilentio uel ſententia condempnentur.

respondens autem ihesus ait illis interrogabo et ego uos unum ſermonem quem ſi dixeritis michi et ego uobis dicam in qua poteſtate hec facio.

ex ſtatuto fidei.

baptiſmus iohannis unde erat de celo an ex hominibus. at illi cogitabant inter ſe dicentes. ſi dixerimus de celo. dicet nobis. Quare ergo non credidiſtis. Si autem dixerimus. ex hominibus

Cuius baptiſma ſuſceperant

timemus turbam. omnes enim habebant iohannem ſicut prophetam. et reſpondentes ihesu dixerunt. neſcimus.

non dico uobis quod ſcio quia non uultis fateri quod ſcitis uerum.

ait illis et ipſe. nec ego dico uobis in qua poteſtate hec facio. quid autem uobis uidetur.

Ex quo homo conditus est legem habuit quod sibi non uis fieri alii ne feceris.

In quibusdam codicibus habetur primus nouiſſimus. intelligunt enim ueritatem ſed tergiuerſando nolunt dicere quod ſentiunt ut de baptiſmo iohannis.

Deus qui diligit paterne omnes quos creauit.

Homo quidam habebat duos

populos. *gentilem qui ante:* *ad impios* *uno*

filios. et accedens ad primum dixit

in actibus ſed dans intellectum in ſenſibus.

hodie in tempore huius ſeculi. *et quod*

fili uade hodie operare in uinea

non inſanū nō fecit. *In ad*

Supple cum bonum reliquit et malum elegit.

meam. ille autem reſpondens ait nolo. poſt

aduentum christi. *Sermonis contumaciter labore corrigit.*

ea autem penitentia motus abiit

iudeum qui ab abraham.

accedens autem ad alterum dixit

Moyſi *Omnia quecumque dixerit faciemus.*

ſimiliter. at ille reſpondens ait domine eo et non iuit.

Quia

filium extra vineam eiecit vel interfecit.
Quis ex duobus fecit voluntatem patris.
¶ Ut suo iudicio condempnentur.
dicunt ei. primus. Dicit illis ihc.
¶ ut mathe(us).
Amen dico vobis quia publicani
¶ ut maria. ¶ celum vel ecclesiam.
et meretrices precedent vos in regnum dei. Venit enim
¶ predicata a xpo. vel preceptis dei.
ad vos iohannes in via iustitie. et non credidistis ei. pu
¶ videntes viam
blicani autem et meretrices crediderunt ei. Vos autem videntes
iustitie quam predicavit.
¶ Saltem post completam prophetiam eius. ¶ Ubi mortem suam eis improperat.
nec penitentiam habuistis postea ut crederetis ei. Aliam pa
¶ vel locutus est. ¶ dominus
rabolam audite. Homo erat pater
sabaoth.
familias qui plan
tavit vineam et
sepem circumdedit
ei. et fodit in ea
torcular et edifi
¶ templum. ¶ quod super opera
vit turrim in medio eius. et loca
eis in vinea. ¶ predicatoribus.
vit eam agricolis. et peregre profectus
est. Cum autem tempus fructuum ap
¶ Moysen et
propinquasset misit servos suos
aaron legiferos. ¶ Inquirerent fructus legis.
¶ Cum se male colebant.
os ad agricolas ut acciperent fructus eius. Agricole autem appre
¶ ut ieremiam. ¶ ysaiam.
hensis servis eius alium ceciderunt. alium occiderunt.
¶ ut zachariam quem occiderunt inter templum et altare. ¶ prophetarum choros.
alium vero lapidaverunt. Iterum misit alios servos

De qua ysaias dicit vinea sabaoth domus israel est.

Fodit in fossione ti(mor) notatur quia precepta legalia non amore set timore servabant.

bis quia p. et q.

Iohem iudei contempnentes nec viam iustitie apprehenderunt nec de malis operibus penitentiam egerunt.

Quia aperte nolebant videre sapientiam in parabolis capiuntur.

Murum urbis vel angelorum custodiam vel bellicosorum virorum ut david machabeorum.

Et fodit. i. imposuit in ea tormenta legalia per que cogerentur ad bene vivendum.

Bene tempus fructuum non fructus quia nullus fuit in eo contumaci populo.

Non mutando locum set operandi relinquens liberum arbitrium.

¶ legis custodibus.

Vide patientiam patrisfamilias quia adhuc petentes penitentiam expectat.

Patet principes sacerdotum non per ignorantiam hoc fecisse sed per inuidiam occidisse Christum cum scirent eum esse cui dicitur: postula a me et dabo tibi gentes. hereditatem tuam et consilientes faciebant si dimittimus eum sic et cetera.

Et habebimus hereditatem. hereditas Christi est quam resurgens possedit ecclesia est quam moliebantur preripere iudei. dum fide eius extincta iustitiam que ex lege est gentibus persuadere conabantur.

Mystice uinea cuique locatur totiens cum baptismi misterium datur quod operando exerceat. mittitur seruus unus et alter cum lex psalmi prophetia legitur quorum monitu bene operatur: sed missus ceditur eicitur cum sermo contempnitur uel quod peius blasphematur heredem quantum ad se occidit qui filium dei conculcauit et spiritui gratie contumeliam fecit: perdito malo uinea. alii datur cum donum gratie quod superbus perdidit humilis accipit. principes sacerdotum et scribe querunt mittere manum in Ihesum nec audent timore eorum quilibet solo nomine frater fidei et pacis unitatem quam non diligit propter bonos cohabitantes uel erubescit uel timet impugnare. qui tamen sicut de stultissima auium structione dominus ait

Feci. Eadem hoc alii in dentes hoc contra se dicitur dixerunt secundum lucam absit. tamen et secundum marcum dominum a se dixisset malos. ma. p. x. ui. s. l. a. a. q. r. e. f. e. suis.

plures prioribus et fecerunt illis

ᵍ adhuc dat locum penitentie.

similiter. nouissime autem misit

ᵍ q. faciam

ad eos filium suum dicens. forsitan

quod meum est ipsum

uerebuntur

deant quod uerum est

filium meum.

Forsitan. non ex ignorantia sed semper dicitur deus ut libera uoluntas homini reseruetur.

agricole autem uidentes filium eius

dixerunt intra se. hic est heres. uenite

occidamus eum. et habebimus hereditatem eius et apprehensum eum

Uinea extra portam passus uel prius a cordibus incredulorum repulsus deinde crucifigitur.

Et apprehensum eum et cetera. Matheus mutat hunc ordinem dicens. occiderunt et eiecerunt extra uineam quasi uile cadauer in quo notat pertinaciam quia occiso domino et resuscitato a suis finibus eum exclusserunt et gentibus miserunt

eiecerunt extra uineam et occiderunt.

ᵍ Rerum iudica

Cum ergo

uit.

uenerit dominus

Non ignorans querit sed ut sua responsione eos condempnet.

uinee quid faciet agricolis illis?

aiunt illi. Malos male perdet

ᵍ ecclesiam suam de aliis nationibus eliget.

et uineam suam locauit aliis agricolis qui reddent ei fructum

ᵍ ubi et fi.

pro competentia tẽporis.
ei temporibꝫ ſuis. dicit eis ihc. nunq̃
legiſtis in ſcripturis lapidem quem

Qui de ſubita ple
be quaſi domũ deo
ꝯſtruere uidebant.

reprobauerunt e
ꝯ ſuas traditiones.
dificantes. hic fac

Quos populos in ſe
uno coniungens
iudeũ et gentilem.

tus in caput angu
ꝯ non humanis uiribus ſꝫ
li. a domino factũ
dei potentia.
ẽ iſtud. et ẽ mirabile in oculis nr̃is
ꝯ iudeis.
ideo dico uobis qꝛ auferetur a uobis
ꝯ ſacra ſcriptura. ꝯ ut non ſitis quod eẽ pſumebatis.
regnum dei. et dabitur genti faci
ꝯ opa.
enti fructus eius. ⁊ qui ceciderit sup
lapidem iſtum ꝯfringetur. ſꝫ in quem
uero ceciderit conteret eum. Et cũ
audiſſent pncipes ſacerdotũ ⁊ pharisei
parabolas eius cognouerunt quod de
ꝯ parabolas illas.
ipſis diceret. ⁊ querentes eũ tenere
timuerunt turbas qꝛ ſicut pphã
ꝯ obuians praue cogitationi eorum
eum habebant. et reſpondens ihesus
de morte ſua.
ꝯ hic de pſecutioni
dixit iterum in parabolis eis dicens.

Item arguit p parabolas
non tacet qꝛ exaſpati
ſunt. ſet peiorem iram
dei per aliam parabolã
dicit eis eẽ uenturam.

bus apłoꝝ ꝯ ar
Simile factũ
guit. ꝯ pſens eccłia. ꝯ co
eſt regnum ce
gregatio iuſtoꝝ. ꝯ deo pri.
lorum homini

tum tempus uenit in altum
alas erigit qꝛ pſequendo eccleſiã
qui dñm cruci adicere et oſtẽ
tui gaudebit habere.

Ad uinea locabitur pphetico
exemplo affirmat lapidem. i.
xp̃m ẽ fidem ⁊ iuſticiã ꝯtemp
ſerunt.

Concludo ex iſta conceſſione ⁊
auctoritate pphetica.

Qui credit et tñ peccat cadit
ſuper lapidem ⁊ non conteritur
ſꝫ frangitur. quia per patiam
reſeruatur ad ſalutem. ſet
cui lapis irruit. i. qui negat
penitus conteritur ut nec te
ſta remaneat. uel cadit ſuper
eum qui modo contempnit
et iniurias affacit nec dum
penitus inĩcit ſet quaſſatur
ut non ambulent rectius. ca
dit ſuper illum lapis quem
ueniens in iudicio opprimit
cum dicit. ite in ignem. eternum ⁊c.

Querentes. qrere mentientem
querunt inficere in quo ue
ra probantur que dixerat.
ipſe ẽ enim heres. illi praui
coloni qui ſolo humano tĩo
re retardant donec ueniat
hora eius.

De iunctatis ad nuptias
ſolus matheus narrat. ali
ud ſimile ex parte lucas
dicit. ſet de cena. i. eterno ꝯ
uiuio de quo nemo ingreſ
ſus repellitur ſicut de pre
ſenti eccleſia.

Capitulum xxii

Inuiuiſmata

Unde patientiam patrisfamilias quia ad petendum penitentiam expectat.

Patet principes sacerdotum non per ignorantiam hoc fecisse sed per invidiam occidisse xpistum cum scirent eum esse cui dicitur: postula a me et dabo tibi gen. hic est. ubi et consiliantes faciebant si dimittimus eum sic et cetera.

Et habebimus. he. hereditas christi quam resurgens possedit ecclesia est quam moliebantur preripere iudei. dum fide eius extincta iustitiam que ex lege est gentibus persuadere conabantur.

Mystice vinea cuique locatur tradenda cum baptismi misterium datur quod operando exerceat. mittitur servus unus et alter cum lex psalmus prophetia legitur quorum monitu bene operatur: sed missus ceditur eicitur cum sermo contempnitur vel quod peius blasphematur heredem quantum ad se occidit qui filium dei conculcavit et spiritum gratie contumeliam fecit pro tomalo vinea. alii datur cum donum gratie quod superbus perdit humilis accipit. principes sacerdotum et scribe querunt mittere manum in ihesum nec audent timore cum quilibet solo nomine frater fidei et pacis unitatem quam non diligit propter bonos cohabitantes vel erubescit vel timet impugnare. qui tamen sicut

Ceteri. Quidam hoc alii intendentes hoc contra se dictum dixerunt secundum lucam absit. tamen et secundum marcum dominum a se dixisset malos male perdet. s. l. a. a. q. r. e. f. esse suis.

plures prioribus et fecerunt illis

¶ adhuc dat locum penitentie.

similiter. novissime autem misit

¶ quid faciam

ad eos filium suum dicens. Forsitan

quod meum est ipsum

verebuntur

deant quod suum est.

filium meum.

Forsitan. non ex ignorantia sed semper dicitur deus ut libera voluntas homini reservetur.

agricole autem videntes filium eius

dixerunt intra se. hic est heres. venite

occidamus eum. et habebimus he

reditatem eius et apprehensum eum

Vinea extra portam passus vel pressus a cordibus incredulorum repulsus deinde crucifigitur.

eiecerunt extra

vineam et

occiderunt.

Et apprehensum eum et cetera. Marcus mutat hunc ordinem dicens. occiderunt et eiecerunt extra vineam quasi vile cadaver in quo notat pertinaciam quia occiso domino et resuscitato a suis finibus eum excluserunt et gentibus miserunt

¶ Sum iudica

Cum ergo

sunt.

venerit dominus

Non ignorans querit set ut sua responsione eos condempnet.

vinee quid faciet agricolis illis?

aiunt illi. Malos male perdet

¶ ecclesiam suam de aliis nationibus eliget.

et vineam suam locabit agri

¶ ubi tibi factum

colis aliis qui reddent ei fructum

de stultissima autem structione dominus aut

pro competentia temporis.
eis temporibus suis. Dicit eis ihesus. Numquam
legistis in scripturis lapidem quem

Qui de subita plebe quasi domum dei construere videbant.

reprobaverunt e-
suas traditiones.
dificantes. hic fac-

Duos populos in se uno coniungens iudeum et gentilem.

tus est in caput angu-
non humanis viribus sed
li. a domino factum
dei potentia.
est istud. et est mirabile in oculis nostris.
iudeis.
Ideo dico vobis quia auferetur a vobis
sacra scriptura. ut non sentiatis quod est plurimeda tis.
regnum dei. et dabitur genti faci-
opera.
enti fructus eius. Et qui ceciderit super
lapidem istum confringetur. super quem
vero ceciderit conteret eum. Et cum
audissent principes sacerdotum et pharisei
parabolas eius cognoverunt quod de
parabolas illas.
ipsis diceret. et querentes eum tenere
timuerunt turbas quia sicut prophetam
Obviantes prave cogitationi eorum
eum habebant. Et respondens ihesus
de morte sua. hic de persecutione
dixit iterum in parabolis eis dicens.

Item arguit per parabolas non tacet quia exasperati sunt sed peiorem iram dei per aliam parabolam dicit eis esse venturam.

bus apostolorum et ar-
Simile factum
guit. presens ecclesia. congregatio
est regnum ce-
gregatio iustorum. deo per
lorum homini

tum tempus venit in altum alas erigit quia persequendo ecclesias qui dominum cruci adicere et ostentui gaudebit habere.

Ad vinea locabitur prophetico exemplo affirmat lapidem id est christum et fidem et iusticiam contempserunt.

Concludo ex sua confessione et auctoritate prophetica.

Qui credit et tamen peccat cadit super lapidem et non conteritur sed frangitur quia per patientiam reservatur ad salutem. Set cum lapis irruit id est qui negat penitus conteritur ut nec testa remaneat. vel cadit super eum qui modo contempnit et iniustus affligit nec dum penitus interficit set quassatur ut non ambulent rectus. cadit super illum lapis quem veniens in iudicio opprimit tum dicit. ite in ignem eternum.

Querentes. quia re mentientem querunt interficere in quo veritate probantur que dixerat. ipse est enim heres. illi prave coloni qui solo humano timore retardant donec veniat hora eius.

De invitatis ad nuptias solus matheus narrat. aliud simile ex parte lucas dicit. set de cena id est eterno convivio de quo nemo ingressus repellitur sicut de presenti ecclesia.

Capitulum
xxii ſmata

Nuptialis thalamus est virginis uterus.

Alios apostolos qui facta asserunt unde hic dicitur: prandium paratum .i. misterium incarnationis impletum.

Introitus regni aperitur in fidem incarnationis qui ante fuerat clausus.

Doctrinam iusticie et mensam scripture ex omnibus prophetis ordinavi.

Quia prophete et post apostoli ab infidelibus passi sunt qui modo nobis sunt in exemplum quid sit nobis credendum.

Tauri sunt patres veteris testamenti quibus indulta est licentia inimicos cornu feriendi. altilia ab alendo .i. pingwia ab eterna caritate novi testamenti sermones contemplationis penna superna petentes occisa vel ab eo quod fuerant vel per mortem carnis iam in requie positi.

De mortibus apostolorum hic dicit quibus in alia parabola dixerat de morte sua

Rex autem. super hoc dum invitabat et opera clementie agebat nunc tantum iratus rex tantum.

vel missis exercitibus .i. angelis per quos exercebit iudicium persequentes et civitatem perdet .i. carnem in qua habitaverant cum anima in gehenna cremabit

Exercitus .iii. b. actiones nostre sunt exercitus defectus actionum quia plerumque facile convincuntur quasi in

¶ deo patri. ¶ per incarnationis misterium ecclesiam

regi qui fecit nuptias filio suo et

filio copulavit. ¶ prophetas et apostolos prenuntios incarnationis. ¶ in

misit servos suos vocare invita

deos quibus hoc in patriarchis promiserat. ¶ credendo.

tos ad nuptias. et nolebant venire

Iterum misit alios servos dicens.

Dicite invitatis. ecce prandium

meum paravi. tauri mei et altilia

¶ fide

occisa sunt et omnia parata. venite

ceteris concordando. ¶ que salutis promittuntur.

te ad nuptias. illi autem neglexerunt

et abierunt in villam suam. alius vero ad negociationem suam.

In villam ire est terreno labori immoderate insistere negociari vero terrenis lucris inhiare.

¶ Alii non solum contempnunt, sed et persecuntur.

Reliqui vero tenuerunt servos eius et contumeliis affectos occiderunt. Rex

¶ vocem sanguinis. ¶ tamen cum tranquillitate iudicans.

autem cum audisset iratus est.

¶ Romanis sub tyto et vespasiano.

et missis exercitibus suis perdidit

¶ iudeos interemit. ¶ ierusalem.

homicidas illos et civitatem illorum succendit. Tunc ait servis suis. nuptie quidem parate sunt

¶ iudei. ¶ per legem et prophetas.

sed qui invitati fuerant non erant

¶ vie sunt

digni. Ite ergo ad exitus

Nuptie. pa .i. omne

sacramentum incarnationis patuit. natiuitas et passio et cetera.

errores gentium. Conuiuasque

tus uias et quoscumque

condicionis. ad fidem.

inueneritis uoca

de iudea.

te ad nuptias. Et egressi ser

sectas gentium.

ui eius in uias congregauerunt

omnes quos inuenerunt malos

Crediderunt quotquot preordinati erant.

et bonos. et implete sunt nup

ad iudicium ueniens

tie discumbentium. Intrauit au

illuminabit abscondita tenebrarum et manifestabit consilia cordium. in fide quiescentes.

tem rex ut uideret discumben

omnes qui in malo sunt unum.

tes. et uidit ibi hominem non ue

stitum ueste nuptiali. et ait illi.

impudice arguit. per fidem non per operationem.

Amice quomodo huc intrasti non

noui hominis non ueteris.

habens uestem nuptialem. at

quia non est ibi locus negandi.

ille obmutuit. Tunc rex dixit

ligantem pena qui ligari fuerunt tul

ministris. ligatis pedibus eius

pa a bonis operibus. inferni quasi

et manibus mittite eum in tene

interiores cordis hic tenebras. oculorum trans

bras exteriores. ibi erit fletus et

uagorum. quia de caritate gauisi sunt.

stridor dentium. Multi autem

fide ad nuptias. ad regnum.

sunt uocati pauci uero electi.

Tunc abeuntes pharisei consili

um inierunt ut caperent ihesum

qui nunc

in sermone. et mittunt ei disci

trem suis actibus per prosperitatem uitam commutant.

Adhuc alios inuitat quia sermo dei et si alicubi laborat. alibi requiescit.

Sicut etiam inter celum et infernum est in medio discrete bonos et malos colligit.

Ut uideret. i. ut uideri faciat iudicandorum merita et discernat.

Id est fidem habentem et non opera caritatis per quam dominus ad sociandam sibi ecclesiam nuptias uenit

Amicus quia ad nuptias inuitatus.

Ubi singula membra penis subiciuntur que hic singulis uiciis seruierunt.

Vel ligantem pena qui hic a malo noluerunt ligari. i. cohiberi. manus que non extense ad elemosinam pedes ad bonum tardi.

Repulso in quo uno omne corpus malorum exprimitur generalis sententia infertur. multi autem uero. pauci. et quia et si de uno dixit de multis est intelligendum.

Confutatis phariseis supponit non omnes qui sunt in ecclesia esse dignos regno dei.

Ut ad quod eo ignorante extorquerent ab eo in quo argui possit

Quia timebant turbas quod per se non audent manibus presides

attemptant.

Cum herodianis .i. militibus herodis sub cesare augusto quando descriptio facta ē toto orbe facta ē iudea tributaria. huiſ tributis ꝓpositus ē herodes antipatris filius alienigena ⁊ proſelitus rex iudeis ab augusto constitutus. huius filius erat iste herodes tetrarcha qui his diebus erat ierosolimis. erat ergo seditio in populo aliis dicentibus debere dari tributa pro securitate ⁊ quiete cū romani pro omnibus militent. pharisei ꝯtra nitentibus non debere populum dei qui decimas solunt ⁊ cetera q̄ lex dicit humanis legibus subiacere. ꝗ nutriunt pharisei si possent decipe.

Satis patet qđ nō ex ignorantia interrogat. ſed ut ad uerba eorum ꝯpetente redeat.

Non secundum uerba eorum blande ſed secundum conscientiam eorum aspere.

Numma qui pro censu soluitur. qui ⁊ habebat ymaginem cesaris.

Vel sicut cesar exigit impressionem sue ymaginis. sic ⁊ deus animā lumine uultus sui signatā.

Due hereses erant in iudeis pharisei. qui preferebant iustitiam traditionum ⁊ obseruationum ⁊ saduceorum qui ⁊ ipsi uendicabant sibi quod non erant .i. iusti. saducei nam quasi iusti interpretantur. qui resurrectionem corporum nō credunt et animam interire putant cum corporibus ⁊ turpitudinem fabule

Cum herodianis. eo tempore erat herodes ierosolimis. notos a quibus minus caueret et reprehensiminus eum deciperent.

Cum herodianis tamquam ignotis ut facilius deciperent. ⁊ ut per eos illum caperent. cum timentes ſ̄ bam hoc per se ſi ꝓsumerent facere.

Mr. laudatur magistrum cordis sui simplicitas aperiat eos quasi uelit habere discipulos.

Non ē tibi. eo prouocant ut dominum magis quam cesarem timeat ⁊ nō debere solui tributa dicat. ut inde quasi auctor seditionis fiat

pulos suos. cum he
i. militibus herodis.
rodianis dicentes.
Magister scimus
quia verax es. et
uiam dei in ueritate
non times ꝑlatam
doces. ⁊ non est ti
ꝑsonam.
bi cura de aliquo
indiscrete dicis ueritatem
non enim respicis ꝑ
tem maioribus et minoribus.
sonas hominum.
Dic ergo nobis. quid tibi uidetur.
licet censum dari cesari an non.
dolositate.
cognita autem ihesus nequitia eorum
alia aliud ē in corde ⁊ aliud simulant o rex.
dixit. quid me temptatis ypocrite.
Ostendite mihi numisma census.
Genus nūmi qui
et illi optulerunt ei denarium
pro .x. nūmis reputabatur.
et ait illis ihesus. Cuius ē ymago
Tyberii
hec. ⁊ superscriptio. dicunt ei. ce
berii priuigni augusti sub quo passus ē dominus.
saris. tunc ait illis. reddite ergo

¶ Tributu͂ pecuniaſ. ¶ decimaſ ⁊ uictimaſ.
que ſunt ceſariſ ceſari. ⁊ que ſunt dei
deo. ⁊ audientes mirati ſunt. et eo
¶ Infidelitatem reputanteſ.
relicto abierunt.

In illo die acceſſe
¶ qui interpretant
runt ad eu͂ ſaducei
uiſti.
qui dicunt non eſſe
reſurrectionem ⁊ interro
gauerunt eu͂ dicen
tes. Magiſter moyſes
dixit. Siquis mortu
us fuit non habens filiu͂ ut ducat
frater eius uxorem illius. ⁊ ſuſcitet ſemen
fratri ſuo. erant autem apud nos. vii. fratres
uel defunctus eſt
et primus uxore ducta mortuus eſt.
et non habens ſemen reliquit uxo
rem ſuam fratri ſuo. ſimiliter. ſecundus
et tertius uſque ad. vii. nouiſſime autem omnium
defuncta eſt ⁊ mulier. In reſurrectione ergo cuius erit de
vii. uxor. Omnes enim habuerunt eam. Reſpondens autem iheſus ait
illis. erratis autem neſcientes ſcripturas
¶ Qua potest corpora ſuſcita re.
neque uirtutem dei. In reſurrectio

Qui credere debu
erunt mirantur
quod non habent
temptandi locu͂.

Quo pharisei abierunt
ut uel pfrequentiaſ
uincerent.

Pharisei credebant
corporis ⁊ anime
reſurrectionem. hi
etiam animas
cum corpore in
terire dicebant.

querunt que deliramentum ar
guat eos qui reſurrectionem
aſſerunt. poteſt autem fieri
ut in gente eorum hec aliquando
acciderit. quiſtice hii omnes
vii. reprobi ſunt qui tota hac
uita que. vii. diebus eſt ſteriles
a bono opere ſunt. quibus miſere
mortuis ad ultimu͂ munda
na generatio que ſine fructu eſt tran
ſibit.

Hec quidem de reſurrectionis
conditionibus propoſite reddidit
queſtioni. de ipſa uero reſur
rectione contra infidelitatem
eorum ita ait. de reſurrectione
autem mortuorum teſtimoniu͂ proponit
quod uidetur ambiguum.
uel non ſatis ad reſurrectio
nis ueritatem pertinens. quia
illi propheſias ut apta ſunt teſti
monia non recipiunt ſed tantum
v. libros moyſi ⁊ hic de reſur
rectione ⁊ alibi. de diuinita
te quedam coram temptato
ribus inuenitur dominus di
xiſſe ut non daret ſcandalum cani
bus ⁊ margaritas porcis. ſed quia inter
eos qui temptabant aliqui
erant qui utiliter audiebant
quos pro aliorum inuidia ne
gligi non op
portebat.

Ideo errare neſciatis. Sed non ſequitur unde
neſciant uirtutem dei que de re
ſurrectione aſſerunt.

In resurrectione resurgent quidē
corpora que possunt nubere ⁊ nu
bi quod de hiis dicitur qui hn̄t
mēbra genitalia ⁊ tñ alia tñ nō
nubent.

Non legistis in moyse quem nō
recipitis alioquin posset a pro
ta de resurrectione testimonia
prophetarum dare. set prophetas
saducei non recipiebant.

Habraam ysaac ⁊ ia. qui iam
mortui erant quando hoc dice
bat. probat ergo per hoc aīas
post mortem pmanere. non enī
diceretur. deus non existentium
et sic introducitur ⁊ corporum re
surrectio que cum animabz bōa
ł mala q̄ gesserunt recipiant

In temptando conueniunt qui in
doctrina contrarii inueniuntur.

Iam confutati erant in ostensio
ne denarii. iam iudaei ⁊ saducei
obmutescere fecit. sz tñ maliuolentia
et liuor nutrit impudentiam.

Marcus ait. quod dominus ei sapi
enter respondenti dixerit. non longe
es a regno dei. potuit enī fieri ut
qui temptatus uenit responso domini
correctus sit. uel temptatio non
ē mala qua uolentis decipere set
cauta uolentis amplius experimento
tum.

Deus tuus unus ē. nō assumes no
men dei in uanū. obserua diem
sabbati. hec tria ad dilectionem
dei tuus cogites. unitatem. ueri
tatem. uoluntatem.

uiri producent. — femine producentur.
ne sunt neqz nubent neqz nubentur.
i. ecce spiritualis conuersatio. — i. in fine late cor
set sunt sicut angeli dei in celo.
ruptionis uisione dei fruentur.
de resurrectione aūt mortuorum
non legistis
quod dictum ē a
deo dicente
uobis. ego sū
deus abrahā
et deus ysaac
et deus iacob. nō ē aūt deus mortuorum
simpliciter
sz uiuentiū. Et audientes tur
gradientes miracula uenerantes sequuntur doctrinam.
be mirabantur in doctrina eius.
sapienti responsione.
Pharisei aūt audientes qd silentium
non habentibz quid dicerent. — ut multitudine
imposuisset saduceis conuene
conuincerent que non possent ratione.
runt in unum. ⁊ interrogauit
eum unus ex
eis legis lator
i. scire desiderans.
temptans eum.
Eius non uult ēē discipulus.
egregium.
Magister quod ē mandatū mag
fictam conscientiam interrogantis
num in lege. ait illi ihesus. Dili
dominus primo responso — perimit.
ges dominum deum tuum ex

Deus ysaac. deus habraā.
deus ia. per hoc probat et
nitatem animarum ⁊ statum
infert non ē deus. mor.
sz ui. ut cum probauit
animas pmanere post
mortem consequenter
introduceretur ⁊ corporum
resurrectio que cum a
nimabz bona uel ma
la gesserunt.

Unus pro omnibz ut sciu
cerit omnes interrogantes ha
beantur. si uincat solus
erubescat.

ꝯ ut nichil ei ꝯtrariu velis.
toto corde tuo. & in tota anima
ꝯ i memoria nil reminiscens quo min9 de eo sentias.
tua. et in tota mente tua. hoc ē
ꝯ dignitate. ꝯ ordine.
maximum & primum mandatū.
ꝯ non par. ꝯ el via de dilectione.
Secdm autem simile est huic.
ꝯ in proximo qd bonitate dei factus ē. ꝯ .i.
diliges proximum tuū sicut te
tuā substantiam. ꝯ Quia illo fertur i finem habet
ipsum. In hiis duobȝ mandatis
ꝯ quia
tota lex pendet & prophete. Congre
ad temptandum venerant occasionem dederunt sue
gatis autem phariseis interroga
confutationis.
uit eos ihc dicens. quid vobis vi

De xp̄o siue venit siue futurum cre ditis quem puri hominē assertis.

detur de xp̄o cuius
ꝯ secd carnem.
filius ē. dicunt
ei. dd. At illi ihc.
ꝯ Si purus homo ē. ꝯ non corde suo ȝ
quomodo ergo dauid in spiritu
in spū scō. ꝯ Ql non ante eum secdm vos extitit.
vocat eum dominum dicens.
ꝯ pater. ꝯ filio.
dixit dominus domino meo se
ꝯ .i. in potioribȝ donis. ꝯ non ad horam. ꝯ Subi
tiam tibi nolentes & volentes.
de a dextris meis. donec ponam in
imicos tuos scabellum pedum
ꝯ quod ē secdm diuinitatem.
tuorum. Si ergo dd vocat eum dn̄m.
ꝯ quod ē secdm car
Quomodo filius eius
nem.
est. & nemo poterat

Qm repugnan tia sunt hec secdm nr̄m intellectum.

Id ē ex toto intellectu tuo ut nullm in confessione diuinitatis relin quas locum errori.

In hiis .i. ad hec duo refertur to tus decalogus & monita prophetarum ibi habent finem.

In hiis duobȝ. nam ideo due tabu le legis date sunt in quibȝ erant x. precepta que sunt decacordum psalterium. tria in una que sunt ad deum. vii. in altera que sunt ad proximū. In prima primū ē. ego dominus deus tuus. non habebis deos alienos quia xp̄c cum p̄re et spū scō unus ē deus. Secdm. n̄ assumes nomen dei. t. in v. nom xp̄i non debet in vanū accipi ut putemus eum fcm per quem omnia fcā sunt. quia vero un9 ē deus pater & filius & sps sanctus. in spū scō. i. in dono dei requies nobis promittitur. vn̄ sequitur tertium. Memento ut diem sab bati scīfices. in eo non facies om̄e opus. In altera tabula. honora p̄rem & m̄rem. non occides. n̄ me chaberis. non falsum testimoniū dices. n̄ ꝯcupisces uxorē proximi tui.

Istud dicere ē equalem sibi filiū generare dn̄o non secdm qd de eo natus ē. ȝ secd qd de p̄re semper fuit.

Non reprehendunt quod dauid filiū dicunt. ȝ qr filiū dei n̄ credunt.

Nota venena inuidie superari posse ȝ difficile quiescere.

C. XXIII

De Ve

Ut confusio illorum sit disciplina ciuitatis malus ut corrigatur bonus quicquid malus facit propter bonos fit.

Tunc. i. illis confutatis qui dolosi se instruunt eos qui ydonei sunt nichilominus hortans eos subiti illis propter sacerdotii et nominis sancti dignitatem non opera sed doctrinam considerantes

Unicumque traditiones colligunt que consciam non leuant set grauant quas suis uiribus nulli implere potest.

Digito. s. non ut faciendo sunt in set ut doceant appareant iusti. honera legis mandata permixta suis traditionibus secundum eas suadentes uiuere et non uenire ad facilem et suauem gratiam xpi. unde supra. Venite ad me omnes qui la. et ho. e.

Omnia enim. dixit tales doctores audiendos esse non imitandos. nunc ostendit causam propter quam non possunt credere xpo. i. quia opera sua fa. ut ui. non potest eis credere celestia predicanti qui gloriam terrenam cupit.

Dilatant. Datis mandatis per moysen intulit dominus. ligabis ea in manu tua et erunt immota ante oculos tuos. i. sint tibi in opere et meditatione. set pharisei male interpretantes scribebant decalogum in membranulis et ligabant in fronte per quod religiosi uiderentur populis. iusserat et moyses ut in quattuor angulis palliorum facerent fimbrias ut per hoc esset discretio israelitici populi. illi uero facie

respondere ei uerbum neque ausus
quia confutati sunt uerbis.
fuit ex illa die quisquam am
sed aperte comprehensi tradunt eum
plius eum interrogare. Tunc *mane*
potestati.
ihesus locutus est ad turbas et ad
discipulos suos dicens. Supra
doctrinam quam moyses docuit.
cathedram moysi sederunt scri
propter cathedram non uitam. ad cathedram
be et pharisei omnia ergo quecum
pertinentia. in corde. opere.
que dixerint uobis seruate et fa
doctrinam tenere non
cite. Secundum uero opera eorum no
uitam. quia non concordat uita cum
lite facere. Dicunt enim et non faci
doctrina. illis.
unt. alligant enim honera grauia et
quia ad hoc fortes sunt.
importabilia et imponunt in hu
meros hominum.
Digito autem suo no
lunt ea mouere.
Omnia enim opera sua
faciunt ut ui
deantur ab hominibus
dilatant enim
philacteria sua
et magnificant

A. nec minimis presi
diunt que sine gratia
implenda docere presumunt

Omnia. et hoc ostendit per partes dilatant enim philacteria sua

Faciunt eo fine ut uenerentur gloriam et ideo non possunt credere xpo celestia predicanti.

Dupplici ratione abhinc attendere uidetur ne eorum simulatione

o-

seducantur uel ne emulationem inflemur.

Amant enim qui mercedem sue religionis gulam seculi et in publico gloriam querunt.

Vos autem. id est ne quod deo debetur uobis presumatis. nec aliorum tribuatis ne diuinum honorem hominibus deferatis.

Unus qui illuminat hominem quod non alius homo sed tamen exercet docendo non intellectum prestat.

fimbrias amant enim primos recubitus in cenis et primas cathedras in synagogis et salutationes in foro et uocari ab hominibus rabi. Vos autem nolite uocari rabi. Unus est enim magister uester. Omnes autem uos fratres estis. Et patrem nolite uocare uobis super terram. Unus est enim pater uester qui in celis est. Nec uocemini magistri. quia magister uester unus est Christus. Qui maior est uestrum erit sicut minister. Qui autem se exaltauerit humiliabitur et qui se humiliauerit exaltabitur. Ve autem uobis scribe

Interlinear glosses: magistri. — ab uno sed unus nature. — auctor nature. — quia ex ipso sunt omnia. — ne appetatis uocari. — cum quicquid sciatis attribuendum est. — neque inter uos de primatu contentio sit. — in carne alleuat. — a domino et si non coram hominibus — proinde de benefactis. — a domino.

bant grandes fimbrias et in eis ligabant acutas spinas ut eundo uel sedendo interdum pungerentur qui sic commoniti traherentur ad officia dei. Hoc faciunt hodie zelo dei. sed non secundum scientiam mulierculae in paruulis euangeliis et ligno crucis in huiusmodi rebus quod superstitio est.

Deus dicitur pater et magister natura homo indulgentia pater ut honor etati deferatur. non ut auctor uite habeatur. Magister ex consortio ueri magistri tamquam eius nuntius et per reuerentiam eius a quo mittitur honorandus est.

Magistros primos sedere non uetat sed eos arguit qui hec habita uel non habita indebite appetunt.

Qui maior est. Certantibus de potentia discipulis ut lucas ait. Christus eos non inutile contentionis arguit sed formam humilitatis ostendit. qui maior est id est maioris meriti uel qui preferetur aliis debet eos conuenire obsequio non superbe dominando bene agentibus per humilitatem fit socius contra delinquentes zelo iustitie erectus

Per quem sunt omnia uel per quem reconciliati sumus.

non numquam grauius delinquitur si inter pueros plus equalitas quam disciplina custodire rectorem et mitem exhibeat pietas et patrem disciplina. Cauendum quoque est ne aut districtio rigida aut pietas remissa sit.

Qui adventum xpisti doctrine
simulationem absconditis que
aperit regnum celorum.

Qui vestra superstitione nichil in
tenditis nisi ut predam de sub
iecta plebe faciatis.

Propter hoc. quia servus sciens
et non faciens vapulabit multis.

Ut dicat. toto orbe evangelium
detrahitis. et si quis vobis adhe
ret duple pene filius est. quia
nec remissionem peccatorum recipit
et in societatem eorum incidit qui
xpistum sunt persecuti. quisque enim
filius dicitur cuius opera agit.

Dum videt vitia vestra redditur
gentilis factus et pro prevarica
tione maiori pena dignus est.

Quicumque iura. per t. pharisei qui
omnia fecerunt propter lucra
dicebant et sanctiora esse obla
ta quam templum vel al
tare ut homines promptiores
essent ad dona offerenda quam
ad preces fundendas in tem
plo vel iusticias faciendas.
in quo non dei timorem sed suam
cupiditatem intendebant. ideo
arguit eos dominus stulticie et frau
dulentie

Typice templum et altare xpistus est
cuius et domum laudes et sacri
ficia que deo offeruntur non nisi per
hec sed hec per illum sanctificantur

Templum vel altare ad

vel malo exemplo vel
et pharisei ypocrite qui clauditis reg
misteria scripturarum tollendo.
num celorum ante homines. Vos enim
non creditis. — credere volentes.
non intratis nec introeuntes sin
qui habetis notitiam
itis intrare. Ve vobis scribe et phari
legis et prophetarum.
sei ypocrite qui comeditis domos
viduarum in oratione longa oran
tes. Propter hoc amplius accipie
tis iudicium. Ve vobis scribe et pharisei
totum orbem.
ypocrite qui circuitis mare et aridam
Ad legem convertatis. advenam de gentibus.
ut faciatis unum proselitum. et
cum fuit factus

Proseliti sunt de gen
tibus in synagogam
recepti. quorum tarditas
per unum signatur quia
nec aliquis post xpistum.

facitis eum filium
gehenne duplo quam
scribe et pharisei. — stulti.
vos. Ve vobis duces ceci qui dicitis.
Quicumque convictus fuit mendacii non tenetur criminis
Quicumque iuraverit per templum
reus.
dei nichil est. qui autem iuraverit in au
ro templi. debet

vel pecunia que sacerdo
tibus offertur sed cum
citur statim in quo
iuravit cogitur ex
solvere.

proferre. — Qui autem iuravit
Stulti et ceci quid
ne qui putatis maius sancti
enim maius est aurum
tatis quam sanctificans.
vel templum quod sanctificat aurum
non est.
et quicumque iuraverit in altari nich

reus pueri. — quia in dono et oblatio-

est. Qui autem iuraverit in dono

nibus in victimis et ceteris que offeruntur hec mora repetun-

quod est super illud debet. Ceci. quod

tur.

— quod sanctificatur.

enim maius est, donum an alta-

re quod sanctificat donum? Qui ergo

— quia ex quo dedicatur oblatorum sanctificatio.

iurat in altari iurat in eo et in

omnibus que sunt super illud.

— quia id est astantium

Et qui iuraverit in templo iurat

gitur sacramento continentis et contenti et sancti-

in illo et in eo qui habitat in tem-

tantis et sanctificati.

plo. Et qui iurat in celo, iurat in

throno dei et in eo qui sedet super

eum. Ve autem vobis scribe et phari-

— quia et vilia hole-

sei ypocrite qui decimatis mentam

ra.

— quia in certe

et anetum et ciminum. et re-

cta relinquitis. — quia si negligant.

linquitis que graviora sunt

— quia In discussione causarum. — quia in deum.

— quia in pauperes et viduas.

legis, iudicium et misericordiam et fidem.

— quia maiora. — quia vos vel apostolos. — quia principaliter.

— quia minora. — quia id est

Et hec oportuit facere et illa non

decimas exigere vel illos dare.

omittere. Duces ceci excolentes

culicem, camelum autem glutientes.

Diversis similitudinibus simulationis et mendacii arguit phariseos

Ve vobis scribe et pharisei ypocrite

---

gloriam dei pertinet et ad salutem hominum aurum vel donum altaris et ipsa ad gloriam dei tamen magis ad delectationem hominum et utilitatem sacerdotum et id aurum quo delectantur et dona quibus pascuntur sanctiora dicunt ut homines promptiores sint ab ea offerenda.

Per creaturam ubi non putatis periurium esse qui per subiectam creaturam iurat et per divinitatem presidentem creature.

Ve vobis et cetera et hic arguit eos avaritie quia nichil pretermittunt de hiis qui ad commodum suum sunt.

Quia deus precepit omnium rerum decimas offerri propter alimoniam sacerdotum

Opinione religionis et in minimis que lucrum habent diligentiam ostenditis. sed magna precepta dei de iudicio et misericordia et fide devotationis et negligitis.

Et illa non omittere. ne elemosinas fructuum terre videtur respuere ideo hec addit.

Nota quod per elemosinas aliquam impunitas non emitur in iniquitate manentibus.

Mistice culicis nomine seditiosus homicida barrabas designatur. quia hoc animal strependo inquietat et sanguine delectatur. cameli nomine propter humilitatem ad subeunda honera dominus

intelligitur: colant ergo in dei culicem. i. minima obseruant. qui barraban qui non soluerat sabbatum dimi serunt: et camelum glutiunt. i. maio ra contempnunt quia xpm spiri taliter sabbatum insinuantem per uiderunt et miam et fidem que illi contempnunt occiderunt.

Calicis et parapsidis similitudinem non quod in calice et parapside sit eorum supstitio.

Qui mundatis fru stra scitatem exterius pretenditis sicut si quis calicem mundet exterius intus autem relinquat sordes cum usus eius sit interior. iu cas ita. Stulte qui fecit quod deforis est etiam id quod intus est fecit. i. qui utramque naturam hominis fecit utramque mundari uoluit. ne mo ergo putet fornicationem et huiusmodi corporalia uitia solummodo grauia esse et auaritiam superbiam uanam et cetera uitia spiritualia leuia esse.

qui alid hominibus o stendunt alud domi a gunt

qui munda

¶ iniusticia.

tis quod deforis est calicis et parapsidis. intus autem pleni estis

¶ Auaritia. ¶ Sordibus uitiorum. ¶ Qui intus non uides.

rapina et inmunditia. Pharisee cece munda prius quod intus

Cor et conscientiam a fraude et malis desideriis.

Vt possis uera cem foris osten dere scitatem.

est calicis et parapsidis ut fiat et

¶ populi. ¶ Item

id quod deforis est mundum. Ve

alia similitudine eos arguit.

Omnes simili tudines breuiter hic exponit ha bitu uestis phi lacteriis longa oratione.

Idem quod supra de similitudi ne calicis hic dicit.

uobis scribe et pharisei ypocrite

qui similes estis sepulcris de

¶ Sicut prisci magistri qui alia docent. et alia faciunt.

albatis que aforis apparent hominibus

speciosa. intus uero plena sunt ossibus mor

¶ putredine et fetore.

tuorum et omni spurcitia. Sic et uos aforis apparetis homi

¶ amore uane laudis.

minibus quidem iusti. intus autem pleni estis ypocrisi. et ini

¶ odio ueritatis.

Extruitis in memoriam occisorum propter fauorem uulgi ut iusti uidea mini arguitis et facinora prorum uestrorum

quitate. Ve uobis scribe et pharisei

¶ omnia ypocrite fallunt faciunt.

ypocrite qui edificatis sepul

Sed non ubis ope ambitiose ornan do monumenta iustorum quos a patribus non negabantur occisos esse. ⸗

cra prophetarum et ornatis monume

nta iustorum et dicitis. Si fuissemus

Iero. Quomodo sepulcra sanctorum edificando an potius corda

a malitia mundan
do liberabunt. uoſ
ſci quorum ſepulcra
ornatis ſci non ſunt
immo inimici
dei. ſi qua ſtra ſcos
honorat qui ſcorum
ſpernit ſcitatem.

in diebus patrum
noſtrorum non eſſem
ſocii eorum in ſan
¶ effundendo.
guine ꝓphetarum.
Itaque teſtimoni
o eſtis uoſmetipſis quia filii e
ſtis eorum qui ꝓphas occiderunt
et uos implete menſuram patrum
¶ doloſi. i. homicide de homicidis nati.
uoſtrorum. Serpentes uipera quomodo
¶ ut
fugietis a iudicio gehenne. Ideo
impleatis quod patribus deſuit de me et meis.

Itaque. quia ſcelera patrum deteſta
mini propter ſpem quidem ſci
tatis dum dominum xpm et apſtos
perſequendo eadem faciatis facto
probatis uos eſſe filios non ſolum
carne ſed imitatione in quo etiam
patet eos ſcienter peccare.

Probato quod filii ſunt homici
darum ponitur ad quod tendebat. et
uos implete menſuram. i. quod
illis deſunt implete illi ꝓphetas
uos dominum ꝓphetarum occidere non
iubet. ſed quod facturi ſunt oſtendit

Sapientes qui ſciunt quomodo
proferant ſermonem ſcribas in
lege peritos.

¶ Qui ſcripturas exponunt.
¶ Qui uentura dicunt. ¶ Moralium latores.
ecce ego mitto ad uos ꝓphetas. et ſapientes et ſcribas et ex
¶ ut paulum. ¶ ut petrum. ¶ ut in actibus apoſtolorum.
illis occidetis et crucifigetis. et ex eis flagellabitis in
¶ de iudea ad gentes.
ſynagogis ueſtris et perſequamini de ciuitate in ciuitatem.
¶ debita ultio
ut ueniat ſuper uos. omnis
pro effuſione ſanguinis iuſtorum.
ſanguis iuſtus qui effuſus eſt
¶ Iuſtitia
ſuper terram a ſanguine abel
abel approbata eſt per acceptionem muneris.
iuſti ad ſanguinem zacharie
¶ Quem occidit ueſtra ge
filii barachie quem occidiſtis
neratio. ¶ In atrio templi.
inter templum. et altare. amen
¶ ſcelera.
dico uobis uenient hec omnia

Ut ueniat ſuper uos. non hos tantum
preſentes dicit. ſed omnem generationem
malorum precedentem et futuram quia
omnis una ciuitas ſunt et unum corpus
diaboli.

Uſque ad ſanguinem
tur uſque ad hunc cum multi poſt
hunc occiſi ante natale xpi et xpo
nato mox pueri ab hac gene
ratione ſunt perempti. ſed quia
abel paſtor ouium fuit necatus
quod in agro zacharias ſacerdos
necatus eſt in atrio templi. utrumque
gradus martires. ſ. et laicos et officio altaris mancipatos ſub eorum uoluit nomi

mare uocabuliſ. zacharias qui oc
ciſus e a rege ioas qui int templu
et altare ut hiſtoria regu narrat
filius fuit ioiade z in euangelio
quo utuntur nazarei pro filio
barachie legitur filius ioiade.
ſet ut iuſticia ioiade ſacerdotis
ſdicetur ipſe barachias uocatur
.i. benedictus domini.

Ac ſi dicat. ego uolui tu noluiſti.
et quotquot congregaui mea
uoluntate ſemp efficaci te nolē
te feci qr ſemp ingrata fuiſti.

Quemadmod. gal. hoc animal
magnu affectum habet i filios
ita ut eorum infirmitate affecta
infirmetur. z eos alis protegens
contra miluum pugnet. ſic dei
ſapientia per carnem ifirma
ta protegit nos z defendit a di
abolo

Confitemini filiu omnipoten
tis quem benedcm .i. a peccato i
munem miſit pat ad clarifi
candum nomen ſuu i mundu.

Hec turbe dixerunt dno ueni
enti ierlm qd autem huius tuis
actis dominus hic dicit cogit
iuſtice intelligi de aduentu cla
ritatis eius u confitebunt fili
um quem crucifixerunt.

Et egreſſus. non relinquetur
la. ſ. lapi. quiſtice recedente do
mino de templo omnia legis
edificia z conpoſitio mandatorum
ita deſtructa e ut nichil poſſit
a iudeis impleri. diruuntur

XXIII

11.

super generationē
istam. Ierusa
lem ierusalem
que occidis pro
phetas z lapida
tes
eos qui ad te
missi sunt quo
ciens uolui con
gregare filios
tuos quemadmod gallina
congregat pullos suos sub a
las z noluisti.
ecce relinque
tur uobis dom
us uestra deserta.
Dico enim uobis
non me uidebi
tis amodo do
nec dicatis. Benedictus qui
uenit in noie dni. Et egressus
ihc de templo ibat z accesserunt

(interlinear glosses: c homines no; taxa plangit. affectu pi; etatis; c dim pphas nuntian; tes; c In unitate fidei. c pphas; missos a me hactenus; c patriarcharum heredes; c in proximo; c post passionem; c cuncta dixerat omnia)

Que a primo fit cida
usque ad ultimum p
ditionis filii com
putatur. qi simi
les sunt in pena sic
sunt in culpa.

Jerlm qi rei estis
sanguinis z nitto
quia multociens
misi ad uos congre
gandos et noluisti.

Duricia contra te
repellis ut corpora
liter ut ſtephanu.

Ecce relin. ut ciui
tas auxilio dei nuda
sue ditioni relinquitur.

Templum uel ciui
tas romanis tollen
tibus gentem z locu.

Non me ui. i. nisi
penitentiam egeritis z
confessi fueritis me
filiu oipotentis patris
meas faciem n uide
bitis.

Prelia

deſtruenda tempuſ. ⁊ ſigna deſtructioniſ querunt.
diſcipuli eiuſ ut oſtenderent ei
non ignotaſ ſ; tanquam admirando daſ.
edificationeſ templi. Ihc autem
reſpondenſ ait eiſ. Videte hec omnia

Ad finem e. xlii. anno
poſt paſſione domi
ni a romaniſ.

amen dico uo
biſ non relin
quetur hic lapiſ ſuper lapidem qui
non deſtruatur. Sedente autem eo
i. ſuper fructiferam etiam uel eccleſie celſitudinem.
ſuper montem oliueti acceſ

Quia dixerat omnia
deſtruenda tempuſ
et ſigna deſtructio
niſ querunt.

Marcuſ ait petruſ ⁊ iaco
ſerunt ad eum
buſ et iohanneſ ⁊ andre
diſcipuli ſecre
aſ.
to dicenteſ. dic
nobiſ quando hec erunt. ⁊ quod eſt
ſignum aduentuſ tui. ⁊ con
ſummationiſ ſeculi. ⁊ reſpondens
ne quiſ perſuadeat qui hec omnia
ihc dixit illiſ. Videte ne quiſ
mox futura ſint.
uoſ ſeducat.

Multi. ſcilicet ue. anti
xpi pro xpo quorum
primuſ eſt ſymon ma
guſ. cui in ſamaria
omneſ auſcultabant
dicenteſ. hec eſt uirtuſ
dei magna.

Ante horum completi
Multi enim ue
onem.
nient in nomine
meo dicenteſ.
ego ſum xpc. ⁊ multoſ ſeducent.
Ante excidium.
que ad hoſteſ.
Audituri ſcilicet eſtiſ prelia et opiniones preliorum. Vi
que ad
ciueſ

autem preuiſum eſt ut creſcente
euangelii gratia templum illud cum
cerimoniiſ ſuiſ tolleretur ne quiſ
infirmuſ in fide illiſ ſtantibuſ
iudaiſmo occaſionem haberet.

Sedente autem eo. ubi marcuſ addit
contra templum. ſedet contra
templum cum de ruina eiuſ ⁊ exci
dio gentiſ diſputat ut ⁊ corporiſ
ſitu uerbiſ ſuiſ congruat. myſtice
ſedet in monte oliueti. i. in eccleſia
quietuſ manenſ ſuperborum deteſtatur
arrogantiaſ.

Tria querunt
quo tempore deſtruenda ierlm.
quo uenturuſ xpc. quo conſum
matio ſeculi futura ſit.

Et cum hec fient. fient ne puteſ
inſtare diem domini. cuiuſ ſignum
perſpicue in ſequentibuſ ponitur.

Multi. ſcilicet Imminente ierlm ex
cidio multi fuerunt principeſ
qui ſe dicerent eſſe xpoſ ⁊ tempuſ
libertatiſ dicerent prope eſſe. multi
in eccleſia temporibuſ apoſtolorum
qui preter alia falſa dicunt ⁊
inſtare diem domini.

Audituri enim. e. p. hec in iudea
a paſſione domini habundaue
runt. quibus ne territi apoſtoli
ierlm ⁊ iudeam deſerant ammo
nentur. quia non ſtatim finiſ
ſet poſt xl duoſ annoſ.

Expectationeſ in luca ſeditioneſ

Constat hec omnia contigisse tem
pore iudaice seditionis set ante ulti
mam euersionem prouintie.

Consurget gens. mistice regnum
s. in regnum. & pestilentia eorum quorum
sermo ut cancer serpit. & fames u
bi dei. & commotio terre a fide separatio
Vltima enim tribulatio tribulatio
nibus multis preuenitur. & per crebra
mala indicantur
peretua. & ideo post
bella & seditiones
non statim fi
nis quia multa
debent mala pre
currere ut nun
tient malum sine
fine. eorum alia

Apostolos omnium
credentium per
sona signauit
et in fine mun
di similes apo
stolis tribulatio
nibus sunt plandi.

autem e celo alia e terra. alia ab
elementis alia ab hominibus. Sur
get gens. ecce perturbatio homi
nis terremotus. ecce respectus ire
desuper. pestilentia. ecce inequa
litas corporum. fames. ecce sterilitas
terre. terrores de celo. & tempestas
secundum lucam. ecce inequalitas
aeris. omnia ergo consumanda per
turbabuntur. ut qui in omnibus
delinquimus in omnibus feriamur.

Et multi. pse. pro. quidam hec
ad euersionem iudeorum referunt.
sed tunc inter eos. quia nullus erat
fidelis ad quem fieret exhortatio
melius accipitur. hoc de hereticis
quorum primus simon magus fuit.
extremus maior omnibus antichristus. di
ligenter intuendum est quod signo
rum ad excidium urbis quod ad
diem domini referatur. respondite

contra iudeam desertis.
dete ne turbemini. Oportet enim
hec fieri sed nondum: finis. Consur
get enim gens contra gentem & regnum
in regnum. & erunt pestilentie &
fames & terremo
tus per loca. hec
autem omnia initi
a sunt dolorum.
contra exercendos.
Tunc tradent
uos in tribula
tionem & occident
uos. & eritis odi
o omnibus genti
contra assertionem
bus propter nomen
ueritatis.
meum. & tunc
scandalizabun
tur multi & in
contra fratres infidelis fra
uicem tradent.
trem fidelem.
& odio hebunt
contra et inuicem
inuicem. & multi
his seducantur.
pseudo prophete

Initia. non consumatio
set quia sronia antichristi
uel excidium urbis. in
pugnabit pro eo or
be terre contra incensa
tos
Tunc tradent. quo
modo hec iudeis ueni
ant subdit. quia post
occisionem christi nomis
et fidei eius precones
persecuti sunt. hec par
tim ad iudeorum euersio
nem partim ad diem
iudicium pertinent quia
apostoli interrogauerunt
de utroque.

Gladio domini separate
eos ab inuicem quod
tunc in principio pre
dicationis factum est. maxi
me tempore antichristi
futurum est.

Discedent a fide timo
re uel inmanitate
tormentorum uel por
tentis.

Hoc tempore iudaice
uastitatis plene tem
pore antichristi.

Unde apostolus erunt homines seipsos amantes.

Refrigescet pro tribulatione que ante tribulationem videbatur calere vel calebat in pace utrumque.

surgent et seducent multos et quoniam habundabit iniquitas

(gloss: i. infidelitas.)

refrigescet caritas multorum.

(gloss: fide et veritate.)

qui autem perseveraverit usque in finem. hic salvus erit. et predicabitur hoc evangelium regni in universo orbe in testimonium omnibus gentibus et tunc veniet consummatio.

(glosses: a quocumque tempore incipiat · presentis vite · edificatorum · esse. · sue dampnationis. · de omni gente non credentibus. · non statim sed non prius.)

Cum ergo videritis abhominationem desolationis que dicta est a daniele propheta stantem in loco

(gloss: predicta.)

In templo dei vel secundum marcum ubi non debet quod idem significat.

sancto. qui legit intelligat tunc qui in iudea sunt fugiant ad montes et qui in tecto non des

(glosses: prophetiam illam vel sententia · in confessione vere fidei. · dimissa occidente littera et iudaica puritate montibus appropient et · alii ex · te carnem animo preterit.)

Misitre tunc. i. tunc hereses et flagitia regnare ceperint inter sanctos et pacem eorum turbare quanto plures vident sequi prava tanto altius virtutes petant.

enim dominus que ex illo tempore erant secutura sive de excidio ierusalem sive de adventu suo.

Et predicabitur hoc et cetera. quia noverat dominus corda discipulorum suorum de excidio et perditione sue gentis contristanda. hoc solatio relevat ut scirent multos plures socios gaudii etiam de toto orbe colligendos

Adhuc tenete hoc signum. quod non instet dies domini vel desolatio ierusalem antequam apostoli toto orbe dispersi sunt preter duos iacobos qui prius in iudea interfecti sunt. dispersi in quam ut si dolent perditione sue gentis solatium habeant plures socios de omni gente.

Abhominationem. i. hominem peccati qui adversatur et extollitur supra omne quod dicitur deus que destruet et ad solitudinem rediget suos susceptores vel si de excidio urbis abhominatio ydolum est pylatus. qui posuit ymaginem cesaris in templo desolato. vel hoc dicitur de statua adriani equestris que in ipso sanctorum loco longo tempore stetit.

Tunc qui in iudea sunt ad hec ad litteram facta sunt etiam appropinquante exterminio iudeorum oraculo moniti omnes

Montes. i. culmen virtutum alti ascendant.

christiani fugiunt in regnum agrippe qui parebat romanis. hec

pg̃. ⁊ nutr. quia ſarcina grauate
fugere non poterunt. in iſto qui
tunc in iudea ſunt fugiant ad
monteſ. concordat lucaſ. cetera
aliter dicere uidetur: ita et qui in
medio eiuſ ſunt diſcedant. Set
quomodo hec. cum ꝑspexerit ierl'
circumdari ab exercitu qui in medi
o eiuſ ſunt. i. cum ita urgebit
periculum ut euadi non poſſit diſ
cedant. i. non capiantur deſiderio
huius uite in aliam uitam migre
parati. idem est quod alii dixe
runt. qui in tecto ſunt non deſ
cendant tol. a. de do. ſ. hoc est nullo
affectu inclinentur ad carnem
et hoc quod lucaſ ait. ⁊ qui in
regionibus non intrent in eam.
i. qui iam bono cordiſ propoſito
extra illam facti ſunt non eam
rurſuſ carnali cupiditate deſi
derent. hoc alii qui in agro ſunt ne
tol. tu. ſu. i. iterum inuoluantur curiſ
quibuſ exutuſ erat.

Orate autem. Si de captiuitate o
rent ne fuga eorum ſit hyeme. uel
ſabbato. quia in altero prohi
bet duritia frigorum ad ſolitudi
nem fugere. ⁊ in deſertiſ latita
re. uel in altero transgreſſio le
giſ est ſi fugere uolunt uel morſ
ſi remanent. Spiritualiter precipi
tur ut non frigeſcat fideſ in domino
et caritaſ. neque ocioſi in opere
dei torpeamus in uirtutum ſabbato.
hanc ſententiam lucaſ illuſtrat di
cit enim. attendite ne grauentur
corda uestra in crapula ⁊ ebrieta
te ⁊ curiſ huius uite ⁊ ſuperueni
at in uoſ repentina dieſ illa. Vigilate itaque omni tempore orantes ut digni

redeat ad aliquoſ actuſ priſtine conuerſationiſ. i. de car
ne uel de

cendat tollere aliquid de domo

mundo. Qui operatur in iustitia.

ſua. ⁊ qui in agro non reuertatur

tollere tuni

Rem ſecularem qua
ſe exuit ut nuduſ xpistum
ſequeretur.

cam ſuam. Ve

Ambitioſiſ preti

antis pregnan

tibus. Condi

tibus ⁊ nutri

uirtutes quas adepti ſunt

entibus in illis

fouentibus

diebus. Ora

te autem ut

non fiat fu

ga uestra hye

me uel ſab

bato. erit enim

tunc tribu

latio magna

hoc est tempore anti

qualis non

christi

qui fuit ab initio mundi usque

modo neque fiet. ⁊ niſi breuiati

fuiſſent dieſ illi non fieret

Cuius non conciliatur
fides cum preſtitor iustitie
ſit operator uirtutis.

Qui initia fidei habent
et egent nutrimento
magistrorum.

Graues anime peccatis et
que nutriunt. i. imperite
antichristum effugere non
poterunt. uel ue illis qui
ſua germina non produxe
runt in uirtute perfectum.

Non tunc primo inci
piatis declinare a ma
lo cum morte preuenien
te iudicium dei non po
testis effugere. quia hec
tempora non ſunt nisi
conuenientia.

Non mensura set nimio
memoria temporum fides
conciliatur credentium
erunt enim hec mala tri
bus annis ⁊ dimidio
tantum.

humiliamini fugere iſta omnia. q̄ futura ſunt ad hyemem ptinent eīte que triſtes ſunt ut hyemps cra pula ⁊ ebrietas ad ſabbatum. quia meo delicis affluere mos erat iudeis ignauis ī ſabbatti.

ſalua omnis caro. Sȝ ꝓp elec tos breuiabun tur dies illi.

ꝗ In illa preſſura.

Tunc ſiquis

ꝗ Veris imitatoribȝ.

uobis dixerit.

ꝗ Apud donatiſtas. Apud arrianos. aut he.

ecce hic ē xp̄c aut illi nolite crede. Surgent ēīn pſeudo xp̄i ⁊ pſeudo

ꝗ Aliquid magnū ſignificantia.

ꝓphe ⁊ dabunt ſigna magna ⁊ ꝓ digia ita ut in errorē ſi fieri pot̄

Si fieri poteſt. i. ſi ali quomodo fieri poſſet ut dei p̄ſcīcio mutaretur: ⁊ iō non de iuſ poteſt intelligi electus.

etiam electi.

ꝗ Vt p̄sciti uigilētis quia p̄

// predixi uobis.

moniti eſtis.

Si ergo dixerit uobis. ecce in deſerto ē. noli te exire. ecce in

Xp̄c morat̄ in dogmate gentiliū ⁊ phyloꝝ uel heret icoꝝ q̄ iactant ſe ſciu nt archana dei noſſe.

ꝗ Cōqd dixe

penetrabilibȝ nolite credere. Sicut

in penetrabilibȝ.

ꝗ Cunctis uidentibus.

enim fulgur exit ab oriente. et

ꝗ Cōt hoc qd̄ dixit. ecce hic. ecce illic.

ꝗ nec in uno

paret uſqȝ in occidentem. Ita erit

loco nec occulte ē aduentus

aduentus filii

xp̄i ſȝ in toto orbe manifeſta

hominis. Vbi

Secūdus aduentus ſi in humilitate ut p̄9 ſȝ in glīa demonſtrabitur

Que ergo ſpes electis ñ gr̄a dei que dat patientiā p̄us ut uiciis demant poteſtatem impiis. quanto enī erit bre uitate inodatior tribulatio grauior tanto erit breuitate modatior. Vel nomine dierū ipſa mala ſignificantur.

Habet unaqueqȝ hereſis uel certas mundi partes. unde dicitur: ecce hic. ecce illic. uel in occultis abſqȝ obſcuritis cō uenticulis curioſitates hōi nū decipit. vn̄ dicitur: ecce ī cubilibȝ et ecce in deſerto.

Menbra eius xp̄i qui ſe effe rent ſuper omnem quod dicitur deus aut qd̄ colitur.

// Ducat.

Electi. non qd̄ diuina electi o fruſtretur: ſet q̄ humano iudicio uidentur electi.

// Erit.

Nolite credere. quod xp̄c ſit in deſerto uel penetralibus. ſet quod fides eius ab orien te in occidente in catholicis lucet uel fulget clara ⁊ ma nifeſta. ne ergo credatur for maticis nomine orientis ⁊ occidentis totū orbem ſigt̄

Sicut fulgur: pro manife ſtatione ⁊ claritate inter nubila uel noctem huius ſeculi. ſtultum ē ergo eū querere in paruo loco uel ī abſcondito qui tocī9 mun di lumen ē. ⁊ ne loci in quo

futurus est centimus ignari erit. Ubicumque fuerit corpus i. in celum quo huic levavit corpus susceptum quia rapiemur obviam Christo in aera et sic semper cum domino erimus. De naturali exemplo Christi astruit sacramentum. Aquile et vultures etiam ultra maria sentire cadavera. Ubique congregari non ergo nos rationes congregabimur ad eum qui ut fulgur erit. Vel corpus quod significantius diceretur cadaver quod morte cadit passionem Christi intellige ad quam provocamur: ut ubicumque legitur congregemur et per illam venire possimus ad verbum dei.

Sol obscurabitur cum sit hic etiam speciosa ut luna electa ut sol et que noctem mundi illuminat ut stelle. Tunc non apparebit impiis ultra modo sententibus et cadent multi qui fulgere videbantur et firmissimi turbabuntur.

Vel supervenientem claritate veri luminis videbuntur obscuri et minimi esse luminis et angeli in tenebras reputabuntur.

Job dicit: columpne celi contremiscunt et pavent adventum eius.

Vel signum crucis ut videant in quem transfixerunt vel vexillum victorie triumphantis.

Sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in celum.

Tam apta et tam intensa voce que ubique a mortuis audiatur.

bitur. Ubicumque fuerit corpus illuc congregabuntur et aquile. Statim autem post tribulationem eorum sol obscurabitur et luna non dabit lumen suum.

i. lumine carebunt. — Tremebunt
et stelle cadent de celo et virtutes
angeli quanto magis homines.
celorum commovebuntur. Et tunc apparebit
character impressum frontibus fidelium.
parebit signum filii hominis
sexo. — accusante conscientia.
in celo. Et tunc plangent omnes
tribus terre et videbunt filium
ad iudicandum. — Vel in nubibus i. in sanctis sicut cotidie facit.
um hominis venientem in nubibus celi cum virtute magna
Qui quondam infirmus et humilis iudicatus est.
na et maiestate et mittet angelos
de qua loquitur apostolus.
los suos cum tuba et voce magna
ad iudicium.
et congregabunt electos eius

Vetus Christus non fidelis. Vel sancti sunt aquile qui innovantur vetustate consumpta ad petram que est Christus.

Eo festinat intentio sanctorum quo in vero solis splendore possint suos intuitus figere.

Non quod tota tunc facta esset quia precedet tribulatio ut sequatur quorundam defectio.

Vel sol luna et stelle ad tempus suo lumine privabuntur ut vicinum domini indicent adventum. Sed peracta die iudicii mundo innovato maius lumen recipient.

Non putetis iam eē cō
ſummationē mundi
ſet pus ꝑcurſiones qua=
dam que oſtendant q̄d
prope ſit in ianuis.

q̄ .i. a q̄tuor mundi
a quatuor
climatibȝ. oriente.
uentis. a ſū
occidente, aquilone ꝛ
mis celorū
auſtro. q̄ Sub
uſqȝ ad terminos eorum. ab
exemplo arbor̄ docuit de aduentu ꝯſummationis.
arbore autem fici diſcite pa
bolam. Cum iam ramus eī
q̄ Intelligi
tener fuit ꝛ folia nata ſcitis
tis eſtatis aduentum.
q̄ꝛ ꝓpe ē eſtas. ita ꝛ uos cū uidi
q̄ Que ſcripta ſunt que dixi ſupra.
tis hec omnia ſcitote quia
Xp̄c.
ꝓpe ē in ianuis. Amen dico
q̄ Credite que
dixi ſup̄.
q̄ de mortalitate ad ī
uobis quia non preteribit
mortalitatem.
generatio hec donec omnia
q̄ terreum non ethereum. q̄ Set ſicut dixit
fiant celum ꝛ terra tranſi
ſine ulla ſīminutiōe
bunt uerba
implebuntur.
autem mea
non preteri
bunt. de die
a illa ꝛ hora
nemo ſcitꝫ
angli celor̄
.i. in quo filii ꝛ ſp̄c ſcō
n pater ſolus

Nulli diſſimulū ſit. q̄d
uel in nocte. uel in die
uidtiū futurū ſit. uel
ꝑ manifeſtatione diuīī
dies. ꝉ occultatione nox

.i. Nemo ſcit. in quibȝ
dam codicibȝ additur
neqȝ filius. qui quidem
omnia ſcit cum pr̄e.
ſet non facit homines
ſcire ſicut apoſtolus
ait in eo eē abſcondi
tos theſauros ſapie
et ſcīe non facit ſcire.

A ſummis. ce. ne quis putaret a q̄tuor
plagis terre ꝛ non a cunctis finibȝ eius
ſimul ꝛ mediteraneis regionibȝ electos
eē congregandos ſubdit. A ſummo
terre uſqȝ ad ſummū celi. i. ab extre
mis terre finibȝ ꝑ directum uſqȝ ad
ultimos terminos eius ubi longe aſ
piſcientibus circulus celi t̄re uidet in
ſidere.

Ab arbore fici. ꝯſtitue a ꝑplō iſrahel
in quo ceciras ex parte contigit ꝛ ſini
ſtitus dampnata. Sȝ cum de arido lig
no ramus fidei ꝛ caritatis in eo uiruē
tit ꝛ folia. i. uba p̄dicationis exorna
ta fuint. ꝓpe ē eſtas que expectatur
.i. eterna ſerenitas ꝛ renaſcentiū de
ſiderata nouitas. cum eñ tandem ab
lata perfidia omnis iſrael ſaluus
fiet ꝓpe eē diem iudicii dubitandū n̄
ē

Vel omne genus hominū uel gens
iudeor̄ q̄ n̄ deficiet donec ueniat dies iu
dicii.

In noua uertuntur depoſita priori
forma ꝑmanente aū ꝑori ſubſta.
uñ dicitur terra in eternū ſtat.

Ne forte audītis ſignis q̄rerent ꝛ
nuius diei certum terminum atā
de die nouiſſima poſt quot annos
uel dies uentura ſit nolite eē ſolliciti.

Sicut aūt. Subitum aduentus ſui
diem plurimis affirmat exemplis
fulguri cito omnia tranſuolanti
comparauit in diebus
noe uel loth. ſecdm
alium euangeliſtā
equipat. ꝯſtitue
noe archam edifi
cat cū dn̄s etiam

Repentinus ſ
tremulus ſup
ueniet interitus
cū dixerint
pax ꝛ cetera.

construit. quoniam consummatam ingredietur eam in die iudicii per presentiam visionis sue eternus habitator illustrat. sed cum edificatur archa iniqui luxuriantur. cum vero intratur pereunt qui hic sanctis certantibus insultant vel coronatis puniuntur.

Non alimenta et nuptie sed immoderatus licitorum usus arguitur. post bella fames terremotus et cetera brevis subsequitur pax ut fideles probentur an transactis malis sperent iudicem venturum. unde dicitur: cum dixerint pax et securitas tunc repentinus interitus superveniet.

Lucas. in illa nocte. i. in illa tribulatione qua plantur in qua alii manent et alii cadunt.

Duo in agro. due differentie predicatorum sunt in ecclesia quia in agro laborantium eorum qui sincere christum annuntiant et eorum qui verbum dei adulterant.

Due differentie sequentium ordinem rectorum mobilium qui feminneo genere designantur qui maiorum consilio reguntur ut femine a viris.

Qui autem humana laude vel aliqua interiorum corruptione monasticam vitam duxerit relinquuntur a deo. non sunt alia genera hominum in ecclesia quam hec tria. unde ezechiel tres viros liberatos videt noe. daniel et iob. i. rectores continentes et coniugatos. et secundum hec tria genera hominum tres supponit parabolas. in prima agit laborantium et

intelligitur.
Sicut autem in diebus noe. ita erit adventus filii hominis. Sicut enim erant in diebus ante
gule de-
diluvium come-
diti et ebrieti.
dentes et biben-
tes nubentes et nuptum tradentes usque ad eum diem in quo intravit in archam
Cognoscere noluerunt quamvis noe predi-
noe et non cognoverunt donec
cante.
venit diluvium et tulit omnes. Ita
tamquam
erit comprehendet filios noctis.
erit adventus filii hominis.
in illa consummatione. Invenientur in semente
Tunc duo erunt in agro. unus
pares set non eque fructus metentes.
assumetur et alter relinquetur.
Quia alia
Duo erunt molentes in mola una
biverunt tamquam non biverent.
Quia in incerto divi-
assumetur et altera relinquetur.
tiarum speraverunt.
Duo in lecto. unus
assumetur et unus
relinquetur.

quia inutiliter sciretur sed semper simus incerti de adventu iudicis ut sic vivamus quia in alia die iudicandi simus. neque electi angeli quemquam fecerunt vel nulli sanctorum angelorum concessit deus notitiam huius diei neque filio ad opus suo. i. neque illi sanctorum hominum.

Et hiis toti dediti et iudicia dei contempnentes presierunt in hoc usque ad diem illum.

Duo in lecto. qui ocium eligunt et quiete que lecti nomine significantur: nec seculariibus nec in ecclesiasticis

Ager. noe.

mola. Job.

Lectus. daniel.

|| De ||

negociis occupati. unus assumetur qui generaliter propter deum studet. ut sine sollicitudine vivens cogitet ea que sunt dei.

Tribus similitudinibus fulguris furis et submersionis pentapolis terrorem iudicii introduxerat communiter ad omnes ut vigilarent et parati essent. nunc specialiter ad prelatos loquitur. qui humiles prudentes non appetentes bonum propter lucrum temporale sed verbo et exemplo et opere debent pascere oves

Solliciti estote. hec est causa enim cur nescire nos voluit diem adventus sui.

Ecce quo tendant que predixerat.

Vigilate ergo
vel, ut non dicam
quia nescitis
nescimus nos.
qua hora do
minus vester
prolixe quod debeant
venturus sit. Illud autem
vigilare et sobrii esse.
quia si sciret pater familias qua hora
illa hora qua esset sibi suspecta.
fur veniret vigilaret utique et non sineret perfodi dom
Sina macula et ruga.
um suam. Ideo et vos estote parati quia qua hora non puta
tis filius hominis venturus
bene erogando pecuniam domini
est. Quis putas est fidelis servus
sui. discernens capa
et prudens quem
citatem singulorum. Christus
constituit dom
ecclesiam.
inus super familiam suam.
pro capacitate auditorum. Cibum sermonis divi
ut det illis cibum in tempore.
ni vel exempli sui.
Beatus servus ille quem cum
Christus.
venerit dominus eius invenerit
sic facientem. Amen dico vobis

agro quod est ubi dicit. vigilate ergo in secunda agit de existentibus in lecto quod est ubi dicit. simile est regnum celorum x. ubi. in tercia agit de molentibus in mola quod est ubi dicit. sicut enim homo. pe. pro. et cetera.

Si sciret pa. nesciente patre familias fur domum perforat. quia dum a sui custodia spiritus dormit improvisa mors carnis habitaculum irrumpit et ad supplicium trahit. furi autem resisteret si vigilaret quia adventum iudicis occulte venientem preaveniens penitendo occurreret.

Difficultatem ostendit per quis non impossibilitatem innuit.

Quis putas. q. d. ammonendi estis. nam quam rarus est domino propter dominum serviens. oves Christi non ad lucrum set amore Christi pascens prudens in futurum sibi providens quem constituit dominus. quam rarus qui sit vocatus a deo tamquam aaron et non magis se ingesserit et qui non magis se pascat quam oves.

Eterna autem beatitudine glorificandus est qui domino venienti ad iudicium repertus fuerit fideliter annonam verbi dei ministrans et in cura gregis vigilans.

Sup omnia. bo. sua. super omnia celestis regni gaudia ceteros. i. bo naos auditores faciet discumbere et transiens ministrabit illis.

Et si dissimulaverit tardius dei proximo venturum securitatem sibi ipse faciens.

Incutitis afficere vel infirmorum conscientias pravo sibi vel exemplo viciare. unde lucas ait: pueros vel ancillas quorum quanto infirmior est etas vel sexus tanto facilior ruina.

Cum ypocritis. cum his. s. qui in agro erant et qui molebant et nichilominus derelicti sunt. qui dicuntur ypocrite quia et in agro et in mala idem quod boni videbantur facere. set exitus diverse voluntatis apparebit.

Decem virgines sunt omnes qui se a luxu seculi continent quinque quia in v. pertita est continentia in carnalibus illecebris videlicet in v. sensibus contineant se a voluptatibus.

Omnes simul sunt sponsa que modo desponsata est virgo a corruptione seculi nubentium mortalis immortali coniungetur.

Ecclesia permixta omnibus tam religiose quam superstitiose continentibus.

Concordaverunt voluntati

quoniam super omnia bona sua constituet eum.

Si autem dixerit malus ille servus moram facit dominus meus venire et cepit percutere conservos suos dicens. manducet autem et bibat cum ebriosis

ᛇ in quo

veniet do

omnes ypocrite intelligunt

minus servi illius in die qua non sperat et hora qua ignorat. et di

ᛇ a consortio fidelium.

videt eum partemque eius ponet cum ypocritis.

ᛇ pro calore.

illic erit fletus

ᛇ pro frigore.

et stridor dentium.

Tunc

ᛇ aliud de eodem exemplum.

simile erit regnum celorum x. virginibus que accipientes lam

ᛇ opera que secundum continentiam fiunt

padas suas exierunt obviam sponso et sponse. Quinque autem

Non ut soli set ut pre ceteris habeant eterna premia cum plura vita cum pro gregis custodia.

Ipse autem deditus sit gule et ebrietati atque facinoribus et illecebris seculi plenus sit.

Fletus per similitudinem membrorum magnitudo ostenditur tormentorum.

Hec parabola tam ad subiectos quam ad prelatos refertur.

xxv.

Cap. XXV

Indicatio

¶ Quia uanitati ſeruiunt pro laudibus hominum.

Ex eis erant fatue ꝛ quinque pru | ſponſi et matris eccl(es)ie.

¶ Quia ueritati ſeruiunt pro eternis p(re)miis. ¶ accepta

dentes ſed quinque fatue acceptis lampadibus non ſum

oſtenſione bonorum operum. ¶ gloriam intra conſcientiam. ¶ interiorem

pſerunt oleum ſecum. prudentes uero acceperunt oleum

gratie. ¶ In uaſis .i. in conſcientiis ſuis. ¶ oſtenſione bonorum operum.

in uaſis ſuis cum lampadibus. | Uel oleum est leticia mentis quam habet qui intus deo placet.

¶ uidetur differente extremum.

Moram autem faciente ſpon | Moram autem fa. ſpon. quia non eſt parum temporis ꝑ(er) eum ꝛ ſecundum aduentum xpi

¶ morbide ante mortem languoribus. ¶ electi ꝛ reprobi.

ſo dormitauerunt omnes et | Dormitauerunt et dormierunt quia poſtea ſuſcitandi.

¶ ſompno mortis. ¶ ſecuris omnibus.

¶ inſperato. ¶ In | Media nocte .i. nullo ſciente uel ſperante. Unde dies domini ſicut fur in nocte ita ueniet.

dormierunt. Media autem nocte

uoce angeli ꝛ in tuba dei. ¶ ad ſociandam ſibi

clamor factus est. ecce ſponſus | Date nobis. quia facta aliena fulciuntur laude

ꝑpetuo uirginem. ¶ occurrite ei in aeta.

¶ a ſomp

uenit exite obuiam ei. tunc | eadem ſubtracta deſtituunt. et de

no mortis. ¶ boni ꝛ mali. ¶ continentes.

ſurrexerunt omnes uirgines | conſuetudine id ſemper inquirit unde gaudere animus ſolet. ita

ille ꝛ ornauerunt lampadas | q(ue) hominum qui corda non uident teſtimonium nolunt habere apud

ſuas. fatue autem ſapientibus | deum qui cordis inſpector eſt.

dixerunt. Date nobis de oleo | Numerauerunt ſecum opera ſua pro quibus remunerationem expectant.

¶ opera nostra que hominibus

uestro quia lampades nostre | Sua fiducia decepte intus ita cue dicunt ꝓxi mus

clara uidebantur.

extinguntur | Teſtimonium laudum dicendo de operibus noſtris quod uidiſtis.

Redunt non de auaritia ſed timore quia in illo die teſtimonium cuiuſque uix ſufficiet ſibi ne dum ſibi ꝛ proximo.

Reſpondunt pru | Extinguntur .i. aduentu iudicis intus obſcurantur ꝛ a deo non habent

dentes dicen | quia mercedem receperunt laude.

Ne forte unuſquiſque pro ſuis operibus mercedem accipiet. nec poſſunt in die iudicii aliorum iuuari

tes. ne forte | Ne forte non ſuffi. quia quiſque pro ſe rationem reddet nec alie-

no testimonio iuuatur quis apud deum cui secreta patent. et unicuique sufficit ut ei testimonium perhibeat conscientia sua.

Vendentes sunt adulatores qui dant laudem et accipiunt aliquem mercedem.

Dum autem irent. et inclinantibus se animis in ea que foris sunt et solita gaudia requirentibus cum interna non noverint venit ille qui iudicat.

Ianua regni celestis quia receptis postea nullus patebit aditus post iudicium.

Novissime. post seram penitentiam per infructuosas lacrimas pulsant foris relicte. non dicitur quod emerunt oleum. quia nullo iam remanente de alienis gaudio laudibus in angustiis redeunt ad imploratione dei.

Domine repulsionis dolore compulse appellationem ingeminant dominationis.

Vigilate. videlicet ut testimonium bone conscientie nobis preparemus ne cum fatuis virginibus foras remaneamus. et quia paratos nos invenire desiderat subicit aliam de eadem re parabolam. peregre locus carnis terra est. ergo Christus carnem nostram ad peregrina duxit quando celum ascendit.

Non pro largitate vel parcitate alii plus alii minus sed pro viribus accipientium.

non sufficiat nobis ¶ increpando. et vobis. Ite potius ad vendentes et e¶ velamini laudes vestro more. mite vobis. Dum autem irent emere venit sponsus et ¶ Quibus conscientia dabat bonum testimonium. que parate erant intraverunt cum eo ad nuptias. et clausa est ianua. novissime vero veniunt et relique virgines dicentes. Domine domine aperi nobis. at ille respondens ¶ ideo vos desero quia per vitie meritum non recognosco ait. amen dico vobis nescio vos. ¶ ecce quo parabola tendit. Vigilate itaque quia nescitis diem neque horam.

Sicut enim homo peregre proficiscens vocavit servos ¶ dedit dona hominibus. suos et tradidit illis bona sua. ¶ exteriorem scientiam. vel sensibus adquisitam. ¶ intellectum et operationem. Et uni dedit quinque talenta. alii autem duo. a ¶ intellectum. lii vero unum. unicuique secundum virtutem. et profectus est

alios sublevare.

Ite. id est quod videamus quid nos adiuvent qui nobis laudes vendere consueverant.

Non dant consilium set ex obliquo commemorant timentes.

Et clausa est ianua. post iudicium magis est securitas tunc est ante ineffabilis misericordia.

Nescitis. non solum diem iudicii set diem mortis tue quia vel horam unusquisque qui paratus invenitur et tunc paratus invenietur.

ꝗ promouit. ꝗ scientiam ex
statim. abiit aūt ꝛ qui quinqꝫ ta
tior ꝛ si mistica non penetret.
lenta acceperat. ꝛ operatus ē ī eis
et lucratus ē alia
quinqꝫ. Similit' qui
ꝗ intellectum ꝛ operationem.
duo acceperat lucrat'
ē alia duo. qui aūt
ꝗ intellectum. ꝗ abiens
unum acceperat abiens fodit in
ꝑse set non rediens. ꝑ se
terram ꝛ abscondit pecunia'
dn̄i sui. post multū uo tempo
ꝗ ad iudiciū
ris uenit dn̄s seruoꝝ illoꝝ. et
ꝗ ꝑparans se
posuit ronem cū eis. ꝛ accedens
ad reddendū ronem.
qui .v. talenta acceperat optu
lit alia .v. talenta dicens. dn̄e
quinqꝫ talenta tradidisti m̄. ecce alia .v. sup lucratus
ꝗ non tua querens set que ihu xc.
sum. ait illi dominꝰ eī. Euge serue bone et fidelis
quia sup pauca fuisti fidelis
ꝗ gaudens
sup multa te ↄstituā. intra
dominꝰ in gaudiū intrare iubet.
in gaudium domini tui. ac
cessit aūt ꝛ qui duo talenta acce
dn̄e. duo talenta tr̄didisti m̄. ecce alia
ꝗ n̄ tua
duo sr' lucratꝰ sū. ait illi dn̄s eī. euge ser

Eum se inuisibilū uoluptate custodiuit de huis ꝛ alios ammonendo compescuit.

Profectus ē sta. non locum mutans set liberam eis potestatem operandi ꝑmittens.

Operatus ē in eis. a uisibilibus se custodiendo alios pro posse exhortando de uisibilibꝫ ad inuisibilia tr̄seant uel utriqꝫ seruit ꝑdicando et de bonis moribꝫ informando geminauit accepta talenta.

Predicando ꝛ minus faciendo. tales instruit q̄ tīdem florent sc̄ia ꝛ ope.

Terrenis actibꝫ applicauit nec lucrū spūale acquisiuit.

Quod ē ab ascensione domini usqꝫ ad sc̄dm aduentū.

Posuit ronem cū e. cepit singuloꝝ actus discutere acc.

Accedit ab errore conuersi ex dn̄o optulit testimonium sibi dante conscientia quod per gr̄am sibi datam non tm̄ sibi profuit set ꝛ quos potuit lucrifecit.

Accedit ecce ↄsc̄a mun quinqꝫ ex tulan te

Pauca sunt bona p̄sentis uite quā uis multa uideantur q̄ꝫ non sine aliquꝰ molestie admixtione sunt. Multa autem bona eterna q̄ sunt sine omni corruptionis molestia.

Admixtus chorus angelorum sic intus letare deinde ut iam non sit quod exterius doleas de corruptione.

Iste pro uiribz suis quicquid in lege
dei didicerat in euangelio duplica
uit siue conscientiam 7 opa presen
tis uite future beatitudinis qͥ pos
intellexit

Durus quia arta ē uia que ducit
ad uitam 7 quia qn̄to gradus al
tior tanto casus grauior.

In regno tuo bonos 7 ex gentibus
et ex eo҄ꝝ ꝯpatione qui naturalem
legem seruant dampnas eos qui ne
gligunt scripturas.

Et timens aggredi altioris uite g
dum ne altius salutem querens
ipe piclitaret. abscondi non pelita
ui quod te donante intellexi. in
t̃ra in carnali uita subsistens sic
hūi sic timui. non augens non mi
nuens. nota quod piger seruus
in herciam non excusat set super
bit calumpniando dominū 7 di
cit se prudenter fecisse. ne dum
lucra querit piclitetur 7 de sorte.
et uocat eum durum cui tñ non
seruit ad uultum cui similes sunt
in ecclia qui melioris uite uias agg
di metuunt 7 tñ iacere in ignauia
non uerentur. 7 cum se peccatores
considant sctitatis uiam arripere ti
ment. 7 tñ in iniquitatibz remane
re non timent. quoꝝ petrus adhͨ
infirmus spem tenuit cum uiso
piscium miraculo dixit. exi a me
domine quia homo peccator sum.
Immo si peccatores dominū a te
non repellas. qd̾ faciunt hii qui
uidentes se infirmos nolunt ad me
liora progredi peccatores quidem
se fatentur 7 dominū repellunt

querens set que ihū xpi.
ue bone 7 fidelis quia sup̄ pauca
fuisti fidelis sup̄ multa te cō
Accipe qd̾ oculus n̄ uidit. nec. au. au.
stituam intra in gaudium
domini tui. ac
cedens aūt 7 qui
unū talentū
acceperat 7 ait.
domine scio
qꝛ homo durus es. metis ubi
non seminasti. 7 congregas ubi
pli
n̄ sparsisti. 7 timens abii 7 abs
berum arbitriū.
condi talentum in terra. et
ecce habes qd̾ tuū ē. Respondens aūt
Suple qm
dominus eius dixit ei. Serue
calumpniam facis dn̄o.
Qui lucrū face
male 7 piger
re neglexisti.
sciebas qꝛ me
to ubi n̄ semino
Quia 7 ab hiis exigo
quibz n̄ ꝯmisi ad erogandum.
et colligo ubi nō sparsi. oportu
diuinum sermonem.
it ergo te pecuniam meam
ꝯmittere num

Accedens. infelicissi
mū habens a sua cō
scientia testimonium.

Non parcis set pre
cidis falce uindicte
eos quibus legem
non commisisti.

Quare ista cogitatio
non incussit tibi ti
morem ut scires me
mea diligentius exigere
quod dixit pro excu
satione uertitur in cul
pam.

Nummulariis &c.

o:.

qui p̄dicationē
auditam ualent
uerbis exercere
et opere.

Nota q̄d hic q̄d
unicuiq; datum
ē in rebus mun
danis uel sp̄ua
lib; pro talento
imputatur de
quo ē rationē
redditurus.

Ut exteriora b̄n
administrauit
s; intellectu ad
huc uacuus fuit

Uel naturali in
genio uel littar̄
studio q̄r nulla
dulcedine int̄
ne sapientie
gaudebit.

Infructuosum
qui sponte ↄ ne
gligentia sua
corruit in inttio
res tenebras.

mulariis
et ueniens
ego recepis
sem utiq;
q̄d meū ē
cū usuris.
Tollite ig̃
ab eo ta
ꝯ intellectum.
lentum. ↄ
date ei qui habet. X.
ꝯ studiū bone ex̄o gr̄a
talenta. omni enī
ti dabitur gr̄a super gr̄am.
habenti dabitur. ↄ
et habundabit. ei
ꝯ Qui non habet studiū uel carita
autem qui non ha
tem.
bet ↄ q̄d uidet̄ habe
re auferetur ab eo.
et inutilem seruum eicite in
ꝯ non delectatio ite
tenebras exteriores. illic erit fletus
iustis fuit.
et stridor dentium. Cum aū
ꝯ i secūdo aduentu. ꝯ Q̄ ē ↄ filius dei. ꝯ i diuinita
uenerit filius hominis in ma
te qua iudicabit qui p̄us uenit in humilitate.
iestate sua ↄ omnes angeli eius

Uel ceteris
doctoribus
ut ap̄lis et
ep̄is uel cum
ctis creden
tib; non pos
sunt pecu
niam dup
plicare.

I. Discutiens
q̄d meū est
cum usuris
.i. et rep̄ gr̄m
bene dispen
satam ↄ p̄re
adquisitos.

et uelut in perturbatione ↄsilium
non habent dum moriuntur et
uitam timent hac sibi blandien
tes p̄suitate. q. d. sufficit michi
de me rationem reddere. quid
opus ē alius ministrare. ut de
eis quoq; cogar rationem red
dere. tum ↄ hii inexcusabiles
sunt. qui non audita lege uel
euangelio dormierunt cum
p creaturam d̄m cognoscere
potuerunt. uel d̄r: meto ū n̄ semi
no ↄ c̄.

Et date ei. hoc in ecc̄a fieri ple
rumq; uidemus. q̄r pleriq;
dum bene ministrant exti
ora que accipiunt per ad
iunctam gr̄am ad intellec
tū quoq; mistieū p̄ducunt.

Omni enī. ha. multi enim
naturaliter sapientes ↄ acu
ti si sunt desides p̄dunt bonū
nature ↄ p̄mium q̄d erat
eis promissum uidetur transire
ad alios. qui q̄d h̄nt minus
p naturam adquirunt per
industriam. uel qui habet
fidem ↄ bonam uoluntatē
ↄ si minus habet i ope dabit̄
a bono iudice. s; qui fidem
non habet ↄ uirtutes quas na
turaliter h̄t p̄dit. sine qua
non sunt uirtutes. uel qui ha
bet amorem ibi datur ei
sensus intelligendi. qui uo
non habet ↄ si natura ↄ stu
dio callet deficit. ↄ q̄ n̄ h̄t ca
ritatē amittit oē bonū q̄d h̄t.

Cum aū. tradendus ē i pri

mo enim promisit gloriam in templum tis ut secutura scandala hac pro missione compensaret.

Omnes angeli qui testes sunt humanorum actuum, sub quorum custodia bene uel male egerunt.

Duo erunt ordines in iudicio electorum, scilicet et reproborum. Set electorum alii iudicabunt quibus dicitur: sedebitis super sedes xii. iu. xii. tri. is. alii iudicabuntur quibus dicitur: esuriui et de. m. man. Item reproborum alii qui extra ecclesiam sunt non iudicabuntur: alii qui iudicabuntur: quibus dicitur: esuriui et non de. m. man.

Hedos. hedus est animal petulcum et olidum qui pro peccatis offerebatur in lege et signat peccata nec dicit capras que possunt habere fetus.

Benedicti patris mei promoti ad optinendam gloriam in qua sine corruptione regnetis ad quam predestinati estis a constitutione mundi.

Ad literam nota opera misericordie. Mistice caritatis perfectio est qui esurientem et sicientem iustitiam pane uerbi reficit uel potu sapientie refrigerat. caritatis agit et qui errantem in domum matris ecclesie reuocat et qui infirmum in fide assumit et qui est tribulatio ne aliqua seu carcere tristitie oppresso subuenit compatiendo uel consolando ueram dilectionem adimplet.

[regnaturus] cum eo. Tunc sedebit super sedem maiestatis sue et congregabuntur ante [Omnis temporis, omnis conditionis, omnis sexus, omnis etatis.] eum omnes gentes et separabit eos ab inuicem [Qui posuit animam pro ouibus suis.] sicut pastor segregat oues [bonos] ab [malis] hedis et statuet oues [Confirmabit in fortitudine bonos] quidem a dextris suis, hedos autem a sinistris [in miseria eterna]. Tunc dicet rex [regum] his qui a dextris [ad beatitudinem pertinent] erunt. Venite benedicti patris mei.

Post parabolas de fine mundi nunc exequitur dominus modum futuri iudicii.

Ecclesiam in qua tunc apparebit omnis potentia eius.

Venite. be. inuitat ad regnum non expellit ad penas.

possidete paratum uobis regnum a constitutione mundi. Esuriui enim et dedistis mihi manducare. Sitiui et dedistis mihi bibere. Hospes eram et collegistis me. Nudus [bono opere] et cooperuistis me. Infirmus et uisitastis me. In carcere eram et uenistis ad me. Tunc respondebunt ei iusti dicentes. Do

mine q̄n̄do vidimus te eſurientē
et pauim⁹ te: ſitientē 7 dedim⁹ t[ibi]
potū. Qn̄do aūt te vidimus hoſpi
tem 7 collegim⁹ te. aut nudum
7 cooperuim⁹ te. aut quando te ui
dimus infirmū. aut in carcere
et uenimus ad te. Et rñdens
rex dicet illis. Amen dico uobis
q̄m̄ diu feciſtis uni ex hiis fr̄ib[us]
(q[uia] capiti in membris) meis minimis michi feciſtis. Tūc
dicet rex 7 hiis qui a ſiniſtris er[unt].
erunt. Diſcedite a me maledc̄i i[n]
(q[uia] p[re]ordinatus ē a con)
ignem et̄num qui paratus ē
(ſtitutione mundi ut regnū dom[us])
diabolo 7 angelis ei⁹. eſuriui en[im]
et n̄ dediſtis m̄ manducare. Siti
ui 7 n̄ dediſtis m̄ bibere. hoſpes
eram 7 n̄ collegiſtis me nudus
7 n̄ cooperuiſtis me. infirmus 7 in
carcere 7 non viſitaſtis me. Tunc
rñdebunt ei 7 ipſi dicentes. Dn̄e.
q̄n̄do te vidim⁹ eſurientē. aut

Non diffidentes de uerbis
domini ſet ſtupentes p[re] ma
gnitudine maieſtatis regis
uel quia parū uidetur illis
omne bonum q[uo]d fecerunt
unde dicitur: n̄ ſunt co[n]digne
paſſiones hui⁹ temporis ad
futuram gl[ori]am que reue
labitur in nobis.

Innuit ſe non dixiſſe nō
g[e]n[er]aliter de omnib[us] pau
p[er]ib[us] ſet de hiis qui pauperes
ſunt ſpiritu.

Fr[atr]es mei 7 mat[re]s ſunt qui
faciunt uoluntatē patris
mei.

A ſiniſtris ſunt q[ui] ſiniſtra
.i. p[re]ſentia quam diuicie
sunt ardenter amauerunt

Quia uiſi ſunt cum eo di
ſpungi ſunt bonis malum
tollatur impius. ne. ui. g. di.

Iudicium fiet ei ſine miſ[eri]c[or]dia
qui non fecit miſ[eri]c[or]diam.

Quid meretur qui aliena
rapit ſi eternalit[er] damp
natur qui de ſuo n̄ dedit.

Excuſare ſe ſatagunt q[ui]
d[eu]m fallere poſſunt qui ho
mines fallebant ſ[ed] n̄ habent
excuſationem qui contra
a malis 7 agere elemoſinas
noluerunt. vn̄ ſubdit. q[uam]
diu non fe[ciſtis]
ciſtis uni. 7c.

Eternū

C. XXVI.

teuant

frustra origenes ergo spondet liberationem post multos annos mat[er] hominibus et ipsis demonibus

De consummatione seculi et districtione iudicii vel ab initio evangelii usque ad passionem omnia faciendo et predicando compleverat post sermonem quo se venturum in claritate predixit passurum se ostendit ut sacramentum crucis admixtum esse glorie eternitatis admoneat

Scitis quia post .ii. p. fi. sicut ex iohannis narratione colligitur. ante sex dies pasche venit ihesus in bethaniam. ibique factum est illud convivium in quo de unguento precioso fit commemoratio. Unde venit ierusalem sedens super asellum. postea geruntur ea que narrantur: post hunc adventum ierosolimis acta vel gesta. ex illo ergo quo venit ihesus in bethaniam usque ad diem quo omnia ista gesta et dicta sunt intelligimus esse consummatum quatriduum ubi occurreret dies quem ante biduum pasche mattheus et marcus diffinierunt. Conficitur post duos dies clari luminis veteris et novi t. unde pascha per mundum celebratur pascha quod hebraice dicitur phase non a passione set a transitu nominatur: quia exterminator viso sanguine in foribus israel transiuit eos. et deus auxilium prebens eis desuper ambulavit. Conficitur quia in ea festivitate agnus dei de hoc mundo erat

sitientem aut hospitem: aut nudum aut infirmum vel in carcere, et non ministravimus tibi? Tunc respondebit illis dicens. Amen dico vobis

¶ Solatium caritatis. ¶ Humilibus spiritu.

quamdiu non fecistis uni de minoribus his nec mihi fecistis.

¶ Mihi capiti vos exhibuisse gaudeatis.

Et ibunt hii in supplicium eternum. Iusti autem in vitam eternam.

Et factum est cum consummasset ihesus sermones hos omnes dixit discipulis suis. Scitis quia post biduum pascha fiet et filius hominis tradetur ut crucifigatur. Tunc congregati sunt principes sacerdotum et seniores populi in atrium principis sacerdotum qui dicebatur

Prenovit et non declinavit set et cernere nolentibus pergit intrepidus.

Qui debuerant se parare ad pascha contra verum agnum se armant.

Habito consilio ordo narrationis illuc transit. tunc abiit unus ex .xii. ut factum unde coniungatur

o÷

ad consiliũ sacerdotum
redit autem ad eum
diem qui erat añ sex
dies pasche dicens. cũ sc.

Nam si palam timebant
ne eis tolleretur:

Non timentes seditionẽ
set ne auxilio ppli de
suis manibz tolleretur:

Mundũ redempturus
moratur in domo obedie.

Symonis. pmanet pri
stinum nomen ut uirtus
curantis appareat. per
eam domum accipe il
lam partem populi q
credidit domino et cu
rata ẽ. Symon. i. obedi
ens.

Sex. Accessit. m. diligẽ
ter obserua que de du
abus unctionibz super
caput. Siquidem pecca
trix super pedes et ea que
dicitur non fuisse pecca
trix super caput.

De hoc unguento in domo
Symonis in bethania a
dicunt. et matheus et mar
cus et iohannes. lucas n̄o
aliud dicit simile huic
factũ ante in domo alterius
Symonis phei n̄ leprosi
neqꝫ in bethania. sz de
eadem muliere que tunc
accessit peccatrix.

cayphas et cõ
siliũ fecerunt
ut ihm dolo
tenerent. et
occiderent. Dice
bant autẽ nõ in die
festo. ne forte
tumultus
fieret in ppło
tũ autem esset
ihc in betha
nia in domo
q olim
Symonis le
set postea a xp̄o
prosi. acces
mundati.
sit ad mulier
q genus
habens ala
ẽ marmoris in quo
bastrum
bene seruant ungueñ
unguenti p
ta sine detrimento.
tiosi et effu
dit sr caput
ipsi recumbentis. Videntes autẽ discipu

transitus uel nos salubri transitu
q̃ de egipto huius mundi educ
turus. pascha pprie solus dies
dicitur quo agnus ad uesperũ
occidebatur: in. xiiii. luna pmi
mensis. xv. luna qua egressi sũt
de egipto erant azima. vii. die
bus. set indifferenter et pascha
p diebz azimorum et dies azimorum
pro pascha. att marcus. erat
pascha et azima post biduum.
lucas dies azimorum festus qui
dicitur pascha. mistice uno di
e agno immolato. vii. dies azi
morum secuntur: quia xp̄o semel
passo p totum tempus seculi
uiuendum ẽ in azi. sincer. et uerita.

Maria magdalene soror lazari
modo iusta et familiaris q quon
dam peccatrix uenit et pedes la
crimis lauit. nunc caput et pe
des ungit n̄ ut iohannes dicit

Unguenti. p. marcus nardi spi
cati. i. de spinis et foliis confecti
quod preciosius ẽ. iohannes. nardi.
pistici. i. fidelis. non adulterati
aliis herbis. pistis grece fides
lat. mistice hec deuotio marie
fidem significat ecclie que dum
deitatem xp̄i predicat, caput
ungit. dum humanitatẽ pedes.

Iohes hec dicit iudam locutũ
et hoc gratia cupiditatis alii
potuerunt uobis eius consenti
re uel et idem dicere. set propt
curam pauperum.

li indignati sunt dicentes. ut quid perditio hec. potuit enim
istud venundari multo et dari pauperibus. Sciens autem
ihesus ait illis. Quid molesti estis huic mulieri? Opus enim [devotionis et pietatis.]
bonum operata est in me. nam
pauperes semper habetis vobiscum
me autem non semper habebi
tis. Mittens enim hec mulier hoc
unguentum in corpus meum
ad sepeliendum me fecit. amen [in quocumque se dilatavit ecclesia.]
dico vobis ubicumque predica [nota notitiam futurorum in Christo.]
tum fuerit hoc evangelium in [scilicet ecclesia.] [etiam obsequium]
toto mundo dicetur et quod hec [quod in pie exhibuit.] [marie.]
fecit in memoriam eius. Tunc
abiit unus de xii. qui dicebatur [memoria mortis.]
iudas scarioth ad principes sa
cerdotum et ait illis. Quid vultis mihi
dare et ego eum vobis tradam.
At illi constitu
erunt ei xxx. ar
genteos. Et ex
inde querebat

Sicut maria pie devotionis accepta est gloriam. ita econtra iudas contradicens perfidie infamiam. sed dominus qui bona laudat tacendo hec preterit.

Corporali presentia. alioquin dicit alibi. omnibus diebus vobiscum sum usque ad consummationem seculi.

Officium est sepulture quod vos perditionem esse putatis. nec mirum si michi date fidei odorem pro quo mox fusurus sum sanguinem.

Tunc abiit. Premissa est causa que compulit iudam ad vendendum dominum. cum enim fur esset et loculos haberet et videret unguentum super caput et pedes domini effusum quod putaverat esse vendendum ut aliquid inde furaretur quod perdiderat in effusione unguenti voluit recompensare in venditione magistri.

Dampnum de effusione unguenti vult magistri precio compensare

Quando congregati sunt principes ut patet quod invitus non tractus sed sponte init consilium sceleratorum

Deinde: quasi dicat. multi hodie sunt qui iudam execrantur et idem faciunt. nam cum pro munere falsum

Qui tale mancipium tradens ponit in potestate ementium quantum velint dare

Idem precium quod ioseph venditus est a fratribus.

Prima aūt die. azi. .i. xiiii. die primi mē ſiſ quarto abiecto fermento agnum imolabant ad ueſ pam. i. quod expo nit apoſtoluſ. ⁊ eni paſcha nrm̄ imo latuſ ē xpc. q̄ licet die ſequenti .i. xv. luna ſit crucifix9 tn̄ ea nocte paſſio niſ ſue tentuſ a iudeiſ celebrauit exordium.

opportunitatē ut eum trade ret. ¶ ecce o portunitaſ. Prima ¶ paſche. autem die azimoꝝ acceſ ſerunt diſci puli ad ihm̄ dicentes. ubi uiſ paremuſ tibi comedē paſcha. at ihc̄ dixit. Ite in ciuitatem ad quemdam ⁊ dicite ei. Ma giſter dicit. Tempuſ meum ꝓpe ē apud te facio paſcha cū diſcipuliſ meiſ. Et fecerunt diſcipuli ſicut ꝑcepit illiſ ihc̄. ¶ Quādo uenīſ et parauerunt paſcha. Veſpere ſol ad occaſum properabat. ¶ Qui eiſ eē autem facto diſcumbebat nam requiem ꝑparabat et ꝓ eoſ aliiſ. cum diſcipuliſ ſuiſ. xii. ⁊ e dentibꝫ illiſ dixit. amen di

Qui ꝑdixit de paſ ſione predicit de ꝓditore ut uidenſ

co uobiſ quia unuſ ueſtrū

Opportunita tem q̄d ſine turbꝭ eum tra dere poſſet q̄d lucaſ apte ait. teſtimoniū dicunt quia ūitatem ne gant d̄m qui ūi taſ ē uendunt. dū caritatē uiolant d̄m qui caritaſ ē prodūt ꝑſectum cum non ignorā tia ſet opportunitate faciendi queſi ta hoc faciant.

Adquemdam. non adquem libet. ſet aliquē certum. q̄n ex ꝑſona ſua loquenſ recte poſuiſſet. q̄ ē cum uerba dn̄i poſuit. ite in ciuitatem.

Non erat certa domuſ in quo im probatur edifica tio plurimorū uel multorum.

Adquemdā. eun dem ſignat quē marcuſ ⁊ lucaſ dicunt ꝑrem fami liaſ. quod ergo a it adquemdam tamquā ex ꝑſona ſua ſet ſi ex domi ni ſtudio breui tatiſ illum com pendio iſinuauit

Interponit ipſe adquemdam non quia dn̄ſ hoc dixerit ſet ut ipſe nobiſ i ſinuaret taci to nomine fu iſſe i q̄mdā ad quem mittebant.

Et fecerunt diſ. ſicut conſcribit in alio euangelio ſcribitur. inuene runt cenaculum grande ſtra. ce naculum lex ſpūaliſ ē que de an guſtiiſ littere egrediens in ſublimi loco recipit ſaluatorē. nam qui lit teram ſequitur. inimo paſcha fa cit. ſet qui aque baiulum. i. pre conem gr̄e in domum ecce ſequit hic ꝑ ſpm̄ uitam, tranſcendenſ in alto mentiſ xp̄o refectionē parat.

Mittit

crimen in nuo ut agat consciis penitentiam. non tamen designat specialiter ne impudentior fieret.

Quarta feria congregati sunt principes sacerdotum. et cetera. iudas acces sit ut venderet magistrum. et hoc osten dit prophetia ieremie que legitur. iiii. feria ubi legitur: ecce merces ei cum eo. et cetera.

Aliis contristatis et a cibo manum retrahentibus ea impudentia qua tradidit manum cum magistro mittit ut audacia bonam consci entiam mentiretur. ecce humili tas et patientia qua proditorem ad mensam admittit.

In parapside. quartus in cathino. pa rapsis est vas escarum quadrangulum a paribus absidibus. i. ab equis lateribus dictum. cathinus vas fictile quidem aptum ad admittendum liquorem et potuit fieri ut mensa fictile vas et quadrangulum contineret.

Multo melius esset omnino non esse quam male esse. vel sic ratione et simpliciter hoc dicitur: non potest enim ei bene esse qui non est. an diabolo dicit non nas ci ad peccatum ante etiam bonum illi e rat ut christo non nasceretur predica tionem ut non esset apostata per proditionem. vel solemus dicere sim pliciter: melius esset non esse quam esse male.

Alii dicunt domine. iste rabi. quia nimis peccatum habens prodere magistrum quasi contemnit vel blandiendo.

Hec hic apte exprimitur an ipse esset

me traditurus

¶ Quia non erant sibi huius

est. et contristati

reatus conscii.

valde ceperunt

singuli dicere

numquid ego

sum domine

at ille respondens

ait. Qui intin

git mecum ma

num in parapside

hic me tradet. filius quidem

¶ homo pateris meo qui

hominis vadit sicut scriptum

ede. pa. me. m. s. me. s.

est de eo. Ve autem homini illi

per quem filius tradetur. bonum

erat ei si natus non fuisset homo

ille. respondens autem iudas qui

tradidit eum

¶ In ipsa interrogatione

dixit. numquid

tione notatur affirmatio.

ego sum rabi

¶ Tu prodi

ait illi. tu di

disti non ego.

xisti. Cenantibus

se non latere peniteret facti.

Quia plus creditur magistro quam sibi. et ti mentes et fragilita tem suam querunt de peccato cuius non habent conscientiam.

Quia latentem notat non resipiscit mani festius arguitur non tamen ex nomine.

Pena publicatur ut quem pudor non vicerat corrigant denunci ata supplicia.

Hec tacendo videtur se prodere aliis inter rogantibus.

Feria. Postquam typi cum pascha fuerat impletum et agni carnes cum apostolis co mederat assumit pa nem.

finitis sollempnitatibus gaudiis ueteris pasche
que in liberationis memoriam populi dei de
egipto agebantur transit ad nouum quod in
sui memoriam ecclesiam frequentare uolebat.
ut uidelicet pro carne agni ac sanguine sui
corporis ad sanguinis
sacramentum substitue
ret ipsumque esse monstraret
cui iurauit dominus et
non. pe. e. tu. es. sa. ecce.

Benedixit et fregit. quia
hominem assumptum
ita morti subdidit ut
ei immortalitatis poten
tiam inesse et ideo cito resur
recturum esse monstraret.

Ipse equalis patri. quid
ergo subditus facit.

Finito ueteri pascha
transit ad nouum.

Cenantibus autem illis accepit ihesus panem
¶ Unum panem in uerum
et benedixit
corpus conuertit.
ac fregit. dedit que discipulis suis et ait
¶ ei intelligite: ¶ Quod sub specie
accipite et comedite hoc est cor
panis uidetur.
pus meum. et accipiens calicem
¶ uini adiuncta.
gratias egit et dedit illis dicens.

Hic enim fides sanguinis
noui testamenti non ueteris quod
sanguine hyrcorum
dedicatum est.

Bibite ex
hoc omnes.
hic est sanguis
¶ dedicatur.
meus noui
testamenti
¶ Qui impossibile est
qui pro multis effundetur in
sanguine hyrcorum peccata.
remissionem peccatorum. Dico autem

Non delectabor ceri
moniis. huius populi
in quibus sacra pascha
lis agni precipua sunt.

potest et intelligi qui dicet. si ego dixi.

Ideo post cenam corpus suum dedit
quia necesse erat pascha typicum
prius consummari et sic ueri pasche
sacramenta post substitui. nos
uero pro reuerentia tanti sacra
menti prius reficimur dominice pas
sionis sacramentis quam corporalibus
escis.

Fregit ut ostendat corporis sui fra
ctionem non sine sua sponte fo
re benedixit prius quia naturam
quam assumpsit cum patre et spiritu
sancto gratia diuine uirtutis impleuit.

Gratias egit. ostendit quod quisque
facere debet in flagello culpe
proprie cum ipse equanimiter tulit
aliene quia panis corpus confir
mat uinum sanguinem operatur.
mistice hoc ad corpus illud ad san
guinem christi refertur. uerum nec
panis sine aqua conficitur nec
uinum sine aqua offertur. per
aquam populus signatur qui nec
sine christi passione saluatur nec
sine eius amore christus passus. opor
tet ergo ut nos ei uniamur ut
ipse in nobis maneat et nos in ipso.

Si autem uitem de cuius uetusta
te nunc passionis calicis bibit
iudeos accipis significat et gentem
ad corpus christi per nouitatem
uite accessuram cum post gentes
ingressas omnis israel saluus
fiet.

Uitis est humana natura. gem
mina eius mortalitas et legis ue
tustas. mortalitatem bibit christus et legis uetustatem dum ipsi placuit. et ipse

obſeruando impleuit. de genimine
eiuſdem uitis bibit in reſurrectio
ne factus immortal'. ex īmortali
tas ē genimine
illius uitis q̄m
in reſurrectio
ne biberit ſui
iō dixit nobcū
īmortalitate
eni̅ı reſurrecti
onis eadem re
manebit ſub̄a
et ſi qualitas
ſit mutata.

Poſt paſſionem ſi
aſſumam carnē
donec aſſumam
eam q̄ue nouam
iā mortalis eſt.

Et ymno dicto
hec ē quod ps̄ dicit
edent pauperes
et ſaturabunt
et c̄. uel ẏmpnus
ſecdm iohem patri grās agens can
tabat in quo pro ſe z diſcipulis z cre
dituris ꝓcabatur. exierunt ī montē
oliueti ut per ſacramentoꝝ ꝑcepti
onem z ſuam interceſſionē ad altio
ra criſmata quibꝫ in corde per un
gamur nos conſcendere doceat ꝯ labo
ris refectio do
loris ſolatium.

Precedam uos. i.
ut infirmitatē
eoꝝ ſponſione
redditus ſui cō
ſolaretur.

Sicut predixit
locum paſſionis
ſic ꝑdixit locum
reſurrectionis.
ut ſicut ſunt
triſtes ex paſſi
one letentur
glificati uiſioē.

Ex lionis. non ē
mendatiū nec
temitas ſꝫ fides
z ardens dilectio
mīm̄ temere ut bi
litatē ſuam et
fidem uiboꝝ dei
non ꝯſideraret.

Antequā gall'.
tres ita ſimpli
cit̄. Solus mar
cus. antequā
bis uocem dedit. terna negatio pe
tri ſi tota poſt primū galli cantū
inciperet mentiri uidentur. tres q

nobis non
bibam a
modo de hoc ge
nimine ui
tis uſqꝫ in
diem illū
cum illud
q' mortalitatem bi
bibam no
bit xp̄c z legis uetu
uum nobcū
ſtatem dum ei pla
in regno pa
cuit.
tris mei. Et
ẏmpno di
cto exierunt
in montē
oliueti. Tūc
dicit illis ihc̄.
Omnis uos ſca
dalū patiemini
q.i. in iſta tribulone.
in me in iſta
q' nocti congruit ſcan
nocte. Scriptū
dalum.
eſt eñ. percutiam

Vinea domini ſabaoth
domus iſrael ē de qua ſep
bibit quia non defuerunt
aliqui quoꝝ pietate delec
taretur. ſꝫ paſſo domino
cēſ erat. ut illa legalis
obſeruantia ſeruaret
et in ſp̄m tranſiret.

Erit autem dies mee re
ſurrectionis cum ī regno
dei. i. īmortalitatis glīa
ſublimatus de ſalute ei
dem populi ſp̄uali glīa
regenerati nouo nobiſcū
gaudio perfundar.

Nouum in regno patris
dicens illud hoc ueteris o
ſtendit corpus. ſ. de ueti
ada. quod īmortalitate
innouatur nobiſcum p
hec et ſuis īmortalitas
ꝑmittitur. z ſi non eodē
tempore de hoc genimi
ne quia eadem corpora
reſurrectura.

Spuali cibo paſtus debet
conſcendere ad montē
uirtutum qibꝫ ungatur
uel reficiatur.

Predicit qd' paſſuri
ſīt ne poſt euentū ſe
deſperent ſꝫ peniten
tia liberentur.

In zacharia. percute
paſtorem ex ꝑſona
prophete.

¶ Ab unitate fidei ſoluent*ur*.
paſtorem. et diſpergentur oues
gregis. poſtq*ua*m au*tem* reſurrexero
p*re*cedam uos in galileam. reſpon
dens au*tem* petrus ait illi. Et ſi
omnes ſcandalizati fuerint i*n*
te. ego nunq*ua*m ſcandaliza
¶ petrus ex ardore p*ro*mittit, ut
bor. Ait illi ih*esu*s. amen dico t*ibi*
*christ*us ut deus uentura p*re*dicit.
quia in hac nocte antequam

Antequ*a*m galli cantum .i. creſcentibus tenebris negat poſt gallicantu*m* .i. luce uicina culpam lacrimis lauat.

Marcus antequ*a*m gallus bis uocem dederit. ceteri antequ*a*m gallus cantet

gallus cantet
¶ Timor erit cauſa
ter me nega
ter me negabis.
bis. Ait illi pe
¶ Intellexit enim quod
trus. etiam
timore mortis p*re*dicit
ſi oportuerit
eum negaturu*m*.
me mori tecum non negabo te.
ſimiliter et omnes diſcipuli dixe
runt. Tunc uenit ih*esu*s cum illis
in uillam que dicitur geſſemani
¶ In monte aut*em* mi
et dixit diſcipulis ſuis. ſedete
ni ſicut nec loco ita nec mente.
¶ Oratio*n*is
hic donec uadam illuc et orem.
omnium redemptio.
¶ Quibus ſecretiora
¶ progreſſus pax.
manifeſtat.
et aſſumpto petro et duobus filiis
lucas in monte oliueti. iohannes trans tor

dicunt antequ*a*m gallus cantet.
Item ſi tota ante ſuperflue dixit
marcus antequam bis cantet
ſed quia ante primum cepta at
tenderunt illi tres non quan
do completurus eſſet eam ſed
quando futura eſſet quandoque
ceptura. uel tota in animo
timentis petri pacta est ante
primum cantum quamuis uerbis
ante primum cepta ante ſecundum
pacta ſit. tantus enim timor men
tem eius inuaſerat qui ter ne
gare faceret. Matheus et mar
cus negationem petri ſubnectunt
poſtquam ih*esu*s egreſſus de domo
ubi manducauit paſcha. lu
cas et iohannes antequam inde
egreſſus eſſet ih*esu*s. ſed facile intelli
gimus illos recapitulaſſe uel
iſtos p*re*occupaſſe niſi magis mo
ueret quod tam diuerſa non modo
uerba ſed etiam ſententias domini
p*re*mittunt. quibus permotus pe
trus illam p*re*ſumptionem pre
ferret moriendi ut magis co
gamur intelligi ter illum ex
preſſiſſe p*re*ſumptionem ſuam
diuerſis locis ad ſermones *christ*i. et
ter illi a domino reſponſum quod
eum ante galli cantum eſſet
ter negaturus. ſicut poſt reſur
rectionem an ſe amaret ter
interrogauit et ter de paſcendis
ouibus precepit.

Proxima morte apte orat in
ualle pinguedinis quia per hu
militatem et caritatis pingue
dinem pro nobis ſubiit mor
tem.

torrentem cedron quod idem est. quia gessemani locus in quo oravit est ad radicem montis oliveti ubi est ortus gessemani interpretatur vallis pinguium. et loca et tempora plena sunt figuris. cum in monte orat sursum nos habere cor in oratione docet. cum in valle et in hoc in valle pinguium docet in oratione humilitatem et interne pinguedinem delectionis esse servandam.

Tunc cepit contristari non timore mortis qui ad hoc venerat set pro scandalo apostolorum et perditione ipsorum.

Tristis anima est timet et tristatur. petrus inferior non timet dicens animam pono pro te. quia ut homo tum mortis ignorat christus timet. quia ut deus in corpore constitutus fragilitatem carnis exposuit qui corpus suscepit omnia debuit subire que corporis sunt.

Hic. non propter mortem sed donec apostolos sua liberet passione non mors set tempus mortis in menti quia post victoriam resurrectionis fides est firmanda credentium.

Hec non pro timore sed pro miseria iudei qui excusationem ignorantie non habent me occidant unde ait ait iste i. populi iudeorum non simpliciter calix.

Non sicut ego vo. transfigurat in se suos quia michi aliud vult quam pater ut ibi. esurivi et. de. iii. man. et quid me presentis docet aut eos privatam voluntatem

zebedei. Ce-

Ieronimus. Ut veritatem probaret hominis assumpti cepit quia passio non dominatur eius animo.

Hec pertinet rationalis anima, quia animal eum merent sed non noverunt quousque tristentur.

Ieronimus. Cepit contristari ut veritatem assumpti hominis probaret vere contristatus set non passio eius animo dominatur. verum propassio est unde ait cepit contristari. contristatur autem non timore patiendi qui ad hoc venerat set propter infelicem iudam et scandalum apostolorum et reiectionem iudeorum et eversionem ierusalem.

-pit contristari et mestus esse. Tunc ait illis: Tristis est anima mea

(pondus tribulationis.)

usque ad mortem. Sustinete hic et vigilate mecum. Et progressus pusillum procidit in faciem suam orans et dicens.

(S. ut me non moriente mors moriatur.)

pater mi si possibile est transeat a me calix iste.

(eum in se recipiens hec dicit.)

Verumptamen non sicut ego volo. set

(humano affectu.)

A sompno infidelitatis et torpore mentis ne ignavia diabolo obrepat

Ut humilitatem mentis habitu corporis ostendat

Si possibile est ut sine interitu iudeorum credant gentes passionem recuso. Sin autem illi recusandi sunt ut gentes inveniat fiat non mea sed tua voluptas.

Ambrosius. Hominem quem

o.

ūitate corporis de
monstrabat exhibit
affectum ut diceret
set non sicut ego uo
lo s; sicut tu. suscep
uoluntatem meam
suscepit tristitiam
meam confidenter
tristitiā nomino
qui crucem p̄dico.

Infirma: q; nondū
induta uirtute exalto

¶ Docet humane.
sicut tu uis. Et uenit
ad discipulos suos
eos ¶ pre tristi
et inuenit eos dormi
cia sompnū uincere nō possunt.
entes. et dicit petro
Sic non potuistis
una hora uigilare
mecum. Vigilate
et orate ut non intretis in temp
¶ io orandum. ¶ ad confi
tationem. Spiritus quidem prom
tendum. ¶ ad toleranduū.
ptus ē caro aū infirma. Iterum secdo
¶ Similit.
abiit et orauit dicens. pater mi si nō
potest transire hic calix si non bi
bam illum fiat uoluntas tua. Et
¶ Vicina iam negatione.
uenit iterum et inuenit eos dormien
¶ languescebant enī oculi eorum uicina negatione.
tes. erant enim oculi eorum grauati. Et
relictis illis abiit iterum et orauit tertio
eundem sermonem. Tunc uenit
ad discipulos suos dicens. Dormi
¶ Interposito
te iam et requiescite. Ecce appro
aliquanto silentio.
pinquabit hora et filius hominis
tradetur in manus peccatorum. Surgite

corrigere et dirigere uiam diuinā

Docet humane uoluntati uo
luntatem dei preponi.

Qua p̄teritis erat gloriatus.
p̄ ceteris erat increpandus.

Non temptemini. set ne tem
ptatione superemini.

Caro aū. non de se utique hoc
dicit. set de hiis qui dixerunt
se numquam negaturos.

Secdo orat. i. si non potest ni
niue saluari aliter n̄ arescit
cucurbita. i. populus iudeorum
qui prius fuit eis tabernacu
lum ut me occidat.

Orauit tertio. tribus uicibus
orauit. ut et nos a preteritis pec
catis ueniam et a p̄sentibus
malis tutelam et a futuris
periculis cautelam oremus. Et
ut omnem orōnem ad p̄rem
et filium et sp̄m scm̄ dirigamus
item. sicut ē trina temptatio
cupiditatis ita et timoris. est
enī concupiscentia carnis. con
cupiscentia oculorum ambitio sc̄li
est et timor mortis et timor ui
litatis et timor doloris. contra
que omnia nos debere muniri
ri orōne. uel et p̄ triam temp
tationem passionis potest in
telligi dominus ter orasse.

Dormite iam. primo reuer
teris obiurgat secdo siletet

tertio quiescere iubet. quia primo post resurrectionem diffidentes reprehendit. secundo misso spiritu gravatos ad contuendam evangelii libertatem oculos visitavit. tertio claritatis sue reditu secure quieti eos restituit. Dormite iam et requiescite et. hinc videtur repugnare quod connectit. ecce appropinquabit. Sed sic dum post illa verba siluisse dominum ut fieret quod promiserat. et post secundo martyrium intulit. Sufficit quia iam requievistis. addiditque. ecce appropinquabit. Surgite eamus ultro nos offeramus non timentes inveniant ut confidentiam et gaudium passuri videant.

Dedit eis signum. putabat signa que viderat non divinitus sed magice facta quem in monte transformatum audierat timebat ne taliter modo nunc de manibus eorum laberetur et ideo dabat signum.

Habebat adhuc aliquid de verecundia discipuli cum non eum palam tradidit persecutoribus sed per signum osculi.

Suscepit dominus osculum non quod simulare nos doceat sed ne proditione fugere videatur. Unde cum his qui oderunt pacem eram pacificus.

Servum principis sacerdotum. carnaliter servus populus est iudeorum principibus sacerdotum indebite mancipatus qui in domini passione dexteram id est aurem id est spiritualem intelligentiam perdidit. Sinistram id est vilitatem littere contentus non petro tollente

eamus hinc. Ecce appropinquabit qui me tradet. adhuc eo loquente.

ecce iudas unus de duodecim et cum eo venit turba multa cum gladiis et fustibus missi a principibus sacerdotum et senioribus populi. qui autem tradidit eum

Iterum congruit mutare mentem iam eius et fustibus eum qui quamdiu cum pace fuit tranquillus se egit.

Postquam mortuum dominum cum discipulis in ortum ingressum dixit iohannes non commemorat quid illic egerit donec traditor venit.

(interlinear: id est; id est; traditus est ihesus ab illo ihesus adversus illum pro nobis preter illum.)

dedit eis signum dicens. Quemcumque osculatus fuero ipse est tenete eum. et confestim accedens ad ihesum et dixit. Ave rabbi. et osculatus est eum. Dixitque illi ihesus. amice ad quid venisti. Tunc accesserunt et manus iniecerunt in ihesum. et tenuerunt eum. et ecce unus ex eis qui erant cum

(interlinear: ironice.; Petrus eodem ardore mentis quo cetera zelatus sic prosequitur.)

Impudens confidentia magistrum vocare et osculum ingerere ei quem tradidit.

Ut supra. amice quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem.

ihu extendenſ manū exemit gladiū ſuū ⁊ pcutienſ ſeruū principiſ ſacerdotū amputauit auriculam eiuſ. tunc ait illi ihc. cōuerte gladiū tuum in locum ſuum. omneſ ēt qui acceperint gladiū gladio pibunt. an putas q̄2 non poſſum rogare patrem meū ⁊ exhibebit m̄ modo pluſq̄m. xii. legioneſ angloꝝ. q̄modo ergo implebunt̄ ſcripture pphetar̄ quia oportet fieri. In illa hora dixit ihc turbiſ. Tamq̄m ad latronem exiſtiſ cum gladiiſ ⁊ fuſtibꝫ comprehendere me. Cotidie apud uoſ ſedebam docenſ in templo

¶ nam econtrario.

.i. doceamur nō qui ac uindictam.

¶ Quibuſ dēm ē. tamq̄m ouiſ ad oc. d. ē.

Lucas addit quod dominuſ tangenſ aurem ſanauit qui nec hoſtibuſ pietatiſ oblituſ ē.

Gladio illo qui igneuſ uertitur ante pdiſum. i. diuine uindicte ⁊ gladio ſpc. i. uerbo dei.

Qui exercuerint uindictam ipſa uindicta erit eiſ cā pdicionis.

ſꝫ diuino iudicio ablatam pandente que auris in hiiſ qui credere maluerunt pietate dei reſtituit̄. uel auris amputata ⁊ ſanata ſignat auditum ablata uetuſtate innouatum ut ſit in nouitate ſpc ⁊ non in uetuſtate littere. qđ cui datur a xp̄o ⁊ regnare cū eo. unde bene malcuſ dicit̄ quod ē rex uel regnaturuſ. qđ ſeruuſ inuentuſ eſt ptinet ad uetuſtatem que in ſeruitute generat ſet cum acceſſit ſanitas figurata eſt libertaſ.

Ceſſet uindicta exhibeat patientia ut patiamini uos.

An putaſ. q. d. non indigeo auxilio apoſtoloꝝ. xii. qui poſſum habere. xii. legioneſ angeloꝝ in quibuſ ſunt lxx. duo milia. quibuſ omnium gentiū lingua exprimit̄. innuit autem non ē uerendum ſi contra ihm omneſ nationeſ inſurgant cum multo fortioreſ ipſe habet exercituſ angloꝝ. alit̄ hic numeruſ ſignificat oē genuſ hominū cum romano imperio contra iudeoſ certaturū. hii ſunt angeli dei qui poſt reſurrectionē anno. xlii. cum tyto ⁊ uaſpaſiano pdiderunt homicidaſ illoſ ⁊ ciuitatem illoꝝ ſuccenderunt.

Stultum ē cum gladiiſ ⁊ fuſtibꝫ querere eum qui ultro ſe tradit ⁊ in nocte p proditorem inueſtigare q̄ latitantem qui cotidie in templo docet. ſꝫ uos in tenebriſ ggregamini q̄2 poteſtas ueſtras in tenebriſ.

Promptum oſtendit animũ ad patiendum ut ſua paſſione aſſerat prophetaꝝ dicta.

Tunc diſc. ouis. re. eo. oẽs. fu. Sicut petruſ qui negationem lacrimiſ abluit ⁊ confeſſionem dei fundere extirpauit recupationem eorum ſignificat qui in martirio labuntur: ita ceteri qui fugerunt cautelã fugiendi docent eoſ qui minuſ ydonei ſunt ſe rendiſ adũſiſ. quibꝫ tutiuſ eſt latere quam ſe diſcrimini committere. ita ⁊ adoleſcenſ q̄ ſecdm̃ marcũ relicta ſyndone nuduſ profugit illoꝝ opuſ ⁊ animũ deſignat. qui ut ſecutiores ſint omnia q̄ in mundo habent abiciunt ⁊ deo potiuſ famulari nudi quam heretido mũdi rebuſ materiam temptandi ⁊ a deo reuocandi dare didicerunt. iuxᵗ exemplum ioſeph. qui relicto adultere pallio maluit nuduſ deo quam indutuſ meretricis cupiditatibuſ ſeruire.

Cuiꝰ pontificatũ iuſtuſ annũ p̄cio ſibi adquiſierat ab herode romano principe priuſ tñ ad annã ut iohanneſ ait.

Quia n̄ erant ut marcuſ ait conuenientia ſibi teſtimonia.

Duo falſi teſteſ. q̄ n̄ eo ſenſu quo dominuſ qui dixit de templo corpiſ ſui. ſet in ſibiſ quibꝫdam additiſ uel mutatiſ q̄i iniuſtam calumpniã faciunt dominꝰ dixerat. ſoluite tẽplum

et non me tenuiſtiſ. hoc aũt totũ
¶ Tamquã ouiſ ad occi. ductuſ ẽ ⁊c̃.
factũ ẽ ut adimplerentur ſcripture ꝓphetaꝝ.
¶ Timore mortiſ oſtenderũt.
Tunc diſcipuli omnes relicto eo fugerunt. At illi tenenteſ ihm duxerunt illũ ad caypham principem ſacerdotũ ubi ſcribe ⁊ phariſei ⁊ ſeniores conuenerant.
¶ in hoc diuiſuſ a ceteriſ.
Petruſ autẽ
¶ hoc ẽ deuotioniſ.
ſequebatur
¶ Timoris natũ ẽ. qđ negat ob reptionis ẽ qđ penitet fidei.
eum a longe uſqꝫ in atrium principiſ ſacerdotum. ⁊ ingreſ
¶ ꝑ diſcipulum notum pontifici.
ſuſ intro ſedebat cum miniſtriſ
¶ expectanſ ut amore diſcipuli uel humana curioſitate quid iudicaret pontifex.
ut uideret finem. Principeſ aũt ſacerdotũ ⁊ oẽ conſiliũ q̄rebant falſum teſtimoniũ ꝯ ihm ut eum morti traderent. ⁊ n̄ inuenerunt cũ multi falſi teſteſ acceſſiſſent. Nouiſ

Conuenit nomen actioni. cayphas .i. inueſtigator ꝉ ſagax ad implendam doli ſui nequitiã uel uomenſ ore quia impudenſ ad proferendũ mendaciũ ⁊ ad petendũ homicidiũ.

Merito a longe qui in pximo fuerat negaturus ſignificat etiam imitaturam paſſionẽ xp̄i. longe differenter. qꝛ etiã patitꝰ pro ſe ſꝫ xp̄c pro eccleſia.

ſime uero uenerunt duo falſi
teſtes ⁊ dixerunt. hic dixit. poſſū
deſtruere templum dei ⁊ poſt
triduum reedificare illud. ⁊

Motu corporis indicat inſaniam

Statuſ qſtiū in-
uenerat ca-
lūpnie locum

ſurgens princeps ſa-
mentis;
cerdotum ait illi. nich[il]
reſpondes ad ea que iſti aduerſum
Sciens ut deus quicquid
te teſtificantur. Ihesus autem ta-
reſpondiſſet torquendū in calumpniam.
cebat. ⁊ princeps ſacerdotū ait il-
li. adiuro te per deum uiuum ut di-
cas nobis ſi tu es xpc filius dei ui-
Didiciſti in lege.
ui. Dicit illi ihc. Tu dixiſti. ve-
Quamuis ut hominem condempnatis; tamen dico.
rumptamen dico uobis a mo-
do uidebitis filiū hominis ſedē-
Ad iudicium in
tem a dextris uirtutis dei ⁊ uenien-
nube uel numerabilitur operante ⁊ ſtatus.
tem in nubibus celi. Tunc prin-
ceps ſacerdotum ſcidit ueſtimē-
ta ſua dicens blaſphemauit.
quid adhuc egemus teſtibus. ecce nūc
audiſtis blaſphemiā. quid uo-
bis uidetur. at illi reſpondentes dixe-

hoc. commutant. ego diſſoluam templū
hoc manufactum. Vos inquit ſoluite nō
ego quia non eſt licitum ut nobis mor-
tem inferamus. Ipſe tamen dominus dixe-
rat ⁊ ego ſuſcitabo quod de anima-
li templo dicitur. illi euertunt
aliud non manufactum edificato
ut ipſe de templo iudaico dicere ui-
deatur.

Prouocat ad reſpondendū ut qualibet
occaſione locum accuſandi inueniat.

Tu dixiſti. Mattheus ego ſū. quod
idem eſt ⁊ eſt ſimilis contra pylatū
et cayphā reſponſio ut a propria
ſententia condempnentur.

Me in forma quem iudicatis exalta-
tū ⁊ uenientem nouit quod eſt ſtatus de nomen.

Mos eſt iudeorum cum aliquid blaſ-
phemie audiunt ſcindere ueſtimenta
ſua.

Scidit ueſtimenta ſua. furor quē
fecit de ſolio ſurgere facit ⁊ ueſtē
ſcindere. magno myſterio cum ueſtis
domini nec a militibus ſcindi potuit.
ſignificat ut ſacerdotiū eorum pro
ſceleribus pontificum eſſe penitus
ſoluendum. Set ſoliditas ecce que
ueſtis dei dicitur uſque in finem
ſeculi indirupta manebit.

Velauerunt eius faciem et ſecundum
marcum non ut eorum ſcelera nō
uideat. ſet ut a ſe ipſis gratiam cog-
nitionis eius abſcondant. ſicut
uelum fuit ſuper faciem moy-
ſi quod uſque hodie manet. prophe-
tia dicunt contumeliam et quiſque
prophetam uoluit haberi a populis.

Sicut sc̄t cōsputus ē saluus in fidelium. ita nūc ob probris ex honoratur falsorū. et colaphis .i. blasphemiis eorundem ceditur. Signat eos qui eum uenisse negant qui tamquā p̄sentiam eius a se repellentes.

Una ancillarum prima. ancilla prodit. cum uiri magis poterant cognoscere nisi ut iste sexus ostendatur in necem dn̄i peccasse et p̄ passionem redemptus. et iō mulier prima resurrectionis misterium accepit. et mandata custodiuit ut ueterem p̄uaricationis aboleret errorē.

Cum noxia prauorum colloquia. q̄ cogunt petrum negare dn̄m uel hominē se nosse quem confessus ē int̄ condiscipulos dei filium.

Exeunte autē in hac secūda negatione a duobus compellitur. ab ancilla ut ait matheus et marcus. et ab alio ut ait lucas dicens. et post pusillum. ait alius. et tu ex illis es. s. hoc pusillo exiūt et relictus stans ad focum ut iohannes ait. Item negat. exeunte ergo illo .i. cū exiret. hoc ē cum exsurgeret ut exiret atriā adueniit eum ancilla et dixit his qui circa ignem erant. quibus recedens iurat petrus n̄ noui hominē .i. n̄ sum eius discipulus in quo et ip̄m xp̄m negauit. nota p̄mū ait nescio quid dicis. secūdo cum iuramento negauit. t̄tio cepit detestari et iurare quia n̄ nouisset hoīem. quia p̄seuerare in peccato dat incrementū sceleri. et qui

runt. reus ē mortis. *(gloss: quia et eum blasphemum putauerunt)* Tunc expuerunt *(gloss: iō morti addixerunt)* in faciem eius. et colaphis eum *(gloss: et honores suos p̄ferunt)* ceciderunt. alii autem palmas in faciem eius dederunt dicentes. Prophetiza nobis xp̄e quis te percussit. *(gloss: Non appropinquabat ihū ne mini fieret aliqua suspicio oriretur)* Petrus uero sedebat foris in atrio. Et accessit ad eum una ancilla dicens. Et tu cum ihū galileo eras. *(gloss: Qui a manifestare se expauit qui adhuc uolebat mori)* At ille negauit coram omnibus dicens. Nescio *(gloss: ei)* quid dicis. Exeunte autem illo ianuam uidit eum alia ancilla *(gloss: Cum quibus calefecit se petrus)* et ait his qui erant ibi. Et hic erat cum ihū nazareno. Et iterum *(gloss: Ab illis inquisitus quibus ancilla p̄palauerat)* negauit cum iuramento quia n̄ noui hominem. Et post pusillum *(gloss: lucas ait quasi facto interuallo unius)*

Signat eos qui p̄sentiam gr̄e eius respuunt.

Colaphis cedunt qui

Sicut p̄ feminam hostis antiquus primū parentem seduxit. ita per mulierem ad magrum negandum quem xp̄m filiū dei confessus fuerat principem ecce compellit.

Hic marcus adimplet quod iste breuitatis causa omittit. exiit inquit. foras ante atrium. et gallus cantauit. quo reuerso in atrio fit negatio est.

Iohannes et lucas unum dicunt cognatum malchi. sed uel est plurale pro singulari uel unus erat qui eum uiderat et precipue sciebat quem secuti ceteri simul arguebant.

(hore.) accesserunt qui stabant et dixerunt petro. Vere et tu ex illis es. nam et loquela tua manifestum te facit. tunc cepit detestari et iurare quia non nouisset hominem et continuo

Recordatus est. In alio euangelio dicitur: respexit dominus petrum et intuitu prouocauit ad lacrimas quem in negantem et reducens quociens negauerat et quod ei predixerat nec potuit in tenebris permanere quem lux mundi respexit.

Et egressus. ab impiorum consilio seclusus culpas lauat. quod non intus ob hoc hesitare permissus est ut in ecclesie principem remedium penitentie condecretur et nemo auderet de sua uirtute confidere.

Mane autem facto. mathe et marcus contexunt narrationem de hiis que cum domino acta sunt usque ad mane. sed postea

gallus cantauit. (respicien te se domino.) recordatus est petrus uerbi ihesu quod dixerat: priusquam (gallus) cantet ter me negabis (ut haberet liberum locum flendi.) et egressus foras petrus fleuit amare. Mane autem facto con

minima preterit cadit in maiora.

Ierosolimite et galilei eque fere hebrei unius lingue. sed quique prouincia habet suum locum.

Et continuo. gal. can. post terciam negationem sequitur gallicantus. Sacramenta rerum prestatum tempore designantur: media nocte negat. in gallicantu penitet. post resurrectionem sub luce quem ter negauerat ter se amare professus est. quia quod in tenebris obliuionis errauit. sperate iam lucis rememoratione correxit et eiusdem uere lucis presentia plene quicquid mutauerat erexit rememoratione. mistice gallus aliquis doctor est qui sompnolentos increpans ait. euigilate iusti. et nolite peccare. quod petrus ante primum gallicantum negat: eos significat. qui christum ante resurrectionem deum esse non putauerunt morte eius turbati. quod bis ante secundum gallicantum negat illos significat qui nunc in illo secundum hominem uel secundum deum in utraque substantia errant. id est ueritatem negant. primus gallicantus est domini resurrectio in se ipso. secundus est eiusdem in corpore ecclesie.

Vide quam solliciti in malo tota nocte uigilauerunt ut facerent homicidium.

Mos erat ut quem morti adiudicas

XXVII.

xx.vii.

Pas[sio].

casseut ligatum iudici traderent.

Q' ad mortem peccant tandem habent sibi ignorantiam et cecitatem ut nec turbentur in sceleribus suis nec penitentie dolore crucientur.

Leo pp. Sceleratior omnibus o iuda et infelicior extitisti quem ex penitentia revocavit ad dominum. set desperatio traxit ad laqueum. expectasses consolationem criminis tui et donec sanguis xpi pro omnibus effunderetur informis leti suspendium distulisses.

Qui in potestate sua erat mutare persecutorum sententiam. licet autem mutavit voluntatem tamen prime voluntatis exitum non mutavit.

Quid ad nos pertinet de hoc tu videris. tu sciat quid fecisti et quod videris pertinere ad nos.

Quid ad nos pertinet precium acceptum tu illud probaveras tu non fac quod vis.

Iero. Et abiens. nichil profuit ei deegisse penitentiam per quam scelus corrigere non potuit. set quando frater sic peccat in fratrem ut emendare valeat quod peccavit potest ei dimitti. Sin autem permanent opera. frustra voce assumitur penitentia. hoc est quod de eo dicitur: et oratio eius fiat in peccatum. ut non solum emendare nequiverit proditionis nephas set proprii homicidii scelus addiderit.

Filii quidem fere

filium miserunt

omnes princi
pes sacerdotum
et seniores populi adversus ihesum

¶ Quem vinxerant in orto ut iohannes ait.

ut eum morti traderent. et vinctum
adduxerunt et tradiderunt pontio
pylato presidi. Tunc videns iu
das qui eum tradidit quod dam

¶ Magnitudinem avaritie impietatis sponsus ex

pnatus esset penitentia ductus

cludit.

retulit. xxx. argenteos principibus
sacerdotum et senioribus populi dicens.

¶ Quanto magis qui emerunt.

peccavi tradens sanguinem iustum
at illi dixerunt.
Quid ad nos. tu
videris. Et pro
iectis argente
is in templo

¶ Ut ostenderet

recessit. et abiens laqueo se sus

se positum celi et terre.

pendit. principes autem sacerdotum
acceptis argenteis dixerunt.

¶ Oblatio impiorum abhominabilis est domino que

non licet eos mittere in corba

redeunt usque ad negationem petri narrandam qua terminata redeunt iterum ad mane ut inde cepta contexerent

Emisse se audiunt et tamen extra templum se credunt et invenientes scelus constituunt

Sicut penitentia eius fuit infructuosa sic et hec oblatio in templo est reprobabilis.

Vere colantes culicem camelum glutientes. Si eni̅ iō non mittunt pecuniam ī corbanan .i. in gazophilacium .i. inter dona dei q̄r p̄cium sanguinis ē. cur ergo ipse sanguis effunditur̄ ⁊ quid p̄misi eis si inde ager emitur in sepulturam pauperum.

Iere. Hoc non in iere mia ſʒ in zacharia legitur. tū aliis uerbis legi nup ieremie apocriphum in quo hec ad u̅bum scripta repperi. sed tn̄ magis m̄ uidetur hoc sumptum de zacharia more ap̄lorum qui u̅borum ordine pretermisso sensus tm̄ de ueteri testamento proferunt.

Qd in zacharia legit̄ appenderunt .i. aliter comparauerunt.

A filiis israel. a quibus minus oportuerat qui magnificare debuerant.

offerunt ex scelere.

q̄ corban interpretatur

nan. q̄r preciū

oblatio.

sanguinis est. Consilio aūt inito emerunt ex illis agrum figuli in sepul

q̄ hꝰ seculi.

turam peregrinorum. ꝓpter hoc uocatus ē ager ille lingua eorū acheldemach. hoc ē ager sanguinis usqʒ in hodiernū diem. Tunc impletum ē qd̄ dc̄m ē per ieremiam p̄pham dicentem. ⁊ acceperunt xxx argenteos

q̄ hoc. s.   q̄ uiꝰ xp̄i.

precium apprec

q̄. s. me.

iati quem app

q̄ .i. n̄ pluris p̄cii me faci entes. q̄m uile mancipiū

reciauerunt a filiis

runt alia uoluntate ut eternum relinquerent sue nequitie monimentum. sed nos qui peregrini eram⁹ a lege et ꝓphis p̄ua eorum studia suscepimus in salutem ⁊ in precio sanguinis xp̄i requiescimus.

Alle. Emerunt agrum figuli. magnū misterium ē in factis iniquitatis. figulus ē deus in cuius manu ē ex eodem luto facere aliud uas in honorem aliud in contumeliam. ager eius seculum quod uniuersum p̄cio eius emitur ut ei commortui consepeliantur peregrini non utique israel. sed alieni q̄ p̄cio sanguinis xp̄i sepulti eternam requiem sortientur.

Per ieremiam ꝓpham. ſʒ hoc in ieremia non inuenitur. sed in zacharia fere secd̄ sensum non secd̄m u̅ba. Vnde quidam codices non habent per ieremiam sed tm̄ p ꝓpham. tn̄ secreto dei consilio factum ē ut āīo mathei pro zacharia occurreret ieremias quia omnes ꝓphete uno sp̄u sunt locuti. ita ut singula sint omniū et omnia singulorum. quare ergo hoc matheus emendaret qd̄ spiritu regente fecerat ut p hoc admoneremur tantam inter ꝓphetas eē concordiam ut uni deputetur q̄d etiā quod ab alio dicitur. ut apud ieremiam inuenitur de empto agro ſʒ non sub hoc nomine p̄cii apud zachariam de xxx argenteis. ⁊ nich de emptione agri. vtrumqʒ ergo interp̄tat

euangelista ad hoc quod de domino
completum est et confert in unum
xxx. argenteorum quod est in zacha
ria et agrum emptum quod
est in ieremia quod subdit quem
appretiauerunt et est apud neu
trum. et est inuenitur. sed expo
na euangeliste accipiendum
est quia hoc ex reuelatione domi
ni cognouit. ad hanc rem que
de pretio christi facta est hec pertinere
prophetiam uidetur mitti in uas
fictile. et hic emitur ager figu
li despectio domini in sepulturam
peregrinorum. id est ad permansionem
quietis eorum qui peregrinantur
cum domino et sepeliuntur ei
per baptismum. nam et illam emp
tionem agri hoc significare
ieremie dominus dicit
quia erat permansio de
captiuitate liberatorum
in illa terra.

Tu dicis
sacerdoti qui de preteritis credit
quia lex omnis uenturum christum
prophetauerat. tu dixisti. qui uen
turum christum ex lege ipse dixisset
hunc legis ignaro dicitur: tu di
cis. quia per fidem presentis confes
sionis salus gentium est. nota quod py
lato aliqua ex parte respondet qui
inuitus ferebat sententiam. pha
riseorum uero indignos suo sermone iu
dicauit.

Ethnicus est qui non condempnet re
um sed causam refert in populum iudeorum.

Consueuerat non imperiali sanctio
ne sed annua deuinctus per consuetudine
cui placere nolebat.

israel et dederunt eos in agrum
Constitutum mihi reuelauit
figuli sicut constituit michi do
minus. Ihesus autem stetit ante presi
dem et interrogauit eum preses di
cens. Tu es rex iudeorum. Dicit ei

Sic temperat ut sermo
eius calumpnie non
pateat et tamen uera dicat.

Secundum lucam duo
obiecerant quod pro
hibebat censum dari
cesari et quod diceret
se regem. de regno eius pylatus quia nesciret
interrogat de tributis quia audierat eum res
pondisse. reddite que sunt cesaris cesari. quasi
apertum mendacium mundorum negligit. Unde
marcus. et non erant conuenientia testimo
nia eorum. in hoc quod
pylatus nichil aliud
criminis interrogat nisi
an sit rex iudeorum
arguuntur impie
tatis iudei qui nec
falso inuenire potue
runt quod obicerent
saluatori.

ihesus. Tu dicis. Et
cum accusare
tur a principibus
sacerdotum et
senioribus popu
li nichil res
pondit. Tunc

Ut in passione det ex
emplum sicut fla
gellatus ante. ita modo
silet accusatus.

dicit illi pylatus. Non audis
quanta aduersum te dicunt testi
quasi ne si crimen di
monia. et non respondit ei ad ullum
luens dimitteretur a preside et crucis utilitas differretur.
uerbum ita ut miraretur pre

ſes uehementer. per diem autem ſollempnem conſueuerat preſes dimittere populo uinctum unum quem uoluiſſent. habebat autem tunc unum uinctum inſignem qui dicebatur barrabas. Congregatis ergo illis dixit pylatus. Quem uultis uobis dimittam barraban an ihm qui dicitur xpc. Sciebat enim quod per inuidiam tradidiſſent eum. Sedente autem illo pro tribunali miſit ad eum uxor eius dicens. Nichil tibi et iuſto illi. Multa enim paſſa ſum hodie per uiſum propter eum. Principes autem ſacerdotum et ſeniores perſuaſerunt populis ut peterent barraban ihm uero

(propter ſeditionem et homicidium.) (uulgatum in malitia.) (tamen) (tres ne omnes crederent in eum.) (ſcilicet in.) (egreſſa est iniquitas a ſenioribus iudicibus.)

Barrabas filius magiſtri uel barrabas filius patris.

Qui dicitur xpc. idem quod marcus ait regem iudeorum quorum reges xpi uocabantur.

In pylato et uxore eius xpm iuſtum confitentibus ipſi teſtimonium eſt.

Uxor uiri gentilis hoc in uiſione intelligit quod iudei uigilantes intelligere noluerunt.

Barrabas in euangelio ſecundum hebreos filius principis uel magiſter eorum interpretatur. iſte eſt antixpc quem illi xpo pretulerunt. quibus dicitur uos ex patre diabolo eſtis. pylatus qui os malleatoris interpretatur diabolum ſignificat qui eſt malleus uniuerſe terre. per quem dominus uaſa ſua permittit probari. et ad ultimum conterit quando in eterna dampnatione conſtringit.

Populo uolens ſatis facere dat optionem quamuis non dubitet xpm eligendum ſciens per inuidiam traditum.

Tribunal ſedes iudicum ut ſolium regum cathedra doctorum.

Multas querebat occaſiones ut eum cum beniuolentia ipſe liberaret. primo latronem iuſto conferens deinde. quid ergo faciam de ihu qui dicitur xpc. et cum dicerent crucifigatur non ſtatim adiecit ſed iuxta ſuggeſtionem uxoris ait. quid enim mali fecit quo dicto pylatus abſoluit xpm.

Multa enim. nunc demum diabolus intelligens per xpm ſe ſpolia amiſſurum. ſicut prius per mulierem mortem intulit ita modo per mulierem uult xpm de manibus iudeorum libe

tare ne per mortem eius mortis
amittat imperium.

Filiũ diaboli elegerunt pro filio
dei et saluatorem cum sua sa
lute pderent ꝛ proditorem libe
rarent. que sua petitio etiam ho
die heret eis amissa gente ꝛ loco
et libertate quia datorem liber
tatis perdere uoluerunt.

Quodammodo contestans ego
innocentem uolui liberare.

Gentilem populũ ab impieta
te iudeorũ alienũ designat qui
clamauerunt. crucifige. ꝛc. eis.

Perseuerat usque hodie. hec impre
patio ꝛ sanguis ihesu nõ aufertur ab eis.

Tunc dimisit illis bar. barrabas
latro seditiosus ꝛ homicidiorũ
auctor dimissus est populo iudeorũ
.i. diabolus qui iam olim ob su
perbiam a patria lucis expulsus
et in tenebrarum carcere fuerat
missus ꝛ ideo iudei pacem habere
non possunt quia seditionũ prin
cipem eligere maluerunt ille
barrabas typum gerebat antixpi.

Unde per ysaiam. si leuaueritis
manus ad me non exaudiam
manus enim uestre sanguine plene
sunt

Ihesum uero fla. ideo credendus est
pylatus ihesum flagellasse ꝛ
militibus illudendum dedisse
ut saciati penis eius ꝛ obpro
briis iudei mortem eius non sit.

perderent. respondens autem preses
ait illis. quem uultis uobis de
duobus dimitti. at illi dixerunt.
barraban. Dicit illis pylatus. quid
¶ Qui rex uester est.
ergo faciam de ihesu qui dicitur
xpc. Dicunt omnes crucifigatur.
¶ Ut uxor mandauerat michi
ait illis preses. Quid enim ma
tibi ꝛ iusto illi. ¶ Quanto plus audiebant quod pylatus
li fecit. at illi magis clamabant
eum uellet liberare.
dicentes. crucifigatur. videns autem
pylatus quia nichil proficeret.
¶ .i. rebellionis ei crimen contra cesarem impin
sed magis tumultus fieret ac
geretur.
cepta aqua lauit manus co
ram populo dicens
Innocens ego
sum a sanguine
iusti huius uos ui
deritis. Et respondit uniuersus populus
¶ Culpa ꝛ pena.
dicens. Sanguis eius super nos ꝛ super
¶ A pylato ut iohannes ait.
filios nostros. Tunc dimisit illis
barraban. Ihesum
¶ ideo flagellatum
uero flagellatum

Non in hoc dominum fallit
particeps est. sed inno
centior illis quod dicit. ꝛc.

Ego minister sum
legum uestra uox
sanguinem fundit

Ihesum uero flagellatum
sed romanis legibus
que crucifigendos

ut nos a flagellis liberaret.
prius iubent flagellari. tradidit eis ut
crucifigeretur. Tunc milites presidis
suscipientes Ihesum in pretorio con
gregaverunt ad eum universam
cohortem. Et
quia propriis vestimentis.
exuentes eum
pro purpura qua reges
clamidem coc
utebantur.
cineam circum
dederunt illi et
quasi pro diademate.
plectentes coronam de spinis
quasi pro
posuerunt super caput eius et ha
sceptris. quasi adorantes
rundinem in dextera eius. Et genu
ut regem.
flexo ante eum illudebant ei di
centes. Ave rex Iudeorum. Et ex
puentes in eum acceperunt ha
rundinem et percutiebant caput eius.
Et postquam illuserunt ei exuerunt
eum clamidem coccineam et in
duerunt eum vestimentis suis.
Et duxerunt eum ut crucifigerent.
Exeuntes autem invenerunt homi

In suis vestibus non illuditur set in hiis que pro peccata nostra portavit cum crucifigeretur suum texit ornamentum statim quia elementa turbantur et creatori testimonium dat creatura.

non sitirent.

Quia obtinebatur ei quod usurpasset imperium in populo Iudeorum illusionibus hoc ostendunt.

Ieronimus. In clamide coccinea opera gentium cruenta sustentat. In corona spinea maledictum solvit antiquum. In calamo venenata occidit animalia. Vel calamum tenet in manu ut sacrilegium scriberet Iudeorum.

Clamidem cocci. quecumque fecerunt licet alia mente tamen nobis sacramenta dederunt clamidem idem est quod marcus dicit purpuram. in qua Christi caro passionibus obiecta insinuatur. Unde propheta. quare ergo rubeum est vestimentum vel indumentum tuum. in spinea corona nostrorum susceptio peccatorum que per spinas notantur. in calamo venenata occidit animalia. iuxta Lucam apud herodem alba veste induitur. id est gloria regum. in quo innocentia et castitas assumpte humanitatis exprimitur. Et gloria regni inmortalis quam per passionem accepit. vel induitur purpura. id est sanctis martiribus alba veste aliis sanctis. quia ideo solet calamo scriptura scribi calamo caput Christi percuciunt quia divinitati illius contradicentes errorem suum auctoritate sancte scripture confirmare conantur in faciem spuunt qui presentiam eius in carne

Exeuntes autem. Id est primo ipse
venis exceptandis respuunt et

dominꝰ. crucem suã portauit
qͣ iohannes refert antequam
iste ueniret obuiũs cui imposi
ta ē. ⁊ hoc congruo ordine mi
sterii. quia xp̄c passus ē pro no
bis nobis relinquens exemplũ
ut sequamur uestigia eius. ⁊ quia
symon de cyrenis ē que ē in ly
bia per eum gentes signantur
qui primo peregrini a testamen
to dei nunc obediendo ciues s̄t
et domestici dei ⁊ heredes. symō
obediens. cyrene heres intp̄r
qui bene de uilla uenit. i. de gen
tilitate. Villa grece pagos. unde
pagani qui a ciuitate dei sunt
alieni. qui relictis paganis riti
bꝫ passionis uestigia imitanē
uel in domino figurantur qui
sponte portant crucē domini
in symone qui mittit.

Golgatha syrum ē ⁊ intp̄r cal
uarie non ob caluitium capitis
ade quem mentiuntur ibi sepl
tum set ob decollationem dãp
natorum. adam iuxta hebron
in libro ihū legitur sepultus.

Et cum gustasset. no. bi. hoc
marcus tacet. noluit bibere. hoc
ē quod marcus ait. n̄ accepit
s. ut biberet.

Diuiserunt. hoc iohēs distinctiꝰ
uestimenta in .iiii. partes ut eccã
in quatuor partibꝫ signetur.
tunica sortita sigñat omnium
partiũ unitatem uinculo cari
tatis que sorte. i. grãa dei proue
nit non humano arbitrio.

ihm in carnem ue
nisse denegant ut illi
falso adorabant. ita
hodie qui credunt sꝫ
puisis actibꝫ ĩlla eunt
et promissa regni
despiciunt qi fabulo
sa.

nem cyreneũ
uenientem de
uilla nomine
symonē. hunc
angariauerunt ut tolleret cru
Vt ũ erat area dampnatorũ i sunt uexilla
cem eius. et uenerunt in locũ
martirii
qui dicitur

Loca sunt foris portam
in quibꝫ capita trun
cabant dampnatorũ
caluarie. hoc ē decolla
torum sumpsere nomꝫ
qi ḡ noxius int noxios

golgatha q̄ ē
s. i. decollatorum
caluarie locus
et dederunt ei
uinũ bibere
cum felle mix
tũ. Et cum
gustasset no
luit bibere. Postqm ā crucifixe
runt eũ diuiserunt uestimẽta
eiꝰ sortem mittentes ut ad im

Crux non hebreis sꝫ
alienigena obpro
brio xp̄i subditur
ut plenitudo sacra
mentorũ transire
a circumcisione ad
preputiũ ostendat

Uina omīs sunt ei
in amaritudine ui
tis aliene.

Cum felle mixtum
alius euangelista
dicit mirratũ. i. ama
rissimũ ⁊ potuit u
trumqꝫ ēē commixtio
fellis et mirre.

Gustauit q̄d ē morte
ad horam. sꝫ tercia
die resurrexit.

pleret q̄d dc̄m ē p p̄p̄hām dicentem. Diuiserunt s̄ uestim
(ꝯ tunicam in consutilem.)
ta me ⁊ sup uestem meam miserunt sortem. ⁊ sedentes
(ꝯ pylatus et ministri.)
seruabant eum ⁊ imposuerunt
super caput eius cām ip̄ius s̄c̄
ptam. hic ē ih̄c nazaren̄ rex iu
deoꝝ. Tunc crucifixerunt cum
eo duos la
trones un̄
a dextris ⁊
unus a sin
(ꝯ non sīuat)
stris preter
(sitatis pedem p̄)
euntes (ue
nientes)
blasphema
bant eum
mouentes
capita sua.
et dicentes.
Vah qui de
struis tem
plum dei.
⁊ in triduo

Unus a dextris p̄ q̄m signi ficatur mortificatio car nis pro celesti gloria. unus a sinistris per quem tm̄ significatur mortificatio pro aliqua mundi causa.

Sicut mobiles gressu cor porum. ita mente ⁊ corpore.

Factus populus ꝯcordat uoci falsorum testium.

Si insultantibus cedens des cenderet de cruce uirtutem patie non demonstraret.

Volentes uerū dicunt. ⁊ q̄ hic potuit posset utique: set inimicis uolebat ut faceret mal.

Predictum erat in libro sa pientie. Morte turpissima condempnemus eū. erit ei respectus in sermone eius. Si enī uere filius dei ē sus cipiet eū ⁊ de manu con trarioꝝ liberabit illū. q̄a ergo crucifigebatur ⁊ nō d̄s.

Diligentia hec nobis profecit ut aptior intus resurrectionis appa reat.

Causa pro qua eum iudei pylato tradiderunt. rex per crucem non p̄didit set ꝯfirmauit imperium uelint nolint iudei.

Moralem s̄c̄e crucis figuram des cribit. paulus ubi ait. in carita te radicati ⁊ fundati ut possitis comprehendere cum omnibus s̄c̄is que sit longitudo. latitudo sub limitas. ⁊ profundū cognoscere etiam supereminentem s̄c̄ie caritatem xp̄i. in latitudine quippe opera caritatis siḡt in longitudine perseuerantiam conuersationis s̄c̄e usque in finem. in altitudine spem ce lestium p̄miorꝝ. in profundo inscrutabilia dei. unde in ista gratia inter homines uenit. et hec coaptantur sacramento crucis ut in latitudine accipi antur. transuersum lignum quo extenduntur manus p̄p̄ opim sigcionem. in longitudine ab ip̄o usque in terram ubi totum corpus erat significatur p̄si stere. i. longanimit̄ p̄manere in altitudine ab ip̄o transuer so ligno sursum uersus ubi caput erat propt̄ spectatio nem supernorꝝ ne illa bona opa in eisque p̄seuerantia p̄p̄ beneficia dei terrena ac tem

poralia facienda set ipm illud sempi
ternum qd desuper sperat fides que
p dilectionem opatur. in profundo
autem pars illa que in terra affi
xa defossa latet. set inde consur
git omne illud quod eminet. sic
ex occulta dei uoluntate uocat
homo ad pticipationem tante
gre. altus sic. altus autem sic.
super eminentem uero scientie
caritate xi. pfecto ii. pax illa e
que pcellit omnem intellectum

Fraudulenta promissio. maius
facit surgens de sepulcro et non
credimus. si ergo de cruce descende
ret non crederetis. set hoc demo
nes inmiserunt. statim enim sen
serunt uirtutem crucis et suas ui
res fractas et hoc agunt ut de cru
ce descendat. set sciens hoc dominus
pmanet ut diabolum destruat.

Id ipsum autem et la. primo uterque blasphe
mauit. deinde uisis signis unus
credidit. ita uterque populus dominum
prius blasphemauit. set alter signis
territus penituit et nunc iudeos ar
guit.

A sexta autem. ho. nota sole a
centro mundi recessuro crucifi
gitur dominus. quia ipse peccata mo
ritur. et adam post meridiem cum
peccasset uocem domini audiuit. et
ordo est rationis ut quo tempore
puaricanti ade clausit. eo tempore
penitenti latroni ianuas reseret
paradisi. quod marcus ait hora tertia
a crucifixisse dominum. id est ut iudeos
qui se excusant magis crucifixis
se ostendat linguis quam milites

illud reedificas
salua temetip
sum. Si filius
dei es. descende nunc de cruce. Simi
et principes sacerdotum illudentes
cum scribis et phariseis dicentes. alios
saluos fecit se ipsum non potest sal
uum facere. Si rex israel est descen
dat nunc de cruce et credimus ei. Con
fidit in deum liberet eum nunc si uult
dixit enim quia filius dei sum. Id
ipsum autem et
(plurale pro singu
latrones qui cru
lari.)
cifixi erant cum
eo improperabant
(compatiuntur elementa
ei. A sexta autem
conditori suo.)
hora tenebre
facte sunt sup
uniuersam ter
ram. usque in ho
ram nonam. et

liberabatur credunt
illum non esse dei filium
propterea pendenti
in ligno insultant
et caput agitant.

Usitate dicitur et rustica
insultant m. si unus
hoc facit ita et hic. lucas
enim ait unum fideliter
dixisse. memento mei
domine dum ueneris in reg. t.

Ne sol pudentem do
minum uidens uel ne
impii sua fruerentur
luce

Ne putetur consueta
eclipsis per tres horas
tenebre facte sunt.

Circa horam nonam
cum inclinata est dies
ad uesperam et tepefac
tus est sol a feruore pas

ihs

ſionem conſummato oſtendens ſe mori pro peccatis nostris quibus a divina luce et dilectione in hac nocte cecidimus. Mane ſurrexit dominus docens reſuſcitatos in anima ſe eſſe perductos in lucem eterne felicitatis.

Suſcepte nature in primis parentibus corrupte deplorat miſeriam.

circa horam nonam exclamavit ihesus voce magna dicens. hely hely lamazabathani. hoc est deus meus deus meus ut quid

Humana natura erat derelicta. ſet non dei filius.

dereliquiſti me. quidam autem illic ſtantes et audientes dicebant.

Greco quod dixit hely.

helyam vocat iste. Et continuo currens unus ex eis acceptam ſpongiam implevit aceto et impoſuit harundini et dabat ei bibere. ceteri vero dicebant. Sine videamus an veniat helyas liberans eum. ihesus autem iterum clamans

Curia vocem domini male intellegebant fruſtra adventum helye expectabant.

Quid dixerit lucas apertius patet in ma. c. 9. f. iiii.

Et non alius extorsit.

voce magna emiſit ſpiritum. et ecce velum tem

quorum manibus factum est qui hora tercia ut crucifigeretur inclamaverunt. quando enim crucifixus est hora erat ſexta quasi. i. non adhuc plene ſexta.

Cuius ſuſcepte naturam eorum deplorat miſeriam in quo oſtendit quantum ipſi flere debent qui peccant. ne mireris verborum humilitatem et querimonias delicti cum formam ſervi ſcienſ ſcandalum crucis videtur.

Non omnes forſitan romani hebrei ſermonis ignorantes proprietatem vel aliqui iudei xpistum minorem helya reputantes ut eius auxilium deprecetur.

Et continuo currens .u. quare acetum ſit ei datum iohannes oſtendere dicens ſciens ihesus quia omnia alia conſummata ſunt ut et hoc impleret et inſiti in campo. me aceto. dicit ſitio. iudei erant acetum degenerantes a vino patriarcharum de pleno vaſe de iniquitate huius ſeculi impleti cor habentes ut ſpongia cavernoſis et tortuoſis latibulis fraudulentum ut ſpongia herba est vacua et cavernoſa. yſopus humilis herba et purgans pectus humilitatem xpisti ſignificat. Spongiam yſopo circumponunt quia humilitatem xpisti circumdederunt et ſe circumveniſſe putaverunt harundo ſignificat ſcripturam que hoc facto implebatur. imponunt ergo ſpongiam harundi .i. eventum rei premiſſe

pphie adiungunt.

Et ecce uelum templi ſciſſ. e. ut archa teſtamenti et omnia ſacramenta legis que tegebantur apparerent et ad gentes tranſeant. Ioſephus ait. uirtutes angelicas preſides quondam templi tunc pariter conclamaſſe tranſeamus ex hiis ſedibus.

Miſtice corda trenorum per paſſionem xpi in melius commutantur. petre .ſ. quia duritia iudaica ex parte erat emollienda.

Petre .i. corda gentilium uel uaticinia prophetarum qui petre dicuntur a petra xpo ut quicquid in eis duro legis uelamine clauſum erat ſciſſum pateret gentibus.

Et cum cum monumenta aperta ſunt non ante ſurrexerunt quam dominus reſurgeret ut eſſet primogenitus ex multis fratribus.

Hii credendi ſunt cum domino aſcendente ſimul aſcendiſſe cum corpore.

Ciuitatem ierlm que ſancta dicitur propter templum et ſancta ſanctorum quod nulla alia.

In centurione fides eccleſie deſignatur que uelo celeſtium miſteriorum per mortem domini reſerato ihm filium dei tacente ſinagoga confirmat.

pli ſciſſum eſt in
(.i. in nouum et uetus t.)
duas partes a ſummo uſque deorſum. et terra mota eſt

Ab initio mundi quando homo conditus uſque ad conſummationem ſeculi.

et petre ſciſſe ſunt
(in typum future reſurrectionis)
et monumenta aperta ſunt et multa corpora ſanctorum qui dormierant
(quo ordine quis hoc et quando)
ſurrexerunt et exeuntes de mo
(ad teſtimonium dominice reſurrectionis)
numentis poſt reſurrectionem
(pro antiquo nomine ut matthe publicanus)
eius uenerunt in ſanctam ciuitatem et apparue
(.i. ydoneis)
runt multis. centurio autem et qui cum eo erant cuſ
(milites)
todientes ihm uiſo terremotu et hiis que fiebant timuerunt ualde dicentes. Vere filius dei erat iſte.

velum quod dicebatur exterius quod nunc ex parte ui demus. cum autem uenerit quod perfectum eſt tunc uelum interius dirumpetur.

Terra mota eſt. omnia ſuum dominum crucifixum demonſtrant. terra mouetur dominum ſuum pendentem ferre non ſuſtines.

Multis non omnibus quia non generalis reſurrectio.

Hii in ſcandalo crucis confitentur filium dei. exterius in eccleſia ſignificant creaturam quam ceci iudei qui tot miraculis non credunt

Mulieres multe a longe. Matheus et lucas dicunt mariam magdalenam a

Conſuetudinis hebraice erat ut mulieres de ſubſtantia ſua preceptoribus ſuis miniſtrarent. quod et dominus accepit ut exemplum daret apoſtolis.

Erant autem ibi mulieres multe a longe que ſecute erant ihm a galilea miniſtrantes ei.

longe ſtetiſſe. Ioh̄es uero iuxta crucem. quia tanto interuallo aberat ut et iuxta diceretur: quia preſto erat in conſpectu eius et longe comparatione turbe propioris. poſſumus etiam dicere quod ille que erant cum matre domini poſtquam eam commendauit diſcipulo abire ceperant iam ut a denſitate turbe eruerent ſe et cetera que facta ſunt longius intuerentur.

de qua eiecerat dominus vii. demonia.

Inter quas erat maria magdalene et maria iacobi et ioſeph

ſoror matris domini. minoris.

mater. et mater filiorum zebedei.

que regnum filiis poſtulauerat.

Iacobus alphei minor dicitur ad differentiam iacobi qui inter primos apoſtolos uocatus eſt et elatus a domino.

Et cum ſero autem factum eſſet uenit quidam homo diues ab arimathia

ipſa eſt ramatha. helchane et ſamuelis ciuitas.

a nomine ioſeph qui et ipſe diſcipulus erat ihu. hic acceſſit ad pylatum et petiit corpus ihu.

ecce ioſeph dignus apud ſeculum.

Et quia ad preſidem niſi diues accedere non poterat non quod diuitias commendet euangeliſta dicitur eſſe decurio quia fuit de ordine curie curie et officium curie miniſtrabat. per hoc potuit habere facultatem. per hoc quod diſcipulus dignus hoc miniſterio fuit.

Tunc pylatus iuſſit reddi corpus

maiori ut apud

In ſimplici ſepultura domini condempnatur ambitio diuitum qui nec mortui eſſe diuitiis carent.

et accepto corpore ioſeph inuoluit in ſyndone munda

Diſcipulus et ſi occultus uitans prius inimicicias iudeorum in hoc extremo officio nichil curat de illis.

In ſyndone munda conſtituit ſyndone munda ihm inuoluit qui pura mente eum ſuſcipit. hinc et mos eccleſie habet ut ſacrificium altaris non ſericum

et poſuit illud in monumento ſuo nouo, quod exciderat in petra. et aduoluit

In monumento nouo. quia ſi in monumento ubi alius poſitus eſſet poneretur: alius fortaſſe reſurrexiſſe fingeretur in petra. ne ſi ex multis lapidibus edificatum eſſet ſuffoſſis tumuli fundamentis ablatus furto diceretur.

Et aduoluit ut non ſemper apertum ſepulcrum ſine cuſtodia multorum

Abiit notus ihu ad sua redeuntibz sole mulieres que artius amabant obsequium funeris inspiciebant expectantes quod promiserat ihc et ideo prime resurrectionem uident.

Est enim pascha immolatio x̄i. i. paschae ue. i. preparatio eius ab hora captionis.

Parasceue. i. preparatio hoc nomine dicitur sexta sabbati. i. in qua preparabant necessaria sabbato ut de manna dicitur. Sexta die colligetis duplum quia. vi. die homo factus est et in vii. requieuit dominus. ideo sexta die ihc pro homine moritur. unde et dixit consummatum est. i. vi. die pro redemptione mundi opus expletum est et in sabbato quieuit in sepulcro. ita et nos in hac. vi. etate pro domino pati debemus in. vii. que est mortuorum in secreta pace quiescere donec octaua resurrectionis ueniat. in genesi. vii. dies uesperam habere non legitur quia in illo seculo requies animarum nullo merore consummatur sed gaudio future resurrectionis augetur.

A parte totum pro sexti diei quo crucifixus est cum sua nocte pro una die sabbatum integre tercius dies a parte prima. i. nocte totus cum suo diurno et sic est tridu um

Ignorantes uerum dicunt quia peior est contemptus penitentie quam error ignorantie.

Quasi diceret. Sufficiat uobis quod innecem consensi innocentis uobiscum

saxum magnum ad hostium monumenti et abiit. Erant autem ibi maria magdalene et altera maria sedentes contra sepulcrum. Altera autem die que est post parasceuen
post parasceuen. i. pasche.
i. preparationem.
conuenerunt principes sacerdotum et pharisei ad pylatum dicentes. Domine recordati sumus
Quod errantes domino imponunt.
quia seductor ille dixit adhuc uiuens post tres dies resurgam. Iube ergo custodiri sepulcrum usque in diem tercium ne forte discipuli ueniant et furentur eum. et dicant plebi surrexit a mortuis. et erit nouissimus error peior priore. Ait illis pylatus habetis custodiam. ite custodite sicut scitis. Illi autem abeuntes

Diligentia eorum nobis proficit fidei. nam quanto amplius seruatur tanto magis uirtus resurrectionis ostenditur.

Non sufficit scelus mortis nisi post mortem famam eius lacerent.

Diligentia eorum nostre
perficit fidei nam quanto
diligentius servatur
tanto magis virtus re
surrectionis ostenditur.

Vespere noctis que lucescit. i. que terminatur
luce quod non prima
pars noctis est. sed ex
trema pars noctis
est diluculum quo
venerunt.

Sepulto domino quam
diu licuit illis operari
.i. usque ad occasum
solis unguenta pa
rabant et quia pre an
gustia temporis opus
explere non potuerunt
transacto sabbato
.i. occidente sole ubi
licentia operandi re
diit emerunt aro
mata. et quia nocte
preoccupante sepul
crum adire non potu
erunt mane adeunt.

munierunt
sepulcrum
signantes
lapidem
cum custo
dibus.
Vespe
re autem sabba
ti que lu
cescit in
Quando primum
prima sa
licuit operari.
bbati ve
nit mari
a magda
lene et alte
ra maria videre sepulcrum.
et ecce terremotus factus
est magnus. prebens obsequium
Angelus autem
domino suo.
domini descendit de celo.

Non ut egressuro
ianuas aperiat sed ut
egressum esse pandat

et accedens
iam factum.
revolvit

Que mulieres unius
nominis et
devotionis
duas significant
plebes pari
devotione
Christi resurrec
tionem et pas
sionem am
plectentes.

permaneat error.

Sed quod diversa tempora
istarum mulierum in evange
liis describuntur non men
datii signum est. sed sedule
visitationis officium. dum
crebro abeunt et recurrunt
et non patiuntur a sepulcro
domini diu abesse vel longius.

Vespere autem sab. Marcus
ait. valde mane in quo non discordat a lu
ca et iohanne. matheus a prima parte noc
tis. i. a vespera noctem significat. cuius
fine venerunt ad monumentum. ideo autem sic
nominat quia ab eo tempore licebat fa
cere quod vellent transacto sabbato.
vespere autem sabbati. i. nocte diei sab
bati. vespere quidem ceperunt venire et
aromata preparare. sed lu
cescente mane pervenerunt
quod matheus causa bre
vitatis ponit obscurius
alii apertius. vespere solet
tenebrescere sed mistice
dicit lucescere. propter gloriam
resurrectionis. huc usque
diem nox precedere diceba
tur. nunc ordo mutatur
et nox quia resurrexit
diei quo se ostendit ad
iuncta est. congrue prius
nox sequebatur. quia
homo a luce in tenebras
ceciderat. nunc dies se
quitur noctem quia post resurrecti
onem a peccatis ad vitam reducimur.

Terremo
tus sicut in
passione
sic et in resur
rectione fit
motus terre
significat
autem corda
terrenorum
per fidem pas
sionis et re
surrectionis
ad penitentiam
movenda.

Clauso potuit sepulcro exire qui clau
so natus est virginis utero. revolutio la

XXVIII. De resurrectione. xviii.

pidiſ ſignat re
ſurrectionem
ſacramentoꝝ
xp̄i que uelo
litttere tegeba
tur. quo abla
to reſurrectio
mortiſ aboliti
o uita eterna
cepit toto orbe
predicari.

Sedebat. regnan
tem indicanſ q̄
in natiuitate
ſtando bellatū
ſignificauerat.
ſuper lapidem
quo monumen
tum clauſerat
ut clauſtra in
fernoꝝ ſuperata
doceret. marcuſ
dicit. introeun
teſ mulieres in monumentū iuue
nem uidiſſe in dextriſ coopertū ſtola
candida. quod poteſt mouere uiſi in
telligamus ut matheū tacuiſſe
de illo angelo quem intranteſ
uiderant. uel marcum de illo quem
foriſ ſuper la
pidem uidiſt
ut duoſ uide
rint. ut a du
obꝫ ſigillatim
eadem audie
rint. aut cer
te intranteſ

Nolite timere
uoſ. que uiroſ cō
tineſ uideriſ illi
timeant qui ad
eoꝝ ſocietatem
non pertinent.

in monumentū. hoc in aliqua
ſepta materie debemuſ accipere.
quia locum tunc fuiſſe munitū
credibile ē. ſ. in aliquo ſpatio an
petram. que excisa locuſ factuſ
ē ſepulture ut ipſum uiderint in
eodem ſpatio ſedentem a dextriſ
quem dicit matheuſ ſedentē ſup
lapidem

Quia iam ad morte ad uitam
tranſmigrauerat cuiuſ reſurre
ctioniſ gloriam poſt leti uidebi
muſ ſi modo a uitiiſ ad uirtuteſ tranſ
migra
muſ.

Exierunt cito curre

lapidem. ⁊ ſedebat ſuper eum.
erat autē aſpectuſ eiuſ ſicut
fulgur. ⁊ ueſti
menta eiuſ
candida ſicut
¶ Quia terri
nix. pre timore
bilis impiis.
autem eiuſ
exterriti ſunt
¶ Quia uitam uiuere deſpa
cuſtodeſ. ⁊ facti ſunt uelut mortui.
rant. ¶ Quia blanduſ iuſtus.
reſpondenſ autē dixit mulieribꝫ
¶ Quia
nolite timere uos. Scio enim quod
multi hoc nomine dicebantur determinat. qui certi ē.
ihm qui crucifixuſ ē querītiſ
¶ per preſentiam carnis.
non eſt hic. Surrexit enī ſicut
dixit. Venite
¶ Et uerbiſ non cre
et uidete lo
ditis.
cum ubi poſi
tuſ fuerat dominuſ.
et cito euntes dicite
diſcipuliſ eiuſ. quia ſurrexit. ⁊ ecce
precedet uoſ in galileā. ibi eū uide
bitiſ. ecce predixi uobiſ. ⁊ exier

Ipſo habitu terribilem
futurum reprobiſ
et blandū iuſtiſ ſignificat.

In candore niuiſ
ſignificat blan
dum ueſtiſ in ter
rore fulguriſ ſig
nificat terribilem
futurū reprobiſ.

Impoſſibile eſt non
fieri que dixit.

Vt et conceſſum eſt
nobiſ hoc gaudiū
oculo cordiſ tenere
⁊ ſimul cū amantibꝫ
pandere.

Duplex e affectus in eis timoris et gaudii. alter de magnitudine miraculi: alter ex deſiderio reſurgentis. et utrumque gradum feminei ſexus concitabat.

Iſte tenent pedes que adorant reſuſcitatum. ſed illa que neſciebat adhuc reſurrexiſſe filium dei audit: noli me tangere nondum enim aſcendi ad patrem meum.

Ante etiam ſexus uocauit modo fratres ut et poſt reſurrectionem eandem humanitatem reſumpſiſſe et nos idem ſperare doceat.

Ut mulier mortifera ſerpentis uerba narrauit. sic modo uerba uiuificatoris ut ac tunc mortis modo u[itæ].

exeunt cito de monumento cum timore et
quia nec conceſſum est nobis hoc
gaudio magno
gaudium tenere occulto cordis
currentes nunciare diſcipulis ſuis.
sed ſimiliter amatoribus pandere. *quia ſic intente.*
Et ecce ihs
ut maledictum eue primum
occurrit illis dicens
in mulieribus ſoluetur.
auete. Ille autem acceſſerunt et tenuerunt pedes eius. et adorauerunt eum. Tunc ait illis ihs. Nolite timere. Ite nunciate fratribus meis ut eant in
quia non in iudea
galileam ibi me
sed gentibus.
debunt uidere. Que cum abiſſent ecce quidam de cuſtodibus uenerunt in ciuitatem
quia In docta ſimplicitas
et nunciauerunt

tes nunciare. lucas idem dicit. regreſſe nunciauerunt omnia. hiis .xi. et ceteris omnibus. sed marcus ait: fugerunt exeuntes. inuaſerat enim eas timor et nemini quicquam dixerunt. nemini. scilicet non apoſtolorum ſed angelorum quibus non fuerunt auſe aliquid reſpondere uel certe ipſis cuſtodibus quos iacentes uiderunt.

Sic omnibus iter uirtutum incoantibus adiuuando occurrit xpc.

Et tenuerunt. ſupius dictum est clauſo exiſſe monumento ut immortale corpus intelligens. hic tenentur pedes ut uerum corpus comprobes. et quia tanta uiſione tremebant primum pellitur timor: nolite timere ut mente placata poſſint audire que dicuntur.

Ut eant. in. ga. non quia ibi ſolum neque ibi primum uiſus est a diſcipulis. lucas enim et iohannes ſatis apte dicunt ipſo die reſurrectionis dominum uiſum eſſe in ieruſalem primo marie magdalene quando dictum est ei. noli me tangere. deinde eidem et alii marie currentibus nunciare apoſtolis quando et pedes eius tenuerunt. viſus est etiam ipſo die duobus diſcipulis in uia. viſus est etiam et petro quod quomodo factum ſit euangeliſta non declarat. viſus est etiam et diſcipulis ſimul eis loquentibus. rurſus illis qui cognouerunt eum in fractione panis quando ſtans in medio eorum dixit: pax uobis.

tū ſpaliter matheuſ ⁊ marcuſ ſcri
bunt dixiſſe angelum uel ipm̄
dominū quod in galilea uidend᷒
eēt. Miſtice quidem q᷑ galilea
dicitur tranſmigratio. ꝑcedit
ergo uoſ in galilea. i. gratia
dei tranſmigratura a iudeiſ
ad genteſ. precedet uoſ uiam
in cordibus eorum ꝑparando. et
ibi. ꝑ uidebitiſ eum. i. menbra
euiſ. ⁊ uiuū corpuſ euiſ ibi inue
nietiſ. uel galilea dicitur reue
latio non in forma ſerui. ſ. in ea
qua patri ē equaliſ. illuc noſ ꝑ
ceſſit cum ſimileſ ei erimuſ. ibi
eum uidebimuſ ſicuti ē. ⁊ hec ē
beata reuelatio uel trāſmigra
tio de iſto ſeculo ad eternitatē.

Auaritia que captiuauit diſci
pulum comitem domini dece
pit ⁊ militeſ cuſtodeſ ſepulcri
et ſic iudeoſ ſeduxit. tīn ſubd᷒
et diuulgatum ē et c̄.

Abierūt in galileam. In mon
tem quia corpuſ de cōmuni
terra ſuſceptum iam ſup̄ oīa
terrena erat ſubleuatū. ⁊ mo
net noſ ut ſi eum uidere uolu
muſ ad ſupna de infimiſ ele
uemur.

Aug᷒. Prima ſabbati diluculo
ſicut oīſ euangeliſte conſen
tiunt uentum eſt ad monumē
tum. iam ſcīm erat quod ſolus
matheuſ ait de terremotu et
reuoluto lapide ⁊ territiſ cu
ſtodibꝫ. Venit autem maria
magdalene ceteriſ feruenci
or. Vnde iohanneſ de ea ꝯme

faretur iūratem.
runt principibꝫ ſacē ab ea uita.
ᛍ Miracula q̄ uidant.
dotum omnia que facta fuant.
ᛍ aſtuta dupplicitaſ mod᷒ querit quomodo aſtruat
et congregati cum ſenioribꝫ con
falſitatem. ᛍ De templo acceptam ſicut pri᷒
ſilio accepto pecuniam copioſā
.xxx. argenteoꝝ.
dederunt militibuſ dicenteſ. Di
cite quia diſci
puli euiſ uene
runt nocte ⁊ fu
rati ſunt eum
nobiſ dormien
ᛍ furtum eū
tibꝫ. ⁊ ſi hoc au
ſublatum.
ditum fuit a p̄
ᛍ ne qēſin a nobiſ exigat. ᛍ abſqꝫ peri
ſide noſ ſuadebimuſ ei ⁊ ſecuroſ
lo.
uoſ faciemuſ. At illi accepta pecu
ᛍ error
nia fecerunt ſicut erant docti. ⁊ di
empti mendatii pſeuerat ne in xp̄m credant.
uulgatum eſt uerbum iſtud ap̄
iudeoſ uſqꝫ in hodiernū diē. Un
decim aūt diſcipuli abierunt
in galileam in montē ū ꝯſtitue
ᛍ Creden
rat illiſ ihc̄. ⁊ ui
teſ ſe añ eum humiliauerunt.
denteſ eum ado

Iere. Qui rebuſ eterne
abutuntur in aliiſ
rebꝫ ſimileſ ſunt ſc̄
barꝫ ⁊ p̄hiſeoꝝ ⁊ ſacer
dotum redimentiū
mendatiū ⁊ ſanguinē
ſaluatoriſ.

Aug᷒. Si dormierunt
quomodo uiderunt
ſi non uiderunt quo
modo teſteſ eē potu
erunt.

Precessit ihc̄ ꝑmiti
e dormientiū. ſecun
tur alii in ſuo ordine

et uidentes eum adorant
.i. ſine fine laudant.

Dubitaverunt ut lucas
ait exiſtimantes ſe ſpm
uidere quem moriendo tradidit.

Ecce ſanctus paulus magiſter et
illos ad fidem confor
tat et dubios ad fidem
uocat intimans ad quan
tam peruenit gloriam.

Data est hec non de eterna
patris diuinitate ſed de
aſſumpta dicit huma
nitate in qua minor
angelis. in qua etiam
gloria et honore corona
tus est et omnibus ſuppoſitis.

Euntes ergo. quia iam in
lucem uenit quod hactenus
quibuſdam de cauſis
dubium hominibus fuerat.

Docentes. Congruus or
do. primo enim docendus
est auditor. deinde fidei ſa
cramentis imbuendus.
tunc ad ſeruanda man
data inſtruendus quia
niſi prius anima fidem
recipiat non est dandus
baptiſmus nec ualet
mundari baptiſmo ſi
poſt non inſiſtat bonis
operibus.

Quia niſi quis
renatus fuit ex aqua et ſpiritu
ſancto non poterit intrare in regnum celorum.

rauerunt.

Dubitatio eorum
quidam autem
nostram fidem.

dubitaue
runt et acce
dens ihesus lo
cutus est eis
dicens. Da
ta est michi

Ut qui antem
regnabat in celo
per fidem regnet
in terris.

omnis po
teſtas in ce
lo et in terra.
Euntes ergo

Id est primum cathezi
zate quia ſine
fide impoſſibi
le est placere deo.

docete omnes
gentes bap
tizantes eos

morabatur tacitis aliis que cum ea ſtabant.
uidenſque lapidem ſublatum ante
quam diligentius inſpiceret. credens
ſublatum corpus cucurrit nunci
ans petro et iohanni qui etiam cu
currerunt ad monumentum. et non
inuento corpore crediderunt quod
maria dixerat ablatum abierunt
que. maria autem ſtetit foras plorans
in orto. ſcilicet in quo ingreſſe ſtabant et
uiderunt angelum ſedentem ſuper
lapidem reuolutum de quo ma
theus et marcus dicunt. qui dixit
eis. nolite timere. ſcio enim quod
ihesum qui crucifixus est queritis.
et cetera. aliis ſimilia marcus non
tacuit. ad hec uerba. maria dum
fleret inclinauit ſe et proſpexit in
monumentum et uidit duos ange
los unum ad caput. et unum ad
pedes ſedentes in albis dicunt
illi. mulier quid ploras? quia
tulerunt dominum meum. hic in
telligendi ſunt angeli ſurrexiſ
ſe ut et ſtantes uiderentur ſicut
lucas ait. qui et eos dixiſſe refert
quid queritis uiuentem cum
mortuis et cetera. poſt hec conuerſa eſt.
maria retro et uidit ihesum ſtantem
ut iohannes ait. et non ſciebat
quod ihesus eſt putans ortolanum
eſſe ubi et nominata agnouit eum
cui et dominus eſt. noli me tangere. et
egreſſa eſt de monumento. i. de
loco ante lapidem effoſſum et
cum ea alie quas ut marcus ait
timor inuaſerat et nemini quicque
dicebant. tunc iam ſecundum matheum.
ecce ihesus occurrit eis dicens. auete.
ille autem acceſſerunt et tenue
runt pedes eius. Sic colligimus

et angelorum allocutionem visas habuisse
venientes ad monumentum et ipsius
domini semel quando maria ortolanum pu-
tauit et nunc cum eis item occurrit ut eas
ipsas repetitio firmaret. Venit ergo ma-
ria magdalene nuntians discipulis
et alie die que cum ea erant quas lu-
cas commemorat. Plures quidem fuerunt
apparitiones quod innuit paulus di-
cens. visus est iacobo. visus est plusquam
quingentis fratribus simul. Sed .x. legimus
in evangelio, quinquies in ipso resur-
1 rectionis die. primo apparuit marie
magdalene flenti ad monumentum.
2 postea eidem et alie marie egredien-
3 tibus nuntiare apostolis. Tertio symo-
4 ni. quarto cleophe et socio eius. quinto
5 tentis illis et narrantibus quomodo co-
gnouerunt eum in fractione panis.
apparuit clausis ianuis ubi thomas
6 aberat. Sexto post dies viii. quando
cum eis erat thomas. Septimo piscan-
7 tibus ad mare tyberiadis. octavo in
monte galilee qui non longe erat
8 a ierusalem. nono recumbentibus
9 illis, xi. die quo ascendit. decimo viderunt eum iam non
10 in terra positum set elevatum in aera. celosque petentem
dicentem sibi angelis. sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in celum.

Vel In invocatione
nominis. Vel In pro-
fessione trinitatis.
in nomine
patris et filii
Vel qui
et spiritus sancti do-
fides sine operibus
centes eos
mortua est. Vel que
servare om-
quidem non sunt
nia quecum-
pauca vel levia.
que mandavi
vobis. Et ecce ego vobis-
Vel Divinitate,
cum sum omnibus diebus
Vel Cum finitis laboribus mecum reg-
usque ad consummationem
nabitis.
seculi........ Explicit liber
matheus.

Ad apostolos per suc-
cessiones universa-
li ecce promittit.
nota quod usque in
finem seculi non
sunt defuturi qui
divina mansione
sint digni.

Que autem merces
pre conversationis
quod ve pignus fu-
ture beatitudinis
etiam in presenti
sit fidelibus subdit.
ecce ego vobiscum sum etc.

Marcus excelsus mandato. lucas iste consurgens uel ipse electus.

B. Marcus petri discipulus rogatu romanorum euangelium scripsit. ut quod uerbo petrus predicauerat conseruaret in perpetuum litterarum memoria.

Iere. Marcus euangelista dei discipulus petri leuiticus genere et sacerdos. in ytalia hoc scripsit euangelium. primus alexandrie episcopus. cuius per singula opus fuit euangelii dicta scire et in se disponere. et disciplinam in se legis cognoscere. et diuinam domini in carne intelligere naturam. Qui seminat post matheum qui fremit ut leo. qui uolat ut aquila. qui discernit ut homo. qui immolat ut sacerdos. qui irrigat ut flumen

MARcus euangelista dei electus et petri in baptismate filius atque in diuino sermone discipulus sacerdotium in israel agens secundum carnem leuita ad fidem christi conuersus euangelium in ytalia scripsit ostendens in eo quid et generi suo deberet et christo. Nam initium principii in uoce prophetice exclamationis instituens ordine leuitice e

Primum expulsio demonis in synagoga ab homine. Secundo liberatio socrus symonis a febre. tertio leprosum mundauit. quarto paraliticum curauit. quinto in synagoga manum aridam homini restaurauit sabbato. vi. demoniacum a legione possessum liberauit. vii. fluxum sanguinis tactus a muliere restrinxit. viii. filiam archisynagogi in domo suscitauit. Nono. v. panibus. v. milia hominum satiauit. Decimo a filia syrophenisse demonium expulit. xi. surdi et muti hominis aures et linguam aperuit. xii. cecum extra uicum bethsaide illuminauit. xiii. quatuor milia. vii. panibus satiauit. xiiii. hominem a surdo et muto spiritu quod discipuli nequibant liberauit.

Iere. Marcum pene intactum maiores nostri preterierunt quia pene eadem que matheus narrat licet quibusdam distincti sint testimoniis. ut alterius ala alam tangat alterius animalis et rota totam eadem in qua sequatur et usque ad interitum uinculis sese animalia continuantur. In primo canone marcus cum matheo lucaque concordatur et iohanne. in secundo cum matheo et luca. in quarto cum matheo et iohanne. in vi. canone concordat semper cum matheo. ut duo anuli in uno uecte. i. in xl. et ix. capitulis. in viii. canone cum luca comitatur. in xiii. capitulis. in propriis uero que maxime utrumque explanare dispono. decem et viii.

incidit ſpatiati capitulis q̄ ſimul
omnia. cc. xxx. iii. ſunt capitula.

Iere. Quatuor ſunt qualitates
de quibꝫ ſc̄a euangelia cõtexunt̄
p̄cepta mandata teſtimonia ex
empla. in teſtimoniis fides. in ex
emplis pfectio. precepta hīc. in
uiam gentium ne abi. hoc ē dilī
te a malo. mandata. ut hoc. man
datū no. do. uobis. hoc ē facere bo
num ⁊ caritatem implere. teſti
monia que in ore duorū ⁊ trium
teſtium ut hoc iohannes teſtimo
nium phibet de me. ſet habeo te
ſtimoniū maī iohē. i. pater ipſe
qui in me manet teſtimoniū p
hibet de me ⁊ c̄. exempla. ut hoc.
Uicite a me quia mitis ſum ⁊ c̄.
et eſtote pfecti ſicut ⁊ pr̄ uīr ⁊ c̄. et
alibi. exemplum eīn dedi uobis ut
et. u. i. fa. de hiis dicit dd̄. p̄ceptum
domini. lu. hiſtoriam maxime
p̄cepta continent. ⁊ alibi. latum
mandatum tuū nimis. quia qui
diligit pximum. totam legem im
plenit. Item teſtimonia tua in
tellexi. ⁊ alibi. teſtimoniū domi
ni fidele. quia plus fide animi q̄
oculis carnis teſtimoniū indiget.
Quarto iudicia domini uera iu
ſtificata. ⁊ c̄. ut. ſ. ſic ſunt iudicioꝛ
nr̄oꝛ exempla iuſtificata. ſicut
in iudiciis dei compta hīnꝰ. unde
idem alibi. a iudiciis eīn tuis. ti.
in quo eīn iudicio iudicaūīmus
iudicabit̄ de nobis q̄tuor. qualī
tatibꝫ ſunt timor. fides. ſpes. cari
tas. timore namqꝫ incipimus.
fide ſeruamus qđ incipimus
ſpe erigimur. caritate cõſūmam̄.

ꝗ dignitatis.
lectionis oſtend̄
ꝗ. i. ſola dei
ut p̄dicans prede
gr̄a tractum.
ſtinatū iohanne͂
filiū zacharie in
uoce angeli emiſ
ſum annuntiantis n̄ ſolum
ꝗ ꝗ
ūbum carnem fcm̄ ſꝫ ⁊ corpus
ꝗ xp̄i uel eccl̄ie.
domini in omnia per uerbum
ꝗ. i. iohīs qui fuit uox ūbi. ꝗ. i. cariſmatū impletū donis.
diuine uocis animatum initio
euangelice p̄dicationis oſtende
ꝗ uel legere. ꝗ. i. iohī cui
ret ut qui hec legens ſciret cui
pncipiū carnis. i. in ïtate domini ⁊ operatione.
initium carnis in domino ihū
ꝗ. i. ho uel
aduenientis habitaculū caro
iohēs uel lex. ꝗ. i. ꝑparare ſe. ꝗ zacha
deberet agnoſcere atqꝫ in ſe uer
ria ē uel innocentiam q̄m homo pdidit conſentiendo di
bum uocis quod in cõſonantibꝫ
abolo. ꝗ. i. recuperauit.
perdiderat inueniret. Denique ei
pfci euangelii opus intraſſet
a baptiſmo dn̄i p̄dicare dm̄ inci
piens n̄ laborauit natiuitate͂
carnis q̄m in p̄oribꝫ uiderat dice
ſꝫ totꝰ expmens expõnem deſerti

Ꝺ.
qui floreſcit ut ager
qui feruet ut ignis.
xp̄c enim de quo lo
quitur homo naſ
cendo uitulus mo
riendo. leo reſur
gendo. aquila ē
aſcendendo.

g. xl. dierum.
ieiunium numeri temptationem
diaboli congregationem bestiarum et
ministerium protulit angelorum
ut instituens nos ad intelligen
dum singula in brevi conpingens
tem g. i. mathi dicta destitueret
nec auctoritatem facte rei demeret et pfi
g. i. pretermissi ab eo suppleret
ciendi operis plenitudinem non
negaret. Denique amputasse sibi
g. vel sa
post fidem pollicem dicitur ut sa
cerdotio.
cerdotio reprobus haberetur. Sed tantum consen
g. fidelibus volentibus ipsum pastorem.
tiens fidei predestinata potuit
electio ut nec sic in opere verbi perderet
quod prius meruerat in genere. Nam et
alexandrie episcopus fuit. Cuius per singula
opus fuit scire et evangelii in se
dicta disponere et disciplinam
in se le gis agnoscere et divi
nam in carne domini intelligere
g. et ut prius faciamus opera bona post
natam. Que in nos primum requi
doceamus.
ri oportet. Dehinc inquisita
volumus agnosci. Habentes mercede

finis et precepti est caritas. Hii sunt iiii.
menses quos christus ante messem predixit
dicens nonne adhuc quatuor men
ses et messis venit. ut et nos per pre
cepta dei atque mandata ac testimo
nia et exempla maturos post iudici
um cum gaudio fructus meta
mus. et qui in lacrimis timoris
semen penitentie iactavimus
in terra portantes nostre caritatis
manipulos cum gaudio metamus in
celo.

B. Marcus testimonia prophetarum
premittit. quibus hec vetera et nova
sec apostolis prescita et predicta asserit.
in quo et iudeos qui legem et prophetas
susceperant ad evangelium invitat.
et gentiles qui evangelium tene
bant ad venerationem legis et pro
phetarum provocat. ne quis iuxta here
ticos alterum sine altero recipiat vel
suscipiat

C. Matheus dicit filii david filii
habraam. marcus filii dei. ut pau
latim a minoribus ad maiora sur
gamus. et matheus qui humanam
generationem scribit convenienter
eum filium hominis dicit. Marcus
vero qui librum suum ab initio e
vangelice predicationis inchoat
convenienter eum filium dei appel
lat. evangelium christi dei solius est. Ubi
notandum est quod evangeliste
uno spiritu scripserunt. sed diversum
et initium et finem scribendi sibi
statuerunt. Matheus a nativi
tate incipit in resurrectione fi
nit. Marcus ab initio predicationis
christi usque ad ascensionem et disci
pulorum predicationem pervenit. Lu
cas a nativitate iohannis usque

Predicat

ad ascensionẽ dñi cum discipulis
tertiam expectabant aduentũ sp̄s sc̄i.
Iohes ab eternitate ubi dei euange
lium inchoat ĩ resurrectione dñi
consummat.

Ierx. Quatuor
euangelia unũ
sunt et unũ. iiii.
itaqz et marci li
ber dicitur euan
geliũ similit̃
aliorũ qz unũ
omnia et omnia
unum.

I. Euangelium
bona annun
tiatio qd̃ ꝑtĩe
ad regnum di
et ad remissio
nem peccatoꝝ
ptinet. unde pe
nitemini et cre
dite euangelio
et appropinq̃
bit regnũ celoꝝ

Nota quod hoc
testimonium
ecce mitto. an.
m. et c̃. est malachie utrũqz tam̃
dicit ẽẽ ẏsaie. quia et si non uba
sensus tñ inuenitur in ẏsaia et
manifestius inuenitur in hoc ĩfr̃
uox clamantis in deserto. angelus
eñ mittitur añ
faciem domini
ẽ uox clamañ
tis in deserto. ꝑ
parat añ uiam
dicens. parate
uiam. do. rectas

Angelus nũtī
qui nuntiat de
xp̄o. s. post me
uenit qui añ
me factus est.

fa. semitas. potuit eñ p malachi
a ẏsaie nomen diuinitus occurre
re nec marcus uoluit. emẽdare qz
omñs ꝑphẽ uno sp̄u locuti sunt
quasi uno ore.

B. uiam tuã.
uia domini quia ad homines in
greditur penitencia ẽ per quã
deus ad nos descendit et nos ad
illum ascendimus. uñ angeli
ascendentes descendentes qz

dem exhortationis. quinq̃
plantat et qui rigat unũ
sunt. qui añ incrementũ
prestat deus est.

nitiũ euan
saluatoris.
uncti.
gelii ihu xp̄i
filii dei. si
cut scrip
tũ ẽ in ẏsa
ia ꝑpheta.
Ecce ego
mitto an
iohem.
gelũ meũ
ante faci
em tuam
qui ꝑpara
id est priam.
bit uiam
ante si
tuã. ante
luĩ t añ ꝑsentiã
te. uox cla
aut incarnationẽ
mantis
id est xp̄i.

Ierx. Ihc hebraice so
ter grece saluator
latine.

Xp̄c grece messias
hebraice et unctus
latine dicitur. i. rex
de genere dauid re
gis et leuitico.

Sp̄t ad pr̃em de fi
lio per malachiam
uel uox pr̃is ad filiũ
de iohanne.

B. Ecce ego. mit. an.
angelus dicit̃ iohes
non societate nature
ut mentitur origenes
set officii dignitate
sic̃ et sacerdotes de
quibus dicit̃. labia
sacerdotis custodi
unt scientiã et
legem dei requirunt
ex ore eius qz ange
lus dñi exercituũ ẽ.

Iohes de quo uoce
clamante dominus
ad iudeos. inĩ na
tos mulierũ et c̃.
ad surdos opturantes aures.

Clamantis ad iudeos
surdos propter peccata
longe positos indig
nationis clamore
dignos.

Rectas. fa. precipit
ut regia via cun
tes proximos ut nos
et nos ut proximos
diligamus. qui se
diligit et si proxi
mum ad dexteram
declinat. qui pro
ximum et non ad si
nistram. Multi be
ne agunt set non
corrigunt ut Hely.
Alii corrigunt set
non bene agunt
ut scribe et pharisei qui
sedebant super ca
thedram moysi.
hinc os circuitus
ad ascellas retor
queri iubetur in
lege ut non separetur
os ab opere nec operis
ab ore.

Penitentie baptismum dedit.
baptismum in remissi
onem peccatorum
tantum predicauit non
dedit. sicut predica
tione sua Christi pre
dicationem preue
nit sic baptismo
penitentie baptismum
remissionis.

in deserto pa- *(interlinear: id est penitentiam. in iudea.)*
rate uiam
domini. re- *(interlinear: quasi)*
ctas facite *(interlinear: in eternas fidei declinando ad dexteram)*
semitas
eius. Fu- *(interlinear: uel ad sinistram.)*
it iohannes
in deserto
baptizans
et predicans
baptismum pe
nitentie in remissione
peccatorum. et egrediebantur
ad illum ierosolimite
uniuersi et omnis regio
iudee et baptizabantur ab

Ista baptismum penitentie
quo peccata sol
uuntur suo
baptismate quo
peccata solui
non possent
precurreret.

In deserto sit
uox et clamor
quia deserta domus
iudea uacans sco
pata et sine spiritu
dei. propheta rege
sacerdote. unde
ihesus et iohannes
querunt que in
deserto amissum
est. ubi uicit dia
bolus ibi uinci
tur. ubi cecidit
homo ibi erigitur.

Semite post
uiam que mandata
moralia
post penitentiam
secundum marcum
explanantur.
paratur uia per
fidem per baptismum
et per penitentiam.
recte semite per
austera uidetur
uestis zone ci
bi et post et uocis
humilitatem. Sic
fuit iohannes. etc.

memorant se filium hominis.

Parate. penitentiam
agite et predicate aliis. Vnde
parasceue ante sabbatum
dicitur. id est penitentia ante
requiem hinc et initium
predicationis Iohannis et Christi
penitentiam agite. ap. r. e. quia
die. vii. requieuit ab omni
o. suo. necesse est in nobis
vii. uitia tanquam gen
tes. vii. delere. per penitentiam
ut possideamus quietis
terram desiderabilem.

Quod consumatur per
sponsum initiatur per
paranimphum. Vnde
cathecumini. id est instructi
incipiunt per sacerdotem
crismantur per episcopum nunc
per amicum sponsum
ducitur. sponsa rebecca
ad ysaac per puerum al
bo pallio uelata.

Iohannes gratia dei. a gratia dei
incipit unde sequitur.
baptizans. per baptismum enim
est gratia data qua peccata
dimittuntur. Vnde quod gratis
accepistis. gratis date. et
apostolus. gratia salui estis.

Iordanis aliena descensi
o. ubi peccata abluuntur.
archa enim per eum in ter
ram alienam transiuit
et media parte in mari
fluente altera ad montis formam erigitur: sic nos olim alienati a deo per baptismum

humiliati erigimur ad alta. quia q̄
se. hu. ex. pars que fluit in mare a
maricatur. quia archa dei. i. corpus
xpi non mundatis non proficeret
set deum tertius mutat.

I. Et erat. et c. uestis. pro pre uel pro phe
et cibus et potus totam austeram
uitam predicatorum significant.
et gentes ad gratiam dei que est io
hannes uitiis et foris est uingen
das. pili cameli diuites gentium
zona pellicea pauperes mundo
mortui. locuste sapientes hui9
mundi qui stipulas aridas uide
is relinquentes frumenta misti
ca trahunt et in calore fidei sal
tus in altum dant melle silue
stri fideles de inculta silua prepa
rati significantur. que omnia
a gratia euangelii in qua non est
distinctio iudei et greci.

B. Mors. uestitus. pi. ca. quia
peccata non fouit set aspere in
crepauit dicens. genimina uip.
et c. et zona. pel. c. lum. eius. qui
crucem suam crucifixit cum
uitiis et c. et locustas et mel sil
uestre. e. quia predicatio eius
a deo dulcis fuit ut et xpc puta
retur. set cito hec oppinio decid
qui eum non xpm set xpi precur
sorem esse innotuit. in melle enim
dulcedo. in locusta alacer uola
tus set cito deciduus.

I. Quis fortior est gratia qua ablu un
tur peccata. ille qui septies et sep
tuagies septies dimittit peccata
per bapm dimittit peccata per

illo in iorda
nis flumine
9 aliter non ualet
confitentes
baps.
peccata sua.

Confitentes. pec. sua.
confessio et pulcritudo
in con. eius. i. sponsi.
unde desiliit sponsa de
camelo cum se humi
liat ecclia xpo quod
significatur per ysa
ac in cuius natiuita
te risum fecit deus sare sicut ad mariam
dicitur. que est princeps cum deo. benedi
cta tu inter mulieres. et c.

Merito egredie
bantur et bapti
zabantur a iohe
qui erat ue. et c.

B. Confitentes pec.
sua. baptizantur. de
bent etiam meliores uite
nouitatem promittere
qui bapm desiderant
accipere. unde predican
te paulo dicitur. mul
ti ueniebant confiten
tes et annuntiantes ac
tus suos. et petro dicitur.
macta et manduca. quod
occide que in eis erant
et sic mundatos et xpia
nam religionem premit
tentes in ecclie mem
bra communica.

Et erat io
hannes ue
9 conueniens
stitus pilis
uestis predicatorum.
9 diuites gentium.
camelorum
9 pauperes
et zona pel
res.
licea circa
lumbos eius
9 sapientes.
et locustas
9 fideles.
et mel siluestre edebat. et predica

B. Habitatorem solitu
dinis non decet ciborum
delitias querere sed tan
necessitatem supplere.

9 mia. 9 gratia.
bat dicens. Veniet fortior me
9 per gratiam remissionis
post me. cuius non sum digni

B. Mos fuit apud ueteres

us prim bens

o

ut ſiquiſ eam que ſibi
competeret accipere
uxorem nollet. ille
ei calciamenta ſol
ueret. qui ad hanc
ſponſus uite pro pin
quitatiſ ueniret. ſic
autem ſponſus eccle
de quo idem dicit
iohannes qui habet
ſponſam ſponſus eſt.
quia ergo hominem
xpm eſſe putabant
recte ſe indignum
calciamenta ſolue
re dicit. q. ſi. ego qui
dem redemptoris
ueſtigia nudare
non ualeo quia
ſponſi nomen non uſur
po.

ducit dicens. ille uos baptizabit
ſpiritu ſancto poſtea uero cum capatiores
iam uideret dei filium
aperte predicat di
cens. teſtimonium per
hibui. quia hic eſt filius dei.

B. Non ſolum in die
baptiſmi ſed etiam cotidie
cum per gratiam per
ficimus in xpo.

explicare.
ſoluere
corrigiam
queſiuit ſcilicet de
calciamen
nia mortalita
torum eius.

te
Ego. bap. u.
a. nondum
dicit iohannes
dominum aut dei
filium eſſe aper
te quia iudei
erant audi
tores ſed pau
latim per
glorificatam
humanita
tem ad fidem
diuinitatis

quia. purus
ego bap
homo.
tizaui
uos in
non ſpiritu.
aqua.

deus.
ille uero baptizabit uos
qui ſuper aquas.
in ſpiritu ſancto. Et
cum iohannes baptizaret.
factum eſt in diebus illis
flos.
uenit ihc a nazareth ga

Soluere. cor.
i. miſterium in
carnationis
dei cuius extre
ma pars cor
poris eſt. in fi
ne enim ad iu
ſtitiam eſt ſal
uator incar
natus. unde in
ydumeam
extendam. c.
m. quia niſi
iungatur ſci
entia ſpiritus ne
mo per gratiam
remiſſionis
ueſtigat in
carnationis
miſterium.

Ego aqua. ua
ille ſpiritu. di.
quia ſpiri
tus eſt fluuius
ſemper plenus.
ſemper equalis.
de quo flumi
nis impetus
le. ci. dei. mul
tum diſtat
inter ſpiritum qui
ferebatur ſuper
aquas non ſubest
aquam. quantum
inter animam
que regit et cor
pus quod regit.
ſet manſit ſecum
eum ſpiritus. hec eſt
unctio xpi ſecundum carnem. de qua. unxit te deus

baptiſmum. mia uero ad mi
ſteros ab adam uſque ad
xpm. per lxxvii. ge
nerationes et uſque ad
t. xl. iiii. quod peruenit.

Corrigiam. t. ſol. mi
ſterium incarnationis
quomodo uerbum caro
factum eſt unde caro xpi
unde anima. unde ſpiritus
ſumpſit exordium ut
homo uetus fiat per omnia
abſque peccato. et deus ue
rus in deo uero ſine prin
cipio. idem filius homi
nis qui eſt in celo et qui
tamquam ſponſus pro
cedat de thalamo ſuo
i. de uirginali uentro
clauſumque relinquens.
unde adueniente uero
ſponſo domus iohannis do
mus diſcalciati dicitur.
qui dicit. qui habet
ſponſam ſponſus eſt.
unde in ſpecie columbe
ſpiritus ſanctus deſcendit.
de ſponſa dicitur. Sponſa
mea amica mea pro
xima mea dilecta me
a columba mea. ſpon
ſa in patriarchis. amica
in prophetis. proxima
in ioſeph. et maria di
lecta in iohanne baptiſta.
columba in xpo et ap
ostolis quibus dicitur. e
ſtote prudentes ſicut
ſer. et. ſim. quo ſicut
columbe.

deus. t. o. l. p̃. 9. t. oleum &c. non po
test ẽẽ sub aqua nec creator set
creature. oleum de amaritudine
radicis surgit in pabulum lumi
nis in medicinam uulneris in refe
ctionem esurientis. ita fit qd' unctio
xp̃i de amaritudine passionis pue
nit ad gl'iam resurrectionis. Unde
apostolus. hoc sentite in uobis qd'
et in xp̃o ihu. &c. usq; ibi propter
quod et deus exaltauit illum. &c.

Marcus sicut ceruus desidans ad
fontem aquarum saltus dat. culmi
na p̃torum carpit. palmas in uictrice
portat uel illud apis melliflua flores
agri cui odor ueri isaac assimilatur
summatim gustat. unde a nazareth
galilee uenientem ihm ad bap̃m
in iordane acceptum a iohanne
enarrat. et statim de aqua as ce
disse. aptos celos uidisse. sp̃m
ut columbam descendisse et ipso
mansisse. uoce de celis facta
patri in dilecto filio cõpla
cuisse. et sp̃m eum in desertum
expulisse. temptatum a satha
na. xl. diebus. et xl. noctibz cum
bestiis angelis ministrantibus
cmoratum. quem ordinem nobis
sequendum. ad consortia. angeli
ca festinantibz pius opere quam
uoce ostendit xp̃c. debemus &c. de
uolubilitate mundi penduli
uoluptatis odore floris mundi
na attracti. cum adolescentibus
post sponsum currere. et sic p bap̃mi
sacramenta de duobz fontibus
s. dilectionis dei et proximi a gr̃a
remissionis abluimur. et ascenden
tes spe celestia secreta mundis

tota.
lilee. et bap
tizatus est
in iordane
gratia.
iohanne. et
post bap̃m.
statim as
cendens de
aqua uidit

Cum aperiuntur
baptizatis clausi
ade in preposito che
rubin et flameo
gladio qui ex
tinguitur in
aqua bap̃mi.

apertos celos
et sp̃m sc̃m
tamquam co
lumbam
aliquando confertur ad miracula faci
enda aliquando tollitur. quibz tñ ad opati
onem iustitie ad amorem dei et proximi
conseruandũ numquam abest. Unde
apud uos manebit. et in uobis erit iux
descentem
et manen
tem in ip̃o

Tribz de causis ut
ũitatem impleret
ut bap̃m iohannis
comprobaret. ut ior
danis aquam sc̃i
ficans p descensio
nem columbe sp̃m
sc̃m adẽẽ in bap̃mo
monstraret.

Mistium trinitatis
in bap̃mate demõ
stratur. filius bap
tizatur. sp̃c est in
columba. pater in
uoce sonat. apiun
tur celi non rese
ratione elemento
rũ set sp̃ualibz ocu
lis. sedit columba
super ihm. ne pu
taretur uox ad io
hannem facta nõ
ad eum. pulcre a
addidit et manentẽ
in ip̃o hoc eñ ppũ
ẽ xp̃i ut semel eũ
implens sp̃c sanct'
semper in eo mane
at. fidelibz namq;
mensuram fidei.
de xp̃o aũ dicitur
plenũ gr̃e et ũitatis

Manet in xp̃o sp̃c
non ex quo bapti

o:·

ꝛatus ſet ex quo
conceptus quod in
baptizatū deſcend
ſignificat nobis g
tiam ſp̄ualem in
baptiſmo dati. quib;
in remiſſionē peccatoꝝ
ex aqua ⁊ ſp̄u rege
neratis ſolet am
plior gr̄a ſp̄c ſc̄i p
impoſitionem manus
ep̄i celitus dari.

B. Ne dubiū ſit
quis ſp̄c iūcas con
ſulte premittit. ihū
plenus ſp̄u ſancto
regreſſus ē a iorda
ne deinde intulit.
et agebatur i ſp̄u
in deſertū ne putte
tur ī immundus ſp̄c
aliquam ualuiſſe
contra eum.

B. xl. di. x ē. totum
ſignificat tempus
quo menbra eius
diabolus temptat
quadripertitus ēnī
mundus p obſer
uantiā ꝑceptorū
x c̄c diabolum ter
tando domino ſa
mulatur. quaꝛ ū.
x. xl. faciunt ubi
q̄ ⁊ ſemper adeſt ad
uerſari q̄ iter nr̄m
impedire n̄ ceſſat.

Ut nos poſt baptm
o:·

⁊ uox fa
cta ē de
celis. Tu ·non
iohannes.
es filius
meus di
lectus in
te compla
cui et
·poſt baptm.
ſtatim
·ſanctus
ſpiritus
expulit
eū in deſer
·ut ⁊ nos mū
tū ⁊ erat
di tenebras fu
in deſer
giam. ·imp
to. xl. die
ſperis. ·in
b; et xl. no
adūſis.
ctib; ⁊ tem
ptabatur a
ſathana. e
ratq; cum
·ut homo.
beſtiis ⁊ an

Tu es fili. me
us. non quod
neſciebat docet.
ſet nobis quid
credere debeam
oſtenditur. ip̄m
ſ. qui quaſi homo
cum aliis ad
baptm uenerat
cum ēē dei fili
um. ⁊ iō in ſp̄u
baptizare poſ
ſe. nos quoq;
p aquam ab
lutionis ⁊ ſp̄m
ſcificationis dī
filios poſſe effi
ci. quotquot
ēnī receperunt
eū. de. e. po. fi.
dī. fi. bene aūt
in ſp̄c colum
be deſcendit ſp̄c
q̄ ſimplex ani
mal et ſine fel
le. q̄ ſimplices
querit nec ha
bitat i mentib;
non puris.

cordis oculus intuens
inde ſp̄m ſcm̄ ſp̄u co
trito ⁊ humiliato cū
ſimplici corde deſcen
dentem ad manſue
tos ⁊ cū caritate nūq̄
cadente manentē
ſuſcipimus. ⁊ uox
a deo ad nos dilectos
dirigitur. beati. pa.
qm̄. fi. dī. uo. ⁊ tunc
in nobis ꝯplacet pr̄
cum filio ⁊ ſp̄u ſcō
quando efficimur
unus ſp̄c cum deo.
unde ut ſint unū
ſicut ⁊ nos unū ſu
mus. tunc ſp̄c nos ex
pellit in deſertū qua
dragenatio numero
temptandos a ſatha
na ubi ut patientia
ꝑbonem. probatio uē
ſpem. ſpes autem
caritatem generet.
cum nobis non ſit
colluctatio adūſus
carnem ⁊ ſanguinē
et ē. ⁊ tunc beſtie erūt
pacate nobis cum in
archa noſtre anime munda cū im
mundis manſuefacimus. ⁊ cum le
onib; ſicut daniel cubamus cum
ſp̄c non ſit adūſus carnem ⁊ ſan
guinem nec caro adūſus ſp̄m. p
hec angeli miniſtri qui ſemper
uident faciem patris in celis ⁊ mit
tuntur in ſolatiū dicentes. exau
dita ē oro tua. ⁊ nolite timere ihm
querentes nazarenū. ⁊ ego quos a
mo arguo. ⁊ caſtigo ⁊ uincenti da

lo edere de ligno uite qd ē ī p̄a. di. m̄i.

Nos quoqz ſi in heremo ſcē ꝯuſationis beſtiales hominū mores impolluta mente toleramus miniſterium angeloꝝ meremur: quibz corpore abſoluti in celum transferamur.

Poſtqm̄ aūt ꝛ ē. accepimus grām pro gratia carnalia decollantur. ſp̄ualia uiuificant̄ ceſſante umbra adeſt ūitas. ioh̄s in carcere lex in iudea. ih̄c in galilea. ſalus ī gentibz

Nemo putet traditum ioh̄em ſtatim poſt temptationē. xl. dierū et ieiunium domini. inuenitur enī in euangelio iohannis dominū multa ante docuiſſe ꝛ miracula feciſſe. ꝛ hoc fecit inī͛ xviii signoꝝ ih̄c in ca. ga. ꝛ tēm. non dum erat miſſus in carcerem ioh̄es. fertur aūt quia cum alioꝝ legiſſet iohannes euangelia ꝛ probaſſet eos uere hyſtoriam texuiſſe. ſꝫ unius anni tēm ī quo ꝛ paſſus ē poſt carcerem iohannes p̄termiſſo uno anno cuius acta a tribus expoſita fuerant ſuperioris temporis anteqm̄ traderetur iohannes geſta narrauit.

Symon obediens. andreas uirilis iacobus ſupplantator. iohannes gratia. his nominibz ī ymaginē dei conſtituimur. obedientia. ut obediamus. uirilitate. ut pugnemus ſupplantatione. ut pſeueremus. gratia. ut conſeruemus. niſi enim dominus. edi. do. in. la. q. e. eam. he . iiii. uirtutes cardinales uocantur. p prudentiam obedimus. p fortitudinem

geli miniſtra- [ut deo.] bant ei. Poſtqm̄ aūt traditus [lex.] ē iohannes [euangeli] uenit ih̄c i- [um.] [gentes.] galileam p̄dicans e- [qd dicit ad reg] uangeliū [nū.] regni dei ꝛ [ih̄c.] dicens qm̄ impletū ē tempus et appropinqua- bit regnū [ergo.] [abre] dei. penite- [nuntiate opibus mortuis.] [aliter non intelligens.] [non ſtulto p̄a. ut ſit fides ſꝫ fides p̄cedit in ſinopa.] mini ꝛ credi- te euangelio. Et p̄teriens

non ſolum ī aduerſis ad bona agenda ſet ad mala toleranda accingamur.

Predicans euangeliū regni dei. beati pauperes ſp̄u. q. ip̄oꝝ ē re. c. regno terreno ſuccedit paupertas paupertati xp̄ianoꝝ regnum ſempiternū. unde regnum meū non ē de hoc mundo. omnis it honor terrenus ſpuma. fum᷑. ſompnus.

B. De quo ubi uenit plenitudo temporis miſit deus filiū ſuū ꝛ c.

Penitemini ꝛ cre. e. et ē. amaritudinē radicis dulcedo pomi compenſat ꝛ poſt pericula maris ſpes portus delectat dolorem medicine ſpes ſalutis mitigat qui deſiderat nucleum nucē frangat. p̄niam agat qui uult eterno adherere bono ſcom a xp̄i narrare poſſet qui ad palmam indulgentie meruerit peruenire. unde poſt penitentiam p̄dicatores eliguntur.

ꝗ mundum uolubilem. ꝗ obediens.
ſecus mare galilee uidit ſymo
ꝗ uirilis. ꝗ mitten
nem. ⁊ andream fr̄em eius mit
tes mundanis lucris uel lucris.
tentes rethia in mare. erant
ꝗ cum
n. piſcatores. ⁊ dixit eis ih̄c. veni
rethibus euangelii.
te poſt me faciam uos fi piſca
tores hōinum.
et protinus
relictis rethi
ꝗ oiō.
bꝫ ſecuti ſt
ꝗ poſt
eū. Et pro
uocationem hōꝝ.
greſſus inde
puſillum
ꝗ ſupplantato
uidit iacobū
rem. ꝗ fugientis.
zebedei. ⁊ io
ꝗ gratia.
hannem fra
trem eius et ipos in naui ꝯponentes
ꝗ obliuiſce
rethia. ⁊ ſtatim uocauit illos. ⁊ relic
populum tuū ⁊ domum patris tui.
to patre ſuo zebedeo in nauicula mer
cennariis ſecuti ſunt
eū. Et in
grediunt̄

Prius mittunt̄ piſcato
res ad p̄dicandum ut
fides credentiū in uirtute
dei putetur ēē non in
eloq̄ntia uel doctrina hōi
nū.

Queritur q̄uo primū
petrum ⁊ andream. ⁊
poſt puſillum iacobū
et ioh̄em uocauit ſicut
narrat math̄s ⁊ marcus
cum lucas dicat i mag̃
captura piſciū ſocios
petri fuiſſe iacobum
et ioh̄em ⁊ ih̄m dixiſ
ſe petro. ex hoc iam ho
mines eris capiens.
et ſimul eum ſecutos
fuiſſe ſubductis ad t̃
ram nauibꝫ. ſꝫ quod
dicit lucas primo ſciēn
ē ⁊ petro p̄dictū ē quod
homines eēt capturus
non q̄d exinde n̄ eēt
piſcaturus. ad captu
ram n. piſcium redie
runt. ⁊ poſt ſicut ma
theus ⁊ marcus nar
rant bini uocati ſunt
p̄mo petrus ⁊ andreas
deinde alii. tunc eū
ꝯ̃

uiriliter agimus per temp̃antiā
ſerpentem calcamus. p̄ fortitu
dinem gr̄am dei meremur.

Vocantur q̄uor piſcatores ſymon
et andreas. iacobus et iohannes
relictis oībꝫ ſecuntur. hec qua
drıga uehimur ad ethera ut helyas
his quatuor angulis ꝯſtruitur
prima eccl̄a. his. iiii. litteris he
braicis tetragramaton nomen
domini cognoſcitur a nobis. qbꝫ
ſimiliter ſcribitur.

Precedunt
ut fides ſeq̄
tur. ſet fides
non p̄cedit ñ
ſequitur op̄a
ut audiamus do
minū loq̄ntem
et obliuiſcamur
populū iudeoꝝ
et domū priſtine
conu̾ſationis q̄
ē ſtultitia deo ⁊ tele aranee.
quo nos pene lapſos uelut culi
ces tenebat aer inanis. nauem
priſtine ꝯu̾ſationis fugiamus.
pellibꝫ enī mortuis tegebatur
adam pater n̄r ſecd̄ carnem.
quo depoſito cum actibꝫ ſuis
nouum ſeq̄ntes pellibꝫ ſalomīs
tegimur. quibꝫ ſponſa gloria
tur ſe formoſam.

Marcus dicta
euangelii ſ ſemet
ip̄o diſponens ordinem hiſtorie
non ſecutus miſtioꝝ ordinem
ſeruat. vn̄ in ſabbatis p̄ma uiri

tem narrat dicenſ. ⁊ ingrediuntur ꝛc.

Capharnaum uilla conſolationiſ. ſabbatum requieſ. homo in ſpiritu inmundo humanum genuſ in quo inmunditia regnauit ab adam uſque ad moyſen. nam qui ſine lege peccauerunt ſine lege perierunt. qui ſcienſ ſanctum dei obmuteſcere iubetur: dum ſcienteſ quia deum non ſicut deum glorificauerunt aut gratiaſ egerunt ſed. eua. in co. ſuiſ. ſpiritus diſcerpenſ hominem exiit ab eo. quia appropinquante ſalute appropinquat temptatio. pharao dimiſſuſ ab iſrael perſequitur eum. diabolus contemptus ſurgit in ſcandala.

Ad ſabbatiſ maxime curat et docet oſtendere ſe non ſub lege eſſe ſed ſupra. et docet noſ uerum et bonum ſabbatum ut. ſ. ſaluti animae ſtudenteſ ab omni opere ſeruili. i. ab omnibus illicitiſ abſtineamus.

Quid nobiſ ⁊ c. non eſt uoluntatiſ confeſſio ſed neceſſitatiſ extorſio ſicut ſeruuſ fugitiuuſ uidenſ dominum ſuum timet ⁊ de uerberibus deprecatur: ſic demoneſ dominum in terriſ cernenteſ ſe continuo iudicandoſ eſſe credebant.

Obmuteſce ⁊ c. congruo ordine ſerpentina lingua que prima uiruſ ſparſit ne ultra ſpargat. primo excluditur. deinde femina que prima ſeducta eſt a carnaliſ con

Diſcerpenſ eum ⁊ c. uel conuexanſ ſicut quidam co

⁊ uilla conſolationiſ.
Capharnaum. Et ſtatim ſab
⁊ requieſ.
batiſ ingreſ ſuſ ſynago gam docebat eoſ ⁊ ſtupebant ſuper doctrina eius.
⁊ id.
Erat enim docenſ eoſ quaſi
⁊ ſubalem ⁊ propriam.
poteſtatem ha benſ. et non ſicut ſcribe. et
⁊ cum doceret.
erat in ſynagoga eorum homo in ſpiritu inmundo ⁊ exclamauit
⁊ communie. ⁊ preſentia ihesu tormenta demonum ſunt.
dicenſ. Quid nobiſ et tibi ihesu nazarene. uenisti ante tempuſ perdere noſ. Scio quia ſiſ ſanctuſ dei. Et comminatuſ eſt ei ihesus dicenſ. obmuteſce ⁊ exi ab ho
⁊ uel conuexanſ.
mine. et diſcer penſ eum ſpiritus inmunduſ ⁊ ex

non ſubductiſ ad terram nauibuſ tamquam cura rede undi ſed tamquam uocantem ⁊ iubentem ſecuti ſunt.

Erat enim do. ⁊ c. ſcribe docebant que ſcripta in moyſe erant et prophetiſ. ihesus uero ut deuſ ⁊ dominuſ ipſiuſ moyſi ⁊ prophetarum libere que deerant legi addebat uel commutabat. ſicut in matheo. audiſtiſ quia dictum eſt antiquiſ. ego autem dico uobiſ.

Virum a demonio liberatum animum ab inmunda cogitatione purgatum intelligimuſ ſem

nam uero a febri-
bus conſequenter
curata tam carne
a concupiscentie fer-
uore per continen-
tie precepta frena-
tas.

clamanſ uo-
ce magna exiit
ab eo. Et mira-
ti ſunt omneſ
ita ut conquirerent inter ſe di-
centeſ. Quidnam eſt hoc.
quenam doctrina hec no-
quia potestate alii in accepta.
ua. quia in poteſtate et
etiam. *ut deus.*
ſpiritibus inmundiſ impe-
quia tanta
rat et obediunt ei. Et proceſ-
fama crebrescebat.
ſit rumor eiuſ ſtatim in
omnem regionem galilee.

dicere habent.
lucas autem dicit
quia nichil illi
nocuit. sed quod
marcus dicit
discerpens idem
est quod lucas
cum proieciſ-
ſet eum in medium. quod uero addidit nil
que est ei nocuit intelligendum est quia illa
iactatio non eum debilitauit ſicut excunte
demone ſ amputatiſ uel auulſis aliquibus
membris

tertio uir qui male con-
iugi obediuit ab erro-
ris lepra mundatur.
ut ſit idem ordo reſtau-
rationis in domino que
perditionis in prothoplau-
ſto

Quid nam eſt hoc et cetera. pre ea namque que ui-
dent ad inquiſitionem eorum que audierant
excitantur. ad hoc enim et ipſe dominus ſigna
fecit et diſcipulis facere dedit. ut per hec e-
uangelio certius credatur. dum qui ce-
leſtia promittunt terreniſ celeſtia et di-
uina operantur operentur in terriſ.

Ihesus cum discipulis suis.
Et protinus egredienteſ de ſy-
circumcisione petro commissam.
nagoga uenerunt in domum ſymoniſ et andree cum
Alias. synagoga quoddammodo materialis ecce petro commisse.
iacobo. et iohanne. Recumbebat autem ſocruſ ſymo-
in uidie estibus laborans et etiam ipse
niſ febricitanſ. Et ſta-
quem.
tim dicunt ei de illa. Et ac-
in spiritualem usum erexit carnalia
cedenſ leuauit eam ap-
eius opera.
prehensa manu
eius. Et continuo
dimiſit eam
et miniſtra-

Non remanente
moleſtia egritu-
dinis ut ſolet ſa-
nitas que datur domini
in ipſo tota ſimul re-
dit

Propter quod miniſtra

Et ſtatim di-
cunt ei de illa et cetera. lu-
cas dicit quod
rogauerunt
pro illa. quia tunc
ſaluator ro-
gatur modo
ultra curat
ut contra uitiorum
corporis paſſiones
et ſe precibus
fidelium ſemper
adest. et que-

Socruſ petri febrici-
tanſ apprehenſa ma-
nu leuata ſanatur.
febris intemperantia
est de qua nos filii ſy-
nagoge per manum
diſcipline et deſiderii
leuationem ſanamur
et huius qui ſanat nos
ad ueſperum declinan-
tis a nobis obedimus
uel miniſtramus
uoluntati.

ñ intelligunt' t' intelligenda daret' non intellecta pre dimittere peten tibȝ ostendat. Unde delicta q̃s intelli git. ab. m. m. me. domine. ⁊c̃.

B. Occasus solis mors x̄p̄i. afferebant ad eum om̄s ma. ha. plures em̄ per apostolos post mortem suã sana uit. q̃m cum in carne uiuens iudeis p̄dicauit

Ianua regni moraliter penitentia ẽ cum fide que operatur salutem. lã guoribȝ uariis. Varia etem̄ sunt uitia quibȝ languescit ciuitas mundi.

B. Q̃m sciebant eũ. ⁊c̃. lucas dicit ap tius exibant demonia a multis cla mantia ⁊ dicentia. quia tu es x̄p̄c filius dei. ⁊ increpans non sinebat ea loqui q̃r sciebant ip̄m ẽẽ x̄p̄m. demonia g̃o x̄p̄m ẽẽ sciunt ⁊ filium dei confitentur. Ieiu nio ꝫ fatigatũ hom nem diabolus nouit. nec temptando potu it experiri an eẽt filius dei. s; postea p̄ signo ȝ potentiã uel potius suspicatus ẽ uel in tellexit. non igitur eum quia ignoraret crucifigi persuasit. s; q̃r se morte illius dampnand' ẽẽ non p̄ uidit. Vnde paulus. nemo p̄ncipũ huius seculi cognouit sapi entiam dei. si ꝫ cogno. nũ. do. glẽ. crucifix.

Sicut per oc casum solis mors. Sic p̄ diluculum resurrectio x̄. cui' mani festa luce abiit inde sertũ gen tibȝ ⁊ in fide libus orat q̃r eoȝ corda ad oȝonem excitabat

Nequis dñ audit predi cantem seq tur errante et falsa ueris miscentem.

bat eis. Vespere autem facto

ꝯ B. morte

cum occubuisset sol ad

B. x̄p̄c qui dicit q̃m diu in mundo sum lux sum mundi.

eum omnes afferebant male habentes et demonia hn̄tes. ⁊ erat omnis ciuitas co

ꝯ penitentiã.

gregata ad ianuam ⁊ cura uit multos q̃ uexabantur ua

i. ꝯ uitiis.

riis languoribȝ ⁊ demonia

ꝯ peccatori aũt dixit deus

multa eiciebat. ⁊ non sinebat

quare tu enarras iusticias meas. ⁊c̃.

ea loqui q̃m scie bant eũ. Et di luculo ualde sur

ꝯ a morte.

gens egressus abi

ꝯ gentes. B. ĩ sinis.

it in desertũ locum ibȝ ora

ꝯ obediens.

bat. ⁊ p̄secutus ẽ eũ Symon ⁊ q̃ cũ illo erant. ⁊ cũ uenis sent ad eum dixerunt ei q̃r

ꝯ non decet

omnes querunt te. ⁊ ait illis. eamus

ociosum ẽẽ p̄dicatorem.

in proximos uicos ⁊ ciuitates ut ⁊ ibi p̄di cem. ad hoc ꝫ ueni. Et erat p̄dicans

bat. i. membra q̃ seruierant immun dicie seruiant iu sticie

Et erat. ⁊c̃. in hac p̄dicatione

in synagogis eorum. et in omni
galilea et demonia eiciens.

Et uenit ad eum
leprosus dep
cans eum. et
genu flexo.

dixit. Si uis potes me mun
dare. Ihesus autem misertus
eius extendit manum suam
et tangens
eum ait illi.
Volo munda

Leprosus humanum
genus significat.
qui secundum lucam
plenus lepra fuisse
dicitur: omnes enim
peccauerunt. et e
gent gloria dei.
illa. s. ut extensa
manu saluatoris
.i. incarnato uerbo
humanaque eorum
gente naturam
a uarietate pristi
erroris mundentur.
et qui diu a populo
dei secreti erant
templo dei reddan
tur. et uero sacerdo
ti offerre qui est
sacerdos in eternum
secundum ordinem melchisedech. corpo
ra sua hostiam
uiuentem. s. deo
placentem possunt.

Humilis pudibun
dus. debet enim unus
quisque de maculis
uite sue erubescere.
set confessionem
uerecundia non
reprimat. ostendat
uulnus remedium pos
cat.

B. Si uis. in uolun
tate tribuit potentiam.
nec dubitat uirtutem
dubius uero de uolun
tate domini set col
luuionis sue consci
us non presumit.

B. Tangens eum.
nullum spernamus
et si maculosum uide
amus eum.

Volo ei dicit propter
q.

q. ante offitium.

q. In hoc humilitas.

Volo mundare illud
mirabile quod rogatus eo fa
ciat gratie. q. in hoc pietas.

catione intelligitur. et sermo ille habitus
in monte. quem refert matheus.
nam marcus adiungit. et uenit ad
eum leprosus de quo talia dicit. quibus
bus intelligitur ille esse quem matheus
dicit esse sanatum. postquam domi
nus descendit de monte iam facto
sermone. sic enim matheus ait. cum autem
descendisset ihesus de monte secute sunt
eum turbe multe. et ecce leprosus ueniens
adorans eum dixit. domine si uis potes
me mundare.

Leprosus genu flexo domini uo
luntatem deprecans mundatur:
qui non uult mortem peccatorum set
ut uiuat. et uiuat. lepra nostra peccatum
est primi parentis que a capite
cepit quando regnum mundi desidera
uit. radix omnium malorum cupidi
tas. unde et giezi auaritiam secu
tus lepra suffocatur. hec uero sa
cerdoti secundum ordinem melchisedech. ostensam ob
latione mundatur dicenti. date
elemosinam et ecce omnia munda sunt.

Gratia superat legem non potest
contaminari qui alios liberat.

B. Et extendit et cetera. lex prohibet
tangi leprosum. set quia domi
nus legis est non obsequitur legi
set supra legem facit. nec ideo
tangit quia sine tactu curare
non potuerit. set sic probat quod
legi subiectus non erat.

B. Volo. et cum hec dixisset sta
tim discessit ab eo lepra. nichil
medium inter opus et preceptum
dixit et facta sunt. Vide quia

uoluntaſ poteſtaſ ē. itaq; tanq̄ poteſtatem habenſ ſanandi ⁊ auctoritatem habenſ iubendi n̄ ſiue ſurgit teſtimoniū operandi.

B. Vide nemini dixerit non quia uoluit quod non potuit qui oīa quecūq; uoluit fecit. ſet docet nr̄a beneficia reprimi non tm̄ a mercede pecunie ſet et gr̄e.

Oſtende. te prin. ſa. S. ut intelligat non legiſ ordine ſet gr̄a dei que ſup̄ legem ē ēē curatum offerre iubet ut oſtendat qd̄ legem non ſoluit ꝯſet impleat. dū ſcdm̄ legem gradienſ ſupra legem ſanet quoſ remedia legiſ non ſanabant nec ante ſacrificiū ſignificanſ ceſſare debebat. cum nondum ſignatum ꝯfirmatū erat conteſtatione apoſtolorū et fide credentium.

Ita ut iam non poſſet. ⁊ ē. non omnibꝫ manifeſtatuſ ē. iiſ q̄ latiſ atq; plataneiſ ſeruiunt laudibꝫ et ꝓpriiſ uoluptatibuſ. ſꝫ hiiſ qui foriſ cū petro exeunt et in deſertiſ lociſ ſunt quoſ elegit dominuſ ad orandū ⁊ reficiendum ꝓp̄lm qui deſerunt delectationeſ mundi ⁊ omnia que poſſident. ut dicant: porci o. m. do. gloria n̄o domini manifeſtatur hiiſ qui ꝯueniunt undiq; .i. p̄ plana ⁊ ardua quoſ nil ſeparare a caritate x̄pi poteſt.

mundaniſ turiſ iuſtitati

[in hoc poteſtaſ.] re. ⁊ cum dixiſ*[B. nichil medium inter]*ſet ſtatim diſ*[opuſ ⁊ p̄ceptum.]*ceſſit ab eo lepra ⁊ mundatuſ ē. ⁊ ꝯminatuſ ē ei. ſtatim qꝫ eiecit illum ⁊ dicit ei. Vide nemini dixeriſ ſꝫ uade oſtende te p̄ncipibꝫ ſacerdotū et offer pro emundatione tua *[Sed legem offerri.]* *[ſaluuſ.]* que precepit moyſeſ in teſtimoniū illis. *[prohibituſ ē dicere]* At ille egreſ*[ut ille egreſſuſ.]*ſuſ cepit p̄dicare ⁊ diffamare ſermonē ita *[Tumultuoſoſ carnaliū mentes fugit.]* ut iam non poſſet manifeſte in ciuitatē *[Secretoſ a.]* introire ſꝫ foriſ *[M. hii ſunt quoſ nich por ſeparare]* in deſertiſ locis eſſe ⁊ conueniebant

forenſiū. imperat ꝓpter arcum. tangit ꝓpter manicheum.

B. Qui exclusuſ a lege ſe domini poteſtate curari poſtulat ſup̄ legem gr̄am ēē indicat. ut enī in domino ē poteſtatiſ auctoritaſ ſic in illo fidei ꝯſtantia.

Si in deo credant ſi pietatiſ lep̄ recedat.

At ille. ⁊ ē. hꝰ ſalutatio. multoſ ad dnm̄ fugit. non poteſt tacere beneficium etiam iuſſuſ ab eo qui dedit. precepit dn̄ſ abſcondi ſꝫ nec ad horam potuit abſcondi. uult ut in magniſ q̄ agim̄ latere uelimuſ qđ ē humilitatiſ ⁊ in uiti prodamur ut aliiſ p̄ſimuſ qđ magne ē ſublimitatiſ ē etiā ſi uelimuſ

II

excuſat

operā n̄ poſſe tacerī.

a caritate / xp̄i

ad eum undiqꝫ. **E**t

poſt deſertū. ꝗ B. ciuitate.

iterum intrauit capharnaū

poſt dieſ. viii. ⁊ auditū ē quod

ꝗ in iudea. ꝗ ſō.

in domo eēt. ⁊ conuenerunt mul

ꝗ vel caperet. ꝗ S. domuſ.

ti ita ut non caperent nꝫ ad

ꝗ tn̄. B. per apl̄oſ.

ianuam. ⁊ loquebat eiſ ūbum.

B. doctoreſ.

et uenerunt ferenteſ ad eum

B. Aliī animam mollitie

paraliticum

carniſ torpen oꝝ tem.

qui a. iiii. por

tabat. et cū n̄

poſſent offerre

ꝗ Cogitationū.

pre turba nu

dauerunt tec

ꝗ domuſ.

tum ubi erat. et

ꝗ Scripturaꝝ miſtica.

patefacienteſ

ſubmiſerunt

ꝗ carnem.

grabatū in quo

paraliticuſ ia

ꝗ torpenſ.

cebat. **C**um

uidiſſet autē

ihc fidem illoꝝ

B. A quatuor portatur q. iiii. uirtutibꝫ ad dn̄i fiducia mentiſ erigitur. de quibꝫ dicitur in libro ſap̄ie. ſobrietatem ⁊ ſapientiā docet ⁊ iuſtitiam et ūtutem. quaſ alii prudentiam. fortitudinē. temp̄antiā et iuſtitiā nuncupant.

Tectum domuſ in qua xp̄c docet ſublimitaſ ſcripture qꝫ corrigit adoleſcentior uiam ſuam in c. ſer. t. domine.

Oſtendit ꝑ peccata fuiſſe morbo percuſſū et iō non poſſe ſanari n̄ huiſ per dimiſſiſ ſicut ⁊ paraliticꝯ ad piſcinam. ecce ſanuſ factuſ eſ iā noli. am. p. ne. de. t. ꝯ.

Set quia nec carnaleſ deſerit iterum intrauit caphar.

B. p̄dicante domino in domo non capiuntur. neqꝫ ad ianuam. quia p̄dicante in iudea xp̄o gentileſ ad audiend' nondum intrare ualuerunt ad quoſ tn̄ ⁊ ſi foriſ poſitoſ doctrine ſue ūba direxit p̄ p̄dicatoreſ ſuoſ.

I. paraliſiſ typuſ ē torporiſ quo piger iacet in mollicie carniſ habenſ deſidīū ſalutiſ ſꝫ turbiſ

B. Qui quattuor librariſ euangelii oīſ doctrina firmatur:

ignauie ⁊ duplicis cogitationibus ac ſi eneruatiſ menbriſ oſtenditur. q̄m portatur quatuor quaſ ſupradiximuſ ūtuteſ ad regulaſ diuinitatiſ ⁊ ſap̄ie in domo carniſ xp̄i patefactaſ. cui uice muneriſ dicitur portare carnem que ſe portabit ut p alia in uitam tū magniſ in ſuam regionē redeat.

B. Domuſ ihu ſecd' alium euangeliſtam teguliſ tecta dicitur qui uilitate littere ſenſuſ ſpūaliſ tegitur. cum grabato aūt xp̄m deponitur qꝫ cognoſcere xp̄m debet ⁊ in hac uita conſtitutꝯ.

Cum. ui. aū. ⁊ c. Multū ualet apud dn̄m fideſ ꝓpria. ꝗ tn̄ ualuit aliena ut homo interiuſ et exteriuſ ſanatuſ repente exurgeret aliorꝫ meritiſ ſua ei relaxarentur erratā.

B. Nunqꝫ de cauſiſ affliguntur

homines molestiis carnis aut pro
merita augenda ut iob et martires.
aut propter humilitatem conser
uandam ut paulus ab angelo
sathane. aut ob peccata intelli
genda et corrigenda ut maria
soror moysi et hic paraliticus. qui
non nisi dimissis peccatis potuit
curari. aut ad gloriam dei sicut ce
cus de quo. neque hic peccavit neque pa
rentes eius. et lazarus cuius infirmi
tas non fuit ad mortem. set pro
gloria dei. aut initium eterne
dampnationis sicut herodes.

B. Quis potest et cetera. Verum dicunt
solus deus hoc potest. solus et per
eos dimittit. quibus dimittendi
potestatem tribuit. ideo uere deus.
verum testantur. set personam
christi negando falluntur. erant g
qui et deum esse et peccata dimittere
credunt. christum tamen esse non cre
dunt. set dementi arriani et
christum esse et peccata dimittere ne
gare non audent. et deum esse
negare non timent.

B. Quasi, quia potentia cordis
occulta intueor eadem peccata
dimitto quod ex uobis intelligi
te quid consequatur paraliticus.

B. Quod eiusdem
potentie est ani
mam sanare
et corpus.

Filium hominis
solus deus di
mittit peccata
et filius hominis
habet potestatem di[mittendi]
peccata. ergo idem deus et filius ho
minis est. ita homo christus per diuini
tatem peccata dimitti. per humanitatem pro peccatoribus potest mori.

ait paralitico
(quia)
fili dimittuntur
(i.) (ideo in)
tibi peccata. Erant
(ut deum,)
autem illic quidam
(In credulitate)
non resurgentes ad fidem. (Quia dixit dimittuntur)
de scribis sedentes et cogitantes
tibi peccata. (et non dei.) (desperatiue.) (tam alte.)
in cordibus suis. Quid hic sic lo
(ter.)
quitur. blasphemat. Quis
potest dimittere peccata nisi solus
deus. Quo statim cognito ihesus spi
ritu suo quod sic
cogitauerunt
(hoc est cog)
intra se dicit
(nito.)
illis. quid cogitatis ista in cor
(i. m.) (dixit et)
dibus uestris. quid est facilius dice
(facta sunt.) (quod spirituale est quod solus deus)
re paralitico. dimittuntur tibi
(nouit qui facit.) (quod corpo)
peccata. aut dicere surge tolle
(reis oculis uideri potest.)
grabatum tuum et ambula.
(ut uisibile miraculum probet inuisibile.)
Ut autem sciatis quod potestatem
habet filius hominis in terra dimittendi
peccata. ait paralitico. tibi dico

Mira humilitas
despectum ab homi
nibus dissolutum to
tis artubus filium
uocat. aut certe ideo
quod remittuntur ei
peccata

Quia per fidem sal
uare desiderat et oc
cultorum cognitione
et operum uirtute se
deum esse manifestat.

¶ A carnalibus desideriis. ¶ B. Carnem per continentiam spe celestium a terrenis. ¶ In paradisum que prima domus

surge tolle grabatum tuum et vade in domum tuam.

hominis fuit. ¶ Regyrata domum iturus. sine mora salus in iussu est.

et statim surrexit ille et sublato grabato suo abiit coram

omnibus ita ut admirarentur

¶ Dampnata blasphemia ad laudem co

omnes et honorificarent deum

nvertuntur.

dicentes quia numquam sic vidi

¶ post curatum paraliticum.
¶ Capharnaum.

mus. Et egressus est rursus

¶ Ut et marinos colligat.

ad mare omnisque turba veni

ebat ad eum, et docebat eos. et

¶ occultus mite. ¶ Additus.

cum preteriret vidit levi alphe

¶ Ad curam vectigalium. thelon enim grece vectigal latine.

i sedentem ad tholo neum et

¶ Invitare me.

ait. Sequere me. et surgens se

¶ pauper pauperem. B. et fecit

cutus est eum. Et factum est cum

et cum invitavit quod

accumbe

lucas dicit.

ret in domo

illius multi

publicani

et peccatores

B. Secutus est eum. lucas plenius et relictis omnibus secutus est eum. sequitur qui ut pauperem xpistum non tam corporis gressu quam mentis affectu possit sequi. omnia relinquit sicut matheus qui non solum lucra vectigalium sed periculum quod sepe imperfectas rationes contingere poterat a principibus seculi contempnit cupidus sequendi. qui enim extinctus vocavit ut mox
vulgatum non ponunt. ipse secundum quod scriptum est iustus in primis accusator sui est matheum se et publicanum nominat ut ostendat nullum conversum de salute debere

B. Qui languerat grabatum domum reportat cum anima remissione peccatorum curata se ad interiorem sui custodiam cum ipso corpore refert ne quod iterum unde feriatur admittat.

B. Et egressus est rursus et cetera. post curationem paralitici in capharnaum ad mare egreditur. quia non solum cives set et maris habitatores instruit. et fluctivagos mundi motus fidei firmitate contempnere docet. ibi turbam multas erudit. ibi publicanum apostolum facit. i peccatores per penitentiam correctos suo dignos reddit convictu et auditu suorum archanorum et ab mundi cupiditatum separatos ad soliditatem quiete conversationis que est in spe celestium pertrahit. nam sequitur et cum preteriret vidit levi. et cetera.

Levi additus ex a theloneo negotiorum secularium sequitur solum verbum quod dicit qui non tenuit traditionibus que pos. non po. ne esse. dis.

B. Marcus et lucas vere cui die causa et honore evangeliste nomen
diffidere cum apostolus et euangelista de publicano sit factus repente.

Qui publica vectigalia exigunt vel seculi lucra sectantur. qui exemplo publicani conversi iam de salute non presumunt nec ut pharisei calumpniantur in incassum

permanentes
s3 penitentes.
unde erant
aut uel erunt. Lucas. Fecit ei con
uiuium magnum
leui in domo sua
qui enim christum recei
pit intus uolup
tatum delectatur ubertate. do
mum libenter ingreditur: et in
eius recumbit affectu. hec est spiritua
le conuiuium bonorum operum quo di
ues eget pauper epulatur.

B. Per inuocationem mathei fides
gentium. que relictis lucris seculi
epulis caritatis et bonorum operum
cum domino conuiuantur per phariseorum
supercilium de salute gentium in
deorum inuidia designatur. quibus
dicitur: publicani et meretrices
precedunt uos in regnum dei.

Non necesse habent et cetera. Se medicum
dicit qui miro medicandi genere
uulneratus est propter iniquitates no
stras et liuore eius sanati sumus.

Vos qui tamquam iusti fugitis
peccatores qui uestram iustitiam sta
tuentes iustitie dei non estis subie
cti.

B. Mattheus. Discipuli iohannis et
phariseorum ieiunant quia de operibus
legis gloriantur. uel quod peius est
traditiones hominum secuntur
uel qui christi preconium tantum aure non
cordis amore percipiunt a spiritua
libus bonis ieiuni corde tabescunt.
Discipuli christi non ieiunant.
quia qui christi fidelis membrum
est corpore ipsius epulatur et san
guine alitur. dominus cum peccatori
bus manducat et bibit: quia illi
abstinentia uitium augetur

simul discum
bebant cum ihesu
et discipulis eius.
Erant enim
multi qui seque
ꝯ penitentes.
bantur eum et scribe
et pharisei uidentes
quia manduca
ret cum publica
nis et peccatoribus dicebant
discipulis eius. Quare cum publicanis
ꝯ Cum peccoribus iustus.
et peccatoribus manducat magister
ꝯ Magister pro discipulis reddit.
uester et bibit. Hoc audito ihesus ait
ꝯ Superbi.
illis. Non necesse habent sani
ꝯ id est humiles.
medico. set qui male habent.
ꝯ id est uos declino.
non enim ueni uocare iustos set
ꝯ sed ad peccores
peccatores. Et
erant discipu
li iohannis et phariseorum
ieiunantes et
ueniunt et di
hoc quesisse. hic uidetur dicere quod alii quesi

sequeretur intus accen
dit. et modum docuit
merito quia qui obedien
do humana contem
psit negotia diuinorum
dispensator factus est
talentorum.

Morum. B. Ad conuiuium
peccatorum uadit ut et do
cendi occasionem habe
at. et spirituales cibos
impertiat. eundo ad
peccatores domini
humilitas ostenditur
in conuiuio ne penitentium
tum patet doctrine eius
potentia

Qui se peccores
agnoscunt nec per
legem se iustificari
uidentes christi gratie
colla submittunt.

B. Alii euangeliste
dicunt phariseos et
discipulos iohannis

erunt quos eiusdem rei cura mouisset. Unde colligitur hoc a pluribus fuisse obiectum. a phariseis. a discipulis iohannis et conuiuis uel quibus libet aliis.

Tunc auditis pluribus (?) ex presentia quam corporalis abstinentia.

R. Cauendum est doctori ne anime nondum innouate sed malitie uetustate perdurant (?) noui orum misteriorum secreta committat.

Erunt autem noui tum post ascensionem desiderio consolationis et oram[…]

ꝫ

---

cunt illi. Cur

(gloss: Causam sciunt quoniam pensant)

discipuli iohannis

(gloss: tic.)

et phariseorum ieiunant tui autem discipuli

(gloss: Ioh.)

non ieiunant. Et ait illis

(gloss: ꝗ .i. debent. ꝗ apostoli. ꝗ xpisti)

ihesus. Numquid possunt filii nu

(gloss: et esse. ꝗ xpistus. ꝗ corporalis)

ptiarum quam diu sponsus est cum

(gloss: presentia. ꝗ non. ꝗ quia.)

illis ieiunare. Quanto tempore habent secum sponsum non possunt ieiunare. Venient autem

(gloss: passionis)

(gloss: ascensionis. ꝗ Corporaliter.)

dies cum auferetur ab eis

(gloss: R. a cibis quam a)

sponsus et tunc ieiunabunt

(gloss: mundi amore uite. ꝗ io non ieiunant.)

in illis diebus. Nemo as

(gloss: quia. ꝗ Seuiora precepta noue uite.)

sumentum panni rudis as

(gloss: ꝗ apostolis ueteri consuetudini deditis. ꝗ R. si assu)

suit uestimento ueteri. alioquin aufert suplementum no

(gloss: it. ꝗ repugnat. noua uita ueteri.)

(gloss: ꝗ quod si quod)

uum a ueteri et maior

(gloss: boni inchoat minimo pondere)

scissura fit

---

nulla potentia nature est dominus qui delicta naturalium domare potest manducantes potest facere puriores. ieiunauit uel xpistus ut ne ieiunares. manducauit cum peccatoribus ut gratiam cerneres et penitentiam agnosceres.

Matheus. ita. numquid possunt filii sponsi lugere quamdiu cum illis est sponsus. Sponsus est xpistus. sponsa ecclesia de quo spirituali connubio apostoli creati qui lugere et ieiunare non possunt quam diu sponsum cum sponsa uident quando transierunt nuptie et passionis et resurrectionis tempus aduenerit tunc ieiunabunt.

R. Mor. Quamdiu sponsus nobiscum est in leticia sumus nec ieiunare possumus nec lugere cum pro peccato recedit et auolat. tunc scilicet indicendum ieiunium. tunc luctus multiplicandus.

R. Nemo assu. et cetera. Discipulos uestimenta uetera dicit. i. adhuc carnales nondum innouatos fidei firmitate quibus si nouus pannus. i. pars doctrine que ad nouam uitam pertinet assuatur et ipsa quodammodo scinditur cuius post oportune traditur que ad ieiunium ualet ciborum cum illa doceat generale ieiunium non a cibis tantum set ab omni uoluptate carnis.

R. Aug. ueste foris tegimur uino intus reficimur. Vestes bona opera quibus hominibus fo

tis lucemus. Ignitum feruore fidei spi
et caritatis quo in conspectu diui
nis sensus nouitate reformamur.

B. Nota primos apostolos litteram sab
bati destruere contra hebioneos
qui cum alios discipulos recipi
ant. paulum quasi transgressorem
legis repudiant.

Esuriunt ut homines preterita ab
manducandi spatium non habentes
set austerioris uite prebent exem
plum non speciatas epulas set
simplices querunt.

B. Mistice discipuli ambulant
per sata cum prelati subditos pia sol
licitudine circumspiciunt et quos
quemque ad fidem trahant. sedu
lo perpendunt quorum salutem esu
riunt. Unde petro inter preces
esurienti oblatis quas esurie
bat dapibus dicitur. Surge petre
macta et manduca. et mita sancta
menti concordia. ubi mactari et
manducari iubentur animali
a. hic spicas conuellunt disci
puli. et secundum alios euangelistas
manibus confricantes manduca
bant. Unde mortificate membra
uestra et exuite ueterem hominem
aliter id non transeunt in corpus
Christi. aliter doctorem suum profec
tus non pascunt fructus. Velle
re itaque spicas est ab intentione
terrena mentis radicem erue
re. fricare manibus exemplis
uirtutum a concupiscentia carnis quasi
ab aristarum folliculis mentem
excutere. Grana manducare est

pressum perit.
et nemo mittit
id est spiritualia precepta.
uinum nouum
id est apostolos.
in utres ueteres
id est non possunt pati quia
res. alioquin dirumpit uinum
carnales adhuc sunt.
utres et uinum effundetur et utres
id est spiritu
peribunt. Sed ui
aliis doctrina.
num nouum
id est spirituales.
in utres nouos mitti debet. Et
factum est iterum cum dominus sabbatis
ambularet per
sata et discipu
li eius ceperunt
progredi et uel
lere spicas. Pha
risei autem dice
bant ei. Ecce
quid faciunt
discipuli tui
quod non licet
sabbatis. Et
id est ueterem
ait illis. Numquid

do. et spando innoua
buntur cum spiritum sanctum
acceperint. quo quasi no
uo musto noui utres
repleti sunt.

Doctrina spiritualis me
moria non emendatur
et que habebant perdunt.

B. Moraliter per sata cum
domino ambulant
qui eloquia sacra
domino obtemperan
tes meditantur. in
satis esuriunt cum
in eis uitam inuenire
desiderant quibus am
plius a terrenis amore
dei. quasi pane pascantur
et hoc in sabbatis.
Unde uacate et uidete
quoniam suauis est dominus. beatus
uir. qui non speratur in eo. Vel
lunt spicas et confe
runt quasi testimonia
scripturarum assumunt
et perscrutantur donec
medullam dilectio
nis extrahant quasi sub
uilitate littere quasi
sub aristarum horrore
uelatur. hoc dominus

ſabbatiſ prolatē ſtulti defenſoreſ ſabbati impro bant q̄ ſolam littere ſuperſti tiem diligunt mentiſ refectio nem neſciunt requiem aīaꝝ non noꝛunt. ſ; et an͠i iuſ. etc̄.

B. Q̄ ſi dd̄ ꝛ abimelech a nobiſ non reprehendā tur: ſet ſa me excuſā tur. tur. In hiſ cām ī probatiſ q̄ in ceteriſ p bariſ quām ūſ magna ſit diſtantia. hi ſpicaſ ī ſab bato confricant. illi paneſ co medunt leuiticoſ ꝛ accedebant ſabbato neomeniaꝝ dieſ q̄ndo in conuiuio reqrit ab aula re gia.

Non te turbet qd̄ alii dicunt abimelech. am bo enim tunc temporiſ uiuit ade rant abimelech pater. abiathar filiuſ. q̄ occiſo patre a ſaule comeſ exilii dd̄ factuſ ē ꝛ eo re gnante ſummꝰ pontifex. maioriſ nominiſ fuit. q̄m pr̄. et ido dignuſ cuiuſ dominuſ mentionē faceret q̄i ſummi ſacerdotiſ etiam uiuente patre.

purgatū quemq; per p̄dica toꝛ ora eſſe in corporale. hoc aūt diſcipuli ante dominū faciunt quia p̄cedit ſermo doctoꝛ ſubſequitur gratia ſuperne uiſitationiſ ꝛ bene in ſabbatiſ. q̄ p̄dicatoreſ quod ſpe quietiſ laboꝛant ꝛ auditoreſ admonent ut a curiſ ſeculi feriantes pro eterna requie laborarent.

historiam obiecit. quid. legiſtiſ. fe

q̄ fugienſ ſaulem. · q̄ innocēte.

cerit dauid quando neceſſitatem habuit. et eſuriit ipſe ꝛ qui cum eo erant. quomodo introiuit ī domū dei ſub abiathar p̄ncipe ſacerdo tū. ꝛ paneſ p̄poſitioniſ manducauit quoſ non licebat edere niſi ſacer dotibꝫ et leuitiſ ꝛ dedit eiſ qui cū eo erant. ꝛ dicebat eiſ. Sabbatū p̄p̄ homineſ factū ē non homo p̄p̄ ſabbatū. Itaq; dñſ ē filiꝰ hominiſ etiā

q̄ abimelech. · q̄ aliter probat idem.

B. Figuraliter quod dd̄ ꝛ pueri eiuſ paneſ ſc̄ificatoſ comedūt ſignificat ſacerdotalē cibum in uſum tranſituꝛ p̄ p̄ſoꝛ. quia oēſ ſacerdotum uitā debemuſ imitari ꝛ omneſ filii eccle ſacerdoteſ ſunt ī uncti in ſacerdotiū ſanctū offerenteſ ſe ipſoſ ſp̄ualeſ hoſtiaſ.

Hoc ſecutuſ mīam uolo et n̄ ſacrificium meliuſ iudicanſ a famiſ periculo homineſ li berare quam ſacrificiū of ferre. hoſtia deo placabiliſ hominum ſaluſ eſt.

Itaq; quaſi ſi dd̄ rex et ſacerdoteſ ſecd̄ aliū euange liſtam p̄p̄ templi miniſterium ſabbatū uiolan

B. Ido ſaluſ hominiſ p̄ma cuſtodia ſabbati prout ho miniſ utilitaſ exigit.

B. Itaq; ſabbatū cuſtodiri p̄ceptū ē ut ſi neceſſitaſ fuit non ſit reuſ qui uiolauit ſabbato. circumcidere n̄ eſſe

.iii.

III

Sdat

phibitū quia necēm. Josue
muros iericho. vii. diebus
circuiuit. et machabei i sab
bato repugnant. quod nō
ē licitum in lege necētas
licitum facit. Sic et hodie
in ieiuniis si quis ieiuniū
fregerit egritudinis reus nō tene
t.

Homo iste sigat auaros q
nolentes dare uolunt acci
pere. pdari et non largiri.
quibꝫ dicitur ut extendant
manus suas. i. qui furabat
iam non furetur. magis ac
laboret operans manibꝫ suis
qd bonū ē ut hat unde tri
buat necētatem patienti.

B. licet sabbis et c̄. Arguit
eos quod legis pcepta praua
inpretatione uiolabant. e
stimantes in sabbato a bo
no feriandū ēē cum dicat
lex. omne opus seruile nō
faciens in eo. i. pcctm. hoc
pcepto signanter quia q
per. vi. seculi etates bona fe
cerint in vii. a malis tm̄ fe
riabunt. nō ut erit ociosus bo
ni opis fructus i laude dei
qescere

B. hominē totum per par
tem sigat uel quia ppter
animam hoc faciebat uel qa
manus sanatio salutē aīe
sigat

B. Non qd sūme pius quē
quā possit pdere. set eius
non saluare ē pdere sicut
dicitur indurasse cor pharaō

B. Que ad
fructū ueti
tum exten
sa ē. a bono
opere aruit.
Ꝭ per manꝰ
xpi in cruce
extensas bo
noꝝ operū
fructus resti
tuta est.

sabbati.
¶ vbi
Et in
manꝰ donū scie
troiuit ite
ibi maꝰ piculū
rum in sy
culpe.
nagoga.
et erat ibi
¶ genus humanū.
homo habens manū
aridam et obseruabāt
eū si sabbatis cura
ret ut accusarent
¶ calumpniam preuenit.
illū. et ait homini habenti ma
¶ ut ab omnibꝫ uideatur.
num aridam. Surge in medio. et
¶ hominē curare an
dicit eis. licet sabba
non.
tis bene facere an ma
le. animam saluam
¶ non
facere an pdere. at
audentes respondere. ¶ quasi
illi tacebant. et cir
in credulitatē eoꝝ irascens.
cum spiciens eos cū
ira. contristatus ē
super cecitatem cor
dis eoꝝ dicit homini.

oꝝ
tes triumne tarent
quanto magis fi
lius hominis ue
rus rex et sacerdos
et iō dominꝰ sabbi
in sabbō uulsas
spicas triumne
non tenetur reus.

B. Et obseruabant
eū. et c̄. quia disci
pulos probabilit
excusauerunt ipm
obseruant ut si
in sabbato curet
transgressionis
si non curat. cru
delitatis aut im
becillitatis argu
ant.

Mathꝰ dicit illos
interrogasse marcus
et lucas interrogatos
fuisse. set illi prius
interrogauerunt.
et ihc cognita ne
quitia eoꝝ statu
it in medio sanā
dū et interrogauit
qd marcus et lu
cas dicunt. et tunc
illis tacentibus
pposuit similitu
dinē de oue et con
clusit qd licet sab
batis. vnde facere
et sic circūspiciens eos
cū ira. et c̄.

extende manũ tuã. ⁊
¶ illico.
extendit ⁊ restituta
¶ ter.
ē man' illi: Exeun
similis similem q̃rit. ¶ gens sine
tes autem pharisei
consilio. ¶ quia soli n̄ possunt.
statim cum herodi
anis cō
silium faciebant
¶ q̄ tōne uincunt
adũsus eum quo
mortem machinant.
modo eum perde
¶ id. ¶ medicus cedit
rent. Ihc autem
in sano po pulo.
cum discipulis
¶ vel secess it. ¶ odien
suis perrexit ad
tibꝫ cedit amantibꝫ accedit.
mare. ⁊ multa
¶ tota. ¶ Confessio.
turba a galilea ⁊ iudea secuta
¶ visio pacis. ¶ sanguin
est eum ⁊ ab ierosolimis ⁊ ydu
nea. ¶ alia descensio.
mea ⁊ trans iordanem ⁊ q̄ circa
¶ angustia. ¶ venatio piscis.
tyrum ⁊ sydonem multitudo
¶ quia. ¶ B. opini
magna audientes que facie
one uirtutum. ¶ id.
bat uenerunt ad eũ. Et di
xit ihc discipulis suis ut na
¶ eccła de gentibus congregata.
uicula sibi deseruiret ꝓpter tur

Cũ herodianis ministri hero dis ꝓ inimicici as quas ipse ad ũsus iohem exer cebat ihm insi diis et odiis ꝑse quebant quem iohes ꝑdicabat.

Magna insania. qui salutem indi gent de nece sal uatoris consili antur.

nis. non q̄d obduratum sꝫ q̄d obdura tum non ē monuit.

Exeuntes qui ꝑ se n̄ possunt socios iniq̄ tatis q̄runt.

Mor. B. Extende manũ tuam. infructuosa debilitas anime nō melius curatur quam elemosine largitione. Vñ qui habet duas tunicas det unam non habenti et qui habet escas similit̃ fa ci at. in ecc̃. fili non sit manus tu a ad accipiendum porrecta et ad dandum collecta. frustra n ad dm̃ manus in oratione exp̃ dit qui eas ad rogantem indu am non extendit.

Magnũ studium nequitie. in crimen reputant q̄d ad uẽbum illius manus sanata ē. neqꝫ in sabbato potest conuinci labo rasse qui dixit et facta sunt. cũ ipsi in sabbatis cibos portent calices porrigant ⁊ cetera
necc̃ia
que uictui

Fugit ut homo quia non dum uenerat hora eius et passionis eius extra ierłm non erat locus

B. Et multa. t. ⁊ c. magistri ple bis ⁊ ministri regis odio ꝑsecun tur. uulgus indoctũ dilectione sequitur ⁊ plurimum sanati merent

Alr. De synagoga secessit ad mare. ⁊ c. iudeam reliquit. ad gentes uenit cum discipulis. f. predicantibꝫ apostolis corda ge tiũ adiit. ⁊ sic multos uenien tes ad se suscepit ⁊ desi d̃atam salutem dedit. unde apte sub ditur. ⁊ dixit discipulis suis.

Nauicula eccła de gentibus congregata fluctus sc̃li sunt

ſeculi tranſgreſſa. que quanto ſinu cordis gratie ſuſcipiende dilatat tanto fluctus ſeculi ſecurius calcat.

B. Utrumque ſed infirmi pia intentione ſalutis demoniaci. uel potius inuiti demones timore coacti non ſolum ad prouidendum uerum etiam ad confitendum maieſtatem eius preſentia enim preteriti quem filium dei eſſe iam namque nouiant celare non audebant ſaluatores acrius qui et hodie negant filium dei eſſe.

Et aſcendens in mon. poſtquam inmundos ſpiritus ſe predicare prohibuit ſanctos elegit qui eum predicarent et nephandos ſpiritus eicerent.

Mons iſte ſignat altitudinem iuſticie quam inſtruendi uel inſtituendi et quam predicaturi erant per locum admonet ad celeſtia erigi ſicut et legem in monte dedit.

Conſuetudo diuine ſcripture: anagorice loqui. ſed nos ſic excelſa ſenſibus noſtris applicamus ut hiſtorie ueritatem teneamus uel teneamus. Chriſtus enim ſolus ſpiritualiter mons eſt celeſtium uero qualitate copioſus ex quo fluunt aque uiue et quicquid ſummum bonum creditur: in hoc fundatur qui eſt mons montium et ſanctus ſanctorum quos cotidie ad ſe inuitat in montem uocante excelſi meritis et uerbo ut locus congruat meritis atque.

Ut eſſent xii. cum illo. ſpeciem

quia diſcordabam ne conpungeres. quando conſulit reuit eum. multos enim credebant. curabant: ſanabat ita ut irruerent in eum ut illum fideles tangerent. quotquot enim habebant plagas et ſpiritus inmundos cum illum uidebant. procidebant ei et clamabant. demones dicentes. tu es filius dei. et uehementer demonibus et curatis comminabatur quia dominum eſſe ne diſ eis ne manifeſ fertetur paſſio. ſtarent illum.

Et aſcendens in montem gratia. uocauit ad ſe non meriti ſed diuine quos uoluit gratie. libero arbitrio. ipſe et uenerunt ad eum et fecit ut eſſent xii. cum illo. et ut mitte

B. Compunguntque eum et pacem turbant tangunt qui fidem non corde et dilectione ſuſcipiunt. qui tenigere ſanati eſſe perhibentur. fugiens comprimentes nauiculam aſcendit.

Peccatori autem dixit deus quare tu enarras iuſtitias meas. et cetera.

Non ſolum demones qui inuiti uel ab eo ſanati qui ſponte confitentur ſed et apoſtoli poſt paſſionem toto orbe predicaturi ante paſſionem tacere iubentur ne diuina maieſtate predicata paſſio differretur. et ſic ſalus mundi.

Non uos me elegiſtis ſed ego elegi uos.

Ut rex quatenus fidem ſancte trinitatis per iiii. partes mundi predicaturi. unde in apocalypsi. ab oriente porte tres. ab aquilone porte tres ab occaſu porte tres.

Impoſuit ſymoni
petri de obedientia
accedit ad agniti
onem. qui enim
habet dabitur ei.
et iacobus qui ſup
plantata habet de
ſidia carnis et iohes
qui per gratiam accepit
quod alii per laborem
et impoſuit eis no
mina boanerges quod
est filii tonitrui. quia
ſublime meritum
in monte meruerunt
audire tonitruum
patris. per nubem
de filio tonantis hic
est filius meus. dile
ut per nubem carnis
ipsi ignem at fulgura
ſpargerent in terris
qui in deus fulgura
in pluuiam fecit
ut extinguat ira
quod iudicium timu
at. Vnde miſam et
iudicium cantabo
tibi domine.

Iacobum qui curam
carnis domino uo
cante ſupplanta
uit et ipsam carnem
herode trucidante
contempſit.

Fratrem in quo est
gratia uel domini gratia
qui ob amoris pre
cipui gratiam quam
q;

ret eos pre
dicare. et
dedit illis
poteſtatem
curandi
infirmi
tates et e
iciendi de
monia.
Et impoſu
it ſymo
ni nomen
petrus. et
supplanta
iacobum
torem. fugit
zebedei et
in. vocauit ad se.
iohannem fratrem ia
cobi et impoſuit eis
nomina boanerges
quod est
filii toni
trui. et

Vedit est prime
mortuos ſuſ
citandi ſicut
matheus dicit
ut uirtus oſten
ſa fidem uer
bis daret et
noua facerent
qui noua pre
dicabant.
Nunc autem
quia numerus
fidelium cre
uit. multi
intuitu uita
uenient ſig
na uirtutum
non habent
quia fruſtra
foris mira
culum oſten
ditur ſi deeſt
qui intus o
peretur. quia
lingue in
ſignum ſunt
non fidelibus
ſed infidelibus

Filii toni
trui quorum
unus intonans
uocem
theologiam
2

iacob quem dilexit dominus.
et cum diuideret excelſus
gentes et ſepararet filios
ade. ſtatuit terminos iu
xta numerum filiorum iſrael
ut ſint ſuper thronos. xii.
iudicantes. xii. tribus
iſrael quibus data est pote
ſtas quam filius accepit
a patre ſecundum carnem
ut opera que ipſe fecit et
ipsi faciant et maiora
horum faciant.

Impoſuit non modo pri
mum ſet cum adducto
ab andrea dixit tu uoca
beris cephas quod interpretatur
petrus. ſet hic euangeli
ſta te attentum reddit
dicens quod eum dominus
ſic cognominauerit. alioquin
enim putares eum ſic uoca
ri caſu non prouidentia
dei. Voluit autem deus eum
prius alio nomine uoca
ri ut ex ipsa mutatione
nominis uiuacitas ſacra
menti notaretur. idem
est grece uel latine petrus
quod ſyriace cephas. et
utraque lingua a petra
dictum de petra. petra autem
erat xpistus. ſicut enim a xpisto
luce lux mundi uocantur
apoſtoli. ſic a petra petrus
ſymon ponens merorem
negociationis. ſed uiſo
domino poſt reſurrec
tione uel audiens eſti
tiam mortis. cum ei dixit.

alius te cinget et ducet
quo tu non uiſ.

I. Et philippum qui eſt
oſ lampadiſ qui illumi
nat ore quod accipit cui
datum e opuſ oriſ illu
minati hoc locutioniſ ge
nuſ ſcriptura ſepe comme
morat quando nomina
propter miſtica ſunt po
ſita quod nunc euange
liſta ex dei perſona uehe
menter affectans inſe
rit

Et mathm q e donatuſ.
cui non ſolum remiſſi
o peccatorum ſed et ut aplorum
numo datur ee ut leo iſte
ſimul comederent et
luppuſ cum agno.

Iacobuſ alphei qui et
frater domini dicitur quia
maria alphei fuit ſo
ror matriſ domini quam
iohanneſ mariam cleo
phe dicit. fortaſſe quia
idem alpheuſ et cleophaſ
uel defuncto alpheo poſt
natum iacobum cleophe
nupſit qui merito filius
alphei .i. docti iacobuſ
idem poſt reſurrectio
nem domini ſtatim ie
roſolimorum ordinatur
epiſcopus tamquam doctus .i.
alphei et docti filiuſ,

Et iacobuſ alphei .i. doc
ti uel milleſimi. cuiuſ

quam nemo poſt
edere non ceſſat
emiſit. in princi
pio erat uerbum
et c. qui tanto
pondere gratiam
dam reliquit.
ut ſi aliquid
pluſ intona
re uoluiſſet
tapere potuiſſet

Id e filii ſuſpe
dentiſ aquaſ
predicatoreſ ad
celeſtia unde
uberi inebri
entur terreno
rum corda.

Nota quod alii
euangeliſte
matheum ſpo
nunt et pupli
canum non di
cunt ipſe poſt
thomam ſe
met et publica
num dicit.

B. Thomaſ a
byſſuſ. quia
altitudinem
diuinitatiſ in reſur
rectione pene
trauit. uel ge
minuſ quod dicit
didimuſ .i. dubi
uſ dubium cor
de reſurrectio
nem uix credidit.

B. Virtuſ agro
ander quod e
uir. quia uiriliter
domino adheſit

andream
oſ lampadiſ uel
et philip
lampadar.
pum et
Syrum e.
barthole
um et ma

Donatuſ.
theum. et
Abyſſuſ uel
thomam
geminuſ grece
didimuſ. quam ad
differentiam ia
cobi zebedei.

et iacobum
docti. uel milleſ.
alphei et
...ni

Thadeum cu
ſtos cordiſ hunc
lucaſ ieuan
gelio in actibus
aplorum iudam iacobi nominat
et frater iacobi fratriſ domini e. inde frater

uirginali gloria
promeruit ſuper
pectuſ redemp
toriſ ſui in cena
recubuit.

Et andream qui
uiriliter unum facit
portioniſ ſue ut
reſponſum mor
tiſ ſemper in ſe
habeat et annua
ſemper in manibus
ſuiſ

Et bartholome
um qui e filiuſ ſuſpendentiſ aquas
uel qui dixit mandabo nubibus
meiſ ne pluant. nomen uero filii
dei per pacem et dilectionem adquirit.
beati enim pacifici quoniam filii dei
uo. et diligite inimicos ueſtros ut
ſitiſ filii dei.

Et thomaſ abiſſus
multi enim profun
da ſciunt. ſed non
proferunt. unde
ſcio hominem in
xpo. et c. uſque quo
que non licet homini loqui.

Fere. Iacobus alphe
i cui non e collu
ctatio aduerſus car
nem et ſanguinem
ſed aduerſus princi
pes et poteſtates
tenebrarum et c.

dñi dr̃. vñ fuerit matrie frater iaco bi et ioseph et iude et symonis ad dif ferentiam s. symo nis petri.

B. S. symon cha naneus a chana neo galilee qui et symon zelotes .i. emulator. cha na zelus chanane us zelotes.

Iudas. sca. a vico in quo ortus est aut a tribu ysa char. ysachar in terpretatur merces vel precium. s. prodi tionis scarioth .i. memoria mortis quia non repente set premeditatus dñm tradidit. hic prouide inter apostolos eligitur quia magna virtus quam aduersarius minister infir mat. Voluit dñs tradi a discipulo, ut tu a socio pro ditus modeste fe ras tuum errasse iudicium tuum perisse beneficium.

B. Qui curam aliorum susceperint

¶ Corculus .i. cordis
thedeum
custos. ¶ ponens
et symone
tristitiam. ¶ Ad
chanane
differentiam symonis
um et iu
petri.
Et iudam sca.
et e. qui non delet peccatum suum per peni tentiam nec illud deletur per memoriam unde et peccatum matris eius non deleatur fiant contra dñm semper.

Ad differentiam iude iacobi.
¶ memo
dam sca
ria mortis.
rioth qui
tradidit
illum. Et
uenerunt
in domum et
conuenit
¶ ypocrite
rum turr
indocti.
ba ut nõ

Et thedeum quod est corculus .i. cor dis cultor qui seruat cor suum omni custodia munditia namque cordis videtur ut forma expres sa per uiuum mundum.

Iudas confitens vel gloriosus scariothis me moria mortis. confessores mul ti sunt in ecclesia superbi et gloriosi quorum primus symon magus et alii heretici. quorum memoria mortis vel mor talis in ecclesia celebra tur ut deleatur.

Iudas confitens vel gloriosus. huius casus con firmat alios in humilitate.

Felix occupatio saluatoris fle bis studium sem per confluentis.

Domus ad quam conueniunt primitiua ecclesia est. turbe que im pedjunt manducare panem

a latere tadent mille et x. quia a dextris eius.

Zelotes est dr̃ qui est come dit zelus domus dei ut phinees ut cesset quassatio.

Symon chananeus qui zelotes dicitur: symon ponens ut habens tristitiam beati qui lugent. q. ip. con. Primum luctum im plet qui consolationem futuram querit: deflet propria peccata cum dauid et maria: cum paulo flet cum flentibus et flet multum cum iohanne qui dicebat et ego mul tum flebam quia nemo dignus inuentus est qui aperiret librum et solueret vii. singula eius.

Hii circa tabernaculum domini per quadruum terni excubant et sanc ta domini uasa propriis operum humeris portant ut tabernaculum mul tis mansionibus multis ad terram promissionis portent. quos unum exem plum ad timorem dei humiliat. ut angelos lucifer casus ut non glo rietur sapiens in sapientia sua. Sed qui gloriatur in domino glorietur.

peccata et uitia ſunt. quia qui manducat corpus domini indigne. iudicium ſibi manducat et bibit. non diiudicans corpus domini. Vnde dominus in futurorum iudicium eum dicit non manducauit eis. carnem filii hominis nisi hebritis eius ſanguinem.

B. Attende. Turba frequentat eum. ſui tanquam furioſum deſpiciunt in quo ſalus gentium notatur. et inuidia iudeorum reprobatur de quibus in propria uenit et ſui eum non receperunt

B. Si qui tarditate mentis non intelligunt uerbum dei remanet eis ſpes ſalutis ſi forte intelligant qui autem intelligere nolunt. et ſpernunt uel inuident quod intelligunt nulla ſpes eſt. unde ſcribe et pharisei. id eſt ſapientes. et cetera.

B. Ab ierosolimis quod ſignificat eum a ciuibus ſuis eſſe perſequendum uſque ad mortem. legimus ſupra quod ſecuta eum turba a galilea et iudea et ierosolimis et trans iordanem et qui circa tyrum et ſidonem que ſunt ciuitates gentium et ſcribe ab ierosolimis blaſphemabant quia turba propria iudeorum illum cum palmis et laudibus perduxit gentiles deſiderabant et ſcribe et ſeniores populi de nece eius tractabant

Vt probet ratione quod neque mente captus eſt neque in beelzebul eicit demonia

Eligant quod uolunt. ſi ſathanas ſathanam non poteſt eicere nil contra dominum dicunt. ſi autem poteſt recedant a regno eius quod diuiſum ſtare non poteſt.

etiam.

poſſent neque pa
nem manduca
re diſcipuli di
ſcipuli. et cum au
diſſent ſui diſ
cipuli exierunt
tanquam furioſum.
tenere eum. Di
cebant enim quoniam in
furorem uerſus eſt.
id eſt ſapientes. ex hoc et
et ſcribe qui ab
ſtabant diſcipuli.
ierosolimis deſ
hoc.
cenderant dicebant
quoniam beelzebul
habet et quia in principe demo
niorum eicit demonia. Et con
ut non intelligant denegt conuincit.
uocatis eis in parabolis dicebat illis
id eſt. ſicut dicitis in beelzebul eicere me demonia.
Quomodo poteſt ſathanas ſatha
nullo modo. quia. cauſa premiſſa. ut
nam eicere. et ſi regnum in ſe
demones pugnent contra ſe. diſcordia maxime res di
diuidatur non poteſt ſtare reg
labuntur. aliter probat idem. contra.
num illud. Et ſi domus ſuper ſe
pugnando.
metipſam diſpertiatur non poteſt

Sollicite cuſtodire debent conſcientie domus ut ſe primus inde alios regant.

Cum alii magnum faciunt ſui deſpiciunt quia non eſt propheta ſine honore niſi in patria ſua.

Pater ipſe qui docuit nos pati dicens beati eritis cum male uobis homines et cetera.

Quia ſapientie eius altitudinem capere non poterant. alieno ſenſu locutum putabant.

Beelzebul uir muſcarum habens muſcas quo nomine et principem demoniorum cognominabant propter ſordes immolaticii cruoris.

q. q. de tuo regno eiectus. q. cont.
domus illa stare. et si sathanas consurrexerit adversus se
q. vos dicitis quia in beelzebub eicio demonia. sed
metipsum dispertitus est et non poterit stare. Sed finem ha
nemo potest. et c. q. id est homines a diabolo dete q. diaboli.
bet. Nemo potest vasa fortis in
ptos.
gressus in domum diripere nisi prius
q. id est diabolum. q. a seditione compescat.
fortem alliget et tunc domum eius
q. dictis
diripiet. Amen
me in mundum
dico vobis
spiritum habere sed.
quia omnia dimittentur filiis hominum peccata
q. digne penitentibus q. quoslibet.
q. in deum.
et blasphemie quibus blasphemaverunt. Qui autem blasphemaverit contra spiritum sanctum non habebit remissionem in eternum. sed
q. quia ipse eterne delinquit
qui numquam penitebit
reus erit eterni

Ereptos a diabolo domino adunavit et per distinctas gratiarum dignitates ordinavit.

Hec contumelia nullum qui est martyrio lapsus veniam negat.

Quibus blas. autem est. quia non mentiuntur per iram agere ut recipiat quem spiritum intelligens principem demoniorum esse dicebat. quia numquam solvitur a carcere qui quadrantem sibi novissimum non solverit ante finem vite. quattuor namque partibus fundatur denarius eterne vite. ut quod corde credis ore confitearis et quod confiteris ope compleas et quod comple

Preter originem que omnibus peccatoribus permittitur veniam post videtur in sacris in numeris sunt.

Mundum in malignum positum in quo usque ad adventum salvatoris quasi in peccato impio sine contradictione quiescebat.

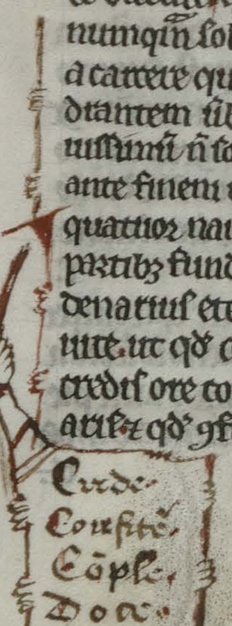
Domum diripiet. quia omnes mundi partes a diabolo possessas apostolis et eorum successoribus qui civitates provincias ut populos ad fidem converterent distribuit.

Matheus dicit. qui blasphemaverit in spiritum sanctum vel verbum dixerit contra spiritum sanctum. non habet remissionem neque in hoc seculo neque in futuro. non ostendit quosdam relaxari in futuro quod de minimis intelligendum est ut de verbo otioso vel de risu nimio quorum in hac vita veniam promeruerit.

Qui intelligens opera dei cum negare non possit ex invidia contradicit et opera spiritus sancti dicit esse in beelzebub non habet remissionem neque hic nec in futuro quia penitere non potest digne.

Non quod spiritum non esse vel quia esse sed non deum esse sed minorem patre et filio. quia hec non invidia diabolica sed humana ignorantia sed quoniam dicebant. et cetera.

Quia similis diabolo contra scientiam suam maiestatem dei oppugnat. Unde sequitur: quoniam dicebant et cetera.

ius docere non cessauis. qui enim
fecerit hec & docuerit hic. mag. uo. i. r.
ce.

Mistice mater & fratres populus
iudeorum ex quibus xpistus secundum carnem
foris in litterali sensu stant tur
ba in domo gentes sunt in spirituali
misterio. iudei foris uolunt uidere
xpistum quia spiritualem intelligen
tiam non querentes potius ad
carnalia docenda eum exire cogunt.

Que est mater mea. & cetera non refutat
obsequi matri qui dicit: honora
pa. & ma. set ostendit se plus debe
re patris misteriis quam affectibus
maternis. idem exemplo monstra
uit quod uerbo ait: qui amat patrem
aut. ma. plusquam me non est me
dignus. nec fratres iniuriose contem
pnit set opus spirituale prefert cog
nationi dicens meliorem esse copu
lam cordium quam corporis.

Ecce mater mea. ut sciamus nos
esse fratres eius & matrem si uoluntatem
patris eius fecerimus ut coh[e]re
des simus quia non in sexibus set
in factis discernit.

Soror & frater credendo. Mater predicando
dum predicatione amor xpisti quasi ipse
xpistus in corde auditoris generatur.

Secam que est in mari. i. inter infide
les quam deus gratia sue inlustrationis
illustrat & dilectam sibi mansionem
consecrat.

Cepit docere ad mare ut locus in
dicet auditores amaros & instabiles
et ideo in parabolis loquitur ut quod

delicti. quoniam dice
bant spiritum inmun
dum habet. Et
quo predicante. quia populus
ueniunt mater eius & fra
iudeorum. quia in littera. *quia foras.*
tres. & foris stantes miserunt ad
id est in spirituali intelligen
eum uocantes eum. & sedebat cir
tia quiescebat. quia gentium.
ca eum turba. & dicunt ei, ecce
mater tua & fratres tui foris querunt
quia nos quoque si foris stamus non
& respondens eis ait. que est mater mea
cognoscemur.
et qui sunt fratres mei. & circumspi
ciens eos qui in circuitu eius
mater
sedebant. ait. ecce mea & fratres mei
qui enim fecerit uoluntatem dei
quia propter utrumque sexum fidelium.
hic frater et soror mea & mater
est. Et iterum cepit ihesus docere
quia heretici tumidas &
ad mare & con
amaras. quia id est frequentia
gregata est ad
populorum ad fidem conflu
eum turba
entium.
multa ita ut
quia secam.
nauim ascen
dens sederet in

IIII

proūbia

Non filii matre semper
uirginis ut mentitur
eluidius uel ioseph ex
alia uxore sicut alii
garriunt set cognati
domini
.
Eadem die ut ma
theus post superio
rem sermonem mox
subiungit. in illo
die exiens de domo
sedebat secus mare &
cetera.

Hii sunt qui nuper
ad audiendum uerbum
uenerunt & iam pie
tate animi ab ama

ro:

ramq̃m
titudine reprobo͛ꝝ
amari ſecreti ſunt.
ſ; nondum cũ dño
in naui ſunt. quia
nondum celeſtibuſ
ſacramentiſ que de
ſidabant imbuti ſ͛t.

Xp̃c immundũ. uel
de iudea ad genteſ. ū
abacuch egreſſuſ eſ
in ſalutẽ pp̃. t. et c̃.

Exienſ de domo ubi de
moniũ diciuſ ẽ hic
docet ad mare ut oſte
deret ſe ob pfidie cul
pam iudeam relictũ
et ad genteſ ſaluan
daſ tranſiturũ. ūn
apte ſignificatur. q
pdicante eo in domo
mater euiſ ⁊ fratreſ
foriſ ſteterunt.

Qd̃ in more ũn teſtiũ
miſtiũm regni in
monte oſtenſum
.i. moyſi ⁊ helye. et
ihu conſiſtit.

¶ infideliũ.
mari. ⁊ omniſ
turba circa
mare ſup̃ ter
ram erat. et do
cebat eoſ in pa
raboliſ multa. ⁊
Dicebat illiſ in
doctrina ſua.
¶ xp̃c.
Audite. ecce ex
¶ b. deſinit patr̃.
iit ſeminanſ
ad ſeminandũ
¶ pſe uel p
et dum ſemi
ſitos.
nat aliud ceci
dit ſecuſ uiam
et uenerunt
uolucreſ celi ⁊

non intelligerent ab apoſtoliſ
quoſ contempnebant inquiren
teſ dicerent miſtium regni dei
quo carebant. Mare munduſ ẽ
qui guſtat amaruſ ẽ. ⁊ uitioꝝ
fluctibꝫ inquietuſ ſet ab ipſo
domino eripiuntur pdeſtinati
qui amara dulcifitat ⁊ triſtitia
conũtit in gaudium. egritudi
nem in ſalutem.

In paraboliſ. parabola ẽ rerum
natura diſcrepantium ſibi ſub
aliqua diſſimilitudine facta
comparatio. More ſue prudentie
loquitur: ut qui celeſtia capere
non poterant per ſimilitudinẽ
terrenam auditam percipere
potuiſſent. grece ſimilitudo dr̃
quando qd̃ intelligi nolumuſ
per aliquaſ comparationeſ indi
camuſ. ut ferreum aliqñ durũ
uelocem uentiſ comparamꝰ ⁊ ani
bꝫ idem fit in. xxx. lx. ⁊ c̃. fructu
.i. lege pphetia et euangelio.

Aliud. ce. ⁊ c̃. lucaſ. ⁊ conculcatũ
ẽ. ⁊. no. ce. co. u. Via menſ meatu
cogitationũ carnaliũ trita uſi
ſemen pit nec fructũ affert et
a uolucribꝫ rapitur. .i. a demoni
bꝫ qui uolucreſ celi dr̃. ſiue
quia celeſtiſ et ſpũaliſ nature
uel quia in aere habitant.

Altitudinẽ. ⁊ c̃. probitatẽ animi
celeſti diſciplina exercitati ⁊ ad
obediend̃ regularẽ inſtituti.

comedunt illud. Aliud uero ce
b. Duritiam prot̃ ne mentiſ.
cidit ſupra petroſa ubi non hũit
b. ſ. leuitatem ad obedientiã. b. Quia audito
terram multam ⁊ ſtatim exor
ũbo ad horam delectatẽ.
tum quoniam non habebat altitu
¶ perſecutioniſ terror.
dinẽ terre. ⁊ quando exortuſ eſt ſol exeſtuauit. ⁊ eo qd̃ ñ ha

tenui desidiu. qz
hinius ad horam
eum audito sermo
ne delectantur.

Tricesimum in co
iugatis qd' signat
index et pollex
ad significandum
tricenarium qui
blando osculo
iuncti.

et unum se
ǂ in viduis
xagesimum

habebat radicem exaruit. ⁊ aliud cecidit in
ǂ Corda divitiarum cura sollicitata. ǂ nec potest fructificare
ǂ multiplicate sunt divitie. verbum.
spinas. ⁊ ascenderunt spine. ⁊ suffocave
ǂ id.
runt ⁊ fructum non dedit. ⁊ aliud cecidit in
ǂ fidelium mentes.
terram bonam. ⁊ dabat fructum ascenden
ǂ fidem
tem ⁊ crescentem. ⁊ afferebat unum trice
sce trinitatis. ǂ in virginibus.
simum. ⁊ unum centesimum. ⁊ dicebat.
ǂ signat se alta dixisse. ǂ cordis. ǂ intelligat. ǂ secretus a t
Qui habet aures audiendi audiat. ⁊ cum esset singula
ba. ǂ discipuli. ǂ exponere.
ris interrogaverunt eum hii qui cum eo erant. xii. parabo
ǂ qui mecum non hiis qui foris sunt. ǂ secreta
lam exponere. ⁊ dicebat eis. Vobis datum est nosse miste
scripturarum. ǂ non in navi mecum. ǂ qui nolunt accedere. ǂ exclo
rium regni dei. ceteris autem qui foris sunt in parabolis om
ra. ǂ Non modo verba set ⁊ facta quia non poterant capere spiritualia que in eis te
ǂ corde. gebantur.
nia fiunt ut videntes videant. ⁊ non videant. ⁊ audien
ǂ exteriora. ǂ corde. ǂ i. ut non. ǂ Qui ideo non convertuntur
tes audiant ⁊ non intelligant. ne quando convertantur
nec remittuntur eis peccata. ǂ attentionem vel inten
et dimittantur eis peccata. ⁊ ait illis. Nescitis parabolam
tionem excitat.
hanc. ⁊ quomodo omnes parabolas cognoscetis. Qui seminat
ǂ in quibus.
verbum seminat. Hii autem sunt qui circa viam ubi se

Qui fide nulla
nullo intellectu
nulla temptatione
de utilitatis oratio
ne percipiunt.

Hii utilitatem
probant desidiis
gustant. sz adversa impediunt

Difficultas po
nit eorum qui
audiunt.
sunt autem
quidam ut
gentiles qui
non audiunt.

minatur verbum. ⁊ cum audierint
confestim venit sathanas ⁊ au
fert verbum qd' seminatum est in
cordibus eorum. ⁊ hii sunt similiter
qui super petrosa seminantur.

qui cũ audierint ũbum stati · que formidant.

¶ firmam fidem.

tim gaudio accipiunt illud. et non habent radicem i

¶ ad tempus credunt. ¶ ergo. ¶ de loco in locum. ¶ inciant.

se. s3 temporales sunt. deinde orta tribulatione ⁊ psecu

tione ꝓpter ũbum. confestim scandalizant. ⁊ alii sunt

qui in spinis seminant. hii st̃

qui ũbum audiunt ⁊ erump

¶ Curas. ¶ appetitus decipiens.

ne seculi ⁊ deceptio diuitiar

¶ a bonis concupiscentiis. ¶ adquirendi.

et circa reliqua concupiscen

tie introeun

tes suffocant

ũbum ⁊ sine

fructu efficit. ⁊ hii sunt q̃ s͠c

¶ fidelem ɔscientiam.

terram bonam seminati sūt.

B. hii excipiunt

qui audiunt ũbum ⁊ susci

conseruant et fructificant.

piunt. ⁊ fructificant unum

¶ fidem trinitatis in electorum cordibus.

xxx. unum. lx. ⁊ unum cen

tesimum.

Et dicebat

illis. nũqd

¶ uerbũ dei

uenit lucer

na ut sub

I. Strangulant quia tenent mentis nec bonum desiderium ad cor transire.

B. Qui. uobis datum ē nosse misterium regnũ dei. set ceteris p uos idem misterium est reuelandũ. ⁊ iõ carnali timore ñ abscondatis.

B. Modius ē uita nostra diuina psciencia.

Diuitiis que dñisis ceteris prin gunt. quia pro nullaris indigent qui per multa possident.

Cum p̃ceptum ē scriptum ē enim concupiscens sapientiam serua mandata ⁊ c̃. ⁊ alibi. beatus uir qui. ti. do. in. m. e. uo. n. hec concupiscẽe bone. qui reliqua cõcupiscere aberrat.

A perfectionem bone opationis qr diebz ornatus mũdi ɔpletus ē.

B. ꝑpetuam benedcõnem uel beatitudinem. quia centenarius a leua transfertur in dexteram digitali computatione.

Lucerna ũbum dei. Modius aut lectus auditus in obedientiũ. candelabrum apostoli quos illuminauit ũbum dei abscõditum ⁊ occultum qd̃ palam fit cum a domino tractatur.

B. Se dominice p̃dicatio ũitatis sub sto secutus corporis p qm̃ tũ excelsior appareat doctrina tamqm̃ p candelabrũ lucna.

Non ē enĩ ali. ⁊ c̃. nolite erubescere euangeliũ qr michi

o∴

occultum modo qd non fiat palā
in iudicio q̄ndo illuminabit ds
abscondita tenebraꝝ ⁊ manife
stabit consilia principum ū nob̄
ā deo laus. illis eterna pena.

In qua mensura. ⁊ cetera secdm
mensuram fidei unicuiqȝ di
uiditur intelligentia misterioꝝ
⁊ adicietur nobis donum scien
tie ⁊ adicientur uirtutes. qui e
habet dabitur ei. ⁊c. qui fidem
habet habebit uirtutem. ⁊ qui
habet opus ubi habebit intel
ligentiam misterioꝝ. ⁊ econtra
qui non habet fidem deficit ui
tute eo qd non habet opus ubi
intelligentia caret. ⁊ qui non
intelligit iam auditum pdit
ac si non audisset.

In p̄senti sensus intelligendi ⁊
effectus opandi ⁊ in futuro do
na eterne retributionis adicie
tur.

Qui soluerunt omnia
que potestis facite. quia ī qua
mensura mensi. fu. et c̄.

Scriptura diuina p̄ternas
similitudines monstrat cele
stia sacramenta sicut totum
euangelioꝝ corpus constat.
regnum dei ē ecclia q̄ regit
a deo ⁊ ipsa regit homines ⁊ ui
cia calcat ut centurio habens
sub se milites. homo iactans
semen filius hominis ē. semē
uerbum. terra corda humana.
dormitatio hominis mors est
saluatoris. exurgit semen

(Vita nostra.) modio ponat(ur)
(carne.) aut sub lecto.
nonne ut sup(er)
(corporis.) candelabrum
ponat(ur). non est
(qd.) (i) aliqd absco
ditum qd non reuelet(ur).
nec factum ē occultum quod non
in palam ueniat. (intellige) Siqs h(abe)t aures
(di uerbum dei.) (non se subtrahat ā auditu ad fabu) (exemplum)
audiendi audiat. ⁊ dicebat ill(is).
(las uertat.) Videte quid audiatis. In qua
(est uerbo q(uo)d) mensura mensi fueritis reme
(audiatis opam.) tietur uobis ⁊ adicietur uobis.
(B. amorem uerbi.) (Sensus intelligendi quod a)
qui enim habet dabitur illi. ⁊
(mat.) (naturali)
qui non h(abe)t etiam quod habet
(ingenio uel litteraꝝ exercitio.)
(B. i. nulla uere sapientie dul-) (cedinem gau)
auferetur ab illo. Et dice
(debit.) (ecclia.)
bat. sic est regnum dei q(ue)mad
(filius hominis.) (uerbum.)
modum si homo iaciat semen
(corda.) (⁊ moriatur.)
super terram ⁊ dormiat. et ex
(adulti.) (prosperis.)
surgat nocte ⁊ die ⁊ semen ger

mensurata lectus
caro in qua quiescit
anima. lucerna uer
bum qd illuminat.
qui ergo amore pre
sentis uite ⁊ carnalis
illecebre occultat u
bum dei q̄ sub mo
dio uel sub lecto lu
cernam operit quia
ei carnis concupiscen
tias sponte

c. in opere. c. nesciente
muiet: & increscat dum nes
facit. c. quia in arbitrio hominis est.
cit ille. Vltro enim terra fruc
c. timorem.
tificat primum herbam deinde
c. penitentiam.
spicam. deinde plenum fruc
tum in spica. & cum ex se p
duxerit fructum statim mit
c. mortem uel iudicium. c. finis seculi.
tit falcem. quoniam adest mes

R. predicatio euangelii que ducit ad regnum dei de qua dicitur: auferetur a uobis a uobis regnum dei. & c.

sis. & dicebat. Cui assimi labimus reg
num dei aut cui parabole compa
bimus illud. Sicut granum
synapis. quod cum seminatum
c. B. in corde credentis et in mundo. c. in timore.
est in terra minus est omnibus

Seminibus quia contemptibilia predicans christum primo non creditur: quia predicat hominem deum. deum mortuum. crucifixum. hoc eloquentie et sapientie philosophorum comparatum minus inuenitur.

seminibus que sunt in ter
c. propter
ra. & cum na
mo parua.
tum fuerit ascendit in
c. caritate. c. quod omnis
arborem et fit maius omni
caro fenum.
c. ramos misericordie et compassionis
bus holeribus et facit ramos ma

nocte & die. post sompnum Christi nisi
credentium. per prospera & aduersa
magisque germinauit & creuit in
opere/dum nescit. tropica est hec locu
tio & in diuinis libris creberrima.
nescit. id est nescire nos facit quis fructum
in fine afferat dum dicit qui perse
uerauerit usque in finem hic saluabitur. Vltro enim terra fructificat
dum uoluntatem nostram deus ex
pectat dicens. Si uis peruenire ad
uitam serua mandata/ primum
herbam. id est timorem. initium sapientie
timor domini./ deinde spicam. id est penitentiam
lacrimosam/ deinde plenum fructum
id est perfectam. scilicet caritatem/ plenitu
do enim est caritas/ & cum ex se pro. fru
cta. mit. fal/ falx est mors uel iu
dicium/ quia secat omnia. quando ad
est messis. id est consummatio seculi in
qua iusti gaudebunt qui in la
crimis seminauerunt.

Hoc semen tantum comparat grano sy
napis quod minimum in timore est.
magnum est in caritate que est maior
omnibus oleribus quia deus caritas
est. & omnis caro. fenum. & qui infirmus
est olera manducet et fecit ramos
misericordie & compassionis. cuius sub umbra
que sunt celi alta delectant hic
ta
te

Ascendit in arborem que altitudine am
plitudine. annositate herbarum
transcendit naturam. alta est quia
ad celestia sursum tollit. ampla quia
totum mundum occupauit an
nosa quia non potest finiri.

B. holeribus philosophicis.

Seminatum semen est a christo

siue ab ipo homine in terra t
in agro. i. in corde suo. hic homo
ē sensus n̄r. ⁊ animus grānū
p̄dicationis humore fidei factū
pullulare in agro pectoris sui.

Jero. Illi eñ digni erant audi
re mistia in intimo penetrali
sapientie qui remotis cogita
tionū tumultibꝫ in solitudine
uirtutum pmanebant. sapia
eñ ē in tempore ocii dicenda.

Non q̄d nullū sermonē tur
bis faceret apertum. set quod
nullus sermo eius inuenitur
in quo aliquid ꝗ palbolē n̄ ue
niat.

Mare seculi estus. nauicula
tenet qua mundi fluctus tran
seūdimus. ⁊ ad litus patrie ce
lestis peruenimus. alie naues
que cum domino fuisse nec i
saltum ducte nec potestatem
ptulisse dicuntur eos signant
qui ita fide dominice crucis
imbuti sunt ut tamquā ui
des nondum tribulatione
pulsati suscepta fidei mistia
in pace conseruent uel eos qui
post tribulationū crebras pro
cellas ad tempus pacis serenit
tate utuntur. erant ~~et~~ fors itā
ille naues nuper facte. et in
portum tūn deducte. uel post
maris picula ad portū reduc
te.

J. puppis ē ecce initium. in
qua dominus dormit morte
corporali quia numquam
dormiet qui. cus. is. omina

dr̄
discipulis
que quo
apertius ex
crescunt ui
liores sunt
quia sicut
holeta her
bas ⁊ cito deci.

nis. ꝗ p̄dicatores ex ipa p̄dicatōe
gnos ita ut pos
nascentes. ꝗ protectione dei
de qua. sub um
sint sub umbra ei
bra illi quem desid. sedi. ⁊ ē
ꝗ sā.
aues celi habitare.
Et talibꝫ multis pa
ꝗ lac dedi u g.
rabolis loquebatur eis uerbū
po. n̄. es.
prout poterant audire. Sine
parabola aūt non loqbatur
ꝗ a turba. ꝗ spūalibꝫ spūa
eis. Seorsum autem discipulis
lia dignis intelligē. ꝗ apte.
suis disserebat omnia. Et ait
ꝗ appropinquante occasu ueri solis.
illis in illa die cum sero fām
eēt transeamus ꝯ. Et di
mittentes turbam assumunt
eū ita ut erat in naui. et alie
ꝗ ap̄. de
naues cum illo. ⁊ facta est p
monū pscitorꝫ
cella magna uenti ⁊ fluctus
mittebat in nauim ut imple
retur nauis.
et erat ipse in
ꝗ corpa
puppi sr̄ cer
liter ut homo.
uical dormi

Jero. puppis. mor
tuis pellibꝫ uiuos
continet ⁊ fluctus
arcet ⁊ ligno solida
tur. i. cruce ⁊ morte
domini saluatur
ecclia.

Discipulis nauigan
tibꝫ xp̄c obdormit.
quia fidelibꝫ regni
futuri quietē me
ditantibꝫ ꝛ sp̄c scī
secundo flatu uel
remigio ꝑꝑeti cona
tus mundi fluctus
post terga iactanti
bꝫ subito x̄ passio
aduenit. quo ascen
dente puppim cru
cis ut somptū mor
tis caperet fluctus
blasphemantium
demoniacis excita
ti procellis assurgunt
quibꝫ tn̄ non turba
tur eius patientia
set discipuli turbā
tur. trepidant. p
dicantur.

ꝗ discipuli tūc
eius ꝛ excitauerunt
p̄ resurrectionē
eum ꝛ dicunt
B. ne diuti⁹ dilatata
sua puenit.
ei. Magister
ꝗ qui non est tibi cure
non ad te per
tinet quod pe
ꝗ a morte.
rimus. et exur
ꝗ per mortem destru
xit eum qui habebat
mortis imperium.
gens comina
ꝗ diabolo.
tus uentis.
ꝗ psecutori
et dixit mari
bꝫ. ꝗ imperabat ut ds.
tate obmutes
ce. ꝛ cessauit uentus ꝛ facta ē
ꝗ .i. pax ecclie post pressuras uel theorica post
tranquillitas magna et act
actiua.
iuus. Quid
timidi estis.
ꝗ iō timidi. qꝛ nōdum
net dum habe
ha. ꝛ ē.
tis fidem ꝛ ti
muerunt ti
more magno.
ꝛ dicebant ad
ē. hic. ꝛ ē non ꝗ discipuli set alii. qui in naui erant nauta

Quid timidi estis
q. d. quid me p̄sen
te timentis. tn̄ scilꝫ
ē qd' post resurrec
tionem exprobrauit
incredulitatē. el. ꝛ
du. cor. qꝛ. h. q̄. ui.
u. re. non. cre. o stul
ti ꝛ tardi corde ad
cre. in. om. q̄. lo. p̄p̄.
pro. nōne. sic. opor. pa.
xp̄m ꝛ intrare i glo. su.

batur uentis ꝛ mari de quo dicit
tu dominaris potes. maris. Venti
et mare demones ꝛ psecutores sr̄.
quibꝫ dicit tace quando compes
cit dicta iniquorū regū ut noluīt
quia non ē hominis. ut dirigat
gressus suos. tranquillitas mag
na pax ecclie post pressuras siue the
orica post actiuam uitam.

B. Iudeorū rabiem p resurrectio
nem repressit que caput quatiens
clamauit. si filius dei. ē. des. nūc
de. cru. ꝛ cre. ei.

Mor. Cum
signo crucis imbuti mundum
relinquere disponimus nauim
cum ihū conscendim⁹ mare tran
sire conamur. set qui non dormi
tabit neqꝫ dormit qm̄. cu. ī. s. nobis
nauigantibꝫ dor
mit. quia inter
medios uirtutū
nisus uel demo
nū uel hominū
prauorū uel ūrarū
cogitationum
impetu fidei sple
dor obtenebras
cit spei celsitu
do talescit. amo
ris flamma re
frigescit. set ad
gubernatorem
recurram⁹. illum
sedulo excitem⁹
qui non seruit sꝫ
imperat uentis.
qui oīa sedabit
qui portū salu
tis indulgebit.

Non quod oīs
creatura sen
tit imperium
creatoris. non
quod omnia
animalia sunt
ut mentiunt
heretici. sꝫ ma
iestate condi
toris q̄ nobis
insensibilia
illi sunt sen
sibilia.

Et timuerunt
etc̄. Matheus
porro homines
miratī sunt
dicentes. quis

V
Porci

uantur de eo dubitantes cui uenti et mare obediunt uel et ipsi discipuli recte homines dicti qui nondum nouerant potentiam saluatoris.

Gerasa urbs insignis arabie trans iordanem iuncta monti galaad in tribu manasse non longe a stagno tyberiadis in quo porci precipitati sunt. Significat autem gentes quas post resurrectionem suam dominus missis predicatoribus uisitare dignatus est unde bene gerasa siue gergesi colonum eiciens siue aduena appropinquans interpretatur. quia gentium populus colonum. scilicet diabolum a quo diu incolebatur expulit et qui erat longe factus est prope in sanguine christi.

Quia gentes mortuis operibus .i. peccatis delectantur.

B. Insidorum corpora omne pecatis mortue sunt sepultura.

Cathenis et compedibus grauesque dure leges gentium significant quibus peccata in re eorum puplica cohibebantur. ruptis cathenis ut lucas scribit subito agebatur a demonio in deserto quia et transgressus illis legibus ad ea scelera cupiditate rapta bantur que iam uulgaretur excedent consuetudinem.

uere mirabilis.
altitudinem. quis putas est iste. quia uenti et mare obediunt ei.

Et uenerunt trans fretum maris in regionem gerasenorum et exeunti ei de naui statim occurrit ei de monumentis

B. gentes qui demonia
homo in spiritu
cultu uel inlusi doctrinis ydola
tu in mundo
colunt.
qui domicilium habebat in monumentis et

legibus diuinis
neque cathenis
quia non erat dignus. uel
iam quisquam
deus uel homo.
poterat eum ligare quoniam sepe compedibus et cathenis uinctus

Homo iste est desperatissimus populus gentium quem enumerat apostolus. elatus superbus, inmundus sanguinatus, ydolatria ignominiosus nec lege nature nec dei nec humano timore ligatus cui legio nomen est .i. x. quia que cadunt ad dexteram patris que est christus. huic grex peccatorum creditur hic sine respectu mie simul inmisericordiam per impetum inmature mortis suffocantur ab hiis nimis fugiunt qui pascebant eos flagellato et a stulto sapiens sapientior fit uel prudentior.

tus dirupisset cathenas et compedes comminuisset et nemo poterat eum domare et semper

aduersis. prosperis. infidelitate operum. in fastubus superbie. B. per uerba durissime infidelitatis.

nocte et die in monumentis et in montibus erat clamans

B. ydolis. quam acceptis tantibus se ipsos furibundi confidebant.

et concidens se lapidibus. Uidens autem ihesum a longe

cucurrit. & adoravit eum. & clamans voce magna dixit. Quid
B. quid michi commune vobis. Credunt & contremiscunt filium dei. Hic contra arrium qui negat filium dei.
Hic contra iudeos qui dicunt in beelzebub eicit demonia.
michi & tibi ihesu fili dei altissimi. adiuro te per deum ne
me torqueas. Dicebat enim illi. exi spiritus immunde ab homine. & interrogabat eum. quod nomen tibi est. & dicit ei. legio nomen michi est. quia multi sumus & deprecabatur eum multum ne se expelleret extra regionem. Erat autem ibi circa montem grex porcorum magnus pascens magris. et deprecabantur eum spiritus dicentes. mitte nos in porcos ut in eos introeamus. & concessit eis statim ihesus.

B. Magnum tormentum est a legione hominis cessare. & tanto dimittit gravius quanto possidet diutius.

Sed mitteret in gregem porcorum & hoc est erat et cetera

Lucas. et rogabant eum ne imperaret illis ut in abissum irent. sciebant quod aliquando futurum ut per adventum eius mitterentur in abissum non futura presumunt. tes. set propheta hanc in se dicta recolentes. ideo quia gloriam christi quam mirabantur ad suam tendere timebant dampnationem.

B. Accepta potestate aliter a deo. aliter et non petentibus.

Exeuntes spiritus immundi in- noceant.

Non quia nescivit interrogat set ut confessa publica peste quam furens tolerabat virtus curantis gratior appareat. set etiam sacerdotes nostri temporis qui per exorcismos demones eiciunt solent dicere non aliter patientes posse curari nisi quantum sapere possunt omne quod a demonibus visu auditu vel quolibet sensu corporis aut animi vigilantes dormientes ve pertulerunt patenter confiteantur.

Legio & cetera. Signatur populus gentilem innumeris ydolatrie cultibus mancipatum. cui contraria est multitudinis credentium. erat cor unum & anima una. unde bene in babylonis constructione lingua rum unitas per superbie scissa in terram per gratiam spiritus sancti linguarum varietas est adunata & illa confusio et hec visio pacis dicitur. quia electos in pluribus linguis & gentibus una fides & pietas toto orbe preifusando confirmat. reprobos autem plures secte quam lingue dissociando confundunt.

Ubi porcorum potius hominibus esset salus. et ecce pastores viden tes statim nunciaverunt civitati.

Porci signant homines immundos qui vociset

rõnis ex partes
in monte sup
bie pascuntur
et lesciuiulentis
actibz oblectã
tur: quibz per
tuctum ꝑdolo
ss possunt de
mones dñari.
nam n̄ quis
porci more ui
xerit. in eum
diabolus potes
tatẽ n̄ accipit
n̄ forte ad pro
bandũ. non aũ
ad perdendum.

Grex porcoꝝ
p. e. ꝛ c. quia
iam clarifica
ta ecclia ꝛ libe
rato populo
gentium a de
monum dñã
tione in abdi
tis agunt sac
legos ritus q
xpo credẽ no
luerunt ceca
et profunda
curiositate
submersi sũt.

Lucas. seden
tem ad pedes
eius qd̄ sigñat eos qui a peccatis
correcti sunt fixa mentis inten
tione uestigia saluatoris que
sequantur intueri.

Uestitum uirtutum studio
quod uesana mente per
diderat. Unde filius prodigus
ad prēm rediens mox sto
la prima cum anulo in
duitur: quia quisquis uo corde
penituit potest donante xp̄o gra
pristina iustitie opa de quibz
ceciderat cum anulo inuiolate fi
dei recuperare.

Mathꝰ duos. Marcus ꝛ lucas u
nũ a demone curant dicunt q
unus eoꝝ clarioris nominis ꝛ
famosioris ꝛ id curatio eius ē fa

cipitauerunt in
porcos ꝛ mag
no impetu
grex ꝑcipita
tus ē in ma
re ad duo. m.
ꝛ suffocati
sunt i mari.
qui aũ pascebant eos
fugerunt ꝛ nuntiauerunt i
ciuitate ꝛ in agro ꝛ egressi sũt
uidere qd̄ eẽt factũ ꝛ ueniunt
ad ihm̄ ꝛ uident illũ q a demo
nio uexabat̃ sedentẽ uestitũ
ꝛ sane mentis. ꝛ timuerunt eũ
et narrauê
runt illi̅ que
uiderant q̃liter
factũ eẽt ei q de

Manicheus erubes
cat si de eadem substa
et ex eodem auctore
hominũ bestiarum
que sunt anime q
modo obitũ homi
nis saluem duo. m.
porcoꝝ suffocantē.

Quia quidam p̄
mates impiorum
quamuis xp̄ianam
legem fugiant. po
tentia tñ eius stu
pendo ꝛ mirando ꝑ
gentes
ꝑdicant

B. Et timuerunt
et c. quidam ne auti
qua suauitate de
lectati honorare se
sz pati nolle xp̄ianã
legem dicunt quia
eam implere non
possunt admirantes tñ fidelem ꝑ a ꝑsti

na cogitatione sanatur

Consul fragilitatis sue ad hoc infirmi pondus sapientie eius sustinere non possunt.

monumentum habu
erat et de porcis
et rogare cepe
runt eum ut
discederet de finibus eorum. Cum
que ascenderet navim cepit illum
deprecari qui a demonio vexatus
dissolvi et esse cum christo multo melius est.
fuerat ut esset cum illo. et non
id est quia manere in carne propter alios necesse
admisit eum sed ait illi. Vade
in domum tuam ad tuos et nun
tia illis quanta tibi dominus fecerit et mi
cepit
sertus sit tui. et abiit et predicare
in decapoli quanta sibi fecisset
ihesus et omnes mirabantur. Et cum
ascendisset ihesus in navim rur
sus transfretum convenit turba
multa ad eum et erat circa ma
moyses legis lator.
re. et venit quidam de archi
synagogis nomine iayrus et
id est humiliat se. Caput christi deus. pedes incarnatio est. incarnationem.
videns eum procidit ad pedes eius

mosior. Allegorice duo gentes significant de duobus filiis noe. cum enim noe tres filios genuerit unus assumptus est in possessionem dei. duo iudicius de omni

Et rogare. cepe et cetera. ut petrus. exi a me domine quia homo peccator sum et cetera. ne tangant archam dei indigna.

B. Vade et cetera. Si quisque post remissionem peccatorum in conscientiam bonam redeat et spe aliorum salutem evangelio servitat ut post cum christo quiescat. nec dum propter velit iam esse cum christo negligat predicationis ministerium fraterne redemptioni accommodatum.

Homo sanatus mittitur in domum suam. id est in spiritualem legis observantiam et predicat in decapoli. id est observat decalogum. dum a romano nunc regno continentur iudei. id est sunt de ecclesia. qui etiam in littera tantum pendent decalogi. que moralia ad litteram observanda sunt

Iayrus archisynagogus venit. quia cum intraverit plenitudo gentium. tunc omnis israel salvus fiet. iayrus illuminans vel illuminatus. id est iudaicus populus umbra littere deposita spiritu illustratus et illuminatus procidens ad pedes. id est ad incarnationem ihesu se humilians rogat pro filia qui sibi vivit alios vivere facit. abraham et moyses et samuel rogant pro plebe mortua et tacet ihesus pro fratres eorum.

Iayrus illuminans vel illuminatus quia sibi vite quod per illuminavit. et ut hic possit

a spu sco illuminatus e.

B. Lucas quia filia unica erat illi fere annorum .xii. et hec mori ebatur filia archisinagogi e synagoga sola legali institutione composita quasi unica moysi nata. hec .xii. anno .i. tempore pubertatis appropinquante moriebatur quia nobiliter a prophetis educata postquam ad intelligibiles annos pueniret et spiritualem deo sobolem generare debuit subito erroris langore consternata spuales uias desperabiliter omisit

B. Pergente domino ad filiam archisinagogi morbosa mulier annis .xii. precipit sanitatem et post filia sanata e et suscitata e. quia sic dispensata e salus humani generis ut primo aliqui ex israel. deinde plenitudo gentium et sic omnis israel saluus fieret

B. Medicis falsis theologis philosophis legum secularium doctoribus qui se utilia uiuendi precepta dare promittebant demones quorum qui hominibus consulendo se pro deo colendos ingerebant quibus audiendis quanto magis naturales industrie uires expenderant tanto minus sanari poterant. sed cum audissent prophetam iudeorum egrotasse et uerum medicum de celo uenisse ceperunt langorem suum et sperare et inquirere remedium.

Si quis mihi ministrat me sequatur et alibi. post dominum deum ambu

et deprecabatur eum multum dicens
(plebs iudaica.) (in desperatione.) (in)
quia filia mea in extremis est. ue
(carnem.) (mise.)
ni impone manum tuam super eam
(a uiciis.)
ut salua sit et
(in uirtutibus.)
uiuat. Et abiit
cum illo et sequebatur eum turba
multa et comprimebant eum. Et
(emorroissa.)
mulier erat que
in profluuio
sanguinis annis
.xii. et fuerat multa perpessa a compluribus medicis et erogauerat
(naturalem industri)
omnia sua nec
(am.)
quicquam profecerat sed magis
deterius habebat cum au
(per fidem.)
disset de ihesu uenit in turba re

Dum ad puellam sanandam uadit a turba comprimitur: quia iudeis salutis monita prebens quibus egram eorum consciam erigeret noxia carnalium populorum consuetudine grauatus e

Notandum quod puella duodennis et mulier .xii. annis sanguine fluxit. i. quando hec nata fuit illa infirmari cepit. una enim pene eademque seculi etate et synagoga in patriarchis nasci et gentes ceperunt ydolatria fedari.

Mulier sanguinaria a domino curata ecclesia e de gentibus ingentium carnalium delectationum fluxu polluta et iam a cetu fidelium segregata. hec dum christus iudeos sanare discerneret iam paratam aliisque promissam salutem spe certa preuenit.

tro et tetigit vestimentum eius. Dicebat enim quia si vel vestimentum eius tetigero salva ero. Et confestim siccatus est fons sanguinis eius et sensit corpore quod sanata esset a plaga. Et statim Ihesus in semetipso cognoscens virtutem que exierat de illo conversus ad turbam ait. Quis tetigit vestimenta mea? Et dicebant ei discipuli sui. Vides turbam comprimentem te et dicis quis me tetigit? Et circumspiciebat videre eam que hoc fecerat. Mulier autem timens et sciens quod factum esset in se venit et procidit ante eum

[interlinear: siccatus] immunde cogitationis.
[interlinear: turbam] inordinatos. hereticos. pravis moribus.
[interlinear: circumspiciebat] B. Oculi domini super iustos et aures eius in preces eorum.
[interlinear: mulier autem] iste pauper clamavit et dominus ex. e.

B. Sola fidelis mentis dominum tangit que eius passum cogitans turba comprimitur. quia qui diversis inordinate glomeratum heresibus vel perversis moribus gravatur solo fideli ecclesie corde tangitur. Unde noli me tangere. nondum enim ascendi ad patrem meum. quia veraciter tangere est eum equalem patri credere.

lavit vel quia dominum presentem in carne non videt. set post ad fidei cognitionis gratiam pervenit et tactu id est participatione sacramentorum eius meruit sanari a peccatis. Fons quippe sanguinis origo peccati primordium immunde cogitationis ex quo omne peccatum nascitur. set dominus non solum opera set et verba mala et cogitationum radicem sacramentis evangelicis que sunt vestimentis fontem obscenum sanguinis emundat.

Septima virtute suscitatur mortua set inter viam tangit fimbriam mulier sanguinaria que cum salute substantiam in medicos nichil proficientes perdidat. vii. die requievit deus ab omni opere. quando suscitatur mortua intus et se minutia foris cum turbis fluxus sanguinis sterilitatem facit unde ad ecclesiam gentium. letare sterilis que non paris. tertio accedit id est post resurrectionem fimbriam tangit ac si cymbala et mala punica punica que pendentia in extremis horis summi sacerdotis tunice cymbalum confessionem malum punicum martyrii voluntatem signet et virtutum candorem.

B. Interrogat ut salutem quam mulieri dederat declaratam et cognita fidei virtute multis proficiat.

B. Ecce quo tendebat interrogatio ut mulier scilicet confiteatur veritatem diuturne infirmitatis et subite credulitatis et sanationis et ita ipsa confirmaretur in fide et aliis preberet exemplum.

B. io quia
et dixit ei omnē ueritatem. Ihc autem dixit ei. filia. fi
fidelis. B. non dicit fatiet me eo et quod credidit iam salua facta ē. B. pseuerando ī eadem
des tua te saluam fecit. uade in pace. et esto a plaga
fide. qui. ipse. ec.
tua. Adhuc eo loquente

B. Adhuc eo. lo. muliere sanata mor
nunciatur puella mortua ē quia
eccla gentium a labe uiciorum curata
et ob fidei meritum filia nominata.
continuo synagoga pfidie lecto re
soluta ē. quia in xpm non credidit
et inuidie quia eccam crede noluit.
B. Quia filia tua. Multi enim
cotidie statum synagoge uidentes
restaurari posse non credunt et
pro restauratione eius supplican
dum ē non estimant. set q hoi
bus ē impossibile deo ē possibile
unde sequitur: Ihc autem. et c̄.
Blasphemis et irrisoribus n̄ sunt
reuelanda misteria set fidelibus
qui honorent. unde alibi. iusti
ficata ē sapientia a filiis suis.
Letentur omnes qui sperant in
domino et in eternum exulta
bunt et ha. in eis. hanc letitiam
merito infidelitatis synagoga
amisit. et id inter flentes et ulu
lantes mortua iacet. sz ut
eam funditus interire non pa
tiatur: unde sequitur: et ingressus.
Mortua in in cubiculo dispone et
anima recepta uiuit et caro
suscitanda quiescere. hinc mos
ē xpianis ut mortui qui resur
recturi non dubitantur dormi
entes uocentur. unde nolumus
uos ignorare fres de dormientibus.

ueniunt nuntii ad archisi
nagogum di
centes quia fili
a tua mor
tua ē. qd ultra
uexas magistrum. Ihc autem audito
uerbo qd dicebant ait archisina
gogo. noli timere. tantummodo crede.
et non admisit se sequi quemquam
nisi petrum et iacobum et iohem
frem iacobi. et ueniunt in domum
archisynagogi et uidet tumultum
et flentes et ululantes multum.
et ingressus ait illis. qd turba
mini et ploratis
puella non est
mortua set dor
mit. et irridebant

Archisynagogus ce
tus ē doctor legis de
quibus. super cathe
dram. moy. se. scri. et
pha. qui si credere no
luerint et subiecta
eis synagoga salua e
rit.
Cum anima que
peccauit moritur
ea tamen quam domi
nus ad uitam eter
nam preuidet nobis
quidem mortua fu
isse set ei obdormisse

Or.

se non incongrue dicitur

Mor. Turba eicitur ut puella suscitetur: quia nisi secularium curarum multitudo a corde eiciatur anima que intus iacet mortua non suscitatur. Dum enim se per innumeras cogitationes spergit ad considerationem sui sese nullatenus colligit.

B. Prius mandat magnus iudeorum quam sanguine plene sunt alter puella non resurgeret.

eum. Ipse vero
contristati vivis.
eiectis omnibus assumit
qui miraculum
patrem et
viderentur;
matrem puelle et qui secum erant et ingreditur ubi puella erat iacens. Et manum
Id est puella
puelle tenens ait illi. Talitha
surge.
cumi quod est interpretatum puella
id est a morte.
tibi dico surge. Et confestim surrexit
Id est in bonis operibus.
puella et ambulabat. Erat autem annorum xii. Et obstupuerunt stupore maximo. Et precepit illis vehementer ut nemo id sciret et iussit illi dare manducare. Et egressus inde
Nazareth ubi nutritus fuit.
abiit in patriam suam et sequebantur eum discipuli sui. Et

Ad puellam dicitur: Talitha cumi id est puella surge archisynagogo dicitur: filia tua mortua est. Ihesus non est mortua sed dormit. Utrumque: est mortua vobis sed michi dormit. Annorum xii erat puella et annis xii mulier pressa. Peccata non credentium apparent in initio fidei credentium unde dicitur: credidit Abraham deo et reputatum est ei ad iusticiam.

In syro sermone quem evangelista ponit non plus quam puella surge. Sed forsitan ad vim dominice iussionis exprimendam hoc addidit: tibi dico surge. Et magis sensum loquentis quam verba intimare curavit sic sepe apostoli et evangeliste cum aliquod testimonium assumunt magis sensum quam verba ponunt.

Mor. Christus tres mortuos suscitavit: tria genera animarum significat. Puellam suscitat adhuc in domo clausam id est animam consensum tantum non actum dilectioni male prebentem. Iuvenem suscitat iam extra portam delatum id est peccatorem qui sensum iam produxit ad actum. Suscitat Lazarum iam fetentem et longa consuetudine peccandi animam male olentem et alios fama corrumpentem. Puellam paucis alloquitur quia eam facile resuscitat quam et mortuam negat et animam similem cito resuscitari demonstrat. Iuvenem pluribus corroborat cum dicit tibi dico surge quia tales anime aliquanto difficilius revertuntur. Ad monumentum Lazari fremit turbatur lacrimatur magna voce clamat: Lazare ve

VI Sabbato

in foras. ſimiliter longa conſuetudine peccandi preſſus uix & quaſi cum labore ſuſcitatur. notandum quoque quod publica noxa publico eget remedio. leuia autem & ſecreta. puella in domo iacens pauci s arbitris ſurgit et eis precipitur ut taceant. poſſunt deleri penitentia leui & ſecreta. puella in domo iacens paucis arbitris ſurgit et eis precipitur ut nemini dicant. iuuenis extra portam turba multa comitante & uidente. lazarus de monumento uocatus in tantum innotuit ut propter hoc turbe cum palmis occurrerent & multi abierunt ex iudeis & crediderunt in ihesum. quartum mortuum nuntiante diſcipulo audiuit. ſed quia nulli qui pro eo precarentur defuerunt dimitte inquit mortuos ſepelire mortuos ſuos.

Male celebrat ſabbatum qui uacat bonis operibus.

Contemnitur ſepe uilitas originem ut quis eſt filius ysai. ſed humilia dominus reſpicit & alta a longe cognoſcit

Ne ciues condempnaret penitus incredulos faciens multas uirtutes uel quia in patria deſpicitur paucas ibi uirtutes fecit. & ſigna ne penitus excuſabiles ſint maiora ſigna cotidie in gentibus facit non tam in corporum ſanatione quam animarum.

B. Non quia de improuiſo ſed mirandum oſtendit quia nec prophete credunt nec ipſi preſentem quem cernunt.

facto ſabbato cepit in ſynagoga docere & multi audientes admirabantur in doctrina eius dicentes. Unde huic omnia & que eſt ſapientia que data eſt huic et uirtutes tales que per manus eius efficiuntur. Nonne hic eſt faber filius marie frater iacobi et ioſeph et iude & ſymonis. nonne & ſorores eius hic nobiſcum ſunt. & ſcandalizabantur in illo. Et dicebat eis ihesus. quia non eſt propheta ſine honore niſi in patria ſua & in cognatione ſua & in domo ſua. & non poterat ibi uirtutem ullam facere

[Interlinear glosses: ut pluribus predicaret. — id eſt doctrina. — uel uirtutes. — miracula. — B. ſanitates. — cognatus. — hac de cauſa. — quia. — propheta ſuſcitabit uobis dominus deus. — id eſt uirtutem maiorem.]

Mira cecitas in facilibus & duris. christum cognoſcere poſſunt. ob ſolam generis notitiam contempnunt.

Filius fabri uocatur. hoc myſticum. ſ. fabri qui fabricatus eſt auroram et ſolem etiam & primam & ſequentem. in quarum figura mulier & puella ſanantur

faber qui operatur igni et ſpiritu. unde ipſe baptizabit uos in igne & ſpiritu. faber eſt qui fabricatus eſt auroram & ſolem.

Prope naturale eſt ciues ſemper ciuibus inuidere quia non opera ſed infantiam quam in ipſo recordantur.

nisi paucos impositis manibꝫ curauit. ⁊ mirabat̃ ꝓp incre
dulitatem illoꝝ. ⁊ circuibat castella in circuitu docens. ⁊
conuocauit .xii. ⁊ cepit eos mit
tere binos et da
bat illꝭ potesta
tem spirituum im
mundoꝝ. ⁊ p̃ce
pit eis ne quid
tollerent ĩ uia.
nisi uirgam tantũ non peram
non panem neqꜫ in zona es. ſꝫ
calciatos san
daliis. ⁊ ne in
duerent duabꝫ
tunicis ⁊ dice
bat illꝭ. Quocũ
qꜫ introieritis
domũ illic ma
nete donec exea
tis inde. ⁊ quicũqꜫ
nõ acceperint nec audierint

¶ Castitate concordes.

¶ potestatem uiuendi de euangelio.

¶ hominis sc̃li.

¶ delitias.

¶ occultã

sapientiam.

Benignus dominus ⁊ magister non inuidet discipulis et seruis potestatem suam. set ipsi potestate sua agit: illi sua infirmitate siquid agunt et dn̄m uirtutem confitentur dicentes. in ihũ nõie surge ⁊ ambula.

B. Calciatos. s. ut pes neqꜫ tectus sit. neqꜫ nudus ad terram. i. ne ad euangeliũ occultet neqꜫ terrenis commodis innitatur.

Neqꜫ aliam induti aliam in futuro reseruent. non quod una tunica in locis glacialibꝫ contenti ẽẽ deceamus.

B. Alienũ ẽ a p̃dicatore per domos cursitare ⁊ hospitiĩ iura mutare.

Mittuntur .xii. apli. ⁊ datur eis potestas ⁊ p̃cepta docendi ut commentur ũbum simul ⁊ sign̄ ⁊ cum promissis inuisibilibus uirtutes misceantur. ⁊ sic cum ungunt egros oleo infirmitatem fidei uirtute corroborant.

Tanta sit in domino fiducia ut illi sibi dee certissime sciant. ne dum sibi prouident temporalia minus aliis prouideant eterna.

B. Matheus et lucas memorant dn̄m discipulis dixisse ut nec uirgam ferrent. marcus. ne quid tollerent nisi uirgam tm̄. set illi realiter uirgam acceperunt. marcus per uirgam potestatem accipiendi necc̃ria subditis intelligit.

B. Nec induerentur duabꝫ tunicis quod ẽ ut simpliciter ambularent non dupliciter.

B. Puluis excutitur de pedibꝫ in testimonium laboris sui quod ingressi sunt ciuitatem. q̃d p̃dicatio usqꜫ ad illos peruenerit uel quod nichil ab eis acceperint uel adiutum necc̃riũ qui euangliũ spreuerunt.

B. Jacobus dicit. Infirmat̃ quis in uobis inducat presbiteros ecc̃e ⁊ orent super ipsm̃. unguentes eum oleo. ⁊ c̃. Unde patet ab apostolis hunc morem ẽẽ traditũ ut ener

giunuui ꝛ alii egroti ungantur oleo a pontifice conſecrato.

B. lucas. audiuit herodeſ tetrarcha omnia que fiebant ab eo ꝛ heſitabat eo quod diceretur a quibꝫdam quod iohanneſ ſurrexit a mortuiſ. a quibꝫdam uero quod helyaſ apparuit. ꝛc̃. Unde intelligendum aut ɔfirmatā eum ex aliorum ũbiſ credendo dixiſſe aut adhuc heſitando quem ego decollaui. ꝛ cetera.

B. Mira ꝙ dominuſ inuidia uiderat iohēm de quo dcm̄ ē quia nullum signum fecit potuiſſe reſurgere nullo atteſtante credunt ihm ſigniſ et ũtutibꝫ approbatū. cuiuſ mortē elementa tremuerunt reſurrectionē ꝛ aſcenſionem angeli ꝛ apoſtoli uiri ꝛ femine ṕdicauerunt ñ reſurrexiſſe ſet ſublatum ēē furtim credere maluerunt

B. Vetus hyſtoria narrat philippū maioris herodis fuiſſe filiū ꝛ fratrē herodis ſub quo ꝑpaſſuſ ē dominuſ et duxiſſe uxorem herodiadem filiā aretħe. ꝛ poſtea aretham ortiſ ſimultatibꝫ filiam ſuam tuliſſe. ꝛ herodi inimico philippi in dolorem ipſiuſ copulaſſe nuptiiſ egiſippuſ tñ uel ioſephuſ longe ante.

Qui uenerat in ſpũ ꝛ uirtute helye

uoſ exeunteſ inde excutite puluerem de pedibꝫ uriſ in teſtimo
ꝗ accepta poteſtate ꝛ auditiſ ꝓceptiſ a dño.
niū illiſ. et exeunteſ predica
ꝗ que ē ꝑrima uia ſalutiſ.
bant ut penitentiam agerent ꝛ demonia multa eiciebant ꝛ ungebant oleo multoſ egroſ ꝛ ſana
ꝗ ſit. ꝗ quia tot ſigna fiebant. ꝗ pelli
bantur. Et audiuit rex hero
ceuſ. ꝗ i. non ē ꝑhaſ lucernam abſcondi ſub modio.
deſ. manifeſtum enim factum
ꝗ xp̄i.
eſt nomen eius. et dicebat quia

B. Vn̄ ſentit de reſurrectione quod ꝓ. maioris potentie ſint ſci futuri ꝑ reſurrectionē

iohanneſ baptiſta reſurrexit a mortuiſ et ꝓpterea uirtuteſ operantur in illo. alii autem dicebant quia helyaſ ē. alii uero
ꝗ eēt.
dicebant quia ꝓpha ē quaſi
ꝗ non dominuſ ꝓphaꝝ. ꝗ B. hec pronuntiatio
unuſ ex ꝓphetis quo audito
uel affirmatā uel dubitatiua.
herodeſ ait. quem ego decollaui iohannē
ꝗ non ꝑ yroniam expreſſe pronuntiat.
hic a mortuiſ reſurrexit. Ipſe enim herodeſ miſit ac tenuit iohēm ꝛ uinxit eū in carcerē ꝓpter herodiadem uxorem
ꝗ B. tetrarche iturre ꝛ traconitidiſ regioniſ.
friſ ſui quia duxerat eam. dicebat enim iohanneſ herodi.
ꝗ adhuc ui
non licet ṫ habere uxorē fratriſ

uentris

tui. herodias autem insidiabatur illi et uolebat eum occidere nec poterat. herodes autem metuebat iohannem sciens eum uirum iustum et sanctum et custodiebat eum et audito eo multa faciebat et libenter eum audiebat. Et cum dies oportunus accidisset herodes natali suo cenam fecit principibus et tribunis et primis galilee. Cumque introisset ipsius filia herodiadis et saltasset et placuisset herodi simulque recumbentibus rex ait puelle. pete a me quod uis et dabo tibi et iurauit illi quia quicquid petieris dabo tibi licet dimidium regni mei. que cum exisset dixit matri sue quid petam. at illa dixit

Dignum saltatione premium saltationis. Timebat ne herodes aliquando resipisceret uel christi amicus fieret.

caput iohannis baptiste. cumque introisset statim cum festinatione ad regem petiuit dicens. Volo ut protinus des michi in disco caput iohannis

in altari.

herodem arguit et herodiadem sicut helyas achab et iezabel malens apud regem periclitari quam inmemor esse precepti dei.

Soli herodes et pharao leguntur natalis sui diem celebrasse et uterque sollempnitatem sanguine fedasse. set herodes tanto nequius. quanto sanctum et ueritatis doctorem et regis preconem occidit. et pro uoto saltatricis caput occisi ante conuiuas inferre non puduit. pharao peccantem eunuchum occidit. utriusque tamen exemplo melius est et utilius nobis diem mortis semper commemorando timere quam diem natiuitatis luxuriando celebrare. homo enim ad laborem nascitur. et sancti per mortem transeunt ad requiem.

Non excusatur a periurio per iuramentum id enim forte iurauit ut occasionem inueniret occidendi. et si illa patris aut matris interitum postulasset non utique contristet herodes.

Consueto scripture more contristatus non re. set multorum oppinione sicut et ipse ioseph ab ipsa quoque maria dicitur pater ihesu. ita contristatus herodes quia hoc discumbentes putabant dissimulator mentis sue tristitiam preferebat et facie letitiam celabat in mente scelus iuramento excusabat sub occasione pietatis impius fieret.

Iohannes capite minoratur. i. fama illius qua xpistus a populo credebatur minorari ostenditur. xpistus in cruce exaltatur. quia qui propheta tantum credebatur deus & dominus prophetarum est cognitus. Unde ipse iohannes. Illum oportet crescere me autem minui.

Iohannes autem quem oportebat minui cum dies decrescere incipiunt natus est. xpistus autem qui lux est mundi cum incipiunt crescere dies.

B. Iosephus narrat iohannem uinctum in castellum macherunta adductum ibique truncatum. ecclesiastica narrat historia in sebaste urbe palestine que dicta est quondam samaria. tempore uero iuliani paganos inuidentes xpistianis qui se sepulcrum eius sollicitudine frequentabant monumentum inuasisse & ossa eius per campos dispersisse & rursus collecta igni cremasse ac denuo pagros sparsisse. affuisse tamen ibi de ierosolimis monachos qui inmixti paganis ossa legentibus maximam eorum partem congregauerunt & ad philippum ierosolimam detulerunt. & ille ea misit alexandrine urbis episcopo. & ibi postea seruata theophilus ualente theodosio omnibus gentium phanis destructis expurgato sordibus templo serapis ibidem exposuit et basilicam in honore sancti iohannis consecrauit

B. Non solum que ipsi egerant et docuerant apostoli domino renuntiant. set & que iohannes eis docentibus passus sit uel sui uel eiusdem discipuli iohannis sicut matheus scribit. Unde sequitur. & dicit illis.

baptiste. & con- (opinione)

tristatus est rex (non re.)

propter iusiurand- (et)

et propter simul recumbentes

noluit eam contristari sed misso

spiculatore precepit afferri ca-

put iohannis in disco & decolla- (altari.)

uit eum in carcere & attulit

caput eius in (xpistum. legis.)

disco et dedit

illud puelle. (ecclesie de genti-)

et puella de- (bus.)

dit matri sue. (synago- ge.)

quo audito

discipuli eius

uenerunt et

tulerunt corpus eius & posue- (lucam.)

runt illud in monumentum.

Et conuenien- (tium ad fon-)

tes aposto- (tem.)

li ad ihesum re-

Uult omnes simul sceleris sui esse consortes. ut in luxurioso conuiuio cruenta epule deferrentur.

Caput legis quod est xpistus a corpore abscidit proprio. i. a iudaico populo & dat puelle de gentibus. i. romane ecclesie. & puella matri sue dat. adultere. i. synagoge in fine credituri. Corpus iohannis sepelitur. caput in disco locatur. littera humo tegitur. spiritus in altari honoratur ac sumitur

Et conuenientes &c. ad locum unde exeunt flumina redeunt. deo gratias semper referunt se huius quod acceperunt.

Venite. se. et c. Seorsum
ducit quos elegit. ut in
ter male viventes ma
la non attendant ut
loth in sodomis et iob
in terra hus et abdias
in domo achab. et at
nus requiescite pa
ut aves in ramis si
napis pusilla. hic re
quies est longus la
bor set postea dicet
illis ut requiescant
a laboribus suis.

nuntiaverunt
omnia que egerant
et docuerant et
ne male
ait illis. Venite
consentiatis.
seorsum in deser
hic brevis
tum locum. et requi
requies sanctis longus la
bor. id oportuit dis
escite pusillum.

discere
cipulos req. erant enim. et c. ut latro. ut iudas.
Erant enim qui veniebant et redi
felix studium discentium. quia non
felix labor docentium. dum est
bant multi et nec spatium man
convivium hora.
ducandi habebant. Et ascen

B. Petendo solitudi
nem fidem turbarum
an se sequatur ex
ploerat et exploratam
digna mercede remu
nerat. turbe autem
non iumentis non
vehiculis sed proprio la
bore pedum iter de
serti arripiunt et salu
tis desiderium ostendunt.
rursus ipse excipien
do fatigatos docendo
inscios. sanando egro
tos recreando ieiunos
quantum devotionem
credentium delectetur
insinuat.

dentes in navim
Non solum discipuli
abierunt in de
set cum domino ut ma
sertum locum
theus dicit. igne sed
seorsum. et vide
absconditur qui semper
runt eos abeun
lucet.
tes et cognoverunt
multi et pedestres
de omnibus civi
tatibus cucurre
Nota quod in aliam ma

B. Venite et c. non sola requiesc
ionis causa sed mistice significat quod
relicta iudea que sibi prophete caput
abstulerat non credendo in deserto
ecclesie que virum non habuerat ubi
bi cibaria quinque panum et piscium epu
las esse largiturus. ibi enim predica
tores sancti qui aput iudeam non
credentem set contradicentem
diu gravi tribulatione preme
bantur requiem ad eptisunt de gen
tibus gratia fidei collata.

I. Erant enim. et c. in archa noe a
nimalia que intus erant foras mi
ttebantur et que foris erant intus
erumpebant. sic in ecclesia iudas dis
cessit. latro accessit. quamdiu rece
ditur a fide nec ecclesie requies est sine
merore. rachel. plorans filios suos noluit consolari
et hic convivium in quo bibitur
novum vinum cum cantabitur
canticum novum in celo novo et
terra nova ab hominibus novis cum
v. panibus et duobus piscibus. v. milia
hominum vespere iam pascentur
cum. xii. cophinis octava virtute
fragmentis plenis colliguntur.
cum sint super thronos. xii. iudi
cantes. xii. tribus israel que sunt
fragmenta ysaac et iacob quando
reliquie israel salve fient. quando
facie ad faciem videbimus quod
in lege moysi et prophetis et psalmis
de christo legimus. unde post quartam
vigiliam noctis compescit christus tur
binem maris ambulans super
illud et dicit confidite ego sum. quando
eum videbimus sicuti est. tunc cessa
bit ventus et procella ibi sedente et
regnante in navi que est tumulus sancte ec
clesie.

us ripam siue iordanis nauigio peruenerunt. vel transito aliquo freto uel stagno proximos eiusdem regionis locos adierunt. quo etiam pedestres indigene peruenire potuerunt.

Et misertus et c. Quomodo misertus sit matheus plenius exponit hec. inquit et misertus est eis. et curauit langores eorum. hec est enim pauperum et non habentium pastorem ueraciter misereri et uiam ueritatis aperire et languidos curare et ieiunos reficiendo ad laudem superne largitatis animare quod frequentia eum fecisse declarant.

Die declinata saluator turbas reficit quia uel fine seculi appropinquante uel cum sol iustitie pro nobis occubuit a diutina spiritualis inedie sumus liberati fame.

Mistice fastidiunt iudei gentes recipi murmurant. quorum uoce per ysayas dicitur: ecce gentes quasi stilla situle. item omnes gentes quasi non sint sic sunt coram deo. sed dominus per apostolos reficere decreuit. Unde addit. ait illis et c.

Date illis man. prouocat apostolos ad fractionem panis ut illis se non habere testantibus magnitudo signi notesceret et insinuans quia cotidie per eos ieiuna corda sunt pascenda cum eorum exemplis uel uerbis ad amanda celestia suscitantur.

Notandum quod hec panum miraculum iohannes scripturus premisit quod proximum esset pascha. matheus et marcus hoc infecto

tunt illuc et preuenerunt eos. Et exiens uidit turbam multam ihesus et misertus est super eos quia erant sicut oues non habentes pastorem. et cepit illos docere multa. Et cum iam hora multa fieret (uesp unde lucas dies autem ceperat declinare.) accesserunt discipuli eius dicentes. desertus est locus hic et iam hora preterit. dimitte illos ut euntes in proximas uillas et uicos emant sibi cibos quos manducent. Et respondens ait illis. (qui uirtutum est officium.) Date illis manducare. et dixerunt ei. euntes emamus ducentis denariis panes et dabimus illis manducare. et dicit eis. quot panes habetis. Ite et uidete. Et cum cognouissent dicunt quinque et duos (libros moysi. psalmos)

B. Illi. Christum deserta gentium petentem multe fidelium caterue relictis meniis pristine conuersationis neglectorum uariorum dogmatum presidio secuntur. et cum primum notus in iudea deus tunc exaltatus est super celos deus et super omnem gloria eius

B. Illi. Quinque panes. v. mosaice legis libri. quibus diuine

Or.

eternitatis cognitio mundi creatio. cursus labentis seculi et uera deo seruiendi religio humani generis innotuit. duo pisces psalmi et prophete qui eruditum in lege dei populum de promissione dominice incarnationis noua gratie dulcedine pascebant. quibus tota ueteris tamen series comprehenditur. unde oportebat impleri omnia que scripta sunt in lege moysi et prophetis et psalmis de me. et cum aperuisset eis sensum ut intelligerent scripturas et intellectas fideliter auditoribus traderent quasi benedicens apostolicis panibus et piscibus et eos interne suauitatis dono multiplicans turbis disponere precepit. et bene secundum iohannem panes ordeacei dicuntur qui cibus est iumentorum maxime rusticorum quia ac seruorum. quia incipientibus auditoribus asperiora et que grossiora sunt committenda precepta. animalis uero homo non percipit ea que sunt spiritus dei. et ideo dominus cumque pro uiribus tribuens dona et semper ad perfectiora prouocans primo. v. panibus. v. milia hominum. secundo. vii. pa

et psalmos

pisces et prop(ter) illius ut accu bere facerent omnes secundum diuisos ordines contubernia super uiri continentem carnem de fenum. Et discumbuerunt in partes

Alii ideo quinquagenti alii centeni quia requiescit prius a malo opere ut possit esse requies in mente.

perfectam per centenos requiem et quinquagenos requiem et acceptis. v. panibus et duobus piscibus intuens in celum bene

iohanne continuo esse fenum dicitur. unde colligitur iohannem imminente pascha fuisse decollatum et alio sequente pascha crucifixum dominum.

Secundum contubernia et cetera. diuisi discubuerunt distincti ordines ecclesiarum que unam catholicam faciunt per quinquagenos et centenos per. l. iubilei requies. quinquagenarius autem bis ductus. c. facit et ideo utriusque quietis perfectionem significat. s. corporis et mentis. qui enim quiescit ab actibus prauis requiem habet corporis. qui autem a cogitationibus etiam prauis. requiem habet mentis. bene autem super uiride fenum quia omnis caro fenum. et hii super uiride fenum discumbentes dei pascuntur alimentis. qui per studium abstinentie calcatis illecebris carnis audiendis implendisque uerbis dei operam impendunt.

Quinque propter. v. sensus corporis. hii dominum secuti significant eos qui in seculari adhuc habitu positi exterioribus que possident bene uti norunt qui recte. v. panibus aluntur quia necesse est ut tales legalibus adhuc preceptis instruantur. qui autem mundo omnino renuntiant. et. iiii. sunt. milia. et. vii. panibus refecti. hoc est euangelica perfectione sublimes et spirituali gratia intus eruditi.

Non noua cibaria creat quia incarnatus non alia quam que scripta erant predicat sed legem et prophetas misteriis grauida esse demonstrat.

Sursum dirigendam esse aciem mentis significat ad lucem scientie querendam.

fregit ꝛ ante turbas ponenda distribuit
discipulis suis quia sacramenta sūt
doctoribꝫ qui hec toto orbe p̄dicant pa
refecit

B. secretiora misteria que rudes capere
nequiuerunt pfectiores diligentꝰ inq̄
runt. nam per cophinos. xii. apostoli
et per ap̄los sequentes doctores figurā
tur foris despecti. intus salutaribꝰ
cibi reliquiis ad alenda humilium
corda cumulati. in cophinis enim
seruilia geruntur opa. ſꝫ ille cos
panis fragmentis impleuit qui in
firma mundi ut fortia ꝯfringat elegit

Quia sicut iohēs post hanc refectionē
statim continuat uenturi erant ut
raperent ꝛ facerent eum regem.

Bethsayda ē ciuitas in galilea andre
e ꝛ petri ꝛ philippi iuxta stagnum ge
nesareth. sed marcus dicit. pacta refe
ctione uenisse transfretum ad beth
saidam. lucas quod in locis bethsay
de factum fuit miraculum ait enim
assumptis illis secessit seorsum in
locum desertum qui ē bethsayde.
quod cum cognouissent turbe se
cute sunt illum ꝛ excepit illos ꝛ c̄
usqꝫ ad refectionem illam. sed for
sitan lucas desertum locum qui ē
non ipsius uicinam ciuitatis dicit
sed loca deserti ad eam ptinentis.
Marcus enim dicit aperte quod pce
derent eum ad bethsaidam ubi
ipsius phines ciuitatis notat. lu
cas uero qui non dicit in desertū
locum qui ē bethsaida. sed qui ē
bethsaide forte non ipsam ciuitatē
sed locum desertum ad ipsam pti
nentem intelligi uoluit. iohan

dixit. fregit et
¶ Qui sunt dis
dedit discipul
pensatores cibi. ¶ api
suis ut ponerent
rent,
ante eos ꝛ duos
pisces diuisit
omnibꝫ ꝛ manducauerunt
omnes ꝛ saturati sunt ꝛ sustu
lerunt reliquias fragmentoꝝ
xii. cophinos plenos ꝛ de pisci
bꝫ. erant aūt qui manducauerunt
v. ṁ. uirorum. Et statim
coegit discipu
los suos ascen
dere nauim ut
precederent eum
transfretum ad
bethsaidam dū
ipse dimitteret
populū. Et
cum ipse dimis

nibꝫ quatuor. ṁ. refecit
tercio discipulis suie
carnis ꝛ sanguinis mi
steria. credidit ad ultimū
uero magno munere
dat quando electis ut e
dant ꝛ bibant super
mensam suam in
regno dei.

Et statim. co. exem
plum dat nobis ut
monitibus bonis q̄
agimus humani fa
uoris retributionē
uitemus ne nos opa
tio uirtutum ad con
cupiam flectat tem
poralium. quod ipse
dominus nobis insi
nuans. cum hii qui
uirtutes eius admira
bantur regem eum
facere uellent. fugit
in montem orare cru
cifixoribꝫ pmptius
occurrit ut s. parati
simus ad aduersa
toleranda cauti ad
blandimenta si ar
riserint declinanda

o:.
⁊ ne nos ſi affluant
emolliendo decipiant
crebriſ a domino p̄ci
buſ imploremuſ.

Abiit in mon. o. bene
orat qui deum oran
do querit a terrenis
ad ſupiora progre
dienſ uirtutem culme
ſublimioriſ aſcendit
qui de diuitiiſ aut
honore ſeculi aut de
morte inimici orat.
in imo iacenſ uileſ
ad d̄m preceſ mittit
orat. aūt dominuſ nō
pro ſe. ſet pro me. naʒ
et ſi omnia poſuit
pater in manu filii.
filiuſ tn̄ ut formaʒ
hominiſ impleret
obſecrat patrem p̄
nobiſ qui aduocatus
ē nobiſ. unde aduo
catum h̄mſ apud
p̄rem ihm̄ xp̄m. ſi
aduocatuſ ē debet
pro noſtriſ interueni
re peccatiſ. non ergo
q̄ infirmuſ obſecrat
ſʒ q̄ piuſ impetrat
omnia que uult p̄
quia aduocatuſ et
iudex n̄r. alt̄m pieta
tiſ officiū alt̄m pote
ſtatiſ inſigne.

B. Et uolebat pret̄.
eoſ. ut ad horam. ſ.
conturbati ſet conti
o:.

¶ B. non pro ſe ob
ſecrat ſet pro me impetrat.
¶ Sic eccleſia in fluctibus
ſeculi tendens ad litus patrie
celeſtis.
¶ flatus demonū.
¶ pietatiſ affectu. ſ. cor
roborat.
¶ Com
prehendens omnia pericula
mundi. ¶ Ad horam ut
gratior eēt liberatio.

iuſſet eoſ abiit
in montem ora
re. Et cum
ſero eſſet erat
nauiſ in medio
mari ⁊ ipſe ſoluſ
erat in terra. et
uidenſ eos labo
rantes in remi
gando. erat n̄
uentuſ contrari
uſ eiſ. Et cir
ca quartam ui
giliam noctiſ
uenit ad eoſ am
bulanſ ſupra
mare ⁊ uolebat
preterire eos.
At illi ut uide
runt eum am
bulantē ſup̄

neſ dicit turbaſ manducaſſe panem
iux̄ tyberiadem ⁊ aſcendenteſ nauim
diſcipuloſ ueniſſe in capharnaum
tranſmare. que ambe ſunt ciuita
teſ in galilea iux̄ ſtagnū geneſa
reth qd̄ ē etiam ti
beriadiſ a tyberiade
ciuitate ſic uocatur.

Cum aliqn̄do
oīo eccliam
in periculiſ de
ſeruiſſe uide
tur. vn̄ ut q̄d
domine. re.
lon. ⁊ ē. Set
quia differt
auxiliū non
aufert ſubſi
dium. vnde
ſequitur. ⁊
circa q̄rtam ⁊ c̄.

Et circa quartam
ui. ſtationeſ ⁊ uigi
lie militareſ harū
ſpatio diuidunt̄.
patet eoſ tota noc
te laboraſſe ⁊ dilu
culo appropinquā
te auxiliū hūiſſe
quia cum p̄ſſuriſ
obſita humana
fragilitaſ paruita
tem uirium ſuarū conſidat. in ſe
n̄l niſi tenebraſ anguſtiarū ⁊ hoſti
um inſurgentium eſtuſ cernit.
cum uero mentem ad ſupernum p̄
ſidii lumen et ad perpetue retribu
tioniſ dona erigit q̄ inī umbraſ
noctiſ repente ortum luciferi cō
ſpicit qui diem proximū. i. xp̄m
nunciet. lucifer namqʒ treſ horaſ
noctiſ. i. totam uigiliam matuti
nam illuminare dicitur.

Putauerunt. phan. ēē. adhuc he
retici putant phantaſma ēē nec
ueram carnem aſſumpſiſſe de u
gine. theodoruſ n̄ pantanuſ ep̄ſ
ſcripſit corporale ponduſ ſecd̄ car
nem non hūiſſe dominū ſet abſ
qʒ pondere ⁊ carne ſup̄ mare am
bulaſſe. fideſ autem catholica et
ponduſ eum ſecd̄m carnē hūiſſe

c

p̄dicat. ⁊ honuſ corporeum ⁊ cum
pondere atq; honore corporali uide
dere ſuper aquaſ non infuſis pedi
bꝫ. Vnde dionisius in opuſculis de
diuinis nominibꝫ hoc modo att. ig
noramus qualiter de uirginis san
guinibus alia lege preter naturalē
formabatur. ⁊ qualiter non infuſis
pedibus corporale pondus ħntibus
et mat̄iale honuſ deambulabat
in humidam ⁊ inſtabilē ſub̄am.

Nolite timere. prima ſubuentio ē
pellere timorem ſecūda tempeſtatem
p̄ſentie ſue ūtute compeſcere. nec
mirum ſi domino aſcendente in na
uim ceſſat uentus. q̄r in quocum
q; corde per grām ſui amoris adeſt
mox uniūsa uitiorū ⁊ aduerſantis
mundi ⁊ malignorū ſp̄uum bella q̄
eſcunt

Non enī ⁊ c̄. miraculo panum q̄d
eēt rerum conditor oſtendit am
bulando ſuper undas q̄d totum
corpus habebat liberum ab omni
grauedine peccati. placando uentos
et undas quod elementis dominare
tur oſtendit. Sꝫ carnales adhuc dis
cipuli magnitudine quidem ūtutū
ſtupebant. ſed diuine maieſtatis ūi
tatem non cognoſcebant.

Cognouerunt rumore non facie
uel magnitudine ſignorū etiam
uultu plurimis notus erat.

Mira fides. non p̄ſentium tm̄ ſa
lute contenti ſunt. mittunt ad il
los p̄cuitū ut ēant oēs ad medicū.

non enī putabant
mare. putauerunt
uerum corp᷒ ſup aquas incedere
phantaſma eſſe.
poſſe.
⁊ exclamauerunt
omnes ꝛc qui uide
runt eum ꝯturbati
ſunt. ⁊ ſtatim locu
tus ē cum eis. et di
uidebimus eum ſicuti ē.
xit. confidite quia
ego ſum. nolite ti
mere ⁊ aſcendit
in eccām
ad illos in nauim
et ceſſauit uentus
et plus magis int̄
ſe ſtupebant. Nō
enī intellexerant
quare.
de panibꝫ erat enī
cor eorū obcecatum.

o:·
uio liberati plus
liberationis ſue
miraculum ſtupe
rent. ⁊ exceptori ſuo
maiores gratias
ſi ferrent. ſic ſepe
diuina pietas in
tribulatione ui
detur fideles dese
ruiſſe qͥ laboran
tes in mari diſci
pulos putetur
uixt uoluiſſe p̄teri
re. Vnde quare m.
re. ⁊ quare. tr̄ꝭ.
in. dū. aſ. me in.
ſed continuo do
minus adeſt. q.
di. cum tranſieris
per aquas tecum
ero ⁊ flumina ñ
operient te. cum p
ambulaūis in ig
ne non combure
ris ⁊ flamma non
ardebit in te. Vn̄
ſequitur ⁊ ſtatim
locutus ē. et ē.

Magnitudinem
miraculorū et ñ
cognitione deita
tis ⁊ hoc ē. ñ ꝛc intel.
⁊ ē.

Et cū tranſfretaſſent peruenerunt ī
terram geneſareth ⁊ applicuerūt.
cumq; egreſſi eēnt de naui ꝯtinuo
incole.
cognouerunt eū ⁊ percurrentes uniūſam regionem ceperunt

in grabatis illos qui male se habebant [infirmos] circumferre ubi audiebant eum esse. et quocumque introibat in vicos vel villas aut civitates in plateis ponebant infirmos et deprecabantur eum ut vel [non ipsum] fimbriam vestimenti eius tangerent. [hec in fide] et quotquot tange[quidam aufugiet dolor et gemitus]bant eum salvi fiebant. Et conveniunt ad eum pharisei et quidam de scribis venientes a ierosolimis. et [aperit quare venissent] cum vidissent quosdam de discipulis eius [immundis] communibus manibus i. non lotis manducare panem. vituperaverunt. pharisei et omnes iu[iudei]dei nisi crebro lavent manus suas [panem] non manducant tenentes traditiones [non dei] [recedentes] seniorum. et a foro nisi baptizentur [latentur] [frustra] non (baptizentur id est dum in nomine salvatoris non abluuntur) comedunt. et alia multa sunt que tradita sunt illis servare baptis

Communibus manibus communionem gentium significat non munditia phariseorum sterilis est. conventio apostolorum non lota extendit palmites suos usque ad mare

Non lotis. Qui non lotis corporis manibus vituperant eum in eorum operibus munditie inveniatur. ipsi aqua exterius lotis conscientie intro re sunt polluti.

Fimbriam minimum mandatum quod qui transgressus fuerit minimus vocabitur in regno celorum. vel assumptione carnis per quam venimus ad verbum dei.

Et conveniunt et cetera. patet quam vera sit confessio domini ad patrem qua dicitur: quia abscondisti hec a sapientibus et pru. et re. ea. par. Indocti veniunt infirmos adducunt ut vel fimbriam eius contingant. et non cupita salute potiuntur. pharisei vero et scribe qui doctores populi esse debebant non ad verbum audiendum non ad medicum set ad questionum pugnas concurrunt.

Superstitiosa hominum traditio crebrius lavari ob manducandum et hi. set necessaria doctrina christianis quem eos iubet qui panem vite qui de celo descendit manducare desiderant crebro elemosinarum lacrimarum aliorumque iustitie fructuum lavacro sua opera purgare.

Mira stultitia. filium dei arguunt quia non servat precepta hominum manus autem i. opera non corporis sed anime lavande sunt ut fiat in illis verbum dei.

Frustra vasorum baptismata

VII. non lotis

seruant qui cordiū suoꝝ
et corpoꝝ sordes negligunt
non enim hoc de maculatis
bꝫ manibꝫ dēn ē. sed ꝑ ꝓ
mentis emundatione ⁊
opm̄ castigatione ⁊ abstinentia
castimonia ⁊ salute.

mata calicum ⁊ urceoꝝ ⁊ eramentoꝝ ⁊ lectoꝝ
et interrogabant eum pharisei ⁊ scribe dicentes.
quare discipuli tui non ambulant iuxta
immundis.
traditiones seniorum sꝫ communibꝫ manibꝫ man

Falsam calumpniam
uera ratione confutat
q̄ uos ꝓ traditionem
hominum precepta dei con
tempnitis ⁊ negligitis.
quare ergo meos disci
pulos arguitis q̄ iussa
seniorum paruipendunt
ut custodiant man
data dei.

I. latratum
phariseorum repinunt
sutra rōnis. i.
moysi ⁊ ysaie
increpatione
ut et nos here
ticos uibus scri
pture uincere
possimus.

ducant panem. At ille respondens
dixit eis. bene prophetauit de uobis
ypocritis ysaias sicut scriptum ē.
labiis. extrinsecus.
populus hic me honorat. cor
⁊ quia longe ē cor.
autem eorum longe ē a me. In uanum
inuanum ⁊ c. — q. — non dei.
autem me colunt docentes doctrinas ⁊ precepta hominum
necessaria. — uias. — non dei.
derelinquentes mandata dei. tenentes traditiones hominum
s. — superstitiosa ⁊ inutilia facitis.
baptismata urceoꝝ ⁊ calicum. ⁊ alia similia his facitis
l. celat.
multa. ⁊ dicebat illis. bene irritum facitis preceptum dei ut tradi
cm̄ dixt — Exo. xx
tionem uestram seruetis. Moyses honora patrem tuum ⁊ matrem

B. Consulendus domi
nus imbecillitati uel e
tatum l. penurie paren
tum precepit ut filii hono
rarent patres ⁊ in necessariis
huius uite. hanc legem scri
be ⁊ pharisei subuertentes
ut impietatem sub nomine
pietatis inducerent docu
erunt filios suos ut si
quis ea que parentibꝫ
offerenda sunt deo uo
uere uoluerit qui uerius

tuam. ⁊ qui maledixerit
Leuiti xx
patri uel matri morte
quod bene potest dicere
moriatur. Uos autem dici
filius.
tis. si dixerit homo patri ⁊
matri corban quod ē donum
quod deo noui.
quodcumque ex me ē tibi pro
et sic.
derit. ⁊ ultra non dimittitis

Non tm̄ salutatio
ne ⁊ officio deferen
do sꝫ munere sicut
illud ē. honora ui
duas. i. tribue necessaria.

Uirtuosus usus con sumi
tur. quod ē sacri
legium ē uel inu
gatiue. q̄ perierit.
non debet hoc mem
entes patres affli
ebantur media.

boni. · quod debet sustentari necessariis
eum quicquam facere patri suo aut
huius vite. · quia in hoc rescinditis. · de parentibus.
matri rescindentes verbum dei
vestre avaritie. · non
per traditionem vestram quam tra
deus. · contra mandatum dei.
didistis. et multa similia huiusmodi facitis.
Confutatis superbis humiles advocat et docet
Et advocans iterum turbas di
cebat illis. Audite me omnes et
intelligite. Nichil est extra homi
nem introiens in eum quod possit
de corde hominis
eum inquinare. sed que de homi
sunt · et communicant
ne procedunt. illa sunt que coinqui
esse iudei dicunt immundum. · attentos facit.
nant hominem. Si quis habet
aures audiendi audiat. Et
relicta.
cum introisset in domum a tur
ba interrogabant eum discipuli eius
exponere.
parabolam. et ait illis. Sic et vos im
prudentes estis. non intelligitis
introiens
quia omne extrinsecus in hominem
coinquinare.
non potest eum communicare quia non
introivit in cor eius sed in ventrem
et in secessum exit purgans omnes
escas. Dicebat autem quoniam que de homine

pater et oblatio domini sponatur.

Iudei se partem dei iactant. communes cibos vocant quibus homines omnes utuntur ut ostrea lepores et huiusmodi animalia que ungulam non findunt nec ruminant nec squamosa in piscibus sunt.

B. Nec idolotitum in quantum cibus est in quantum dei creatura est. sed demoniorum invocatio hoc facit inmundum. Unde non potestis bibere calicem domini et calicem demoniorum.

Aug. Quedam sic accedunt ut etiam mutent et mutentur sicut ipse cibus amittens speciem suam in corpus nostrum vertitur et nos refecti in robur mutamur.

Corripiuntur quia que per se patent mistica putant ex quo admonemur vitiosum esse auditorem. qui obscura manifeste aut manifesta obscure vult intelligere.

B. Hinc calumpniantur quidam heretici quod dominus phisice ignarus putet omnes cibos in ventrem ire et in secessum digeri. cum statim infuse esce per artus et venas et medullas nervosque fundantur. Unde et multos qui vitio stomachi perpetem vomitum sustinent. post cenas et prandia statim evomere dicunt. et tamen corpulentos esse. quia ad primum tactum liquidior cibus et potus per membra diffunditur. sed quamvis tenuissimus humor et liquens esca cum in venis et artubus cocta fuerit et digesta per occultos meatus quos greci

poros uocant ad inferiora delabitur et secessum
uadit.

Anime locus principalis non iuxta platonem in cerebro set iuxta xpistum in corde est.
Arguuntur etiam ex hac sententia qui
cogitationes a diabolo immitti putant
non ex propria nasci uoluntate. diabolus
incentor et adiutor malarum cogitationum
esse potest. auctor esse non potest. Si autem
in insidiis semper positus leuem cogitationum nostrarum scintillam suis fomitibus inflammauerit. non debemus opinari eum quoque cordis occulta rimari
set ex corporis habitu et gestibus estimare quid uersemus intrinsecus ut si
pulcram mulierem nos crebro uiderit
inspicere intelligit nos amare.

Relictis scribis et phariseis calumpniatoribus in partes tyri et sydonis secessit
ut tyrios sydoniosque curaret.

B. Neminem uolens scire quamuis latere
non potuit. non tamen factum est quod uoluit
sed exemplum eis dabat quibus sanandi infirmos gratiam conferebat ut inmitatius humani fauoris gloriam quantum possent declinarent nec tamen a pio
opere uirtutum cessarent cum hoc fieri
uel fides bonorum iuste expeteret uel infidelitas
credulitas prauorum necessario cogeret ob hanc
rationem tyri et
sydonis fines
intrabat ut filiam sirophenisse a demonio liberaret et per fidem
gentilis femine
scribarum et phariseorum
perfidiam argueret.

B. Iter. Mulier
gentilis set cum
fide ad dominum
ueniens ecclesiam
significat de gentibus
collectam que pro
filia demoniaca
domini rogat id est
pro suis populis
nondum credentibus

i. communicant.
exeunt illa coinquinant hominem. Ab intus enim de corde hominum. (i. in quo est sedes anime.)
male cogitationes procedunt adulteria. fornicationes.
homicidia. furta. auaritie. nequitie. dolus. impudicitia. oculus malus. (i. inuidia.)
blasphemie. superbia. stultitia. omnia mala hec ab
intus procedunt et communicant
hominem. Et inde surgens abiit
in fines tyri et sydonis et ingressus domum neminem uoluit
scire et non potuit latere. Mulier (i. ecclesia.) (i. romana ecclesia.)
enim statim ut audiuit de eo (i. in auditu auris. obedivit.) cuius
filia habebat (i. occidentalis ecclesia.) spiritum inmundum in- (i. causa cui uenerat matri ad Ihesum.)
trauit et procidit ad pedes (i. ad humanitatem.)

I. Iter. Mulier est mater
nostra romana ecclesia. nata demoniaca occidentalis barbaries. cuius
fides fecit de carne
ouem miccas intellectus quercit si panem
in fractura littere cupit.

Marcus dicit dominum
fuisse in domo cum
mulier ad eum uenit.
Matheus dicit quod
clamat post nos inuenit quod post ambulantem

preces emiserit. Venit ergo ad eum mulier in domum sed quod matheus ait non respondit ei verbum dedit intelligere quod ambo tacuerunt et cum silentio ingressi sunt. et ita cetera contexuit que in nullo dissentiunt.

eius. Erat enim mulier gentilis syrophenis
(hec fides est)
sa genere. et rogabat
(quia credit filiam posse sanari)
eum ut demonium eiceret de filia eius. Qui dixit illi. Sine prius saturari filios. non est enim bonum sumere panem filiorum
(gentilibus.)
et mittere canibus. At illa respondit. et dixit ei. Utique domine
(confitetur loquitur mater)
nam et catelli
(gentiles. Con)
edunt sub
(ad mensam. Intellectus.)
mensa de micis pu
(dominorum.)
erorum. Et ait illi.
(B. humilem fidelem. Ieronimus. fidelis prudens. humilis meretur quod poscit.)
Propter hunc sermonem vade. Exiit demonium de filia tua. Et cum abiisset domum invenit puellam iacentem supra lectum et demonium ex
(ab ea.)
isse. Et iterum exiens
(angustia.)
de finibus tyri venit

Mira conversio. israel quondam filius nos canes. pro diversitate fidei ordo nominum mutatur. De illis dicitur. Circumdederunt me canes multi. de nobis. Alia oves habeo que non sunt ex hoc ovili. et cetera.

Hic humilibus que de se non canibus set catellis comparat.

B. Tyrus angustia significans iudeam cui dominus coan

bus ut et ipsi a diaboli fraudibus absolvantur. Que bene secundum matheum de finibus suis egressa secundum marcum ingressa ad domum atque ad pedes procidisse dicitur. ut exterius colligatur quia illi soli fideliter et recte pro errantibus orant. qui pristinas sue perfidie mansiones relinquunt atque in domum dei id est ecclesiam pia se devotione transferunt.

Al. Scitum est ut et nos gentes salutem consequamur. sed prius oportet iudeos qui antiqua electione [stain] filii dei nominantur pane celesti refici et sic tandem gentibus vite pabula ministrari

Hic patientia que totiens contempta ut matheus dicit perseverat.

De micis non integros cibos digna sum recipere reliquiis catulorum contempta sum ut sic veniam ad panem integrum.

De micis et cetera. Mensa scriptura. Sicut parasti in conspectu meo mensam et cetera. Mice puerorum interna mysteria quibus humilium corda reficiuntur secundum illud. Ex adipe frumenti sacia te. Commisit et ad fidem catelli id est qui in gentibus erant despecti non littere superficiem sed spiritualium sensuum inquirunt medullam et hoc sub mensa dominorum suorum scilicet dum verbis dei humiliter subditi

Hinc datur exemplum ad implenda que precepta sunt cuncta corporis et cordis

offitia ſupponūt
ut ad ſpanda q̄
a domino pro
miſſa ſunt p̄mi
a in celo mitto
ſe humiliatiſ
erigant.

cathezizandi. ⁊ bap
tizandi infanteſ q̄
pſidem ꝯfeſſionem
parentū in baptiſmo
liberantur a demo
nio paruuli q̄ nec dū
p ſe ſapere uel ad agē
bonū poſſunt aut m̄a
li

B. Decapoleos
regio. x. urbium. tn̄ſ iordanem ad ori
entem quod autem dr̄. Uenit ad mare
galilee int̄ me. fi. de ca. non ipoſ eum
intraſſe ſignificat. neq: & mare tranſ
nauigaſſe dicitur. ſet uſq: ad mare ue
niſſe. atq: ad locum qui medioſ fineſ
decapoleoſ longe tn̄ſ mare poſitoſ reſ
piciebat

I. Genuſ humanū tamq̄m unuſ ho
uaria peſte aſſumptuſ in protopl
auſto cecatur dum uidet. Surdus
fit dum audit. dum odorat emun
gitur. obmuteſcēt dum loquitur.
mancuſ fit dum manuſ erigit. ī
curuatur dum erigitur. ydropicuſ
fit dum ꝯ(cu)ſpeſcit. claudus dū pgredi
t̄. lepra ſuffunditur dum munda
tur. demone impletur dum diuini
tatem appetit. Moritur morte dum
audacter excuſat. ⁊ deprecabantur eū
et c̄. In carnatione dn̄i pph̄e ⁊ p̄riar
che cupiebant. ⁊ apphendenſ eū. ⁊ c̄.
Seorſum a turbulentiſ cogitatiōi
buſ ⁊ actibz inordinatiſ ſermoni
bzq: in ꝯpoſitiſ educitur q̄ ſanari
meretur. digiti qui in aureſ mit
tuntur ūba ſp̄c ſc̄i de quo dicitur:
digituſ dei ē hic. ⁊ opa digitor tuoꝝ
ſunt celi. tetigit linguam. ⁊ c̄. ſpu
ma de carne domini diuina ē ſapīa
q̄ ſoluit ignorantiā humani gn̄iſ
ut dicat. credo in dm̄ prem. oi. et c̄.

I. Sydon uenatio
fera in domita n̄ra
regio l' natio eſt.

¶ uenatio.
per ſydonem
¶ fluctuoſam uoluꝑ
ad mare ga
litatem. ¶ t'
lilee que eſt
ꝯ.
inter medioſ
¶ mandata
fines decapo
decalogi.
leos. ⁊ addu
xerunt ei.
¶ Genuſ humanū.
¶ Ḋia auditum.
ſurdum et
¶ Ḋia loquitum.
mutum ⁊ de
¶ p̄riarche ⁊ pph̄e ī
precabantur
carnatione domini
eum ut im
deſid̄antes.
ponat illi
¶ ꝯſe.
manum. et
apprehendens
¶ uel eū. ¶ de ſtrepi
illum. Seor
tu mundi.
ſum de tur
¶ uerba ſp̄c.
ba. miſit di
¶ lex
gitos ſ' auri

guſtatum contractum
breue ē paruū tnū. Ubi
q: opere non poteſt ut
transferat ſe ad aliaſ gſ.

I. Saluator ad ſaluandaſ
genteſ ab apl'iſ deducit'.
et docet qd' adoleſcenti
interroganti reſpondit
quid faceret. noſti man
data. hec fac et uiues.

Bene ſurdum ⁊ mutum
qui. ſ. nec aureſ ūbiſ dei
audiendiſ nec os pro lo
quendiſ apit. qualeſ ne
ceſſe ē ut hū qui audire
et loqui ūbum dei longo
uſu didicerunt dn̄o ſanā
doſ offerant. ut eoſ quoſ
hūa fragilitaſ nequit
gratie dextera ſaluet.

B. p̄ma ſalutiſ uia ē de
turba educi. de turba edu
cit dominuſ infirmum
cum mentē p̄ccīſ langui
dam uiſitando inſtrat
⁊ a ꝯſuete ꝯūſationiſ mo
ribuſ auocat. ⁊ ad ſeq̄nda
precepta ſua prouocat.
Digitoſ autem in auri
culaſ mittit. cum per do
na ſp̄c ſc̄i aureſ cordiſ ad
intelligenda. ⁊ ſuſcipien
da uerba ſalutiſ aperit.
⁊ q: cognitionē ūitatiſ
debet ſequi confeſſio ſeq̄
tur. ⁊ exponenſ. tetigit
linguam euiſ. eū. ſ. ad
ꝯfeſſionē fidei ora cathe

ẜratorū instruit. Spu
tum namq; deum ē
sapor sapīe que dicit
ego ex ore altissimi
pdiy pmogenita. Vn̄
sputo eius terre com
mixto cecus illumi
natur. Sputum eni
qd' ex capite domini
descendit diuinā ei
ñam exprimit que
ex deo ē. puluis terre
cū sputum immix
tum ē humanam
sig̃ficat ñam. Sic g°
ex sputo a terra com
posito medicamen
to oculos ceci nati
apruit. quia genus
humanū per ɔfessi
onē utriusq; sue na
ture ab ingentis
error tenebris eruit
Expuens g° linguā
muti ut loqui ualeat
et tangit cum ora
diu beuta ad uerba
sapīe proferenda
contactu sue pieta
tis informat.

culam eius. ⁊
¶ Sapīam. ¶ ut dicat
expuens teti
credo in dm̄ p̄rem. ⁊ c̄.
git linguam
¶ q° ipo.
eius. Et sus
piciens ce
¶ Qua inde uerba
mutis. auditus sur
dis. medela cunctis
infirmis. ¶ Docens ore
ad dominū dirigi.
lum ingemuit
et ait illi. ephe
ta: qd' ē adapi
¶ Uno sermone
re. ⁊ statim a
curauit. ¶ Ad ẏmpnos
cantica ⁊ psal
perte sunt au
mos. ¶ Ut cui
res eius. et so
deret ũbum bonum.
lutum ē uin
culū lingue eius. ⁊ loq̄batur
¶ Quia n̄ ē in aliis gloriand' s3 in cruce et
recte. et precepit eis ne cui
humilitate. ¶ Jero. Humilitas precedit gloriam.
dicerent. Quanto autem eis
precipiebat tanto mag' plus
p̄dicabant. ⁊ eo amplius admi
linguam dn̄s tactu sapīe que ipse ē ad loquend' instruit

J. Et suscipiens. ⁊ c̄. Ingemuit geme
re nos docuit. ⁊ in celum thesaurū nr̄i
cordis erigere qui per ɔpunctionem
cordis a fecciola carnis letitia purga
tur. ut dicitur. Eugiebam. age. cor.
m. ⁊ c̄. Domine ante te. oē desi. m. ⁊ c̄.

Gemere nos do
cuit. ł pro nr̄is
uel pro alior
reatibz suspi
rantes.

⁊ ait illi. ephetha. qd'
ē. ⁊ c̄. corde creditur
ad ius. o. ait. 9. fit ad
sal. ⁊ statim aperte
sunt. ⁊ c̄. aures ap
te sunt ad ẏmpnos
et cantica ⁊ psalmos
soluitur lingua ut eructet ũbum bo
nū. quod non possunt. nec ũba nec tm̄
ne cohibere uel p̄hibere. Unde paulus
ego uinctus sum. set ũbum dei non
ē alligatū in me. ⁊ precepit illis ne c̄

Ad aures ẏpne
aures eni ad
audiendum
apiende ling°
ut loqui possit
erat soluenda
unde sequitur
et statim. ⁊ c̄.

J. Ille solus re
cte loquitur ł
dominū ɔfite
do uel aliis p̄
dicando. cuius
auditū ut ce
lestibz possit
asculta re. et
obsecundare
mandatis di
uina gratia
reserat. cuius

dicerent. non in uir
tutibus gl'andum
ē e docuit. s3 in cruce
et in humiliatoe
quanto eni eis p̄ci.
et c̄. ciuitas in mō
te posita undiq; cir
cumspecta abscon
di non potest. hūi
litas semp p̄cedit
gloriam.

Sciebat ille q̄ nouit
oīa antequā fiant
q' mag' p̄dicarent
et hec precipiendo
pigris uoluit osten
dere quāto studiosi°
quantoz frequentius
p̄dicare debeant q̄bz
iubet ut p̄dicent q̄n
illi qui p̄hibentur
tacere non poterant.

viii.

VIII

Vt · frōde B

hic talis dicere potest. domine labia
ape. & os. meū. annuntia. lau. tuam.

Quia uerus homo miseret. & cōpati
tur humane fragilitatis affectu
qd de. vii. panibus & paucis piscicu
lis quattuor. ciȝ. hominū saturauit
diuine potentie opus ē ꝯ eutiacetis
errorem

Quare triduo sustinerent matheꝰ
dicit plenius sic. & ascendens in mon
tem sedebat ibi. & accesserunt ad eū
turbe multe habentes secum mutos
claudos. cecos. & debiles & alios mul
tos & proiecerunt eos ad pedes eius.
& curauit eos. turba dominū susti
net triduo ꝓ sanationem suorum in
firmorum cum electi quique fide sc̄e tri
nitatis lucidi dn̄o ꝓ suis suorumque ꝑ
catis. i. ꝑ cāe langoribus instanter sup
plicant

B. Mor. Qui mech carnalis corru
ptionis expertus ad seruitiū dei fe
stinat de longinquo non uenit quī
etiam nulla impudicitia nullis fla
gitiis inquinatus. solum autem
coniugium expertus nec iste de lon
ginquo. alii post multa flagitia
uenerunt & ideo de longinquo.

B. Mistice hoc miraculo signatur
quod uiam presentis seculi aliter in
columes transire nequimus. n̄ ali
mento uerbi sui xp̄c nos reficiat. h
ū ho typice inter hanc refectionem
& illam. v. panū & duorum piscium
distat. qd ibi littera ueteris. t. spū
ali grā plena signatur. hic noui. t.
ūitas & grā fidelibus ministranda mō
stratur. Vtraque autem refectio in
monte celebrata ē ut aliorum euan

rabant dicentes. bene oīa fecit
et surdos fecit audire & mutos
loqui. In illis diebus iterum cū
turba multa eēt cum ihū nec
habentent quid manducarent
conuocatis discipulis ait illis. Mi
sereor super turbam. quia ecce
iam triduo
sustinent me
nec habent qd
manducent.
& si dimisero
eos ieiunos in
domū suā de
ficient in uia.
Quidam ex eis
de longe ue
nerunt. Et responderunt ei disci
puli sui. Vnde istos quis poterit sa
turare panibus in solitudine. & in
terrogabat eos

Item turba triduo do
minū sustinet dum
multitudo fidelium
peccata sua per pniam
declinans ad dominū
se in opere & locutione
et cogitatione conuertit.

Si dimisero. e. ie. qr
conuersi peccatores in presenti
uia uite deficiunt si
in sua consciētia sine doctri
ne pabulo dimittantur

Iudei de lege de lege &
prophetis edocti gentes
de longe ad xp̄m ue
niunt nullis doctori
bus de eius fide premonite

In. vii. panes. vii. dona

ſpc ſci. tui. q. annus
noui teſtamenti cum
.iiii. temporibȝ. vij. ſpo
re. vii. primitiue eccle
fragmenta panum
miſtici intellectos p
me ſeptimane ſunt.
piſciculi bene gdti.
libri noui. t. qm piſ
cis aſſi pattem reſur
gens poſtulat. 7 piſce
ſuper poſitum petri
diſcipulis ī captura
piſcium porrexit.

B. Miſtium noui. t.
in quo ſeptiformis
ſpc gra plenius ete
dicitur. 7 datur. nec ſt
panes ordeacei ſicut
alij. v. de quibȝ. v. m.
hominū ſunt ſaciati
ne ſicut in lege uita
lis anime alimentū
corporalibȝ ſacram
tis regeretur ordei ut
medulla tenaciſſi
ma tegitur palea.

quot panes
habetis. qui
dixerunt. vii.
et precepit turbe
diſcumbere
ſuper terram.
et accipiens

Oſtendit qmtū gau
deat de ſalute nra
7 nos docet gratias
agere de carnali et
ſpuali refectione.

vii. dona ſpc ſancti.
vii. panes.
gras agens
ſacramenta apuit
fregit 7 dabat
quia ſpualem ſciam
diſcipulis ſuis
tribuit ei 7 per illos alijs.
ut apponerent. 7 appoſuerunt
doctores noui teſt.
turbe. 7 habebant piſcicu
libros.
los paucos et ipſos benedixit
attente audiendo.
et iuſſit apponi. 7 manduca
edent paupes 7 ſaturā
plene reficiendo.
runt 7 ſatura
bunt.
ti ſunt. et ſu

Et mandu. 7 ſa. ſunt
Sunt multi qui qm
uis omnia ſua relin
quere 7 arctiora h'

gelistarum narratio declarat. qr utraqꝫ
ſcriptura recte intellecta pdicat alti
tudinem celeſtium preceptorum 7 pmioꝝ
et altitudinem xpi qui ē mons in u
tice montiū. ipſe ē edificatam ſuper
ſe ciuitatem. i. eccam in alta bonoꝝ
opm extollit 7 cunctis manifeſtat
ipſe ab infimis delectationibȝ abſtra
ctam pane celi reficit. atqꝫ ad appeti
tum ſuperne ſuauitatis cibi ſpualis
dato pignore accendit.

In refectione. v. panū turba ſuper fe
num diſcubuit. que autem. vii. pa
nibus reficienda ē ſuper terram re
cumbere precipitur. quia p legem car
nis deſidia calcare iubemur que ē
fenum. unde omnis caro fenū. In
nouo autem teſtamento quoqꝫ et
facultates temporales relinquere
iubemur. vel qr mons in quo fit re
fectio ꝫ altitudinem ſignat ibi ſup
fenum reficitur. hic ſupra terram
reficitur. quia ibi celſitudo xpm pp
carnales homines et terrenas
carnali ſpe 7 deſiderio regitur. hic aꝫ
remota omni cupiditate carnali
ciuitas noui teſtamenti ſpei pma
nentis firmamentū tanqm ipſius
montis ſoliditas nullo feno impoſi
to continet.

B. Scos illius temporis quo eadem
condita ē ſcriptura uel quoꝝ ipſa
ē uitam 7 fidem 7 paſſiones continet.
qui de fluctibȝ huius ſeculi erepti
et diuina benedictione conſecratam
refectionem nobis ne in h' mundi
excurſu deficiamus uite ſue 7 mor
tis ſue exemplo prebuere.

B. Arctiora precepta uel exhortamenta.

et conſilia. que generalis fidelium multi
tudo nequit contingere. ſicut hoc. ſi
uis perfectus eſſe uade omnia que habes et cetera.

Pro hoc in matheo habemus. et dimiſſa
turba aſcendit in nauiculam et ue
nit in fines magedan. ſed non eſt dubi
tandum eundem locum eſſe ſub utroque
nomine nam pleriqui codices habent
magedan ſecundum etiam marcum.

Non ea que uidant non fuiſſent
ſigna ſet quid quærant. per hoc de
terminatur quod ait de celo. uel in
morem helye ignem de ſublimi et
ad ſimilitudinem ſamuelis eſtiuo
tempore mugire tonitrua et fulgura
uel ymbres qui non poſſunt. et hoc
calumpniari qui ea calumpnia
bantur que oculis uidebant et ma
nibus tendebant utilitate ſentiebant
et ſignum de celo manna. ut qui
paucis panibus multa milia ſacia
uit nunc ſicut moyſes manna celi
tus miſſo populum omnem paſſim
reficiat. unde iohannes poſt edulium
panum turbas queſiſſe dicit quid
operaris. patres noſtri manducauerunt manna et cetera.

B. Generationi iſti ſignum. id est temp
tantium deum et contradicentium
uerbis eius non dabitur ſignum de
celo quod temptantes querunt.
quibus tamen multa celeſtia ſigna da
bat in terra. generationi autem queren
tium dominum ſignum de celo oſten
dit quando cernentibus apoſtolis
in celum aſcendit ſpiritum miſit ad im
poſitionem manuum apoſtolorum
gratiam ſpiritus ſancti de celo plurimis cre
dentibus infudit.

ſtulerunt quod
¶ myſticas
ſuperauiat de fra
intellectibus. ¶ id est primas
gmentis ſeptem
eccleſias.
ſportas. Erant
autem qui man
ducauerant quaſi
¶ Annuus noui teſtamenti.
quatuor milia
¶ Vt etiam in ipſo uiuerent
et dimiſit eos.
doceãut ſe paſtores.
Et ſtatim aſ
cendit nauim
cum diſcipulis ſuis. et uenit in
partes dalmanutha. et exierunt
pharisei. et ceperunt conquirere cum eo
querentes ab illo ſignum de celo
¶ pro infidelitate eorum.
temptantes eum. et ingemiſcens
¶ Vt uerus homo.
¶ incredula.
ſpiritu ait. quid generatio iſta
ſignum querit
Amen dico uobis
¶ id est non dabitur. ſicut illud
ſi dabitur ge
ſi dauid mentiar.
¶ Vt infideles.
nerationi iſti ſignum. Et dimit
tens eos aſcendit iterum in nauim

nequeant implere.
inde eſurientes et ſiti
entes iuſtitiam ſatu
rantur. cum audientes
mandata dei ad uitam
eternam perueniunt.

Septem porte ſancti ſpiritus
ſeptiformi gratia repleti
ſunt et ſporte de iunco
et palmarum foliis. iuncus
naſcitur ſuper aquas.
palma uictorem coro
nat. Sed quoque ne ab
humore ſiccitatis areſ
cant in ipſo fonte ſe col
locant. et eterne retri
butionis palmam ex
pectant.

Aug. De concordia e
uangeliſtarum. In mar
co ita ſcriptum eſt dicte
et ſignum non dabitur ei.

discipuli
& ibant trans fretum. & obliti sunt panē
sumere. & nisi unū panem n̄ habebāt
secum in navi. & precipie-
bat eis dicens. Videte ca-
vete a fermento phariseorum
et fermento herodis. & co-
gitabant ad alterutrum
qui hec ideo dixit quia
dicentes. quia panes non
panes &c.
habemus. Quo cognito ihesus ait illis.
quasi ideo hoc dixisse quia panes &c.
Quid cogitatis quia panes non habetis.
spiritualem sensum.
nondum cognoscitis nec intelligitis.
post tot miracula.
adhuc cecatum habetis cor vestrum. ocu-
interius.
los habentes non videtis. & aures habentes n̄
auditis. nec recordamini quando. v. pa-
hominum.
nes fregi in. v. milia. & quot cophinos
plenos fragmentorum sustulistis. dicunt
ei. xii. quando et. vii. panes in. iiii. milia. quot
sportas fragmentorum tulistis. Dicunt
post tot mi-
ei. vii. & dicebat eis. quomodo nondū
racula.
intelligitis. Et veniunt bethsaida
i. Qui non videt quod est quod fuit quod erit,
et adducunt ei cecum & rogabant eum

Mistice panem
vite xp̄m. cuius
qui refectiuntur
amore minus
de terreno pane
curant.

Quod est adulterium
homicidium teme-
ritas iurandi si-
mulatio religio-
nis.

B. Septem sportis ita im-
pletis statim ascende-
runt in naviculam &
venerunt in fines
magedan. Navigan-
tibus autem dicitur quod caveant
se a fermento phariseorum
& saduceorum. Sed scriptura
dicit. quia obliti sunt pa-
nes tollere. in quo osten-
ditur quam modicam
curam carnis habent
intenti domini presentie.

Ideo est. legem dei traditio-
nibus hominum postpo-
nere vel verbis predica-
re factis impugnare
dominum temptare doc-
trine eius & operibus non credere.

B. Quid cogitatis quia pa.
et est accepta occasione do-
cet. quid significent
v. panes & vii. piscicu-
li pauci. Et. v. milia
hominum. aut quatuor
milia. Si ergo fermentum
phariseorum & herodis tra-
ditiones perversas & here-
tica significat dogmata.
quare cibi quibus nutri-
tus est populus dei non
veram doctrinam inte-
gramque significant

I. Bethsayda. i. domus
vallis. i. mundus qui est
vallis lacrimarum.

I. Ut lamentationem

de cecitate cordiſ agat flenſ cū iere
mia ſubuerſionem ciuitatiſ dei .i. aīe
ſue.

B. Et expuenſ. rē ſputum a b(?)intiuſ
a capite domini procedit. manuſ uō
membra corporiſ eiuſ. poſita erſpu
eiuſ ergo in oculoſ ceci manuſ ſuaſ im
ponit ut uideat quia cecitatem hūani
generiſ per inuiſibilia diuine pietatiſ
dona. per oſtenſa foriſ ſacramenta
aſſumpte humanitatiſ exterſit.

I. Omneſ ſuperioreſ ſibi eſtimat. ſeu
indignū iudicat. ut dauid nolenſ ſe uo
cari hominem ſet canem mortuū
et pulicem uiuum.

Primo autē uidet homineſ quaſi arbo
reſ ambulanteſ. .i. formam corpo
rum ita ut non facile an homo ſit an ar
bor diſcerni poſſit quia primuſ profe
ctuſ ē incitatuſ ceterorum uitam moreſque
inſpicere. et bonum imitari malum
cauere. ſet qui longa obſcuritate de
ſipuit et inter bonum et malum fidem
et perfidiam ſinceritatem et ſimula
tionē adhuc diſcernere neſcit. homi
neſ cernit ambulanteſ quaſi arboreſ
quia facta eorum abſque luce diſcretio
niſ uidet. huic dominuſ ſecundā impo
ſitione manuū lucem clare uiden
di omnia reſtituit. ſ. quod credendū
quomodo uiuendū que ſpiritualia ſunt ſperan
da.

B. Myſtice admonet omneſ qui ag
nitione ueritatiſ illuſtrantur ut ad cor
redeant et quantum ſibi donatū ſit ſolli
cita mente perpendant et beneficenſ dei
digna operatione reſpondeant.

Ad ſanationem ſilere iubet exem

¶ tangitur qui conpungitur. ¶ ut ad opuſ bonū
ut illum tangeret. et apprehenſa
confortet. ¶ Ciuitatem malorum corrup
manu ceci eduxit eum extra ui
pium bonoſ moreſ. col. praua.
¶ ut uideat per flatum ſpiritus ſancti uoluntatem
cum. et expuenſ in oculoſ eiuſ im
dei. ¶ operationem.
poſitiſ manibuſ ſuiſ interrogauit
¶ maieſtatem et magnitudinem eiuſ creature
eum ſiquid uideret. et aſpiciens
cognoſ ¶ citur.
ait. Uideo homineſ uelud arboreſ
ambulanteſ. Deinde iterum impo
ſuit manuſ ſuper oculoſ eiuſ. et
¶ mundo corde.
cepit uidere et
reſtitutuſ eſt ita
ut clare uideret
omnia. et miſit
¶ cor.
illū in domum
ſuam dicenſ.
Uade in domū
tuam. et ſi in uicū
introieriſ nemi

Quem uno uerbo totū
ſimul curare poterat
paulatim curat ut
magnitudinē huma
ne cecitatiſ oſtenderet
que uix et quaſi per gradus
ad lucem redeat et gratiam
ſuam nobiſ indicat
per quam ſingula perfe
ctioniſ incrementa ad
iuuat.

Sex. Ut uideret in ſequ
ente non uiderat. non
enim putat deſperanſ
homo de ſalute omnino
poſſe quod facile uiuit
actuſ per ſpem poteſt perficere.

I. Ut clare uideret
omnia. .i. per opera
uiſibilia inuiſibilia
intelligeret et perfectio
niſ incrementa que
oculuſ non uidet. et
claritate anime ſue ſta
tum poſt rubiginem
peccati mundi cordiſ o
culo contempleretur. Beati
mundo corde quoniam ipſi deum uidebunt.

In cecitatem cordiſ
O:.

tu predica in ciuitatem unde paulus blasphemus fui & persecutus sum ecclesiam.

tu dixeris. Et ingressus est ihesus & discipuli eius in castella

nec in eundo docere cessat.

philippi. & in via interrogabat discipulos suos dicens eis. quem me dicunt esse homines. Qui respo[nderunt illi dicen]tes. alii iohannem baptistam. alii helyam. alii vero

non dominum prophetarum.

quasi unum ex prophetis. Tunc dicit

qui deus.

eis illis. Vos vero

B. unus pro omnibus omnes

quem me esse dicitis. respondens

cum unum sciebant.

petrus ait ei. Tu es xpistus. Et comminatus est eis ne cui

eum esse filium dei.

dicerent de illo

preminunt ne in passione deficiant.

Et cepit docere eos quoniam

Causa quare non dicant. Nota quod eum Christum

oportet filium

tot oportet pati filius hominis

hominis pati

Pulcre primo sententiam hominum interrogat ne confessio eorum vulgi opinione videatur: sed ueritatis agnitione firmata. ne sicut herodes de auditis hesitare putetur. Unde de petro secundum matheum dicit caro & sanguis non revelauit tibi i. doctrina hominum.

B. Et comminatus est & c. noluit se ante passionem & resurrectionem predicari quia completo sanguinis sacramento oportunius apostolis dicit, euntes docete omnes gen. bap. eos in no. pa. et fi. & s. s. quem ergo prodeest eum publice predi

plum est suis. ne si mirandam faciant fauorem querant. set et diuinis aspectibus placere sint contenti.

Philippus frater herodis tetrarcha iturree & traconitidis regionis in honorem tyberii cesaris cesaream philippi que nunc paneas dicitur appellauit imitatus herodem patrem suum qui in honore augusti cesaris appellauit cesaream que prius turris stratonis uocabatur. cesarea philippi est ubi iordanis oritur ad radices libani & habet duos fontes unum ior & alterum dan qui simul mixti nomen iordanis efficiunt.

Pulcre qui hominum more de domino ferunt sententias homines dicit: nam qui ueritatem potentie eius pia mente cognoscunt non homines set dii appellari merentur unde dicit illis. Vos uero & c. quasi illi homines humana opinantes. vos dii quem me esse dicitis.

B. Omnia complectitur qui & naturam et nomen exprimit. in quo summa uirtutum est. paulus dicit. Nichil iudicaui me scire inter uos nisi ihesum xpistum & hunc crucifixum. petrus nichil amplius quam dei filium putauit confitendum. nos & quomodo & quando natus sit & qualis sit humane infirmitatis contemplatione timeamus. finis ergo fidei mee dei filius est. non licet michi scire generationem sed non licet mihi nescire generationis fidem.

Sicut gubernator prius tempes-

batem in tranquillitate precauens nautas paratos uult eē ſuos. ſicut alibi. ſiquis uult poſt me ue. ab. ſe. 7c̄.

Amantis affectu dicens. abſit a te domine. uel ut melius habetur in greco. propitius eſto tibi domine. n̄ erit iſtud. i. non poteſt fieri. nec re cipiunt aures mee ut dei filius occiden dus ſit.

B. Et apprehendens. eū. pe. quia ni mis amatum dominū. 7 quia con fitendo dixit. tu es xp̄c et premium ſuum audiuit ſecdm matħm. be atus es ſymon bar. 7c̄. non uult deſtrui ꝯfeſſionem ſuam. nec pu tat poſſe fieri ut dei filius occidat. apprehendit ergo eum in affectum ſuum. l' ſeparatim dixit ne pſenti bus ceteris magiſtrum uideatur arguere

B. Multi putant quod non petrus ſet aduerſarius ſit correctus quo ſug gerente hec apoſtolus dicebat. Sȝ in error apoſtoli de pietatis affectu ue niens numquam incentiuū uideb itur diaboli. diabolo dicitur. uade retro ſathanas petro. uade retro me. i. ſequere ſententiam meam mea ē uoluntas et patris ut pro ſalute hominū moriar. tunc uis granū frumenti in terram cadere ut fructum mul tum afferat.

Niſi quis a ſemet ipſo defi ciat ad deum qui ſupra ip ſum ē non ap propinquat.

Veterem homi nem exuat no uum induat unde paulus. Viuo ego iam non ego uiuit uo ī me xp̄c.

Tollat cru. ſ.

appellat quia paſſio ī carne
multa 7 repro
domino ditiniatis ī paſſibilis
bari a ſummis
manet.
ſacerdotibȝ et ſūmis ſenioribus
ꝗ ſpe reſurrectionis cō
et ſcribis et occidi. 7 poſt dies tres
fortat.   ꝗ de morte 7 reſur
reſurgere 7 palam u̇bum loque
rectione.   ꝗ Seorſum.
batur. Et apprehendens petrus
ꝗ ad diſcipulos.
eū cepit increpare. q conuerſus
et uidens diſcipulos ſuos ꝯmi
ꝗ n̄ cont.
natus ē petro dicens. Vade retro
me ſathana. qm̄
ꝗ ut pro
non ſapis ea que
ſalute hominū moriar.
dei ſunt. ſet que
hominum ſunt.
Et uocata tur
ba cum diſcipulis
ꝗ ſiue
ſuis dixit eis. Si
diſcipulus ſiue alius
quis uult poſt
ꝗ alter factus.
me ſeq
ex altero.
deneget
ſemet
ipm̄ 7 tol

Deneget ſe. 7c̄. ſi ualet apprehendē quod ultra ipm̄ eſt ſi neſciret mactareq; ē.

Aduerſarius ſiue ꝯtrarius quia contraria lo queris uoluntati mee.

Prius ſolis diſcipu lis loquebatur al tiora 7 arthana.

Siquis uult. et c̄. poſtqm̄ miſtium ſue paſſionis et re ſurrectionis oſten dit hortatur omnes ad imitandū paſ ſionis exemplum et omnibȝ pmittit āiaȝ ſalutem ſecp fectionibȝ quanta paſſurus quod a mortuis reſurrectu rus eēt aperuit. for mam tribuens p dicandi. ut. ſ. pro

ſuo modo inſtruat neq; infirmiſ altiora committantur.

Duo tempora eccleſie ſignat. aliud perſecutioniſ quando ponenda ē anima. aliud paciſ quando frangenda ſunt deſidia terrena unde ſequitur quid enim prodeſt homini. ⁊c̄. paciſ quia licet uiuere licet ambire.

lat crucem ſuā ⁊ ſequatur me.

¶ At ſi agricole dicatur: ſru-mentum ſi ſeruas perdiſ.

Qui enim uoluerit animam ſuam ſaluam facere perdet

¶ Qui ſeminaſ renouaſ.

eam. qui autem perdiderit animā ſuam propter me ⁊ euangeliū ſaluam faciet eā.

¶ Tempore paciſ.

Quid enim prodeſt homini ſi lucretur totū mundū et detrimentum anime ſue patiatur. Aut quam homo commutationē dabit pro anima ſua. Qui enim me confeſſus fuerit ⁊ uerba mea in generatione iſta adultera ⁊ peccatrice: ⁊ filius hominis confitebitur eū cum uenerit in gloria patriſ ſui cum angeliſ ſuiſ. Et dicebat

¶ Conſolatoria promiſſio.

illiſ. amen dico uobiſ quia ſunt

¶ diſcipuliſ.

quidam de hic ſtantibus

¶ Ad horam ſecuturi eternam uitam. ¶ Corporalem.

qui non guſtabunt mortem

¶ i. eccliam. ¶ Vel uenientiſ.

donec uideant regnum dei uenientiſ in uirtute. Et poſt ſex

uel per abſtinentiam affligendo corpuſ uel per compaſſionem animi de corpore. ut dicit paulus. caſtigo corpuſ m. ⁊ c̄. idem de compaſſione ait. quiſ infirmatur ⁊ ego non infir.

Quid enim ⁊ c̄. quia in aduerſitate perdenda ē anima. In pace autem communiendū eſt omni cuſtodia.

Quia multi a uicijs uincuntur labentia deſpiciunt. ſed fidei rectitudinem quam habent uerecundia impediti non exprimunt uoce addit. qui enim. et cetera.

Amen dico uobis. cum de futura uita loqueretur ideo necesse fuit ut hoc promitteret de preſenti uita ut rudes adhuc diſcipuli hac conſolatione confortarentur ſicut de iudaico populo dicitur: dedit eiſ regiones gentium ⁊ labores populorum poſſederunt ut cuſtodiant iuſtificationeſ eiuſ et legem eiuſ exquirant.

I. Eccliam. con̄ huius mundi gloriam uel etiam uel futuram in celiſ beatitudinē quam in monte uiderunt quia premiſſione ſcīm ē ut eternū gaudiū tm̄ ⁊ ſi ad breue monimentū ſubtractū aduerſa fortiſ ferenda fortiuſ amaret.

Poſt commutionē

c. ix. ⁊ fullo.

crucis gloria resurre
ctionis ostendit unde
sequitur. z post dies sex
ut non timerent obp
bria crucis qui oculis
suis visuri erant gloriam
resurrectionis future.

B. Lucas. fere
est quia post hec
verba fere
dies octo. z c.
octavo die re
surrectionis
gloriam ma
nifestat. ut

ostensa celestis vite dulcedine cunctorum
corda qui hec audire possunt refoveat
et octonario numero veri tempore
resurrectionis gaudium doceat esse ven
turum. Ipse enim post sextam sabbati
qua crucem ascendit. z septimam quam
in sepulcro quievit. a mortuis resur
rexit. z nos post huius. vi. etates in qui
bus pro domino pati debemus z septi
mam animarum que interim in alia vi
ta agitur. viii. etate resurgemus. quod
autem matheus z marcus dominum post
vi. dies transfiguratum dicunt nec tem
pore nec mysterio discrepant. Illi enim
medios dies tantum ponunt. unde z absolu
te post. vi. dies fore dicunt. hic primum
quo hec dominus promisit z ultimum
quo complevit adiungit. z sic tempe
rantius ponit fere dies. viii. mystice
illi post. vi. etates mundi sanctis ab
omni labore quiescendum. hic vero
tempore octavo significat esse resurgendum
unde sextus psalmus pro octava in
scribitur. Domine ne in furore. z. c. ar
gue me. quia per. vi. etates quibus operari
licet precibus insistendum ne in octavo
retributionis tempore a irato iu
dice corripiamur.

Et vestimenta eius.
et c. vestimenta domini
sancti. Unde qui in christo ba
ptizati estis christum in

Non potest
in terra cla
ritatem da
re fidelibus
suis quam est

dies assumpsit ihesus petrum
Multi vocati pauci electi.
z iacobum z iohannem z du
cit illos in montem excelsum
seorsum
Non subtam nam
carnis amisit.
Gloriam
solos z transfiguratus
resurrectionis.
figuratus

B. In montem ut oraret
secundum lucam in monte
oraturus z sic transfiguran
dus ascendit docens eos
qui fructum resurrecti
onis expectant qui regem
suum in decore suo videre
desiderant mentem in ex
celsis habere z continuis precibus incumbere.
tres solummodo discipulos secum ducit vel
quia multi vo. pau. vo. ele. vel quia qui fi
dem sancte trinitatis incorrupta mente serva
verint tunc etiam
visione eius me
rebuntur letari.

B. Non nam subtam a
misit. sed gloriam future
sue vel nostre resurre
ctionis ostendit. z talis post iudicium cunctis
apparebit electis in iudicio in forma servi
bonis z malis ut impii quem spreverunt videant.
quem negaverunt milites. quem crucifixerunt pi
latus z herodes. quem iudicaverunt queant
iudicem agnoscere.

est coram
Sancti.
ipsis. z vestimenta eius facta
De quo amplius la
sunt splendida nimis qua
va me ab ini quitate mea.
lia fullo super terram non
potest candida facere. Et
apparuit
illis helias

B. Helias cum moyse
legis latore z ceteri prophete
apparent z locuntur cum

dōmino in carne
uiuente ostenden
tes ipm ēē quem
lex et prophete p
miserunt non in
infimis set ī mon
te cum illo. quia
qui terrena desi
deria mente trans
cendunt soli ma
iestatem sancte
scripture que in
domino impleta
ē prospiciunt.

Multo ḡ melius
choris scōꝝ inter ēē
deitatis perfrui ui
sione si sic delectat
humanitas xp̄i
transfigurata.
et duoꝝ societas
ad punctū ostensa.

cū moyse
et erant
loq̄ntes
cum ihū.
ꝗ stupefactus
et r̄ndens
tanta claritate.
petrus a
ꝗ quamuis stu
it ihesu.
pefactus in scriptiū
rabboni.
tū sibi affectum.
bonum ē nos hic ēē
iudicat.
faciamus hic tria
tabernacula tibi
unum. moysi unū
ꝗ Yon.ete. sci. *quamuis stupe*
et helye unū. non ꝛ sciebat quid
factus.
diceret. erant ꝛ timore exterriti.
Et facta ē nubes obumbrans eos
ꝗ patris pro filio. r̄ndentis.
Et uenit uox de nube dicens. hic
est filius meus ka
ꝗ moyses tanq̄.
rissimus audite
me ipm audie
illum. Et
tē.
statim ē
spiciente

ꝯseruat in celis.

Moyses sanctus
et helias mortu⁹
uiuus in celum
raptus nisi in
maiestate cum
domino ut luca⁹
dicit futuram
in illo om̄i scōꝝ
gl̄iam signant.
qui tempore iu
dicii uel uiui in
carne reperientur
uel mortui.

dixisti. hec domino ī mun
do manente uidebantur
despecta. set ipso montem
petente nouo candore re
fulgent. quia nunc fide
filij dei sumus. s; nondū
apparuit quid erimus. cū
autem apparuīt. similes
ei erimus quia uidebim⁹
eum sicuti ē. vnde subdit
qualia fullo. et cetera.

Obitus sanctis regnum
promitti non in terris set
in celis. 7 se ꝛ coapostolos ad
huc mortali carne indutos
imortal' uite statū subire n̄
posse domū manufactam ne
cessariam non ēē. legi quoq;
et prophis ꝛ euangelia ta taber
nacula facere cupit cum non
possit separari unū habentia
tabernaculum .i. eccam dei.

Quia quesiuit materiale taber
naculum nubis accepit obum
braculum ut discat in resur
rectione non tegmine domoꝝ
set sp̄c sc̄i gr̄a scōs ēē ptegendos

hic ē filius meus. q̄ hic uir
ē ille quem moyses iste uobis
promisit. huic ascultate et
omnes ascultare iubete. nota
quod sicut in bap̄mo sic et in
monte misterium trinitatis de
claratur. quia gloriā eius q̄
in bap̄o credentes confitemur
in resurrectione uidentes col
laudabimus. hic sp̄u ī nube
lucida illic in columba. quia

Moyses et helyas
serui hinc facien
dum tabernacl'm
huic seruiendū.

B. Cum fiet uox
super filiū homi
nis inuentus est
ipse. qr cum iam
solus

No cepit fili⁹
designari
mox serui
discesserunt
ne ad illos

qm̄ pepit fidem quisquis simplici corde seruat. tunc lucem aperte uisionis qm̄ credidat contemplabitur ipsaq; illustrabitur gratia ⁊ in perpetuū protegetur.

Non uult gloriam futuri regni ⁊ triumphi qm̄ in monte ostendat puplicari ⁊ indicari ne incredibile eēt pro magnitudine. ⁊ post tantam gloriam apud iudeos animos sequens crux faceret scandalum.

I. uerbum conti. ⁊ ē. i. cum absorta mors fuit in uictoria non erunt in memoria priora cum abstulerit dn̄s sordem filie syon auferens omnem lacrimam ab oculis scōrum.

Tradunt scribe ⁊ phari. scd̄ malachiam quod helyas ueniat ante aduentum xp̄i saluatoris ⁊ reducat corda prm̄ ad filios ⁊ filiorum ad patres et restituat omnia in antiquū statū. estimabant ergo discipuli hanc aduentus gloriam ēē qm̄ uiderunt in monte ⁊ dicunt. si iam uenisti in gloriam quare precursor tuus non apparet maxime qr uident helyam recessisse.

Restituet oīa. s. conuertet corda prm̄ ad filios ⁊ corda filiorum ad patres. restituet ⁊ morti quod debet ⁊ diu uiuendo sustulit. unde addit ⁊ quomodo scriptū ē. qs. sicut de xp̄i de passione multipharie scripserunt prophete. sic et helyas multa passurus est. restituet ergo omnia primo corda hominū illius temporis ad credendū in xp̄m ⁊ resistendum antixpo deinde ponet aīam pro xp̄o

uox facta putare
tur.

neminē amplius uidebant nisi ihm̄ tantum
post transfigura
secum. ⁊ descen
tionem.
dentibus illis de monte precepit illis ne cuiquam que uidissent narrarent nisi cum filius hominis a mortuis resurrexerit. Et uerbum continuerunt apud se con
Semini dicentes.
quirentes quid eēt cū a mortuis resurrexerit. Et interrogabant
qui suam apparuisti in gloria
eum dicentes. quid ergo dicunt
quid ergo.
aliter non
pharisei ⁊ scribe. quia helyam
ē secundus aduentus nisi ille precedat.
oportet uenire primū. Qui respondens ait illis. helyas cū uenerit primo restituet oīa ⁊ quomodo scriptū ē in filium
Sicut
hominis ut multa patiatur. Sed dico uobis quia helyas
helyas

fe[..]tauit seipm̄ electus erit deus omnia in omnibus immo ipse cū suis unus per omnia. xp̄c cum corpore splendebit. unde nemo ascendit in celum nisi qui descendit in celo.

Qui non ē aduentus qm̄ putatis qm̄ precedet helias. helyas et cū uenerit ⁊ ē.

Qui uenturus ē helyas in corpore set iam uenit in spū ⁊ uirtute. s. io his.

venit et fecerunt illi quecumque vo
¶ spreverunt decollaverunt.
luerunt sicut scriptum est de eo.
¶ de monte.
Et veniens ad discipulos suos
vidit turbam magnam circa
¶ disputantes.
eos et scribas conquirentes cum
¶ in
illis. Et confestim om
docti non scribe sapientes.
nis populus videns
¶ qui stultus.
Ihesum stupefactus est
¶ qui servit. ¶ timor non est in
et expaverunt. et
caritate.
accurrentes salu
tabant eum. Et inter
gavit eos. quid inter vos conqui
ritis. Et respondens unus de turbis dixit.
¶ desperando exponit per questionem in commoda filii.
Magister attuli filium meum
ad te habentem spiritum mutum qui
ubicumque eum apprehenderit allidit
¶ iracundia.
illum et spumat et stridet dentibus
¶ ignavia arescit.
et arescit. et dixi discipulis tuis
ut eicerent illum et non potuerunt.
¶ quia incre
qui respondens eis dixit. Genera
dulitas vestra impedit salutem.
tio prava et incredula quamdiu apud vos ero. quamdiu vos pati

I. Non est requies sub sole. semper accidit parvulos in invidia. magnos premunt fulgura montes. alii dicentes cum fide. alii invidentes cum fastu ad ecclesiam veniunt.

Nota quod loca rebus congruunt. in monte orat. transformatur. discipulis archana sue maiestatis aperit. in imo a turba excipitur. miserorum fletu pulsatur. sursum discipulis archana regni reserat. deorsum turbis peccata infidelitatis exprobrat. sursum vocem patris his qui audire poterant pandit. deorsum malos spiritus expellit. nunc pro meritorum qualitate aliis ascendere aliis non desistit descendere.

B. Aliud querit evangelista non dicit. sed potest intelligi. de hac questionem mota fuisse quare discipuli demoniacum qui in medio erat non possent liberare. hoc et non sequentibus potest conici. et interrogavit eos et cetera.

Scit et interrogat ut confessio pariat salutem et murmur cordis nostri sermonibus solvatur. prius ut est. dic tu iniquitates tuas prius ut iustificeris.

Ait. rex. peccatorum puniat stultitia.

Latenter culpam obliquat in discipulos cum sepe curatio non curantium sed curandorum vitio impediatur.

Non homini irascitur sed vitio non tedio affectus hoc dicit. sed ut medicus egro contra precepta agenti. et per unum videos arguit incredulitatis.

Illum puerum non demonem ut ostendat illum demoni traditum propter peccatum suum vel parentum.

Quia dum post peccatum ad deum conuerti uolumus magis a diabolo expugnamur ut uel excitiat uirtutem uel uindicet suam expulsione.

Non quia ignarus interrogat set ut diuturnitas infirmitatis ostensa curationem gratiorem faciat.

I. Discerpit diabolus appropinquantes ad salutem quod est ei esca dilecta quos inuenerit suum tractare desiderat per terrores et dampna ut iob.

I. Ab infantia. Significat gentilem populum cui a natiuitate creuit cultus idolorum ut stulte immolaret filios suos demoniis. unde sequitur: et frequenter eum in ignem et in aquam misit. alii enim ignem alii aquam uenerabantur.

ait. afferte illum ad me. et attulerunt eum. et cum uidisset illum statim spiritus conturbauit illum. et elisus in terram uolutabatur spumans. et interrogauit patrem eius quantum temporis haberet ex quo hoc ei accidit. at ille ait. ab infantia [id est ardore ire uel libidinis.] et frequenter eum in ignem. et in [id est cupiditatis.] aquam misit ut eum perderet. [id est libertatem liberi arbitrii indicat.] Set si quid potes adiuua nos misertus nostri. ihesus autem ait illi. Si potes credere [id est que in nomine ihesu postulantur] omnia possibilia sunt credenti. et continuo exclamans pater pueri cum lacrimis aiebat. Credo domine adiuua incredulitatem meam. et cum uidisset [id est concurrentem.] ihesus credentem turbam comminatus [id est comminatio potentia est.] est spiritui inmundo dicens illi. Surde et mute spiritus ego [id est cuius est precipere est facere.] precipio tibi exi ab eo et amplius ne introeas in eum. et exclamans et multum discerpens eum

Adiuua incredulitatem. incredulitas nostra ut conflata lingua infirma est innixa adiutorio dei fides cum lacrimis optata uota capit ut est. fiat tibi secundum fidem tuam.

Surde et mute spiritus. Spiritui imputat quod hominum prestat dum ille nec audiret nec loqueretur quod peccator penitens audit et loquitur. exi ab eo et cetera. exiens ab homine numquam reuertitur si cor suum seruauit clauis humilitatis et hostium optimuit homo munitatis. unde esto michi in deum protectorem et locum

Qui spiritus malus surdum et mutum efficiens quo surdus et mutus efficitur dum peccator penitens conuersus audit dei precepta et loquitur magnalia.

[mundo]
genit ab eo. et factus est sicut mortuus
ita ut multi dicerent quia esset
mortuus. Ihesus autem tenens manum
eius elevavit eum et surrexit. et cum
introisset domum discipuli eius
secreto interrogabant eum. Quare
nos non potuimus eicere eum. et
dixit illis. hoc genus in nullo
potest exire nisi in oratione et ie-
[profecti] iunio. Et inde pretergrediebantur
tur in galileam. nec volebat
[scire ubi esset]
quemquam scire. Docebat autem discipu-
los suos et dicebat illis. quoniam filius
hominis tradetur in manus homi-
num et occident eum. et occisus tertia
die resurget. at illi ignorabant
verbum et timebant interrogare
[villa pulchritudinis]
eum. Et venerunt caphar-
naum. qui cum domi essent inter-
rogabat eos. quid in via tracta-
[verecundia.] [quare.]
batis. at illi tacebant. Siquidem

munitum. ut. sal. me. facias.

Factus est sicut mor. sanatis est dicit mortui et estis. vm. ne ap. est cum Christo in deo. unde infirmitas lazari non est mors. set mortis similitudo.

I. Stultitia. ad luxuriam pertinet carnis et ieiuniis sanatur. ira et ignavia oratione depellitur. medicina cuius quod vulneris adhibenda est ei. non sanat oculum quod calcaneum. Ieiunio passiones corporis. oratione sanantur pestes mentis.

Prosperis miscet tristitia ut cum venerint non impremeditatis ferantur animis si contristat eos quod occidendus est debet letificare quia die tertia resurrecturus est.

Non tam ingenii tarditate quam amore quia deum verum cognoverant quem moriturum credere nequibant et quia eis in figuris loqui consueverat horrentes eius mortem in his quos eum figurative loqui putabant.

Villa consolationis congruit predicte sententie occisus die tertia resurget. granum frumenti moritur ut multiplicius colligatur. si non moritur ipsum solum manet.

In via tractabant de principatu. Similis tractatio loco. principatus enim ut ingreditur sic deseritur. et dum tenetur labitur et incertum est in qua mansione i. qua die finiatur. vel dicite quod vult esse primus et cetera

B. Hic orta videtur disputatio

quia uiderant petrum ⁊ iacobum
et iohem ſeorſum ductos in monte
et aliquod ſecretum ibi eis creditu
ee. ſet ⁊ petro ſicut math' dicit cla
ues regni celorum permiſſas ⁊ ecciam
ſupra petram fidei a qua ipſe nome
acceperat edificandam. putabant q
ꝟ illos tres ceteris ꝟ petrum omnibꝫ ee pre
latum.

Deſidium glorie uult humilitate
ſanare ⁊ primo ſimplici monet impi
o mox innocentie pueriſ exemplo.

Significat humiles dignos ee ſuo com
plexu qui uere poſſunt dicere ⁊ dextre
leua eius ſub capite ⁊ dextera illi' amplexabitur me.

Quiſquis ⁊ c. uel ſimpliciter pauperes
xpi ab hiis qui uelint ee maiores
pro eius honore oſtendit recipiendos
uel ipſos malicia paruulos ee ſua
det ut tamquam paruuli ſimplices ſint.

Quia dixerat quiſquis unum ex hiis
pueris recepit me recipit intelligit
iohannes quod eos in nomine eius
non recipiant qui non ſincere am
bulant. unde ait. magiſter uidimus
quemdam ⁊ c. qui hic in nomine
tuo non debet ſuſcipi.

Putauit eum excludendum a be
neficio qui non utatur officio. ſet
docetur neminem a bono quod
ex parte habet arcendum ſet ad
hoc potius quod non habet pro
candum. unde. nolite prohi. et c.

B. Nolite. prohi. eum. hinc apl's.
ſet ſiue occaone ſiue ueritate xpc
annuntietur ⁊ in hoc gaudeo ſ;

inter ſe inuicem
diſputauerant
quis eorum maior
eet ⁊ reſidens uocauit. xii. ⁊
ait illis. Siquis uult inter uos
primus ee erit omnium nouiſſimus
⁊ omnium miniſter
et accipiens pue
rum: ſtatuit eum
in medio eorum.
tri
quem complexus eet ait illis.
q. ꝯ formam uirtutis ſeruent prompte bonis
Quiſquis unum ex hu' pueris re
auxilio quam paruuli etatis beneficio.
cepit in nomine meo me recipit.
q. ſolu
⁊ quicumq; me ſuſcepit non me
q. ſuſcipit. q. quia inter me ⁊ eum
ſuſcipit. ſet eum qui me miſit.
nichil diſtat.
Reſpondit illi iohannes dicens.
Magiſter uidimus quemdam
in nomine tuo eicientem demo
nia qui non ſequitur nos ⁊ prohibu
imus eum. Ihc autem ait illis. Nolite
prohibere eum. nemo eſt enim qui

Illi euntes diſputa
bant de principatu ſet
ipſe ſedens docet humi
litatem. principes re
labant humiles q
eſcunt

Quia in pueris ſe re
cipi dicebat in capite
in menbris ne puta
retur hoc ſolum ee
quod uidebatur ad illi
xit ⁊ quicumq; me
ſuſceperit. et cetera.

faciat uirtutem in nomine meo. et possit cito male loqui de me. qui enim non est aduersum uos pro uobis

Ait dico. quisquis be. m. et c. set ne paupertatis excusationem pretendatis quisquis enim et c.

Frigide. ne paupertate et penuria lignorum aliquis se excuset sicut enim dicit apostolus ad galathas. communicet autem is qui cathezizatur uerbo ei qui se cathezizat in omni opere bono. et ne quis pro paupertate se excusaret ait. nolite errare deus non irridetur. que enim seminauerit homo hec et metet

I. secundum morem prouincie. hec enim pena maiorum criminum erat et re uera melius est innoxium pena atrocissima temporaliter finire uitam corporalem quam ledendo fratrem mortem anime mereri perpetuam

Cetera supra docuit o.

est. quisquis enim potum dederit uobis calicem aque

leuissima. precepto excusatione

frigide in nomine

diuit.

meo quia christi estis.

Amen dico uobis non perdet mercedem suam. et quisquis

Magni nullo modo

unum de pusillis

mouentur pusilli quod et occasiones querunt.

istis credentibus in me scandalizauerit bonum est ei magis si circumdaretur mola asinaria in collo eius et in mare mitteretur. et si scandalizauerit te manus tua ab

et gaudebo. tales quamuis signa faciant et ob aliorum salutem censeantur etiam non prohibendi non tamen eis est conscientia secura. immo cum dixerint in nomine tuo prophetauimus et demonia eiecimus. et c. dicetur eis quia non noui uos discedite a me qui operamini iniquitatem. Itaque hereticis et scismaticis et malis catholicis non sacramenta communia in quibus nobiscum sunt non communia. sed diuisionem paci et unitati contrariam qua aduersus nos sunt et dominum non sequitur nobiscum detestari et prohibere debemus.

Et quisquis. quamuis hoc generale sit potest tamen secundum consequentiam sermonis contra apostolos dici qui de principatu disputabant. et eos quos ad fidem uocabant exemplo suo perdere poterant.

Nota quod in bono opere nostro aliquando cauendum est scandalum proximi, aliquando pro nichilo habendum, in quantum sine peccato possumus uitare proximorum scandalum debemus. si autem de ueritate scandalum sumitur utilius nasci permittitur quam ueritas relinquitur

Per molam asinariam secularis uite circuitus et labor per profundum maris extrema dampnatio. leuius ergo est si sub exteriori habitu ad mortem terrena acta constringant. quam si sacra officia super culpa ceteris imitabilem demonstrent. qui si solus caderet tolerabilior utcumque inferni eum pena cruciaret.

I. Due manuſ principatuſ humili
taſ ⁊ ſuperbia abſcide ſuperbiam
tene humilem principatum.

Scandalon grece offendiculū uel
ruina uel impactio pedis uel ut ali
i ſcrupuluſ ille ergo ſcandalizat
fr̄em qui ei dicto uel fc̄o orōne tu
neſpret

Amicuſ tuuſ opere ⁊ conſilio co
tidie egemuſ. ſet ſi hic noſ ledere
in cauſa anime uoluīt excluden
duſ ē a noſtra ſocietate. ne ſi ī hac
uita cum pdito partem habere uo
luimuſ ſimul cum illo pereamuſ.

Pena inconſumpta. Unde pp̄heta.
ambulate in lumine ignis uri et
in flammis quaſ ſuccendiſtiſ uobis.

B. fetor uermium de corruptione
carniſ ⁊ ſanguinis. ideo ſale recens
caro conditur. uitium ꝙ ualeamuſ
uitare. omniſ enim. et cetera.

Quia tercio mentionē fecit ignis ⁊
uermiſ oſtendit quomodo uitium
ꝙ ualeamuſ uitare. omniſ. enī ⁊ c̄.
quia delectatio carnaliſ cum condimento continentie
non reſiſtit penam luxurioſiſ generat eternam.
debemuſ ergo ⁊ corpuſ continentie ſale ⁊ mentem con
dimento ſapientie ab erroriſ ⁊ uitiorum labe caſtigare

Omniſ enī. ig. et c̄. cō ite dēm eſt.
quod enim ſallitur uermiſ putre
dinem aret. quod uero igne. i. ig
ne aſperſo ſale. carnem quoque con
ſumit. hoc ſecundum legem in hoſtiiſ
fiebat. que in altari cremabant.
nam in omni uictima ⁊ ſacrificio

(gloss: q. a.) cide illam. bonū
(gloss: i. ſine cupito p̄z) ē tibi debilem ī
(gloss: cipatu.) troire in uitam
quam duaſ manuſ habentem ire
(gloss: penaſ inferni enumerat ut exterreat)
in gehennam in ignem in extin
(gloss: putredo gehenne.)
(gloss: Conſtiencia ſera. ſ. dolor interiuſ actu)
guibilem ubi uermiſ eorum non mo
(gloss: tanſ eoſ. pena exteriuſ ſeuienſ.)
ritur ignis non extinguitur ⁊
(gloss: Amicuſ neccius cuiuſ tibi conſilii uſuſ ſeruit. Cum)
ſi peſ tuuſ ſcandalizat te ampu
(gloss: corrigere nequeaſ amputa a ſua ſocietate tua.)
(gloss: quia.)
ta illum. bonum ē tibi claudū
introire in uitam eternam quam
duos pedes habentem
mitti in ignem eternū:
inextinguibilem ubi
uermeſ eorum non mori
tur: ⁊ ignis non extin
guitur. quod ſi ocu
luſ tuuſ ſcandalizat te eice eum
bonum ē tibi luſcum introire
in regnū dei quam duoſ oculoſ ha
bentem mitti in gehennā ignis

ut exſiccato
humore ſan
guineo uerme
ſcē nequeat.
caro enim et
ſanguiſ uer
meſ creant

ne ſcandalizemuſ eoſ
qui credunt in eum
ammonet quantum de
beamuſ eoſ cauere
qui ſcandalizant.

Victima genus humanum quod hic ratione sapientie sallitur dum corruptio sanguinis custodia putredinis et mater fimi hic consumitur et post purgatorio igne examinatur.

Bonum e verbum dei audire sale sapientie condire immo etiam apostolicis e sal et aliis sapientiam ministrare.

Sal correctionis amor proximi contemperet et dilectionem sal misericordie condiat.

Quod si sal insulsum fuerit id est si quis semel condimentis veritatis refectus ad apostasiam redierit quo alio doctore corrigitur qui eam quam gustavit sapientiam vel adversis territus vel prosperis illectus respuit. Unde quis medebitur incantatori a serpente percusso in hoc iudam et socios eius significare creditur qui philargia correptus et apostolatum perdere et dominum tradere non dubitavit. Quia autem sunt multi quos dum maior scientia erigit ab aliorum societate disiungit et quo plus sapiunt eo plus a concordie virtute desipiunt subiungit. habete in vobis sal et habete pacem inter vos.

ubi vermis eorum non moritur et ignis eorum non extinguetur. Omnis enim gratia spiritus sancti vel tribulationis vel purgatorio igne **igne sallietur** Aspersio sale sic in hostiis fiebat **et omnis** sapientia **victima sale sallietur** id est genus humanum **Bonum** Qui amat principatum qui increpare non audet nec confiteri ne de synagoga eiciatur diligens gloriam magis hominis quam dei **est sal. quod si sal insulsum fuerit in quo illud condietis habete in vobis** iustitiam vel dilectionem **sal et pacem**

sal offerri preceptum est. sal dulcedo sapientie. ignis spiritus sancti gratia. omnis enim igne sallietur quia omnis electus sapientia conditur ut digna victima dei altaribus efficiatur. Unde bene addit omnis victima sale sallietur. Ille enim vere victima domini e qui corpus et animam a viciis emundando per amorem spiritus sancti deo consecrat. nec solum sale aspergitur set et igne consumitur. quando non peccati tantum contagio pellitur set et presentis vite delectatio tollitur et future vite conversatio tota mente suspiratur unde nostra conversatio in celis. et obsecro per misericordiam dei ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem sanctam deo placentem. Aliter altare dei cor bonorum hostia et sacrificia bona opera fidelium. In omnibus sacrificiis sal. quia nullum bonum opus sine sapientia. ignis in altari sacrificia consumit. de quo ipse baptizabit vos in spiritu sancto et igni vel ignis tribulationis. respicit hoc ad superiora ubi scandalizantia menbra evelli precepta sunt. quia hoc est igne saliri temptationibus exerceri ob christi amorem dilectos et proximos nobis abnegare.

Habete sal. habere sal sine pace non virtutis e donum set dampnationis e argumentum. quo enim quisque melius sapit eo deterius delinquit.

Qui sapienter l. loquitur magno opere metuat ne eius eloquio audientium unitas rumpatur.

Hucusque ea que in galilea fecit et docuit. hinc narrat que et

X
Capitulus

fecit et docuit et paſſus eſt. et primo quod
trans Iordanem ad orientem. deinde
que cis Iordanem quando venit Ieri
cho et Bethaniam et Ierusalem. cum omnis
enim Iudeorum provincia generaliter ad
diſtinctionem aliarum gentium Iudea
dicta ſit. ſpecialius tamen meridiana pla
ga dicitur ad diſtinctionem Galilee
Decapolis et ceterarum in eadem pro
vincia regionum.

B. Si licet viro uxorem dimittere. cornuto ſil
logiſmo temptant. et quicquid
reſpondeat capere putant. ſi dicit
dimittendam et aliam ducendam
pudicitie predicator ſibi videtur
contrarie. ſi non dimittendam.
reus ſacrilegii et contra doctrinam
Moyſi. et per Moyſen contra doctri
nam dei facere. igitur dominus
ſic reſum temperavit ut tranſeat
decipulam ſcripturam ſane in
tellectam in teſtimonium adducens
et naturalem legem primitusque dei
ſententiam ſecunde legi opponens que
non voluntati dei ſed peccantium
neceſſitate conceſſa eſt.

B. Ad duritiam et cetera. numquid
contrarius ſibi eſt ut aliquid an
tea ſtatuerit. et idem poſt novo fregit
imperio. non. ſed Moyſes videns
propter deſiderium ſecundarum nuptiarum
uxores primas interfici aut
in maiam vitam duci maluit
indulgere diſcidium propter
diſcordiam quam per odia et in
vidia perſeverare nuptiarum co
pulam

Homo non ſemper deſiderio ſecunde
uxoris dimittendo primam deus

habete inter vos. Et exinde
exurgens venit in fines Iudee
ultra Iordanem et conveniunt
iterum turbe ad eum. et ſicut con
ſueverat iterum docebat illos. et acce
dentes pharisei in
terrogabant eum.
Si licet viro u
xorem dimit
tere temptan
tes eum. At ille
reſpondens ait. quid vobis
precepit Moyſes. qui dixerunt.
Moyſes permiſit libellum re
pudii ſcribere et dimittere. qui
bus reſpondens Ihesus ait. Ad du
Moyſes qui homini
ritiam cordis veſtri ſcripſit vo
eſt conſilium non dei imperium.
bis preceptum illud. Ab ini
tio autem creature maſcu
Non feminas in hoc oſtendit ſecunda eſſe vi
lum et feminam fecit eos. Et
tanda coniugia.
dixit. propter hoc relinquet ho

Magna diſtantia
inter turbas et phariſeos
hec conveniunt ut
doceantur. et infirmi
curentur ſicut Ma
theus aperte dicit.
illi ut temptando de
cipiant. has ſecundum devo
tio pietatis. illos ad
ducit ſtimulus livo
ris

patrem ⁊ matrem ⁊ adherebit
non ad uxores. non tres.
uxori sue. ⁊ erunt duo in car
ne una. Itaqȝ
iam non sunt
duo set una ca
ro. quod ergo deus
faciendo unam carnem viri ⁊ femine.
coniunxit ho
mo non separet.

Primum nuptiarum ē e duobȝ unam carnem fieri. castitas iuncta spiritui unus spiritus efficitur.

Id. Non discipuli interrogaverunt prius set pharisei. sed secunda interrogatio ab aliis, i. ab apostolis iterum dicta ē quia de eadem re de qua pharisei.

Et in domo
iterum discipuli eius de eodem in
terrogaverunt ⁊ ait illis. Quicum
qȝ dimiserit uxorem suam ⁊ aliam
duxerit adulterium committit
super eam. ⁊ si uxor dimiserit vi
rum suum ⁊ alii nupserit me
chatur. Et
offerebant illi
parvulos ut tangeret eos.
Discipuli autem comminabantur offe
rentibus. quod cum vidisset
ihesus indigne tulit. et ait illis.

Forsan quos parvulos statuerat in medio discipulorum complexatus fuerat.

seperat qui coniungit. quando ex con
sensu utriusqȝ propter servitutem
dei eo quod tempus breve sit sic ha
bent uxores qui non habentes.

Gustata sententia verbi non fasti
dium set esuriem ⁊ sitim prestat
unde qui me comedunt adhuc esu.
⁊ qui bi. me ad si. [illegible] sapie
eloquia gustata diligentibus mul
timodum saporem reddunt quod
significatum ē quando dominus
pluit manna ad manducandum
sub sole liquescens ut ē hoc. Fulge
bunt iusti sicut sol in regno patris
mei ad ignem duratur ut panis
cor hominis confirmet. ut est. si
quis vult post me venire.

B. Quicumqȝ di. ⁊ c. Mattheus plenius
quicumqȝ dimiserit uxorem suam nisi
ob fornicationem ⁊ aliam duxerit
mechatur. Una ergo solummodo causa
ē fornicatio carnalis. una spiritualis
timor dei ut uxor dimittatur. sicut
multi religionis causa fecisse le
guntur. nulla autem causa est
dei lege prescripta ut alia ducatur
vivente ea que est relicta.

Non quia nollent eis ⁊ manu et
voce salvatoris benedici. sed nondum
plenam fidem habentes puta
bant eum more hominum offeren
tium importunitate lassari.

Talium. Significantius dicit:
non istorum quasi mores regnant
non etas. his promittitur regnum
celorum qui similem habent innocen
tiam ⁊ simplicitatem. quibus

congruit illud apostoli. nolite effici pueri sensibus. sed malicia paruuli estote

B. Regnum dei .i. doctrinam euangelii sicut paruuli accipere iubemur .i. sicut paruulus doctoribus non contradicit rationes aduersus eos non componit set fideliter suscipit cum metu obtemperat et quiescit. ita et nos obediendo simplicitate et sine omni contradictione uerba domini debemus suscipere

B. Audierat credo iste a domino tantum eos qui uolunt paruulis esse similes introitu regni celestis esse dignos et ideo certior esse desiderat non per parabolas set aperte quibus operum meritis uitam eternam consequi possit.

B. Quid me dicis bonum. quem magistrum uocauerat bonum et non deum uel dei filium dicit quem uis sanctum hominem comparatione dei non esse bonum de quo confitemur. dominus quoniam bonus. unus autem deus bonus non pater solus set filius qui dicit. ego sum pastor bonus et spiritus sanctus bonus est de quo pater de celo dabit spiritum bonum petentibus se una est indiuidua trinitas. pater et filius et spiritus sanctus solus et unus deus bonus est non igitur se bonum negat set esse deum significat. nec se magistrum bonum non esse. set absque deo nullum bonum esse testatur. · ergo [illegible] ·

B. Ne adulteres et cetera. hec est puerilis innocentie castitas que nobis imitanda proponitur: si regnum dei intrare uelimus. notandum sane quod iusticia legis suo tempore custodita

Sinite paruulos uenire ad me et ne prohibueritis eos. talium est enim

¶ uere talium quia amen dico uobis.

dei. amen dico uobis quisquis non receperit regnum dei uelud paruulus non introibit in illud. et

¶ ut significet tales sua dilectione et gratia et benedictione esse dignos.

complexans eos et imponens manus super illos: benedicebat eos. Et cum egressus esset in uia procurrens quidam genu flexo ante eum rogabat eum. Magister bone quid faciam ut uitam eternam percipiam. Ihesus autem dixit

¶ comparatione

ei. quid me dicis bonum. nemo

dei. ¶ qui solus per se bonus set alii per ipsum boni.

bonus nisi solus deus. precepta nosti. ne adulteres. ne occidas. ne fureris. ne falsum testimonium dicas. ne fraudem feceris. honora patrem et matrem. At ille respondens ait illi. Magister

Q. non perseuerat in ira. non lesus meminit. uidens pulcram mulierem non concupiscit. non aliud habet in ore aliud in corde qui si tales non fueritis non intrabitis in regnum celorum

regnum

quia nisi quis

gister omnia hec conseruaui a

¶ archana cordis

iuuente mea. Ihc aut intuitus

est eum et dilexit eum et dixit ei. U

¶ ad pfectionem. ¶ Omnia oio non partem.

num t deest. uade quecumque ha

sicut ananias. ¶ beatus qui intelligit sr egenu et pau.

be uende et da paupib3 et habebi

¶ qm erugo nec tinea demolit. ¶ q2 hec solum non sufficit.

tis thesaurum, et ueni et sequere

¶ imitando sicut ego ambulo ambulando.

me. qui contristatus uerbo abi

¶ Causa tristicie. ¶ Iere. qr spinas

it merens, erat enim habens multas

nascentes et tribulos que semente dñicam suffocauerunt.

possessiones. Et circumspiciens

ihc ait discipulis suis, qm diffi

cile qui pecuniam habent in reg

nu dei introibunt. Discipuli at

¶ quia non poterant intelligere

obstupescebant in uerbis suis.

At ihc rursus respondens ait ill.

Non ait impossibile. quod enim impossibile e omnino fieri n potest. quod difficile. cum labore potest fieri. s3 est magno iuuante dei gra. uel pecunias hn tes uel etiam in eis confidentes gentis philargirie retinaculis intrare possunt regnum dei.

Filioli qm

¶ non

difficile e co

dicit hntes set in eis con

fidentes in pe

fidentes.

cuniis in regnu

¶ sine

dei introire.

¶ uere difficile q2.

Facilius est

¶ xpm.

camelum p

B. facilius et c. quom

n solum bona temporalia set etiam uitam conferebat eternam.

B. Magister omnia hec et c. non putandus e homo temptantis ut quidam putant dominum interrogasse. et de dua uita mentitus e cum se legis mandata custodisse dixerit set simpliciter confessus. Sic

B. Et ihc. intuitus e eum. q. d. post contemptas diuitias saluatorem imitare. i. relictis malis fac bona. Iam conus facti ius gtemp nitur quam concupia uel uo luntas.

mentitur numquam intuitur archana cordis eius cum diligere diceretur ihc. diligit enim eos qui mandata legis etiam minora custodiunt et quod in lege minus fuat hiis qui pfci e desiderant ostendit quia non uenit solue legem s3 adimple. Vn addit

ysi uade quecumque ha

B. Qm diffi cile. et c. Qr multiplicandis diuitiis incumbunt patet quia uite alia gaudia querere contempnunt. s3 aliud e pecunias hre aliud amare. multi hnt et non amant. et multi non habent et amant. Item alii et habent et amant. alii uero nec hnt nec amare se gaudent q tutiores sunt qui cum aplo dicere possunt m mundus cru. e et e m. unde et salomon ait. non qui habet s3 qui amat diuitias fructus n capiet ex eis. set ipse deus in hiis uerbis obstupentib3 discipulis exponit dicens filioli quam difficile e.

Alr. facilius e pati xpm pro dile

doloribus secutum. quoniam eos ad christum posse to(?) tum. camelus enim christus est qui sponte humiliatus infirmitatis nostre honera sustulit in quo et melius intelligitur quanto maior est humiliate te in omnibus acus punctiones. i. dolores passionis. foramen acus angustia passionis. qua velut scissa vestimenta nostre nature quodammodo resarcire. i. recuperare dignatus est. unde post lapsum melius induti gaudeamus ad hoc testimonium apostoli. quicumque baptizati estis in christo christum induistis.

Cum plures sint pauperes quam divites non hoc dixissent nisi in divitum numero intellexissent cunctos qui divitias adipisci vellent.

Apud deum. qui a cupiditate terrenorum ad caritatem eternorum convertere potest et superbos facere humiles.

Grandis fiducia. piscator erat. dives non erat. victum manu et arte querebat. et tamen confidenter dicit. ecce nos relinquimus omnia et cetera.

Quia non sufficit sic dimittere nisi sequatur quod perfectum est. et secuti sumus te quoniam fecimus quod iussisti. quid ergo nobis dabitur premium.

B. Centies tantum et cetera. hac occasione quidam iudaicam mille annorum fabulam post resurrectionem iustorum dogmatizant quando omnia que propter dominum dimisimus multiplici nobis fenore sunt ~~fenora~~ reddenda insuper et vita eterna. nec videntur quod sunt inepti saltem in ceteris promissionibus secundum alios evangelistas preter

(angustias passionis.)
foramen acus
transire quam
(divitias amantem.)
divitem intro
(quod est paupertatis.)
ire in regnum dei.
(quam ante quia)
qui magis admi
(idem repetendo confirmavit.)
rabantur dicen
tes ad se ipsos. et
(Cum bene omnes cupiant)
quis potest salvus fieri? Et intuens
(fieri divites.)
illos ihesus ait illis. apud homines im
possibile est. sed apud deum non omnia
possibilia sunt apud deum. Et
(quia audivit divites non posse intrare in regnum celorum)
post cepit ei petrus dicere. ecce nos
misimus omnia et secuti sumus
te. Respondens ihesus ait. amen
dico vobis. nemo est qui reliquerit
domum aut fratres aut sorores aut
patrem aut matrem aut filios aut
agros propter me et propter evangelium
(omnis sanctus et quecumque habent communicantur ei.)
qui non accipiat centies tantum.
(hic et persecutionibus plenum est tempus) (spirituales.)
nunc in tempore hoc domos fratres
sorores et matres et

ergo in evangelio matheus et zacheus et ioseph et in veteri testamento quoniam plurimi divites. divites intravere. forte quia divitias pro nichilo habuere vel ex toto contempnere didicerunt. unde addit. unicus et pauper sum ego. et idem divitie sunt. ait. non. cor. a papa non dixit nolite suscipere.

Quia multi incipiunt sed non perficiunt tribulis simul sequitur. multi autem et cetera.

filioſ et agroſ cum perſecutionibuſ et in ſeculo futuro uitam eternam.

¶ Judas de apoſtolo apoſtata.

Multi autem erunt primi nouiſſimi

¶ ut latro.

mi et nouiſſimi primi. Erant autem in uia aſcendenteſ ierosolimam. et pre

¶ ad mortem imperterritus.

cedebat eoſ ihesus. et ſtupebant et ſequenteſ timebant. Et aſſumenſ iterum

¶ quia uidit eos timere.

xii. cepit illis dicere que eſſent ei

¶ hec. ſcilicet

uentura. quia ecce aſcendimus ierosolimam et filiuſ hominiſ

¶ ad quem pertinet pati non poteſt diuinitas pati uel ledi.

tradetur principibus ſacerdotum et ſcribis et ſenioribus et condempnabunt eum morte. et tradent eum gentibus et illudent ei et con

Latro in cruce confeſſor eodem die quo pro peccatis ſuiſ crucifixus eſt gratia fidei cum Christo in paradiſo gaudet. cotidie quoque uidemus multos laicos magnis uite meritis excellere et alios a prima etate ſpiritali ſtudio ferventes ad extremum otio tepeſcere.

Jo. ſcilicet quia meminerant quod ſe paſſurum multa a ſummis ſacerdotibus et ſcribis predixerat et occidendum. Metuebant ergo ne uel ipſi cum eo occiderentur uel ille cuius uita et magiſterio gaudebant occideretur.

tum cum dominus dicat neque nubent neque nubentur. et eas reddenda in hoc tempore cum perſecutionibus que poſt reſurrectionem omnino iuſtis nulle erunt. ſenſus ergo eſt qui propter euangelium Christi carnalia reliquerit. ſpiritalia bona recipiet. que ſui merito et comparatione tamquam erunt quasi paruo numero centenarius comparatus. Quod fratribus et ſororibus quibus ſpiritali glutino colligatur multo gratiorem et in hac uita recipiet caritatem. unde in multitudinis credentium erat cor unum et anima una. et erant illis omnia communia.

Ulti caput unius morituruſ pro omnibus.

Talem centenarius a leua tranſit in dexteram licet in eamdem in flexu digitorum uideatur tenere ſignificationem uel figuram quam denarius in leua. nimium tamen quantitatis magnitudine ſuperaddit. quia omnes qui propter regnum dei temporalia ſpernunt etiam in hac uita perſecutionibus plena regni gaudium fide certa preguſtant et in expectatione patrie celeſtis que per dexteram ſigtatur omnium pariter electorum uerissima dilectione fruuntur.

B. Preuidens diſcipulorum animos ex paſſione ſua perturbandos longe ante et paſſionis penam et reſurrectionis gloriam ſplt ut cum morientem uiderint reſurrecturum non dubitent.

Paganorum quorum debitrix erit dementiam. qui eius crucem irrident

ſpuent eum et flagellabunt eum
et interficient eum. et tertia die re
ſurget. Et accedunt ad eum
Iacobus et Iohannes filii zebedei
dicentes. Magiſter uolumus
¶ Aſtute ſine nomine munus.
ut quodcumque a te petieri
¶ Interrogat
mus faciaſ nobis. at ille dixit eis. quid
ut ſtultitiam confeſſos corrigat.
uultis ut faciam uobis et dixerunt. Da
nobis ut unus ad dexteram et alius ad ſini
ſtram ſedeamus in gloria tua. Ihesus autem
dixit eis. neſcitis quid petatis. poteſtis bi
bere calicem quem ego bibiturus ſum. aut
¶ .i. tinctura paſſionis.
baptiſmo quo ego baptizor bapti
zari. at illi dixerunt ei. poſ
ſumus. Ihesus autem ait illis. calicem
quidem meum bibetis et baptiſmo
quo ego baptizor baptiza
bimini. Sedere autem ad dex
teram meam uel ad ſi
niſtram non eſt meum
dare uobis ſed quibus

aperte confutat eum et paſſionis tempus
quo ſuturus preſcius oſtendit et locum mortis quo
intrepidus adit.

Audita reſurrectione
mulieres ſecundum aduen
tus putant eum more
hominum regnare.

Mathaeus dicit
matrem poſtulaſ
ſe ſed marcus
dicit ipſos deſide
rium eorum uolens aperire. quorum conſilio id
mater petebat. et utriuſque euangeliſta
dominus non matri ſed ipſis reſpondit.

Regere uultis quem
meruiſtis culmen
honoris ſine exercitio
laboris.

Calicem paſſionem
unde appropinquante
paſſione. pater ſi uis
transfer calicem hunc
a me.

B. Iacobus ab herode
capite truncatus.
Iohannes in ferven
tis olei dolium miſſus
inde ad coronam mar
tirii athleta Christi preſ
ſit. ſtatimque in path
mos relegatus. Itaque
et martirio animo non
defuit et calicem con
feſſionis bibit quem
biberunt in camino
tres pueri licet perſecu
tor ſanguinem non fudit.

Idem quod calix
unde alibi de
paſſione ſua
dicit. baptiſmo
habeo bapti
zari et quo co
artor uſque dum
perficiatur.

Ut uultis ut
hoc tribuam
uobis ſed regnum
celorum celorum non eſt dantis ſed
accipientis. non enim perſonarum
acceptio eſt apud deum. ſed quicumque
dignus fuit accipiet quod non
perſone ſed uite paratum eſt.

Vobis adhuc ſuperbis.
qui ſi uultis accipere
nolite eſſe quod eſtis a
liis paratum eſt. et uos
alii eſtote et uobis pa

Indignati sunt n̄ de matre s₃ de filiis qui ignorantes mensuram sua᷑ ĩmodica cupiditate ardebant.

petitionē
paratū ē. audien
eorū
tes aūt .x. indigna
ti sunt de iacobo.
et iohē. Jhc aūt uo
cans eos ait ill'. Scitis quia hiq̄
uident principari gentibꝫ dñan
tur. ⁊ p̄ncipes eoꝝ potestatē hn̄t
ipsoꝝ. non ita ē autem in uobis. S₃
In celo.
q̄cumq; uoluit fieri maior erit
in terra. q.l.
uf minister ⁊ quicumq; uoluit
In carne q̄d dele
in uobis p̄mus ēē erit omnium
tis amplecti. nam .⁊c. nota eū q̄ ministrat
seruus. Nam et filius hominis
hominis filiū appellari. in carne.
non uenit ut ministraretur ei
in carne. In cru. ut etiam aīam darēt.
set ut ministraret ⁊ daret aīam
non pro omībꝫ
suam redemptionem p̄ multis
s₃ pro his qui credere uoluerunt.
Et ueniunt iericho. Et profisci
ente eo de iericho. ⁊ discipulis
eius et plurima multitudine fi
lius thimei bar
thimeus cecus
sedebat

Ff. Barthimeus cecus cecitas iudeoꝝ quia illustrabit̄ in fine in aduentu helye ⁊ enoch.

Ceci quos …

…tum est: quod ē p̄us humiliarunt qui iam uictus exaltari.

Humilis magister. p̄us et uictus nec cupiditatis inmodice duos arguit nec .x. indignationis increpat ⁊ liuoris set docet maiorem ēē qui minor fuit et dominū qui seruus sit. Frustra igitur aut maior illi ad maiora suspirant aut hii super illoꝝ desidio dolentū ad sūmitatem uirtutum non potentia set humilitas ducat. Suum denicq; p̄ ponit exemplum ut si dicta p̄tupenderent ad opera erubescēnt. nam ⁊ si. hoc ⁊c.

Iericho luna ut anathema q̄d congruit appropinquanti passioni defectus carnis xp̄i desperatio p̄paratio ē celestis ierlm. tūm iericho deserentes ierusalem. i. uisioni pacis appropinquant.

B. Appropinquans ergo iericho cecum unū illuminauit quia in carne ueniens ⁊ passioni appropinquans sū multos ad fidem adduxerat. non enī p̄ set paucis annis antequā pateretur lumen ubi exhibuit. set de iericho set p̄ficiscens cecos illuminauit q̄ resurgens a mortuis atq; ascendens in celum scm̄ sp̄m apostolis misit eosq; ad illuminationē omnium populoꝝ in mundum dispersit.

Et proficiscente eo de iericho. quia ascendente ad celos domino ⁊ fidelibus sequentibus cunctis. s. electis ab initio mundi cum illo regnum celeste ingredientibꝫ mox gentium populus diu p̄fidia cecus auditor ē aduentu cepit lumen salutis sperare. Juxta uiam sedens mendicat. q̄

nondum ſanitatiſ iter agnoſcenſ ſedula deſiderii inquiſitione ad hec venire contendit ut cornelius qui deum quem colebat crebris precibus ut ſe illuminare dignaretur orabat. tranſeundo audit. ſtando illuminat. quia per humanitatem miſeretur in qua natus paſſus ſurrexit aſcendit que eſt a deo temporalis et tranſitoria. et ſtans cecum illuminat quia verbi eternitas non tranſit. que in ſe manens omnia innovat. ſtare dei eſt incommutabili diſpenſatione mutabilia cuncta diſponere. qui ergo tranſiens audit ſtans illuminat quia qui propter nos temporalia pertulit inde nobis lumen tribuit unde tranſitum immutabilitatis habere neſcit.

Qui ſcripturam ſervat nec complet. huius menſam mendicans eſurit.

Iuxta viam mendicans

Matheus in hoc loco dicit duos cecos ſecus viam ſedentes illuminatos. lucas cum appropinquaret iericho unum illuminatum pari ordine ſet. lucas ſcribit quem marcus commiſit. quod autem hoc loco matheus duos dicit marcus unum dicit alterum non negat. Sciendum eſt unum eorum fuiſſe notiſſimum. unde nomen eius et patris marcus commemorat quod in aliis non facit niſi cum iayrum nomine expreſſit quia et ille nobilis fuit. ita et iſte ex aliqua felicitate deiectus notiſſime et famoſiſſime miſerie fuit. quod non ſolum cecus verum etiam mendicus ſedebat. huius ergo illuminationem marcus deſcribit quia hoc miraculo maiorem famam comparavit.

Et cum audiſſet. et cetera. populus gentium audita fama Christi cuius particeps querebat fieri contradicebant multi. poſt iudei. poſt etiam gentiles ne illuminandus ſanandus quasi mundus Christum invocaret nec tamen ad vitam preordinatos eſt tam poterat impugnantium furor prohibere

Fili david. per mita prophetarum illuminatur iudaicus populus cui adeſt miſericors deus et miſe-

Qui cum audiſſet quia iheſus nazarenus eſt cepit clamare et dicere: fili david iheſu miſerere mei.

Peccatoris.

Demones compeſcunt clamorem pauperis quem exaudit deus.

et comminabantur

Dominus illuminavit homines ſunt ſuperne lucis que Christus eſt neſcii. ſed ipſo donante ad confitendam veritatem et petendam ſanitatis lucem ſunt compuncti. Iericho luna que defectum noſtre mortalitatis ſignificat. unde homo quidam deſcendebat. deſcendens ab ieruſalem in iericho. et cetera.

Tempore unum appropinquans iericho illuminavit. quia ante paſſionem ſuam tantum iudeorum populo predicavit. et proficiſcens de iericho duos. quia poſt reſurrectionem et aſcenſionem per apoſtolos et iudeis et gentibus eterne divinitatis et aſſumpte humanitatis archana patefecit. Marcus unum ſcribit quia ad gentes quibus ſcribebat reſpicit qui omnino a luce erant alieni. quorum cecitas quanto famoſior tanto illuminatio gratioſior. Matheus duos. quia hebreis credentibus ſcribebat evangelium quod ad gentium quorum notitiam erat perventurum. ut ad eaſdem unam fidei gratiam pertinere doceretur. hinc et eſt quod matheus aſinam et pullum refert. alii tres qui gentibus ſcribunt contenti ſunt aſinum tantum ad dominum ductum dicunt.

Ingrauaſcente bello uitiorum manus leuan de ſunt ad lapidem adiutorii cum clamo re .i. ad ihm.

[.] ei ut taceret.

At ille multo magis clama bat. fili dauid miſerere mei. et

qui tranſiens audiuit

ſtans ihesus precepit illum

per apoſtolos

uocari. et uocant cecum dicen

.i. perſeuera in oratione. — per penitentiam.

tes ei. animequior eſto. Surge

per baptiſmum.

uocat te. qui

ſtudium ueteris hominis

proiecto ueſti

ut

mento ſuo ex

hinnulus ſuper montes.

iliens uenit ad eum. et

Prompta uoluntatem deſiderium re numerat. unde quodcumque petieritis in oratione credentes accipietis.

reſpondens ihesus dixit ad eum. quid

uis tibi faciam? Cecus dixit ad

magiſter.

eum. rabboni

ut uideam. Ihesus

autem dixit ei. Va

uide.

de fides te ſal

uum fecit. et

confeſtim ui

dit et ſequeba

tur eum in uia.

Unam petii a domino hanc requiram ut uideam uoluntatem domini

B. Qui uidet et ſequitur quicquid bene intelligit operatur. ſequi imitari. unde ſiquis michi miniſtrat me ſequatur. in uia conſiderimus qua uia gradiatur et ſequamur per humilitatem per laborem.

Uia que dicit. ego [...]

tatorum illuminans cecos et erigens eliſos.

Conueniens ordo ſalutis. audiuimus primo deinde clamamus per fidem. uocamur per apoſtolos ſurgimus per penitentiam exuimur per baptiſmum. interrogamur per uoluntatem. unde qui proiecto ueſtimento ſuo exilire nudus ueteri homine dicitur ut hinnulus ſaliens ſuper montes ſequitur deponens patriarchas et prophetas apoſtolos magis conſiderans

B. Am. Et uocant cecum clamantem dominus uocat dum populo gentium ſcientiam ueritatis deſideranti per ſanctos predicatores uerbum fidei committit qui uocantes cecum animequiorem eſſe et ſurgere ad eumque uenire precipiunt. cum predicando ſpem ſalutis hinc dentiorum corpore ſurgere atque ad uirtutum ſtudia quibus illuminari merea tur attingi iubent. qui accedere ad eum. .i. illumini. et exurge. qui. doc. et cetera. qui proiecto ueſtimento ſuo .i. ab iectis mundi curis expedito mentis greſſu ad datorem lucis properat

Quid tibi uis. fa. et cetera. Scit quid uelit ſet peti uult quod et ſe dare et nos petere preoſtit qui importune admonet ad orandum et tamen dicit. ſcit namque pater ueſter quid opus ſit antequam petatis eum. ad hoc ergo requirit ut petat et cor ad orationem excitet. unde cecus. rabboni ut uideam. non aurum querit ſet lumen. cecus et diuitias habere poteſt. ſet non uidere quod habet. exemplo huius non falſas diuitias queramus ſet lucem quam cum ſolis angelis uidere poſſimus ad quam uia fides eſt. unde illuminato ceco dicitur

XI.

XI

Steruunt

uade fides tua te saluum fecit.

Uisiom pacis in qua immobilis feneci tas que ẽ mater oĩm uitioꝝ ⁊ uiciꝝ.

Bini uocantur bini mittuntur: quia caritas non in uno. s. ↄsistit. unde. Ve soli. duo educunt hebreos de egipto. duo portant botrum de terra sancta ut semper ꝑpositi ↄiungant opi scientiam. duo mandata de duob; fontib; abluantur. ⁊ abluant ⁊ duob; uectibus archam domini portent. ⁊ inter duo cherubin dñm cognoscant spũ et mente psallentes.

B. att. Et statim ⁊ c. introeuntes mũdum ꝑdicatores inuenerunt poplm nationũ peccatoꝝ funiculis alligatum. ⁊ etiam iudeoꝝ omnes ẽ peccauerunt. unde apud matheum asina quoq; cũ pullo alligata reꝑitur. que subiugalis et domita

I. pullus ligatus ⁊ indomitus quem soluunt ⁊ domant populus gentilis ẽ ligatus ante ianuam fidei cum uĩculis peccatoꝝ suoꝝ in biuio stat in libertate arbitrii dubitat inter mortẽ et uitam.

figurat synagogã que iugum legis traxerat. pullus lasciuus et liber gentes sunt quem nemo adhuc sedit. quia nemo rationabilium doctorum et frenũ correctionis imposuit quo uel linguam a malo cohiberet uel in arctam uiam uite ire cogeret. duo discipuli ad animalia missi duo ordines ꝑdicatoꝝ unus in gentes. alius in circumcisionẽ mitt. et euntes. inue. p. ⁊ c. bene pullus animalium foris inuenitur in biuio. Ia

Et cum app propinquarent
Ierosolime et
bethanie ad
montẽ oliue
ti mittit
    caritate unitos dile
duos discipu
    ctionem dei ⁊ proximi.
los suos ⁊ ait
illis: Ite in ca
stellum quod
ↄ uos ẽ ⁊ stati
introeuntes
illuc inueni
    gentes.
tis pullum
    peccatis.
ligatum sũ
quem nemo ad
    rationabilium doctoꝝ
huc hominum
sedit. Sol
    uendo.
uite ⁊ adduci
te illũ ⁊ si quis
uobis ad dixerit

sum uia ciuitas ⁊ uita. hec ẽ uia angusta que ducit ad ardua ierlm ⁊ bethanie ad montem oliuarum qui ẽ mons luminis et consolationis.

Bethania uilla siue ciuitas in latẽ montis oliueti qui stadiis xv. ab ierusalem ubi lazarus suscitatus ẽ domus obedientie interꝑr. ⁊ bene ierlm uenturus ⁊ mundũ sanguine redempturus primo bethaniam uenit ⁊ ibi a deuota muliere unctus ẽ. quia multoꝝ ante passionẽ docendo domũ sibi obedientie fecit. quoꝝ ꝑ pia actione quasi odorifico unguento delectatur: hunc ciuitas etiam hec in monte oliueti posita dicit ut eccla per gratiam dei ẽ saluanda signet quam unctione spũalium carismatũ ⁊ scie et pietatis lux lucis fouet. mons enim oliueti spũalium distributor gratiaꝝ. ne autem absconderetur ciuitas super hunc montem posita mittit duos e discipulis suis in ca

o..

stellum quod contra eos est. doctores qui in docta uel barbara orbis loca qui sunt oppositi castelli menia predicatione diruerunt. duo per uarietatis scientiam et operis munditiam.

quid facitis? dicite quia domino necessarius est. et continuo illum dimittet huc. et abeuntes inuenerunt pullum ligatum ante ianue (fidei.) foris in biuio et soluunt eum. et quidam de illic stantibus dicebant (qui. quis potest dimittere peccata.) illis. quid facitis soluentes pullum? qui dixerunt illis sicut preceperat (dominus necessarius est.) (opus) dominus. et (pullum.) dimiserunt eis. et adduxerunt pullum ad ihesum. et (per baptismum.) (i. primam stolam inmortalitatis.) imposuerunt illi uestimenta sua. et sedit super eum.

I. Cepit regnare ut non regnet peccatum in mortali uel lasciuia carne set iustitia et pax et gaudium in spiritu sancto.

I. Cum multi et est. pedes sunt extremi quos ad iudicandum constituit apostolus. qui et sui sunt dorsum in quo sedit dominus. qui cum mittibus a iohanne instruuntur.

Hi sunt qui corpora sua per abstinentiam edomant ut menti iter parent uel bona exempla sequentibus prebent.

Multi autem strauerunt uestimenta sua in (ut inoffenso pede pullus transiret.) uia. alii autem

nua ne est ille qui ait. ego sum ianua ouium per me siquis introierit egredietur et ingredietur et pascua inueniet. quibus pascuis populus gentium carebat cum adhuc extra ianuam in biuio ligatus erat. bene in biuio. quia non adhuc unam uite fideique uiam. certus tenebat set plures sectas. unde lucas ait. quia dixerunt domini eius ad illos. quid soluitis pullum. non uni quippe superstitioni deditus sed pro libitu inmundorum spirituum raptabatur uariis erroribus communis enim est qui inmundus est. qui autem mundus et sanctus est totius dei est.

Et dimiserunt eum. qui in soluendo contradicebant audito nomine domini dimiserunt. quia magistri errorum qui predicatoribus contradicebant. post quam per miracula uirtus fidei dominice apparuit amplius resistere non ualebant. et sic liber credentium populus ad dominum ducebatur et imponunt illi uestimenta sua doctrinam. scilicet uirtutum uel scripturarum discretionem uel ecclesiasticorum dogmatum uarietates quibus hominum corda nuda ante et frigida quo christo sessore fiant digna operiunt.

Multi autem sternebant uestimenta sua in uia quia multi martyres se ipsos carnis amictu exuentes simplicioribus uiam suo sanguine parant ut inoffensi ad supernam ciuitatem ad quam ducit ihesus sedeant. eorum. saluatorem nostrum asino sedens ierusalem tendit quando animam cuiusque fidelis regens quasi iumentum suum ad patris intime uisionem ducit. In pullo etiam eum esse uniuersaliter presidet

eam in superne patrie desiderium accendit. B. Alii autem cedebant frondes vel ramos de arboribus. Cedunt qui in doctrina veritatis verba et sensus patrum de eorum excerpunt libris. et hec in via dei ad animum auditoris vehementis humili predicatione submittunt. et qui preibant et qui. se. cla. precessit iudaicus populus secutus est gentilis. et quia omnes qui fideles sunt vel fuerunt in christum crediderunt et credunt et qui preeunt et qui secuntur osanna clamant. quod salva nos latine dicitur. ab ipso enim priores et salutem quesierunt. benedictus. qui. ve. in. no. do. quia una fides. una spes omnium illi expectabant et venturum credebant. et nos venisse credimus.

Hec gabrieli consonat qui ait. hic erit magnus et fi. al. vo. et dabit illi dominus deus sedem david patris sui. ut. s. gentem quam deus temporaliter rexit et exemplo iusticie prebuit et spiritualibus ympnis ad fidem et dei amorem accendit ipse factus verbis dominus et premissis ad regnum celeste regeret et ad visionem dei introduceret.

Benedictum et c. Secundum iohannem cum turbe eum rapere vellent et facere regem fugit et regnum adhuc victurus noluit. nunc autem iam passurus regem non refugit se dici. non hymnos filio dei et rege dignos non esse reponit qui regnum david in eo restaurandum et prisce benedictionis dona continuit quia. s. non temporalis et terreni set eterni in celis rex esset imperii. ad quod per contemptus mortis et gloriam et gratiam resurrectionis et triumphum ascensionis perveniret. Unde discipulis post resurrectionem ait. data est mihi omnis po. in ce. et in t. Exemplum

cedebant frondes de arboribus et sternebant in via. et qui preibant et qui sequebantur clamabant dicentes. Osanna benedictus qui venit in nomine domini. Benedictum quod venit regnum patris nostri david osanna in excelsis. Et introivit ierosolimam

I. Alii autem et c. Iustus ut palma florebunt. angusti in radicibus lati in floribus et fructibus quando bonus odor christi sunt et sternunt viam mandatorum dei bona fama.

I. Et qui preibant preeunt prophete secuntur apostoli. abyssus abyssum invocat. i. lex legem alteram.

Osanna in ex. Salvifica ut iusti edificentur in ruinam angelorum et terreni salventur ab eo benedicto venientе et veniente in nomine domini. i. patris sui quoniam filius de patre suscepit nomen et pater de filio.

Osanna verbum hebreum compositum ex integro et corrupto. osi enim salva vel salvifica. anna interiectio deprecantis denique in presenti psalmo. Ubi lxx. interpretes transtulerunt o domine salvum me fac. in hebreo habetur anna adonay. osanna quidem noster ieronimus ita transtulit. obsecro domine salva obsecro. Idest quod est o domine per interiectionem obsecrantis quod obsecro domine per primum verbum obsecrationis.

B. Regnum. pa. no. et c. per

o.

hec quod ungitur o
ſanna in excelſiſ
quod eſt ſaluſ ſignificat
quod aduentus christi
non ſolum hominum
ſaluſ ſet et totius mun
di terrena unguentis
celeſtibus ut ei omne
genu flectatur. ce
ter et infer.

Siquiſ eum hoſpitio
ſuſciperet. tante enim
paupertatiſ fuit et
ita nulli adulatus
ut in tanta urbe
nullum hoſpitium
inueniret.

Mor. Circumſpe
ctis et eſt inſpiciet om
corda et in contra
dicentibus ueritati
non inuenit ubi
caput reclinet. ſe
cedit ad fideleſ et in
eiſ qui obediunt
manſionem facit
bethania namque
manuſ obedientie.

Saltem hominum
eſtuanſ ad incre
dulitatem iſraeliſ.

i. ſynagogam
ueſtitam manda
tiſ hominum et ſuperſti
tionibus ſcopatam.

Et circumſpectiſ omnibus.
et cetera. non ſemel hec
fecit ſet per omneſ
v. dieſ per diem in
templo docebat. noc
tibus exienſ in mon
te oliueti morabatur
ſicut lucas ait. docen
do ei incredulis offi
cium correctioniſ ſe
duluſ impendebat
manendo apud fi
deleſ gratiam benigni
tatiſ hoſpitii exhibet

in templum.

Et circum
ſpectis omni
bus cum iam
In ueſpera mundi
ueſpera eſſet
uiſitat nos.
hora exiit in
bethaniam
cum .xii. et
alia die cum
exiret a betha
Eſuriit ueritatem
humane carniſ oſten
nia eſuriit
dit.
Cumque uidiſſet
Verba.
a longe habentem ficum fo

dedit nobiſ ut
quocumque ue
nitemuſ pri
muſ ad domum
orationiſ ſubi
ſit diuertamuſ.
et cum noſ per
orationiſ ſtu
dium deo com
mendauimuſ
ad ea proſeque
uenimuſ agen
da ſecedamuſ.

Et introiuit. i. iam appro
pinquante paſſione in quo
paſſioni preſinito autem ſecu
la uult eſſe. ut qui eum
capere uellent ibi inuenı
re poſſent ut oſtenderet quod
non inuituſ ſet ſponte
mortem ſubiret. introiuit
autem ante. v. dieſ paſche di
cit enim iohanneſ quod ante
vi. dieſ paſche uenit be
thaniam ubi cena ei facta
et maria ſoror lazari un
guento eum perfudit. et in
craſtino aſino ſedenſ obuiante cum palmiſ
turba ieruſalem uenit. In lege enim dominum eſt quod
decima die menſiſ tollat unuſquiſque ag
num et ſeruet eum uſque ad .xiiii. diem men
ſiſ. immoletque eum multitudo filiorum iſrael
ad ueſperum unde dominuſ decima die men
ſiſ. i. ante. v. dieſ paſche ciuitatem in qua pa
teretur ingreſſuſ eſt certum ſue immolaci
oniſ diem conſpirante contra eum omni
conſilio principum et ſeni
orum expectauit. agnuſ im
molabatur .xiiii. die pri
mi menſiſ ad ueſperum.
et dominuſ eadem hora
agnum cum diſcipuliſ
ſuiſ manducanſ ut lega
liſ paſche decreta comple
uit egreſſuſ cum eiſ ad
locum orationiſ ubi comprehenſuſ a iu
deiſ et ligatuſ iam ſacramenta ueræ im
molationiſ inchoaret.

Vt qui in urbe
non inuenie
bat in agro
paruulo apud
lazarum et
ſororeſ eiuſ
haberet hoſpitium.

Sicut per parabolaſ loquitur ita facit. ideo e
ſurienſ in ficu fructum quærit. cuiuſ
nondum tempuſ eſſe nouit. eam tamen perpe
tua ſterilitate dampnauit ut oſtenderet
plebem quam docebat propter folia. i. uerba iactan

que hēbat sine fructu. i. bono opere non posse saluari set excidi. et in ignem mitti. esuriens ergo dominus ficum folia hntem et fructum in ea quesiuit. et non inuenit. quia salutem humani gnīs considrans uidit iudeam habentem eloquia legis et pphārū quesiuit in ea fructum boni opis docendo corripiendo miracula faciendo et nō inuenit et ideo dampnauit.

In ipa re ostendit quod p figuram in ficu fecit. ficus nō peccauit si añ tempus fructū non hūit s; sacerdotē

B. ea. s. que de longinquo ueniant ad indigentis offerenda emebantur. si ergo hec prohibet quanto magis risum et uaniloquium.

B. Aug. Columbas uendunt qui de impositione manuum munus accipiunt per quam sp̄c datur qui per columbam significatur quia in sp̄e columbe super xp̄m apparuit horū cathedras euertit quia sacerdotium talium dominus deseruit. hinc canones tales a sacerdotio priuari precipiunt. omnes enim tales uel añ dei oculos uel ante humanos semper priuantur sacerdotio.

Et non sinebat. fucturi iudicii extremum ostendit quando omnes reprobos ab eccl'ia repellit et ne ultra ad eam turbandam intrent eterno uerbere compescet.

In presenti domus dn̄i ē cor. electio cordis purificatio. ut non tm̄ peccata que merant. tollat compunctio di

(homo factus.)
lia uenit si quid forte inueniret in ea. et cum uenisset ad eam nichil inuenit preter folia. non (reliquie in fine fructificabunt.) [illegible] erat tempus ficorum. et respondens dixit ei. Iam non amplius in eternum ex te quisquam fructum manducet. Et audiebant discipuli eius. Et ueniunt ierosolimam. et cum introisset in templum cepit eicere uendentes et ementes de templo. et (quod soli deo est dedicatum.) mensas nummulariorum euertit. et (qui honores uendunt et gradus emunt.) cathedras uendentium columbas euertit. et non sinebat ut quisquam transferret uas per templum (commune i. mundum mercandi genus non deo dicatum.) et docebat eos dicens. Nonne scriptum est (in ysaia.) quia domus mea domus orationis (non tantum uel hiericum.) (non in iudea uel ierlm tm.) uocabitur cunctis gentibus.

Siquid boni opis. tm̄ denegat fructum in eum. unde templum ingrediens eicit uendentes et ementes. etc.

Tu quoque si non uis audire in iudicio a xp̄o. discedite a me. maledicti in ignem eternum etc. quia esuriui et non dedistis mihi manducare. arbor sterilis esse caueto. s; potius pauperi xp̄o et esurienti fructum pietatis quo indiget offer.

in ieremia.
Voſ autem feciſtiſ illam ſpeluncam latronū. quo audito principes ſacerdotum ꝛ ſcribe q̄rebant quomodo eum pderent. timebant eñ eũ quoniam uniuerſa turba admirabatur ſuper doctrina eius. ꝛ cum ueſpera eſſet facta egrediebatur de ciuitate. ꝛ cum mane tranſirent uiderunt ficū aridam factam a radicibus. Et recordatus petrus dixit ei. Rabi. ecce ficus quam maledixiſti aruit. et reſpondens ih̄c ait illi. habetis fidē dei. amen dico uobis quia quicumque dixerit huic monti tollere ꝛ mittere in mare ꝛ non heſitauit in corde

Interlinear and marginal glosses, left column:

unitus in miſſa ē ne ultra repetantur adiuuet diuina gr̄a perſeuerans.

i. quia uideret tenebras reliquit ſol egrediens.
Ꝙ de animam beniuolam ꝛ obedientem. Ꝙ et cum ſol occidit uideris ortus apoſtolis.
Ꝙ ipſe cum apl̄is.
Ꝙ ſynagogam.

Chaym ꝛ ceteris a quibus omnis ſanguis iuſtus requiritur ab abel uſque ad zachariam.

Petrus agnoſcit aridam et abſciſſam radicem. cui ſuccedit oliua pulcherrima fructifera uocata a domino. unde ſequitur: amen dico uobis.

Ꝙ i. xp̄o qui ē mons creſcens de lapide abſciſo ſine manibus.
Ꝙ gentes.

Right column gloss:

Vos aut̄. fe. il. ſpe. la. ad hoc enim in templo erant ut uel non dantes corporaliter pſequerentur. ꝟ dantes ſpiritualiter necarent. templum dei mens ē ꝛ conſcientia fidelium que ſi in leſione proximi pūſas cogitationē pfert quaſi in ſpelunca latrones reſident et ſimpliciter gradientes interficiunt et ſic mens iam non domus dei. ſet ſpelunca ē latronum.

B. Aru. a radicibꝫ areſcā ē ficus ut oſtenderetur gens impia non ad tempus uel ex parte corripienda exteriorum incurſibꝫ ꝛ per pn̄iam liberanda ſicut ſepe factum ē. ſet omni et eterna dampnatione ferienda. aliter arefacta ē a radicibꝫ ut oſtendatur non ſolum humano extrinſecus ſet diuino intus fauore funditus deſtruenda. nam ꝛ uitam pdere in celis ꝛ patam in terris.

I. Set hoc factum ē quando dixerunt apoſtoli. digne transferimur ad gentes quia uos indignos iudicatis.

B. Quicumque dixerit huic monti ꝛc̄. ſolent quidam dicere quod noſtri nondum plenam fidem habuerūt qui montes transferre non potuerunt quibus reſpondemus quod nec omnia facta xp̄i ſunt ſcripta. ꝛ hoc tamen legimus factum precibus gregorii nec ceſſare ſponte epi. ſet mons diabolus ꝓ ſuperbiam qua ſe contra dominum erexit dicens. ſimilis ero altiſſimo hic ad preceptum predicatorum ab electis expulſus in mare. i. in infidelium amaritas et turbulentas mentes uesania

ſuam exercere pmittitur: quia tanto acrius in eos quos poſſidet ſeuit quanto a prior leſione ſe expulſum gemit.

B. Notanda ē diſtinctio depcantium qui pfcam fidem hnt orando ł iubendo etiam poteſt transferre uel corporales montes uel ſpuales ut paulus de helima mago quem oculis ⁊ arte nephanda puauit. ⁊ de phytoniſſa i philippis qui autem ad faſtigium tante pfectionis aſcendere nequeunt petant ſibi peccata dimitti. quo adiutam meream tur imitare pectiam ⁊ sine dubio im petrabunt ſi tn̄ in ſe peccantibꝫ pmo dimittunt.

suo qd̄ crediderit. quodcumqꝫ dixerit. fiet ei. ppterea dico uob omnia quecumqꝫ orantes pe titis credite quia accipietis ⁊ ueniét uobis.

ꝗ Vos ꝗ qui tante pfectionis non eſtis.

Et cum ſta bitis ad orandum dimittite ſiquid habetis aduſus aliquē ut pater ueſter qui in celis ē dimittat uobis pecta uſa. qd̄ ſi uos non dimiſeritis nec pat̄

ꝗ Pre cti corde. ꝗ querimonie. ꝗ qui uos leſit. ꝗ Non uni omnes enim fr̄es eſtis. ꝗ magna fiducia. ꝗ i. iuſtis. ꝗ tremenda ſententia.

C. Matheus ſuo more vii. uſus orationis dominice una ora tione comphendit. ſi namqꝫ ei dimiſſa ſunt omnia quid amplius rogab nisi qd̄ pſeueret in eo quod optinuit.

uř qui in celis ē dimittet uobis peccata uſa. Et uem unt rurſum ierosolimā. ⁊ cum ambularet in templo accedunt ad eum ſummi ſacerdotes ⁊ ſcribe ⁊ ſeniores et dicunt illi. In qua poteſtate hec facis. ⁊ quis tibi dedit hanc ptem. ut ita facias? Ihc autem reſpondens ait illis. Interrogabo uos et ego unū uerbum ⁊ reſpondete mi ⁊ dicam uob in qua poteſtate hec faciam. Baptiſmus iohis de celo erat an ex hominibꝫ. reſdete

ꝗ a bethania. ꝗ qi in beelzebul eicis demonia.

De dei dubitant po teſtate ⁊ uo lunt ſubintelli gi diaboli ēē q̄ fa cit.

Apte filiū dei ne gant. putantē ſuis ſꝫ alienis ui ribꝫ ſigna facē.

Potat apta rñdē calumpniā tem ptatorꝫ ꝯfutare ſꝫ prudenē interro gatiꝰ ſilentio o ſuo uel ſnīa ꝯ dempnentur.

1 ꝗ Cornuto coartato ſillogiſmo.
m. at illi cogitabant ſecum di
centes. Si dixerimus de celo di

Quare ergo qui quem confitentur de celo habuiſſe prophetiam in teſtimonium perhibuit et ab illo audiſtis in qua poteſtate hec facio.

cet. quare ergo non
credidiſtis ei. Si di
xerimus ex hominibus
timemus populum. omnes
enim habebant iohannem quaſi uere propheta eſſet
et reſpondentes ihesu neſcimus. et reſ
ꝗ Ierem. hic cum populo p
pondens ihesus ait illis. neque ego di
uertitur deus. ꝗ quia non uultis fateri uos quod ſcitis.
co uobis in qua poteſtate hec fa
ciam. Et cepit illis parabolice
ꝗ .i. domum israel. ꝗ .i. deus pater
loqui. Vineam paſtinauit homo
ho humano affectu. ꝗ Cuſtodiam angelorum uel murum urbis.
et circumdedit ſepem et fodit et edificauit turrim et loca
ꝗ ſacerdotibus. ꝗ .i. operarios conduxit. hora tercia. ſexta et nona.
uit eam agricolis et peregre profectus eſt et miſit ad agri
ꝗ .i. prophetas.
colas in tempore ſeruum ut
ꝗ obedientiam.
acciperet ab agricolis de fruc
tu uinee. qui apprehenſum
ꝗ .i. alii prophete ceſi alii uulnerati alii occiſi.
eum ceciderunt et dimiſerunt
eum uacuum. et iterum miſit ad
ꝗ dauid.
illos alium ſeruum et illum in ca

Si dixerimus et cetera. de lucerna mundi obſcurantur unde dicitur. paraui lucernam christo meo. inimicos eius induam confuſione.

Si dixerimus. ex ho. et cetera. quod libet horum reſpondeant uideant ſe in laqueum cecidiſſe. timent lapidationem. ſed magis confeſſionem ueritatis.

De duabus de cauſis ſcientia ueritatis occultatur querentibus cum aut qui querit minus inueniat aut odio aut contemptu ueritatis indignus eſt cui debeat aperiri propter alterum dicitur. adhuc multa habeo uobis dicere que non po. por. modo propter alterum. nolite ſanctum da re canibus.

Lacum ſiue torcular aut altare. ſed aut illa torcularia quorum titulo quidam prenotantur.

Dans liberum arbitrium operandi non mutatione loci quia ubique deus et omnia complet.
ꝗ .i. templum.

Non in prouentu fructus quia nullus fuit. primo miſſus eſt moyſes qui fructus legis quam dederat a culto ribus inquirebat ſed ceſum dimi ſerunt et uacuum unde irritauerunt moyſen in caſtris et aaron ſanctum domini et uexatus eſt moyſes propter eos.

Dauid et alios pſalmiſtas qui miſſi ſunt poſt moyſen ut cultores uinee ad exercitium boni operis excitarent
ſed ipſum quoque dauid qui caput ſalmodie et fons in ſpiritu ſancto claruerat abiecerunt dicen

XII. xii.
ezn dno

b

teſ. que nobiſ patſ in dauid ait que
hereditaſ in filio pſat.

Hii ſeruorum gradibuſ tribuſ omneſ
doctoreſ qui ſub lege fuerunt intelli
guntur. Vnde alibi. neceſſe ē implere
omnia que ſcripta ſunt in lege moy
ſi et ꝑphetiſ de me et pſalmiſ.

Introgeniuſ arrium et eunomium.
ecce pater dicitur ignorare ꝯſūmationem
temporis. ꝛ quantum in nobiſ ē dicitur
ēē imitatiuſ quicquid pro patre reſ
pondent hec intelligant ꝑ filio qui
dicit ignorare ꝯſūmationiſ diem.

Non hec ignorando dicit qui omnia
nouit ſet ſemper ambigere dicitur
deuſ ut libera uoluntaſ hōi ſeruet.

Probat iudeorum principeſ non per ig
norantiam xp̄m crucifixiſſe quia
intellexerunt eum ēē de quo dicit
poſtula a me ꝛ dabo. t. g. h. e. t. e.
unde ſibi conſulenteſ dicebant. et
ce mundus totuſ poſt eum abi
bit. ꝛ ſic dimittimuſ eum ſic omnſ
credent in eum. hereditaſ ergo filij
dei eccā ē de cunctiſ gentibꝫ ei da
ta quam ſanguiſ ſuit adquiſiuit ꝛ
reſurgendo poſſedit. hanc mali
coloni ꝑripere moliebantur tūc eum
crucifigenteſ fidem euiſ extingue
re ꝛ ſuam iuſticiam que ex lege
eſt preferre nitebantur.

B. moꝛ. Cuiuſque enim fidelium
miſterium baptiſmi datur qd' operan
do exerceat cum mittitur quaſi
uineam quam excollat ei locatur.
mittitur ſeruuſ unuſ et alter

pite uulnaue
runt ꝛ ꝯtume
liiſ affecerunt
et rurſū aliū miſit. ꝛ
illum occiderunt alioſ pluresce
denteſ quoſdam. alioſ uero occi
denteſ. adhuc ergo unū habenſ
ꝗ xp̄m unigenitū.
filium kariſſimum ꝛ illum mi
ꝗ p̄ytoniam.
ſit ad eos nouiſſimum dicenſ qꝛ
forte uerebuntur filium meū. Colo
ni autem dixerunt ad inuicem. hic
ē hereſ uenite occidamuſ eū. et
nr̄a erit hereditas. ꝛ apprehenden
teſ eum eiecerunt
ꝗ .j. plebem dicenteſ
extra uineam
qꝛ ſamaritanuſ eſ tu et de
et occiderunt.
monium habeſ.
Quid ergo faci
et dn̄ſ uinee.
ueniet ꝛ perdet
colonoſ ꝛ dabit
uineam aliis.

Prophetarum chorus cum
ſuiſ ſociiſ atteſtatio
nibuſ populum con
uenerunt et mala
huic uinee uentura
ꝑdicauerunt.

Et eiecerunt eū extra
ui. ꝛ c. nota ꝑtinatiā
eorum qui nec crucifixo
ac reſuſcitato dn̄o
ad ꝑdicationē apl'orum
credere uoluerunt.
ſꝫ quaſi uile cadauer
proiecerunt quia quantū
in ſe erat a ſuiſ fini
bꝫ excludenteſ gen
tibꝫ ſuſcipiend' dede
runt

J. Datur uinea aliiſ
i. ab oriente ꝛ occiden
te ꝛ auſtro ꝛ aquilone

v.

uenientibus et recumben
tibus cum abraham ysa
ac et iacob in regno dei.

I. lapis reprobus quem
gessit angulus coniun
gens in cena agnum
cum pane finiens ue
tus nouum inchoans
testamentum hic prestat
mira in oculis nostris.

Duos condens in semet
ipso ex utroque populo unam
ciuitatem et unum tem
plum sibi edificans.

Ut mentitum contestetur se in quo
magis probant eum
uera dixisse. ipse enim est
heres. illi mali coloni.

B. Auferetur a uobis
regnum dei et dabi
tur genti facienti
fructum eius. hoc
autem diuinitus
esse procuratum pro
phetico probat ex
emplo dicens nec
scripturam. etc.

quasi quo alio modo
scripturam
impleuisset scriptura.
hanc legistis
lapidem quem
reprobaue
runt edifi
cantes hic
factus est in caput anguli. a do
mino factum est istud. et est mirabile
in oculis nostris. Et querebant eum
ad modicum retardante timore quia nondum
tenere et timuerunt turbam.
uenerat hora eius.
cognouerunt enim quoniam ad eos pa
id est ipsi eos.
bolam hanc dixit et relicto eo
abierunt. Et mittunt ad
eum quosdam ex phariseis.
cum militibus herodis qui ierosolimis erant illis
diebus.
et herodianis ut eum caperent

et tertius qui de fructu accipiant. cum
lex psalmodia. prophetia quasi ad moni
tionem ad bene agendum sequatur
legitur. set missus seruus contumeliis
affectus uel cesus eicitur cum sermo
auditus uel contempnitur uel blasphe
matur. missum heredem occidit quan
tum in se est qui filium dei conculcat
et spiritum gratie quo sanctificatus est contumeli
am facit. perdito malo cultore uinea
datur cum dono gratie quod superbus spre
uit humilis dicatur. Manus mittere
in ihesum querentes timore turbe retinen
tur cum quilibet solo
nomine frater eam
quam non diligit eccle
sie fidei et pacis uni
tatem propter cohabitan
tium fratrum multi
tudinem aut erubescit
aut timet impugnare. cum autem
tempus fuerit persequendo etiam quasi
dominum crucifigere et ostentui habere
gaudebit.

Magistri qui se
et alios deo di
gnam domum
edificare de
bebant.

B. Et mittunt etc.
turbam timebant atque quod per se non
poterant terrene potestatis manibus
efficere temptabant. uel ut ipsi a
morte eius uiderentur immunes.
nuper enim iudea sub augusto ce
sare quando in toto orbe celebrata
est descriptio stipendiaria facta erat.
unde seditio magna. alii dicebant
romanis pro omnibus militantibus
debere tributa persolui. pharisei non de
bere populum dei uel qui decimas que in
lege precipiebantur soluerent sub
iacere legibus humanis. cuius se
ditionis fama a deo inualuit ut post
resurrectionem domini petiam et gentem
et regnum et omnes prode maluerunt quam esse tribu
tarii

Mellitis ſermonibꝫ circumdant ſicut apeſ mel portanteſ in ore aculeū ī dorſo.

Blanda et fraudulenta intrrogatio ad hoc prouocat reſpondentem ut magꝭ deū quam ceſarem timeat ꝛ dicat non debere tributa ſolui ut audienteſ herodiani ſeditioniſ ꝯ romanos auctorē teneant

Denarius genuſ nummi qđ p. x. nūmiſ ꝑputatur ꝛ hēt ꝑ imaginem ceſariſ.

Qui putant intrrogationē ſaluatoriſ ignorantiam ēē non diſpenſationem ēē ex hoc diſcant quod potuit ſcire cuiꝰ ymago eiuſ. ſet interrogat ut ad ſermonem eoꝝ ꝯpetenter reſpondeat. hoc ipē fecit pro ſe et pro petro ſoluendo tributa que ſunt dei deo. hoc quoqꝫ fecit patriſ implenſ uoluntatem. Aliť. reddite ergo que ſunt ce ce. impreſſionem ſue ymaginiſ. que ſunt dei deo. animā lumine uultuſ eiuſ illuſtratam. unde ſignatū eſt ſuꝑ noſ lumen uultuſ tui dn̄e

Due hereſeſ erant in iudeis phariſeorum et ſaduceoꝝ. phariſei traditionū et obſeruationū quaſ illi deuterwſiſ uocant iuſtitiam preferebant unde ꝛ diuiſi uocabantur a populo ſaducei aūt .i. iuſti corpiſ ꝛ aīe reſurrectionē negabant.

Qui reſurrectionē corpoꝝ nō credebant aīam predicanteſ interire cū corporibꝫ recte huiuſmodi fabulam fingunt. qui delira mentiſ arguit eoſ qui negant reſurrectionē corpoꝝ. potuit aūt alicui iudeoꝝ aliquando hoc accidere.

Turpitudinem fabule opponunt ut reſurrectionē negant. ſꝫ inſtice ui ſcēſ

in uerbo. qui uenienteſ dicunt ei. Magiſter ſcimus quia uerax eſ ꝛ nō curaſ quemquam nec enim uideſ in faciem hominiſ. ſꝫ in ueritate uiam dei doceſ. licet dari cenſum [gloss: tributū.] ceſari an non dabimuſ. qui ſcienſ uerſutiam eoꝝ ait illiſ. Quid me temptatis. afferte michi denarium ut uideam. [gloss: Sapientia ſapienter agit ut ſuiſ ſermonibus capiantur.] At illi optulerunt ei. ꝛ ait illiſ. cuiuſ ē hec ymago ꝛ inſcriptio. dicunt ei. ceſaris. Reſpondenſ autem ihc ait illiſ. reddite ergo [gloss: qđ neceſſitatiſ. — nummum tributum pecuniam. — uos. — qđ] que ſunt ceſariſ ceſari. ꝛ que [gloss: uoluntatiſ ē. decimaſ. primitiaſ.] ſunt dei deo. Et mirabantur omneſ [gloss: .i. ſuper ſapientiam eiuſ. — et] ſuper eum. Et uenerunt [gloss: Et quia inſidiaꝝ calliditate preualere non poterant.] ad eū ſaducei qui dicunt reſurrectionem nō ēē ꝛ interrogabant eum dicenteſ. Magiſter moyſeſ nobiſ ſcripſit ut ſi

cuius frater mortuus fuerit et dimi
ſerit uxorem et filios non reliquerit
accipiat frater eius uxorem ipſius
et reſuſcitet ſemen fratris ſui. Septem
ergo fratres fuerunt et primus accepit
uxorem et mortuus eſt non habens
ſemen. Et ſequens accepit eam et [ipſe] mor
tuus eſt nec iſte reliquit ſemen.
Et tercius. et ſimiliter ſeptem. non reliq
uerunt ſemen. Noviſſima omnium
[mundana conſolatio]
mortua eſt et mulier. In reſurre
ctione ergo cum reſurrexerint cuius
de his erit uxor. Septem enim ha
buerunt eam [uxorem]. Et reſpondens
iheſus ait illis. nonne ideo erratis non [ſcilicet]
[et ideo] [chriſtum]
cientes ſcripturas neque uirtu
tem dei. Cum enim a mortuis re
ſurrexerint
neque nubent
[nemo ibi moritur ne mo naſcitur nec infirmus]
neque nubentur
ſed erunt ſicut

B. Neque nubent neque nu. In greco ydiomati latina conſuetudo non reſpondet nubere enim proprie mulieres dicuntur et uiri ducere. Sed nos ſimpliciter dictum intelligamus neque nubent uiri neque
o.

ſine filiis defuncti omnibus reprobis congruunt qui per totam uitam que ſeptem diebus uoluitur a bono opere ſteriles ſunt. quibus uiciis morientibus ad ultimum et ipſa mundana conſolatio moritur. id eſt tranſit quaſi uxor infecunda que illi ſine fructu boni operis tranſegerunt

M. Mulier filios nec relinquens ſemen ex ſeptem fratribus noviſſime moriens ſynagogam ſignificat relictam quaſi mortuam a ſpiritu ſeptiformi quem ſeptem patriarchas impleuit qui non reliquerunt ei ſemen abrahe qui chriſtus eſt. licet ex iudeis natus tamen gentilibus datus. hec mulier mortua chriſto nulli de ſeptem in reſurrectione iungetur. ſeptenario enim uniuerſitas perfectorum ſignificatur. ſicut uerſa uice per yſaiam dicitur: apprehendent ſeptem mulieres uirum unum in die illa. ille ſeptem ſunt eccleſie quas dominus unus amat arguit caſtigat. adorant eum una fide. hee ſunt ſeptem ſporte fragmentis panum plene. panes uerba ſpiritus ſancti. ſporte uero eccleſie. panes iheſus benedicens fregit et diſcipuli eius diuiſerunt turbe. Cum die ſeptimo benedixit omnia opera ſua requieſcens in eis. unde luce facta primo die qui eſt ſapientie et firmamento in ſecundo qui eſt intellectus et arida. tercio qui eſt conſilii et luminaribus. quarto que ſunt uirtutis et uolatilibus et piſcibus. quinto que ſcientie animantibus. et anima uiuente. ſexto. id eſt homine ad ymaginem dei facto quod eſt ſpiritus pietatis. ſeptimo ſpiritu timoris domini qui permanet ſanctus in ſecula et replet orbem terrarum ſancta eccleſia repletur non

habens maculam neque rugam. ideo ecclesia septiformis. i. presto timore reple tur quia iustus uix saluabitur: qui rogat. ne intres in iuditio cum seruo tuo quia non. ius. in con. t. o. ui. De his. vii. qualitatibus spiritus commemorat dauid quid negligentia nostra perde rit. quid diligentia quesierit quid diuina prouidentia contulerit: quod inimici castigatio fraudauit. quid obliuio lubrica subtraxerit. quid humana fragilitas intulerit. quid ignorantia in prouisa fefellerit. hos omnes affectus in psalmis inuenimus. primus concepit dolorem et peperit ini quitatem. Secundus. puerum in mastitate et clama. tercius incerta. et oc. sa. tue. ma. m. quartus inimici mei animam meam circum. quintus obliuioni datus sum tam. m. c. Sextus. quoniam lumbi mei impleti sunt ill. sep timus. delicta iuuentutis mee et ig. m. ne. m. mi. hos affectus spiritus septi formis eneruat et eliminat. Septem lucerne ab austro ardentes. et aqui lonares tenebras in tabernaculo do mini. spiritus sapientie impigre negli gentiam repellit. Spiritus intellectus diligentiam rationabiliter querit. spiritus consilii diuinam prouidentiam prudenter inuenit. Spiritus uirtutis in stigationes fortiter retundit. Spiritus scientie obliuionem lubricam dici te non sinit. Spiritus pietatis humanam fragilitatem clementer indulget. Spiritus timoris improuidam ignoran tiam ardenter non bene decoquit. et bene replet. Sapientia domum edi ficat gubernacula inuenit intel lectus consilium bona discrete fa cit. Virtus in patientia animam possidet.

nec senex. ibi.
angeli dei in celo.
ℊ soluta questione
De mortuis autem
probat resurrectionem esse.
quod resur
gunt non le
gistis in libro
moysi super
rubum quo
modo illi deus
dixerit dicens
ℊ hic probat eternitatem
ego sum deus
animarum.
habraam. et
deus ysaac et
deus iacob non
ℊ hic resurre
est deus mortu
ctionem corporum.
orum. sed deus
uiuentium. Vos
ergo multum
erratis. Et
accessit unus
de scribis qui
audierat illos

o.
nubent mulieres.
De mortuis autem est super rubum in quo similitudo nostra est. in quo ignis ardebat. sed non eius spinas consumebat sic uos eloquium meum in flammat nec spinas sub maledicto germi natas assumit in quil ens. Deus habraam et deus ysa. et deus ia. cob dominum nominando trinitatem significat. deum iterans unam substantiam. Alibi. viuunt autem qui uendicant portionem suam quam elegerant. mortui uero sunt qui quod uen dicauerunt perdiderunt.
B. Cum multa aperto ra testimonia de re surrectione posset pro ferre hoc tamen prutte quamuis ambiguum quia saducei nec an gelos nec spiritus nec resur rectione corporum con fitentur et animarum immortalitatem mentiun tur; tamen v. libros mo ysi recipiunt prophetas respuunt. Stultum enim erat eorum testimonia proferre quorum auctori tatem nolebant reci pere/ porro ad eternitatem
o.

animarum probandam
ponit exemplum
ego sum deus abra
ham. et deus ysaac. et
deus iacob. et infert non
est deus mortuorum
sed uiuentium. ut ergo
probauit animas ui
uere post mortem.
non enim poterat esse
deus eorum cum non sub
sisterent consequenter
induceretur corporum
resurrectio que cum
animabus uel bona
uel mala gesserunt.

conquirentes.
et uidens quod
illis bene re*spon*derit
interrogauit il*lum*
cum in
fuisset quod primum
aduersus libris diuerse ordi
omnium esset
nentur. Iste autem re*spon*dit.
mandatum.
respondit quod
primum omnium

scientia diuine fidei. et salutis mu
nera adquiruntur. pietate prospi
tas presentis uite et future consistit.
timore humilitas confirmatur
uel conseruatur. et omne peccatum
expellitur quia initium sapie
ntie timor domini.

[Q]uid sibi uult hec questio cum
hanc sciant omnes periti in lege.
set diuerse in exodo et leuitico in de
uteronomio ordinantur manda
ta. de his enim uberibus duobus
supra pectora sponse leuatis ali
tur nostra infantia.

[M]aximum quod ante omnia
debemus in corde quasi unicum
pietatis fundamentum locare.
hec est scilicet cognitio et confessio di
uine unitatis cum executione
bone operationis que in dilecti
one dei et proximi perficitur. hec
est fides que per dilectionem operatur.

[O]stendit scriba hac responsi
one inter scribas et phariseos gra
uem questionem diu uersatam esse
quod esset primum mandatum
et maximum in lege. alii hostias
et sacrificia laudabant. alii fi
dei et dilectionis opera preferebant
quia plurimi patrum ante legem
absque omni sacrificiorum consu
etudine ex fide tamen que per dilec
tionem operatur deo placuerunt.
nemo autem absque fide et dile
ctione in qua summa iste scriba
declarat se fuisse/que sententie
nouum testamentum et euangelice perfectionis consen
tit.

[B]. Matheus dicit quod temptans

de gentibus
mandatum est. Audi [illegible] israel
multi.
dominus deus tuus unus est. et dili
ges dominum deum tuum ex toto
corde tuo. et ex tota anima tua.
et ex tota mente tua. et ex tota
uirtute tua. hec est primum man
scilicet maximum.
datum. Secundum autem simile est huic.
diliges proximum tuum tamquam te
ipsum. Maius horum aliud preceptum
non est. et ait illi scriba. Bene ma
gister in ueritate dixisti quia unus
deus est. et non est alius preter eum. et ut

do querebat cui ſecūdum marcum
dicitur. non longe es a regno dei cū
ſcriptura dicat in ſimplicitate cor
dis querite illum quoniam inuenietur
ab hiis qui non temptant illum.
ſet forte audito reſponſo domi
ni mox ad pietatis gratiam rediit
et quem prius temptando decipi
endum putauit mox amplecten
do ſequendum putauit et cogno
uit aut certe temptationem acci
piamus non malam quod decipere
uolentis inimicum. ſet cautam
quod experiri amplius uolentis igno
tum. ſecūdum illud qui facile cre
dit leuis corde minorabitur.

Quia in ſermonibus conſiſtunt
uicia non interrogant ſet aperte
comprehenſum romane poteſta
ti tradunt. unde patet uenena
inuidie ſuperari poſſe ſet difficile
queſcere.

Non reprehenduntur quod dauid filium
dicunt ſet quod filium dei eſſe non credunt.

I. Non in hoc infirmitatem filii
ſet quia alter in altero operatur
oſtendit. nam et filius ſubicit ini
micos patri et deum patrem glorificat
ſuper terram

B. Cauete a ſcribis. nota quod non
uetat eos qui huius officii ſunt in
foro ſalutari et primos ſedere. ſet
quia hec amant quaſi impro
bos docet eos eſſe cauendos animū
ſcilicet non gradum redarguens quoniam
uis et hec non culpa careat eum
in foro litibus interesse qui in ca
thedra moyſi magiſter uult appel
lari. duabus de cauſis uane glorie

diligat ex toto corde. et ex tota
mente. et ex toto intellectu. et ex
tota anima. et ex tota fortitudi
ne. et diligere proximum tamquam
ſe ipſum maius eſt omnibus holocau
ſtomatibus et ſacrificiis. Ihesus autem ui
dens quod ſapienter reſpondiſſet
dixit illi. Non lon
ge es a regno
dei. et nemo iam
audebat eum inter
rogare.

C. Quamuis ad temp
tandum ueniſſet lon
gior namque eſt igno
rantia quam ſcien
tia ut ſaduceis dicitur
erratis neſcientes
ſcripturas neque uirtutem
dei.

Et reſpondens Ihesus
dicebat docens in templo. Quomo

gloss: quia ſcilicet palam de ſe loquitur ut inexcuſabiles ſint.

do dicunt ſcribe Christum filium
dauid eſſe. Ipſe dauid dicebat in ſpiritu

gloss: quia hominem ſimpliciter. quia non errore uel prophetia non lunatice.

ſancto. Dixit dominus domino meo ſede
a dextris meis. Donec ponam ini
micos tuos ſcabellum pedum tuorum.
Ipſe ergo dauid dicit eum dominum et
unde eſt filius eius.

gloss: quia tantum et non deus.

Et mul
ta turba eum libenter audiebat.

scilicet volunt

et dicebat eis in doctrina sua. Ca-

caritatem si gradum deguit.

uete a scribis qui uolunt a scri-

scilicet cultioribus indumentis

bis qui uolunt in stolis ambu-

ad publicum procedere.

lare et salutari in foro et in primis

cathedris sedere in synagogis et

primos recubitus eligere in cenis.

qui deuorant domos uiduarum

sub obtentu prolixe orationis.

Et sedens ihesus. Sicut appetitores primatus et uane glorie cauendos esse dixit et simulatores orantibus prolixius iudicium predixit. Sic et offerentes iusto examine discernit ut tribuat singulis secundum cor et opera quod et hodie facit in ecclesia.

hii accipiunt

prolixius iudi-

cium. Et sedens

ihesus contra gazo-

philacium aspi-

ciebat quomodo

turba iactaret

scilicet diuitiarum custodia.

es in gazophi-

lacium et mul-

ti iactabant di-

uites multa. cum uenisset

scilicet ecclesia. — scilicet spiritu.

autem uidua una pauper misit

scilicet dilectionem dei et proximi.

duo minuta quod est qua-

I. Diuites proferunt de thesauro cordis sui noua et uetera que sunt in certa et occulta sapientie utriusque testamenti.

cupidos cauere iubemur. ne eorum simulatione seducamur uel emulatione ad idem inflammemur.

Ut patroni in uiduitate fieri ab infirmis et conscientia peccatorum turbatis pecuniam accipere non dubitant tum commendet deo orationem porrecta manus ad dandum non collecta ad accipiendum quibus illud congruit oratio eorum fiat in peccatum.

B. Philaxe grece seruare latine. gaza persice diuitie latine. gazophilacium locus quo diuitie seruantur et archa scilicet in qua populi donaria congregabantur ad usus templi. unde in libro regum tulit ioiada pontifex gazophilacium unum aperuitque foramen desuper. et erant porticus in quibus seruabantur. ubi hec uerba locutus est ihesus in gazophilacio etc.

Prolixius quam qui amant in angulis stantes horare. hii enim non solum laudem hominum uerum etiam pecuniam querunt.

B. Aug. Diuites iudei de iustitia legis elati. uidua pauper ecclesia que spiritu superbie et temporalium rerum concupiscentias quasi mundi diuitias abiecit. uidua quia uir eius pro ea mortuus est et ab eius oculis occultus in celo est. hec duo minuta offert quia in conspectu diuine maiestatis qua oblationes deuote nostre operationis quasi certo nummo conscripte et consignate seruantur.

I. Hec paupercula me et similes qui mutto

scilicet dilectionem dei et proximi uel fidei orationis quibus deo munera offert que respectu propter fragilitatis minuta

ſet m̃to pie intē
tionis accepta ēē
tis ſuperboꝝ uide
oꝝ opibꝫ pſtant.

In timatur q̃m
ſit acceptabile
deo quod offert̃
bono animo qui
non offerentiū
ſubam ſet penſat
conſcientiam. nec ppendit
q̃ntum offeras. ſet ex quanto.

Quadrante
uocant calcu
latores quar
tam ptem
cuiuſqꝫ rei. ſ.
loci temporis
pecunie forſi
tan q̃o hic q̃r
tam partem
sicli. i. b. obolos
ſignat.

B. At omnes
eiũ. i. ē. Iudeus ex habundantia
mittit munera qui de iuſticia
ſua pſumit. ⁊ dicit. deus gratias
tibi ago quia non ſum ſicut ceti
hominũ raptores. ⁊ c. omnem aũ
uictum ſuum indei munera mit
tit eccl̃a. quia omne quod uiuit
dicit non ſui eē m̃ti ſet diuini

xiii.

XIII

Dolor.

muneris dicens. deus ꝓtẽ esto
m̃ peccatori. ⁊ tcı̃m. fortitudinem meã
ad te cuſ. quia tu eſ ſaluator m̃s.
deus miſericordia eius pueniet me.

Quia omnis uoluptas corpis tota
ex uictu ꝯſiſtit. unde ſalomon. to
tus labor hominis in ore eius.

B. Recedente domino de templo oĩa
legis ſacrificia uel edificia ⁊ com
poſitio mandatoꝝ uel munitꝰ ita
deſtructa ē ut nichil a iudeis im
pleri poſſit. ⁊ capi
te ſublato uniũ
ſa inter ſe mem̃b
repugnent.

Diuinitus ē
ſcrutatum ē
ut patefacta
p orbem fidei

dicans. ⁊ uocans
diſcipulos ſuos
ait illis. amen
dico uobis q̃m
uidua hec pau
per plus omnibꝫ
miſit qui miſe
runt in gazophilatium. omnes
n. ex eo quod habundabant mi
ſerunt. hec uero de penuria ſu
a omnia que habuit miſit totũ
uictũ ſuum.

Et cum egre
deretur de tem
plo ait illi unꝰ
ex diſcipulis
ſuis. Magiſter aſpice quales
lapides ⁊ quales ſtructure. Et
reſpondens ihc ait illi. Uides
has magnas edificationes. nõ
n. relinquetur lapis ſr̃ lapidem

ſ. fc̃o oſtendens
que ũbo dixerat.

enumerat ſperanda ſunt potius q̃m tractada.

ſ. Ier. Que

Q̃d ſpoſſum deſidero
quod non poſſũ uobis.
explanare non quan
tum. ſet ex q̃nto de
ſidio conſiderat deus
uniuſquiſqꝫ quadran
tem non poteſt offer
re. hec ē tota paŭs
in leuitico que ē uo
luntas prompta. q̃
drans quia ex tribꝫ
conſiſtit cogitatu
uerbo et facto.

Apte poſt laudatam
in paupercula mu
liere eccl̃e deuotionem
de templo egreditur
quia fundata in gen
tibꝫ xp̃i eccl̃a iudea
ſue pfidie penas exci
luſura et edificia
ruitura.

J. ꝑnunciat cladem nouiſſimi temporiſ .i. deſtructionem templi cum plebe et littera ſua de qua lapis ſuper lapidem non relinquetur .i. teſtimonia ꝓphetarum ſuper eos in quos ſui dei retorquebant ea ut in eſdra ezechiele babel in machabeos.

qui n̄ deſtruat.

Cuncta ꝓdixerat omnia eē deſtruenda diſcipuli ſecreto tempus et ſigna deſtructionis querunt et cum ſediſſet et c̄.

Ruina templi et excidio gentis diſputans.

Ipe ſitus corporis congruit tibi.

Et cum ſederet in monte oliueti contra templum interrogabant eum ſeparatim petrus et iacobus et iohannes et andreas. dic nobis quando hec fient. et quod ſignum quando hec omnia incipient conſummari. Et reſpondens ihesus cepit dicere. Videte ne quis uos ſeducat. Multi enim uenient in nomine meo dicentes. quia ego ſum et ſeducent multos. cum autem audieritis bella et opiniones bellorum ne timueritis. oportet enim hec fieri ſet nondum finis

hoſtium. / ſeditionis ciuium. / et aīā.

A tempore dominice paſſionis in populo iudeorum qui latrone ſeditionem...

euangelice gratia ipſum templum cum ceremoniis tolleretur ne forte aliquis paruulus adhuc ac lactens in fide ſi uidens manere illa que a prophetis facta a domino inſtituta admirando ſenſim ſeculare ꝑu paulatim ad iudaiſmum relaberetur: auferetur ergo umbra et palmam tenet ueritas per orbem declarata.

Miſtice in ſanctis quietus manet deus ſuperborum deteſtatur amentiam. mons et oliueti fructiferam eccleſie celſitudinem ſignificat. mons ille non infructuoſas arbores habet ſet olueta gignit quibus lumen alitur umbra fugatur requies laſſis tribuitur infirmitas ſoluitur.

Quare hec omnia ei inferantur dicit. videte. ea enim uel ſola uel maxima cauſa ē excidium quia poſt aſcenſionem domini nominis quoque ac fidei ꝓnones ſimul et confeſſores improba crudelitate uexabant.

Imminente excidio multi uenerunt qui ſe eē xpōs et iam tempus libertatis adeē mentirentur: multi etiam in eccleſia temporibus apoſtolorum uite certa diem domini inſtare. nunciati ſunt. Multi in nomine xpī uenere antixpi quorum ꝑimus ſymon magus cui auſcultabant. omnes qui erant in ſamaria a minimo uſque ad maximum dicentes. hic ē uirtus dei que uocatur magna eo quod multo tempore magicis artibus dementaſſet eos.

Hec omnia ante ultimos et acerbiſſimos dolores quibus omnis uaſtata

ē prouintia tempore iudaice sedtio
nis constat ad litteram contigisse.
att. post uero regnum s. regnum 7
pestilentia eorum quorum sermo serpit
ut cancer. 7 fames audiendi ũbum
dei. 7 commotio uniũse terre a uera
fide separatio in hereticis magis in
telligit. qui contra se inuicem di
micantes ecclesie uictoriam faciunt.

B. Et in omnes gentes. 7 c. quia no
uerat dominus corda discipulorum
sue gentis eẽ tristanda hoc modo
consolatur ut sciant amissis iudeis
se socios regni celestis ex toto orbe
habituros. sicut et ecclastica historia
testatur multo ante excidium iudee
omnes apostoli ad predicandum euange
lium per totum orbem sunt dispersi. ex
ceptis iacobo zebedei 7 iacobo fratre do
mini qui prius in iudea pro uerbo euan
gelii sanguinem fuderunt.

Et in omnes. et c. q. ne de perditione
ulte gentis tristerum qui socios
de omnibus gentibus estis habituri.

Voluntatem tuam offerte. ego loquor
qui sum in uobis 7 gratia spiritus sancti
in respondendo aderit.

Exurget et gens
super gentem.
et regnũ super
q. lucat. 7 ẽẽ
regnũ. et erũt
motus magni erunt per
terremotus per
loca 7 pestilentie 7 fames.
loca. 7 fames. ini
tium dolorum hec.
Videte uosmet

ipsos. tradent et uos in conciliis 7
in synagogis uapulatis 7 ante
q. constantes animos tam bona
reges et presides stabitis propter me
cã dabit.
in testimonium illis. Et in omnes
gentes primũ
oportet predicari
q. tam
euangelium. 7 cum duxerint uos tra
presides.
dentes. Nolite precogitare quid lo

osium elegerunt. et
xpm. saluatorem ab
iecerunt. nec bella
hostium nec sedtio
nes ciuium cessauerunt.
sed apostoli ne huius
aduenientibus terreantur
et ne ierosolimas iude
amque deserant ad
monentur quia nõ
statim finis in qua
dragesimũ et annũ
desolatio prouintie 7 ul
timum urbis ac tem
pli excidium prelatũ ẽ.

I. Et in omnes g. s. ut clamet
ecclia. a finibus terre ad te
clamaui domine.

q. a spiritu
quamini. sed qd datum fuerit in illa hora. id loquamini. Non et
q. I. qd continet omnia sciam habet uocis. q. hoc in persecutionibus fre
uos estis loquentes sed spiritus sanctus. tradet autem fra
quent usum ẽ. q. non ẽ eorum fidei affectus quorum diuisa ẽ fides.
ter fratrem in mortem. 7 pater filium 7 consurgent filii in paren
q. non et martirem facit pena sed causa. q. Ier.
tes. 7 morte eos afficient. 7 eritis odio omnibus hominibus prop
tam bona constant cã tuenda fuit. q. finis et in pugna
ter nomen meum. qui autem sustinuerit in finem hic saluus
coronatur

Iuxta ſpiritualem ſenſum cum
uideritis abhominationem
deſolationis terre ſtare
ubi non debet. i. hereſes
et flagitia regnare ſeu
qui celeſtibus miſteriis ſunt
conſecrati. cum operantes
iniquitatem loquentes
mendatium viros ſangui
num et doloſos pacem tur
bare fidelium perpendimus.
tunc qui in iudea. i. in
confeſſione vere fidei
perſiſtimus ad montes
fugiamus. i. ad culmi
na virtutum. qui ſuper tectum
qui. ſ. excedit animo car
nalia. et tamquam ſancta
libera ſpiritualiter uiuit non
deſcendat in domum ad
infimos actus. ſ. preſtine
converſationis eaque quę re
liquerat mundi cantus
ve deſideria non repetat.
domus enim noſtra vel hic mun
dus vel caro in qua degimus.

erit. Cum
autem videritis
quod antichriſtum vel ymagi
abhomina
nem adriani vel ceſaris.
tionem deſo
lationis ſtan

Mathei in loco ſancto
. i. quia in loco ſancto
abhominatio ſta
re non debet.

ſtem ubi non
id eſt quod in prophetis
debet qui legit
qui hec predixerunt
intelligat.

Tunc qui
in iudea ſunt
fugiant ad
montes et qui ſuper tectum non deſcen
dat in domum nec introeat ut
tollat quid de domo ſua. et qui in
agro erit non revertatur retro tollere
veſtimentum ſuum. Ve autem
pregnantibus et nutrientibus in illis diebus.
quod Mathei. orate autem
ut non fiat fuga veſtra hi
Orate ergo ut

[Al]i. orate quod ut et cetera. i. ne
finiatur fructus operis
o.

B. Cum autem vide. abho. et cetera. poteſt ab
hominatio vel antichriſtus intelligi et
ymago ceſaris quam pylatus in tem
plo poſuit vel ſtatua adriani equeſtris
que in ipſo ſancto ſanctorum loco multo tem
pore ſtetit. abhominatio quoque ſecundum
veterem ſcripturam ydolum nunci
patur et ideo addit deſolationis quia
in deſolato templo atque deſerto ydo
lum poſitum eſt.

Tunc qui in iudea. et cetera. hec facta ſunt
cum appropinquante romano bello et
iudee exterminio quod in provincia e
rant chriſtiani admoniti oraculo ut
eccleſiaſtica narrat hiſtoria trans ior
danem ſecedentes ſub agrippe reg
no manebant ad tempus in pella
civitate qui cum ea que ſibi ob
temperare voluit parte iudeorum
ſemper parebat impio romanorum.

Quia vel uteri pondere vel filiorum
ſarcina gravate fugere non pote
runt. unde in libro hiſtoriarum le
gitur uxor ionathe turbata fu
ga filium ſuum ſinu ſuo lapſum re
cepiſſe perpetuo claudum.

B. Si de captivitate a tyto et veſpa
ſiano facta hec accipimus orare de
bent ne fiat fuga eorum hyeme vel
ſabbato. in hyeme enim prohibet
frigus fugere ad ſolitudinem et in
montibus deſertiſque latere. In ſab
bato autem aut tranſgreſſio le
gis ſi fugiunt aut mors ſi rema
nent. ſi de conſummatione mundi
intelligitur. precipitur ut fides et caritas
noſtra non refrigeſcat in chriſtum. ne
ut otioſi in opere dei torpeamus

ītutiſ ſabbato. hec et domini locutio par tim ad iudaicam captiuitatē ptinet ptim ad diem iudicii ptinet. vn̄ matheuſ dicit nobiſ quādo hec erunt. ⁊ qđ ſignum aduentuſ tui ⁊ ꝯſummationiſ ſeculi

Et niſi breuiaſſet ⁊c̄. hec tribulatio quanto ceteriſ grauior tanto bre uitate moderatior tribuſ anniſ. ſ. et dimidio qn̄tum ex daniele ⁊ apo calipſi iohanniſ conici poteſt eccli am per orbem impugnatura eſt.

Cū. quod in tantiſ maliſ refugiū que ſpes electiſ. hec ſolum. ſ. ut deuſ qui dat ūtutem patiendi breuiet potentiam perſeq̄ndi ⁊ hoc ē. niſi abbreuiaſſet dieſ. et c̄.

B. Et tunc ſiquiſ uobiſ ⁊ c̄. quidam et hec ad captiuitatem iudaicam re ferunt cū multi xp̄os ſe eē dicenteſ ꝑlm̄ poſt ſe deceptum trahebant. ſet ubi nulluſ erat fideliſ quem deuſ exhortaretur: ne pſuſos ma giſtros ſequeretur omneſ ⁊ obſiden teſ et obſeſſi alieni a xp̄o obdura bant. unde meliuſ de hereticiſ acci piendum. qui contra eūani uenien teſ ſe xp̄os eē mentiuntur quorum p̄muſ ſymon maguſ antixp̄c.

Set in dieb; ill' ⁊ c̄. ſydera ſui detrio uidebuntur obſcura non luciſ ſu e diminutione ſet ſuperueniente ūi luminiſ claritate. i. ſummiſ iudiciſ cum uenit in maieſtate ſua ⁊ p̄riſ ⁊ ſcōꝝ angeloꝝ qn̄ nuſ michil ꝓhibeat intelli. uere tunc ſolem ⁊ lunam cum aliſ ſideri buſ ad tempuſ ſuo lumine p̄uati

in hieme non
ꝯ id orandum.
fiant. erunt
aūt in diebuſ
ill' tribulatio
neſ taleſ q̄leſ
non fuerunt
ab initio creature q̄ ꝯdidit
ꝯ quaſi.
deuſ uſq; n̄c neq; fient. Et niſi
breuiaſſet dieſ dn̄s n̄ fuiſſet
ꝯ Jer̄. ne malitia mu
ſalua omiſ caro. ſ; ꝓpter ele
tet intellectum eoꝝ.
ctos quoſ elegit breuiauit dn̄s
dieſ. Et tunc ſiquiſ uobiſ
dixerit. ecce hic ē xp̄c ecce illic
n̄ credideritiſ. exurgent ꝑ pſeu
do xp̄i ⁊ pſeudo ꝓphe ⁊ dabunt
ſigna et ꝓdigia ad ſeducendos
ſi fieri poteſt etiam electoſ. vos
ergo uidete. ecce p̄dixi uobiſ oīa.
Set in ill' diebuſ poſt tribula
ꝯ Jer̄. ad frigida corda.
tionē illa ſol contenebrabit̄
et luna non dabit ſplendorē

tuti cum fine tempiſ hieme et finitur fru duſ ſabbato tempuſ.

Hec ꝯ̄e ad antixp̄m quando crebriora ⁊ acerbiora tormenta inferentur fidelib; et qđ grauiꝰ ⁊ ſigna quoꝝ ꝯmutabunt.

Ierem. Decidentes a lu-
mine quando pene decrevit
semen abrahe cui as-
simulate sunt stelle.

I. Ad litteram videbunt
quando mittentur a
filio hominis veni-
ente in nubibus ce-
li cum virtute qui
prius sicut pluviam
in vellus descendit
cum humilitate.

B. Quid mirum
tremere homines
cum aspectu iudicis
tremant angelice
potestates. unde iob.
columpne celi con-
tremiscunt. et pa-
vent ad nutum eius.
quid patietur vir-
gula deserti si gra-
titur cedrus paradisi.

suum et stelle celi
erunt deciden-
tes. et virtutes que
sunt in celis mo-
ventur. et tunc
videbunt filium
hominis veni-
entem in nubibus
cum virtute
magna et gloria.
et tunc mittet
angelos suos et
congregabit e-
lectos a quatuor ventis a sum-
mo terre usque ad summum celi.

B. Ostendit ficus syna-
gogam. que quia
ad se venientem do-
mino fructum iusti-
tie non habuit eterna
eternitate damp-
nata est. sed quia ce-
citas ex parte conti-
git in israel donec
plenitudo gentium
intraret. et sic omnis

A ficu autem
discite parabolam.
cum iam ramus
eius tener fuerit
et nata fuerint
folia cognoscitis

sicut sol in passione domini. luna et
tunc temporis. cum esset plena sub
terra latebat. unde illud iohel ad-
huc imperfectum est. qui cum dixisset
sol convertetur in tenebras addidit.
et luna in sanguinem antequam veni-
at dies domini magnus et manifestus
et quod die iudicii ysaias dicit erube-
scet luna et confundetur sol. et est. Sed
pacto die iudicii et clarescente future
gloria vite et cum fuerit celum novum
et terra nova tunc fiet quod idem
propheta alibi dicit. et erit lux lune sicut
lux solis. et lux solis erit septempli-
citer sicut lux. vii. dierum.

A quatuor ab oriente et occidente a-
quilone et austro et non tantum ab hiis
sed a summo terre usque ad summum
celi. i. ab extremis finibus terre per
directum usque ad ultimos terminos
eius. ubi longe aspicientibus circulus
celi terre videtur insistere vel insidere.

I. Ficus parabola. i. prophetia. folia nata verba
sunt presentia. etas estas vero proxima
dies iudicii in quo una queque arbor
manifestabit quid intus habuit an
aridum ad comburendum an viride
ad plantandum in eodem cum ligno
vite cuius folia in salutem gentium
i. verba quibus dicetur: venite benedicti
patris mei.

M. quomodo cum fuerint in ficulne-
neti cauliculi et gemma in florem
erumpit intelligens estatis adven-
tum et veris et favonii. sic cum hec que
scripta sunt videritis non putetis
iam adesse finem mundi. sed quasi pre-
cursores venire qui ostendant eum prope
esse.

israel saluus fieret. diu sterilis ar
bor fici fructum reddet quem negauit
unde in iob. lignum si precisum fuerit
rursum uirescit. et cetera. hoc non semel indis
scito in proximo esse diem iudicii et
estatem uere pacis ac lucis.

Celum aereum a quo aues celi et
nubila celi. unde petrus. celi autem
qui sunt et terra eodem uerbo reposi
ti sunt et igni reseruati. aperte docens
quia non alii celi sunt igne periturj
quam aqua perditi. i. inania et
nebulosa. aqua enim diluuii que tamen
xv. cubitis cacumina montium
transcendit ultra aeris ethereique
confinia non peruenit.

Hic filius et spiritus sanctus quia non
sunt a se de die illa nesciunt a se.
pater autem quia est a se scit a se.

B. Neque filius. In eo enim sunt omnes
thesauri sapientie et scientie absconditi
quia nobis scire non expedit. Sicut alibi
non est uestrum nosse tempora uel mom
menta que pater
posuit in sua po
testate in quo osten
dit quod sciat set
nosse amplius
non expediat ut
semper incerti de aduentu iudicis
sic cotidie uiuant. quasi alia die iudi
candi. Scit ergo filius sibi sed non nobis
ut semper simus solliciti. unde uidete
uigilate et cetera.

I. Corpus christi in
celum delatum
relinquens domum
x. minas secundum lucam.

Et ianitori quod predicare
tur dicitur si non annuntiauerit iniquo iniqui
tatem suam sanguinem eius de manu tua re
quiram

Vigilate et cetera. premisso patrisfamilias exemplo cum consummationis

quia proxima est estas. Sic et uos
uos cum uideritis hec fieri scitote
quia in proximo sit in hostiis. A
men dico uobis
[uel omne]
quoniam non tran
[genus hominum uel specialiter]
sibit generati
[iudeorum]
o ista donec omnia
fiant. Celum et
terra transibunt
uerba autem mea non
transient. De die
autem illa et hora nemo scit neque an
[nobis] [in quantum filius]
geli in celo neque filius nisi pater.
[uigilia opus est menti ante mortem corporis]
Videte uigilate et orate. nescitis
[iudicii]
enim quando tempus sit. Sicut
[i. ecclesiam]
homo qui peregre profectus reliquit
[quinque talenta secundum matheum]
domum suam. et dedit seruis suis
[x. minas secundum lucam] [i. qui]
potestatem cuiusque operis et ia
[ducat in domum celi]
nitori precepit
ut uigilet. Vi
gilate ergo. nes

Celum et terra. Celestes generatio pre
terit. generatio aduenit. terra uero in eter
num stat. sic ergo celum
et terra transeunt secundum
imaginem manent
in eternum secundum essentiam.

Mr. Signa illius diei
computata dixi. de die
autem illa. et cetera.

I. Corpus eius in terra
positum quod est ecclesia.

Qui dormit non corpora
set fantasias uidet. cum
euigilat nichil habet
de his que uidebat. Sic sunt
quos mundi amor ra
pit in uita deserit post
uitam

citis. an qndo dominus domus
a ¶ J. quando occisa sunt primogenita egipti.
ueniet sero an media nocte an gallicantu an mane
ne cum uenerit repente inueniat uos dormientes.

J. Hoc fine concludit sermonem ut omni ne ominus preceptum nouissimum per primos audiant.

¶ generale
quod autem uobis
ni non singulare;
omnibus dico
uigilate.

Quod aut nobis. et c. non solum rectores esse set et omnes uigilare precipimur ianuas cordium custodientes. ne antiqui hostis mala suggestio subintret. ne nos dominus dormientes inueniat. Vn. uigilate iusti. et nolite peccare.

J. Pascha qd hebraice phase a transitu non a passione eo quod exterminator uidens sanguinem in foribus israelitarum transiuit nec percusserit eos. uel dominus auxilium dans eis desuper ambulauit. unde cuius ministrum iosef aperte. ante diem festum pasche. sciens ihesus quia uenit hora eius ut transeat de hoc mundo ad patrem. ubi ostendit sic misticé uocatum qd agnus dei qui peccata mundi tollit de hoc mundo esset transiturus. ut nos salubri transitu de egiptiaca seruitute redempturus esset uel educturus.

J. Pascha transitus interpretatur phase uero immolatio. immolatione agni et transitu per mare uel egiptum figuratur. passio christi. redemptio pro de inferno. quando post biduum nos uisitat. i. plenissima luna etate christi perfecta. ut parte illa tenebrosa carnes agni immaculati qui tollit peccata mundi in una domo que est una ecclesia catholica calciati caritate et armati uirtute comedamus dicentes. et pascha nostrum immolatus est christus.

¶ transitus qd hebraice phase.
Erat autem pascha et azima post biduum

B. Pascha solus dies quo agnus occidebatur ad uesperum. xiiii. luna primi mensis. azima xv. luna quando filii israel egressi sunt de egipto que. vii. diebus celebrabantur. i. usque ad uicesimum. i. primum eiusdem mensis diem ad uesperum. Set indifferenter alterum pro altero ponitur. quia et dies pasche in azimis celebrabatur. et nos qui perpetuum pascha facientes semper ex hoc mundo transire precipimur. uno quippe die agno immaculato ad uesperum. vi. ex ordine dies secuntur azimorum. quia christus pro nobis semel in fine seculorum uel temporum passus per totum huius seculi tempus qd. vii. diebus agitur in azimis sinceritatis et ueritatis nobis precepit esse uiuendum. et omni nisu desidia terrena qui egipti tectanacula fugere. et uelut a mundana conuersatione secretam fortitudinem. i. admonet subire inititum.

A principibus egressa est iniquitas qui templum parare et uasa et se purificare secundum legem ad esum agni debuerant.

et querebant summi sacerdotes. et scribe quomodo eum tenerent

XIIII

azima

I. Vitant diem feſtum qd conuenit illis non ē feſtiuitas eis qui uitam ⁊ miam perdiderunt.

I. Hynnulus ceruorum ſemper ad lectulum ſuum redit. i. filius obediens patri uſque ad mortem obedientiam a nobis petit. Symon enim obediens dicitur.

I. Recumbente ſe ipſo. i. humiliante ſe ut eum tangeret fides peccatricis que de pedibus aſcendit ad caput. ⁊ ad pedes a capite deſcendit per fidem. i. a xpo ad membra eius.

Alabauſtrum marmor candidum uariis guttis diſtinctum unguenta incorrupta ſeruat.

B. Miſtice deuotio marie fidem et pietatem deſignat eccleſie que dicit. dum eſſet rex in accubitu ſuo nardus mea. de o. ſu. quod ad litam marie manibus compleuit. et cotidie in membris ſuis ſpiritualiter implere non deſinit. que in toto mundo gloriando dicit. deo autem gratias ago qui ſemper triumphat nos in xpo ihu ⁊ odorem notitie ſue manifeſtat per nos in omni loco quoniam bonus odor ſumus deo cum potentiam diuinitatis eius que cum una ē cum patre digna reuerentia confitetur laudat. et predicat caput eius unguento perfudit precioſo cum humanitatem digna reuerentia ſuſcipit. in pedes unguentum piſticum. i. fidele et uerum perfundit quia illam naturam eius qua terram contingere. i. inter homines conuerſari

et occiderent. dicebant autem. non

non ſeditionem timebant ſed ne auxilio populi de manu

in die feſto ne forte tumultus

eorum tolleretur.

fieret in populo. Et cum eſſet bethanie in domo ſimonis leproſi ⁊ recumberet uenit

i. eccleſia habens fidem

mulier ha

que dicit nardus mea

bens alabau

dedit o. ſ.

ſtrum unguen

Piſtica nardus dicitur mixta quia non ſolum de radice ſet de ſpicis ⁊ de foliis compoſitum erat quod eſt pretioſius.

ti nardi ſpica

⁊ car

ti precioſi ⁊ fra

nali deſiderio

cto alabau ſtro effudit ſuper caput eius.

per ſynodochen dicitur

Erant autem

unus pro multis ⁊ mul

quidam in

ti pro uno.

digne feren

I. Symon leproſum mundum infidelem primo poſtea fidelem ſignat

Nomen priſtinum manet ut uirtus curantis appareat leproſus ſed ſanatus a domino curatus erat

B. Mulier maria magdalene ſoror lazari quem ſuſcitauit dominus. hoc iohannes dicit eſſe factum ante vi. dies paſche pridie quam aſino ſedens et uenerit ierlm. ipſa ē et non alia que quondam adhuc peccatrix ut lucas ſcribit pedes domini lacrimis irrigauit. et unguento unxit nunc iuſtificata ⁊ familiaris facta non tantum pedes ut iohannes dicit ſed ⁊ caput ut matheus et marcus perhibent oleo ſancto perfudit.

Domus repleta ē odore celum ⁊ terra ē. fractum alabauſtrum carnale ē deſiderium qd frangitur ad caput ex quo omne corpus compaginatum ē.

B. Per ſynodochen plurale pro ſingulari poſuit.

o

iohes iudam hoc dixisse dicit quia fur erat et loculos habens ea que mittebantur portabat. forsitan et alii discipuli aut senserunt hoc aut iuda dicente persuasi sunt, et omnium volun tatem. matheus et marcus suis expresserunt. sed iudas quia fur et amicus propter curam pau perum iohannes autem illum solum commemorare voluit. cuius hac de causa furandi consuetudinem intima re curavit.

tes inter semetipsos dicentes. ut quid perditio hec un guenti facta est. poterat enim un guentum istud venundari plus quam trecentis denariis et dari

¶ hoc de solo iuda synodochios.

pauperibus et fremebant in eam. Ihesus autem dixit. Sinite eam. quid illi molesti estis bonum opus operata est in me. semper enim pauperes habebitis vobiscum. et cum volueritis pote stis illis benefa cere. Me autem non semper habebitis

q.d. non aliunde queratis

quod habuerit

quod in nobis habuit. q.d. antequam

hec fecit. preve

veniret qui excluderet.

nit ungere corpus

B. Me autem non semper habebitis corporali presentia et familiarita te coniunctum sicut nunc. unde apostolus et si novimus xpistum secundum carnem. sed iam novimus eum. spiritualiter autem semper est nobiscum. unde ecce ego vobiscum sum usque

dignatus est pia predicatione et devo tus veneratur obsequiis.

I. Perditus de salute perditionem invenit ut in ficu fructifera mortis laqueum nancisceretur.

I. Poterat enim et cetera. Sub pretextu ava ritie misterium loquitur fidei. etenim nostra fides trecentis emitur de nariis. id est x. sensibus per corpus et animam et spiritum triplicatis ut et nos sicut gedeon trecentorum virorum assumen tes allophylorum castra pauperes spiritu fractis laguneulis vasis cum tubis et lucernis destruamus et sicut abraam cum .ccc. viris spolia di vidamus ad vesperam.

I. Qui credit in deum reputatur ei in opus iustitie. aliud enim credere ei. aliud est credere in eum. id est totum se inicere in illum.

I. Ita intelligendum est. me autem non semper habebitis in corporali presentia ut prius in convictu et fami liaritate. unde et per apostolum. Si no vimus xpistum secundum carnem sed nunc iam non novimus.

Quod habuit hec fecit quod putatis perditionem esse unguenti officium sepulture est. nec mirum si impendit odorem fidei bonum cum ego pro ea futurus sum sanguinem meum.

B. Notandum quia sicut maria toto orbe quo ecclesia est diffusa gloriam meruit de pio obsequio quod domino devote exhibuit. sic et iudas qui et

detraxit perfide nota longe lateque infamatur: sed dominus bonum pia laude remunerat. futuras impii contumelias tacet

I. Unus numero non merito. nomine non mente corpore non animo. unde sponsus ad sponsam. Vulnerasti cor meum. soror mea. in u. o. t. et in uno crine colli tui. oculus et trinus sapientia est. et crinis constantie cum ceteris dicitur: vobis datum est nosse mist. regni dei. et dedi vobis potestatem. etc.

B. Multi hodie scelus iude exhorrent nec tamen cavent. cum enim pro muneribus falsum contra quemlibet testimonium dicunt quia veritatem pro pecunia negant deum pecunia vendunt qui dixit. ego sum veritas. et via. cum societatem fraternitatis aliqua discordia commaculant deum produnt quia deus caritas est. et quod peius est non infirmitate. set ignorantia set sicut iudas querunt opportunitatem ut amotis arbitris mendacio veritatem crimine mittent virtutem.

Non invitatus non coactus sed suo quoque invo luntate cinere tuum posuit. qui iustus mancipi. quid vultis mi dare. etc.

I. Promittit se tradere ut magistrum eius ante dicebat. et dabo hanc potestatem universam.

Amiserunt vitam quam pecuniam ipse recepit cum vitam amittit.

Opportunitas doli numquam invenitur indicatur enim hic vel illuc.

B. Quartadecima luna quando abiecto fermento agnus occidebatur ad vesperum quod

meum in sepulturam. Amen dico vobis ubicumque predicatum fuerit evangelium istud in universo mundo. et quod fecit hec narrabitur in memoriam eius.

ad conviv. se. omnibus diebus

Et Iudas Scarioth unus de xii. abiit ad summos sacerdotes ut proderet eum illis. Qui audientes gavisi sunt et promiserunt ei pecuniam se daturos. et querebat quomodo eum opportune traderet.

Remigius dampnum effusi unguenti vult compensare precio magistri.

Notam in christo notitiam futurorum passurus post paucos dies prescit evangelium suum toto orbe predicandum

Ille abiit ad principes et postquam exivit intravit in eum sathanas. hec nox nocti indicat scientiam. unumquodque animal ad sibi simile iungitur: Maria currit ad apostolos ut dies diei eructet verbum. Iudas ad iudeos ut nox nocti indicat scientiam.

Et primo die azimorum quando pascha immola

I. Cum amaritudine comedunt azima que est redemptio vita amaritudo et est passio domini.

q. ſ. ut cū uoluntate
tur dicunt ei diſcipuli. quo uis
dei dirigamus greſſus nr̄os. q. ut n̄ manduces.
eamus et paremus tibi comedere
q. caritas non ē ſola.
paſcha. et mittit duos ex diſcipu
q. eccam.
lis ſuis. & dicit eis. Ite in ciuita

I. Ciuitas ē eccā q̄ muro fidei cingitur. homo oc currens primitiuus ppl'ſ ē amphora aque lex litte.

B. Conſulte & aque ba iuli & dn̄i domus. tacita ſunt uocabula. ut omī bz uerum paſcha cele brare uolentibz. i. ſac mentis xp̄i imbui. eum q; ſue mentis hoſpitio ſuſcipere querentibz ſa nitas danda ſignetur.

I. Sequimini eum. qui ducit in altum n̄ reſec tio xp̄i. unde raab ex ploratoribz mandatum n̄ p̄ ima ſz p̄ excelſa ueni.

tem. & occurret
q. primitiuus
uobis homo
popl'. q. legē litte.
lagenam aq
baiulans ſeq
mini eum. &
quocūq; intro
ierit dicite
domino dom'.
quia magiſt
q. diuiſo
dicit. ubi ē refec
rium meum.
tio mea ubi

paſcha cum diſcipulis meis
manducē. & ipſe uobis demon
ſtrabit cenaculū grande ſtratū
et illic parate nobis. & abierunt
diſcipuli eius. & uenerunt in ci
uitatē. & inuenerunt ſicut dixe

exponens apl'ſ ait & enī paſcha nr̄m im. ē xp̄c. quamuis enī in ſequenti die in. xv. luna ſit crucifixus. hac tn̄ nocte qua agnus imolabatur. & diſcipulis ſuis corpus ſanguinem q; ſuum dedit & a iudeis tentus et ligatus ipſius immolationis. i. ſue paſſionis exordium ſacrauit.

Ite in ciuitatem & c̄. indiciū ē pre ſcientie diuinitatis quod & cum diſ cipulis ſuis loquens quod alibi ſit nouit. pulcre aūt paratū etiā paſcha homo lagenam uel am phoram ſcd'm alios euangliſtam aque baiulans occurrit ut oſten datur huiſ paſche miſtium pro ablutione mundi eē celebrandū. aqua & lauacrū grē. lagena fra gilitatem deſignat eor. per quos hec grā mundo erat miniſtran da. unde hēms theſaurū iſtum ī uaſis fictilibz. parant paſcha diſ cipuli ubi aque differtur lage na ut adeē tempus inſinuent quo cultoribz ueris paſche typi cus de limine ac poſtibz cruor au feratur & ad tollenda mundi cri mina uiuifici fontis baptiſma ſecrē.

I. Eccl'ia magna que narrat nomi domini ſtrata uarietate uirtutum et linguaz. unde circumamicta uarietate uirtutum in qua parat domino paſcha. dominus domus petrus apoſtolus. cui dn̄s domū ſuam credidit ut ſit una fides ſub uno paſtore.

B. Cenaculum lex ſpiualis que de anguſtiis littere egrediens ī

ſublimi loco recipit ſaluatorē. nam
qui adhuc accidentem litt̃am ſerua
uit qui in agno non aliud qm̃ pecus
intellexerit in uno paſcha facit ꝙ
maieſtatem ſp̃c non ꝯphendit in
ſibus dei. qui autem aque baiuluꝫ
.i. gr̃e preconem in domum eccl̃ie
fuit ſecutus per ſp̃m ſc̃e inſtram
tem ſuperficiem littere tr̃ſcenden
do in alto mentis ſolio parat refe
ctionem xp̃o quia cuncte paſche
ſacramenta ꝛ cetera legis decreta
eius ẽẽ ſacramenta cognoſcit.

Sicut de paſſione p̃dixerat ita de p
ditore p̃dicit dans locum peniten
cie. ut cum intellexiſſet cogitatiões
ſuas p̃ſciri a deo peniteret eum fc̃i
ſui. non tñ ex nomine deſignat
ne aperte redargutus impudenci
or fiat mittit crimen in numerũ
ut conſcius penitentiam agat.

Sciunt .xi. ap̃li qui nich' mali ꝯ
dominũ cogitauant ſet plus credũt
magr̃o qm̃ ſibi. ꝛ timentes fragili
tatem ſuam triſtes de peccato int̃
rogant cuius ñ ſc̃ebant ꝯſcientiã.

B. Qui intingit ma. me. ꝛc̃. mira
domini patientia. p̃us dixit. unus
ex uobis tradet me. p̃ſeuat proditor
in malo. aptius arguit ꝛ tñ ñ ꝓprie
deſignat iudas. alius ꝯtriſtatis et
manũ retrahentibꝫ a cibis temerita
te ꝛ impudentia qua. dñm tradit
ꝛ manum cũ magr̃o in cathino mit
tit ut audacia bona ꝯſciam mentiret̃

B. Ve autem. ꝛc̃. In ſempiternũ ue
hĩ illi qui ad menſam dñi indig

rat illis ih̃c ꝛ parauerunt paſ
cha. fine—mundi. Veſpere autem facto
uenit cum .xi
.i. ꝛ diſcumbẽ
tibꝫ eis ꝛ man
ducantibus
ait ih̃c. amen
dico uobis ꝙ
unus ex uob'
me tradet q
manducat
mecũ. at illi
ceperunt ꝯtriſta
ri ꝛ dicẽ ſin
gulatĩ. nũq'd
ego? ꝛ ait illis.
unus ex .xii.
Q' intingit
manũ mecũ in cathino.
et filius quidem hoĩs uadit
ſicut ſcriptũ ẽ de illo. ve autẽ
Iere. multi bonum

I. Veſpera diei ueſp̃am
indicat mundi. circa
undecimam namqꝫ
horam uenerunt no
uiſſimi qui p̃mi de
narium acciperunt ui
te eterne quia ante
crucem habitaculum
erat in inferno ꝛ poſt
crucem latro i paradi
ſo.

Vnus ex uobis. ꝛc̃. me
dum falſitas arguit̃
ueritas ꝯpbatur ꝛ im
pletur: qui edebat
panes me m. ſuper
me. ſup. oĩs tangũ
tur ut fiat armonia
in cythara oĩs ner
ui bene ſuſpendi cõ
ſona uoce redeunt.
numquid ego ſum
domine: unus temere
tus ꝛ pecunie amore
affectus dixit: num
quid ego ſum rabi.

Separat ſeorſũ omnem
lupus quam capit.
ouis que de ouili egre
ditur lupi patet mor
ſibꝫ.

Ber. Ve autem et cetera. nec primo nec secundo correctus penitet. sed patientia domini nutrit impudentiam suam et thesaurizat sibi iram. pena predicitur ut qui pudore non vincitur timore corrigatur.

Latens malum nostro metuus est non esse quam ad tormenta esse.

Ber. Accepit panem et cetera. figurans corpus suum in pane quod est etiam presens quem accipitur in fide bene dicitur mistico. frangitur in passionibus datur exemplum sumentibus doctrinis formam sanguinem suum in calice vino et aqua mixtum ut alio purgemur a culpis. alio redimamur a penis. Sanguine namque agni domus servantur a percussionibus angeli. et aqua maris rubri extinguuntur inimici qui sunt mistica ecce xpi.

ut iudas fecerunt sed nichil
homini illi
eis proficit
per quem fi
lius hominis
tradetur. bo
quod simpliciter dicitur
num erat ei
si natus non
fuisset homo
ille. Et man
ducantibus
illis accepit
ihesus panem et
benedicens
fregit et dedit
eis et ait.

Gratias egit et benedixit iam proximus passioni qui penam aliene iniquitatis suscepit qui nichil dignum passione egit ut ostendat quam equanimiter unusquisque proprie culpe flagella sustinere debeat.

Sumite hoc
est corpus meum
Et accepto ca

Ber. Hic mutat sacrificium set non mutat tempus ut nos numquam cenam ihesu ante xiiii luna faciamus qui facte

ne accedit. ille ergo in exemplum tu de filius hominis tradit non videns quidem peccatoribus set membris suis qui accipere dominici corpus sacramentum temerarie presumit ille dominum vendit qui eius timore et amore neglecto terrena pro illo et caduca mundo et lacrimosa diligere et cavere non metuit.

Beda. Manducantibus et cetera. finito veteri pascha quod in commemoratione liberationis populi dei ab egipto agebatur transit ad novum quod in sue redemptionis memoriam etiam frequentare volebat ut scilicet ꝑ carne agni ac sanguine sui corporis ac sanguinis sacramentum substitueret et se esse monstravit cui iuravit dominus et non penitebit eum. tu es sacerdos in eternum secundum ordinem melchisedech. frangit ipse panem quem discipulis porrigit. quia fractio sui corporis sponte sua procuratione venit. unde potestatem habeo ponendi animam meam et cetera. priusquam frangeret benedixit quia naturam humanam quam ꝓ passurus assumpsit una cum patre et spiritu sancto gratia divine virtutis implevit. benedixit panem et

Beda. Mistice panis qui corpus confirmat refertur ad corpus unum quod sanguinem operatur ad sanguinem. set quia nos in xpo. et xpm in nobis manere oportet: vinum cum aqua miscetur: quia teste iohanne aque sunt neque aquam solam neque vinum solum sicut nec solum granum sine aque confectione in panem cuique

fregit. quia ho
minem assūp
tum ita morti
subdidit ut ei di
uine ĩmortali
tatis ueraciter
in eius potenci
am demonstra
ret. id est uelocius
a morte susci
tandum.

licet offerre ne uide
atur a menbris ca
put secernere uel xp̄m
sine nr̄e redempci
onis amore pati
potius se uel nos
sine illius passione
saluari.

I. Ebrietas felix
salutaris societas
que quanto copio
sius sumitur tanto sobrietatem men
tibus donare dignatur. Iudas bibit
sed non saciatur: nec sitim extinguit
ignis eterni quia indigne sumit misti
ca xp̄i. hic macula in luna ostenditur
que nunquam deletur. luna ecclesia compa
ratur inmundo que a se non habet splendorem
set a sole certis modis suscipit lumen
id est a xp̄o qui permanet in eternum. sunt
enim quidam in ecclesia quos sacrificium
nullum emundat. sed insipiens co
gitacio perducit ad culpas qui se cru
delitatis ceno inmiscuerunt. sanguis
enim noui testamenti qui pro mul
tis effunditur non omnes emundat.

B. Et hymno dicto. potest intelligi
hymnus quem secundum iohannem patri gratias
agens decantabat. in quo et pro se et
pro suis discipulis. et pro hiis qui per
uerbum eorum credituri erant eleua
tis sursum oculis precabatur. et pulcre
discipulos sacramento sui corporis
et sanguinis inbutos et hymno patri
commendatos educit in montem oliuarum
ut doceret nos per accepcionem sacramen
torum et per opem intercessionis sue ad
altiora uirtutum dona et carismata
sancti spiritus quibus in corde perungamur de

gratia non im
lice gratias
tis saluati sumus a
agens dedit
deo.
eis et biberunt
ex eo omnes
et ait illis.
hic est sanguis
meus noui
testamenti
qui pro mul
Jere. pro
tis effundet
multis effunditur non
amen dico
omnes emundat.
uobis quod iam
non bibam
de hoc gem
mine uitis
usque in diem
illum cum
illud bibam
nouum in reg
laudabunt
no dei. et hym
dominum qui querunt eum
no dicto exie

m. xiiii. resurrectionem
m. xi. cenam domini
facit. quod numquam
inuentum nec in no
uo nec in ueteri.

N on uetus de quo. hic
sanguis testamenti est
quod mandauit ad uos deus.

B. Vitis uel uinea domini
synagoga. unde ysai
as. vinea domini sa
baoth domus israel est. de
hac dominus multo
tempore bibit quamuis
pluribus ramis in a
maritudinem conuersis
pristinum quorundam co
gitacionibus sumisque
uirtutibus delectaba
tur. set post passio
nem domini figura
lia in spiritualem sensum
translata sunt. sicut
ergo ad passionem
ait. Jam non bibam
de ge. ui. us. in. di. il.
cum. il. bi. no. in reg
no dei. quod si ultra
carnalibus cerimoni
is synagoge delecta
bor in quibus erat et
paschalis agni sacra
mentum quod sepel
tum est. aderit tem
pus cum in regno
dei positus et inmor
tali gloria sublima
tus de salute eiusdem
populi baptismo re

generati nouo uobiscum gaudio perfundar.

In monte oliueti te netur ihesus. et inde ascen dit ad celos ut sciamus quia inde ascendimus ad celos unde uigila mus et oramus et li gamur nec repug namus in terra.

I. Omnes cadunt set non omnes iacent numquid qui dormit non adiciet ut resur gat. carnale est cadere diabolicum iacere.

et adorauerunt eum et man
runt in montem
ducauerunt omnes pingues
oliueti. Tunc ait illis
terre.
ihesus. Omnes uos
scandalizabi
mini in me in
nocte ista. quia
scriptum est. percuti
am pastorem
et dispergentur
apostoli.
oues gregis. Sed
promittitur resurrectio ne desperent.
postquam surrexero precedam
uos in galileam. Petrus autem ait
non est temeritas nec mendacium set fides et
illi. Et si omnes scandalizati fuerint
ardens affectus.
set non ego. Et ait illi ihesus. Amen
dico tibi quia tu
hodie in hac
nocte priusquam
bis gallus uo
cem dederit
ter me es ne
gaturus. At

Petrus ex ardore fidei pro mittebat set christus ut deus futura preuiderat.

I. Gallus cantat. petrus negat ter. gallus nunti us lucis spiritus sanctus est. cuius uoce in prophetis et apostolis nos de trina negatione quia dominum negauimus nosse uoce ancille exci ti exhortamur ad ama rissimos fletus post lap

bere condescende.

B. Omnes uos scan. Sciebat quod passuri sunt et cum passi fuerint non desperent. set pe niteant. In nocte ista qui ebrii sunt. noc te ebrii sunt. et qui scandalizantur i. mente obscurati.

I. Percutite pastorem. per prophetam po stulat passionem domini. pater re dit. percutiam pastorem scribes scilicet filius a patre mittitur. et percutitur i. incarnatur et patitur. dispergentur oues pastore capto resurrectio pro mittitur ut spes non extinguatur.

I. Auis sine pennis uolare nititur set corpus aggrauat animam ut timore humane mortis timor domini superetur.

B. Alii simpliciter. priusquam gallus can tet ter me negabis. Marcus priusquam gallus bis uocem dederit ter me ne gabis. quod non est contrarium tota enim petri negatio trina negatio est et in eo proposito animi remansit. usque quo amare fleuit. hec tota. Si post primum gallicantum inciperet falsum tres dixisse uiderentur. qui dixerunt dominum dixisse. priusquam gallus. can. ter. me. ne. Item si totam ante peregisset. antequam gallus cantare inciperet superflu um esset dixisset marcus ex persona domini priusquam gallus bis uocem dederit ter me es negaturus. set quia ante primum gallicantum incepta est attenderunt tres non quando eam impleturus esset set quando finita quando cepturus quia trina. scilicet cepit ante gallicantum

I. Nota quod petrus negat

et tertio negat. ſet poſtq̃ꝫ gallus cecinit ⁊ deſcen dentibꝫ tenebris matutina lux nun tiata ẽ ꝯuerſus amare fleuit ⁊ trine negationis ſordes lauit lac rimis.

poteſt ꝗ intelligi. quia ante primũ gallicantũ tota meius animo fu erit. ꝯuerſus enim ũbis ante primum gallicantum ſit cepta ⁊ ante ſcd̃s completa tñ in affectione et ti more animi petri ante primũ gallicantum tota cepta ẽ ſicut et illud. q̃ uidit mulierem ad ꝯcupiſcen dam eam ⁊c̃.

B. Cum dominus in monte orat admonet ⁊ nos itt orando ſublimia. i. celeſtia petamus ſet cum in ualle ⁊ hoc in ualle pin guium uel pinguedinis monet nos humilitatem in orationibꝫ habere et pinguedinem dilectionis inte ne ⁊ pulcre appians morti i ualle pinguiũ orat. quia per uallem hu militatis ⁊ pinguedinẽ caritatis p nobis ſubiit mortem. unde humi liauit ſemetipſm̃. fac. obe. uſ. ad. mor. et maiorem hac dilectionem. ne ha bet quam ut. po. q̃s aı̃am p amicis ſuis.

B. Triſtis ẽ anima. m. et c̃. timet x̃ petrus non timet immo dicit. aı̃am meam pro te ponam xp̃c dicit. aı̃a mea turbata ẽ uſq; ad mortem. pe trus q̃i homo uim mortis ignorat xp̃c quia deus in corpore ꝯſtitutus exponit fragilitatem carnis ut homo uerus appareat. triſtis ẽ aı̃a mea. ſuſcipit triſtitiam hominis ⁊ uoluntatem hoı̃s qui pro ſe qđ do leret non hũit ſe mota delectatiõe ẽtne diuinitatis afficitur tedio hu

ille amplius loquebat᷑ ⁊ ſi oportuit me ſimul ꝯmori tecum: non te negabo. Similiter et omnes dicebant. ⁊ ueniunt in pdi um cui nomen gethſemani. ⁊ ait diſcipulis ſuis. Sedete hic donec orẽ. Et aſſumit petrũ ⁊ iaco bum ⁊ iohem ſecum ⁊ cepit pauere ⁊ tede re ⁊ ait illis. triſtis ẽ ani ma mea uſq; ad mortem. Suſtinete hic ⁊ uigilate mecum. ⁊ cũ

ſum qui male cogitauimus a deo male locuti ſumus ad proximũ. male fecimus ad nosmet ipſos.

I. Gethſamani. i. uallis pin guium ubi tauri pingues obſederunt illum ⁊ uituli multi circumdederũt eum.

I. Separantur in orõne qui ſe parantur in paſſione. quia ille orat. illi dormiunt pin guedine cordis oppreſſi.

Ier. Pauere ⁊ triſtari doce mur ante iudiciũ mortis qui non poſſumus per nos diſcere niſi per illum. uenit princeps huius mundi ⁊ i me non habet quicquam.

B. Non pp̃ mortem triſtis ẽ ꝗ cum conditio corporalis affectus non formido offen dit. nam qui corpus ſuſcep omnia debuit ſubire que ſunt corporis ut eſuriret et ſitiret augeretur ⁊ i ſtaret. diuinitas autem neſcit ꝯ mutari per hos affectus.

Suſtinete ⁊ c̃. non a dormi tatione ſeipit abſtinere c̃

non est temporis immunem te discrimine. set a sopno infidelitatis et torpore mentis.

processisset paululum procidit super terram et orabat ut si fieri posset transiret ab eo hora et dixit abba pater omnia sunt possibilia tibi. transfer calicem hunc a me set non quod ego volo set quod tu.

humilitatem mentis ostendit habitu corporis.

i. hebraice greece. quia non est distinctio iudei et greci.

I. hec est contra eutitianos qui dicunt unam tantum in christo operationem unam voluntatem. hic est ostendit humanam que per infirmitatem carnis recusat passionem et divinam que prompta est perficere dispensationem.

Usque in finem non cessat docere nos patribus obedire et voluntatem eorum voluntati nostre preponere.

Et venit et invenit eos dormientes et ait petro. Symon dormis. non potuisti una hora vigilare mecum. Vigilate et orate ut non intretis in temptationem. Spiritus quidem promptus est caro autem infirma. Et iterum abiens eundem

Sicut dormiunt mente ita dormiunt corpore.

Spiritus quidem promptus est caro autem infirma. temerarios reprimit qui quicquid crediderint putant se posse consequi. set quantum ex mentis ardore confidimus. tantum ex fragilitate carnis timeamus. sed tamen secundum apostolum spiritu carnis mortificemus.

mane infirmitatis. B. Et orabat et cetera. hec vox est sonus infirmitatis nostre. multi tristantur morte futura. set habent rectum cor ut vitent mortem quantum possunt. set si non possunt dicant quod ipse christus. pater si fieri potest transeat a me calix iste. ecce habes voluntatem humanam expressam. Vide rectum cor. set quod ego non volo set quod tu vis. unde non veni facere voluntatem meam. s. quam temporaliter sumpsi ex virgine set voluntatem eius qui misit me quantum s. homo eternus cum patre orat transire calicem quia homo set quod superest quod missus est reminiscens perficit dispensationem et dicit non quod ego volo set quod tu. quasi si mortuus moreris me non moriente secundum carnem transeat calix. set quia aliter non fiet quod ego volo set quod tu.

Et ait petro. qui dixerat et si oportuerit me mori tecum non te negabo. et si omnes scandalizati fuerint set non ego nunc tristitie magnitudine sompnum vincere non potest.

Non ait ut non temptemini set ut non intretis in temptationem. i. temptatio vos non superet. non teneat intra suos casses.

Ter. In temptationem intrat qui orare negligit. ter discipuli dormiunt. ter dominus orans suscitat. trina dormitatio tres mortuos quod dominus suscitavit significat. primus in domo. secundus ad sepulcrum. tertius de sepulcro. tertia domini vigilia tres personas nos hic orando docet

et de p̄teritis ⁊ de p̄sentibꝫ ⁊ futuris uenia rogare.

Nota quod hec u̅ba aliq̄ntulu̅ siluit ⁊ requieuerunt unde dicitur. sufficit. q. requieuistis deinde intulit. ecce uenit hora ⁊c̄.

Postq̄m tercio orauit ⁊ ap̄l'orum timorem penitentia corrigendum docuit securus ad passionem p̄git dicens. Surgite eamus. q. nos non inueniant timentes. set ultro eam⁹ obuiam ut passuri gaudium et confidentiam uideant.

I. Dat signum osculi cum ueneno diaboli sicut chaym optulit sacrificium subdolum ⁊ rep̄batum. unde uinu̅ cum acceto in cruce ponunt.

B. Rabi ⁊ os. ē. eum. Impudens ⁊ scelerata confidentia magistrum uocat et osculum ingerit ei quem tradit. aliquid tn̄ habet de uerecundia discipuli quia non palam eum p̄secutoribꝫ tradit. set signo osculi. suscipit osculum dominus non ut doceat nos simulare. set ne proditionem uideatur fugere. illud ē complet. cu̅ hiis qui oderunt. pa. e. pacific.

sermonē orauit dicens. ⁊ reuersus denuo inuenit eos dormientes
q. languescunt oculi ip̄ius negatione uicina.
erant enim oculi eorum grauati. ⁊ ignorabant quid responderent ei. Et uenit tercio ⁊ inuenit eos dormientes ⁊ ait illis. Dormite iam et requiescite. Sufficit. Venit hora. Ecce filius hominis tradetur in manus peccatorum. Surgite eamus. ecce qui me tradet prope ē. ⁊ adhuc eo loquente uenit iudas scarioth unus ex. xii. ⁊
q. I. confidit de uirtute seculi qui desperat de auxilio dei.
cum illo turba multa cum gladiis ⁊ lignis a summis sacerdotibꝫ et scribis ⁊ senioribꝫ.

Dederat autem traditor eis signum dicens. quemcu̅q; osculatus fuero ip̄e ē tenete eum ⁊ ducite caute. Et cu̅ uenisset statim accedens ad eum ait. rabi ⁊ osculatus ē eum. at illi iniecerunt man⁹ in eum ⁊ tenuerunt eu̅. Videns autem quidam de circumstantibus

Sicut ioseph uinctus uenditus a fr̄ibꝫ ⁊ ferru̅ p̄transiuit animam eius.

B. Videns autē petrus. Secu̅dm iohem eodem ardore mentis quo ceti. Sic

educenſ gladium percuſſit ſeruum
·i· ſeditatio petri audituum
ſummi ſacerdotis. et amputauit
regnum dei abſcidit a iudeis.
ei auriculam. et reſpondens ihesus ait illis.

B. Tamquam ad la. et cetera. Quaſi ſtultum eſt cum gladiis et fuſtibus comprehendere qui ultro ſe uobis tradidit. et in nocte quaſi latitantem inueſtigare per proditorem. cum cotidie in templo doceat. Sed ideo ad uiſum me in tenebris congregamini quia poteſtas uestra in tenebris eſt.

Tunc diſcipuli. Impletur quod dixit quod omnes ſcandalizarentur in illo in ipſa nocte. Zacharias et ſi turba primitiue ad petitionem domini fugerunt ſed ioſeph. pauorem tamen mentis oſtendebant et ad fugam promptiores erant quam ad patiendi fiduciam.

I. Adimpletum eſt. elongaſti a me amicum et proximum et notos meos a miſeria.

Tamquam ad latronem exiſtis cum gladiis et lignis comprehendere me. Cotidie eram apud uos docens in templo. et non me tenuiſtis. Sed ut impleantur ſcripture. Tunc diſcipuli eius relicto eo omnes fugerunt. Adoleſcens autem quidam ſequebatur eum amictus ſyndone
·i· nichil indumenti habebat niſi ſolam ſyndonem.
ſuper nudo et tenuerunt eum at ille relicta ſyndone nudus

bat et quomodo phinees puniendo ſacrilegos mercedem iuſtitie et ſacerdocii perhennis acceperat. lucas ait. quod dominus tangens auriculam ſanauit eam. Ipſe enim ſanauit pietatis numquam obliuiſcitur. hoſtes et ſuos uulnerari non patitur: cuſtodiens enim docens eos qui in ſue mortis confeſſione uulnus anime exceperunt ſi digne penituerint ſalutem poſſe mereri.

Tunc diſcipuli et cetera. Sicut petrus qui negationem lacrimis abluit et confeſſione dominici amoris trina fun ditus extirpauit recuperationem eorum oſtendit qui in martirio labuntur. Sic alii diſcipuli qui articulum comprehenſionis fugiendo preuenerunt cautelam fugiendi docent eos qui ſe ad ſupplicia minus ſentiunt idoneos quibus tutius eſt latere quam ſe diſcrimini opponere. Ita et adoleſcens qui relicta ſyndone nudus profugit ab impiis illorum opus deſignat et animum. quia ut ſecuriores ſint omnia mandata abiciunt et nudi potius domino famulari quam mundo adherendo materiam temptandi et a deo reuocandi aduerſariis dare didicerunt.

Adoleſcens autem. quis iſte fuit euangeliſta non dicit. quia uero plus ceteris dominum amauit. res ipſa indicat. ut aliis fugientibus ipſe donec ab hoſte comprehenderetur caritatis uinculo aſtrictus dominum ſequi non omiſit. nondum tamen perfectam caritatem habuit qui uel territus fugere potuit. poſſumus tamen hunc iohannem fuiſſe intelligere pre ceteris dilectum a ma

Sicut ioſeph relicto pallio

gro quem eo tempore fuiſſe adoleſcē
tem longa poſt uita eius acta indicio ē.
potuit autem hec fieri ut ad horam elap
ſus mox ſumpto ueſtimento redierit
et ſublata noctis luce ſeſe turbis ducē
tiū ihm q̄ſi unus ex ipſis immiſcuerit
quo adpueniret ad atrium pontificis
cui erat notus ſicut ipſe dicit.

B. a longe quia negationi proximus
ſi xp̄o proximus fuiſſet n̄ negaſſet. in
hoc m̄ admirandum qđ dominū non
reliquit ⁊ ſi timeat qđ timet nature ē.
quod ſequitur deuotionis ē qđ negat. ob
reptionis eſt quod penitet fidei.

A. Atrium ſecularis circuitus ē. miniſt[i]
demonia ſunt. ignis deſidium carnale
ē cum quibꝫ qui manet flere peccata nō
ualet

Calefaciebat ſe ad. ig. ⁊ ē eſt ignis ca
ritatis de quo dicitur: ignem ueni mit
tere in terram. ⁊ quid uolo n̄ ut ardeat
eſt ⁊ cupiditatis de quo dicitur: omnes
adulterantes uelut clibanus corda eoꝝ.
hic ſuper credentes deſcendens uariis li
guis eos dominū laudare docebat. ille
in atrio cayphe inſtinctu maligni ſpc
accenſus ad negandū ac blaſphemand
dominū pfidoꝝ linguas armabat qđ
ᵹ intus in domo maligna ſynodus ge
rebat. hic ignis in atrio inter frigora
noctis accenſus figurabat. qui huius
ignis [ua] extinxit. dicat. factus ſum ſicut [cat]
in pruina flammam ignis extinxit. di
cat. factus ſum ſicut uter in pru. tus.
t. non ſub. ob. In quibꝫ aū flammā
caritatis uitioꝝ flumina obruerunt
a domino audiant. q̄m habundat ini
quitas refrigeſcit caritas multorum
hoc frigore torpens ad horam petrus qi prius miniſtroꝝ cayphe caleſieri cupiebat

nudus de manibꝫ
impudice dñe
effugit. qui aūt
uult effugere ma
nus iniquoꝝ re
linquens mente
que mundi ſunt
poſt ihm fugiat

profugit ab
eis. ⁊ adduxe
runt ihm
ad ſummū
ſacerdotem
J. fit congregatio
et conuene
tauroꝝ in uaccis
runt in u
populoꝝ.
num oms
ſacerdotes

Abeis quoꝝ ⁊ p̄ſentiam
deteſtabatur ⁊ facta non
a domino cuius amorem
etiam abſens corpe fixū
ſeruauit in mente.

Cayphan. ſ. qui ſecdm
iohem erat pontifex anni
illius de quo 9ſentaneis
ſcribit ioſephus qui pon
tificiū ſibi abſqꝫ merito dig
nitatis emerat a principe
romano. quid ergo mirꝫ
ſi iniquus pontifex iniq
iudicat

Att. Qđ ad paſſionem eū
tem petrus a longe ſeqt
ſignat etiam quidem ſecu
turum. i. imitaturum dñm
paſſionem. ſꝫ longe differen
ter. eccla ᵹ pro ſe patit ille
pro eccla.

Vir duplex animo incon
ſtans ē in omnibꝫ opibus
ſuis. timor retrahit. cari
tas trahit.

et ſcribe et ſeniores. petrus aū
a longe ſecutus ē eum uſqꝫ i
atrium ſummi ſacerdotis ⁊
ſedebat cum miniſtris ⁊ cale
faciebat ſe ad ignem. Summi
uero ſacerdotes et omne 9ciliū
querebant aduſus ihm teſtiom

uum ut eū morti traderent. nec inueniebant. multi ꝫ falsum testimoniū dicebant adūſus eū ⁊ ꝯuenientia testimonia non erant. ⁊ quidā surgentes falſum testimonium ferebant adūſus eum dicentes. qm̄ nos audiuim⁹ eum dicentem. Ego diſſoluā templū hoc manu fcm̄ ⁊ post triduū aliud non manu fcm̄ reedificabo. ⁊ non erat ꝯueniens testimoniū illoꝝ. ⁊ exurgens summus sacerdos in mediū intrrogauit ihm̄ dicens. non rn̄des quicqm̄ ad ea que ı̄ obiciunt̄ ab his. Ille autem tacebat ⁊ nichil respondit. rursus sūmus ſacerdoſ intrrogabat eū

i. sicut ouis ad occisionē ducitur ⁊ obmutuit ⁊ siluit a bonis.

Mentita ē iniquitas ſ ut regina aduſus ioseph sacerdotes aduſus susannam ſigñ sine macula defecit,

B. falsum testimoniū falsus ē qui non eodē sensu dicta intelligit quo dicr̄. dominus ꝫ dixerat de templo corporis sui. set in ipsis ūbis calumpniantē paucis additis uel mutatis q̄ iustam calūpniam faciant.

Dn̄s dixit. soluite uos set non ego q̄ nullus sibi debet mortem inferre.

quia temporalis ꝯmodi solacium ꝑ fidoꝝ societatem querebat. ꝫ respectus a domino tum ignem ꝑfidoꝝ corpore. tum infidelitatem religt mente ⁊ post resurrectionē domini sc̄o igne recreatus funditus excelsū trine negationis trina dilectionis ꝯfessione purgauit. tunc ꝫ completa illa memoriali captura piscium cum ueniret ad dominū uidit cum discipulis suis prunas positas ⁊ piscem superpositum et panem. mox q3 sui cordis archana prunis ı̄flammauit amoris.

Mos hereticoꝝ ē umbram de ūitate trahere. ille non dixit quod illi dicunt set simile ūbum ut de templo corpis qd post triduum resuscitauit. Dominus dixit soluite uos. ꝫ non ego q̄ nullus debet sibi mortē inferre. hoc addunt ut ıp̄e de templo iudaico uideatur dixisse.

I. Dn̄s dixit. suscitabo uiuū aīal significans et expirans templum.

Iratus quia ſı̄ uenit calumpnie motū cepit insaniā mentis demōstrat.

Taciturnitas xp̄i apologias adesoluit. i. taciturnitatem.

Ad responsum ꝓuocat ut ex quia

liber occaſione ſermonis locum accuſandi inueniat. ihesus tamen non reſpondit quia ſciuit quicquid diceret in calumpniam uerti.

Quia humiliauit ſe ipſum factus obediens uſque ad mortem, propter quod et deus exaltauit illum et dedit illi nomen quod est ſuper omne nomen.

Aſcendit in nube ueniet. id est cum corpore ſolo ſuo quod aſſumpſit a uirgine aſcendit. et tum multiformi eccleſia que est corpus ipſius et plenitudo ad iudicium uenturus est ſicut dicit matheus cum autem uenerit filius hominis et omnes angeli cum eo et cetera.

Iero. hoc est ephoth in quo habebant iudei honorem amiſerunt. hic adeſt ſamuel ſciſſo pallio de manu ſaul id est regno milites gentiles non ſcindunt tunicam christi. Sed et ſacerdos ſcidit ſacerdocii ſui dignitatem.

Magno miſterio factum est ut in paſſione domini pontifex ſua ueſtimenta ſcinderet cum domini tunica nec a crucifigentibus militibus ſcindi potuit. figurabatur enim quod ſacerdotium iudeorum pro ſceleribus pontificum eſſet ſcindendum. Soliditas uero eccleſie que ueſtis est redemptoris ſui nunquam ualeat diſrumpi. quantumuis et iudei. heretici mali catholici humilitatem domini contempnant. cuius tamen inuiolata permanet caſtitas uſque ad conſummationem ſeculi. in illis quos ſors electionis inuenerit.

I. Quo reatu ſuo nostrum reatum ſolueret et uelamine faciei ſue uelamen cordium noſtrorum auferret

et dixit ei. Tu es christus filius dei benedicti? Ihesus autem dixit

℣ ut inexcuſabiles ſunt. ℣ B. quaeris. ego ſum. matheus: tu dixiſti quod idem est.

illi. ego ſum. et uidebitis filium hominis a dextris ſedentem uirtutis dei et uenientem cum nubibus celi. Summus autem ſacerdos ſcindens ueſtimenta ſua ait. quid adhuc deſideramus teſtes. audiſtis blaſphemiam. quid uobis uidetur: qui omnes condempnauerunt eum eſſe reum mortis.

Quem expectabat a longe non uidebat presentem. ſicut yſaac caligantibus oculis iacob ſub manibus non agnoſcebat. ſed longe poſt de eo futura canit.

Et uidebitis et cetera. Sacerdos interrogabat filium dei. ihesus reſpondit filium hominis ut intelligamus eundem filium dei eſſe et filium hominis ne quaternitatem faciamus in trinitate ſed homo in deo et deus in homine ſit.

In uita regnantem ſempiterna et uirtute diuina.

B. Eadem rabies que prius de ſede excuſſerat ad ſciſſionem ueſtium prouocat ut oſtendat iudeis ſacerdotalem gloriam perdidiſſe et ſedem uacuam eſſe.

Mos iudeorum erat cum aliquid blaſphemie et quid contra deum audiunt ſcindere ueſtimenta quod et paulus et barnabas cum in licaonia quaſi dii honorarentur fecerunt.

Et ceperunt quidam conspuere eum et velare faciem eius. et colaphis eum cedere et dicere ei. prophetiza. et ministri alapis eum cedebant. et cum esset petrus in atrio deorsum venit una de ancillis summi sacerdotis. et cum vidisset petrum calefacientem se aspiciens eum ait. et tu cum ihesu nazareno eras. at ille negavit eum dicens. neque scio. neque novi quid dicas. et exiit foras ante atrium et statim

---

faciem meam non averti a conspuentibus in me.

Velaverunt faciem eius non ut scelera eorum non videat sed ut ipsi quondam moysi fecerunt a se gratiam cogitationis eius abscondunt. hoc velamentum usque hodie manet super cor eorum quod in christum credentibus est ablatum. unde eo moriente velum templi scissum est et sancta sanctorum archana patefacta.

Prophetiza. secundum alios. quis te percussit. hoc faciunt in contumeliam eius qui se prophetam voluit haberi. sed dispensavit ut nos ad tolerantiam pro nomine eius irrisionem prepararet qui pro nobis sustinebat.

De hoc gallicantu alii tacent non tamen negant sicut et alia multa que alii dicunt alii pretereunt.

Glossa. ut nos lavaret. ut velamen cordium auferret. dedi maxillam meam alapis. obprobriis exprobrantur. ut applaudamus et manibus.

et sputis susceptis faciem anime nostre lavaret. et colaphis quibus in capite percussus est caput humani generis quod est adam sanaret. et

Ut caput nostrum quod adam est sanaret.

alapis quibus explamatus est maxima laus est anti[...] manibus et laudibus promereret unde. omnes gentes plaudite manibus. et cruce sua cruciatum nostrum solveret. et morte sua nostram necaret cum forma serpentis serpentes necat quia serpente de virga facto alii absorti sunt serpentes. unde ero mors tua o mors et morsus tuus ero inferne. obprobria eius nostrum obstruxerunt obprobrium. vincula eius nos liberos fecerunt corona spinea capitis eius diadema regni adepti sumus. vulneribus eius sanati sumus. sepultura eius resurgimus descensu eius ad inferos ascendimus ad celos. hic invenitur mel in ore leonis mortui. hinc propheta. quid retribuam domino pro omnibus que retribuit mihi.

Et tunc celsus est colaphis et ceditur blasphemiis et falsorum ratiocinationibus, quod consputus sputis salivis infidelium, nunc vesanis fidelium obprobriis.

Ancilla prima petrum prodit cum viri magis possent eum cognoscere ut et iste sexus in morte domini videatur peccasse et per passionem domini redimeretur. et ideo mulier prima resurrectionis accepit misterium et mandata custodit ut veterem prevaricationis aboleret errorem.

Nota quod negat christum qui se ne

gat ee eius disci
pulum. dominus
te non dixit. ne
gabis te discipu
lum meum. set
me negabis.
negauit quod eum
cum se negauit
eius esse discipulum.

I. Petrus sine spiri
tu ad ancille recessit
cum spiritu nec prin
cipibus nec regibus
cedit. prima ancil
la titubatio. secunda
consensio. tercius
tur actus. hec trina
negatio quam abluit
per fletus uerbi christi
recordatio. tunc autem nobis gallus
cantat cum predicator ad compunctionem
corda nostra reuocat. tunc incipimus
flere cum ignimur intus per scintillas
sciencie. et foras eximus extra quo fuimus.

Et cepit flere. quoniam noxia prauorum
colloquia inter fideles hominem se ne
gauit nosse quem inter condiscipulos
iam filium dei fuiat confessus. set in
atrio cayphe penitentiam agere non
potest. egreditur foras ut alii euan
geliste narrant. ut ab impiis secretus
negationis culpam liberius purget
fletibus.

Petrus nocte negat. ad galli cantum
penitet. in die quem tercio negauerat
se tercio amare professus est. quod enim
in tenebris obliuionis errauit spate
iam lucis rememoratione correxit. et
cuius iam adepta presencia plene totum
quicquid mutauerat erexit.

Ieronimus. Abest sampson uinctus a iu
daea. sampson interpretatur sol eorum quibus
occubuit sol in meridie. Iudea femel
la situla interpretatur. id est synagoga
que situle more limpidum liquo
rem non tenet. et quisquilias immundas
colligit. sampson uero maxilla uin
bi sui innumeras caturas uideorum

XV
Passio

predicator qui dicit. euigilate iusti et nolite peccare.
gallus cantauit. rursus autem
id est denuo. non que prius
cum uidisset eum alia ancilla
unde mattheus. uidit eum alia ancilla.
cepit dicere circumstantibus quia
hic ex illis est. at ille iterum negauit
et post pusillum rursum qui
astitus
astabant dicebant petro. uere ex
illis es. nam et galileus es. Ille
autem cepit anathematizare et iurare quia
nescio hominem istum quem dicitis.
et statim iterum
gallus canta
uit. Et recor
datus est petrus
uerbi quod dixerat
ei ihesus prius quam
gallus cantet
bis ter me ne
gabis. et cepit
compungi.
flere. Et con
festim mane
facto consilium fa

B. Eadem lingua gali
lei et ierosolimitis est.
set tamen quecumque pro
uincia et regio habet
proprium loquendi sonum quem
mutare non possit.
unde cum apostoli omnibus
loquerentur linguis
inter alios et quod habitabant
iudeam dixisse referun
tur. nonne ecce omnes
isti qui lo. ga. sunt. et quomodo
au. u. lin. n. in qua nati
sumus. et petrus loquens
fratribus in ierusalem ait. notum
factum est omnibus habitantibus in
ierusalem ita ut appellare
tur ager ille acheldemach
mach lingua eorum quod
est dicitur quia nomen uidelicet alterum
ierosolimitae alterum galilei
sonabant.

Vide quoniam sunt solliciti

in malo. tota nocte uigilauerunt ut fa cerent homicidium. | cientes summi sacerdotes cum

senioribus et scribis et uniuerso concilio

¶ Non solum ad pilatum set

uincientes ihm duxerunt et tra

etiam ad herodem ductus est ut illuderet ei uterque.

diderunt pilato. Et interrogauit eum

pilatus. Tu es rex iudeorum. at ille

respondens ait illi. tu dicis. et accusa

bant eum summi sacerdotes in mul

tis. pilatus autem rursum interrogauit

eum dicens. non respondes quicquam

uides in quantis te accusant. Ihesus autem

¶ Ne tamen diluens a preside dimitteretur et crucis utilitas differretur.

nichil amplius respondit. ita ut mira

retur presses. Per diem autem

sollempnem dimittere solebat unum ex uinctis quemcumque

petissent. erat autem qui dicebatur barrabas qui cum seditiosis uinc

tus erat qui in seditione fecerat homicidium. et cum ascendisset

turba cepit rogare sicut semper faciebat illis. pylatus autem respondit

eis et dixit. Vultis dimittam uobis regem iudeorum. Sciebat

enim quod per inuidiam tradidissent eum summi sacerdotes. Pon

tifices autem concitauerunt turbam

¶ hoc est reum emissarium.

ut magis barraban dimitteret

et demonum hic seternit et fonte plenus uite sitientibus nobis .i. corpori suo aperit.

Mos erat iudeis ut quem morti adiudi cassent uinctum iudici traderent. et no tandum quod non primum tunc liga uerunt. Set mox comprehensum nocte in orto ut iohannes dicit. et sic adduxerunt eum ad annam primum.

Cum pilatus nichil criminis interro gat nisi an sit rex iudeorum arguitur impietas eorum quia nec falso quidem quod obiciant inueniunt.

Ethnicus condempnat ihm set causam refert in populum iudeorum. Vides in quantis te accusant.

Sic temperat responsum ut uerum dicat nec tamen calumpnie pateat. et nota quod pilato qui inuitus fert sententiam aliqua in parte respondit sacerdotibus autem et principibus respondere noluit indignosque sermone suo iudicauit.

B. Vt magis di. bar. Adheret iudeis usque petitio sua quam tanto labore impetrauerunt. data enim optione est pro ihu

latronem. pro saluatore interfectorem elege-
runt. merito ergo salutem et uitam pdiderunt
et latrocinius ac seditionibus in tantum se sub
diderunt ut regnum et psam pdent pro
quibus xpm occiderunt et libertatem cor
poris et anime numquam reciperent.

Multas occasiones dedit pilatus liberandi
saluatorem primo iusto conferens latro
nem deinde inferens. quid ergo uultis
faciam regi iudeorum. cumque respondissent
crucifigatur non statim adquieuit. sed
secundum suggestionem uxoris que manda
uerat ei ut matheus dicit. nichil tibi et iusto
illi. respondens ait. quid enim mali fe
cit. quod dicendo ihesum absoluit

I. hii sunt duo hyrci. unus apompeius
i. emissarius pro peccato populi in deser
tum inferni absolutus dimittitur.
alter pro peccatis absolutum ita agnus
occiditur. pars domini semper mactatur
pars diaboli que est magistra eorum effrena
ta in tartara precipitatur.

Ihesum. fla. ce. cesus est ab ipso pilato. unde
iohannes apprehendit pilatus ihesum et
flagellauit et post subiungit et milites
plectentes coronam de spinis et cetera. quod
ideo fecit et multibus illudendum prebuit
ut eius penis et obprobriis saturati ui
ta mortem non sitirent.

B. Et induunt eum pur. matheus ita et
exuentes eum clamidem coccineam cir
cumdederunt ei quod idem est. pro regia pur
pura clamis illa ab illudentibus data
est et est quedam rubra purpura cocco
simillima. potest etiam uideri quod
marcus purpuram commemorauit quam
clamis habebat quamuis esset coccinea.

eis. pilatus autem iterum respondens ait
illis. quid ergo uultis faciam
regi iudeorum. at ille iterum clama
uerunt crucifige eum. pilatus
quod dicendo ihesum absol
autem dicebat illis. quid enim mali
uit. In sanie sue
fecit. At illi
satisfacientes non iusto
magis clama
gationi respondentes. p
bant crucifi
sidis.
ge eum. Pi
latus autem
uolens satis
facere populo
dimisit illis
hircum emissarium.
barraban et
pro
tradidit eis ihesum flagellis cesum
peccatis occidendum. ut nos a cruciatibus liberaret.
ut crucifigeretur. Milites autem
duxerunt eum intro in atri
um pretorii et conuocauit totam
cohortem et in
duunt eum
gentilis ecclesia.
purpura. et

Dauid. Circumdederunt
me. ca. mul. conci. ma.
ob. me. ysaias. expecta
ui ut faceret iudicium
fecerunt autem iniquita
tem et in iustitiam et
clamorem. Ieremias
facta est hereditas mea in
sicut leo insidians de
derunt super me uocem.

Ut nos a flagellis libe
raret. unde flagellum
non appropinquabit
tab. t. cum prius diceret
tur. multa flagella
peccatoris.

Et induunt eum et cetera.
uestimentis nudatur
suis. i. iudeis. purpu
ra induitur. i. genti
li ecclesia de populis matris

o

collecta. Item ea ſcandali
zante exceptus in fine iudai
ca turbam induitur plecte
tum et plenitudo gentium
ſubintrauerit tunc omnis
iſrael ſaluus erit.

Quia rex dicebatur: et
hoc ſacerdotes et ſcribe
imponebant quasi imperium
in populo uſurparet. il
ludendo induunt purpu
ra qua reges utuntur: pro
diademate ſpineam coro
nam. pro ſceptro regali
calamum donant ſicut
matheus dicit et adorant quasi
regem

Qui falſo ſe dixiſſet domi
ſed hodie quod est grauio
ris inſanie quidam eum
certa fide ut dominum uerum
adorant. ſed peruerſis acti
bus mox uerba eius quaſi
fabuloſa deſpiciunt ac
promiſſa regni illius tem
poralibus uilescere poſt
ponunt

Caput christi deus est. caput
ergo christi percutiunt qui eum
denegant eſſe dominum et qui ſcrip
ture auctoritate errorem
ſuum defendunt. quia ſcri
ptura harundine ſolet
fieri quasi harundine caput
eius feriunt. in faciem eius
ſpuunt. qui preſentiam
gratie eius execrandis uerbis
ut inmunda cerebri mentis in
ſania conceptis reſpuunt
et eum in carne ueniſſe negant.

imponunt ei
plectentes
Ut reges efficiamur.
ſpineam co
ronam et cepe
runt saluta
re eum dicen
tes. aue rex
iudeorum. et
percutiebant
caput eius
harundine.
et conſpuebant
eum et ponen
tes genua ad
orabant eum.
Et poſtquam il
luſerunt ei
exuerunt eum
gentili ecclesia.
purpura. et
induerunt
Iudeis.
illum ueſtimentis

B. Sicut caiphas neſciens dixit. o
portet enim unum hominem mori
pro populo sic milites omnia in
ſcite neſcientes faciunt. purpu
ra caro eius rubra paſſionibus
unde. quare rubrum est indumen
tum tuum et ueſtimenta tua ſicut
calcantium in torculari. ſpineam
coronam portat. quia pro nobis
mortalis factus noſtra ſuſcepit
delicta. unde. ecce agnus dei. ecce
qui. tol. p. m. quod autem ſpine
peccata ſignent dominus ſic oſten
dit. terra tua ſpinas et tribulos
ger. id est. conſcientia tua punctio
nes et aculeos uitiorum procreare
non ceſſabit. quod uero ſecundum
lucam aput herodem alba ueſte
induitur: et ſecundum alios a militibus
pilati coccineo uel purpureo habitu
induitur in uno innocentia et hu
manitatis caſtitas in altero exprimi
tur ſanctitas paſſionis per quam uenit
ad gloriam regni inmortalis. purpura
et et paſſionem et regnum ſignificat.
quotquot baptizati eſtis christum indu
etis. Iſaias. huius uelut ornamento in
dueris. poteſt in utroque habitu p
broſa quidem inimicorum uidetur
ſed domini electione glorioſiſſima
multitudo electorum deſignari que
in martires ceteroſque fideles diſtin
guitur: alba ueſte induitur cum
munda confeſſione uiſtorum cetuum
datur. purpura uel cocco ueſtitur
cum triumpho gloriosorum martirum gratias.

I. Simon qui portat crucem in
angaria. hic est qui laborat pro laude
humana. cogunt enim homines hunc
labori quem non cogit timor uel

dilectio dei. B. Ipse dominus
prius crucem suam portavit sicut
iohannes dicit. post iste symon de
quo et alii dicunt. et hoc satis congru
o ordine mistice. christus enim passus est
pro nobis vobis re. ex. ut seq. ves.
eius. et quia non ierosolimita. sed cy
reneus a civitate libie recte peregrinum
gentes signantur qui quondam
peregrini et hospites testamentorum
nunc obediendo cives sunt et do
mestici fidei. Sicut alibi. heredes quidem
dei coheredes autem christi. unde
symon obediens. cyreneus heresin
terpretatur. et nota quod de villa
venire dicitur. villa enim grece pa
gos. unde paganos appellamus quos
a civitate dei alienos et qui urbane con
versationis videmus expertes. sed de pa
go symon egrediens crucem ihesu
portat. cum populus nationum paga
nis ritibus relictis vestigia dominice
passionis obedienter amplectitur.

Ipsa crucis species quid est nisi forma
quadrati mundi oriens de vertice
fulget. arcton dextra tenet. auster
leva consistit. occidens sub plan
tis firmatur. unde apostolus. ut
sciamus que sit latitudo longitu
do sublimitas et profundum. aves
in forma crucis ad ethera volant.
homo adorat et natat in forma cru
cis navis per maria antempna cruci
assimulata sufflatur. thau littera
signum salutis et crucis demonstrat

Extra portam truncabantur capita
dampnatorum et calvarie decollatorum
loca dicuntur. io. ibi crucifixus est dominus s.
ut ubi erat area dampnatorum

~~~

q tamquam
tis suis. et edu
fratres chaym abel in agro.
cunt eum ut
crucifigerent.
et angariave
runt quem
piam preter eun
tem symonem
cyreneum ve
nientem de

Magne opinionis
symon iste videtur
esse cum et filii eius
tamquam noti omnibus
ex nomine designantur.

villa patrem
alexandri et
ruffi. ut tol
leret crucem
eius. Et per
ducunt eum
in golgotha
locum quod
est interpretatum

~~~

Hic educitur abel in agrum
a fratre ut perimatur. hic adest
ysaac cum lignis et habra
am cum ariete inter vepres
herentem. hic adest ioseph
cum talari tunica lita
sanguine. hic adest moy
ses cum virga et serpente
suspenso in ligno. hic bo
trus in ligno portatus. hic
adest heliseus cum ligno
ad querendam securim
que in undo demersa est et
natavit ad lignum. i. ge
nus humanum quod a ligno
vetito in infernum ceci
dit per lignum crucis christi
et per baptismum aque ad pa
radisum natavit. hic adest
ionas de ligno navis foris
et in mare ventremque ce
ti triduo missus.

S. Alii per merita patrum
suorum commemorantur alii
per merita filiorum. hic autem
symon qui crucem san
guineam portat filiorum
suorum meritis qui erant disci
puli commemorantur. per hoc
monentur in presenti vita
parentes adiuvari per merita
filiorum suorum ut populus
iudaicus per patriarcharum
prophetarum et apostolorum merita sepe
commemorata de amaritu
dine radicis surgit dul
cedo olive. unde ieremias.
olivam uberem fructiferam
speciosam vocavit
dominus nomen tuum.

J. Tradunt iudei quod in hoc loco montis immolatus fuit aries pro ysaac ut i decalvetur xpc .i. carne sua. s. iudea carnali separetur.

Et dabant ei bi. i. e. hoc aceto sucus letalis potui absorgere. i non accepit id pro quo pater unde de eo quod non rapui. tunc exsolvebam.

B. matheus cum felle mixtum quod idem est. fel et pro amaritudine posuit. myrratum enim vinum est amarissimum quamquam fieri possit ut i felle i mirra amarissimum reddent vinum.

B. Quadripertita vestibus xpi secundum tipum multum significat ecclesiam quatuor partibus orbis equaliter i. concorditer distributam.

J. Vestimenta domini mandata sunt quibus tegitur corpus eius quod est ecclesia quia dividuntur inter milites gentium ut sunt iiii. ordines cum sit una fides. i. coniugati. vidui. prepositi. separati. Sorti sunt tunicam indivisam que est pax et caritas i tunicis i modus regalis amictus i anuli.

Qui dico quod milites crucifixerunt eum quod tertia est hora que sexta secundum iohannem. sed prius iudei hora tercia linguis crucifixerunt eum qui magis dicendi sunt eum crucifixisse. quamvis vitantur hoc dissi[mulant]

calvarie

locus. et da

bant ei bi

bere mirra

tum vinum

et noluit bibere secundum matheum

et non accepit

J. Maledictus omnis qui pendet in ligno. factus est maledictus ut tantum tolleret maledictum.

Et crucifigentes eum di

In quatuor ordines.

In quatuor partes secundum iohannem.

viserunt

mandata.

sibi vestimenta

et alia preter tunicam.

ta sua mit

tentes sortem

super eis.

quid quis

quis tolleret

erat autem hora

tertia et cruci

ubi erigantur vexilla martirum et quoniam pro nobis factum est maledictum crucis et flagellatus et crucifixus pro salute omnium qui noxius inter noxios voluit crucifigi.

Amara vitis amarum vinum facit et propinat ihesu. unde dederunt in escam meam fel et in siti mea. po. me. aceto.

Et non accepit matheus. et cum gustasset noluit bibere. Judicat matheus quod pro nobis amaritudinem mortis gustaverit. Set die tertia resurrexerit.

J. Hic figitur salus in ligno. primo in extra est mors in ligno. lignum primum scientie boni et mali secundum boni tamen et vite nobis lignum est. extensio prime manus ad lignum mortem apprehendit extensio secunde vitamque pietat invenit. ligno hoc vehimur undosum per mare ad terram viventium.

J. Super tunicam. s. que erat inconsutilis hec sortita omnium. partium significat unitatem que uno vinculo caritatis continetur quia que supereminet omni scientie et super omnia preceptа est qui desuper contexta est. In sorte gratia dei commendatur. Sic enim in uno ad omnes pervenit cum sors omnibus placeat quia dei gratia in unitate ad omnes pervenit et sors solius dei iudicio venit vel cedit.

J. Ipse marcus nam sexta hora tenebre suffuderunt terram ut non quis posset movere caput. a. xxx. namque fructu marcus ascendit ad centesimum. i. a tercia hora crucis usque ad tertiam resurrectionis que post tres dies fuit xxx. fructus in cruce. lx. in infer

no centesimus in paradiso.

B. Et erat. t(itulus). c(ause) titulus ostendit quod
nec occidendo potuerunt efficere quod
non esset eis rex. unde ego autem consti
tutus sum rex ab eo super. s(yon). m(ontem). s(anctum). e(ius).
bene et simul est et pontifex cum sum(mus)
rex patri suo carnis hostiam in alta
ri crucis offerret et regis dignitatem
titulo prenderet ut cunctis insinua
ret quod per crucis patibulum non per
diderit set confirmavit imperium.

Sicut dicit ap(osto)l(u)s. uetus homo n(oste)r si
mul cum illo crucifixus est ut destru
atur corpus peccati ut ultra non do
minetur super nos peccatum. quamdi
u ergo id agunt opera nostra ut euacuetur
corpus peccati quamdiu exterior homo
corrumpitur ut interior renouetur. tem
pus est crucis. hec est quidem sunt bo
na opera tamen adhuc laboriosa quorum
merces requies eius. Et id dicitur spe
gaudentes ut requiem futuram cum
hilaritate in laboribus expectemus.
hanc hilaritatem significat crucis la
titudo in transuerso ligno ubi figuntur
manus. per manus et opera. per la
titudinem hilaritatem operantis
intelligimus. quia tristitia facit an
gustias. per altitudinem cui caput
adiungitur expectationem retribu
tionis de sublimi iustitia dei. per lon
gitudinem cui totum corpus exten
ditur tolerantiam. unde longanimes
dicuntur. per profundum quod terre est in
fixum ipsum sacramenti secretum.
unde ap(osto)l(u)s. ut in caritate radicati et
fundati possitis comprehendere cum
omnibus sanctis que sit latitudo longitu
do sublimitas et profundum.

fixerunt eum.
erat autem ti
tulus cause
eius inscriptus
rex iudeorum.
et cum eo cru
cifigunt duos
latrones. v
¶ dues a dextris.
¶ hic assumitur.
num a dextris
¶ heli a sinistris.
¶ hic relinquitur.
et unum a si
nistris eius. Et
impleta est
scriptura que
dicit. et cum in
iquis deputa
tus est. Et p(re)
tereuntes bla
sphemabant
eum mouen
tes capita sua

mulare quam milites qui secundum
officium suum duci suo parere

I. Quod in titulus p(re)script(us) eorum
superatur in finem ne cor
rumpas. et est tribus linguis
malens iudeorum basileos ex
omolishon rex confessorum
hec tres lingue in crucis
patibulo coniuncte sunt
ut omnis lingua commemo
raret perfidiam iudeorum.

B. latrones qui cum domino
crucifixi sunt significant
eos qui fide et confessione
xpi uel agone sui martirii
uel quamlibet artam con
tinentiam subeunt. et qui
hoc pro eterna gloria gerunt
dextri latronis merito et fide
significantur. qui autem pro
humane glorie uel qua
libet minus digna inten
tione sinistri latronis men
tem imitantur et actus.

Cum iniquis Christus depu
tatur unum reliquit sinistrum
alterum assumit dextrum.
Sic fatier in die iudicii ex
similitudine dissimiles
sortiuntur uias. alter pre
cedit petrum in paradisum.
alter iudam in infernum.
confessio breuis uitam
adquirit longam et blas
phemia finita pena plec
titur eterna. hic pullus
unde ligatur ad uitem. a
nabologium. i. pallium tin

et dicentes. Vah qui destruis templum dei. et in tribz diebz reedificas. saluũ fac temetipsum. descendens de cruce. Similiter et summi sacerdotes illudentes ei ad alterutrum cum scribis dicebant. alios saluos fecit se ipm ñ potest saluum facere. xp̃c israel rex descendat nunc de cruce ut uideamus et credamus et qui cum eo crucifixi e rant conuiciabantur ei. Et facta hora sexta tenebre facte sunt per totam terram

¶ insultant nefariũ saluem qm̃ inchoauat.

¶ B. fraudulenta pmissio.

¶ pluralẽ pro singulari.

gitur in sanguine hic lacerant hedi tunicam.

I. Emittitur mors iniquorum quando excitantur uincula inferni usque ad ceruicem que ē ceruix humani generis

Etiam nolentes confitentur quod alios fecit saluos et se ipsa dampnant sñia. qr alios saluauit et se si uellet saluare potat.

Plus ē de sepulcro surgere et tñ non crediderunt. hii omnes declinauerunt simul inutiles facti sunt.

B. Et qui cum eo cru. et c. Secundum Lucam unus latro blasphemabat dicens. Si tu es xp̃c salua te. fac et nos. alter eum redarguit. et dicit. Domine memento mei dum ueneris in. re. t. Sic hodie quidam ficto corde et ficta mente dominice passionis sacramenta gestant ad mundi gaudia liberari cupiunt et ideo a domino contemnuntur. nulla responsione digni iudicantur. qui autem cum apostolos cruce xp̃i gloriantur ita potius a presentibz erumpnis optant erui ut spm suum in manibz dei com

Sol refugit quia si potest uidere mortem xp̃i et collaborat laborantibus ne impii blasphemantes sua luce fruerentur.

I. Tenebre facte sunt hic adest noe inebriatus ac nudatus celo ac terra tenebrosa pallio tectus et ab homine irrisus hic strauit de ligno sanguinis.

B. Et facta hora sexta. notandum quia hora sexta. i. sole recessuro a centro mundi crucifixus fuit. et diluculo oriente sole resurrexit quia mortuus ē propter peccata nostra. et resurrexit propter iustificationem nostram. de adam ii peccante dictum ē quia audierit uocem domini in paradiso deambulantis ad auram post meridiem inclinata iam luce fidei ad auram refrigescente feruore caritatis. deambulans autem audiebatur quia ab homine peccante recesserat. reationis ergo sinu diuine pietatis ordo poscebat ut eodem temporis articulo quo ade preuaricanti obcluserat latroni penitenti ianuam reseraret paradisi. et quia hora primus adam peccando mundo mortem intulit. eadem hora secundus adam mortem

moriendo destrueret. B. Inde in
scribitur ps iste pro assumptione ma
tutina qua xpc ad crucem ducitur.
verba filii hominis in passione. unde et seq.
iuxta lucam. In manus tuas commendo
spiritum meum. nona hora invenitur eu
sa domo decima dragma que perierat.

Non omnes forsitan milites romani n
intelligentes proprietatem hebrei sermonis
ex eo quod dixit. heli putaverunt he
liam ab eo vocari. vel iudei solito sibi
sermone verba domini depravantes
imbecillitate infamabant eum quod
helye vocaret auxilium.

B. Currens autem etc. iohannes plenius
dicit. postea sciens ihc quia omnia iam
consummata sunt ut consummaretur
scriptura dicit sitio. Vas ergo positum
erat aceto plenum. etc. qui hoc minus
fecistis data quod estis. erant et aceti
degenerantes a vino patriarcharum et prophetarum
tamquam de pleno vase de iniquitate
huius mundi impleti cor habentes
sicut spongiam cavernosis et tortuosis
latibulis fraudulentum ysopo circum
posuerunt spongiam aceto plenam
ysopus herba humilis pectus purgans
xpi signat humilitatem quam cir
cumdederunt et circumdedisse puta
verunt. unde asperges me ysopo et m.
xpi enim humilitate mundamur.
quia nisi humiliasset seipsum factus
obediens usque ad mortem mortem
autem crucis. sanguis eius in mun
datione nostram fusus non esset. per ha
rundinem cui imposita est spongia
scriptura significatur que hoc facto
impletur quia harundine scribitur
sicut locutio que per linguam forma

usque in horam
nonam. et ho
ra nona ex
clamavit vo
ce magna ihc
B. ut homo
dicens. heloy
loquitur. ut homo flet
heloy lamasa
ut homo crucifigitur
bathani quod est
ut homo turbatur.
interpretatum
Deus meus
deus meus ut quid dere
liquisti me. Et quidam de circum
stantibus dicebant. ecce helyam
vocat. Currens autem unus
id est iudeos cavos igni aptos
implens spon
id est de sua malitia.
giam aceto
circumponens
id est a
que calamo po
maritudine id est dul
tum dabat
cedini.
ei dicens. Si
nite videamus

menderet. utique cum
xpo regni celestis par
ticipes esse desiderent.
unde dominus preces
eius qui salutem que
rebat pie audivit. que
qui in tribulationibus
positi a domino tem
temporalia solatia que
runt et a temporalibus
separantur et eternis
privantur que celestia
petunt ad ea sine du
bio xpo mediatore et
miserante pervenient

I. principium. xxi. psalmi. quod
et in medio ponitur
respice in me in hebreo non
habetur

I. Currens autem. in
venit similitudinem
eorum spongiam cavam
infirmitatem aridam
ignibus aptam implet
aceto hoc est malitia
et odio vel dolo de quo
dominus. plantavi te
vineam sorech. et quomodo
conversa es in amaritu
dinem vitis aliene
et expectavi ut faceres
uvas et fecisti spinas;

ſi ueniat helyas ad deponē
dum eum,

ꝗ qui de celo.

iheſus autem

ꝗ nos cū ullā ł cū una
ꝗ de tra. ꝗ patr̄ i. m. t. 9. ſp.

emiſſa uoce m.

ꝗ Celum aptuit.

exſpirauit, ⁊ uelum templum ſciſ
ſum eſt ſtatim in duas partes a
ſummo uſqꝫ deorſum. Videns
autē centurio
qui ex aduerſo
ſtabat quia
ſic clamans
exſpiraſſet ait:

ꝗ B. hominem ⁊ dm

uere hic homo

confitetur:

filius dei erat.
Erant ꝗ̄ i mu
lieres de longe
aſpicientes iṫ
ꝗs erant maria
magdalene ⁊
maria iacobi minoris ⁊ ioſeph

ſ a patre uel
a cognatione:

I. Hic aūt ⁊ ē. infirmata
et cū carne mox uirtus
diuina inualuit ꝗ̄ dicit.
apte m̄. poꝛ. uiſ. m. m. e.
9. dn̄o. nos aūt cum ima
uel nulla uoce moꝛimur
qui de terra ſumus ille
ꝗ cum exaltata uoce ex
ſpirauit qui de celo deſcē
dit.

Nouiſſimi primi gen
tilis confitetur. plebs
iudaica cecata negat ut
fiat eius error peioꝛ priore.

Oſtenditur ꝗre centurio
miratur quia uidit eū
ſic exſpiraſſe. i. ſpm emi
ſiſſe. nullus enim habet
poteſtatem emittendi
ſpm n̄ conditoꝛ animaꝝ.

I. Erant aūt. et c̄. Sicut
non excluditur mulie
bris ſexus a ſalute per
mariam uirginem ita
non repellitur a miſtr̄i
crucis ſcientie ⁊ reſurre
ctionis p iudicā mariā
magdalenā ⁊ ceteras ma
tres.

Ad diſſriam iacobi zebe
dei qui inter primos a
poſtolos uocatus et elec
tus a domino.

tur lingua dicitur. unde linguā
grecam ⁊ latinam dicimus.

Hic aūt ⁊ c̄. quod dixerat lucas apte
pater: in. ma. t. 9. ſp. m. ⁊ hoc dicens.
exſpirauit. qđ autem dicit iohēs.
cum accepiſſet acetum dixit con
ſummatum ē. ⁊ inclinato capite
tradidit ſp̄m. inter hoc quod ait
cōſūmatum ⁊ illud inclinato ca
pite emiſit ſp̄m emiſſa ē uox il
la magna q̄m iohēs tacet ceti cōmemo
rant.

Et uelum. ut archa teſtamenti ⁊
omnia legis ſacramenta que tege
bantur appareant ⁊ ad gentes tr̄i
ſeant. unde dicebatur: notus ī iudea
deus m. iſ. m. n. eius. nunc ꝗ exal
tare ſuper celos deus. et ſr̄. o. t̄. g̃. t̄.
et in euangelio p̄us. in uiā gentiū
ne abi. ⁊ poſt paſſionem. Ite docete
omnes gentes. et cetera.

I. Vere fi. dei. e iſte. nota qđ centurio
ante crucem in ipō ſcandalo paſſio
nis uere filiū dei confitetur ⁊ arrius
in eccl̄a p̄dicat creaturam. unde mīto
p centurionem fides eccl̄e ſignificatur
que uelo miſterioꝝ celeſtium per moꝛ
tem domini reſerato continuo iħm
uere et iuſtum hominē ⁊ uere filiū
dei ſynagoga tacente confirmat.

B. Minorem iacobum dicit iaco
bum alphei qui ⁊ frater domini eo
quod ēēt filius marie matere dn̄i
de qua iohannes. ſtabant aūt iuxta
crucem iħu mater eius et ſoroꝛ ma
tris eius maria cleophe. Mariam
autem cleophe uidetur eam dicere

B. Et cum iam sero esset factum, id est parasceue. parasceue grece preparatio latine. hoc nomine iudei inter grecos morantes sextam sabbati appellabant quia in ea que sabbato erant necessaria preparabant. Secundum quod de manna dictum est. Sexta die colligetis duplum. Et est quod ergo sexto die homo factus est. et tota mundi creatura perfecta est. septimo autem conditor ab omni opere suo requieuit. unde et hunc sabbatum, id est requiem dici uoluit. recte saluator eadem .vi. hora die crucifixus hominem restaurauit. ideoque cum accepisset acetum dixit consummatum est. id est diei sexti opus completum est quod pro mundi reparatione suscepi. Sabbato autem in sepulcro requiescens resurrectionis que octaua die futura erat expectabat exitum. nostre deuotionis et retributionis prelucet exemplum quos in hac sexta etate pro domino pati et mundo necesse est crucifigi. In .vii. uero etate, id est cum leti quisque debitum soluerit. corpora quidem in tumulis. animas cum inserta pace cum domino gaudere et post bona opera oportet quiescere donec octaua ueniente etate etiam ipsa corpora resurrectione glorificata cum animabus simul incorruptionem eterne hereditatis accipiant.

Officium curie administrans magne dignitatis apud seculum. maioris apud dominum fuisse laudatur. talem enim esse decebat qui corpus domini sepeliret. qui et per iustitiam dignus esset et per nobilitatem secularis potentie facultatem obtineret. Non enim ignotus aut mediocris ad presidem accedere et crucifixi corpus posset impetrare.

mater et salome. et cum essent in galilea sequebantur eum et ministrabant ei et alie multe que simul ascenderant cum eo ierosolimam.

B. Ut mos erat ut mulieres preceptoribus de sua substantia ministrarent.

q. in fine.

Et cum iam sero esset factum quia erat parasceue

q. Iudaicus populus

quod est ante sabbatum uenit ioseph.

deponens despatorem.

q. est ramatha ciuitas helchane et samuelis

ab arimathia

est. q. fide. q. deponens.

nobilis decurio. qui et ipse erat expectans regnum dei. et

hic audacter

q. ad xpistianos.

introiuit ad

q. calcator.

pilatum. et

q. uiaticum.

petiit corpus ihesu. pilatus

Ioseph uenit sero parasceue ab arimathia qui interpretatur deponens ad deponendum corpus xpisti in monumento nobilis decurio expectans redemptionem dei. Intrat ad pilatum et petiit corpus ihesu. Ioseph inuoluit syndone. in syndone inuolutum corpus posuit in monumentum quod excisum erat de petra et aduoluit lapidem ad hostium monumenti. Marie aspiciunt ubi poneretur. hec omnia congruunt ad populum iudaicum in fine credentem qui nobilitatur fide ut abrahe sit filius deponit desperationem. expectat regnum dei. Intrat ad xpistianos ut baptizetur quod significat

D.

aũ mirabat̃ si iam obisset. ⁊ accer
sito centurione interrogauit eũ
si iam mortuus eet̃. ⁊ cũ cogno
uisset a centũone donauit corpus

Joseph aũt mer: ⁊ ẽ ex
simplici sepultura dñi
ambitio diuitum con
dempnatur qui nec in
tumulis possunt carere
diuitiis.

ioseph. Joseph
aũ mercatus
¶ cor
syndonẽ ⁊ de
mundum ⁊ peccatis mortuum.
ponens eum inuoluit in
¶ communione fidei.
sindone. et posuit in monumen
¶ que est xp̃c.
to quod erat excisum in petra
¶ p opa caritatis.
et aduoluit
¶ opculum spei.
lapidem ad
hostium mo
numenti.

In. Q̃d erat excisum in pe
tra. Dicitur qd̃ monumẽ
tum dñi domus rotun
da fuit de sub iacente ru
pe excisa. tante altitudi
nis ut homo rectus con
sistens vix extenta ma
nu culmen possit attin
gere. ⁊ habet introitum
ab oriente cui lapis ille
magnus aduolutus at
q3 impositus ẽ in eius
parte aquilonali ipm
sepulcrũ. i. locus dñici
corpis de eadem petra
factus ẽ. vii. hñs pedes
longitudinis t̃ium pal
moꝝ mensura a pauimẽ
to altius eminens qui
s. locus non desuper sed
a latere meridiano per

¶ electi qui sũt
Maria aũ
stelle maris.
magdalene
et maria io
¶ a longe ꝯ stan
seph. et aspi
dalizabunt̃ si fieri pot
ciebant ubi
etiam electi.
poneretur.

B. Gꝛego. Scẽ mlires

nomen pilati. i. malleatoris. i. qui
domat gentes feras ut regat eas in
uirga ferrea ⁊ petit sacrificiũ qd̃
donatur penitentib3 in fine. i. uia
ticum. ⁊ de corde mundo inuoluit
in unitate fidei stabilitũ opculo
spei p opa caritatis concludit. finis
enĩ precepti ẽ caritas aspicientib3
a longe electis qui sunt stelle ma
ris quando si fiẽ pot̃ scandalizabũt̃
i. ⁊ electi.

Alt. Corpus xp̃i non auro non ge
mmis aut serico sed lineo puro ob
uoluendũ ẽ. Gꝛeg. autem ille in sin
done munda ipsum inuoluit qui eũ
pura mente suscipit. hinc ecclesia
sacrificiũ altaris non serico neq3
panno tincto s3 lineo terreno ce
lebrari suscipit sicut corpus dñi
in sindone munda sepultũ ẽ sicut
a pp̃. siluestro statutum ẽ.

Maria aũt. ⁊ ẽ. lucas dicit quia a
stabant omnes noti eius a longe ⁊
mulieres que secute fuerant eũ. sed
aliis deposito corpore eius ad sua
remeantib3 sole mulieres que ar
tius amabant funus subsecute
quomodo poneretur inspicẽ cura
bant ut ei congruo tempore mu
nus deuotionis offerrent.

Scẽ mulieres que dominũ fuant
secute cum aromatib3 ad monu
mentum uenerunt. ⁊ ei quem ui
uentem dilexerant ⁊ mortuum
studio humanitatis obsecuntur.
et nos ergo in eum qui mortuus
ẽ credentes si odore uirtutũ refecti cũ
opinione bonoꝝ opm. querimus
dominũ ad monumentũ eius cũ

XVI
Vita

aromatibꝫ uenimuſ. quod autem ualde mane uenit ad monumentum orto iam ſole .i. cum iam celum ab orientiſ parte albeſceret quod fit ſol' orientiſ uicinitate ad litteram magnus querendi et inueniendi domini feruor caritatis oſtenditur. miſtice autem nobiſ exemplum datur illuminata facie deiectiſ uitiorum tenebriſ odorem bonorum operum domino et orationum ſuauitatem offerre.

.i. Nunc aromatibꝫ redolentibuſ cum ſponſa et adoleſcentibꝫ que currunt poſt eam conſurgimuſ liberum .i. cubile mentiſ nostre. nunc introducit nos rex in cellaria ſua. nunc ſurgit amica. maria hyemps abiit. pluuia receſſit. flo. ap. uox tur. au. e. in t. no. vi. flo. o. de. recedit ſponſus de umbra ſub qua dormiuit in medie poſt triſtia ſabbata felix irradiat dies que primatum in diebꝫ tenet luce prima in ea luceſcente et domino meo cum triumpho reſurgente et dicente. hec eſt dies quam fecit dominus et c. ſalus uenit in terra declaranda more ſoliſ qui conſurgens roſeam premittit auroram. ut tantus ſplendor preparatis oculis poſſit uideri cum tempus dominice reſurrectionis illuxerit. ut tunc laudes tota cantaret eccleſia exemplo

die paraceſues .i. preparationiſ idem faciunt cum anime humiles et quo maioris conſcientie fragilitatiſ eo maiore ſaluatoriſ amore feruentes paſſioniſ eius ueſtigiis in hoc ſeculo quo preparandi eſt requies futura diligenter obſecuntur et ſi forte ualeant imitari pia curioſitate quo ordine ſit eius paſſio amplecienda perpendunt

totum pater tum corpuſ inferebatur. color autem monumenti et loculi albo et rubeo dicitur eſſe permixtus.

.i. Et ualde m. et c. quod aliuſ dicit diluculo diluculum eſt inter tenebras noctis et diei claritatem in qua

.b. Et cum tranſiſſet et c. lucas dicit quod reuertentes a monumento et parauerunt aromata et unguenta et ſabbato ſiluerunt quod mandatum erat ut ſabbati ſilentium ut a ueſpera uſque in ueſperam ſeruaretur. idque religioſe mulieres ſepulto domino dum licuit operati .i. uſque ad ſoliſ occaſum unguentum parauerunt ut lucas dicit et quia poſt anguſtia temporis explere non potuerunt mox tranſacto ſabbato .i. occidente ſole ubi operandi licentia redit feſtinauere emere aromata ſicut marcus dicit ut uenientes mane ungerent corpus ihesu. neque ueſpere ſabbati preoccupante iam noctis articulo monumentis adire ualuerunt.

.i. Prima a ſabbato eadem prima ſabbati dicitur que nunc dominica appellatur.

.i. Aquile ad corpuſ congregabuntur mulieres et apoſtoli uident lapidem reuolutum quod eſt lex mortiſ ac ſi dicatur ubi eſt mors aculeus tuus.

(*Main text with interlinear glosses:*)

quia poſt triſtia ſabbata felix irradiat

Et cum tranſiſſet ſab-
dies.
batum ma-
que electi qui
ria mag-
ſunt ſtelle mariſ.
dalene et
maria ia-
cobi et ſa-
lome eme-
runt aromata ut ue-
nientes ungerent ihesum
et ualde
que ſab-
mane una
batorum .i. requieſcit
omnium que in ſabba
ſabbato-
tiſ cuſtodiebantur.
ueniunt
ad moni-
mentum

Grꝫ. mor. Mulieres angelos
uident que cum aromatibꝫ
uenerunt quia ille mentes
super nos ciues aspiciunt
que cum uirtutibꝫ ad dn̄m
p s͠ca desideria ueniunt.

¶ post occasum corporis.
ſ. i. xpo.
orto iam sole
et dicebant
ad inuicem.
¶ legem mortis.
quis reuoluet nobis lapidem.
ab hostio monumenti. ⁊ respi
¶ originale peccatum. ¶ lege
cientes uiderunt reuolutum la
mortis.
pidem. erat
quippe mag
nus ualde. ⁊ in
troeuntes in
monumentū
uiderunt iu
uenem seden
tem in dextris
¶ que
coopertū sto
uera letitia est hoste de
pulso regno adepto.
la candida ⁊
obstupuerunt.
qui dicit illis.
¶ deus caritas non est
nolite expa
timor in caritate.
uescere. Ihm

J. etiam infantes tangit
in uito gemitus omnium
et omnibus gratus.

Jn domum s. rotundam que
erat excisa in petra.

Grꝫ. P sinistram uita p
sens per dextram uita eter
na significatur secundum
illud. leua eius sub capite
meo. ⁊ dex. ii. am. me. quia
xp̄c iam p̄sentis uite corru
ptionem transierat recte
qui eius uitam perhenne
nuntiabat in dextera. se
debat in stola qui candi
da apparuit. quia et sue
et nostre festiuitatis gau
dia nuntiauit. illa re dn̄i
resurrectio ⁊ nos ad inmor
talitatem reduxit et ad an
glorum numerum restituens
celestis patrie dampna repa
uit.

Ostendit̄ immortalitas
mortalibꝫ ad actionem gratiarum
debita ut intelligamus

O

scāꝫ feminarum quando uitam p
stitit ⁊ lumen credulitatis infudit.

B. Quomodo lapis per angelum sit re
uolutus matheus dicit. aug. aut lapidis
reuolutio resurrectionem sacramentorum
xp̄i que uelamine littere legis tecta
erant insinuat. lex etenim in lapide
scripta est. cuius ablato regimine gloria
resurrectionis ostensa est ⁊ abolitio mor
tis antique et uita nobis speranda
perpetua toto orbe cepit predicari.

Juuenem non senem nec infantem
set iocundum etate ut dicit. letare
iuuenis in adolescentia tua que non
est hic uera dum senio mixta.

B. Sedentem in dex. ad meridianam
partem loci illius ubi positum fuerat
corpus ihū. corpus enim quod supinum
iacens caput habebat ad occasum dex
tram necesse erat habe
re ad austrum. scribit
aūt matheus quod ange
lum qui reuoluit la
pidem ab hostio mo
numenti primo uide
runt sed ipsum lapidem
sedentem qui eas in
trare in locum ubi posi
tus erat dominus ius
serat ⁊ uidere quod iam resurrexit a
mortuis. lucas autem quod intrantes
in monumentum duos angelos ibi
stantes inuenerunt.

Regnantem
in prosperis
hic iuuenis
formam re
surrectionis
timentibꝫ
mortem
ostendit.

J. Quod oculus non uidit nec in cor.
ho. q as. que pre. deus. dili. se.

Grꝫ. Qui paueant illi qui non amant

aduentū domini
ł supno₂ ciuium.
qui uitiis pressi de
eo₂ societate despe
rant. Vos autem q
timetis que uos
ꝯciues uidetis. unde
marc᷒. angelum
apparuisse descri
bens ait. erat aspec
tus eius sicut fulgur
uestimenta ei᷒ sicut nix.

Ihm salutaris. s᷒
quia multi non
sub aliter s᷒ num
cupatiue hoc nōie
dicebantur deter
minat per locum
nazarenū ꝛ tām
subdit. crucifixū.
atq; addit. sur
rexit: non est hic.
p p̄sentiā carnis.
qui tū nusquam
deest per p̄sentiā
maiestatis.

I. Q᷒ se indignum
discipłatu indicat
cum ter magr̄m negat. Sed peccata pre
t̄ita non nocent quando non placent. P̄
cedet uos in galilea. breuis sententia in
siꝑꝑꝫ†. Sed ingens in quantitate p̄missio.
ibi est gaudiū n̄ri fons ꝛ eternitatis n̄re
origo p̄parata ē. ibi congregantur dis
p̄siones israel ꝛ sanantur contriti corde
ibi eum uidebitis sicut dixit uob̄ n̄ sicut
uidistis.

B. Nota quod marcus dicit p̄cedet uos i
ga. ibi eum. ui. sicut. di. uo. nec tū ibi uisū
retulit. matheus autem dicit discipulos
in galileam abisse in montem. ibiq; do
minū uidisse ꝛ adorasse ꝛ p̄ceptum ab eo
accepisse eundi docendi baptizandi om̄s
gentes. in. no. pa. ꝛ ꝙ filii. ꝛ s. s. alii autē
euangeliste docent eum antea septies
discipulis uisum fuisse maxime diem
resurrectionis in ierlm̄ ꝛ in castello ema
us. quare ergo in galilea sp̄aliter p̄cessu
rū ꝛ ibi uidendum p̄dixit cum neq; ibi
solum neq; primū uisus sit. quia uero
sp̄alit᷒ hec uox non euangeliste narran
tis sed angeli ex mandato domini ꝙ p̄phe
tice dcm̄ intelligend᷒ ē. Galilea namq;
transmigratio uel reuelatio dicitur.

queritis na
(s᷒ a loco.)
zarenum.
(s᷒ a causa.)
crucifixū.
surrexit n̄
ē hic. ecce
locus ubi
posuerūt
eum. sed
ite dicite
discipulis
eius. ꝛ petro
quia prece
det uos i ga
lileam. ibi
eum uide
bitis sicut
dixit uob̄.
At ille ex
euntes fu
gerunt de
monumē

quid ꝛ simus ꝛ fuimus et
sciamus quid erimus.

Radix amara crucis eua
nuit flos uite cū fructib₃
erupit qui iacuit ī morte
surrexit in gloria.

Mulierib₃ dicitur ut
nuntient aplīs quia per
mulierem mors nunci
ata ē. per mulieres uita
resurgens

Et petro. petrus uocatur
ex nomine ne desperet ex
negatione nisi eñ eum
angelus nominatim ex
primeret qui magr̄m
ter negauerat inter disci
pulos uenire non audet.
et notandum cur eū q̄m
ecc̄e sue omnipotens pre
ferre disposuit ad ancille
uocem negare p̄misit.
hoc eñi actum ē magna
pietatis dispensatione ut
qui futurus erat pastor
ecc̄e in sua culpa disceret
q̄uo aliis misereri debuis
set

Precedet uos in ga. bene
de redemptore n̄ro dicit
galilea. namq; trans
migratio facta interpre
tatur. Jam ꝛ† a passione
a resurrectione a morte
ad uitam a pena ad glo
riam transmigrauerat.
et bene post resurrectōem
in galilea a discipulis
uidetur q₂ resurrectiōis

eius gl(or)iam post leti uide
bimus si modo actiuis ad
u(er)tutu(m) celsitudinem trans
migremus. qui ergo in se
pulcro nuntiatur in t(ra)ns
migratione ostendit(ur). (et) qui
in mortificatione carnis
agnoscitur in t(ra)nsmigra
tione mentis uidetur.

B. Et nemini. quic. dixe
lucas. (et) egresse a monum(en)
to nuntiauerunt hec o(mni)a
illis .xi. (et) ceteris omnibus.
marc(us). (et) exierunt cito de
monumento cu(m) timore
et gaudio currentes nun
tiare discipulis eius. Set
possumus intelligere q(uod)
nemini angelo(rum) quicq(ua)m
dixerunt. i. ad ea que ab
illis audierant nichil res
ponderunt aut custodib(us)
quos iacentes uiderunt.
Illud aut(em) gaudiu(m) quod
marc(us) dixit non repug
nat timori de quo matheus
scribit. Vtrumq(ue) in ear(um)
animo fuit. Set matheus
timorem tacuit.

Surgens aut(em) ma. p(rim)a. sab. (et)
c. Mane resurrexit sero se
pultus e(st) ut hoc adimplere
tur ad uesp(er)m. dem(um). fle. (et)
ad ma. le. Sepultus ergo.
vi. sabbati que uocatur
parasceue circa uesp(er)m seq(ue)n
ti nocte (et) die sabbati cum
sequenti nocte in monume(n)to
positus die tercia. i. mane

I. De futura uita
dicitur. fugiet
dolor (et) gemitus
imitantur multi
res ante resurrec
tionem omniu(m)
q(uo)d faciunt post. i.
quod faciunt s(ed)
fugiunt mortem
et pauorem.

ro. Inuase
rat eni(m) eas
(scilicet) angelo(rum) (et) hominu(m).
pauor et tre
mor. (et) nemi
ni quicq(ua)m
dixerunt ti
mebant eni(m).

I. Vita illi solum
ip(s)ium resurrectio
nis uident qui me
ruerunt. unde s(e)c(un)d(u)m
iohem. petrus aut(em)
surgens cucurrit
ad monumentu(m)
ut uideret q(uo)d audiuit.

Surgens
aut(em) mane
p(ri)ma sabbati
(scilicet) q(ua)n(do) (et) ubi hec appa
apparuit pri

p(ri)us q(uia) s(e)c(un)d(u)m t(ra)nsmigrationis sig(nifi)c(ati)onem
q(uo)d dicit(ur). p(re)cedet uos in ga. ibi eum. ui.
sig(nifi)cat quod g(rati)a xp(ist)i de populo israel
erat transmigratura ad gentes a q(ui)
bus apostoli nullo modo p(re)dicantes
susciperentur nisi eis dominus uiam
p(re)parasset in eo(rum) cordib(us). (et) hoc e(st) p(re)ce
det uos in ga. quod autem gaudentes
mirantur uictis omnib(us) difficulta
tib(us) aperiri sibi hostium in domino p(er)
illuminatione(m) fidelium. hoc e(st) ibi eu(m)
uidebitis. i. ibi membra eius inuen
etis. ibi corpus eius uiuum in eis q(ui)
uos susceperint agnoscetis. Secundum e(st)
hoc quod galilea reuelatio dicitur:
non intelligendum e(st) in forma s(er)ui
s(ed) in qua e(st) equalis patri qui dicit:
ego diligam eum. (et) ostendam ei me
ip(su)m. non solum hoc q(uo)d uidebant et
(et) s(e)c(un)d(u)m quod cum cicatricib(us) uiden
dum (et) tangendum post resurrecti
onem ostendit. s(ed) s(e)c(un)d(u)m ineffabi
lem lucem que illuminat omnem
ho. ue. in hunc mu(n)d(um). s(e)c(un)d(u)m quam lux
lucet in tenebris (et) tenebre eam non
comp(re)henderunt. illuc nos precessit
unde ad nos ueniens non recessit (et) q(uo)
p(re)cedens nos non deseruit. illa (et) reuela
tio uera e(st) galilea. cum similes ei eri
mus (et) ibi uidebimus eum sicuti e(st) ip(s)a
(et) erit beata transmigratio ex isto s(e)c(u)lo
in illam eternitatem si eius p(re)cepta sic
amplectamur. ut ad eius dexteram
aggregati mereamur. tunc (et) ibunt
in ignem eternu(m) sinistri. Iusti autem i(n)
uitam eternam. huic illuc transmi
grabunt. (et) ibi eum uidebunt q(ue)m (n)o(n)
uident impii. tolletur (et) impius ut
non uideat claritatem dei. (et) impii lu
men non uidebunt

B. In principio
mulier auctor

hec est autem inquit vita eterna ut cognoscant te verum deum et quem misisti ihesum christum sicut ergo illa eternitate cognoscetur quo et nos perducet per formam servi ut liberi contemplentur formam domini.

culpe vero fuit excusator vir erroris extitit. nunc que prima mortem gustavit resurrectionem prima videt et ne perpetui reatus apud viros obprobrium sustineret qui a viro culpam transfudit transfudit et gratiam unde hec que lugentibus leticiam resurrectionis prima nunciavit. a vii. demonibus curata memoratur ut ubi habundavit peccatum superhabundasse et gratia monstraretur. Septenarius pro universitate ponitur. que autem a vii. demonibus hoc est universis sceleribus liberata erat prima resurgentem dominum vidit ne quis digne penitens de venia desperet. videns eam quondam tot viciis subditam nunc a deo dilectam ut ipsis evangelistis et apostolis resurrectionem evangelizaret.

I. Fides hic laborat agens activam vitam illic contemplativa secura visione regnat. hic per speculum contuemur per ymaginem illic facie ad faciem videbimus veritatem. unde post hec duobus ex eis et cetera ambulantibus id est laborantibus ostensus est in alia effigie et illis nuntiantibus non est creditum dum sicut moyses viderunt quod non sufficiebat eis. unde moyses dicit ostende mihi te ipsum obtutus carnis sue postulat in ista vita quod post illam speramus in futura.

B. Et illi euntes et cetera. quod discipuli resurrectionem tarde credunt non tam est illorum infirmitas quam nostra firmitas. dubitantibus enim resurrectio per multa argumenta monstrata est quibus et nos firmius solidamur.

Marie magdalene primo ostendit de qua eiecerat vii. demonia que meretrices et publicani precedunt synagogam in regnum dei ut latro prefertur apostolis. apostoli flentes et lugent quia non dum viderunt sed cito consolabuntur unde et illi audientes et cetera.

prima sabbati surrexit et bene una die et duabus noctibus in sepulcro iacuit. quia lucem suam simple mortis tenebris adiunxit. In morte non autem nostra ambe et ipse tenebamur unam ad nos suam id est carnis mortem attulit et duas nostras solvit simplam suam duple nostre contulit et duplam nostram moriens abstulit.

plenissime describit.

titio facta sit iohannes

mo Marie Magdalene de qua eiecerat vii. demonia. Illa vadens nuntiavit his qui cum eo erant lugentibus et flentibus. Et illi audientes quia viveret et visus esset ab ea non crediderunt.

Quomodo factum sit lucas exponit.

Post hec autem duobus

laborantibus.

ex eis ambulantibus apparuit

non in natura

in alia effigie

sua.

euntibus in villam. Et illi euntes nuntiaverunt

aliqui eorum.

ceteris nec illis crediderunt.

In hoc lucas aperte oculi eorum tenebantur ne eum agnoscerent et cetera. post cognoverunt eum in fractione panis et sic lucas ait. Surgentes eadem hora regressi sunt in ierusalem et cetera.

Nec illis et cetera. lucas autem

dicit. inuenerunt autem
congregatos .xi. et eos
qui cum ipsis erant di
centes. quod surrexit do
minus uere et ap. Sy.
Sed notandum quia a
liqui fuerunt ibi qui
non crediderunt. Vnde
marcus nec illis et cetera.

I. Vt succedat cor car
neum caritate plenum
huic est quod castae mar
tirum mortem huius
seculi libenter affectant
quia norunt pro tempora
li interitu perpetuo se esse
uicturos.

in die ascensionis.
Nouissime a
ut omnes testes sint et
recumbentibus
omnibus narrent quod contem
illis .xi. appa
uiderunt et audierunt.
ruit illis et exp
ut succedat credulitas.
brauit incredu
litatem eorum et du
ritiam cordis quia
his qui uiderant
eum resurrexisse
non crediderunt. Et dixit eis.
euntes in mundum uniuersum
predicate euangelium omni creature
id est fide que per dilectionem
qui crediderit
operatur.
et baptizatus
fuerit saluus erit

Palios praui credunt
sicut ex aliis ea que in
baptismo eis remittuntur
peccata contraxerunt.

Qui uero non crediderit condemp
nabitur. Signa autem eos qui credi
derint hec sequentur. In nomine meo de
bonis uocationibus mali
monia eicient
tiam auferendo ab aliorum
linguis loquen
cordibus.
tur nouis serpentes

hoc hodie spiritualiter fa
cit ecclesia cum per exorcis
mi gratiam manum cre
dentium imponit et
malignos spiritus expellit.

B. Nouissime autem et cetera. .xl. die quando erat
iam ab eis recessurus in celum. hoc
eis maxime illo die exprobrare uolu
it quia hiis qui uiderant eum resur
rexisse non crediderunt antequam
eum ipsum uiderent cum post ascensio
nem eius predicantibus illis euangelium
gentes que non uiderunt credituri
essent. unde statim adiungit marcus.
et dixit eis. euntes in mundum u. pre
dicate e. o. c.

Nunc post acceptum spiritum sanctum tamquam
uasa limosa per ignem confirmata.

Omni creature. omni nationi gentium
ante enim dixerat in uiam. gen. ne abi.
tis. sed apostolorum primis a iudea repulsa predi
catio tunc gentibus in adiutorium fieret
cum ad sue dampnationis testimonium
hanc illa superba repulisset.

I. Omni generi humano quod habet aliquid commune
omni creature. angelis pecoribus lig
nis lapidibus igni et aque. calido et fri
gido humido et arido quod minor mundus
homo dicitur

Numquid si signa non facimus non
credimus. sed hec in exordio necessaria
fuerunt ut fides miraculis nutriretur.
fide autem esse iam confirmata non sunt necessaria

lingwis loquentur. et cetera. hoc fit dum
fideles ueteris uite secularia uerba
relinquunt et sancta misteria insonant
et dei laudes et potentiam quantum
ualent extollunt.

Dum primos in bono opere confir
matos exemplo bone operationis ro
borant. Super egros manus imponent

ut bene habeant. ut miracula tanto maiora quanto spiritualia. per hec enim anime suscitantur non corpora.

B. Nota quod marcus euangelista euangelium suum quanto inchoavit tardius tanto in longinquiora tempora scribendo porrexit. neque tamen de captivitate ipsius domini aut precursoris eius eius nam neque de infantia neque de pueritia eius libet hominum aliqua commemorans neque de divinitate salvatoris aliquid scribens excepto quod in capite evangelii sui filium dei nominat ab initio evangelice predicationis quod per iohannem factum est narrando cepit et ad illud usque tempus narrando pervenit quo apostoli evangelii idem verbum per totum orbem seminaverunt.

B. Et sedet et cetera. et nunc omnia iudicans in fine omnium iudex venturus est. Stephanus autem vidit eum stantem quia in certamine habuit eum adiutorem.

res tollent. et si mortiferum quid biberint non eos nocebit. super egros manus imponent et bene habebunt. *qui de celo descendit* Et dominus quidem ihesus postquam locutus est eis assumptus est *ubi venerat* in celum. et sedet a dextris *preceptum obedientia* dei. Illi autem *obedientiam* profecti predicaverunt u- *signa comitantur* bique domino cooperante. et sermonem confirmante sequentibus signis. Explicit. Marcus

Dum pestiferas persuasiones audiunt nec ad operationes usque perducunt quod inde eis non nocet si mortiferum bibunt.

Aug. Nota quod aliquando celos pluraliter aliquando celum singulariter invenimus. Et quodammodo locutionis abusive singularia plurali numero dicimus et pluralia singulari. Ad orientem vero quod psalmista dicit evangeliste tacent significat iherusalem que est in orientis partibus collocata. unde apostolis videntibus ascendit et terra motus plena miraculis et fidelium credulitas plus actibus quam locutionibus erudiuntur.

18